

KÜRT MAHŞERİ

“Oğullar besledim ve büyüttüm ve bana asi oldular. Öküz kendi sahibini, eşek de efendisinin yemliğini bilir; fakat İsrail bilmiyor, kavmim kulak asmıyor. Ah, ey suçlu millet, haksızlığı yüklenmiş olan kavim, kötülük işleyenlerin zürriyeti, baştan çıkmış çocuklar!”

(Tevrat, İşaya, Bap 1)

“Ve henüz yerde bir kır fidanı yoktu ve kır otu henüz bitmemişti; çünkü RAB Allah yerin üzerine yağmur yağdırmamıştı ve toprağı işlemek için adam yoktu ve yerden buğu yükseldi ve bütün toprağın yüzünü suladı. Ve Allah yerin toprağından adamı yaptı ve onun burnuna hayat nefesini üfledi ve adam yaşayan can oldu. Ve RAB Allah şarka doğru Aden’de bir bahçe dikti ve yaptığı adamı oraya koydu. Ve RAB Allah görünüşü güzel ve yenilmesi iyi olan her ağacı ve bahçenin ortasında hayat ağacını ve iyilik ve kötülüğü bilme ağacını yerden bitirdi. Ve bahçeyi sulamak için Aden’den bir ırmak çıktı ve oradan bölündü ve dört kol oldu. Birinin adı Pişon’dur, kendinde altın olan bütün Havila diyarını kuşatır ve bu diyarın altını iyidir; orada akgünlük ve akik taşı vardır. Ve ikinci ırmağın adı Gihon’dur, bütün Kuş ilini kuşatan odur. Ve üçüncü ırmağın adı Dicle’dir; Aşur’un önünden akan odur. Ve dördüncü ırmak Fırat’tır. Ve RAB Allah adamı aldı, baksın ve onu korusun diye Aden bahçesine koydu.”

Yaradılış hikâyesinin anlatıldığı Kitabı Mukaddes’in Tekvin bölümü yukarıdaki cümlelerle devam ediyor; dört kutsal kitap içinde en kapsamlısı olan ve ötekilerine temel teşkil eden Tevrat bunları yazıyor. Bu ilginç satırlar Dicle ve Fırat’ın doğduğu topraklarla bağları olan her insan için derin bir anlam ifade ediyor. Bağ içindekiler farkında olmasalar da bu böyledir. Ağızlarından çıkan veya duydukları her sözcüğe anlam yüklemesini bilen kimseler açısından bu cümlelerdeki anlam derinliği kesinlikle tartışılmaz. Hele bu satırlarda dile gelen sözler mezarın öte tarafına havale edilmiş hayali bir mekânı değil de dünyamızın kendisinde var olan bir cennet parçasını tanımlıyorsa, burada açığa çıkarılması gereken bazı gerçekler gizli demektir. Giz, anlamının hayret uyandıran sonuçlarına katlanamayan kimseler için bir tür sığınak işlevi görür. Anlatanların çok iyi bildikleri, ancak sonradan okuyanların kireçlenmiş beyinleri ve nasır bağlamış yürekleriyle anlamakta zorlandıkları bu giz, gerçekte bunlar unutmayı yeğledikleri için gizlilik halini sürdürür. Böylesi kimseler okuduklarına ya da duyduklarına çoğu zaman safsata der ve bıyık altından gülüp geçerler. Gerçekten de böyle olduğu için değil, öğrenmemekte ısrar ettikleri için böyle davranırlar. **Bu açıdan unutmak bir hastalık hali değil, bir zaaftır; insanın zayıflığından kaynaklandığı için de yanlış yapılmış bir tercih biçimidir. Kişi kendisine kolay geleni veya başını zora sokmayacak olanı seçtiği zaman unutkanlığa giriş yapmış demektir. O unutmakta karar kılmıştır, çünkü bu daha çok işine gelir.** Ne yazık ki, unutulmak istenen yalnızca hep kendimizle birlikte taşıdığımız geçmişimiz değil, sürekli oluşum halinde olan insanlık gerçeğidir. Başlangıcından bu yana bir bayrak devir teslimi biçiminde sürüp giden insanlık gerçeğinden kopuş işte böyle gerçekleşir. Kopuş pratikleştiğinde ise sözcüğün gerçek anlamında insan artık yoktur. İnsan denilen o harika varlık bireysel zaafaların yoğun sisleri içinde kaybolmuştur.

Hatırlamak, anılarımızın ve atalarımızın bizimkinden daha ağır koşullarda acıyla biriktirdikleri bilgi hazinesine yaptığımız bir başvuru olarak, bilgi edinme ve bilinçlenmenin en değerli yollarından biridir. Ancak bu yola girmek büyük güç gerektirir ve cesaretli olmayı öngörür. Zira tarih bilinci denilen bu bilgi edinme tarzına kapıları açık tutmak, acı çekerek öğrenmeyi göze almaktır. **Evet, hatırlamak acıdır. Geçmişle yüzleşmek, kişiyi bir bakıma tüm sırt çevirdiklerine dönmeye çağırır, onlarla yeniden ve insanca bir bağ kurmayı emreder. Gelişme zincirinin kendi kırdığımız veya kırılmış olan halkasından tutup insanlık yürüyüşüne yeniden eklemlenmek, izlenecek yola girmek ve yeniden yükselişe geçmek; kopan bağın tekrar kurulduğunu gösterir. Yeni insan işte böyle şekillenir. Buradaki yenilik, özünde insanın gerçek doğasına dönüşten ibarettir.** Bu anlamda önüne eklenen ‘yeni’ sıfatı, esas itibarıyla ‘süreç olarak insan’ gerçekliğinden kopuşun aşıldığını gösterir. Yoksa asli işlevi yaratmak olan ve kendisini sürekli oluşturan insan her zaman yenidir. İnsanın gerçek doğası da zaten budur. Doğal insan her zaman yenidir veya kapılarını her an yeniye açık tutmaktadır.

Yakın döneme kadar bellek silme operasyonlarının kurbanı olan Kürtler, adeta hafızasını yitirmiş, geçmişine ilişkin her şeyi unutan ve kimliğini bile hatırlamakta zorlanan bireylerden oluşan bir topluluk durumundaydı. Bazı güçler onlar için tamamen uydurma bir geçmiş bulup kendilerine yeni bir kimlik yakıştırıyorlardı. Kentleri, köyleri, dağları ve akarsuları bile bu uyduruk geçmişle uyum sağlayacak biçimde kimlik değiştirmeye zorlanıyordu. Onların da artık bilinen adları yoktu. Daha

doğrusu insanlık dışı bir deneyde kobay olarak kullanılan sadece Kürt insanı değildi. Kürt coğrafyası da bir kurban olarak haydut Proküst'ün yatağında yerini alıyor, vahşi yöntemlerle kesilip doğranarak kimlik değiştirmeye zorlanıyordu. **Biçimsizlik, neye dönüştüğü belli olmayan Kürt'ün en temel özelliği olmuştur.** Bu haliyle Kürt insanı Türk, Arap ya da Fars haline gelmiş sayılıyordu.

Geçmişinden habersiz olanların kendileri için güzel bir gelecek tasarımlarına da olarak yoktu. Böyle olunca Kürtler tarih bilinci olmayan, geleceğe ilişkin ütopyalari bulunmayan ve sadece bugünü yaşayan garip bir topluluk olmanın ötesine geçemiyorlardı. Nazi Almanyası'nda Doktor Mengele'nin Yahudiler ve öteki savaş esirleri üzerinde yaptığı deneylere benzer uygulamalardan geçirilen Kürtler neredeyse insanlıktan çıkarılmışlardı. Kendi politikalarını Kürt'e ait olan her şeyi silip unutturma üzerine kurmuş olan egemen güçler için önemli olan bunu başarmaktı. Uygulamaları sonucunda nasıl bir yaratığın ortaya çıkacağı onlar için önemsiz ve hesaba katmaya değmez bir ayrıntıydı. Eğer Kürt gerçeği her gün biraz daha silikleşip kayboluyorsa, hiçbir sorun yok demektir. Yetiştirdiği kendi doğal ortamından sökülen ulu Kürt ağacı, bozarak aslından uzaklaştırmayı başlıca amaç edinmiş güçlerin müdahaleleriyle örneği bulunmayan bambaşka bir türe dönüştürülmek isteniyordu. Kürt halkının bu hoyrat ellerden kurtarılması şarttı. Oysa böylesi bir eyleme girişebilecek olanlar da kurtarmalık bir duruma düşürülmüşlerdi. Bu insanların da ciddi bir tedaviye ihtiyaçları vardı. Bu tedavinin yolu Kürt insanının kim olduğunu, nereden gelip nereye gittiğini hatırlamasından geçiyordu.

Belleksizleştirmeye karşı çözüm gücü olarak sahneye çıkan Kürt devrimciliği, bir çeşit toplumsal psikiyatri uzmanlığı biçiminde gelişmedikçe, bu halkı Proküst'ün yatağından çekip almak sadece bir hayal olacaktı. Bunun içindir ki, Kürdistan'da otuz yıla varan dişe diş bir mücadele ve on beş yıllık gerilla savaşı, gerçekte bir bellek tazeleme eylemi olarak tarihe geçti. Zalim ve çılgın Proküst konumundaki Türk egemenlik sistemi hala Kürt'ü yeniden işkence yatağına bağlama peşinde koşuyor. Ancak Kürt insanı da kelepçelerini çözmüş ve kanlı yataktan çıkmayı başarmıştır; bir kez daha bu işkence aletine bağlanmak istemiyor. Bunun için bir yandan insanlık düşmanı bir rejimle boğuşurken, diğer yandan hatırlamayı sürdürüyor. Geçmişin kırık dökük parçalarını bir araya getirerek ulaşabildiği bütün bilgi kırıntılarını derleyip toparlamaya çalışıyor. Geçmişin üzerini örten beton yığını kırıldıkça ve altında yatan tarihin temel çizgileri netleştikçe, gelecek de daha fazla aydınlanıyor. Bu bir hatırlama ve hatırladıkça düzeltip yeniden kurma eylemidir, özü esasen budur. Burada aynı zamanda bir hesap sorma gerçeği yaşanıyor. Asıl hesabı kim vermeli sorusu karşısında, soylu Adalet Tanrıçası dönüp yine Kürt'ü işaret ediyor. 'Hatırladıkça bunun nedenini daha iyi anlayacak, tüm kirlerinden ve suçlarından daha iyi arınacaksın' diyor. Bellek tazelemeyle ruhsal arınma iç içe geliyor. Hatırlama ve düzeltme derinleşerek devam ediyor.

Kürt mahşeri artık inkâr edilemez bir gerçektir. Eskinin ayaktaki ölümler mezarlığından farksız duruma düşmüş ya da düşürülmüş ülkesinde, her yer gömüldükleri mezarda üzerlerine dökülen betonu parçalayıp ayağa kalkmış insanlarla kaynamaktadır. Bu ülkede yaşam galebe çalmış, ölüm yenilgiye uğratılmış, diriliş zafer kazanmıştır. Dirilişi kesinleştiren Kürt halkı, mahşerin mezarın öte tarafına ertelenmesine izin vermek istemiyor. Herkesin defteri burada açılacak, her birinin yaptıkları burada şaşmaz adalet terazisine vurulacaktır. Herkes işlediği günahların hesabını verecek, neden nisyan illetiyle kendi geçmişine, kendisine ve insanlığa isyan ettiğini açık ve anlaşılır bir biçimde izah edecektir. Sorular çok ve hesap büyüktür. Bu mahşerin adil yargılama sürecinden geçmemek asla söz konusu olamaz. Artık hiç kimse işlediği ağır günahların kefareti bir başkasına ödetemez. Yeryüzü cennetinden ve onun özlü insanından kopuş gerçekse, bunun mutlaka bir bedeli de olmalıdır.

Mahşerde herkesin muhatap olduğu en can alıcı soru şudur: Sana emanet edilen Aden Bahçesine bakıp koruma görevine neden ihanet ettin? Aden Bahçesinin ilk sakinleri olan analarının ve atalarının izinden neden saptın? Bu suç neden işledin? Mezopotamya toprakları ve bu toprakların en güzel köşesi olan Kürdistan tam bir cehennem yerine çevrilirken nerelerdeydin? Bu vahşeti önlemek için ne yaptın?

Üzerindeki dinsel kabuk kırılıp içeriği esas alındığında, Tevrat'ın sözleri rahatlıkla bir tarihçinin gözlemleri olarak değerlendirilebilir. Hünerli elleriyle Tevrat'ı kaleme alanlar belki de birer kâşiftiler. Mezopotamya'yı ve onun insanını tanıyorlardı. Yaptıkları keşfin büyük sevinciyle kalem oynatan bu güzel insanlar, aslında bizim için yazıyorlardı. Neredeyse bütün Batı dillerinde cennet karşılığı olarak kullanılan Eden sözcüğü Aden'den geliyor ve 'iki ırmak arasındaki ülke'yi işaret ediyordu. Daha doğrusu insanların düşlediği cennet Mezopotamya topraklarının ta kendisiydi. Tevrat'ın anlamlı sözleriyle 'görünüşü güzel ve yenilmesi iyi' olan her çeşit ağaç bu topraklarda boy veriyordu. Cennetin yeşil süsü bu toprakların has rengiydi. Burada toprak oldukça bereketliydi ve işleyeni ödülle boğuyordu. Kaldı ki, var oluş olgusu da toprağın mesken tutulup işlenmesiyle başlıyordu. Burnuna hayat soluğu üflenenden adamın 'yaşayan can' olması, toprağı işleyecek olanın ortaya

çıkması demekti. Tevrat böyle söylüyordu ve gerçek de buydu. Çünkü insan için gerçek anlamda var olmak, işlemek üzere toprağa yerleşmekle gerçekleşiyordu. Daha öncesinde var olmak büyük ölçüde tesadüfe bağlıydı. Mezopotamya, üzerinde yaşayanlar için bir tanrı bağışı olmuştu. Tanrı kendi suretinde, kendine benzer biçimde yarattığı insana iyi değerlendirsın diye bu yeryüzü cennetini teslim ediyor, ona bakıp korumasını öğütlüyordu. Bu sayede gezgincilikten kurtulan insan, yerleşip yaşamını idame ettireceği kalıcı topraklar bulmakla kendi var oluşunu da güvenceye bağlıyor; dünyadaki cennet yaşamı işte böyle başlıyordu.

Toprağın, suyun ve güneşin zenginliğiyle güzel bir uyum kurmuş olan Mezopotamya'nın ilk sakinleri, sihirli ayakkabılar giymişçesine görülmemiş ölçüde hızlı bir gelişme doğrultusuna girmişlerdi. Âdem ile Havva'nın çocukları artık yalnızca hazır olanla yetinmiyorlar, aynı zamanda yaratıyorlardı. Her üç zenginlik kaynağıyla uyumlu bir ilişki içinde kendi güçlerinin farkına varıyorlar, kendilerini yüceltiyorlar, yaratıcı emeğin ve çabanın sahipleri olarak tanrıyı kendi benliklerinde buluyorlardı. Kuşkusuz yaratıcı insan kutsaldı. Doğuran ve soy sürdüren, tohumu toprağa eken ve toprakla ortak işlevin sahibi olarak öne çıkan, ağaç diken, yabani hayvanları evcilleştiren, evi ve ateşi koruyup kollayan kadın, yaratma eyleminin en soylu temsilcisi olarak tanrıça tahtına yerleşiyordu.

Değişim gerçekten görkemliydi: Korku yerini cesarete, cehalet bilgiye, tekrar etme arayışa ve yenilenmeye, güçsüzlük güce, çaresizlik çözüme, ürkeklik kendine güvene, acemilik yetkinleşmeye terk ediyor; insandaki büyüme kendini çarpıcı bir biçimde ortaya koyuyordu. Kollarıyla birlikte Dicle ve Fırat, bir ana kucağı gibi Aden Bahçesinin bağrını, Kürdistan'ı yurt tutan insanı besleyen süt dolu göğüslerden farksızdı. İnsan belleği henüz unutkanlık illetiyle sakatlanmamıştı. Bu yüzden zenginliğin üç büyük kaynağı karşısında kadir kıymet bilir bir tutum içinde bulunuyor; toprağın, suyun ve güneşin harikalara yol açan güçlerine inanıyor, bu nedenle her üçüne kutsallık atfediyordu. Daha da önemlisi, bu üç temel kaynağın ilişkilerindeki uyumu erkenden keşfedip insan soyunun hizmetine sokan kadını her üçünün ortak sembolü olarak yükseğe çıkarıyordu. Bakıp koruma görevine, yani cennete bekçilik yapma davasına henüz ihanet edilmemişti. Aden Bahçesi Mezopotamya kendi insanından, insan da üzerinde yaşadığı cennet topraklardan hoşnuttu.

Kürt halkının anaları ve ataları Dicle ile Fırat'ın içinden akıp suladığı toprakların önemli bir bölümünü mesken tutan ilk topluluklar arasında yer aldılar, belki de Aden Bahçesinin ilk sakinleri olarak yeryüzünde var oluşun temellerini döşediler. İnsanlığın ulu soy ağacı onların emekleri ve muazzam katkılarıyla dünyamızın dört bir yanında kök saldı. Tevrat'ta sözü edilen 'hayat ağacı' besleyici meyvelerini cömertçe herkese sundu. 'İyilik ve kötülüğü bilme' de yine buradaydı. Yani bilgi ve bilinç de bu topraklarda biriktirilip her yere yayıldı. İnsana özgü olan ve onu cümle mahlûkatın en şerefli olanı yapan ahlaki ölçüler, ilkeler ve değerler burada netleşti. Kötülük ve çirkinlik burada tanımlanıp lanetlendi; iyilik, doğruluk ve güzellik burada değer bulup yüceltilti. Güzellik tutkusu burada asıl anlamını buldu ve giderek insanın en temel ve en sürükleyici arayışının öznesi haline geldi. Kürt anaları ve ataları beyinleri, yürekleri ve çıplak elleriyle bütün bu değerlerin içeriğini belirleyip ilk şeklini veren güçler oldular. Bunların hepsindeki asıl cevher onlar sayesinde kalıplara döküldü. 'İnsan nasıl insan olur?' sorusu onların emekleri ve çabalarıyla çözüme kavuştu. 'İnsan yapar' inancı onlarla birlikte tüm insanlığa aşılandı. Yaratıcılığın en temel unsurlarını bir arada barındıran böylesi mükemmel bir zeminde yaşıyor olmak, tembelliğe ve hantallığa sürüklenmek yerine, daha fazlasını üretmeye çağırıyordu. Bu kutsal çağrı karşılıksız bırakılmadı. Yaratmak onların, yani Kürt anaları ve atalarının başlıca işlevi ve temel eylemi oldu.

Yaratmanın öteki adı zenginleşmekti. Zenginleşmek ise ihtiyacı olanlara vermek, daha doğrusu sahip olduklarını sahip olmayanlarla paylaşmak demekti. İnsanlık beşiği Mezopotamya, dünyanın parlayan güneşiydi. Ortadoğu'nun berrak göğünde başka bir güzellikle boy gösteren güneş kıskançlık gösterip ışığı dünyayı aydınlatmasın diye önüne kara perde çekmiyor, herkese cömert davranıyordu. Kuvvetli ve kudretli bir ana gibi çocuklarını besleyecek her şeye sahip olmak, ama cimrilik edip başkalarına vermekten sakınmak düşünülemezdi. Bu yüzden de Mezopotamya aslında yapılması gerekeni yapıyordu. Karanlık elbette her zaman ışığın memelerinden emecekti. Aydınlığın kaderi buydu. Işıkla donanmış olan hep verir, saçar ve sunardı. Karşılık beklemeden vermenin tarifsiz mutluluğunu her yerden ve herkesten önce tatmanın büyük onuru da yine Mezopotamya'ya ve onun insanına aitti. Maharetli ellere kavuşan Aden Bahçesi, insanlığın aydınlık yüzü olarak, dünyanın geri kalan köşelerine kendi ışığını yolluyordu.

Kürt anaları ve ataları ışığa ve aydınlığa büyük bir tutkuyla bağlı insanlardı. Onlar bu bağlılıklarını süreç içinde kutsal bir inanca dönüştürdüler. Işığın ve aydınlığın temsilcisi olan Ahura Mazda, karanlığa hükmeden kötülük tanrısı Ehrimen'le kıyasıya bir savaş halindeydi. Kürt anaları ve ataları bu savaşta Ahura Mazda cephesinde saf tuttular ve bu savaşın bir gün mutlaka aydınlığın zaferiyle sonuçlanacağına inandılar. İnançlarında yanılmıyorlardı. Çünkü karanlık denilen şey bilgisizlikti;

insandaki sınırsız gelişme potansiyelinin henüz açığa çıkmamış veya çıkarılmamış durumuydu. Aydınlık ise, yaratıcı yeteneklerini keşfeden ve olanaklarının farkına varıp emin adımlarla geleceği fethetmeye yürüyen insanın büyük değiştirici ve dönüştürücü gücüydü. İnsanın gelişmesine sınır konulamazdı ve belki de bu gerçeğin farkına ilk varanlar onlardı. Ama gün gelecek, aydınlığın temsilcileri koyu bir karanlık içinde ömür tüketmeye ve karanlıkta yitip gitmeye mahkûm edileceklerdi.

Evet, beklenmeyen kara gün geldi ve felaket kapıyı çaldı; aydınlık zamanlardan eser kalmadı. Mezopotamya insanının yüreğine zifiri bir karanlık çöktü. Işığın ve aydınlığın tanrısı artık yoktu. Ehrimen ipleri ele geçirmiş görünüyordu. Artık karanlığın iktidarı başlamıştı. Bakıcılar ihanet etmişler, bakıp korumakla yükümlü oldukları cenneti yitirmişlerdi. Bir yönüyle Âdem ile Havva'nın cennetten kovulmalarına benzer bir gerçeklik yaşıyordu. Ama bu benzerlik yüzeyseldi. İlkindeki 'cennetten kovulma' denilen şeyin özü aslında çok daha farklıydı. Burada Havva bahçenin ortasındaki 'bilgi ağacı'nın meyvesinden yiyor, ardından Âdem'e yediriyor ve böylece her ikisinin gözleri açılıyordu. Gözlerinin açılması, insanın bakarkör olmaktan kurtulması demektir. Gözleri açıldığı için onlar artık çıplak olduklarını biliyorlar ve karşılıklı olarak birbirlerinin çıplaklıklarını fark ettikleri için utanıyorlardı. Demek ki utanmak önemli bir meziyetti; çünkü bir eksikliğin farkına varmaktan kaynaklanan utanç bu eksikliğin giderilmesine yöneltiyordu. Bilgeliğin bir özelliği de buydu.

Havva ile Âdem her şeyin kendilerine hazır olarak sunulduğu cennet ortamında üretmeden tükettikleri için bilgiden yoksunlardı. Demek ki bilgiye götüren yol üretip yaratmaktan geçiyor, başka bir deyişle bilgi eylemden doğuyordu. Bunun içindir ki, Tevrat'ın yaradılış hikâyesine göre başlangıçta bilgi, eylemde bulunan ve 'her şeyi yaratan' tanrıya mahsustu. Bilgelik, tanrının en temel özelliğiydi. Ancak tanrının kendi benzeri olarak, kendi suretinde yarattığı insanı bilgi edinmekten yoksun bırakması tanrısala adaletle aykırıydı. Tanrının 'bilgi ağacı'nı bahçenin orta yerine koyması da, en azından bilgi edinme ve 'tanrı gibi olma' yolunu insana açık tuttuğunun kanıtı durumundaydı. İnsan eninde sonunda bu ağacın meyvesinden yiyip tanrılaşma yoluna girecek ve yaratıcısına layık olduğunu gösterecekti. Böyle bir eylem ilk girişen kişinin Havva olması da anlamlıydı. Demek ki bilgiye ilk uzanan el kadın eliydi. Çünkü hazır olanı arayıp toplamak yerine üreten ve yaratan kadındı. Yasaklı da olsa, bilgi ağacının meyvesini yiyip bilgi edinmenin yollarını öğrenerek tanrıya yaklaşan insan, böylece yaratma yetisinin bilincini de edinmiş oluyordu. Bilen ve yapabilen insanın hazır olanaklar üzerinde yaşamaya ne ihtiyacı ne de hakkı vardı. O artık kendi cennetini kendi eliyle yaratmak zorundaydı. Havva ile Âdem'in cennetten kovulmasının aslı buydu.

Yaradılışı kendilerine özgü bir bakış açısı ve çarpıcı bir dille izah edenler bugünkü Mezopotamya'nın içler acısı halini ve özellikle onun en harika köşesi olan Kürdistan'da yaşayan halkın diriliş devrimi öncesi durumunu görmüş olsalardı, herhalde gördüklerine inanamayacaklar ve bu kez belki de insanın tükeniş hikâyesini kaleme alma işine girişeceklerdi. Çünkü Kürdistan'da her şey Tekvin'de ortaya koydukları akışın tersi yönde işliyordu. Burada insanın gözleri açılmıyor, tam tersine gittikçe kararıyordu. İnsan bilgisizlikten bilmeye değil, bilgelikten kör cehalete doğru yol alıyordu. İnsan taslakları bakarkörleri oynuyorlar; Âdem ile Havva'nın çıplaklığını binlerce kez katlayan yüz kızartıcı bir konumda bulunmalarına rağmen, bundan hiç de utanç duymuyorlardı. Tanrıya yaklaşma ve tanrı gibi olma yoktu; tanrıdan uzaklaşma yaşıyor, insan denilen tanrısala varlık adeta bir sürüngen haline dönüşüyordu. Tanrısala yüceliğe götüren yoldan kötü sapılmıştı. Gerçek insanın ulaştığı doruklardan aşağılara düşen mevcut tip düşkünlüğün, horlanmanın ve aşağılanmanın karanlık uçurumuna yuvarlanmıştı. Hiç kimse bunun nedenlerini merak etmiyor, mevcut durumun insanlık dışı karakterini sorgulamaya yanaşmıyordu. Mezopotamya ve onun en şirin köşesi olan Kürdistan hala yerli yerindeydi. Önlerine hız kesen bentler örülmüş olsa da, Dicle ile Fırat hala hiçbir yorgunluk belirtisi göstermeden okyanusa doğru koşuyorlardı. Ortadoğu'nun parlak güneşi hala eski haşmetiyle Mezopotamya ve Kürdistan göklerinde arzı endam ediyordu. Zenginliğin üç kaynağında tuhaf kaçabilecek hiçbir değişiklik sezilmiyordu. Olmayan ve neredeyse esamisi bile okunmayan tek varlık insandı. Düştüğü veya düşürüldüğü uçurumun dibinde sadece soluk alıp verebilen, kör, sağır, dilsiz, umutsuz, elden ayaktan kesilmiş, inançsız, çaresiz ve güvensiz, bulabildiğini ağızdan guruldayan midesine indirmeyi beslenme sayan ve erişebildikleriyle örtünmeyi giyinme olarak telakki eden, kendi içindeki tanrısala ışığı söndürmüş ve tanrının yarattıkları arasında yer alan hiçbir varlığa tam benzemeyen ucube bir varlık vardı.

İnsani var oluşu kesinleştiren neolitik devrimin muzaffer öncüsü olan kadın da ortada yoktu. Yaşamın büyük başlangıcının bu görkemli tanrıçası da büsbütün silinmişti. Tarihin bu en kadim bilgisi, ilk isyancısı ve özgürlük savaşçısının yerinde yeller esiyordu. Yasaklar karşısında ilk hayır'ı patlatma yürekliğini gösteren değişimin bu büyük ustası da kayıplara karışmıştı. Bilgi ağacının dallarını tutup meyvelerini devşiren elleri paramparçaydı. En öndeki en geriye, yani uçurumun da altına itilmişti. O artık horlanıp aşağılanmanın karanlık uçurumunun dibinde yatan şekilsiz varlığın dilsiz bir hizmetçisi,

sıradanlığın sıradan bir eklentisi olmuştu. Soru sormak artık ona yabancıydı. Neden ve nasıl bu kadar yaşamdan koparıldığını, neden silikleştiğini, neden yaşamın göz kamaştıran bütün renklerinden soyunup kül renksizliğine büründüğünü, neden ölüm koktuğunu bilmiyordu. Bilmek istese bile kimden öğrenecekti ki? Amorf halinde bile üremekten başka bir şey düşünmeyen erkek denilen yaratığın tutsağı ve kölesi durumundaydı. Bunun için soru sorma hakkı yoktu ve dilsizliği bundandı. Göklerin parıldayan yıldızı, uçurumun dibindeki karanlık yeraltı hapishanesini mumla aratacak denli berbat 'özel evin' dört duvarı arasına konulmuştu. Mezopotamya'da ve onun en güzel parçası olan Kürdistan'da yıldızların tüm albenileriyle parladığı anlar artık tarihin karanlıklarına karışmıştı ya da öyle görünüyordu.

Bakmak ama görmemek, duymak ama işitmemek, sol göğsünün altında çarpıp duran yumruk büyüklüğündeki yaşama renk katma organına bir duygular merkezi değil de bir manda tezeğiymiş gibi yaklaşmak, kafatasının içindeki o süngerimsi yuvarlağı düşünme aygıtı olarak değerlendirmek ve düşünmek yerine örümcek ağlarına terk etmek, eskinin sürekli arayış halindeki insanına arkasını dönüp çayırın yolunu tutan evcil bir hayvan gibi akşam karanlığı basmadan ağıla dönmeyi marifet saymak, tüm becerisini neredeyse bununla sınırlamak ve bunu da yaşam sanmak, geleceğin soylu fatihlerine köprü olmak yerine yalnızca üreme yolunu seçmek, çiftleşmeyi aşk sanmak, dünsüz ve yarısız kalmak, dün yokmuş ve yarın olmayacakmış gibi salt bugünde çakılıp kalarak havayı kirletmekle yetinmek, insanlığın paha biçilmez hazinesi olan bütün soylu değerleri değersizleştirip ayağa düşürmek, lağımların bile imtina edeceği ve kabul etmekte zorlanacağı en pespaye şeyleri değer katına yükseltmek, anadan ve atadan kalma yapıların yıkıntılarını bir defa hacet yerine çevirmek, her şeyi çirkinleştirmek ve ardından aynaya yansıyan aksine bakıp 'Kuzguna yavrusu Anka görünür' diyerek teselli bulmak: Bunun adı lanet değilse nedir? İnsanlığa ihanet etmek böyle değilse başka nasıl olabilir? Buradakine değilse başka kime yitik insan denilebilir?

Geçmiş tarihe dönüp bakıldığında, kısmen de olsa Kürdistan'da yaşanan bu garip duruma benzer bazı örnekler bulmak mümkündür. Bu konuda Sodom'un akıbeti bazı yönleriyle ortak özellikler sunabilir. Sodom, İbrahim'in kardeşlerinden Haran oğlu Lut'un oturduğu epeyce gelişmiş bir kentti. Doğanın sırlarını çözmeye başlayan Sodom sakinleri madenleri kullanmasını öğrenmişler, madenden aletler yapıp üretimde kullanarak refah düzeylerini bir hayli yükseltmişlerdi. Başarılarından yola çıkarak kendilerine güven duyuyorlardı. Ancak insanın yaratıcı gücünün farkına varıp bunun semeresini derlediklerinde kendilerinden geçmişler; kentlerinin duvarlarına "Burada tanrı yoktur" diye yazmışlardı. Tanrı, yaşamın ölçülere bağlı olması demekti. Dolayısıyla tanrının ölüm ilanı, ölçülerin de yok sayılması anlamına geliyordu. Sodom insanı için yaptığı neyse ölçü de oydu. Tüm ahlaki ölçüler işe yaramaz birer nesne gibi bir kenara fırlatılıp atılmıştı. Özellikle Sodom erkekleri iyice zıvanadan çıkmışlar, bağlı kalınacak hiçbir ahlaki ölçü ve değer bırakmamışlardı. Eşcinsellik en fazla rağbet gören ilişki biçimi haline gelmişti.

Sodom'daki bu yozlaşmadan etkilenmeyen tek bir kişi vardı, o da Lut'tu. İbrahim'in tanrısı çok öfkelenmişti. Bu öfkesi Sodom surlarına asılmış hakkındaki ölüm ilanına değildi, artık dayanılmaz boyutlara varmış yozlaşmayaydı. Bu yüzden Sodom'u ibret ve dehşet verici bir cezaya çarptırmak istiyordu. Bu noktada İbrahim kendi tanrısıyla adeta pazarlık yapıyor; sonuçta Salih (bozulmayı aşmış, düzelmiş) on kadar insanın bulunması halinde Sodom'u vurmayacağına dair tanrıyla uzlaşmaya varıyordu. Buna rağmen koca kentte on Salih adam çıkamıyor ve gazabını kusan tanrı içindekilerle birlikte tüm Sodom'u yerle bir ediyordu. Lut yanında karısı ve iki kızıyla kentten kaçıp kurtulmaya çalışırken, alevler içinde yok olan kente dönüp bakan karısı tuzdan bir kayaya dönüşüyordu. Geriye dönüp bakmak, bozulmuş bile olsalar, kentin ve sakinlerinin yok olmasından acı ve üzüntü duymak demekti. Ama tanrı bozulmuş olanın toprağa gömülmesine üzüleni de affetmiyor, onu da ibret verici biçimde cezalandırıyordu.

Bakmasını bilmek ve bakarken görmesini başarmak önemlidir. Elbette gözden göze fark vardır. Yarasada da bir çift göz bulunur; ancak yarasa her şeyi netleştiren ışıktan kaçıp karanlık yerlere sığınmayı tercih eder. Gönül gözüyle birleşmemiş olan bir bakış gerçeği olduğu gibi göremez. Bunun yerine gerçeği kendine özgü bir prizmadan geçirir ve saptırarak algılar. Adına mezar taşlarında bile rastlanmayan eski Kürdistan ortamında doğup büyüyen ve bu dönemin koşullarında yetişen insanın gözlerinin doğruyu görebileceğinden kuşku duymak gerekir. Reddediş biçiminde bile alışkanlıklarından ileri gelen bir kabul bulunan böylesi gözler, Sodom ile diriliş öncesinin Kürdistan gerçeği arasında karşılaştırma yapmaya yönelik bir girişimi bile küfür sayıp telin etmeyi kendileri için kutsal bir görev bilirler. Özellikle dış görünüşleriyle Batılı adamın biçimine uyma çabası içinde olanlar bu konuda çok daha acımasız davranır ve yapılan değerlendirmeleri 'ulusun onuruna saldırı' olarak telakki ederler. Bunlardaki göz, bozuk prizmanın gerçekleri saptırmasından çok daha ağır bir çarpıtmaya neden olur. Ancak yine de eski Kürdistan gerçeği ile Sodom arasında bir benzerliğin bulunduğunu söylemek gerekir. Her iki gerçeklikte

de ortak olan yan yozlaşmadır; düzenin yitirilmesi, insanın ruh sağlığının tamamen bozulması, bütün değerlerin değersiz kılınması ve ahlaki çöküştür. Bunun ötesinde aralarında ciddi bir benzerlik yoktur.

İbrahim'in acımasız tanrısının hışmına uğramadan önceki Sodom daha çok günümüzün Batı dünyasını çağırıştır. Tekniğin devasa gelişmesine ve üretim bolluğuna paralel olarak, hemen her konuda artan sınır tanımaz bir oburluk ve her şeyde son derece ürkütücü bir aşırılık, tümüyle maddeciliğe ve pragmatizme boğulma, mide bulandırıcı bir tüketim hırsı, maddi nesnelerle birlikte kendindeki insanı da yiyip bitirme, dünyanın geri kalan kesiminde insanların açlıkla pençeleşmesine ve çektiği acılara göz yumma, Batı dünyasının dışında kalan halklara kendi gönenç düzeyini yükseltmede kullanılabilecek bir malzeme yığını olarak bakma, manevi değerlerle ahlaki ölçüleri ve ilkeleri hiçe sayma, gerçekte Batı dünyasının ve onun balonsu tarzda büyümüş küçük adamının genel özellikleridir. Bu açıdan denilebilir ki, Sodom olgusu yozlaşmanın ilginç bir türünü yaşayan Batı dünyasının global halidir. Dolayısıyla Sodom'un yaşadıkları, diriliş devrimi öncesi Kürdistan'ı ve onun yitik insanını yeterince tanımaya elvermemektedir. Tarihsel kimlik kâğıdında isim hanesine 'yeryüzü cenneti' ibaresinin yazıldığı bir vatana sahip olmak, ama kendi vatanında vatansız kalmak; hatta bunun da ötesine geçip kurtuluşu tanrı armağanı Aden Bahçesini terk etmekte bulmak; kendi ulusal kimliğini boynuna asılmış bir değirmen taşıymış gibi aşağılamak ve Kürtlüğünden utanmak; dil yasağı gibi akıl almaz iblisçe bir uygulama karşısında mezar suskunluğu içinde bulunmak; bir hayvan kadar bile kendisini ifade edememek ve anadilini konuşmasına konulan yasağı sineye çekecek kadar düşmek; analarının ve atalarının geleneklerine ihanet etmek; var olmadığını iddia eden güçler karşısında neredeyse öyle olduğunu kanıtlamak istermiş gibi insani var oluşun temel özelliklerinden uzaklaşmak veya uzaklaşmış gibi görünmeye çalışmak: Bütün bunlar kendine, kendi şahsında analarına, atalarına ve insanlığa karşı cürüm işlemek üzere kendi örgütsüzlüğünü derinleştiren Kürt insanının uzun bir liste oluşturacak suçlarından sadece birkaçıdır. Ne yazık ki, bunlar Sodom'un işlediği günahları gölgede bırakacak ve onlara rahmet okutturacak kadar ağır suçlar olarak, bir bakıma her Kürt'ün defterine işlenmiş durumdadır.

Soru sormak her şeyden önce ilgi duymanın bir belirtisidir. Soru sormak, yaşamı ve onun öznesi olarak insanı sevmek demektir. Çevresindeki her şeye büyük bir ilgiyle yaklaşan çocuk sürekli soru sorar. Bu açıdan ilgi yaşama oldukça yakın durmanın da ifadesidir. Bazılarının fazla çocukça bulmasından çekinmeden soru sormaya devam etmek iyidir. Yanakları kızaran biricik varlık olan insan, kimi zaman merak ettiği olgunun üzerine örtülmüş perdeyi kaldırıp altında yatan gerçeği çıplak gözle gördüğünde utanır. "Hayır, bu böyle olamaz" diye haykırır. Keşfedilen şey doğal olana, yani gerçekte olması gerekene aykırıdır ve keşfedene büyük acı verir. İlgi ve merak aynı zamanda başlangıçta potansiyel halde duran bir müdahale istemidir. Karşısına aldığı kişinin hasta olup olmadığını merak eden doktorun bir hastalık bulduğunda hemen tedaviye yönelmesi gibi, yüz yüze geldiği acı gerçek de ilgi duyan ve merak eden insanı, acı veren gerçeği değiştirmek üzere mutlaka bir şeyler yapmaya sevk eder. İlgi ve merakın sonucu bazen de bir güzellik kaynağına rastlamak olur. Güzelliğin büyüleyici ve cezbeden gücü meraklı bakışlarda hayret, hayranlık ve sevinç uyandırır. Aslında tüm soruların ve bu soruların neden olduğu arayışların esas hedefi güzelliğe ulaşmak, böylece yaşamı sevinç ve mutluluk veren sürekli bir akışa dönüştürmektir. İlgi ve arayışta terslik arz eden ve bir çeşit işkence gibi gelen karşılaşmalar da yine aynı sonuca vardır: Ters olanı düzeltmek, hasta olanı iyileştirip sağlığına kavuşturmak, baş aşağı duranı ayakları üzerine oturmak ve böylece olumlu yönde bir gelişmeye vesile olmak da en azından birincisi kadar sevinç ve mutluluk yaratır; yaşama yeni bir renk katarak onu daha da güzelleştirir.

Soru sormak, aynı zamanda deyim yerindeyse oyunbozanlık yapmaktır. Kötü bir oyunun sergilendiği tiyatro sahnesine benzer bir yerde herkesin kendi dışındaki birilerini oynadığı, hilkat garibesi türünden bir kimliği veya kimliksizliği taklit edip kendisi olmaktan çıktığı ve bunun yaşam diye savunduğu bir duruma müdahale etmek ve bu oyunun oynanmayacağını haykırmak son derece onurlu bir davranıştır. Herkesin kendisini oynaması en iyisidir; doğaya en uygun durum budur. Oyunbozanlığın bu biçimi, kınanması bir yana, alkışlanması gereken bir tavır alıştır. Bulunduğu her ortamın rengine bürünen bu kaleme öykünmek, insan olmaktan bıkkınlık duymaktır ve insanlık dışıdır. Yaşamın kendisi de belki güzel bir oyundur; ama yaşam sahnesinde bir rol üstlenen her insan kendisini oynadığı müddetçe bu böyledir.

Zafer kazanan diriliş devrimi öncesinin Kürt insanı, o dönemde kendisi dışındaki herkesi oynamaya çalışan kötü bir oyuncu durumundaydı. Oyunu hazırlayıp sahneye koyan elbette kendisi değildi. Dövüle sövüle kendisine kalsa oynamak istemeyeceği bir oyuna dahil edilmişti. Başka birilerini oynamak zorunda bırakılırken, maruz kaldığı akıl almaz işkenceler nedeniyle bedeni gibi beyni ve yüreği de paramparçaydı. Bu yüzden kendisine biçilen role ya da uygun görülen kimliğe fazla adapte olamıyordu. Yönetmen kendisine aslının Türk olduğunu ve bu yüzden rolünü kendi gerçek kimliği olarak

benimseyip oynaması gerektiğini haykırıyor ve izleyici kitlesinde de aynı intibayı yaratmaya çalışıyor; ancak oyuncunun bir türlü rolüne ısınamaması karşısında “Allah’ın kuyruklu Kürt’ü!” demekten kendini alamıyordu. Patentine kendi damgasını vuran ve mimarı olduğu tuhaf eseri kendisinin bile tepkisini çekmiş olacak ki, arkasına bir de kuyruk yapıştırıyordu. Zavallı Kürt’ün yürek burkan acıklı hali işte buydu: Kürt insanı kendi kimliğinden koparılıyor; ancak Türk, Arap ya da Fars olamıyor, bu doğrultuda harcanan çabalar beklenen sonucu veremiyordu. Sahnede yer alan tip her iki kişilikten de uzak, kimliksiz ve kadersiz bir insan müsveddesiydi.

‘Kine Em, Biz kimiz?’ diye soran Cigerxwin, bir şair olarak kendi halkının köklerine ulaşmaya ve kaynağı bulmaya çalışırken iz üzerindedir. Ama sorusuna bulduğu yanıt gördüğünü değil, daha çok bir şairin gözüyle görmeyi arzu ettiğini yansıtır. Bu nedenle şair yerine çocuğu izlemek ve oyunbozanlığı sürdürmek çok daha değerlidir. Soru şudur: Bir yandan cenneti hak etmek istediğini söyleyip İslam dininin gereklerine göre davrandığını iddia etmek, diğer yandan “Biz Kürtlerden adam çıkmaz” deyip İslam Peygamberinin “yaratılanların en şerefli” biçiminde tanımladığı insan gerçeğine karşı inkârcı bir tutum içinde olmak garip bir çelişki değil midir? Böyle bir durumda bunlardan hangisi kişinin asıl gerçeğidir diye sormak yerindedir. Kişinin asıl gerçekliği sahte cennet düşleriyle kendisini avutanda mıdır, yoksa Allah’ın Elçisi olduğuna tanıklık ettiği İslam Peygamberini inkâr edende mi? Her ikisi de bu soruya muhatap olan kişinin gerçekliği değildir. Çünkü böyle bir soruya muhatap olanların bir kişiliği yoktur. Çünkü ikiyüzlülük yüzüzlüktür, çift dinlilik dinsizliktir. Yoksulluk ve yoksunlukta ne kadar varlık varsa, bu tipler de ancak o kadar vardır. Gerçekte bunlar yüzüzlüğün yüzüdür, kişiliksizliğin kişiliğidir. Yüzüzlüğün ve kişiliksizliğin var olması ölçüsünde bunların da var olmasından söz edilebilir. “Bizden adam çıkmaz” demek, özünde insani var oluşun mümkün olmadığını söylemekle aynı şeydir ve bu sözlerin anlamı budur. Tek başına “insan vardır” demek bile eksik ve hatta yanlış bir belirlemede bulunmaktır. Böylesi bir belirleme, bozulmaması için morgda bekletilen bir ceset için yapılsa herhalde daha isabetli olur. Çünkü insan denilen varlık olup bitmiş, tamamlanmış ve artık değişmeyecek olan bir şey değildir. İnsan sürekli oluşum halinde olan, eylemiyle kendisini var kılmayı kesintisiz olarak sürdüren, çevresini ve çevresiyle birlikte kendisini değiştirip yenileyen bir olgudur. Var oluş gerçeği işte böylesi bir gerçekliktir ve insan işte budur.

Tam da bu noktada bir yargıya varmak, kolaylaştırıcı bir etken olduğu kadar bir gerekliliktir. Kürt insanı insani var oluş gerçeğine ters düşerek onu inkâr etme suçunu işlemiştir; bu denli ağır ve altından kalkılması hiç de kolay olmayacak böyle bir suç kendisine işlettirilmiştir. Kuşkusuz Kürt insanı bir kurbandır, bu doğrudur. Suç ona karşı işlenmiştir. Ancak kendisi de suç işleyenler arasında bulunmaktadır. İster kurban ister suçlu olsun, bu insanın durumu son derece hazindir. Dünyada hiçbir halk bu ölçüde yoksullaştırılıp yoksunlaştırılmamıştır. Söz konusu yoksulluk ve yoksunluk salt maddi zenginlikler alanında değildir. Kürt insanının manevi dünyası da egemen güçler tarafından tarumar edilmiştir. Kürt yaşamının manevi alanı adeta üzerinde hiçbir bitkinin yetişmediği bir çöle çevrilmiş, süreç içinde tam bir virane haline getirilmiştir. Dışarıdan bakıldığında, gövdesinde su biriktiren dikenli kaktüs bitkisinden bile mahrum kaldığı kanısını uyandırması oldukça doğaldır. Bu ülkede bolluğundan geçilmeyen tek şey, her yanı kaplamış ve yolu çöle düşenlerin ayaklarına batıp kanatmaktan başka bir işe yaramayan kupkuru dikenlerdir. Eğer yaşam denildiğinde anımsanması gereken ilk gerçeğin insan olduğu doğruysa, burada yaşam belirtileri sınırlıdır. Kürt kentlerinin caddeleri ve sokaklarında salınıp duranlar bir gölgeler ordusunu ya da sinir bozucu bir hayaletler topluluğunu çağırıştırır. Sahipsiz gölgeleri oynayan bir güruh sanki gölgelerinin sahiplerini arar gibidir. Var oluşun büyük coşku dolu diriltici kudretine sahip olan biri 1970’ler öncesinin Kürdistan’ında insan denilen güzel varlığı aramış olsaydı, tam bir şaşkınlık içinde bu ülkede değişik türden bir çöl bulduğunu ve bu topraklarda insanın çölde serap olmak dışında bir anlam ifade etmediğini haykırırdı. Hele biraz da Kürdistan’ın ve Kürt halkının tarihi hakkında belli bir bilgisi varsa, aynen Diyojen gibi gündüz ortasında Diyarbakır sokaklarında elinde fenerle dolaşır; gölgeler ordusunun hayaletlerine bakıp “Yitik Kürt insanını arıyorum” derdi.

Sorunun özüyle biraz daha içtenlikle ilgilenenler, eski Kürdistan’a ilişkin olarak burada çizilen tablonun genel hatlarıyla doğruları yansıttığını, bununla birlikte en büyük eksikliğin ‘düşman’ı göz ardı etmek olduğunu, başka bir deyişle değerlendirmede düşmanın unutulduğunu söyleyeceklerdir. Elbette Kürt halkının da bazı eksikliklerinin olabileceğini, ama içinde bulunduğu onur kırıcı durumdan birinci derecede kurbanı sorumlu tutmanın pek de adil bir yaklaşım olamayacağını dile getireceklerdir. Kürt halkını hiçleşmenin eşiğine kadar düşüren düşmandır; bunun için de birinci derece sorumlu tutulacak güç düşman olmalıdır diyeceklerdir. Acaba gerçekten öyle midir? Her şeyden önce bir halkın hiçleşecek kadar düşmesinin sorumlularını aramanın nedeni büyük önem taşır. Eğer amaç hiçleşmekten kurtulmak ve her şey olmanın insanca yoluna girmekse, işaret parmağıyla düşmanı göstermek mevcut durumda ciddi hiçbir değişikliğe yol açmayacaktır.

Kendisine şikâyet edip size zulmedenin üzerine salarak hesap soracak kadar güçlü bir dayınız, mahallenizin bir kabadayısı ya da size arka çıkacak güçlü birileri varsa, o zaman belki bunun bir yararı dokunabilir. Bütün bunlardan yoksunsanız, o zaman sadece bir kenarda oturup kötü kaderinize ağlamakla yetinirsiniz. Elinizden başka bir şey gelmez.

Dünyamızın küçülüp global bir köye dönüştüğü bir dönemde, tepkileri üzerine çekmemek için başkalarına sezdirmeyecek tarzda insanlık dışı işler yapmak ve yaptıklarının gizli kalabileceğini düşünmek abestir. Hele bu insanlık dışı uygulamaların hedefi nüfusu elli milyona ulaşılabilecek bir topluluksa, bu daha çok böyledir. Kürt halkı bütün dünyanın gözü önünde asla kabul edilemeyecek olan bir yok oluşa doğru sürüklenmiştir. Kürtler diye bir halkın var olmadığı söylenirken, bunun bu halkın yok edilmesi anlamına geldiğini ve pratiğin de zaten böyle olduğunu cümle âlem biliyordu. Hiç kimse kör değildi ve herkes olup biteni çok iyi görüyordu.

Ama yine de hiç kimse kılını bile kıpırdatmıyordu. Çünkü bu konuda bir konsensüs vardı. Dost ya da düşman hiç kimse bu halkın kimlik sahibi ve özgür bir gerçeklik olarak yaşamasından yana değildi. Bu anlamda Kürt halkı kurbanlık bir koyun gibi kasaba teslim edilmişti; kasap ya da cellât kendisine istediğini yapabiliyordu. İstedığında ve gücü yettiğinde fiziki olarak yok edebilir, başarabilirse kendi ulusal gerçekliği içinde eritip başkalaşıma uğratabilirdi. O adeta kedinin önüne atılmış bir fare konumundaydı ve kedi kendisiyle istediği gibi oynuyordu. Tüm dünya bu kedi-fare oyunu karşısında ilgisiz davranıyordu. Nasıl olsa sonuçta kedi fareyi midesine indirecekti; farenin kaçınılmaz sonu bundan başka bir şey olmayacaktı.

Gerçekler bu kadar net olduğu halde, bu koşullarda hala “Hayvanların açıkta kesilmesine bile şiddetli tepki gösteren dünya, Kürt halkının cellâdın hançeri altında can çekişmesine nasıl seyirci kalabilir? Dünya bu canavarlık karşısında nasıl suspus kesilip nasıl Kürtlerin imhasına onay verebilir?” diye sormak, hümanist bir tavır olarak bir ölçüde anlam ifade edebilirdi; ama böyle bir sorunun pratik hiçbir değeri yoktu. Böyle bir soru sorulsa bile, ezici çoğunlukça ciddiye alınmayacağı belliydi. Bazı hayvan hakları savunucuları ve çevreciler belki bu sorudan alınabilir ve cevap verme gereği duyduklarında şöyle seslenebilirlerdi: “Saldırıya uğrayan hayvanın ve bombalarla yakılan ormanın kendini savunma olanağı yoktur. Birilerinin onları savunması ve saldırılara karşı koruması gerekir. Buna karşılık siz insan olduğunuzu söylüyorsunuz. Öyleyse ne yapılması gerektiğini kestiren bir beyniniz, haksızlığa tahammül etmeyen bir yüreğiniz ve suratınıza indirilmek istenen yumruğu karşılayacak kollarınız da var demektir. O zaman kendinizi savunma mekanizmalarınızı harekete geçireceğiniz yerde neden ağlayıp sızlayarak başkasından yardım dileniyorsunuz?” Evet, onlar da dönüp Kürt’ü işaret ederler, çözümün Kürt insanının kendisinde olduğunu söylerlerdi. Bunun çok yanlış ya da yabana atılacak bir tavır olmadığı kabul edilmek zorundadır. Çünkü sorun Kürt sorunudur. Nereden dönüp bakılırsa bakılsın gerçek budur. O halde çözüm de Kürt insanının elindedir; çözüm Kürt’ün kendisidir. Önüne ‘Kürt’ sözcüğünü yerleştirdiğiniz can alıcı önemde bir sorundan söz ediyorsanız, bir başkasını değil kendinizi anlatıyorsunuz demektir. Ötesi altına kaçırılmış bir bebeğin kirlettiği bezi değiştirmeye davet eden ağlamasıdır. Orta yerde ağlayıp sızlayan bir bebeğin değil de yaşını başını almış sözde koca insanların dert anlatıp deva bulmak üzere daha büyük güçlerin kapılarına dayanıp çare dilemeleri söz konusuyla, bundan asla çözüm çıkmaz; olsa olsa efendi değiştirme istemi çıkar. Bu budur.

Düşman da en azından dost kadar ciddiyetle yaklaşılması gereken bir olgudur. Halkın “Kötü dostun olacağına yiğit düşmanın olsun” deyişindeki anlam derinliğini doğru kavramak önemlidir. Gerçekten yiğit bir düşmana sahip olmak, bireyleri olduğu kadar bir halkı da yiğitliğe yöneltir. Herkes kendisiyle güreştiği hasmının cüssesine bürünür. Düşman, çelikleşmek isteyen kimsenin demircisidir. Demirciniz sizi ne kadar güçlü kollarla döverse, o kadar sertleşip saf çeliğe dönüşürsünüz. Hasım taraflardan birinin gücü, diğerini ondan daha üstün bir güce sahip olmaya zorlar. Düşmanından daha üstün bir güç olma azmi ve kararlılığından uzak olanlar, bir düşmanları olduğunu söyleyeceklerine, kendilerine düşman saydıklarının hizmetine girseler herhalde daha doğru bir tutum sergilemiş olurlar. Dolayısıyla hasmını çok iyi tanımak, onun zayıf ve güçlü yanlarını açığa çıkarmak ve zayıflıklarından yararlanmak, buna karşılık kendi zayıflıklarını güçlenmenin gerekçesi haline getirmek ve sürekli güç biriktirmek, daha zayıf konumda bulunan taraf için büyük önem taşır. Ancak tanrısal kapasitede olanı hasım olarak benimseyen kimseler tanrısal gelişmenin zorlu yollarından çekinmeden ilerleyebilirler. Büyüyüp gelişmenin, özgür ve onurlu bir yaşamın kadrini bilmenin ve ona dört elle sarılmanın en soylu ve gurur okşayıcı yolu budur. Kendi düşmanında bile saygı ve hayranlık uyandıran bir özgür yaşam tutkusuyla varlığını ve haklarını savunmak, “Yaşam olacaksa özgür olacak ya da hiç olmayacak” ilkesinden bir milim bile sapmadan kölece yaşamı sonuna kadar reddetmek, bu anlayışla gerektiğinde son ferdine kadar yok olmayı göze almak ama köleliğe asla boyun eğmemek; çekilen acılar ne kadar derin olursa olsun, direniş mücadelesi ne kadar uzun bir zaman dilimine yayılırsa yayılsın, sonuçta bir halkı kurtuluşla buluşturur. Düşmanın gücünden yakınan biri, düşman diye karşısında rahatlıkla üstesinden geleceği çocuksu

bir varlık görmek istiyor demektir. Hâlbuki çocuklaşmadan çocukla kavga edilemez. Çocuklarla kavga etmek isteyenlerin ise çocukluktan kurtulmaları zordur. Birinci yaklaşım düşmanı bile dost haline getirme olasılığını bağrında taşıırken, ikincisi en fazla bodurlaşma türünden bir büyümeye götürür ve yücelik diye cüceliğe tapınmayı ifade eder.

Ciddi zaafı, zayıflıkları ve oldukça gafil yapıları bir yana, Kürtlerin en büyük talihsizliği egemenliği altına girdikleri güçlerin yiğitlik nedir bilmemeleri; yiğitliği bir yana bırakın, hiçbir egemenin kitabında bulunmayan iblis icadı yöntemlerle dövüşmeyi bir sanat haline getirmeleridir. Amacı ne denli insanlık dışı ve çılgınca olursa olsun, Nazi Almanya'sında Hitler ve suç ortaklarının Yahudilere yaptıklarının faşist tarzda da olsa mantıksal bir izahı olabilir; "Yahudiler Alman ırkının saflığını bozuyor" iddiası, tüm saçmalığına rağmen anlaşılabilir. Yine birçok gerekçesiyle birlikte, egemen güçlerin neden soykırım yöntemine başvurdukları ortaya konulabilir. Örneğin Amerika kıtasına ayak basan beyaz adam, buranın yerli halklarını yok etmeyi adeta tanrısal bir görev olarak ele alıyordu. Sömürgeci beyaz adama göre ne Ahdi Atik'te ne de Ahdi Cedit'te buradaki halklardan söz ediliyordu. Tanrı bile varlıklarından haberdar olmadığına göre, kızıl bir tene sahip olan bu halkları kendisi yaratmış olamazdı. Öyleyse bunların yok edilmelerine adeta bir tanrı buyruğu gibi yaklaşılabilir. Nitekim gerçekleşen de bu oldu. Avrupalı sömürgeciler bu halkların köklerini kuruttular. Düşman kabul etmek, onu imha etme seçeneğini de içeriyordu; egemen sınıf mantığının özü buydu. Böyle davranırken düşman diye karşısına aldığı kendisinden çok farklı, hatta tür olarak bile kendisinden ayrı bir güç olarak değerlendiriyor, ayrılık sınırlarını sonuna dek zorluyor ve ortak yanları tümünden yok sayıyordu. Farklı halklara mensup herkes için ortak kimlik olan insanda buluşmanın bile hiçbir önemi yoktu. Öteki farklıydı, çıkarlarını tehdit ediyor ya da önüne engel olarak dikiliyordu; bu yüzden mutlaka ortadan kaldırılmalıydı. Kısacası düşmanlığın kaynağında öteki olma vardı. Farklılığı görüp derinleştirerek ayrılığa ve uzlaşmaz karşıtlığa dönüştürme ve tehdit ediyor diyerek tehlikeyi abartma düşmanlığı doğuruyor; soykırıma kadar vardırılan savaşlar ve çatışmalara yol açıyordu.

Hedef olarak seçtiği Kürt halk gerçekliği olduğunda, Türk usulü düşmanlık biçiminde öteki diye bir şey yoktur. Yalnızca Kürt de değil Asurî-Süryani, Çerkez, Laz, Arnavut, Boşnak, Arap ve diğer birçok halk da yeryüzünden olmasa bile Türk egemenlerinin kafasından silinir. Egemen Türklük gerçeği dışında kalan tüm ulusal ve etnik unsurların üzerine ilkin zihniyette kocaman bir çarpı işareti konur. Nasıl üç büyük tek tanrılı dinin ilk kutsal kitabı olan Tevrat "Tanrı, ol! dedi ve oldu" diyerek var oluşun veya yaradılışın zahmetli değerlendirmeler gerektirmeyen bir izahını yapıyorsa, Türk egemeni de öteki halkların kendine özgü gerçeklikleri karşısında adeta "Yoktur dedim ve yok oldu" türünden bir mantıkla hareket eder. Türk Devleti bir kez "yoktur" demişe, bir halk için var olmak artık mümkün değildir. Tevrat'taki tanrı bile sonsuz kudretine rağmen yok olma veya yok etmenin bu kadar kolay olmadığını çok iyi bilir. Sodom'u cezalandırmak isterken, önceden İbrahim'e haber verme gereğini duyar. İbrahim'in yakarılarını dikkatle dinler ve ciddiye alır. Öyle ki, Sodom'da salih on kişi varsa kendi gazabını konuşturmayacaktır. Ancak bu kadar kişi çıkmadığı içindir ki, Sodom'u ortadan kaldırır. Buna karşılık Türk egemeni tanrının gücünün de üstüne çıkar ve yok saydığının yok olduğuna inanır.

Örneğin Türkiye'de Millî Güvenlik Kurulu denilen temel yönetim kurumu aylık periyodik toplantılar düzenler. Bu toplantılarda içeride ve dışarıda yaşanan gelişmeleri değerlendirir. Hemen her defasında "ülkenin bütünlüğünü ve ulusun birliğini" tehdit eden şer kuvvetlerden söz eder. Toplantı ardından yapılan açıklamalar ve yayınlanan bildirilerde 'bölücülük' tehdit sıralamasında çoğunlukla en ön sırada yer alır. 'Yoktur' denilen, var olmadığı iddia edilen, her nasılsa tehlike teşkil eden en ciddi tehdit unsuru olup çıkar. Olmadığı söylenen Kürtler, Diyarbakır karpuzuymuş gibi baktıkları Türkiye'yi kesip yiyecek güçler olarak sunulur. Konuyla ilgilenen, ancak sorunun özünü bilmeyen tarafsız bir gözlemci, böyle bir tehdit saptaması karşısında şaşkınlığa düşmeden edemez: "Ülkelerinde Türk unsuru dışında farklı bir topluluk bulunmadığını durmaksızın tekrarladıkları halde bölücülük tehlikesini birinci tehdit olarak gösteriyorlarsa, bu durumda Türkiye'yi yönetenler herhalde tüm zamanlarını ruhsal dengelerini allak bullak eden bir mezarlıkta geçiriyorlardır" diye düşünür. Öyle ya, yok denilen halklar gerçekten hiç olmamışlarsa, o zaman korkuya kapılmak anlamsızdır ve 'bölücülük tehlikesi'nden söz etmek bir kafayı yeme belirtisidir. Eğer 'yoktur' belirlemesi 'yok edilmiştir' anlamını taşıyorsa, yok edileni 'en ciddi tehdit unsuru' katına yükseltmenin normal insanın dilindeki anlamı animizm çağına dönmek, öldürülenlerin ruhlarının dönüp mutlaka hesap soracaklarına inanmak ve hortlakları baş düşman ilan etmektir. Üçüncü bir olasılık ise, iddiaların aksine 'yoktur' denilenin gerçekte var olmasıdır. Eğer bu sadece bir olasılık değil de gerçeğin kendisiyse, bu durumda yok sayılan halk üzerinde gizlenen bir soykırım yürütülmektedir. Var olana ısrarla 'yoktur' demek, aslında yok etme ve ortadan kaldırma kararlılığını açıklamaktır. Türk egemeninin anlattığı da bundan başka bir şey değildir.

Her iki durumda da karşılaştığı çelişkiden yola çıkan biri, ortada oldukça garip, hatta eğlendirici bir durumun bulunduğunu söyleyebilir. Durumun garipliği elbette doğrudur, ama işin gerçeği hiç de komik değildir. Ancak ruh hastası kimselerin sergileyebileceği bu yaklaşımın Kürt halkı üzerinde her alanda yarattığı tahribatların boyutları gerçekten korkunç olmuştur. Mutlaka tımarhanede denetim altında tutulması gereken ruhsal dengesi tamamen bozulmuş hasta bir topluluğu, çok daha açık bir ifadeyle delilerden müteşekkil bir ekibi herhangi bir toplumun tepesine yöneticiler sınıfı olarak oturtmak, herhalde Kürt halkı üzerinde uygulanan inkar ve imha politikasından daha az tahripkar sonuçlar doğuracaktır. Farklı etnik toplulukları inkar edip zor kullanarak eritmeye ve bunlardan yeni bir ulus yaratmaya çalışmak, iblisin bile cesaret edemeyeceği bir eylemdir. Kürt halkının en büyük talihsizliği iblisin bile yeltenemeyeceği böyle bir uygulamaya maruz kalmasıdır.

Kürdistan’da, olmadığı iddia edilen bu ülkede var olmak gibi olmamak da ağır suçlar kategorisine girmektedir. Örneğin “Ben Kürd’üm, kendi kimliğimle yaşamak ve eğitimimi kendi anadilimle görmek istiyorum” dersiniz, devletin kolluk kuvvetleri derhal harekete geçer. İlkın götürüldüğünüz polis karakolunda en basitinden temiz bir dayak faslından geçirilirsiniz. Ardından eskinin gaddar kadı takımına rahmet okutturan savcılar ve hâkimlerin huzuruna çıkarılırsınız. Sözüm ona adalet dağıtmakla görevli bu adamlar hiddetle üstünüze gelir; “Bu memlekette Kürt ve Kürtçe diye bir şeyin olmadığını bilmiyor musunuz?” diyerek tehditler savururlar. Bir yığın küfürden ve azardan sonra size hapishanenin yolunu gösterirler. “Olmamak ve olmayan bir şey için özgürlük istemek” gibi hiçbir ülkenin ceza yasasında bulunmayan, tarifi olanaksız ve kafaları allak bullak eden bir suç işlemiş olmaktan ötürü hapishaneyi boylarsınız. Bu yüzden zindanlarda çürümeniz, hatta idam sehpasının basamaklarını tırmanıp yağlı ipte sallanmanız bile işten değildir. “Yok olduğumu söylüyorsanız nasıl bölücülük yapabilirim?” deyip aynı mantıktan hareket ederek kendinizi savunmaya çalışmanız hiçbir şeyi değiştirmez. Yaşadıklarınızın anlamını çözmekle uğraşırken, birden Dede Korkut masallarının ünlü Deli Dumrul’u aklınıza gelir. Herkese nasıl yiğit bir adam olduğunu göstermek isteyen Deli Dumrul, susuz derenin üzerine bir köprü kurar. Köprüden geçenden beş akçe, geçmeyenden on akçe alır. Ortadaki deli işine bakıp köprüden geçmek istemeyenleri ise kılıcıyla doğrar. Yaşadığınız döneme mükemmel uyarlanmış yeni bir Deli Dumrul vakasıyla karşı karşıya olduğunuzu düşünürsünüz. Egemenliği altında tutulduğunuz güçler karşısında yok olsanız da, var olup yok edilseniz de, var olsanız da yine suçlusunuz. Her halükarda yakanızı Deli Dumrul’un elinden kurtaramazsınız. Kürtler üzerinde hükmünü sürdüren Türk egemenlik sisteminin mantığı, Türk milliyetçisinin kahraman tiplemesi olan Deli Dumrul’u susuz dere üzerine köprü kurmaya götüren mantıktan daha geri, çılgın ve vahşicedir. Ne yazık ki, Kürtlerin hallerine acıyıp Deli Dumrul’a haddini bildirmek üzere Azrail’i görevlendirecek bir tanrıları da yoktur. Başarabilirlerse çareyi kendi kişiliklerinde üretecekler, bu da mümkün değilse tarihin karanlıklarına karışıp gerçekten yok olacaklardır.

Bir benzetmede bulunmak gerekirse, Kürt halkı yırtıcı bir canavarın dişlerini gövdesine geçirip ağzında tuttuğu bir geyiğe benzetilebilir. Canavar geyiği ne tamamen öldürüp midesine indirmekte, ne de salıvermektedir. Canavarın dişleri arasındaki zavallı geyik iyice takatten düşmüş, dengesini yitirmiş ve kendinden geçmiş olarak, yaşam ile ölüm arasında bir çizgide bekler. Artık ne direnir kurtulmaya çalışacak ne de yaşamına son verece gücü kalmıştır. Ne yaşadığı ne de öldü söylenebilir. Bitkisel yaşama girmiş bir insanın konumundan daha beter bir konumda, artık süreklileşen bir belirsizliğe mahkûm edilmiştir. Gerçekten de Kürt halkının içinde tutulduğu koşullarda yaşadığı durum, bu belirsizlik sözcüğüyle tanımlanabilir. Kürt’ün gerçekliği çölde seraptan farksız bir yanılsama olduğu kadar, gerçek bir su kaynağı olduğu da belirtilebilir. Böyle bir halk yaşıyor demek kadar öldüğünü söylemek de doğru olabilir. Kürt halkı gibi tarihin en kadim halklarından biri için bu biçimde varlığı ile yokluğu tartışılır bir konuma düşmek ağır bir utançtır; lanetin en dehşetengiz biçimini yaşamak, onurunu yitirmek ve gururunu yere çalmaktır; insanlığın en yüce meziyetlerinin somut ifadesi ve kanla bezenmiş tarihinin özeti olan temel değerlere ihanet etmektir. Köle doğmuş olmak suç değildir, ancak köleliğe karşı mücadele etmekten uzak durmak suçtur; hele kendi köleliğini meşru gösterebilecek her türlü davranış, bağışlanması olanaksız suçlar kategorisi içinde değerlendirilmek zorundadır.

Tarih 1970’li yılların başlarına gelip dayandığında, var oluşun kutsal beşiği Mezopotamya’nın kalbi durumundaki Kürdistan adeta bir teneşir yerine dönüşmüştür ve üzerinde yaşayan ölü haline getirilen Kürt insanı yatmaktadır. Bu durumuyla kendi kurtarıcılarının çok mezar kazıcılarını beklemiş gibi bir hali vardır. Bu yalnızca kendi düşmanlarının kafasında oluşmuş bir kanı değildir. Kürt’ün kendisi de aynı düşüncededir. Teneşir tahtasından kalkmasını ve ayakları üzerinde durup yürümeye çalışmasını salık verenlere, “Sen bir kuru kütük parçasını yeşertebilir misin, kuru bir odun parçasını yeşil bir ağaca çevirebilir misin? Bunu başarırsan, benim de yeniden yaşama dönmem mümkün olabilir”

demektedir. Yaşamaktan duyduğu korku ölüm korkusuna baskın çıkmakta, adeta ölmeyi arzu etmektedir. Zaten cellâtlarının istediği de budur. Bu koşullarda Türk egemeni Kürt sorunu karşısında oldukça rahattır; çünkü amacına ulaştığına inanmaktadır. Kürt halkını bekleyen kaçınılmaz son, tenesir yerinden kaldırılıp mezarlığa taşınmaktır. ‘Kürt çibanı’ sadece patlatılmamış, bedenden koparılıp atılmıştır. Artık Kürt gerçekliği bir kez daha baş ağrıtan ve uğraştıran bir sorun olarak Türk Devletinin karşısına dikilmeyecektir. Değişmez gibi görünen hüküm böyledir.

Mazlum Kürt halkının hiçbir kural tanımayan, egemenlerin geleneksel kavga dilini konuşturmayı dahi bilmeyen, tümüyle insanlık dışı yöntemleri esas alan ve düşmanlık yaptığını bile kabul etmeyen rezil bir düşmanla karşı karşıya olduğu açıktır. Bazıları böyle bir düşmanları olmaktansa, tüm dünyayı düşman olarak karşılarında görmeyi yeğleyeceklerini söylerlerse hiç şaşmamak gerekir. Tüm dünyanın en sert ve acımasız düşmanlığı rahatlıkla Türk tarzı bir düşmanlığa tercih edilebilir. Hiç kimsenin bu kadar ölçsüz, kurlsız ve insanlıktan arınmış bir düşmanın cüssesine bürünmeye rıza göstermeyeceği kesindir.

Kürt insanının başka bir talihsizliği de karşısındaki bu düşmanın karakterini doğru tanımaması ya da kısmen tanısa bile buna karşı ciddi hiçbir tedbir geliştirmemesidir. Yargılanıp idam cezasına çarptırılan ve darağacına çıkarılmanın arifesinde olan Şeyh Sait bile, hala ipini çekmeyi sabırsızlıkla bekleyenlerle kırdı bir kuzu çevirme partisinde bir araya gelebileceğine inanmaktadır. Dersim dağlarını yaşlı kartalı Seyit Rıza ise ancak Erzincan’dan Elazığ zindanlarına yolladığında, Türk Devletinin temsilcileriyle görüşmeye değil de ölümüne gittiğini anlayacak; ‘yalancı, hilekâr ve şerefsiz’ diye tanımladığı düşmanın iğrenç yüzünü bir parça olsun görebilecektir. Şirin görünüp tuzağa düşürmek, kalleslik yapıp kandırarak arkadan vurmak, en yakınlarının eliyle faka bastırmak veya ortadan kaldırmak, zayıf ve donanımsız bir halkın üzerine tam bir çekirge sürüsü gibi üşüşerek boğup bitirmeye çalışmak, ötekinin kökünü kazımayı kendisinin varlık gerekçesi saymak, edebin yanından bile geçmemişken tedip hareketi düzenlemek, kılıç artıkları için ibret olsun ve isyan etmeyi bir daha akıllarının ucundan bile geçirmesinler diye akıllara durgunluk veren tenkil seferlerine girişmek, tarihin en kadim bir halkını yurtsuz ve evsiz barksız bırakıp tehciye tabi tutmak; bu düşmanın özellikleri ve eylemlerinden sadece birkaçıdır. Düşman olduğunu reddederken düşman arattıran Kürt’ün düşmanının iğrenç karakteri işte budur.

Gaflet uykusuna yatmış Kürt insanının zaafı ve zayıflıkları ile karşısındaki düşmanın çılgınlığı birleşip bu temelde 70’li yıllara doğru gelindiğinde, bu toprakların yaşam gücü dolu o eski insanından artık eser bile yoktur. 21. yüzyıla çeyrek kala Kürdistan’ın yerinde bir bakıma farklı tipte bir Sodom durmaktadır. Sodom sakinleri tanrıyı inkâr etmişlerdi; Kürt insanı ise kendi gerçekliğini inkâr etmektedir. İnkârın iki biçimi arasındaki fark budur demek yerine, her ikisinin de sonuçta aynı kapıya çıktığını söylemek daha doğrudur. Çünkü yaratılanı inkâr eden, yaratıcısını da inkâr ediyor demektir. Zor uygulamalarıyla Kürtlükten kopmuş bir Kürt tanrısız bir Kürt’tür. O kendi öz gerçekliğinden kopuş sürecinde derinleşmekle tanrısından da kopmuştur. Bu dönemin Kürdistan’ında yaşanan düşüşte sınır yoktur; düşkünlüğü lanetli bir tevekkülle karşılama söz konusudur. Vatansızlık, kimliksizlik ve kişiliksizlik; vatanın, ulusal kimlik ve kişiliğin yadsınması anlamında birer gerçektir. Aslında böyle bir durumda beklenmesi gereken şey Sodom’un akıbetidir. Laneti yaşayan Kürdistan üzerindekiyle birlikte yok olmalı veya yok edilmelidir. Onu yeniden insanlık içine çekip yaşam yoluna sokacak herhangi bir kuvvet olamaz. Genel kanı budur. Kaldı ki, böylesi bir duruma düşman olan bir halk, bir yönüyle yok olmayı da hak etmiştir. İbrahim’in tanrısı bile Kürdistan’dan daha kötü durumda olmayan Sodom’u iflah olmaz deyip yerle bir ederken, düşüşte hiçbir sınır bırakmamış olan Kürdistan’ın dirilişi, yalnızca gerçekleşmesi imkânsız güzel bir dilek ya da hoş bir hayal olabilir. Kürt’ün kendisi dahil, herkesin ortak düşüncesi böyledir.

İnsanlığın 21. yüzyıla merdiven dayadığı koşullarda tanık olduğu böylesi ürkütücü bir gerçeklik karşısında, bir bilim adamı da yüksek bir olasılıkla farklı yönde bir görüş belirtmeyecektir. Böyle bir tükenişin 21. yüzyılda yaşanmış olmasını biraz tuhaf karşılasa da, bu tuhaflik görüşlerinde önemli bir değişikliğe yol açmayacaktır. Belki de Kürtler gibi bir halkın yok oluşunun korkunç bir tarihsel haksızlık olduğunu söyleyecek, ancak her tarihsel haksızlığı düzeltmenin imkânsızlığını da sözlerine ekleyecektir. Kürt halkı gibi insanlık Mezopotamya’nın en eski halklarından birinin bu komalık hali ve hiçbir iyileşme belirtisi göstermemesi kendisi için bir üzüntü nedeni olacak, bunun dışında bir anlam ifade etmeyecektir. Mezopotamya coğrafyasından silise bile, böylesi eski ve köklü bir halka saygı göstermenin tek yolunun tarih kitaplarının sayfalarında yerini almasından geçtiğine inanacak ve eğer mümkünse bunun için bir şeyler yapmaya çalışacaktır. Kısacası bilim adamının hükmü de diğerlerinin yargılarıyla ortak bir paydada buluşacaktır: Kürt olgusu ve sorunu diye bir şey artık yoktur.

Her şeye rağmen kurtuluş için bir umut olabilir miydi? Başka bir deyişle bir mucize gerçekleşebilir miydi? Tıpkı İsa’nın, ölümünün dördüncü gününde mezarını açtırarak “Ayağa kalk ve yürü” deyip Lazarus’u diriltmesi gibi bir mucize

Kürdistan’da da tekerrür edebilir miydi? İsa’nın yaptığına benzer bir çağrıda bulunarak teneşir tahtasının üzerine yatırılmış Kürt insanını ayağa kaldırıp yeniden yaşama döndüren bir İnsanoğlu ortaya çıkabilir miydi? Çare olarak geriye kalan, ancak çoğunlukla unutilan yegane seçenek buydu.

Bu sözler karşısında kimi yüzlerin alaycı bir tebessümle gerildiğini hissetmek zor olmasa gerekir. “Demek ki seçenek buydu, öyle mi? Mucize ha, amma da seçenek!” diyenler çıkabilir. 21. yüzyıla çeyrek kala hala mucize diye bir şeye inanmanın ortaçağ kafasıyla düşünmek olduğunu söyleyenler olabilir ve bu doğaldır. Burada bir zihniyet farkının bulunduğu doğrudur. Batılı adamın kafası çoğu zaman bilgisayar tarzında çalışır; daha doğrusu Batılı adam canlı bir bilgisayarı andırır. Teknikteki gelişmenin son harikalarından olan bilgisayar, bir insanın günlerce uğraşıp çözmekte zorlandığı bir problemi birkaç saniye içinde halledip önünüze koyabilir. Bu ilginç alet sanki Batılı adamın kafa yapısına bakılarak programlanmış gibidir ve pek şaşmaz. Ama ne yazık ki bir yüreği yoktur. Gerçeğin bütün boyutlarıyla görülemediği yerde gerçeğin bilgisine ulaşmanın en etkili silahı olarak devreye giren sezgi gücü bilgisayarda bulunmaz. Zaten Batılı adam da yüreğe değil beyne seslenir. Bu bakımdan Batılı insan bilgisayara hayli yaklaşmış, müthiş çalıştırdığı organları arasında yüreğini adeta devreden çıkarmıştır. Bu yüzden oldukça soğuktur, donuk ve duygusuzdur, sevgi ve acıma duygusundan yoksundur. Onun için yaşamın sırrını çözmek, bol haneli rakamlara hükmetmekten geçer. Yüzde hesabını iyi bilmek ve oranı doğru ayarlamak kazandırır ve yaşam da zaten kazanmak demektir.

Bu yapısıyla Batılı adam Ortadoğu insanını kutup soğuşundan daha fazla üşütür. Batılı adam ve özellikle onun Amerikalı tipi tanrıya inandığını söyler ve parasının üzerine bile “Tanrıya güveniyoruz” diye yazarak bu inancını pekiştirdiğini sanır. Gerçekte ise onun asıl tanrısı paradır. Tanrıya güvenmek demek, tüm dünya borsalarında değeri sürekli yükselen US Dolarının gücüne güvenmek demektir. Eğer gerçekten bir tanrı varsa, bu durumda Washington’un veya diğer bir Batılı gücün kendi hizmetinde çalıştırdığı beyin takımı içerisinde birinci sırada yer alan bir bürokratından farksızdır. Bu tanrı başta ABD olmak üzere Batı dünyasının çıkarlarını her şeyin üstünde tutar. Batılı adam dünya çapında kazandığı büyük üstünlükte açıkça taraf tutan kendisini kayıran bu tanrının da belli bir rol oynadığını düşünüyor olmalıdır. Bunun için tanrıyı sever ve ona inanır. Buna karşılık asla mucizelere inanmaz. Çünkü mucizede mistik bir hava vardır. Bizzat deneyle doğruluğu kanıtlanmamış bir şeyin onun için hiçbir değeri yoktur. Bu nedenledir ki, “Dokunuyorum, öyleyse vardır; bombaladığım yerde ot bile bitmiyor, o halde gerçektir; öldürüyorum, o halde yaşıyorum” der.

Kafa yapısının farklı olduğunu belirtmeden önce, Ortadoğu insanının bir yüreğe sahip olduğunu söylemek belki daha doğrudur. Batılı adamın tersine, Ortadoğu insanı öncelikle beyne değil yüreğe hitap eder. Beyni harekete geçirme yolunun yüreğin uyandırılmasından geçtiğine inanır. Bu yüzden her şeyden önce donup kaskatı kesilmiş yüreklerdeki buzları çözmekle işe başlar. Isınan yüreklerin insanın beynini de işletip harekete geçireceğinden emindir. Bedeninin bu iki temel organı onun için tek bir komuta merkezi gibi çalışsa bile, yine de yüreğini eşitler arasında birinci sıraya yerleştirir. Tanrısı bile onun yüreğini mesken tutar. Onun inandığı tanrı, inançlı bir insanın yüreğini bin tane Beyaz Saraya değişmez. İnanmak bir yürek işidir ve Ortadoğu insanı inandığında tüm kuşkuları kafasından defeder. Bunun için ‘kafanı çalıştır’ demeden önce, ‘yiğit ol, asla cesaretini yitirme’ diye telkinde bulunur. Dünya malına fazla rağbet etmez. Maddi alanda zenginleşmeyi reddetmese bile, bir lokma bir hırkayla yetinmesini de bilir. Onun için para dediğin elin kiridir; el yıkanır ve kir temizlenip yok edilir. Tanrı tektir; paraya tapan kimse tanrıyı terk etmiş demektir. Kişinin yüreğinin zenginliği, tüm dünyayı özel mülkü diye kendi üstüne tapulamasından çok daha büyük bir değer ifade eder. Gönül zenginliği, her şeyden önce kişinin manevi dünyasının zenginliği anlamına gelir. Gönüllerini fethetmesini bilen kimse için mucizeler yaratmak da mümkündür. Gerçekten inanan insan, bu inancı sayesinde dağı yerinden oynatabilir, cansız duvarı yürütebilir, kuru kafayı dillendirebilir, ölüye can verebilir. Mucize işte budur.

Aslına bakılırsa, burada öyle bilime aykırı düşebilecek herhangi bir durum da yoktur. Mucize, ortalama insan aklının ötesine geçerek, onun kemikleşmiş alışkanlıklarının da etkisiyle göremediklerini görebilme, olmaz veya imkansız denileni olur kılabilme ve imkan dahiline sokabilme becerisidir. Bir benzetme yapmak gerekirse, herkesin öldüğüne inanıp mezarlığa götürmeye hazırlandığı hareketsiz bir insanın tek bir saç telinde bile yaşam emaresi görüldüğünde, bu telden tutup onu yeniden yaşama çekmeyi başarmak, mucize denilen olağanüstü gelişmenin ta kendisidir. Bu gelişmeye atfedilen olağanüstü olma özelliği, sıradan insanın dar bakış açısıyla bizzat yaşamın kendisinin de bir mucize olduğunu fark etmesine olanak tanımayan güncellikte çakılıp kalmasının sonucudur. Gerçek insanın tam da böyle olması gerektiğini ve kendisinin de buna ulaşmak gibi bir sorununun bulunduğunu kabul etmediği için, önder dediğimiz insanın eylemini mucize diye adlandırır.

Kurumaya yüz tutmuş ve çöle dönüşmüş yürekler hayatta mucizevî olanı kesinlikle başaramazlar. Dolayısıyla mucizevî olanı gerçekleştirmenin ilk koşulu; başta yaşam olmak üzere her şeye yüksek bir ilgiyle yaklaşmak, beynin soğukluğunu yüreğin sıcaklığıyla dengelemek ve her işe sevgiyle girişmektir; herhangi bir işi yapmaya yönelirken soğuk bir beyne, sıcak bir yüreğe ve temiz ellere sahip olmaktır. Bu nedenledir ki, mucize, sürekli biriktirme ve istifleme peşinde koşanların değil, almadan vermesini bilenlerin, güzellik arayışçıların, yaşama en büyük saygıyı gösterenlerin ve yaşamı daha da güzelleştirmek üzere çaba harcayanların marifetidir. Daha iyi ve daha güzel olanı aramaktan imtina edip ulaşabildikleriyle yetinenler mucizevî olana yabancıdır. Eğer sizi sürekli kendisine çağıran bir Şirin'iniz yoksa, Ferhat gibi dağları delme türünden anlamsız bir işe girişmek aklınızın ucundan bile geçmez. Pir Sultan Abdal gibi özlemle yandığınız bir dostunuz yoksa, Hızır Paşa benzeri güçlere kafa tutmak şurada kalsın, mümkün olduğu kadar onlardan uzağa kaçarsınız. Yiğitler yiğidi Deniz Gezmiş gibi yüreğinizi halkların aynı topraklar üzerinde özgür birliğini yaratma davasına yatırmamışsanız, büyük bir vakar içinde idam sehpasının yağlı ipine boynunuzu uzatamazsınız. Kendinizdeki tanrıyla bir olma gibi dizginlenemez bir tutkunuz mevcut değilse, Nesimi gibi 'Enel Hak' deyip derinizin yüzülmesine razı olamazsınız. Sevgi çağlayanı bir yüreğin sahibi değilseniz, tıpkı Batılı adam gibi inceden inceye kâr ve zarar hesabına girer; onun deyişiyle kâr getirmeyecek alanlara yatırım yapmazsınız. Almayı aklınızın ucundan bile geçirmeden vermesini biliyorsanız ve sevgi de buysa, yüreğiniz bu sevgiyle dopdoluyorsa, işte o zaman siz mucizevî olanı gerçekleştirebilirsiniz demektir. Çünkü bizzat siz kendiniz mucizevîsiniz ve sizin her eyleminiz de çoğunlukla mucizevî olacaktır.

Evet, adına mucize denilen olağanüstü değişim olayı, Abdullah Öcalan'ın düşüncesi ve eyleminde bir daha kendine gelemeyeceği iddia edilen Kürt halkıyla buluştu. Mucize olgusuna fazla yabancı olmayan Urfa'nın Halfeti ilçesine bağlı Amara köyünde gözlerini dünyaya açan bu adamın; daha sonraları devamlı isteyen ama vermekte en aزیyla yetinen öğrencileriyle konuşurken "Adam olmanız gerekir; ben bile bu halimle kendimi adamdan saymakta zorlanıyorum" diye uyarıda bulunan bu mütevazı insanın; halkının kutsallık atfettiği tanımlamayla Serok APO'nun davetsiz bir misafir gibi karartılmış dünyalarının kapılarını zorlayarak içeri girmesi, Kürtler için yaşama yeniden doğuş oldu. Tarihin en eski halklarından biri olduğu halde varlığına son verilmek istenen, ezilip horlanan ve ağır katliamlardan geçirilen Kürt halkını küçücük yüreğine sığdırıp orada ölümcül yaralarını sararak yeniden sağlığına kavuşturmaya çalışan bu güzel insan, başlangıçta bahar mevsiminin diriltici sabah yeli gibi komadaki halkının yüzüne vurdu. Bu serin seher yeli zamanla bir rüzgâra dönüştü ve giderek ateşle iç içe büyüyen bir fırtına halini aldı. Yarattığı ateş yüklü bu fırtına her şeyi içine alıp önüne kattı; herkese ve hatta kendisine bile hükmeder hale geldi. Bu büyük fırtına ayakta durma yeteneğini yitirmiş her şeyi devirip düşürürken, içindeki ateş de miadını doldurup yaşama hakkını yitireni yakmaya başladı. Gördüğü uğursuz rüyayı yakıp kötülüklerden arıtsın diye tüm yakınlarından önce ateşe anlatan Kürt kadını ve erkeği, bedeninin yaralarını ve ruhundaki kirleri yakıp ruh ve beden sağlığına yeniden kavuştursun diye kendisini de kavurucu ateşin alevleri arasına attı. Başkan APO'nun karanlık dünyalarına doğmasıyla birlikte başlayan Kürt halkının ateşle sınavı kuşkusuz büyük acılar ve kayıplara mal oldu. Ancak çekilen tüm acılar, verilen bütün kayıplar ve yaşanan işkencelere şükrettiren şey, eskinin bir canlı cenazeler hurdalığına çevrilmiş ülkesinde, kendisine ateşin ve güneşin çocukları adını veren yepyeni bir halkın tarih sahnesinde onurlu yerini almasıydı. İnkâr ve imha siyaseti üzerinde yükselen bir sistemin yok ettiğine inandığı Kürt halkı, Başkan APO'nun hünere ellerinde, tıpkı masallarda geçen Anka kuşu gibi kendi küllerinden kendini yeniden yaratmıştı.

Peki, bu Kürt mucizesinin içyüzü neydi, nasıl gerçekleştirildi? Kürt halkının kaderi nasıl böyle bir adamın kaderiyle iç içe örülen ve etle tırnak gibi birbirine bağlanmış bir hale geldi? Sahi, Abdullah Öcalan kimdi? Onun gerçekten aradığı şey neydi? Nasıl oldu da Amaralı Adam'ın yaşam öyküsü tükendiği belirtilen bir halkın diriliş öyküsü biçimine dönüştü? Kökleri nerelere kadar uzanıyor, hangi kaynaklardan beslenip geliyordu? O da tipik bir Kürt köyünde doğmuş, bir Kürt çocuğu olarak çoraklaşmış Kürt dünyasında büyümüşü. Hal böyleyken, bu insan nasıl oluyordu da tepeden tırnağa yaşam kesiliyordu? Ondaki bu büyük yaşam bağlılığı nasıl gelişmişti? "Hiçbir zaman ihanet etmedim" dediği çocukluk hayalleri nelerdi? Nasıl bir ailede yetişmiş, çocukluğu nasıl bir ortamda geçmişti? Diriliş devrimi öncesi Kürdistan'da bireyin ve özellikle çocuğun hayal dünyasını çöle dönüştüren bir kurum olan ailenin kurutucu çemberinden nasıl sıyrılabilmişti? Ailesi öteki Kürt ailelerinden daha mı farklıydı? Annesi nasıl bir kadın, babası nasıl bir erkekti? Annesinden ve babasından ne kadar etkilenmişti? Gerçekten bir çocukluk yaşayabilmiş miydi? Acaba nasıl bir çocuktu?

Özellikle önderlik ettiği mücadelenin kitleselleşmesinden sonra, Başkan APO'nun kendisi de zaman zaman geriye dönüp kendi geçmişine baktı. Çocukluk yıllarının sömürge bile olamayan Kürdistan'ına egemen olan o meşum tablonun nasıl değiştiğini, eski sarı çölün nasıl yeşile kestiğini, geçmişin 'yaşayan ölümler mezarlığı'ndan farksız ülkesinin her yerinde ayağa

kalkmış mahşeri kalabalıkların nasıl özgürlük için çırpındığını ve yaşamın ölümü nasıl alt ettiğini gördüğünde kendisi de hayrete düştü. Çok iyi biliyordu, bu inanılmaz gelişme kendi eseri idi, bundan kuşku duymuyordu. Ancak bu büyük dirilişi nasıl gerçekleştirdiği bazen kendisine de adeta bir sır gibi geliyor ve bu sırrı çözmeye çalışıyordu. Duyan ama gerçekten işitip işitmediklerinden yeterince emin olamadığı yarım düzineye yakın gencin kulağına fısıldadığı birkaç sözcükten yeni bir halk yaratılıyordu. Ama bu tarihsel eylemin nasıl soluk soluğa bir tempoyla, mezar yeri kadar daracık bir mevziyi özenle genişleterek, sıkça vurguladığı gibi iğne ucu kadar küçük bir imkânı bile müthiş değerlendirerek ve bir bakıma iğneyle kuyu kazmaya benzer bir çabayla yürütüldüğünü eğer varsa bir Allah bir de kendisi biliyordu.

Bilmek, şaşırtan gerçeğin sırlarını çözmektir. Gerçekten de Başkan APO eylemi içinde kendisini keşfedince şaşıyor; adeta ulaştığı zirveden aşağılara bakıp “Bu dağı ben mi tırmandım?” diye hayret ediyordu. Hemen her şeyle ilgili olmak, her şeyi merak etmek, körlerden daha beter duruma düşen alışmış gözlerin göremediklerini görerek şaşırmak ilginçti. Yalnızca çocuklar ve filozoflar hayret etme yetisine sahiptiler. Başkan APO hem bir çocuk, hem de filozoftu. Yaşamı hep keşfetmekle geçen çocuk ilk kez kedi gördüğünde “Baba, pisi!” diye haykırıyor; ama benliğindeki çocuğu çoktan öldürmüş olan baba, “Yeter artık, kafamı şişirdin” deyip çocuğunu azarlayarak susturuyordu. Kimi Kürt siyasi çevreleri arasında da tıpkı buradaki baba gibi davranan bazıları, “APO kendini beğenmiş bir adam, öyle olmasa neden bu kadar kendinden bahsetsin?” biçiminde ahkâm kesiyorlardı. Ama bakar-körlerin bu bayağı yaklaşımı gerçeği değiştiremezdi. Başkan APO kendi ruhundaki çocuğu izliyordu ve kim ne derse desin ona asla ihanet etmeyecekti.

Sömürgecilik adını verdiği inkâr ve imha sistemine karşı cepheden verdiği mücadele, Başkan APO’nun tüm zamanının oldukça sınırlı bir kesimini meşgul etti. Onun asıl sorunu, sömürgeci köleliğin düşürdüğü ve kendisine yabancılaştırdığı insanlardı. Anlayış kısıtlılığı, sorumsuzluk, ciddiyetsizlik, gaflet ve ihanet biçiminde kendisini Kürt kişiliğinde gerçekleştiren sömürgeci egemenlik, özgürlük tapınağı olan Başkan APO’nun karargâhında dahi insanların yakasını bırakmıyor; özgürlük iddiasıyla yola çıkan ve düşmana karşı savaşmak istediğini söyleyen birçok insan belki de hiç farkında olmadan düşmanı konuşturuyordu. Bu insanlara aylarca büyük bir sabırla gerçekleri izah etmek hiç sorun değildi. O zaten kendini tümüyle buna adanmıştı ve bu işi severek yapıyordu. Üstelik artık kulaklara fısıldamıyor; kalabalık özgürlük savaşçısı adayı toplulukların karşısına geçip saatlerce konuşuyordu. Konuşuklarını daha iyi anlasınlar diye kendi kişiliğini bile ders konusu yapıyor, çocukluktan başlayarak kendi yaşam pratiğini irdeliyor, gencecik insanlar başarmının yolunu görüp izlesinler diye ter döküyordu. Dur durak bilmeden eğitim işini sürdürüyor, sofraya başlarını bile eğitimi yerine çeviriyordu.

Eğiterek kazanılmış bir insan, kazanılmış bir dünya demektir. Başkan APO’nun eğitime yaklaşımı buydu. Tarihte hiçbir devrimci önder onun kadar uzun ve kapsamlı değerlendirmeler yapmamış, onun kadar insanı çözümleyerek tanıma ve insanları aydınlatma işine adanmamıştı. Ancak Nazım’ın bir şiirinde söylediği gibi yüreklerin kulakları sağırdı. Genç yüreklerdeki taşlaşmış buzul kütlelerini çözmek, kulaklara dökülmüş kurşunları çıkarıp işitme duyularını harekete geçirmek ve kafalarındaki örümcek ağlarını temizlemek hiç de kolay olmuyordu. Bin yılların lanetli tarihinin kirlerinden nasibini almış kişiliklerle uğraşarak anlayan ve yapan insana ulaşmak, Everest Dağının doruklarına ulaşmaktan çok daha zahmetli bir çalışmaydı. Ama zorluklar ona geri adım attırmıyor, tersine çözümü yakalama konusunda kendisini daha da derinleşmeye yöneltiyordu.

Mısır’da köle olarak yaşayan kavmini terk ettiği topraklara götürmek üzere yola çıkaran Musa da buna benzer zorluklarla boğuşmuştu. Uzun yıllar boyunca köle olarak yaşaması, Yahudi kavminde büyük bir bozulmaya yol açmıştı. Kaldı ki, yaşadığı topraklardan kopup başka diyarlara savrulmanın kendisi en büyük bozulmaydı. Dinlerin lanet adını verdikleri ürkütücü gerçeklik de özünde buydu. Musa, lanetten arınmayı ve özgürlüğü temsil ediyordu. Onun ‘süt ve bal akan diyar’ dediği şey, kavminin üzerinde özgür olarak yaşadığı vatan toprağıydı. O kendi kavmini bu diyara ulaştıracak ve özgürlükle buluşturacaktı. Ama kölelik müthiş direniyordu. Daha Mısır’dan çıkış sırasında kendilerini izleyen Firavun kuvvetlerini uzaktan gördüklerinde Yahudiler Musa’ya isyan ediyorlar; “Mısır’da mezar bulunmadığı için mi çölde ölmek üzere bizi getirdin? Çölde ölmektense, Mısırlılara kulluk etmek bizim için daha iyi olurdu” diye bağıyorlardı. Musa kavmini Firavun kuvvetlerinden kurtarıyor, ama yakasını köle yaşamının neden olduğu lanetten kurtaramıyordu. Yaşadığı müddetçe tüm savaşımını bu lanete karşı yoğunlaştırıyor, bozulmaya son vererek birleşmiş ve özgür bir kavim yaratmaya adanıyor. Başkan APO’nun savaşımı da bundan hiç farklı değildi. Zaman değişmiş, ama savaşımın içeriği değişmemişti.

Üzerine gelen binlerce yılın uğursuz lanetli tarihiyle boğuşmanın ve onu yenmenin tüm zorluklarına ve yaşadığı dayanılmaz acılara rağmen, Başkan APO bir kez olsun kendi durumundan şikâyet etmedi. Şikâyet etmek istese bile kime edecekti ki? Yaşadığı büyük yalnızlığı giderecek ve kendisine yardım edip destek sunacak kimsesi yoktu. Açtığı özgürlük

bayrağı altında on binler birikmişti; milyonlar her yerde onun adını haykırıyorlardı. Ancak yine de bu dev kalabalıkların ortasında bir bakıma yalnızdı. Doğruydu, adam çoktu; ancak istediği gibi çare olacak adam yoktu. Başkan APO, kendisiyle yol arkadaşlığı yapmak üzere karşısına çıkan insanın sorunlar yumağı değil çözüm gücü olmasını istiyordu. Ne var ki, deveye hendek atlatmak, herhalde kendisini sorunlar yumağı haline getirmiş bu tipi çözüm gücü alan militana dönüştürmek daha kolay olacaktı. Yine de fiili gerçeklik buydu. Ve bununla uğraşmak zorundaydı. O bir çağrıda bulunmuş, Kürt insanını başlattığı zorlu özgürlük yürüyüşüne katılmaya davet etmişti. Binlerce delikanlı ve genç kız bu çağrıya olumlu karşılık vermiş, çağrının sahibine koşmuştu. Ne kadar kirletilmiş, geri ve zavallı olurlarsa olsunlar, hiçbirini “Yürüttüğüm davanın adamı olamazsınız” deyip geri çeviremez, hiçbirine en küçük bir ilgisizlik gösteremezdi. Düşürülmüş veya düşmüş insanla uğraşan her önderliğin kaderi buydu. İsa’nın dediği gibi, sağlam adamların değil hastaların doktora ihtiyacı vardı. İsa da aynı topraklarda başlangıçta hep düşmüş insanı çevresinde toplanır bulmuş, ilk eylemi olarak hastaları iyileştirme işine koyulmuştu. Kürt insanının hasta olduğunu söyleyen Başkan APO’nun kendisi değil miydi? Böyle bir teşhisi kendisi koyduğuna göre tedaviyi de yine kendisi yapacak, gerektiğinde karşısına çıkan insanı bıçağın altına yatırıp kendi elleriyle ameliyat edecek ve istediği yeni insanı hastanın hastası Kürt insanından böyle yaratacaktı. İsa’nın felçli insanı yürütmesi ve kör gözleri açtırması eylemi de aslında böyle bir eylemdi.

Sapı aynı ağaçtan olan bir balta gibi binlerce yıllık ulu Kürt çınarını devirmeye çalışan yabancı egemenlerin hizmetine giren Kürt işbirlikçiler, özgür her insanı tiksindiriyor ve hemen herkeste mide bulandıran bir etkiye yol açıyorlardı. Ancak amaca ulaşma ihtiyacının her aracı değerlendirmeye yönelttiği dış güçler, ne kadar tiksindirici bulsalar da, ihtiyaç duyduklarında bu kirli baltayı kullanmaktan geri durmuyorlardı. Kürt halkı suskundu; öyle ki, ne baltanın darbelerini ne de düşmanın yumruklarını hissedebiliyordu. Ortadaki bu ilginç tabloya bakan tarafsız gözlemciler ve kimi bilim adamları, Kürtleri ‘haini en bol halk’ olarak tanımlıyorlar; egemen sınıflarının işbirlikçiliği yüzünden Kürtlerin kendileri dışında ‘herkesin askerleri’ olabilecek özellikler taşıdıklarını söylüyorlardı. İhanet en tehlikeli hastalıktan daha beter bir hastalıktı ve uzun yıllara yayılması nedeniyle Kürt yaşamında müthiş ölçüde çürütücü bir rol oynuyordu. Lanetin bir yüzü de buydu. Tepki gösteremeyecek ölçüde takatten düşmüş olsa bile, halkın suskunluğu bu ihanete bir çeşit onay verme anlamına geliyordu. Zulüm ve zorbalık arttıkça ihanet de derinleşiyor ve bulaşıcı bir vaka gibi herkese sirayet ediyordu. Her kuşak miras bırakır gibi kendi kişiliğindeki ihaneti bir sonraki kuşağa devrediyor; bu durum yeni kuşağı tümüyle tanınmaz hale getiriyordu. 1970’lere doğru gelindiğinde, bu ülkede ihanete bulaşmamış veya ihanetin bulaştırılmadığı tek bir kişi bile kalmamıştı. Başkan APO, gerçekten farklı bir çocuk olmasıyla bu kirlenmenin dışında kalmış biricik insandı. Onunla başlayan yeni Kürt tarihinin, başka bir deyişle büyük Kürt mucizesinin tüm sırları işte bu çocuklukta gizliydi. Kürt halkının özgürlüğü için ilk adımları atmaya başlar başlamaz, Başkan APO, ulaşabildiği her insanın ruhunu ve bedenini geçmişin bütün kirlerinden temizleyip arındırmaya çalışacaktı. Temizlenmek istenen Kürt, en azından kırk kez zemzem suyuyla yıkanmak zorundaydı. Başkan APO’nun bu eylemi, havarilerinin ayaklarını yıkayan İsa’nın yaptığından daha ağır, zorlu ve uzun süreli bir hizmetti. O, parti içi savaşımı muazzam bir hizmet çalışması haline getirmişti ve savaş böyle veriyordu.

Başkan APO’nun kapı komşumuz dediği İsa ile aralarında birçok yönden oldukça çarpıcı benzerlikler vardı. İsa’nın şakirtlerinin de onu yeterince anlayıp doğru uyguladıkları söylenemezdi. Onlar da çoğu kez öğretmenlerini değil kendilerini uyguluyorlardı. Şakirtlerinin yetersizliklerine tanık olan İsa sıkça kendilerini bekleyen tehlikeye karşı uyarıyor, kendisinde kalırlarsa kendisinin de onlarda kalacağını belirtiyordu. Bu uyarılarından birinde “Ben asmayım, sizler çubuklarsınız. Bende kalan, benim de kendisinde kaldığım kişi bol ürün verir. Çünkü bensiz hiçbir şey yapamazsınız. Kim bende kalmazsa, asma çubuğu gibi dışarı atılıp kurur. Onları toplayıp ateşe atarlar. Orada yanar” diyordu. Aynı uyarıları Başkan APO da hemen hemen aynı sözcüklerle yapmaktan geri durmamıştı. Yalnız Başkan APO öğrencilerine “Bende kalın” demek yerine, “Önderlik gerçeğine bağlanın ve ona bağlı kalın” demeyi yeğliyordu. Her iki uyarı arasındaki tek fark belki de buydu. Kuşkusuz önderlik gerçeğini bizzat Başkan APO temsil ediyor, dolayısıyla uyarısı da “Bende kalın” anlamına geliyordu. Yani bu iki ‘kapı komşu’ birbirine benzeyen sorunlar karşısında neredeyse aynı ruh halini yaşıyor ve aslında aynı dili konuşuyorlardı. Bu doğaldı; her ikisinin kökleri de aynı topraklardaydı ve birbirlerini çok iyi anlıyorlardı.

İsa’nın “Sizi ateşe atarlar, orada yanarsınız” diye uyardığı şakirtlerini tehdit eden düşman güçler, Öcalan’ın öğrencilerinin karşı karşıya gelecekleri düşmandan on kat daha az tehlikeli ve çok daha adil sayılırlardı. Roma imparatorluğu kendi yasalarıyla övünüyor ve imparatorluğun değişik alanlardaki temsilcileri yasadışı sayılacak hiçbir davranışta bulunmamaya büyük özen gösteriyorlardı. Aynı şekilde işbirlikçi Yahudi kâhinler işbirlikçi Kürt ağaları ve beylerinin yanında kibar burjuvalar gibi duruyorlardı. Buna karşılık Türk egemenleri zulüm uygulamakta herhangi bir sınır tanımıyorlardı. Hele

‘devletin âli menfaatleri’ söz konusu olduğunda, gözlerini kırpmadan, ana rahmindeki bebekler de dahil, en yakınlarını bile ortadan kaldırılabiliyorlardı. ‘Ya devlet başa, ya kuzgun leşe’ yaklaşımı içinde olmaları, onları her türlü vahşeti uygulamaya götürüyordu. Hayatta kalan kılıç artıkları sonradan anlatacaklardı: Dersim’de kendini ateşle Türk askeri arasında bulan Kürt çocuğu, hiç tereddüt etmeden kendisini alevlerin içine atmıştı. Ateş insanı yalnızca yakıyordu; ama Türk egemenlik sistemi insanlıktan çıkardıktan sonra yok ediyordu. İnsan kalarak yok olmak elbette çok daha anlamlıydı. Küçücük bir aşiret çocuğu bile bunu biliyor, bu yüzden ateşte yanmayı tercih ediyordu.

Başkan APO bu egemenlik sisteminin özelliklerini adeta iliklerine kadar hissediyordu. Eğittiği insanların nasıl bir güce karşı mücadele edeceklerini çok iyi biliyordu. Öte yandan Kürdistan’da yoksul bir anne ve babanın evlat büyütmek için neler çektiklerinin ve hangi acılara katlandıklarının da farkındaydı. Kürt yaşamının ağır zorluklarını hiç kimse onun kadar bilemezdi. Bu yüzden anaları gözyaşlarına boğmamak gerekiyor ve o da bunu istiyordu. Ama ne yazık ki, sonuçta buna karar verenler kendi çocuklarından başkası olmayacaktı. Birer şahin olup avcının asla ulaşamayacağı dorukları mesken tutmak da, bir ana kuzusu olarak kalıp kurda kuşa yem olmak da artık kendi vicdanlarına kalıyordu. Başkan APO bu gencecik insanlara nasıl birer şahin haline gelebileceklerini anlatıyor; kurbanlık kuzu olmaktan çıkmaları için elinden gelen her şeyi ortaya koyuyordu. Kendisini izleyen kimseler için başarmak mümkün olacaktı. Önderlik gerçeği başarının altın anahtarını kendilerine sunuyordu. Onda kalırlarsa başarı ve zafer kesindi; kalmazlarsa, düşman karşısında kuru asma dalları gibi yanacaklardı.

Bütün bu gençlerin durumunu anlıyordu: Bitkin halleri ve zavallı duruşları sadece kendi kusurları değildi; çünkü çok kötü yetiştirilmişlerdi. Kürdistan’da en ücra köşeye kadar sızan sömürgeci egemenlik kendilerini çok kötü çarpıp sersemletmişti. Halk arasında kullanılan cin çarpmış deyimi en fazla bu insanlar için geçerliydi. Bu yüzden kolayca kendilerine gelemiyorlar, halsizlikten kurtulamıyorlardı. Uzun yıllar karanlık bir mekânda tutulmuş olan bir insan birdenbire gün yüzüne çıkarıldığında uzun süre ışığa alışamıyordu. Biçimsizleştirmeyi biçim verme olarak ele alıp uygulayan son derece vahşi bir sömürgecilik türü bu insanlar için tam bir zifiri karanlık olmuştu. Bu yüzden doğruları iyi seçemiyorlar, seçseler bile bunların güçlü bir temsilcisi olamıyorlardı. Bunun nedeni bir türlü özgür yaşama ısınamamalarıydı. Sanki yaşamak kendilerine ölmekten daha zor geliyor gibiydi. Bu doğaldı. Çünkü onlar sürekli kaybetmeyi bir tür gelenek haline getirmiş ve üstelik bunu kader diye benimseyen bir toplumdaki geliyordu. Bulundukları PKK zemininde kazandıkları yeni kişilikle kaybedilen her şeye yeniden kavuşmak onlar için bir bakıma sadece tatlı bir hayaldi. Düşmana ‘artık yeter’ dedirtecek ve gasp ettiği her şeyden el çekmesini sağlatacak bir mücadeleyi geliştireceklerine akılları ermiyordu. Açıkça itiraf etmeseler bile davranışları bunu gösteriyordu. Onlar savaş alanlarında son nefeslerine kadar çarpışacaklar, kendilerine insan olmanın doyumsuz mutluluğunu tattıran Başkan APO’ya duydukları minnet borcunu mutlaka ödeyeceklerdi. Ama ne var ki bunu kendi tarzlarında yapacaklar, başka bir deyişle yiğitçe savaşıp ölmeyi bir çeşit borç ödeme biçimi haline getireceklerdi.

Bunun genel bir durum olduğu söylenebilir mi? Hayır! Bir de Mehmet Hayri Durmuş tarzında borç ödeme vardı. Mehmet Hayri Ankara’da Tıbbiyeli bir öğrenciyken ilk Apocu gruba katılmış gencecik bir insandı. Zeki; yüksek bir kavrayış düzeyi vardı. Temel bir Apocu özellik olan anlama ve uygulama işini farklı süreçler biçiminde değil, tek bir süreç olarak ele alma, onda en erkenden ifadesini bulmuştu. Anlamak, onun için anında uygulamak demekti. Yani bir şeyi anladığında, anında uygulamış oluyordu. Daha açık bir ifadeyle Mehmet Hayri, “Şimdi iyi anladım, zamanı geldiğinde de uygulayım” demiyor; anlamının pratikleştirmek olduğunu söylüyordu. Bu tavır ona yaşından hiç beklenmeyecek bir ağırbaşlılık, olgunluk ve ciddiyet kazandırmıştı. Mehmet Hayri denildiğinde akla sorumluluk ve ciddiyet geliyordu. Bu yönüyle Apocu tarzın ilk ciddi pratisyenlerinden biriydi. Doğruydı, Mehmet Hayri de Başkan APO’nun öğrencisiydi. Ama hep öğrenci sıfatıyla ömür törpülemek, kişinin öğretmenine olduğu kadar kendisine de saygısızlıktı. Alman Filozofu Nietzsche’nin dediği gibi, sürekli öğrenci kalan biri öğretmenine borcunu kötü ödüyor demekti. Halk arasında ‘namus borcu’ denilen önemli bir kavram vardı. Bu kavram çoğunlukla maddi borçlanmalar için değil, iyi bir davranışı karşılıksız bırakmama ve verilen söze sonuna kadar bağlı kalma anlamında kullanılıyordu. Güzel ve anlamlı bir harekete benzer bir hareketle mukabelede bulunmak, Kürt halkı arasında namus borcu sayılıyordu. Mehmet Hayri bunun en güzel örneğini sunmuştu.

Bu büyük devrimci 12 Eylül faşist darbesinden kısa bir süre önce tutuklanıp Diyarbakır zindanına atıldı. Bunun hemen ardından Türk ordusu devlet yönetimine el koydu. Tenkil ve tedip harekâtları yeniden başlamıştı. Bundan böyle Kürdistan’daki cezaevleri ve özellikle Diyarbakır zindanı Nazi toplama kamplarını arattırarak korkunç bir işkence, zulüm ve zorbalığa sahne olacaktı. Yaşanan şey, adeta hayvanlığın zincirlerinden boşalmasıydı. Vahşet sınır tanımıyor, devrimci tutsaklar üzerinde her saniye akıl almaz işkenceler uygulanıyordu. Devrimci tutsaklar ulusal ve siyasal kimliklerinden

vazgeçirilmek isteniyor, herkese 'pişmanlık yasası' dayatılıyordu. Pişmanlık ifade etmek demek, kendi etnik ve siyasi kimliğini kusup Kürtlüğe lanet okumak ve Türk olduğunu söylemek demektir. Kimi ülkelerin devrimcileri kendilerine dayatılan pişmanlık yasasını 'insan olarak ölüp hayvan olarak yeniden doğmak' biçiminde tanımlıyorlardı. Faşist generaller Kürt tutsakları bu biçimde hayvanlaştırmaya çalışıyorlar, hayvanlaşanları da Türklüğe terfi ettiriyorlar, böylece Türklüğe en büyük hakareti kendileri yapıyorlardı. Bu iğrenç uygulamalara karşı gelişen direnişlerin başında yine Mehmet Hayri vardı. Kısacası o kendisinde biten her şeyi kimliğini ve özgürlüğünü kazanma davasına verdiği halde, yattığı ölüm orucunda adeta bir kemik yığını haline geldiğinde "Mezar taşıma borçludur diye yazılsın" diyebiliyordu. Borç ödemek, onun için Kürt halkını özgürlük ve kimlik sahibi olmuş bir halk olarak görmek demektir. İnsanlığın yakaladığı gelişme düzeyiyle Kürt halkı arasında açılan uçurumu kapatma görevine bağlılık ve bunu başarma kararlılığı, borç ödemenin doğru yapıldığını ortaya koyacaktı.

İsa havarilerine, "Buyruğum şudur: Birbirinizi sevin, tıpkı benim sizleri sevdiğim gibi. İnsanın dostları yararına canını vermesinden daha üstün sevgi kimsede yoktur. Eğer size buyurduklarımı yaparsanız dostlarımsınız. Bundan böyle size uşak demem. Çünkü uşak efendisinin ne yaptığını bilmez. Size dostlarım dedim. Çünkü... İşittiğim her şeyi size bildirdim" diyordu. Aynı şekilde Başkan APO da yoldaş adayları olarak gördüğü genç insanlara insan sevgisini öğretiyordu. Onlara hayatı iyi tanımalarını, özgür insanı sevmelerini, özgürlük için mücadele etmelerini, kölece bir hayata asla tenezzül etmemelerini ve gerektiğinde uğruna canını verecek kadar özgürlüğe ve özgür yaşama bağlı kalmalarını söylüyor; bunun için bildiği ve başarı için yüksek katkıda bulunacağından emin olduğu her şeyi kendilerine verdiğini belirtiyordu. Onun hayatta en çok değer biçtiği ve sonuna kadar inandığı şey yoldaşlık ve dostluktu. Yoldaşlar ve dostlar birbirini iyi dinlemeli, birbirine destek sunmalı, tüm zorluklara birlikte göğüs germeli, birbirlerini asla yalnız bırakmamalıydı. Çocukluk günlerinden beri arkadaşlık ve dostluk arayışı hep bu temelde olmuştu. Onun için oyun arkadaşlığı ile dava yoldaşlığı arasında fazla bir farklılık yoktu. Hem yoldaşlık hem de dostluk, ciddiyet ve içtenlik gerektiriyordu. Bu çerçevede onun yoldaş adaylarından istediği şey ciddiyet ve anlayıştı. Dost ve yoldaş olmayı beyan eden biri ciddi olup bunların ne anlama geldiğini bilmeli ve bildiğini aynı ciddiyetle uygulamalıydı. Dostluk ve yoldaşlığın tüm sırrı işte burada gizliydi.

Kuşkusuz Başkan APO'nun çok sayıda hasatçı gerektiren devasa büyüklükte çiftlikleri yoktu. O, aç karınlarını doyuracak bir iş için kapısında kul olmaya hazır kimselere ekmek teknesi sunan bir efendi değildi. Tersine özgür bir insandı ve kendisini bildi bileli hep böyle olmuştu. Köle ve uşak olmayı ruhuna sindirebilen kimse, onun güzel dünyasında kendisine asla yer bulamazdı ve bulmayacaktı. Köleliğin ve uşaklığın en basit bir belirtisi bile onun tiksinti ve nefret duygularını ayaklandırmaya yetiyordu. Onun kendisine efendi dedirtecek ne sermayesi ne de bir başkasını kendi hizmetine koşturma özelliği vardı. Bunun da ötesinde kendisi dahi kendisine ait olmaktan çıkıp halklaşmış, halkın sahiplendiği en temel değer haline gelmişti. Kırdığı kölelik zincirlerinden bir taç yapıp böylesi bir önderliğin kafasına oturtarak kendisine kral muamelesi yapmak, onu inkar etmenin ta kendisiydi. Ne yazık ki, gerçekleşen şey biraz da buydu. Eski efendilerinden kaçan köle, yoldaş değil kendisine hükmedecek yeni bir kral istese de, Başkan APO gönülleri ve beyinleri fethetmenin dışında kalan bir hükümlanlık tarzını kesin bir biçimde reddediyordu.

Başkan APO, anavatan topraklarından uzak kaldığı on dokuz uzun yıl boyunca durmaksızın insanla uğraştı. Kendini bütünüyle parti ve mücadele saflarına akın eden insanları eğitmeye, onları özgür birey esası üzerinde yeniden şekillendirmeye adanmıştı. Son derece inatçı bir define avcısı gibi, bir bakıma kendisi olmaktan çıkarılmış insanda en aşağılara itilmiş insani özü açığa çıkarmak için kazma sallarcasına yoğun bir çaba harcadı. İnsandaki cevher kaynağına götürecek belli belirsiz bir damarı keşfetmek kendisine her zaman büyük heyecan verdi. Damar netleştikçe bu sevinci daha da arttı. Bulduğu cevher damarını kaynağı kendi kişiliğinde taşıyanlara da gösterdi. Buradan durmaksızın ilerleyip tüm potansiyellerini açığa çıkararak eyleme dökmelerini istedi. Başkan APO için insan, sınırsız güç kaynağı demektir. Kendi gücünün kaynaklarına inip açığa çıkaran kimse, atom bombasından çok daha etkili bir enerjiye kavuşmuş demektir. Kişinin kendine güvenmesi, kendisinde saklı duran güç kaynaklarına ulaşma çabasıyla özdeşti. Umut ve çaba, insanın en temel zafer silahlarıydı; hatta umut zaferden de değerliydi. Çünkü umut etmeyen ve umudunu yitirmiş olan birinin başarı ve zafere göz dikmek gibi bir sorunu olamazdı. Bir Japon özdeyişi, malını yitiren bir şeyini, onurunu yitiren çok şeyini, umudunu yitiren her şeyini yitirir diyordu. Bunun anlaşılır nedenleri vardı. Umut ayakta kaldığı müddetçe, yitirilen her şeye yeniden kavuşmanın yolları açık demektir. 12 Eylül faşizminin en karanlık günlerinde, üstelik dışarıda neler olup bittiğine dair en ufak bir bilgi kııntısı bile yokken, her şeyin bittiği propagandasına dört elle sarılan düşman kadroların ezici çoğunluğunu tutsak alıp cezaevlerine doldurmayı bunun en somut kanıtı diye gösterirken; Kemal Pir, "PKK bitse bile, Abdullah Öcalan eskisinden çok daha güçlü bir PKK yaratır. Ben bu hareketin geleceğinde zaferi görüyorum" diyordu. Büyüm yoldaşlık işte buydu ve onun umudu

bulaşıcıydı. Ondaki umut zindan duvarlarını ve tel örgütleri aşıyor; halka ve dışarıdaki yoldaşlarına ulaşıyordu. Sadece umut dolu olmakla kalmamak, aynı zamanda bir halkın özgürlük umutlarını diri tutmayı başarmak işte böyle gerçekleşiyordu. Başkan APO'nun özlemini çektiği ve partisine egemen kılmak istediği gerçek yoldaşlık buydu. Yani onunla yoldaşlık yapmak isteyen biri, Kemal Pir örneğini kendisine rehber almak zorundaydı.

Başkan APO, gerillanın en etkili olduğu ve Türk ordu güçlerine ağır darbeler vurduğu koşullarda da ölmeyi ve öldürmeyi değil, yaşama ve yaşatma ilkesini esas aldı. Sorunu diğer tarafa altından kalkamayacağı ağır kayıplar verdirmek biçiminde ele almak, başarı ve zaferi mezar taşlarının sayısını çoğaltmakta aramak demekti. Böylesi bir yaklaşım onun mücadele anlayışına, savaş tarzına ve yaşam felsefesine tümüyle aykırıydı. Gerilla güçleri açısından başarı, öncelikle Kürt halkını insan yerine koymayan, onun en basit hak arayışına silahla karşılık veren, ağzını her açtığında kök kurutmaktan söz eden ve kör şiddet dışında bir dilden konuşmasını bilmeyen bir devlete bunun çözüm olmadığını göstermekten geçiyordu. Dolayısıyla her şeyden önce gerillayı imha etmek amacıyla geliştirilen tüm tenkil seferlerinin mutlaka boşa çıkarılması gerekiyordu. Düşmanı kendine yaklaştırmayan, kendi inisiyatifi dışında gelişen çatışmalara girmeyen ve bu tür çatışmalara düşmekten özenle kaçınan, ulaşılamaz konumlanışıyla hasmına büyük korku salan, meşru savunma hakkını mükemmel değerlendiren, misilleme hakkını yerinde kullanan ve halkı eğitip örgütleyerek halklaşmanın çimentosu olma görevini layıkıyla oynayan bir gerilla başarılı demekti. Gerilladaki yetersizlik de zaten bu noktada yaşandı. Dikkatsizliği yüzünden sürekli düşman pusularına takılan ve olmaması gereken yerde çatışmalara girip kayıplar veren bir gerillanın düşmanda yarattığı yenilmezlik inancında belli gedikler açması kaçınılmazdı. Gerilla kayıplarındaki artış karşı tarafa Kürt sorununun kör şiddette ısrar etmekle çözülebileceği kanısına biraz daha güç katıyor ve savaşın uzamasına yol açıyordu. Bu durum halkın gerillaya desteğinin azalmasına götürmüyor; ancak yersiz kayıplar verdiğinde, Kürt halkı gerillaya sitem etmekten geri durmuyordu.

Bütün büyük davalar kendilerine sahip çıkıp zafere taşıyacak güçlü dava adamlarını gereksinir. Dava adamı adı, haksızlıklara karşı mücadele eden insanı akla getirir. Mücadele etmeden haklı bir davayı zafere görmekten söz etmek abestir. Mücadele bir tercih meselesi değil, bir zorunluluk ve kaçınılmazlığın ifadesidir. Kaldı ki, yaşamın bizzat kendisi özünde bir mücadeledir. Adı hep barışla anılan İsa'nın bile tapınağı pazaryerine çevirip güvercin, sığır ve koyun satanları kamçı kullanarak dışarı attığı çok iyi bilinir. İsa'nın toplumda barış sağlamayı esas aldığı kesindir; ama temel insani değerlerin tecavüze uğradığı yerde şiddete başvurmaktan çekinmediği de bir o kadar kesindir. Bunun anlamı; haklı dava adamının temel değerleri savunurken yaşamını yitirebileceğini de hesaba katması, başka bir deyişle savunduğu davanın muzaffer olması için kendi yaşamını ortaya koyması gerektiğidir. Ezilip horlanan ve cehalete mahkûm edilen insanın ilginç bir özelliği de, adeta kanla beslenmedikçe bir davanın haklılığına fazla inanmaması ve bu dava için mücadele etmeye yanaşmamasıdır. Oysa mücadelede verilen her kayıp bir ananın yüreğini yangın yerine çevirir. Yüreği dağlanmış ananın biricik tesellisi ise, kaybettiği evladının ucuz bir ölüme kurban gitmemiş olması; onun uğrunda can verdiği soylu davaya bağlılığın ve başarısına olan inancın biraz daha güçlenmesidir.

Kutsal özgürlük davasını savunma esnasında yerinde yaşanmış bir şahadetin yol açtığı acıyı güce dönüştürmek ve bu gücü güzellikleri açığa çıkarıp egemen kılmada kullanmak mümkündür. Her şeyden önce kesinlikle gerekli olan bu yerinde olma özelliği, insan yaşamı söz konusu olduğunda çok daha büyük önem taşır. Yaşam, verilmekte olan mücadelenin öznesidir; yani mücadelenin amacı yaşamı daha da güzelleştirmektir. Bu yüzden özgürlük içeren bir yaşam için mücadele ederken kendi yaşamına ucuz bir şeymiş gibi yaklaşmak yanlıştır. Kavga alanında kanını damla damla akıtmak, öyle ki son nefesini verdiğinde akacak tek bir damla kanı kalmamış olmak: Apoculukta asıl yiğitlik tanımı işte budur. Yaşamak için mücadele etmek, mücadele etmek için yaşamak ve mücadeleye devam etmek gerçek yiğitliğin yoludur. Böylesi savaşçılar can verdiklerinde arkalarından gözyaşı dökülmez. Ancak yeri doldurulamaz kayıpların acı vermediğini söylemek de doğru olmaz. Yine de onların ölümleri karşısında sergilenecek en doğru tavır, tıpkı o eski Arap kabile şefinin yaptığı gibi davranarak, "Ağlamayın, bağırmayın, acı hafiflemesin" demektir. Yaşanan her şahadet karşısında Başkan APO'nun da böyle davrandığını söylemek yanlış olmayacaktır. O, "Benim gizli ruhum" dediği Haki Karer'den başlayarak, en yakın yoldaşları olsalar bile, yerinde yaşanmış her şahadeti saygı ve tevekkülle karşıladı. Yoldaşlarını yitirmiş olmaktan büyük acı duydu, ama acısını kesinlikle dışa vurmadı. Hatta onlara gerçek komutanlar olarak bakıp, kendini onların emirlerini canla başla yerine getirme çabası içindeki bir nefer saydı. Buna karşılık yersiz ve zamansız verilen her kayıp, bedeninden bir parçanın kerpetenle koparılması kadar kendisine acı yaşattı.

Dile kolay, tam on dokuz uzun yıl boyunca otuz bir insanı tek başına eğitip adeta yeni baştan yaratmak, adeta felç olmuş kimliksiz köleleri özgürlük savaşçıları olarak yetiştirmek, aylarca devam eden eğitim devresinde yoğun bir eğitimden

geçirdiği ve azmetmeleri halinde bir ülkeyi kurtaracak kadar maddi ve manevi imkânlarla donattığı bir kadrosal güç ortaya çıkarmak, gerektiğinde her kadro ve savaşçı adayıyla özel olarak ilgilenmek; ideolojik gıdasından maddi beslenmesine, mermisinden silahına kadar bütün ihtiyaçlarının karşılanmasına bizzat nezaret etmek, devre sonunda her özgürlük savaşçısı adayıyla sözleşip kendilerini kutsal özgürlük alanlarına uğurlamak ve yerlerine sağlam ulaşmaları için gereken her şeyi yapmak, bir insanın tek başına yaptığı çalışma anlamında tarihte başka bir örneği bulunmayan bir olaydır. Bu kutsal çalışma yatalağı ayağa kaldırıp yürüten, köre göz verip sağıra kulak armağan eden ve dilsizi dillendiren en soylu ve en gurur verici insanlık eylemidir. İsa'nın dokunuşuyla felçli insanları iyileştirmesi ve doğuştan körleri görebilen insanlara dönüştürmesi gibi mucizevî gösterileri de özünde bu türden bir eylemin ifadesidir. Bakıp da göremeyen veya görmek isteyen kimseden daha kör kimse yoktur. Özgürlüğe yürüyecek ayakları olmayan insanın bir felçliden çok daha kötü durumda olduğu kesindir. Böylesi bir insanın çorak yüreğinde bir sevgi kıvılcımı çakmak, ısınan yüreğin sinyalleriyle beyni harekete geçirip düşünmeye yöneltmek, buna bağlı olarak bedeninin bütün organlarını işlevsel kılıp adına insan denilen o yüce varlığa ulaşmak, böylece düşünen ve eylemde bulunan insanı gerçekleştirmek; dünyanın tüm harikalarından daha harika bir eser ortaya çıkarmak demektir. İsa Yahudi yetkililere, “Şu tapınağı yıkın. Üç günde onu yeniden yükselteceğim” diyordu. Oysa onun yıkılmasını istediği tapınak kırk altı yılda tamamlanmıştı. Ancak İsa'nın üç gün içinde inşa edeceğini söylediği tapınak eskisinin yeniden yükseltilmiş hali değil, kirletilmiş insanın arındırılmasından doğan ve tüm tapınaklardan çok daha değerli ve kutsal olan yeni insandı. Başkan APO da işte bu yeni insanın yaratılmasına çalışıyordu. Onun tüm düşüncesi ve eyleminin odağında yer alan asıl gerçeklik işte buydu. Bu biçimde kazanılmış her insan, keşfedilip fethedilmiş yeni bir dünya demektir.

Analık, tanrısal olana en yakın duran kimlik olarak, yalnızca yaratıcılığın sembolü değildir; o bundan çok daha fazlasını içerir. Yavrusunu dokuz ay on gün karnında taşıyıp dünyaya getirmek, onu bedeniyle ısıtıp beslemek, en küçük bir karşılık beklemeden hep kendinden vermek ve bunu bütün bir ömür boyu sürdürmek gerçek tanrısallığın kendisidir. Kürt gerçeği söz konusu olduğunda, ananın bu özelliğini fazla konuşturamaması kendi kusuru değildir. O yabancı güçlerin her türlü egemenlik ve iktidar mevziinden söküp attıkları, tümüyle iktidarsız kılınmış ve deyim yerindeyse karıştırılmış erkeğin üzerinde egemenlik kurabildiği tek varlık olarak en ağır baskılara uğramış, iliklerine kadar sömürülmüş ve adeta yenilip bitirilmişdir. Kürdistan koşullarında ana ile evlat ilişkisinin tavuk ile civciv ilişkisi derekesine kadar düşürülmesi, bu yenilip bitirilmiş olmanın sonucudur. Bu açıdan Kürt ailesi tipik bir mezarlık, kadın ve çocukları yaşayan ölümler, ailedeki erkek ise mezarlık bekçisi rolündedir. Kürt'ün asıl trajedisi bu gerçeklikte gizlidir. Böylesi bir aile çocuğuna ne verebilir, çocuğu neyle ve nasıl terbiye edebilir? Yaptığı özgürlük çağrısına cevap veren insanların böyle bir aile gerçeği içinde şekillendikleri göz önüne getirildiğinde, Başkan APO'nun bir bakıma analık devralıp sürdürmek zorunda kaldığı ve kişiyi yeniden biçimlendirme eyleminin analık görevini de içerdiği rahatlıkla söylenebilir. Onun ana ve kadın gerçeğine duyduğu yüksek ilginin kaynağında bunun da belli bir payı olsa gerekir. Gerillaya katılmış evlatlarının şahadet haberini alan anaların feryatları karşısında, Başkan APO, “Onlar yaşamlarında böylesi ağır bir acıya belki de bir ya da iki kez tanık oluyorlar. Oysa benden hemen her gün beşer onar parça toprağa düşüyor. Peki, ben acılarımı kime haykırayım?” derdi. Kuşkusuz savaş alanında yaşamını yitiren gençlerden her biri ondan bir parçaydı. Toprağa düşenlerin her birinde kendi ana ve babalarınınkinden çok daha fazla emeği vardı. Onları gerçek yaşamla tanıştıran ve özgür yaşamın onurlu yoluna sokan oydu.

İsa öğrencilerine, “Eğer dünya size kin beslerse, bilesiniz ki, sizden önce bana kin beslemiştir. Eğer dünyadan olsaydınız, dünya kendisine bağlı olanı severdi. Dünyadan değilsiniz ama ben sizi dünyadan seçtim. Bu yüzden dünya size kin besliyor” diyordu. Başkan APO ve izleyicilerinin kaderi de bundan kesinlikle farklı değildi. Onun özgür bir yaşam yaratma çağrısına olumlu karşılık verenler eski dünyayı terk ediyorlardı. Özgür yaşam uğruna mücadele etmeye karar vermiş olanlar belki hala eski dünyanın kirini ve pasını taşıyorlardı; ama bu dünyadan artık kopmuşlardı. Onlar şimdi yeni bir dünyanın insanlarıydı. Eskinin kimliksiz köle Kürd'ü olmaktan çoktan çıkmışlar, APO Kürt'ü haline gelmişlerdi. Dünyaya hâkim olanlar ve Kürt halkını ezen Türk egemenleri kendi dünyalarını reddeden APO Kürt'üne kin duyuyorlar; buna karşılık kendi dünyalarında yer etmek isteyen eski Kürt'e sıcak bakıyorlardı. İkinci Kürt tipini işlerine yarar bir aleti sever gibi seviyorlardı ve bunu APO Kürt'üne karşı kullanmaktan memnunlardı. Özellikle Türk egemenleri için, kimliksiz Kürt'ü kendi dünyalarından çekip aydınlığa kavuşturan biri olarak, Başkan APO, ateşi çalıp insanlara armağan ettiği için Olympos tanrılarının öfkesini kazanan Promete'den çok daha şiddetli kin, öfke ve nefretin boy hedefi oluyordu. Bunun için de onu hem İsa gibi çarmıha germek, hem de Promete gibi kayaya zincirlemek istiyorlardı.

Başkan APO'ya ve ortaya çıkardığı yeni Kürt'e karşı gelişen kin ve nefret bu korosuna eski Kürt de katılım sağlamaktan geri durmadı. Aslında Kürt ilkel milliyetçiliği henüz işin başındayken Başkan APO'yu hedef seçmişti. Onun emekçi halkın

çıkarlarına öncelik tanınması kendi çıkarlarına ters düşüyordu. Bunlar PKK saflarına akışın önünü kesmek için ellerinden gelen her şeyi yapmışlardı. Bunlara göre Başkan APO Kürt'ü Kürt'ten alıyor; genç insanları kandırıp gençliklerinden ve yaşamın zevklerinden yoksun bırakıyordu. İçinde yaşadıkları koşullardan rahatsızlık duyan gençler varsa bunlar kendileri gibi Avrupa'ya çıkmalı, gençliklerinin kıymetini bilmeli ve PKK'den uzak durmalıydı. Gençler için çare buydu. APO Kürt'ü olmayı seçmek, ölüm yolunu seçmektir ve böylesi kimseler için ölüm müstahaktır.

Başkan APO'nun benzersiz çabalarının en anlamlı meyvesi olan yeni insana, başka bir deyişle APO Kürt'üne karşı geliştirilen en sinsi ve ağır saldırılardan biri de PKK saflarında hortlatılan çetecilikten geldi. Özgürlük mücadelesini en az cepheden saldıran düşman güçler kadar, hatta onlardan daha fazla zorlayan çetecilik, aslında sömürgeci oligarşik rejimle yerli işbirlikçilerinin ortaklaşa içten partiye dayattıkları son derece tehlikeli bir komplo idi. Çıkarları sarsılan Batı dünyası da bu komploya dolaylı destek sunuyor; bu da komplo'nun yaratacağı tahribatın hangi boyutlarda seyredeceğini gösteriyordu. Hem sömürgeciliğin aşağılık bir türemesi, hem de Kürt işbirlikçiliğinin yansıması ve uzantısı olması yüzünden, çeteciliğin bir bakıma her iki gücün tahribatlarına denk düşen bir tahribata yol açması doğaldı. Kürt halkının en seçkin evlatlarını savaş alanında öğütüp ucuza harcayan bir değirmeni andıran bu iğrenç beladan kurtulmak hiç de kolay değildi. Çete çizgisinin elebaşlarının suçlarını hep eski kişiliğe yüklemeleri, her defasında bu kişiliğin etkilerinden sıyrılacaklarına dair güvenceler vermeleri ve partinin kendilerine bir şans daha tanınması isteminde bulunmaları, bunları teşhis etmede olmasa bile, yol açtıkları tahribatlara son vermede sorunlar yaratıyordu. Eski Kürt kişiliğinin tipik ajan karakterini yansıtan özellikleri nedeniyle örgütlü bir ajandan daha fazla zarar veren bir konumda bulunması, tümüyle art niyetli unsurlar için bir tür savunma kalkını işlevi görüyordu. Temel bir zorluk işte buradaydı. İşbirlikçi hain ile gafil birini birbirinden ayırmak gerçekten zordu. Başkan APO'nun "Gaflet bazen ihanetten daha tehlikelidir" sözü bu noktada büyük bir anlam kazanıyordu. Çünkü gaflet uykusuna yatan biri sadece canlı gerçeklikten kopmakla kalmıyor, aynı zamanda hainin kendisini gizlemesine de hizmet ediyordu.

Başkan APO'nun dördü çete diye tanımladığı parti içindeki bu karşı-devrimci oluşumun en lanetli temsilcisi Şemdin Sakik'ti. Şemdin'in gerilla saflarında yaratmaya çalıştığı oluşumu Kürdistan'a özgü bir UNITA biçiminde değerlendirmek, elebaşını da

UNITA'nın başı Jonas Sawimbi ile karşılaştırmak yerindedir. Bu kişiyi kabile şefliğinden devlet başkanlığına kadar yükselmiş olan İdi Amin'e benzetmek belki de daha doğrudur. Partiye katıldığı dönemde daha çok zavallı duruşu ve çaresiz haliyle dikkatleri üzerine çekti. Mücadele katılmaya gelen hiç kimseyi asla terslemeyen Başkan APO, Şemdin'i ilk gördüğünde "Zavallı adam, sen burada ne arıyorsun?" diye sormaktan kendini alamamıştı. Kendisine oğlu olarak bakmayan ve yanında oldukça geri plana itilmiş bir uşak muamelesi gördüğü babasıyla çatıştığı, bir türlü dikiş tutturamadığı birçok işe girip çıktığı, düzen içindeki tüm arayışları sonuçsuz kalınca kapağı PKK'ye attığı söyleniyordu. Mirasında pay sahibi olmak istediği babasını hizaya getirmek için PKK'ye dayanmaya ve PKK'nin olanaklarını kullanmaya çalıştığı açıktı. Bunda başarılı olabilseydi, herhalde üyesi olarak kabul edilmediği baba ocağına dönmekte hiç tereddüt etmeyecekti. PKK buna karşı tavır alınca geri adım atmak zorunda kaldı. Ancak ağalık yapma sevdasından hiç vazgeçmedi. Bulunduğu yeni ortama yönelik dikkatli gözlemleri, kendisine aynı amaca farklı yollar izleyerek ulaşabileceğini gösteriyordu. Çete başı düzen koşullarında ulaşamadığı ağalığı bu kez parti ortamında tesis edip yaşamaya yönelecek, bunun uğursuz çabası içine girecekti. Giriştiği bu deneme sonucunda çingene pašalığı türünden bir konumu yakalayabilirse o zaman babasına haddini bildirecek; kendisini evlat olarak reddeden babasının has oğlu olduğunu herkese ispat edecekti. Paşa mevkiine yükseldiğinde yaptığı ilk icraat babasını astırmak olan çingene çocuğunun garip hikâyesi gerçekten tam da Şemdin'i anlatıyordu.

Kürdistan gibi bir ülkede yıllarca açlığa terk edilmiş ve basit bir terbiyeden bile geçmemiş egemen sınıf kökenli bir kişinin kendisini birdenbire rüyasında bile göremeyeceği olanaklar ortamında bulmasının dengesiz davranışlar içine girmesine yol açacağı kesindir. Böyle biri açlıkla geçen yıllarının envanterinde yer alması gerektiğine inandığı her şeye müthiş bir açgözlülükle saldırır. İşbirlikçi de olsa egemen sınıf kökeninden gelmiş olması nedeniyle, kafasında hep gerçekte hakkı olan her şeyden yoksun bırakıldığı düşüncesi vardır. Bu yüzden adeta intikam alırcasına elinin altında bulunan her şeyi tüketmek ister. PKK gibi bir partiyi bile babasının tapulu arazisi üzerinde kaçak inşa edilmiş bir bina gibi görür. Dolayısıyla asıl sahibi kendisi olduğuna inanır. Şemdin'in tüm pratiğine yön veren ilginç mantık işte buydu. Kürdistan'da işbirlikçi kesimin hiçbir ahlaki ölçü, ilke ve değer tanımayan lümpen karakteriyle sahipsiz bir sokak köpeğinden farksız geçmişinin neden olduğu aşağılık kompleksi, yarı hayvanlaşmış Şemdin kişiliğinin ta kendisi demektir. Mitolojide Kentauros adı verilen ilginç bir yaratıktan söz ediliyordu. Bu kafası insan, gövdesi at biçiminde olan yırtıcı ve saldırgan bir varlıktı. Yani bir yarısı hayvan,

öbür yarısı insandı. Kentauros'un en tehlikeli yanı hayvan değil insan olan yanıydı. Dolayısıyla en tehlikeli bir hayvandan çok daha tehlikeliydi. Çünkü insan yanına özgü aklının hayvani güdülerinin hizmetine koşturuyordu. Abartmaksızın denilebilir ki, Şemdin tam bir Kentauros tipini sembolize ediyordu.

Bu Kentauros, görev yürüttüğü her yerde bu lanetli çılgın kişiliğini konuşturdu. Büyük bir coşkuyla özgürlük mücadelesine katılmaya gelen ve özgür yaşamı yaratma çalışmalarında yer almak isteyen genç kızları gerilla ortamında yaşatmamaya kararlı biri olarak, her türlü bozguncu ve kaçırıncı tutumu sergiledi. Kirli emellerine alet edemediği kadını başka biçimde düşürmek ve bitirmek için hemen her yöntemi denedi. İşbirlikçi sınıfın köylülük üzerindeki geleneksel yönetim tecrübesini de kullanarak, süreç içinde gerilla saflarında belli bir etkinlik kazandı. Art niyetli bir tutumla Başkan APO'yu adeta tanrı katına yükseltti. Bu ikiyüzlü yaklaşımıyla eğitimsiz savaşçı topluluğunun Önderliğe bağlılığını en kötü biçimde istismar ediyor; böylece onlarda partiye bağlı biri olduğu izlenimini güçlendirmeye çalışıyordu. Kuşkusuz yaptıkları bununla da bitmiyor; tanrılaştırdığı Başkan APO'ya göksel krallığı bağışlarken, kendisi de yeryüzünün krallığına soyunuyordu. Elbette yeryüzü krallığı göksel tanrılıktan çok daha etkiliydi ve avantajları oldukça fazlaydı.

Başvurduğu tüm yöntemlere rağmen gerillayı ezemeyen devlet, gelişen mücadele karşısında içine düştüğü çözümsüzlüğü aşmanın yolunu çeteciliği örgütlemekte arıyordu. Bu amaçla ortaya çıkardığı ilk oluşum, Kürt işbirlikçiliğinin örgütlenirilmiş biçimi olan köy koruculuğuydu. Bu da yetersiz kalınca, çetecilik devlet eliyle giderek yaygınlaştırıldı. Toplumun her kesiminden devşirme güçlerin umut bağlanan bir kuvvet olarak düzenli ordunun yanında yer alıp savaşa katılması, özel savaş denilen kirli savaş dönemine geçildiğini göstermekteydi. Her türlü kirli işe bulaşmış, yasadışı yoldan kazanç sağlayan ve rantla geçinen her kişi veya çevre, yaptıklarına göz yumulması karşılığında Kürt halkına karşı geliştirilen özel savaşta yer aldı. Başlangıçta bir ölçüde kontrol altında tutulabilen bu çete yapısı bir süre sonra tamamen kontrolden çıktı ve devlet içinde devlet haline geldi. Tansu Çiller-Doğan Güreş ikilisi, ülkeyi tam bir bataklık haline getiren ve yaşam şansını bu bataklıkta derinleştirmekte bulan cümle haşaratı iktidara taşıdılar. Çetecilik bu ilginç ikilinin gayretleriyle devlete iyice yerleşti. Yasadışı olan her şeyin yasa halini aldığı, hukuksuzluğun hukuk haline geldiği, adaletin faili meçhul cinayetlerle kendisini konuşturduğu, rant düzeninin ülke ekonomisine damgasını vurduğu, kara paranın yönetici sermaye olup çıktığı bu dönem; hayvanlaşmanın zincirlerinden boşaldığı kapkara bir dönem olarak Türkiye tarihine geçti.

Şemdin kişiliğinde ifadesini bulan PKK içindeki çeteleşme de bir bakıma devlet içindeki bu çeteleşmenin bir yansıması oluyordu. Başkan APO'nun 1993 yılı kışında ilan ettiği ateşkesi olumlu karşılayan Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın kuşkuyla ölümü ile bunun hemen ardından Şemdin'in Bingöl'de 37 askeri katletmesi arasında bir bağlantı bulunması olasılığı oldukça yüksekti. Bu süreç Şemdin'in faaliyetlerini iyice hızlandırdığı bir süreç olmuştu. Burada dolaylı yönlendirmeden fiilen ilişki kurarak ortak hareket etmeye kadar birçok yöntemin iç içe kullanıldığı kesindi. Özellikle 1995 yılı bu çeteler ittifakının sonuç almak üzere bütün gücüyle yüklendiği bir yıl oldu. Türk ordusunun dış cepheden yoğunlaşan saldırılarına paralel olarak sivil halka yönelik katliamlar, yakıp yıkmaya ve göç ettirme biçiminde gelişen saldırılarda da hızlı bir tırmanış yaşandı. Aynı şekilde içte çetecilik tüm partiyi ele geçirme girişimlerine hız verdi. 6 Mayıs 1996 tarihinde patlayıcı yüklü bir arabayla yapılan saldırı, Başkan APO'yu ortadan kaldırmayı hedefliyordu. Bu saldırı öngörüldüğü biçimde hedefini bulmuş olsaydı, PKK büyük ölçüde çeteciliğin denetimine girecek; böylece Kürt tarihinin en uzun süreli isyanı da ilginç bir tarzda bastırılmış olacaktı.

Başkan APO'yu hedefleyen bu uğursuz imha girişiminin tüm partide ve daha çok da parti tabanında büyük bir sarsıntıya neden olması; her kadro ve savaşçıda büyük bir öfke dalgasına ve mutlaka bir şeyler yapma hırasına yol açması kaçınılmazdı. Hemen herkes bu son saldırının çok daha farklı bir anlam taşıdığını ve artık eskisi gibi rahat davranamayacağını iyi biliyordu. Aslında Başkan APO PKK Hareketinin temellerini attığı ilk günden başlayarak birçok komplo ve provokasyon girişimine tanık olmuş, müthiş sezgi gücüyle bunları daha öncesinden fark etmiş, kimilerini erken doğum yapmak zorunda bırakmış ve partisini bu mücadeleden güçlendirerek çıkarmıştı. Bütün parti kadrolarının bu konuda Önderliğe büyük güven duymaları, kendilerini tehlikeli bir rehavete kapılmaya kadar götürmüştü. Artık bu rehavet daha fazla devam edemezdi. Kaldı ki, bu komplo saldırısından çıkarılması gereken ders çok netti. Düşman savaşı artık başka alana kaydırıyor ve oradan sonuç almak istiyordu. Bu savaşta tek hedef Başkan APO'ydu. Onu ortadan kaldırmak, savaşı kazanmak demektir. Bu da düşmanın gerillayı artık fazlaca ciddiye alınacak bir güç olarak görmediğini ve işini kolaylıkla bitirebileceği inancı taşıdığını ortaya koyuyordu. Düşmanın ciddiye alma gereği duymadığı bir konumda bulunmak, özellikle bir savaşçı için hiç de iç açıcı bir durum değildi; hatta bir savaşçı için onur kırıcı bile sayılabilirdi. Apocu tarzı uygulamadaki zayıflığı bu tarzdan önemli ölçüde uzaklaşması, gerillanın düşman cephesindeki moral bozucu etkisini giderek azaltıyor; böylece gerilla cephesinden ciddi bir tehdit beklemeyen oligarşik devletin tüm gücüyle Başkan APO'yu etkisizleştirme hedefi üzerinde yoğunlaşmasını

sağlıyordu. Demek ki, kök kurutucu düşmana Kürt halkının beynine yönelme cesaretini veren şey, gerillanın yaşadığı zayıflıklar ve yetersizliklerdi.

Başkan APO'ya yöneltilen uğursuz saldırıya gerilla saflarından en anlamlı ve etkili tepki ve yanıt Zeynep Kınacı adındaki gerillacı bir kadından geldi. Dersim'de bir düşman birliğin arasına dalıp bedenine bağladığı bombayı ateşleyen Zeynep Kınacı, tek bir eylemle düşmana asla unutamayacağı bir ders veriyordu. Zeynep Kınacı'nın, Kürt halkı arasında efsaneleşen adıyla Zilan'ın eylemi özünde bir uyarı niteliğini taşıyordu. Uyarı iki yönlüydü: Bir yönüyle düşmana, diğer yönüyle partiye ve halka hitap ediyordu. Türk Devleti Başkan APO'nun PKK kadroları ve Kürt halkı için neyi ifade ettiğini çok iyi bilmeli, hesabını buna göre yapmalı ve adımlarını ona göre atmalıydı. Ona yapılacak bir saldırı girişimi asla karşılıksız kalmayacak, bedeli sahibine çok pahalıya ödettilerilecekti. PKK militanı gerektiğinde bedenini bir silaha dönüştürecek ve düşmanın hiç beklemediği yerde konuşturacaktı. En zayıf bir PKK militanında bile gerçekleşen bir Apocu ruh vardı ve bu ruh harekete geçirildiğinde önünde durmak mümkün olmayacaktı. Sürdürülen kirli savaşın doğrudan Başkan APO'yu hedef alacak kadar iblisçe boyutlara taşınması, Türkiye'yi sonu belirsiz karanlık bir mecraya sokacaktı. Aynı şekilde her parti militanı da kendi gerçeğini tanımak ve ona uygun yaşamakla mükellefti. Hem Apoculuktan söz etmek hem de ondan uzak durmak tam bir ikiyüzlülüktü. Özü ve sözüyle, kişiliği ve eylemiyle uyumlu bir bütünlük oluşturmadıkça Apocu olunamazdı. Apoculuk, kimliği ve özgürlüğü için mücadele eden Kürt halkının fedai ruhuydu. Böyle bir ruha sahip olmadıkça kurtuluş olanaksızdı. Böylesi bir ruhtan yoksun kalan biri bir partili ya da özgürlük savaşçısı olduğunu söylerken sadece kendisini aldatmış olacaktı. Oysa Apoculukta aldanmamak ve aldatmamak en yaşamsal ilkelerden biri durumundaydı. Herkes mutlaka bu ilkeye uygun davranmalıydı.

Yok olmasına kadar gidebilecek ölçüde ağır tehdit altında bulunan ezilen bir halkın biricik yaşam seçeneği olan diriliş mücadelesinin içinden geçtiği en kritik bir süreçte, bu halkı savunmak ve mücadelenin sürekliliğini sağlamak için birey olarak bedenini ve ruhunu ortaya koymak; aynı zamanda yeni bir ahlakın oluşturulmasına öncülük etmek demektir. Kendi varlığını ve özgür geleceğini kesinleştirmek bakımından, bir halkın yapması ve kaçınması gereken şeyleri tam bir açıklıkla ortaya koymak ve ardından olması gerekeni yapmak, üstelik bunu kendi yaşamını feda etme pahasına gerçekleştirmek; bu halkın yeni ahlakına damgasını vurmak anlamına gelir. Beynin tehlikede olması, bedenin bütün uzuvlarının da tehlike altında bulunduğunu ifade eder. Bedenlerini korumak isteyenler, işe beynini korumakla başlamak zorundadır. Var olmanın asla vazgeçilmez ilkesi budur. Zilan, gerçekten düşüncesi ve eylemiyle Kürt halkının yeni ahlakını belirledi. Öyle ki, Başkan APO'yu esarete kadar götüren uluslararası komplo sürecinde, Kürt halkının en seçkin evlatları, Özgürlük Güneşimiz dedikleri Önderliklerini savunmak için alev topuna dönüştürdükleri bedenleriyle ateşten bir koruma çemberi örmeye çalıştılar. Bedenini bir ateşten topa dönüştürmesini bilen insanın her şeyi yapması mümkündü. Onların da herkese vermek istedikleri mesaj zaten buydu. On bir yaşındaki kız çocuğundan yetmiş yaşındaki ev kadınına kadar bedenini ateşe veren her insan, bu eylemiyle hem Kürt halkına hem de tüm insanlığın içinde uyuyan insana sesleniyordu. Farkında olmasa da, dünyada insan soyundan gelen herkesin içinde asla pazarlık konusu yapılamayacak, alınıp satılamayacak, bir başkasına devredilemeyecek ve vazgeçilemeyecek bazı şeyler vardı. Başkan APO bütün bunları temsil eden bir insandı ve bu yüzden asla pazarlık konusu yapılamazdı. Herkesin kendi içindeki insanı boğazlaması anlamına gelen böylesi insanlık dışı bir davranış, karşısında Kürt halkını bulacaktı. Kaybetmenin kader diye dayatıldığı bir halk, kendi yok oluşundan kazanç sağladığına inananlara kaybettirmeyi göstermeden sahneden asla çekilmeyecekti.

Zilan'ın kendi kanıyla çizdiği izi takip ederek geliştirilen bu fedai eylemleri belki Başkan APO'nun esaretini önleyemedi. Ama bu eylemlerle yapılan uyarı hala geçerliliğini koruyor. Zilan'la birlikte sayıları artan şehitlerden müteşekkil büyük fedai ordusu, en etkili manevi komuta gücü olarak, özgür bir hayata yakıt olabilecek muazzam bir enerji kaynağı gibi, Kürt halkının düşünsel ve ruhsal dünyasını yönlendirmeyi sürdürüyor. Zilan'ın yarattığı gelenek, ateşin arındırıp tümüyle saf hale getiren süzgecinden geçip şekillenmiş olan bu gelenek, özgür hayatı yaratma eylemi içindeki Kürt halkının temel varlık düsturu olmuş durumdadır. Bu gelenek yaşama ve insana son derece saygılıdır. Onun yok edilmek istenen bir halkı hayatla buluşturmaya çalışırken, başkalarına iğne ucu kadar zarar vermesi ve hele başkalarının hayatına kastetmesi asla düşünülemez. Bu geleneğin bağrında taşıdığı şiddet unsuru da hayata sarsılmaz bağlılığının göstergesidir ve hayatı söndürmeye yönelebilecek şiddete karşı meşru savunmaya konumuna geçmeye götürür. Zilan, bu eşsiz Kürt kadını bedenini saç tellerine kadar parçalayacak bir eylemin arifesinde bile, Başkan APO'ya hitaben kaleme aldığı bir mektupta büyük bir yaşamın sahibi olmak istediğini yazıyordu. Bu görülmemiş ölçüde tutkulu yaşam aşkı olmasaydı, böyle bir eylemin gerçekleşmesi de mümkün olmayacaktı. Dolayısıyla bu eylem özünde bir yaşam güzellemesiydi; Kürt halkını ve özellikle

Kürt kadınına hayatı uğrunda kurban olunacak kadar sevmeye davetti. Davet, Kürtçede düğün anlamına geliyordu. Hayat ve insan, gelin ve güvey demektir. Kürt halkı hayat adı verilen gelinle buluşmalıydı. Zin ile Mem arasında karaçalı gibi biten ve kavuşmalarını önleyen Beko Awan taifesi artık devreden çıkarılmalıydı. Kürt aşkı, önündeki engelleri aşıp yaşamla özgür temelde buluşmanın kendisiydi. Yaşamsız ve aşksız Kürt'ten Kürt yaşamı ve aşkı böyle doğuyordu.

Kürt gerçeğinde yaşamın temsilcisi olmak isteyen kimse, her zaman çarmihini sırtında taşımak zorundadır. Kürt insanı açısından, çarmıhtan kaçış yaşamdan kaçışın öteki adıdır. Kişinin sırtında taşıdığı çarmih, özünde yaşama kararlılığını ifade eder. Özgürlük ve kimlik sorunu çözülmedikçe, Kürdistan'da sırtındaki çarmih yere çalan biri, insan olarak dünyaya geliş biletini iptal etmek istiyor demektir. Yaşam serüveninin başlamadan bitmesi anlamına gelen bu davranış, inkâr ve imha siyaseti üzerinde yükselen oligarşik düzenin dayattığı otsu bir yaşamı olumlamayı anlatır. Türk egemenlik sisteminin kabul ettirmeye çalıştığı solucan harcı iğrenç bir yaşama evet diyen birinin sırtında belki artık çarmih olmayacaktır. Ama yine de onun sırtı boş değildir. Çarmihın yerini bu kez semer almıştır. Bunu bir abartı veya kendileri için bir hakaret sayanlar olabilir; ama ne yazık ki gerçek budur. Oligarşik cumhuriyet Kürtleri her zaman bir semerliler topluluğu olarak görmek istedi; onları ayak işlerine koşturacağı bir kalabalık olarak değerlendirmeye çalıştı. İnsan olarak Kürt'e götüren tüm kapıları iyice kapatırken, Türkleşmeyi kaba saba semerden kurtulmanın yolu diye dayattı. Girdiği Türkleşme yolunda başarılı olanlar semeri bıraktılar. Ancak benimsedikleri yeni Türk kimliği bunların üzerinde bir bakıma biraz daha gösterişli bir eyer gibi durdu. Başka bir deyişle Kürt için Türk'e dönüşmek, semer sürecinden kurtularak eyer dönemine geçiş yapmak gibi bir şey oluyordu.

Karar verme yetkisi ve imkanına sahip olabilseydi, elbette hiçbir Kürt çocuğu böylesi bir yaşama dahil olmak istemezdi. Ama bir kez böyle bir yaşama adım attıktan sonra da, hiçbir çocuk bu yaşamın dışına çıkamadı. Bu gerçeği dehşetle fark eden ilk Kürt çocuğu Abdullah Öcalan oldu ve yüzden kendini bildi bileli çarmihini hep sırtında taşıdı. Ondaki büyük yaşam için büyük kavga işte böyle başladı. Kürt halkı gibi tükenişin eşiğindeki bir halkın yaşam davasına sahip çıkıp bu alandaki önderlik boşluğunu doldurmaya yönelmek, İsa Mesih gibi sırtında çarmihıyla Golgotha Tepesine tırmandığını bilerek hareket etmeyi gerektiriyordu. Başkan APO bu gerekliliği adeta bir yazgıya boyun eğmiş gibi kabullendi. Çünkü çarmıhsız bir İnsan-Kürt dünyasına götüren tek yol buydu. Mucizeler yaratmanın yolu çarmihini omuzlarında taşımaktan geçiyordu.

Kürt gerçeği içinde gerçekleşen APO mucizesi, zamanla diri olarak yatırıldığı mezarından doğrulup kendisini ölüme yolcu etmek isteyen bunak ve köhne düzenlere kafa tutan bir halkın dünyayı sarsan depremine dönüştü. Ancak aynı zamanda emperyalist Batının da Kürt için uygun gördüğü ve devamında hemfikir olduğu bir statü olan semerli yaşamın yerle bir edilmesi kimsenin işine gelmiyordu. İhanetin her hücrelerine işlediği Kürt egemenleri de kendilerini bu depremin mağdurları olarak görüyorlardı. Depremin büyük sarsıntısı bunların maskelerini düşürmüştü, nasıl hayvani bir yaşamın ortasında durduklarını tüm dünyaya göstermişti. İnsansızlaştırılan bir Kürt yaşamının kurumlaştırılmasında bu güçlerin payı büyüktü. Oligarşik düzene yaptığı hizmet karşılığında eyerli bir yaşama terfi edeceğine inanan bu grup şimdi artık çırılçıplaktı. Bedeni kadar ruhunu da saran tüm çirkinliklerini gözler önüne seren bu çıplaklık, tiksintiyle izleyen bakışlar altında feodal gururunun depreşmesine yol açıyor ve intikam hırsını körüklüyordu. APO mucizesi efendiler ve uşakları için artık tahammül sınırlarını aşıyor; kendilerini nihai bir hesaplaşmaya yöneltiyordu. Gerçekleşen büyük komplonun anlamı işte buydu. Kendini dev aynasında gören Batı dünyası, intikam almak için yanıp tutuşan Kürt lanetiyle birleşerek, kendi gerçeğini yanılığa dönüştüren bu güzel insanın karşısına dikiliyor ve Onu çarmıha geriyordu.

Dikenli çalıdan yapılan krallık tacının başına yerleştirildiği İsa'nın çarmıha gerilme tragedyası, aradan iki bin yıl geçtikten sonra bir kez daha sahneye aktarılıyordu. Eskisine göre daha genişlemiş olan tiyatro sahnesinde roller de oldukça iyi dağıtılmıştı. Eski Roma'nın yerini şimdi Washington almıştı. Avrupa, köleciler Roma'nın İsrail'deki baş temsilcisi Pontius Pilatus'u oynuyordu. Rahip Kayafas'ı temsil eden iğrenç Kürt ihaneti oyundaki performansıyla dikkatleri üzerine çekiyordu. İsa'yı ihbar eden Yehuda İşkaryot sahte Yunan dostluğunda en çarpıcı ifadesine kavuşuyordu. Haydut Bar-Abbas rolü biçilmiş kaftan gibi Türkiye'ye uymuştu: İsa çarmıha gönderilirken, Bar-Abbas da özgürlüğüne kavuşturuluyordu. Tarihsel mekânlar bile fazla değişmemişti; Kudüs ve Roma yine aktifti. Ama Golgotha'nın yerini bu kez İmralı almıştı. Sahnenin uzak bir köşesinde havarileri oynayan bir yetersiz militanlar topluluğu duruyordu. İsa'nın yakalanışından sabah horozunun ötüşüne kadar geçen sürede, havariliğin temsilcisi Petrus, İsa'yı üç kez inkâr etmişti. PKK militanı ise, Başkan APO daha yakalanmadan önce önemli ölçüde bir inkârcı duruma düşmüştü. İstemediği bir oyunda kendisine nasıl korkunç bir rol biçildiğini gördüğünde içine düştüğü dehşete rağmen, yetersiz militanlığın da bu sahnede yer aldığı kesindi. 'Bu oyun oynanmamalı' diye haykırıp Roma yollarına düşen yoksul Kürt halkının ölümüne direnişi de artık bu tragedyanın tekrarına engel olamayacaktı. "Kapı komşumuz" dediği İsa'yı gerçekten seven Başkan APO, kendini bildi bileli omuzlarında taşıyıp

durduğu çarmıha gerilerek İmralı Adasına doğru yola çıkarılacaktı. Yeniden çarmıha germe komplosunda rol oynayan herkes memnundu. Kâbus sona ermişti. Bar-Abbas'ı oynayan Türk egemenlik sistemi, ikinci kurtuluş savaşını da kazandığını haykırıp zafer naraları atıyordu. Kürt ihanetinin iğrenç öfkesi yerini miras paylaşma telaşına bırakmıştı. Bütün bunların hepsinin ortak kanısı, Kürt depreminin bir daha kendilerine korku dolu anlar yaşatmayacağıydı.

Öyle umuyorlardı; ama öyle olmadı.

Paskalya Bayramı Hristiyanlık âleminin en anlamlı günlerinden biridir. O gün kilise çanları önceki günlere göre daha farklı bir gürültüyle çalar. Her şeyde çürümüş görünen yüzeyin altında akan büyük hayat ırmağının çılginca coşkusuna eşlik etme arzusu vardır. Güne yansıyan ses yoğunluğu soğuk makinelerin marazi hıçkırıklarını değil, toprağın yüzünü yırtan sayısız bitki tohumunun mahşerini haber verir gibidir. Çürümüş olanın çirkin kokusu yaşama duranın sarhoş edici rayihasıyla yer değiştirir. Kilisenin çocuk korosunun meleksi ciddiyetiyle okuduğu ilahiler, mucize geliyor dedirten bir hava estirir. Bu arada güneş doğar ve her taraf 'İsa çürümenin kucağında dirildi, bağlarınızı sevinçle çözün' haykırılarıyla dolar. Fazlası ölümü çağrıştıran durağanlığa mahkûm eden tüm bağlar çözülmüştür. Herkes artık aynı fırtınanın içindedir; fırtınaya karşı direnen kimse yoktur, tersine herkes artık onun parçası olmuştur. Fırtına, bu hareketli dünyanın toplamıdır. Yeniden Dirilen İsa, akışı asla önlenemeyecek olan ve çürümüş yüzeyin derinliklerinde serüvenine devam eden hayat ırmağının üste çıkıp arayışını toprağın yüzünde sürdürmesidir. Yeniden Dirilen İsa, arayışa geçen her insanın kendi benliğinde keşfettiği tanrı ve tanrıçanın ölümsüzlüğe çağıran müthiş enerjisidir; kışın dondurucu soğukunda toprak ananın gövdesine sığınan tohum tanesinin kuru kabuğunu parçalayarak güne ve güneşe merhaba demesidir. Bu yüzden bir bahar sabahında çürümüş bitki ve yaprak yığınının ortasında boynunu yukarıya doğru uzatan her çiçekte simgesel bir yeniden dirilişin kutsallığı vardır; öyle ki her çiçek bir parça Yeniden Dirilen Adam kokar, Nasıralı İsa ile Amaralı Öcalan'ın rayihasını taşır. Bu rayihayı içine çekeabilen, onlarla birlikte yeniden dirilişe geçmiş demektir.

Aradan iki bin yıl geçtikten sonra tekrarlanan çarmıha geriliş tragedyası, sahnelenişinde rol alanların kimliğine büründükleri kişilikleri en iyi şekilde oynamalarına rağmen, bir kez daha umulanın tersine sonuçlar doğurmuştur. İlk örneğinde olduğu gibi yeniden diriliş inkâr edilmez bir gerçektir. Yeni Golgotha olan İmralı'ya yolculuk Başkan APO için yeniden doğuş olmuş; Önderliğiyle birlikte Kürt halkı da kendisini inkârcılık dünyasına bağlayan bütün bağları sevinçle parçalayıp yeniden dirilişe kalkmıştır. Amaralı Adamın şahsında özgür insanlığın kök salabileceği en verimli toprak olduğunu kanıtlayan Kürdistan, rengârenk çiçeklerle donanıp Aden Bahçesine dönüşeceği günlerin arifesinde bulunmaktadır. Üzerinde yaşadığımız dünyanın en harika çiçeği, kendini bulma ve kendisi olma yolunda sarsılmaz bir kararlılıkla yürüyen insandır. Eski dünyanın kendisine dayattığı yabancılaştırmanın çürütücü ortamında en kayıp kimlik durumuna düşen Kürt insanı bugün en azından kendisine en yakın duran insan haline gelmiştir. Bu haliyle Kürt insanı yaşlı dünyamız ve onun kirlenmişlikten adeta boğulan insanı için temiz bir soluk olmaktadır. Kimliği ve özgürlüğü için mücadele eden Kürt, insanlığın ışıldayan yüzüdür.

Yeniden doğuş eylemi her şeyden önce çıplaklığı akla getirir. İnsan çıplak doğar. Hazır kostümleri içinde dünyaya gelmiş bebek yoktur. Yeniden doğuşun çocuğu olan Kürt insanı da çıplaktır. Köyünden kopmuş, evi yakılıp yıkılmış, ailesi dağıtılmış, aşireti dağılmış, mülkiyet dünyasıyla bağları parçalanmıştır. Yanında taşıdığı ve hala vazgeçemediği tek eşyası sırtındaki çarmıhtır. Çarmıh, yeniden dirilmenin büyüleyici aracıdır. Çarmıh olmadan yeniden diriliş de mümkün değildir. Kürt insanının kendisine giydirilen her şeyi soyunması ve kendisine ait olduğu söylenen her şeyi terk etmesi, kendi gerçek var oluşuna yönelmesinin kaçınılmaz gereği ve sonucudur. Hakikat çıplaktır, yanılgı ise pek çok örtüyle sarılıp sarmalanmak demektir. Eskiye ait her türlü kostüm birer yanıltma aracıdır. Kendi hakikatini keşfetmek, yanılsamayı gerçek olarak sunan tüm örtüleri ve peçeleri parçalamaya girişmekle başlar. İçinde saklı durduğu kaya parçasındaki cevhere ulaşmak isteyen, sert bir örtü gibi cevheri hapseden kayayı parçalamak zorundadır. Yalanların uyuşturucu dünyasından yeryüzüne inip zamanın ve mekânın içine giriş yapmak ancak böyle gerçekleşebilir. Bunun tersi olan ise yalanlaşmadır. Çıplak Kürt, yalanlaşmadan gerçekleşmeye geçen insan-Kürt'tür. Sahtelik rahatlatıcıdır, gerçeklik ise insana acı verir. Sahteliğin gösterişli sıcak giysileri içindeki adam soğuğa karşı tedbirlidir; oysa çıplak olmak ve üstelik fırtınanın ortasında bulunmak üşütür. Buna karşılık bilerek ve isteyerek fırtınaya dahil olmak ve onun bir parçası haline gelmek direnç arttırıcı bir rol oynar. Fırtınanın ortasındaki çıplaklık insanın insani duyarlılığını müthiş geliştirir. Kendi acılarının sınırını aşan çıplak insan, ilişki olarak insanlığının farkına varır; çıplaklığı kendisinden çok daha zor durumda olanların da bulunabileceğini düşünmesini sağlar ve onlarla dayanışmaya yöneltir. Dayanışma, bireycilikten kurtulup toplumsal insanla bütünleşmedir.

Shakespeare'in hala üstünde duran asalet giysileri içinde sokağa atılmış Kral Lear'ı her şeyini kaybetmiştir. Tahtı elinden gitmiş, krallığı kayıplara karışmıştır. Artık sokaklarda, yatacak yeri ve yapacak işi olmayan insanlar yoksul arasında onlar gibi bir insandır. Soğuğun ve yağmurun altında aç olduğunu fark etmekte ve üşümektedir. Yanındaki insanlardan tek farkı, hala üzerinde taşıdığı krallık giysileridir. Bu emanetleri de defettiğinde artık yalnızlığını aşmış, gerçek dostları olacak insanların sıcaklığını hissetmeye başlamıştır. Kendi deyimiyle Kral Lear ancak şimdi 'her karışına kadar kral' olmuştur. Maskeler kaldırılıp bir kenara atılmış, altındaki canlı insan açığa çıkmıştır. Kürt insanının yeniden dirilişi de özü itibariyle böyle gerçekleşiyor; yeryüzündeki taçsız ve tahtsız Kürt Krallığı işte böyle vücut buluyor. İçinde kapalı hiçbir şeyin kalmadığı, eklentilerin atıldığı, peçelerin söküldüğü, örtülerin yırtıldığı, yüreğin bile kendini insan yüzü gibi herkese açıklıkla gösterdiği, riyanın silindiği, hile ve entrikanın yoklar arasına karıştığı, herkesin ve her şeyin ne ise o olduğu kilitsiz bir dünyanın sakini olmak isteyen Kürt insanı özgürlüğü, mutluluğu ve iyiliği bu açıklıkta buluyor.

Açıklık, Başkan APO'da adeta bir aşk oldu. Maskeleri düşürmek onda asla vazgeçmediği bir alışkanlık halini aldı. Görünenin ötesindekine ulaşmak, şatafatlı tören havalalarının altında gizlenen kokuşmuşluğu gözler önüne sermek, en büyük kutsallık atfedilen şeylerin gerçekte bağışlanmaz kötülüklerin sembolü olduğunu göstermek; insan yapısı çeşit çeşit putun üste çıkarıldığı, insanın ise en dibe itilip puta itaat ettirildiği bir düzene asla boyun eğmemek, put yıkıcılığı tıpkı bir meslek gibi benimsemek ve insanı putlarından özgürleştirmek; kutsal ve dokunulmaz olanın putlar değil insan olduğunu ve hiç kimsenin yaratıcıyı aşağılama hakkına sahip olmadığını prangasız mahkumlara bıkmadan anlatmak; doğallığı yeniden insanın en temel karakteri haline getirmek; yaratıcı insan içinde ilk yaratıcı olan kadının ardına kapatıldığı tüm kapalı kapıları paramparça ederek, onu eşitler arasındaki gerçek yerine – birinci sıraya yerleştirmek; yoksullar kadar kralları da bu akışa katmak için müthiş bir çaba harcamak; hiç kimseyi dışlamadan herkesi bu açıklık dünyasına dahil etmek... Çürümüşlük üzerinde yükselen dünyalarında her şeyi (ve tabii kendilerini de) oburca tüketip gününü gün eden egemenler için bütün bunlar çarmıha gerilişe davetiye çıkaran nedenlerdi. Açıklıktan söz etmek ve açıklığın eylemcisi olmak, temiz görünen pek çok şeyin gerçekte kirlenmenin örtüsü işlevini gördüğünü iddia etmek demekti. Çürümenin üstünde oturup hükmedenler için bu iddia oldukça rahatsız ediciydi. Dipteki bataklıkta yaşayan ezici çoğunluk bu iddiayı yer süpürmeye çağrı gibi değerlendirebilir ve bunun için harekete geçebilirdi. Egemen ile ezilen, üstteki ile alttaki, zengin ile yoksul, yöneten ile yönetilen, uygar Batı ile köle Doğu, tanrı ile kul, tok ile aç, sefahat ile sefalet, sermaye ile emek, diktatörlük ile demokrasi, zalim ile mazlum gibi sayısız maskeleri fırlatıp atmış bir yaşamdan söz etmek tehlikeliydi. Maskesizlik kendilerinin sonu olacaktı. Dolayısıyla bu tehlikeyi bertaraf etmek, çarmıha germe tragedyasını ikinci kez sahnelemekten geçiyordu. Başkan APO'yu sırtında taşıdığı çarmıha gerdirip İmralı'da bir tabutluğa koymaya kadar götüren gerçeklik işte buydu.

Kürtlerin ne başkalarını yargılayacak mahkemesi, ne suçluyu tıkacağı zindanı, ne de başlarında bekleteceği gardiyanı vardır. Bunlar devlet demektir ve Kürt devletten yoksundur. Devlet sahibi olmanın heveslisi de değildir. Bütün putlar içinde en acımasız olanı, en gaddarı ve en zorbası devlettir. Başkalarının tepesine diktikleri bu iğrenç putun kurbanı olan mazlum Kürt halkı, bundan böyle onu mümkün olduğu kadar yaşamına bulaştırmamaya çalışacaktır. Yine de orta yerde işlenmiş ağır bir suç vardır. Bu suçun adalete uygun olarak karşılığını bulması gerekir. Kimliksiz bir yaşama mahkûm edilen ve her türlü özgürlükten yoksun bırakılan halkının özgürlük çığlığı olmak isteyen Amaralı Adama yaşatılan vahşet bir insanlık suçudur. Dünyaya yön veren güçlerin yasalarında da bu vahşet böyle tanımlanmaktadır. Nüfusu 50 milyona yaklaşan bir halkı yok saymak ve kimliğinden koparmaya çalışmak, anadiline yasak koymak, asimilasyoncu uygulamalarla eritmek ve bütün bu uygulamalara karşı çıkanları çarmıha gerdirmek, dünyaya hükmeden tüm güçlerin yasalarında soykırım suçu olarak değerlendirilmekte; üstelik bu suçun zamanaşımına uğramayacağı öngörülmektedir. Gerçek böyle olduğu halde suçlular yargıç, soykırım mağdurları ise sanık sandalyesinde. Mağdurların Önderi de idam sehпасıyla tehdit edilmektedir. Demek ki, insanlığın kaderine yön veren büyük güçler ve onların temsilcisi olan Batı dünyası da Kürt halkını yok saymakta; bu yüzden kendisine hukukun uygulanamayacağına inanmaktadır. Demek ki, Batı dünyası da Kürt soykırımını gerekli görmekte ve bunu adaletin tecellisi saymaktadır. Öyleyse Kürt halkının bu adaletle olumlu herhangi bir ilişkisi olamaz, gücü varsa onunla yalnızca görülecek hesabı olabilir.

Başkan APO, başkalarının neden olduğu haksızlıklardan şikâyet edenlere, 'Başkalarına gücünüz yetmeyebilir; kendinize de mi güç getiremiyorsunuz?' diye sorardı. Ortada ağır bir suç varsa ve adaletin yerini bulması isteniyorsa, buna karşılık suçlular güçlü olmanın zırhını giyinmişlerse ve adalet güçlüden yanaysa, bu durumda yapılması gereken şey, 'kendine gücün yetsin' ilkesini işletmek olacaktır. Kaldı ki, Kürt halkının kendi varlığını inkâr eden ve ortadan kaldırılmasında hemfikir olmuş bir dünyaya ABD'nin yaptığı gibi iyi bir ders verecek hali yoktur. Kürtler açısından en anlamlı ve geçerli hesap sorma ve ders

verme, kendine hesap verme ve kendi hatalarından ders çıkarma olmalıdır. Bu yöntemle başvurmak, suça göz yummak ve adaletsizliğe seyirci kalmak demek değildir; suçu ve suçluyu kendi kişiliği ve eyleminde yargılayıp mahkûm etmektir. Bu yöntemle başarı kazanmak, adaletin en mağrur biçimiyle tecelli etmesini sağlamak olacaktır. Kürt halkı bu noktada insanlığın vicdanı olmalısını bilmeli; kör, sağır, dilsiz ve yüreksiz dünyanın karşısına insanlığı temsil eden güç olarak dikilmelidir. Başka bir deyişle yalana karşı gerçeği, inkârcılığa karşı dimdik ayakta durmayı, soykırıma karşı soy sürdürmeyi, hiçleştirmeye karşı her şey olmayı, kimliksizleştirilmeye karşı kimlik sahibi haline gelmeyi, kimliksiz köleliğe karşı ulusal özgürlüğü, diktatörlüğe karşı demokrasiyi, savaşa karşı barışı, bölücülüğe karşı özgür birliği, milliyetçiliğe karşı halkların kardeşliğini, kin ve nefrete karşı hoşgörü ve sevgiyi, bastırma ve imhaya karşı meşru savunmayı esas alıp savunmak ve ikincileri zaferle taçlandırmakla yükümlüdür. Bunun dışında suçu yargılayıp suçluyu mahkûm edecek bir yöntem arayışı yalnızca zorbanın ve zorbalığın aklanmasına götürür.

Kürt halkının farklı bir halk olmaktan doğan tüm haklarını soy sayan ve yokluğa karışmasını dayatan bir dünyaya haddini bildirme gücü yoksa, o zaman zorbayı aklamayacak yöntemle sonuç almak nasıl mümkün olabilir? Bu da aynı şekilde güç sahibi olmayı gerektirmez mi? Hangi yöntemle olursa olsun, zorbadan ve zorbalıktan hesap sormak elbette güç gerektirir. Güç sahibi olmayanın hesap sormasını da bilemeyeceği kesindir. Ancak hesap sormadan söz edildiği yerde hemen vurup kırmayı, tutuklamayı, işkence tezgâhına yatırmayı, hapsedip zindanlarda çürütme veya darağacına yollamayı aklına getirmek yanlıştır. Anlamanın bu biçiminin egemen sınıf mantığından kaynaklandığı açıktır. Bir benzetmeyle ifade etmek gerekirse, hesap sormak, hastayı sağlıklı insana dönüştürmek demektir. Körü gören, sağırı işiten, dilsizi konuşan, yüreksizi hisseden yapmak; inkârcıyı çıplak gerçeğe karşı karşıya getirip gerçeğin yalandan daha inatçı olduğunu kendisine göstermek; gerçek mahkûmun kendisi olduğunu hükmeden kimseye kabul ettirmek ve kendisini bu mahkûmiyetten kurtarmak; maskelerin insanın güzel yüzünden daha güzel olamayacağını kanıtlayarak herkesin yüzündeki maskeyi atmasını ve kendisi olmasını sağlamak Kürt'ün hesap sorma tarzı olmalıdır.

Yaklaşık iki bin yıl önce İsa bu tarzı, “Sağ yanağınıza bir tokat yediğinizde sol yanağınızı da çevirin” sözleriyle özetledi. Ancak üstelik ezilenlerin saflarından çoğu kimse bu sözleri bir tür teslimiyet, bir çeşit zorbalığa boyun eğiş olarak algıladı. Hâlbuki İsa'nın anlatmaya çalıştığı şey çok daha farklıydı. O aslında kendi insani özünden koparılmış ve dolayısıyla ruh sağlığını yitirmiş insan ile bu insanı kendi özüyle yeniden buluşturma yöntemine işaret ediyordu. Daha da önemlisi, İsa bu öğüdü bir başkasına değil, kendisini uygulayacak olan öğrencilerine veriyor; öğrencilerini adeta birer doktor olarak yetiştirip hasta toplumun içinde çalışmaya hazırlıyor ve kendilerine izleyecekleri yöntemi açıklıyordu. Bir kesimi balıkçı olan öğrencileri bundan böyle insan avlayacaklar; yani insanların beynini ve yüreğini kazanacaklardı. İnsanı kendine kazanmak hiç de kolay olmayacaktı. “Kendini kazanmak” çoğuna hakaret gibi gelecek ve bunlar zedelendiğine inandıkları onurlarını korumak için kayıp insandan söz edenlere tokat bile atabileceklerdi. Bu olağandı, yani hasta kendi doktoruna tokat atabilirdi, ama doktor hastasına aynı şekilde davranamazdı. Doğal olarak hasta insan kendi gerçeğini konuşturacaktı. Örneğin sohbetiniz sırasında çiçeklerin güzelliğinden söz ettiğiniz zaman karşınızdaki kişi suratınızı dağıtmaya kalkışıyorsa, bu davranışı sağlıksız bir durumun varlığını gösterir. Çünkü çiçek gerçekten güzeldir ve çiçeğin güzelliğini anlatmak onu paylaşma arzusunun ifadesidir. Güzelliği kendisiyle paylaşma arzunuz muhatabınızda olumsuz bir tepkiye yol açtığında ona benzer bir tepkiyle karşılık vererseniz, ondan ne farkınız kalır? Dolayısıyla bu tarzda insan kazanmak bir teslimiyet değil, direnmenin en üst biçimidir. Ancak baskı ve sömürü düzeninin kestirmeci çözüm yöntemlerine alışmış olanlar, bunu teslimiyet olarak sunarlar. Ama ne yazık ki onlar bunu söylediklerinde bile teslimiyetin en ağır biçimini yaşadıklarının farkında değiller.

Farkında olmamak bile başlı başına önemli bir olgudur; bir sorumluluk eksikliğini dışa vurur, kişinin sergilediği davranışın sorumluluğunu taşıyacak kapasitede olmadığını gösterir. Farkında olmak da aynı ölçüde önem taşır. Fark etmek, farkında olmayana yardım etme sorumluluğu altına girmek demektir. İnsan işte budur. Kürt insanı böylesi bir insan olmanın büyük sorumluluğunu omuzlamış bulunmaktadır. Apocu kazanma yöntemi böyledir. Bu yöntemin hemen her zaman sorunun kaynağı kadar çözüm gücünü de kendinde aramayı gerektirdiği ve hatta zorunlu kıldığı kesindir. Yabancılaşmaktan söz eden biri, kendindeki yabancılaşmaya tamamen son verip kendisi olmadıkça, yabancılaşmaya karşı mücadele edemez. Özgürlüğü kendi kişiliğinde fethedemeyen biri onun temsilcisi olamaz. Olumlu ve insana özgü olan ne varsa hepsini herkesten önce kendinde yaşamsallaştırmak, olumsuz ve insana aykırı ne varsa hepsini öncelikle kendi kişiliğinde mahkûm edip aşmak, kazanma eyleminin ilk basamağı ve önkoşuludur. Bunu yapmak sadece kendini kazanmaktır, ilk basamak olması ve önkoşulu oluşturması bundandır. Çözüm gücü haline gelmek böyle gerçekleşir. Çözüm gücü olmuş insan, zorbalığa ve

zorbaya karşı her türlü silahla donanmış insandır. Böyle bir insanın yaşayan bir gerçeklik olarak varlığı, suçun ve suçlunun cezasız kalmayacağını en çarpıcı kanıtıdır. Adalet bir hizmet olayıdır. İnsan ancak hizmet etmesini bildiği ölçüde adil davranabilir. İnsanı kendine kazanma eylemi içindeki biri, adaletin en soylu temsilcisidir. Kendini kazanarak çözüm gücü olmuş insan, kazanmanın geriye kalan tüm basamaklarını kolayca tırmanabilir; başka bir deyişle insanlığı fethedip insanlık dışı olanı mahkum ederek adaleti sağlayabilir.

Demek ki bütün mesele, Başkan APO'nun ömrünü adadığı ve şekillendirmeye çalıştığı çözüm gücü olmuş insana ulaşmaktır. Bu da öyle zamana yayılarak halledilecek bir problem değil, özünde derhal ulaşılması gereken bir karar sorunudur. Karar ve uygulama ayrı şeyler değil tek bir süreçtir. Kürt halkı böyle bir kararlılık düzeyini yakaladığında, bütün dünyanın karşısına geçip şunları söyleyebilir: Farklı halk olarak varlığımıza rağmen bizleri yok saydınız. Bizi var eden Önderliğimizi tutsak alıp çarmıha gerdiniz ve bir tabutluğa koydunuz. Kendi ruhumuz ve beynimiz olarak gördüğümüz Başkan APO'yu bizden koparıp almakla başsız kalıp yok olacağımızı sandınız. Ama biz yine buradayız, yeryüzündeyiz, zamanın ve mekânın içindeyiz, yani varız. Başkan APO bizdedir ve biz ondayız; sonuna kadar onda kalmaya devam edeceğiz. Önderliğimizi esir alarak bizi yüreğimizden vurdunuz. Neden bizi vurduğunuzu sormuyoruz, çünkü neden vurduğunuzu iyi biliyoruz. Siz yok olmamız için sağladığınız mutabakata uygun davrandınız; biz ise daha başından itibaren bu kararınızı bozmaya çalıştık. Sizler yok etmenin güçleriydiniz; bizler ise var olmanın savaşçıları olabilmek için çaba harcadık. Yok etmek adaletsizliktir, var olmak ise adaleti tesis etmektir. Bizler adalet aramıyoruz, onu bizzat gerçekleştiriyoruz. Sizden adil davranmanızı beklemiyoruz, çünkü siz yok etmenin güçleri olarak kesinlikle adil olamazsınız. Sizler bizi sevmiyorsunuz, hatta bizden nefret ediyor ve dünyanızdan silinmemizi istiyorsunuz. Buna karşılık biz sizden nefret etmiyoruz, tersine size acıyoruz. Nasıl bir çürümüşlüğü üzerinde oturduğunuzu fark ettikçe, durumunuza daha çok üzülüyoruz. Sizler bizi yok etmek isterken aslında kendinizi de yok ediyor ve kendi dünyanızda kayıp insanlık durumuna düşüyorsunuz. Bizler geçmişte sizin dünyanızda sahibini arayan gölgelerden farksızdık. Bu dünyadan çıkmadıkça var olmamız mümkün değildi. Oysa şimdi varız, çünkü artık sizin dünyanızda değiliz.

Bir kez daha yineliyoruz: Biz Kürtler buradayız, bu dünyadayız, zamanın ve mekânın içindeyiz ve yaşıyoruz. Açık ve çıplak gerçeğimizle gözler önündeyiz. Yürekerimizi bile kendi avuçlarımızda taşıyoruz ve yüzümüz gibi yüreğimizi de size göstermekten çekinmiyoruz. Ama sizler kapıları birbirine kapanmış bir dünyada yaşıyorsunuz. Sizin bu kapalı dünyanız bize ürküntü veriyor. Çünkü kapalılık her türlü hile, entrika ve komplonun cennetidir. Sizin dünyanız çocuk masallarında geçen kapıları kilitli odalardan oluşmuş korkulu bir mekâna benziyor. Sizler sizin bile bilmediğiniz kirli dolaplar çeviren gizli istihbarat örgütlerine sahipsiniz. Bunlar sizi dahi kontrol altında tutabiliyorlar. Bu tür örgütler kurmanızın nedeni hileyi, entrikayı ve komploculuğu birer uzmanlaşma alanı olarak geliştirmek istemenizdir. Bunun için doğrusu sizden korkuyoruz ve bize karşı bundan böyle daha ne tür oyunlar geliştirebileceğinizi kestirmeye çalışıyoruz. Başkan APO'yu böylesi oyunlarla tutsak ettiniz. Şairin dediği gibi dört yanını içinde dönüp çıkamayacağı birer puşt zulasına çevirdiniz. Sonunda her puşt kendi zulasındaki çivilerle Onu çarmıha çiviledi. Çarmıhtaki Adam Türk egemenlerine adeta bir hediye paketi gibi teslim edildi ve İmralı Adasında bir tabutluğa konuldu. Bu vahşeti asla unutmayaacağız. Hayır, sizi tehdit etmiyoruz. Çünkü her şeyiyle aydınlıkta olan tehdit edemez, gerektiğinde söyler ve yapar. Unutmamak, Başkan APO'nun esaretine engel olamayan ve hatta komploya açık kapı bırakan gerçeğimizle sürekli yüzleşmemiz demektir. Kendi geçmişimizle yüzleşmemizin yarattığı bilinçle bu zayıflığımızı güçlenmeye dönüştüreceğiz. Güçleneceğiz ve sizi kendimizde yeneceğiz. Dediğimiz gibi Başkan APO bizdedir ve biz ondayız. Bu yüzden ona yöneltilecek her tehdit bize yöneltilmiş demektir. O bizim için yaşamın kendisidir. Biz Onsuz bir yaşamı kendimiz için yokluk sayacağız ve bizi yok etmek isteyenlere dünyayı dar etmek için ne gerekiyorsa onu yapacağız!

Evet, Kürt halkı bunları söylüyor ve söyleyecektir. Onun dilinde söylemek, yapmak demektir.

Başkan APO'nun esir düşmesi, Ona inananlar ve Kürt halkı için gerçekten kıyametten farksızdı. Başkan APO'nun düşmanları tarafından yakalanıp dört duvar arasına konulabileceği kimsenin aklının ucundan dahi geçmiyordu. Bunu düşünmek bile çılgınca geliyordu. Başkan APO'yu her şeye kadir insanüstü bir varlık gibi değerlendiren bu yaklaşım, Onun esaretinde önemli rol oynadı. Yük paylaşması ve tehlikeleri birlikte göğüslemesi gereken PKK militanı, özellikle onun yönetici kadrosu, yük paylaşmak bir yana, bizzat Başkan APO'nun deyişiyle, kendini sırttaki küfede taşıyan yedi cüceleri oynadı. "Önderlik var ve yapar" anlayışı, özünde Önderliği ve kendini inkar etmek demek olan bu anlayış, bir bakıma içerdeki Truva Atı işlevi gördü. Kimi zaman ihanetten bile daha tehlikeli sonuçlar doğuran gaflet buydu. Bu gaflet uykusu esaretle

birlikte sona erdi. Ancak uyananlar gözlerini eskinin basit rehavet ortamına değil, kopan kıyamete açıyorlardı: Başkan APO artık çarmıhtaydı ve tabutluğa konulmaya götürülüyordu. Kıyamet tam da böyle kopuyordu.

Bugün yaşanan gerçeklik ise bir çeşit mahşerdir. Dimdik ayakta olan Kürtler hesap vermektedir. Hesap verdikleri merci kendi Ulusal Önderlikleridir, yani Başkan APO'dur. Hesap vermek, kendi yaşam pratiğinin bir muhasebesini yapmak demektir. Belli bir tarihten Amaralı Adamın dünyalarına doğmasına kadar geçen süreçte gerçek bir Kürt yaşamından söz etmek olanaksızdır. Kürt için kendi kökleri üzerinde yeniden yaşama giriş Başkan APO ile birlikte başlamıştır. Bu yüzden yapılacak muhasebe bu gerçeğe göre olmak zorundadır. Muhasebe ölçüye, yargılama yasaya göre olur. Kürt insanı için ölçü ve yasa Başkan APO'nun yaşamında bulunmaktadır. Yeni yaşamın başlatıcı ve öncü gücü olması, Onu ölçü ve yasa haline getirmiştir. O, yeni Kürt insanının hayat kitabıdır. Kürt hayatı bu kitaba göre biçimlenmektedir. Dolayısıyla bu mahşer gününde herkes kendi gerçekliğini onun ölçülerine vuracak, yasalara bağlı kalıp kalmadığını ona bakarak öğrenecektir. Ölçüye ve yasaya aykırı davranışı anlatan bir kavram olan günah böyle netleştirilecektir. Günahın bağışlanması, ölçüye ve yasaya uygun davranmak ve yaşamın durdurulmaz akışına uyum sağlamak üzere yeni bir başlangıç yapmakla mümkündür. Kürt insanı yaşam ve özellikle özgür yaşam karşısında büyük günahkâr konumundadır. Farklı bir renk olarak güzelleştirmesi gereken insanlık yaşamından silinme noktasına kadar düşmesi onun en ağır günahıdır. Bu noktadan dönüp yeniden yaşama başlamışken, bir kez daha yaşamını tehdit altına sokması çok daha ağır bir günahıdır. Dolayısıyla Kürt insanı analarından ve atalarından kendisine yadigâr kalan kutsal topraklar üzerinde kendisinin olan ve tümüyle kendi rengini taşıyan bir yaşamı kurup kalıcı kılmadıkça günahkâr kalmaya devam edecektir.

Önderlik Gerçeğini tanıyıp uygulamak, günahlardan arınma ve aynı anlama gelmek üzere en güzel yaşamı kurma eylemine giriş yapmaktır.

YOL GERÇEĞİ ve ÖZGÜRLÜK DEVRİMİ

A. Haydar Kaytan

Yol bize insan olarak hayatımızın akış doğrultusunu verir. Yaşamak, kesintisiz sürüp giden veya gitmesi gereken hayatın bu akışına dâhil olmak, başka bir deyişle bizi bulduğumuz yerden ve zamandan daha uzaklara götüren bir yola girmektir.

Sevgi, yolculuğa neden oluşturan varlığı hemen her zaman uzaklarla anar. Yollara düşüren aşk, sevdiğini yerinde oturup yol gözleyen bir genç kız ya da delikanlı olarak tasarlamaz. Âşık gibi maşuk da eylemli biridir, uzaklarda bir yerde o da yürüyüş halindedir. Aşkın gücü yürüyüşün hızını belirler, tempoyu yükseltir ve yolcuya sevgiliye yakınlaştığı duygusunu oluşturur. Nihai kavuşma yolcu için bir son ve bazen de daha acı bir ayrılıktır. Yolcuya yoğun hazlar yaşatan ve kendisinde yaşam sevinci oluşturan şey, gerçekte sevgiliyle arasındaki mesafeyi giderek kısalttığı inancıdır. Eksiklik duyguları içindekinin tam'a yakın durana yönelişini ifade eden yol yürüyüşündeki bu yakınlaşma duygusu, bir bakıma bir eksikliği giderme, bir boşluğu doldurma, bir hamlığı aşma ve olgunlaşmayı yakalama duygusudur da. Aşkın eşsiz güzelliği işte buradadır. Gerçek aşk, uzak olan kendisi olarak kalırken onu yanı başına taşıyabilen, onunla bir olan ve yanı başındaki uzakla birlikte yine uzağa doğru sevinçle yol alan insanın aşkıdır. 'Dur, beni bekle' çağrısı aşkın sesi ve çağrısı olamaz. Aşk yöneldiği varlığı büyütür, büyüyen daha büyük bir hızla yol alır. Bu yüzden 'Beni bekle' çağrısı sevgiliyi büyütecek ve onunla bir olmayı içtenlikle arzu eden bir çağrı olamaz. Böyle bir çağrının ufkunda sevdiğine hizmet etme değil, bir kapatmaya sahip olma istemi vardır. Bu çağrıda dile gelen sevgi özünde mülkiyetçi bir sevgidir.

Doğrultusu olmayan akış düşünülemez. Doğrultusuz akış ya da yürüyüş, hedefsiz ve amaçsız bir hareketlilik halidir. Aslında bu bir akış ya da yürüyüş bile değildir. Rüzgârın önünde sürüklenen kuru bir yaprağın da hareket halinde olduğu söylenebilir, ancak sürüklenen kuru yaprağın ulaşmak üzere bağlandığı bir hedefi, yani kendisini ileriye doğru iten bir amacı yoktur. Onun doğrultusunu ve menzilini rüzgâr belirler. Rüzgâr estiği sürece yaprak sürüklenir. Rüzgâr dindiğinde yaprağın da yolu ve yolculuğu biter. Bu bitiş yeni bir başlangıcın işareti değildir, sadece bitişdir. Yaprtağın tekrar harekete geçmesi için dıştan bir müdahalenin olması ya da rüzgârın yeniden ortaya çıkması gerekir.

Yol bizi her zaman menzilini tam kestiremediğimiz bir hedefe doğru götürür. Amaç ve hedef yolun, yolcunun ve yolculuğun varlık nedenidir. Yol varsa amaç ve hedef de var demektir. Sadece ve sadece bir amacı ve hedefi olanlar mutlaka bir yola girme ihtiyacı duyarlar. Hedef koymak ve amaç belirlemek bir akıl ve yürek işidir. Yolcunun duygu ve anlam gücünün büyüklüğü, yolun bulunmadığı yerde bile kendisinin yoldan çıkmamasının güvencesidir. Oysa bu güçten habersiz olanlar,

her zaman düz yolda yürür görünseler de, aslında onların izledikleri bir yol yoktur. Bunlar aptalları oynayanlardır, kendilerini esas alanlardır, ahmak takımıdır, yol fukarasıdır. Yol yolcudan akıl ve yürek gücü ister.

Bir yola girişte karar kılmak, oluşmaya karar vermektir. Yol olmaksızın oluşma olmaz. Her oluşma bir niçin sorusunun karşılığı olarak gerçekleşir. Eğer kendinize niçin yaşamalıyım sorusunu sormamışsanız, elbette nasıl yaşadığınızı da bilemezsiniz. Yol niçin sorusuna doğru yanıtın verildiği yerde ortaya çıkar. Niçin sorusunu sormadan yola girilmez, yola girmeyince yol yürünmez. Niçin yaşıyorum diye sormadan insanca yaşanamaz. Oluşmak özünde insan olarak kendini oluşturmak, kendi kendini gerçekleştirme. Yol insanca oluşmanın ve insan olarak kendini gerçekleştirmenin ana rahmidir. Bu anlamda yol öyle edilgen bir şey değildir, tersine çoğu zaman yolcuyla tümüyle kuşatıp istediğini yaptıracak ölçüde güçlü ve hükmedicidir. Yolcuyla yaratan, oluşturan ve olduran güç yolun ta kendisidir. Tutarlı bir yolcu yolun bu özelliğini bilen, onunla uyum içinde hareket eden, bu anlamda oluşma eylemine tutkuyla katılan kimsedir. Oluşma isteminin zayıflığı yarı yolda kalmanın esas nedenidir. Yol gerçeği ile uyumda birliktelik kesinlikle bir tutku işidir, tutku aşkın en belirgin özelliğidir. İçine girilen gerçeğin yolu, özünde her zaman zayıf diz bağlarına bile hükmedip yürüten aşkın yoludur. Aşk ancak yaratıcı bir yol eylemliliğinin içinde vardır.

Gerçekten niçin yaşadığınızı biliyor musunuz? Bu soruya verdiğiniz yanıtın doğruluğundan eminseniz, artık yola düşmeye hazırsınız sayılır. Daha başından yolun karşınıza neler çıkaracağını bilemezsiniz, en iyi durumda doğruya yakın kestirebilirsiniz. Bir şey yaşanmadan tam olarak bilinemez, ancak en az hatayla kestirilebilir. En büyük zorluklar, bu tam olarak bilememenin içinde saklıdır. Bu da 'nasıl' sorusunu gündemleştirir. Nasıl yaşayacaksınız? Kendinizi bir an önce rahatlığın gevşetici kollarına atma özlemiyle yanıp tutuşarak mı, yoksa ciğerlerinizi bir demirci körüğü gibi şişirip yol tepmedeki hızınıza daha fazla hız katarak mı? Yol dağları delmenizi istediğinde dahi, bunu sizden yemek yemeniz isteniyormuşçasına olağan bir şey gibi karşılayıp dağ delme işine mi gireceksiniz; yoksa "Canın cehenneme, benden buraya kadar" deyip geriye mi çark edeceksiniz? Doğrusu şudur: Eğer niçin yaşadığınız konusundaki düşüncenizde tam bir berraklık varsa, yol boyunca yaşanacak olanların belirsizliği ve karşılaşacağınız zorluklar size asla geri adım attıramaz. İşte o zaman yaşamınızın nasıl'ına da katlanırsınız. Engeller ne denli aşılmaz gibi görünürse görünsün, siz yine de 'yolcu yolunda gerek' der ve yola devam edersiniz. Niçin sorusuna yanıt önce gelir, önce burada netlik ve kararlaşma sağlanır. Niçin yaşadığını bilen, yaşamının nasıl'ına da büyük bir tevekkül ve sevinçle katlanmasını bilecektir. Ancak niçin yaşadığını bilen acıyı bal eyleyebilir.

Bireysel varlıklar olarak her birimizin yaşamı, tek başına kaldığında bir anda yitip giden bir yağmur damlasına benzer. Toprağa düşmek, başka damlalarla birleşip akış haline geçmek, sel olup taşmak ve okyanusa doğru yol almak her yağmur damlasının ortak arzusudur. Tek başına toprakla buluşan bir yağmur damlası görünür varlığını uzun müddet sürdüremez. Suyu dönüşmüş haliyle eylemine devam etmek yerine, pişman olmuş gibi bir önceki buhar durumuna geri döner. Yani hayatın sürdüğüne kanıt oluşturan akış halinin dışına çıkar, özlemini gerçekleştiremez. Dolayısıyla oluşmak, kendini oluşturmak üzere yola girmek demek, o yolda başkalarıyla buluşmak ve kendi anlamını bu buluşmada bulmak demektir. Başka bir deyişle yolculuk tek kişilik olarak başlayabilir, ama tek kişilik haliyle sürdürülemez. En azından daha yolun ilk adımını atmadan önce birlikte yol alacağımız insanların varlığını hayal ederiz. Niçin yaşamalı sorusunun tam karşılığı, bu ortak yürüyüş istemi ve özleminin ta kendisidir. Onun içindir ki, tekil olarak başlayan yürüyüşte bile mutlaka bir çoğul hal vardır; bu çoğulluk hiç olmazsa anlam ve duygu olarak vardır. Başka türlü yola devam edilemez. Çünkü yol çokluğun yoludur, çoğunluğun yoludur, hepsinin özeti olarak büyük insanlığın yoludur; yol çoğalma ve çoğaltma, büyümeye ve büyütmenin yoludur. Yol, tek bir gülle başlayıp tüm dünyayı rengârenk çiçek bahçesine çevirmenin yoludur.

Kendine özgü ve sözüm ona özgün bir yol arayışı olan bireycilik aslında yolsuzluktur, yoldan çıkmaktır. Çünkü yol her zaman için tektir. Bir sürü ara yol bulunsa bile, bunların açılıp kendisiyle birleştiği bir tek anayol vardır. Akıl yolu birdir derler ya, insanlığın yolu da birdir. Bu da özgürlüğün, eşitliğin, kardeşliğin ve adaletin yoludur. Anayol gerçeği işte budur. Bundan her sapma bir anayoldan sapmadır; doğrudan ve gerçekten her uzaklaşma bu sapmanın yaşandığı anda yaşanır. Dolayısıyla anayola açılmayan, onunla birleşmeyen bir ara yolu adımlayanın kaybolması kaçınılmazdır. Kaybolmak, yola girmekle gerçekleşen oluşmanın, yani var olmanın tersidir. 'Herkes kendi yoluna' deyip sözde kendi yolunuzda yürüdüğünüzü sandığınız yerde kendinizi yitirmeye de adım atmış olursunuz. Bu doğrultuda attığınız her adım sizden bir parçanın daha kaybolmasına yol açar ve öyle olmak istemeseniz de sonuçta tümünden yitik insana dönüşmüş olursunuz. Bu arada kendi yolunda yürümek, daha önce hiç var olmamış bir yolu açmak demek değildir. Bireyciliğin ruh halini ifade eden bu tür denemeler her zaman yitik insana götürür. Yoldan çıkmak, yol düşkününü olmak böyle gerçekleşir.

Gerçek insanlığın yolu tekse, bu yol aslında insanlığın var oluş gerçeğiyle yaşıtsa, oluşumuna paralel olarak büyük insanlık kendine bir yol çizmişse, kendi içinden çıkan sapkınlıklara inat hala aynı yolda yürüyüşünü sürdürüyorsa, o zaman bize düşen görev bu yolu bulup ona katılmak ve bu yolda ilerlemek olmalıdır. Her yol arayışı bu yolla bütünleşmek durumundadır. Bu yolun bir başlangıcı ve bugüne dek kat edilen bir mesafesi vardır. Başlangıçtan şimdiye kadar olan yürüyüş, özünde yolu kesinleştiren bir yürüyüştür. Biz buna geçmiş diyoruz, bunu tarih ve gelenek olarak da adlandırıyoruz. Tarih ve gelenek, büyük insanlığın özgürlük yürüyüşünde yolu nasıl kat ettiğinin içinde kendimizi de bulacağımız hikâyesidir. Bu hikâyeyi bilmek bizi doğru yoldan sapma olasılığından uzak tutacağı gibi, yürümemiz gereken yolu da aydınlatır ve bilinmeyenini bilinir kılma azmimize güç katar. İnsanın güçsüzlüğü bu hikâyeyi öğrenme ve özümsemedeki eksikliklerinden doğar. Çünkü Önder APO'nun dediği gibi, kendi başlangıcını bilemeyenlerin tarih bilgisi her türlü kötülüğün kaynağı olan cehaletin de temelidir. Cehalet gerçekte yola yabancılaşmak ve giderek yoldan çıkmaktan kaynaklanır, yeniden yola girmek de cehaleti ortadan kaldırmaktır.

Tarihte karşımıza çıkan bütün peygamberler ve bilgeler, aslında yoldan çıkan ve doğru yolu kaybeden insanlığı yeniden büyük insanlığın çizdiği yola sokma mücadelesi vermiş seçkin kişiliklerdir. Devletçi toplumun hile ve zorbalıkla özgürlüğün, eşitliğin ve adaletin yolundan saptırıp kendi karanlık labirentlerine soktuğu ve karanlıkta yaşamaya mahkûm ettiği insanlığı yeniden yol gerçeğiyle tanıştırmak son derece kutsal bir eylemdir. Peygamberlik ve bilgelik gerçeği, devletçi toplumun lanetine karşı yol gerçeğiyle özdeş olan kutsal değerleri koruma ve savunma gerçeğidir. Büyük insanlığın bu kişilere derin bir kutsallık atfetmesi ve kendilerini sürekli yâd etmesinin nedeni, onların baş koydukları yolun tüm kutsallıkların yolu olmasıdır. Onlar büyük insanlığın kutsal hayat ırmağı kendisi için çizdiği mecrada akışını doludizgin sürdürsün diye mücadele etmiş, çaba harcamış, emek vermişlerdir. Her peygamber veya bilgenin yaptığı iş özünde aynıdır; onların hepsi insanlığı yeniden doğru yola girmeye çağırmışlar, bu doğrultuda eylemde bulunmuşlardır. Aralarındaki fark her birinin tarihin değişik bir kesitinde bu çağrıda bulunması ve yürünecek yolun aydınlatılmasında kendi çapında katkı sunmasıdır; değerlere özünce değerler eklemesi ve insanlığın değer hazinesini zenginleştirmesidir.

Yolun yaşadığımız şimdiki zamana kadar olan bölümü tarih, bundan sonra kat edilmesi gereken bölümü ise gelecektir. Şimdi'de yaşamak, hem deyim yerindeyse bir sona tanıklık etmek, hem de yeni bir başlangıca adım atma olanağını yakalamaktır. Şimdi'de yer alan bizler adeta bayrak devri yarışına çıkmış atletleri andırırız. Onlarla aramızdaki en belirgin farklılık, atletlerin kapıştığı bayrak yarışında bir bitiş çizgisinin olmasına karşılık, bizim maraton koşumuzda böylesi bir varış noktasının bulunmamasıdır. Dizlerimize hükmeder ölçüde soluğumuz olduğu sürece bu maratona devam ederiz. Bazen lanetin tarihine hükmedenlerin bir kurşunu gelip bizi bulur, bazen de doğa ana artık yeter diye hakkımızda hüküm verir ve işte o zaman bayrağı bizden sonrakilere devrederiz. Buradaki bayrak devri bir aradan çekilme ve yürüyüşten vazgeçme değildir, bunu durmak biçiminde de değerlendiremeyiz. Bu, yolun gelinek noktasında bir halka halinde zincire eklenmedir; özgürlük yürüyüşü zincirinin kırılmaz bir halkası halini almaz. Yani yürüyüş sürüp gittiği müddetçe biz de bu akışın içinde varız, devasa özgürlük zincirinin birer halkası olarak varız, akış çizgisi olarak varız, aşk yolunun iççiliği olarak varız, gözünü hedefe dikmiş insanın eylemi olarak varız. Bizler ölümü özgürlük zincirine yeni halkalar biçiminde eklenerek yener ve aşarız. Büyük insanlığın özgürlük yürüyüşü bir ölümü öldürme yürüyüşüdür.

Birbirinin içine geçmiş halkalardan oluşan büyük özgürlük zinciri hem geleceğe doğru muazzam bir çekim kuvvetini içerirken, hem de yoldan sapılması karşısında uyarı işareti veren duvarcının ipi işlevini görür. Yol bir yaradılış ve yaratış yoludur. Yola girmiş gibi görünen birçok insan kendince bazı değerler yaratabilir, büyük insanlığın özgürlük yürüyüşüne belli katkılar da sunabilir. Ancak bunlar kendi başına yani birbirinden kopuk olarak duran halkalar olmaktan öteye gitmez, birbirine eklenilip bir zincire dönüşmez, zincir haline gelmediği için de ileriye doğru yürümede bir çekim gücüne sahip olmaz. Kişinin kendi eylemiyle ortaya çıkardığı her değer birbirinden kopuk halkalar yerine iç içe geçirilip zincire dönüştürülmesi, aslında yürünecek yolda esas alınıp uygulanması gereken tarzı ifade eder. Ancak bu tarzla ana zincirin kopmaz bir halkası olunabilir. Ortak yürüyüşe katılmış her yolcunun dikkat etmesi gereken hususlardan biri budur. Yola neyi katmak istediğiniz kendi başına yeterli olmayabilir, nasıl kattığınız da o ölçüde ve belki de daha fazla önemlidir.

Bireycilik yalnızca bir kişilik duruşu değil, aynı zamanda bir zihniyettir. Bu zihniyet anlam ve duygu birliği içinde aynı yolda ilerleyen büyük insanlığı anlayamaz. Bireycinin yolu tekil başlayan ve yine tekil kalan çıkmaz bir yoldur. Onun için kendi dışındaki hemen herkes yolunacak kazdır, kurt olarak içine dalınacak koyun sürüsüdür, kendisinden şu veya bu biçimde yararlanılacak birer nesnedir. Bu tip bir süpermarkete girerken rafları dolduran tüketim nesnelerine nasıl bakarsa, kendi dışındaki insanlara da öyle bakar. Zaten günümüz dünyası en ücra köşesine kadar kapitalizmin pazar dünyası olmuş,

hemen her şey pazara düşmüş, neredeyse tüm değerler pazarda satışa arz edilir hale gelmiştir. Bu dünyada gerçek olan pazardır, onun ötesinde bir gerçek yoktur. Pazara düşmek demek, metalaşp eşyalaşarak birer tüketim ve kullanım nesnesi haline gelmek demektir. Bu yüzden bireyci tip insana bir nesne olarak yaklaşırken, kapitalizmin bu insanı eşyalaştıran iğrenç gerçeğinden hareket eder. Bu zemine kayan her insanın pazarda satışa sunulan öteki metalar gibi bir fiyatı vardır. Onu parayı bastırıp satın alarak istediğiniz gibi kullanabilirsiniz. Zaten bu pazar dünyasında para denilen nesne öylesine etkili bir güçtür ki, adeta açamayacağı kapı ve satın alamayacağı değer yok gibidir. Bireyci tip, parada somutlaşan maddiyatın tutsağıdır. Para bu sistemin köleleştiren tanrısıdır. 'Yeşil Tanrı' Dolar, para-tanrıların Olympos'unun yeni Zeus'udur.

Burjuvazi tarihi kendisiyle başlatır. Onun için aydınlatılarak güç alınacak ya da içine girdiği doğrultunun kendisiyle uyumlu olup olmadığını gösterecek bir geçmiş arayışı veya anlayışı yoktur. O geçmişle tüm bağlarını koparmış, insanlığın büyük yol gerçeğinden tam bir kopuşu sağlamış ve insanlığı kendisinin çizdiği yeni bir yola sokmuştur. Bunun sapkın bir yol olduğu ve devletçi toplumun doğuşuna yol açan sapmanın çok daha derinleştirilmesi anlamını taşıdığı kesindir. Hâlbuki geçmiş, an ve gelecek birbirinden asla koparılmaması gereken bir bütünlüğü anlatır. Önder APO, "Tarih ve gelenek neyse günümüz ve gelecek de odur" diyerek bu gerçeği en çarpıcı biçimde ortaya koydu. İnsanlığın en temel değerlerinin bu geçmişte gizli olduğunu, insanlığı bu geçmişte arayıp bulacağını ve oradan yeniden başlatacağını, geleceğin bu çabaların işleyiş halinden başka bir şey olmadığını söyledi. Ancak bunun on bin yıl öncesine dönmek anlamına gelmediğini de ekledi. Geçmiş ve geleceği an'da birleştirmek, geçmiş an'a taşımak ve an'dan başlayarak geleceği bunun üzerinde inşa etme eylemine girişmek aynı zamanda bir yol bütünlüğünün de ifadesidir. İnsandaki eksiklik duygusu ve buna karşılık tamamlanma arzusu da işte bu yol bütünlüğünden doğar.

Önder APO sözcüğün gerçek anlamında bir yol göstericidir; yol gerçeğinden en çok sapılan ve yoldan habersiz olunan bir çağda yol göstericilik yapan bir insandır. Kapitalist sistem altında hayatın doğal akışıyla bağları oldukça zayıflamış ve giderek hayata ihanet etmiş insanlığı yeniden doğru yola sokmak, esas olarak kutsal hayat ırmağının kendi mecrasında doludizgin akışını sağlamak demektir. Kuşkusuz doğru olmadan hayat olmaz, gerçek bulunmadan doğru yaşanamaz. Bunun için de Önder APO daha çocuk yaşlardan başlayarak doğrunun arayışı içinde oldu, eyleminin özünü buraya odakladı. Yüzeysel ve doğruluğu kuşkulu değerlerle uzun süre bir arada yaşamak istemedi. Dolayısıyla kendinden son derece emin bir biçimde, beyninin ve yüreğinin 'Evet, işte bu!' diyebileceği ölçüde doğruyla, insanlığın doğru yoluyla buluştuğuna inanmadıkça arayışına ara vermedi. Doğru olan yoldur, yol ve doğru bir bütünlük oluşturur, gerçek yolun gerçeğidir.

Bir kez daha altını çizerek dile getirmekte yarar var: Her başlangıç sonucu belirler. İnsanlık nasıl başlamışsa, o temelde sona doğru yürüyecektir. Başlangıçtan kopuş eşyanın kendi iç yasaları temelinde gelişiminin sekteye uğratılması, kendi öznelliğine uygun hareketinin durdurulması, mecrasının bozulması ve akış yönünün değiştirilmesidir. Düzeltme ve yol temizliği bütün bunların net olarak görülüp açığa çıkartılmasını gerektirir. Bunun için de başa kadar gitmek, oradan başlayarak yolu izlemek, sapmanın nerede yaşandığını ve yanlışlığın nerede yapıldığını bulmak ve bunu giderip doğru yolla yeniden bağ kurmak gerekir. Şimdi'de çakılıp kalan, güncelliğin körleştiren ve köleleştiren etkileri dışına çıkmayan biri bunu başaramaz. Önder APO'nun dediği gibi, bulunduğunuz çağdan ve zamandan ne kadar koparsanız, bütün çağlar ve zamanların içine o kadar açılabilirsiniz. Bu sadece bir isteme sorunu değildir, bir gereklilik ve zorunluluktur. Kuruluşuna girişmek istediğiniz gelecek sizi sürekli geriye yani geçmişe doğru iter. Çünkü geleceği inşa etmek için geçmişi bilmek şarttır. Henüz yürünmemiş bir yolla özdeş olan geleceği aydınlatan şey geçmişin bu derin bilincidir. Bilinç geçmişin birikiminden doğar, her bilinç bir tarih bilincidir; gelecek ise çoğu zaman düşseldir ve ütöpik bir karakter taşır. Bugünün düşlerinin yarının gerçeği haline gelmesi bilincin yetkinliğine ve derinliğine, yani tarihin ve geleneğin iyi bilinmesine ve içselleştirilmesine bağlıdır. Gelecek geçmiş tarafından döşenen temel üzerinde yükselir. Temel olmadan bina kurulamaz.

Kapitalist modernite insanlığın geçmişiyle tüm bağlarını kopardı ve bunu da giriştiği sınır tanımayan fetih eyleminde kendisine ayak bağı olmasın diye yaptı. Fethetmek bu modern kişilik tipinin temel özelliği oldu. Bu dönemin bireycisi elinden gelse yıldızları bile ele geçirmek ve uzayı bile fethetmek istiyordu. Bu anlamda kendisine özgü bir gelecek düşü vardı. İlerleme bu fethetmeyi anlatıyordu. Onun kanısına göre 'Dur, geçme' denilebilecek bir an yoktu, gelecek bugünde bulunmayan daha anlamlı güzelliklerle yüklüydü. İlerlemek ve geleceğe hükmetmek esastı; ileriye doğru hareket ve eylem yüceltiliyor, eylemli insan kutsanıyordu. Fetih tamamlandığında ve kapitalizmin yeryüzünde girmediği bir yer kalmadığında, bu insanın gelecek düşleri de bitti. Gelecek yarının sınırlarına hapsedilecek ölçüde daraltıldı; geçmiş düne, gelecek yarına indirgendi. Hareket rodeo atına biner gibi inip çıkma, böylece yerinde sayma halini aldı. Yenilik arayışı artık uzaklara doğru yürüyüşte değil, rodeo atı tarzı bu hızlandırılmış hareketliliğin içindeydi. Arayışta içerik bir yana itildi, içeriğin yerini biçim

aldı, görüntü öne çıktı. Göze hitap etme arz ve talep bağlamında temel kaygı ve isteme dönüştü. Bu çerçevede tüketim ve kullanım nesnelerinin bolluğu, çeşitliliği ve renkliliği bireyin arayışının da doğrultusunu belirledi. Her gün daha değişik bir yemek çeşidini tatmak, daha farklı giyinmek, giyim kuşamıyla daha farklı bir imaj sergilemek, cinselliğin daha değişik bir biçimini keşfetmek, kısaca her şeyde daha farklı olanı denemek en güzel yaşam olarak değerlendirildi. Özgürlük bu deneme işinin önündeki engellerin kaldırılması sayıldı. Özgürlük artık daha çok ve daha değişik şeyler kullanmak ve tüketmek demekti. Ortaya çıkan tip tüketmeye kenetlenmiş bir tipti. Bu aynı zamanda yolun da tükendiğini gösteriyordu.

İlerleme yerine rodeo atına binmiş gibi inip çıkma, belki de ortada izlenecek bir yol kalmadığına ve bireyde yaşanan hareketliliğin yolculuk anlamına gelmediğine işaret eden oldukça çarpıcı bir örnektir. Eylemin düşünceden kopukluğu insan açısından bir hayvana yaklaşma belirtisidir. Düşünmek, tasarımda bulunmak ve düşünerek eylemek hayvanda yoktur. Anlam olmadan insana özgü eylem olmaz. Geçmişî dünle sınırlı insan ne denli büyük bir anlam gücüne sahip olabilir? Yeni bir güne başlarken bir önceki günü belleğinden silen, bugünü ise adeta videokasete kaydeder tarzda geçiren, gün dolduğunda kaseti tekrar boşaltan ve bunu sürekli tekrarlayan birinin bilinci acaba nasıl olabilir? Boşaltma eylemi bir gün önce yaşananın değersizliğinin kanıtına da yorumlanabilir. Bir şey eğer değerliyse korunur, değersizce bir kenara bırakılır ya da çöp sepetini boylar. Gerçek değer aslında bir kalıcılığı ve zamana karşı direnme gücünü anlatır. Gerçek sanat eserleri böyledir. Oysa tüketime kilitlenmiş bireyin sanat anlayışı da nevi şahsına münhasırdır. Örneğin sanat onun sofrasına konulan salatanın yapılışında kendini dışa vurmali, salatanın biçimindeki göz alıcılıkta kendisini sergilemelidir. Masadaki salata önce göz banyosundan geçirilir, göz alıcılığının tadı çıkarılır, ardından afiyetle mideye indirilir. Böylece salatayla birlikte sanat da bireyin bedensel metabolizmasının işleyişine terk edilir; tüketilir, sindirilir ve dışarı atılır. Anlam ve duygu gücünden arınıp biyolojik kapsama hapsedilmiş bir insan yaşamının kaçınılmaz sonucu budur.

Yaşamın yerinde sayan hızlandırılmış bir hareket içinde zaman öldürmeye indirgendığı kapitalizmin postmodern evresi tipik bir Ebu Cehil düzenidir. Cehalet bireyci tipte zirveleşmiş, cehalet ağları tüm toplumu sarıp sarmalar hale gelmiştir. En korkunç cehalet geçmişten kopuş üzerinde vücut bulur. Çünkü geçmişten kopuş, insanın anlam yüklü var oluş gerçeğinden kopuştur, insanı insan yapan değerler ve özelliklerin yitirilişidir, toplumsal bir varlık olan insanın toprağa verililişidir. İnsan kendi güdülerine hâkim oldukça ve güdülerini tarafından yönlendirilen bir varlık olmaktan çıktıkça insanlaşır. Buna karşılık postmodern kişilik bir ayaklandırılmış güdüler makinesini andırır. Onun hemen her adımı ve her yönelimi güdüseldir. Soyunup attığı anlam ve duygu gücünün yerini isyana kalkışmış güdülerle doldurmuştur. Açlık, cinsellik ve saldırganlık güdülerini kendisinde adeta şaha kalkmıştır. Güdüsellik ve reflekse dayalı hareketin hayvanların doğal özelliği olduğu iyi bilinir. Doğal olan her şey kendine özgü bir anlam gücüne sahiptir. Bu yüzden hayvan neden içgüdüsel ve reflekse dayalı eylemde bulunuyor diye kızıp öfke duymayız. Hatta kızdığımız ve öfke duyduğumuz şey hayvanın doğadan koparılması, örneğin vahşi bir kaplanın ehlileştirilip sirkte bir görsel eğlence aracına dönüştürülmesidir. Çünkü burada hayvanın doğasına yapılmamasını düşündüğümüz bir müdahale vardır. Ama insan söz konusu olduğunda aynı yaklaşımı göstermeyiz. Güdülerine esir düşen insan bizim gözümüzde düşkün bir varlık halini alır ve kınamamızın hedefi olur. Düşünsellik insana ve güdüsellik de hayvana özgüyse, bunlar onların doğalarını yansıtıyorsa, o zaman güdülerince yönlendirilen insanın hayvanlaştığını söylememiz hiç de doğru olmaz. Ortaya çıkan tip hayvandan daha başka bir şeydir, özünde bir hilkat garibesidir, ucube bir varlıktır. Çünkü kendi doğasının temel özelliklerinden kopmuş, kendisi olmaktan çıkmıştır.

Böylesi ucube bir varlığın sahneye çıkarılıp insan diye ortalığa salınması kapitalizmin eseridir. Kapitalizm insansızlaşma temelinde yükselen bir rejimdir; yani insan kendi doğasıyla var oldukça kapitalizm var olamaz. Bu nedenle ömrünü mümkün olduğu ölçüde uzatmak isteyen kapitalizm, giriştiği insansızlaşma eyleminde derinleşmek zorundadır. Bu da yetmez. İnsansızlaşmayı yitik insanlığın yerine geçirip yaşanması gereken insanlığın bu olduğuna başkalarını ikna etmek zorundadır. Bu da muazzam bir beyin yıkama ameliyesini kesintisiz bir biçimde sürdürmesini gerektirir. Bu anlamda ideolojik savaşımı en temel savaşım düzeyinde ele alıp uygulamasını gerekli kılar. Dolayısıyla yalana ve hileye dayalı devletçi sistem gerçeği kapitalizmde alabildiğine doruklaşır. Bu sistemde ideolojik olarak insana nüfuz etmek demek, insanı yalana inandırmak, yalanı gerçek diye benimsemesini sağlamak, yalanlardan örülü iğrenç bir yaşama en özgür yaşam olarak sarılmasını başarmak demektir. İnsanlık tarihinin hiçbir döneminde kapitalizm altında olduğu kadar köleliğe alıştırılmadı. Kölelik tarihin hiçbir döneminde bu denli genelleşerek içselleştirilmedi. İnsan hiçbir zaman bu denli yol gerçeğinin dışına savrulmadı, bu ölçüde yoldan çıkmadı ve bu kapsamda insanlıktan uzaklaştırılmadı; zulüm ve zorbalık sistemin insansızlaştırması karşısında bu denli duyarsız ve ilgisiz kılınmadı. Bu açıdan günümüz kapitalizm dünyası dinsel kitapların 'Deccal gelecek' dediği koşulları yansıtmaktadır.

Bedensel olarak efendiye ait olan ilkçağın köleleri için kölelik esasta bununla sınırlıydı; çoğunun ruhu özgürdü ya da ruhlarını özgür tutmaya çalışıyorlardı. Belleklerinde geçmişin anıları taptazeydi. Onlar devletçi toplumun kendilerini dışlayan yapısına karşılık koparıldıkları ana kadının kapsayıcı olan toplumsal yaşamını özlemle anıyorlar, yeniden bu topluma dönüşün hayalleriyle yaşıyorlardı. Özgürlük sözcüğünü bile bu ana kadın toplumuna dönüş özleminden çıkarmışlardı; özgürlük demek anaya dönüş demektir. Yüz binlerce yıla yayılan doğal komünal toplum yaşamının içinde kendiliğinden var olan ve toplumun hafızasına kazınan özgürlük ve eşitlik değerleri köleleştirilmiş insanda açığa çıkıyor, kavramlaştırılıp muazzam bir direnme gücüne dönüştürülüyordu. Günümüz bireyci tipinin burun kıvrıp hep aşağıladığı ve ilkel deyip horladığı bu insanlar için özgürlüğün bu ölçüde paha biçilmez bir değeri vardı. Onlar için yaşamın yolu özgürlük yoluydu. Önder APO, “Yaşam olacaksa özgür olacak, ya da hiç olmayacak” der. İlke olarak değeri her şeyin üstünde olan bu ibareyle ilk karşılaştığımızda, her birimiz ne kadar heyecan duyduğumuzu deneyimimizden ötürü iyi biliriz. Bizim için heyecan verici bir keşif olan bu durum, ilkel denilen doğal toplum insanı için devletçi toplum sistemine karşı direnişinde anı anına yaşadığı ve yaşattığı bir gerçektir. Bunun içindir ki, Önder APO insanlığın geçmişinin daha gerçek olduğunu söyler; bunun içindir ki, gerçek yaşamı orada arayıp bulacağını belirtir. Arılığı koruma ile kirlenmeye karşı direnme mücadelesinde insanlık için dayanılmaz kirlenme bugüne, temizlik ve arılık ise düne özgü bir gerçekliktir. Bugün dıştan güzel görünen ama içi murdarlıkla dolu boyanmış mezarlıkları andırmaktadır.

Toplumsal insan başkaları için olan, başkaları için yaşayan insandır. Bireycilik zırhına bürünmüş olanların aklı buna ermez. Onlar başkalarının kendileri için olmasını ve kendi hizmetlerinde bulunmasını isterler. Hâlbuki ben başkaları için yaşadığımda ancak kendim olarak yaşayabilirim; ben herkes için olduğum ölçüde kendim olabilirim. Bütün insanlık için olan, insanlığa hizmet etmek için yaşayan, ruhu ve bedeniyle kendini insanlığa adayan insan gerçek anlamda özgür insandır. Beyin bunun için çalışıyorsa beyindir, yürek insanlık uğrunda atıyorsa yürektir. Özgürlük bu büyük insanlığa adanmışlığın kendisidir. Özgürlük bu anlamda bir adanmışlık durumudur, başkalarına karşı sorumluluk duymaktır, kendini sürekli başkalarına vermektir. Bunu anlama niyetindeyseniz başka yere bakmayın, Önder APO nasıl yaşadı ya da yaşıyor diye düşünün. Öncelikle Onun arayışı neyin arayışıydı? Köşkler, kâşaneler peşinde mi koştu; çiftliklerine yenilerini mi eklemek istedi? Özel yaşamını daha da renklendirmeye, mal mülk edinmeye, çift çubuk sahibi olmaya mı çalıştı? Bunlar için mi zalimler ve haksızların aşağılık dünyalarına kafa tuttu? Hayır, milyon ve kere milyon hayır! Önder APO’nun Prometheus efsanesini günümüzde adeta yeniden gerçekleştiren bir pratiğin sahibi olduğu ortadadır. O tüm varlığını zalim ve haksız bir sistem altında yaşamak zorunda bırakılan ve tüm değerleri gasp edilen halkının varlığına ve özgürlüğüne adadığı için İmrallı tabutluğunda tutuluyor. Bunun için çarmıha gerilip en zalim işkence olan yalnızlığın kollarına atılıyor.

Bir yarı-tanrı olarak Prometheus, ateşten öteki tanrılar kadar yararlanıyordu; kendisi için olsa, tanrılardan ateşi çalmasına gerek kalmayacaktı. İstedığında Olympos’a çıkabilecek, tanrılar panteonunda kendine bir yer bulmakta fazla zorlanmayacaktı. Ama onun bir yarısı insandı ve bu yüzden insanlığın kaderine kayıtsız kalamazdı. Tanrıların insanlığı karanlığa mahkûm etmelerine razı olamazdı. Karanlık, yolun yitirilişiyle özdeşti. Yol aydınlansın ve insanlık kendi yolunda yürüsün diye Prometheus ateşi çaldı. Tanrıların kendisini en ağır cezaya çarptıracaklarını bilerek bu eyleme girişti. Kendisini kayalığa zincirleyip karaciğerini kartallara yem edenlere, “Bir cahilliktir ettim, beni bağışlayın” demedi. Kendi eyleminin sonuçlarına tam bir gönül rahatlığıyla katlanmasını bildi. Çok anlamlı bir sözdür; özgürlük yürüyüşüne çıkan her insan kendi çarmıhını sırtında taşır derler. Prometheus için de bu böyleydi. Bu açıdan Prometheus özgür insanın en seçkin sembolü oldu.

Önder APO’nun kendisine dayatılan kadere karşı isyana kalkışmasından önce, Kürt halkı Prometheus’un ateşle buluşturmak istediği dönemin insanlığından daha koyu bir zifiri karanlığın içinde tutuluyordu. Deyim yerindeyse bu bir mezar karanlığıydı. Kürt halkı adeta diri diri mezara gömülmüş, sonsuza dek bu mezar karanlığında kalsın diye üzerine beton dökülmüştü. Ateşi eline tutuşturmadan önce bu betonun kırılıp parçalanması gerekiyordu. Yani ortada Prometheus’unkinden çok daha zorlu bir görev vardı. Prometheus’un ateşle buluşturmak istediği insanın diriliş devrimine ihtiyacı yoktu; oysa Kürt’ün mezardan çıkarılıp yeniden yaşama kazanılması için bir diriliş devrimi şarttı. Ateşin gücünü kullanabilmek için Kürt halkının öncelikle “Zamanın ve mekânın içinde varım ve yaşıyorum” demesi gerekiyordu. Önder APO’nun müdahalesiyle gerçekleşen Kürt dirilişi böylesi bir mucizevi karakter taşıyordu. Ateş ışıktır ve ışık bilinçtir. Ölülerin değil yaşayanların bilince ihtiyacı vardır. Yani ateş yaşayanlar içindir. Bu anlamda Önder APO’nun eylemi bir bakıma ölüyü diriltme ve kendisini özgür bilinci ve kararlılığıyla donatma tarzında bir eylem oldu. Bu yüzden Kürt halkı kavuşmak istediği tüm soylu değerleri Onun adıyla özdeşleştirdi.

Mezarı kazan ve Kürt'ü diri haliyle bu mezara gömen uluslararası devletçi sistemdi. Kendi çıkarları bunu gerektiriyordu. Çıkarları söz konusu olduğunda bu sistemin yapamayacağı çılgınlık yoktu. Roma'yı ateşe veren Neron, yeni dünyanın çılgın kapitalisti karşısında çocuk masallarında geçen sıradan bir 'kötü adam' figürü gibi kalır. Hegel, devletin tanrının yeryüzündeki cisimleşmiş hali olduğunu söyler. Yine bugünkü ABD ile karşılaştırıldığında, tanrılar panteonunun başı Zeus neredeyse savaşçı bir kabilenin kimi zaman öfkesine hâkim olamayan askeri şefini çağırıştırır. Günümüz tanrılarının insanlığa zulmetme potansiyeli sınırsız, yöntemleri çok daha çeşitli, tarifsiz acılara gark edici ve arsızdır. Zeus'un hışmına uğramakla ABD'nin başını çektiği uluslararası devletçi sistemin öfkesini üzerine çekmek arasındaki fark pire ile deve arasındaki fark gibidir. İkincisinin dozajı ilkinden katbekat daha fazladır. Kürt'ün dirilişi ve özgür yaşamakta sonuna kadar kararlı bir halk düzeyine yükselişi en çok da bu uluslararası devletçi sistemi öfkelenirdi. Öfke esas olarak bu mucizevî eylemi gerçekleştiren Kürt Halk Önderine yöneldi. Uluslararası komplo Önder APO'yu izleyip tutsak almak isterken, ölümüne karar verdiği Kürt halkının dirilişi başarıp özgürlüğe kenetlenişini kendine gerekçe yaptı. Bu temelde efsanedeki zulmü katbekat fazlasıyla gerçek kıldı: Önder APO'yu tutsak alıp İmrallı tabutluğuna koydu. Fiziksel ve anlamsal olarak kendisini yok etmek için her türlü yöntemi denedi ve hala denemeye devam ediyor. Zehirleyerek bedensel çözümlüğe götürme bunun son yöntemi oluyor.

Yine başa dönüyoruz: Önder APO bir yarı-tanrı değildi, tanrılar meclisinde mütevazı da olsa hazır bir yeri yoktu. Ancak devletçi sistemin içine girme ve bunun içinde yükselme konusunda önu açıktı. Müthiş zekiymi, ilkokuldan başlamak üzere tüm öğretmenlerinin takdirini toplamıştı. Yeter ki bir evet desin, koparıcı tarzıyla sistem içinde istediği yere gelebilirdi. Böylece olası trajedileri yaşamasına ve tarifsiz acılar denizine düşmesine yol açacak tüm kapıları sımsıkı kapatmış olurdu. Bir katre kabilinden bile olsa kendisini düşünseydi, bir nebze de olsa "Ben ne olacağım" gibi bir kaygı taşıyardı, asla bugün içinde tutulduğu dehşet verici koşullarda bulunmazdı. Ama o bu yolu daha küçük bir çocukken kapattı. Geçmesi ve sisteme katılması için aralanmış kapıların varlığını bilse bile, "Ben böyle yaşamayacağım" dedi. Bu reddin gerçekte Onun kişisel yazgısını ilgilendiren bir itiraz olduğunu, kendisine sunulan yaşam seçeneğini reddetmekle kendisini düşündüğünü ve kendisini sadece insanlığın mevcut kirlenmişliğinden korumaya çalıştığını söyleyenler olabilir. Ancak buradaki itirazın özünde düşürülen insanlık adına yapıldığı, yaşamın ihanete uğradığı ve mevcut haliyle yaşanmaya değmeyeceği anlayışının düşürülen insanlığın tümünü kapsamına aldığı, bu anlayışın oluşumu sürecinde bile buna karşı mücadele edeceği gerçeğini bağrında taşıdığı kesindir. Kendisi devletçi sistemin sapkın yoluna girmeyecek, bunu tüm insanlık adına yapacak, düşürülmüş insanlığı büyük insanlığın onurlu yaşamına kazanmak için çaba harcayacaktır.

Kaldı ki, Önder APO'nun kendisi "Gerçekliği arayış yürüyüşünü tüm insanlık ve ardındaki evren üzerine yapma gereği bende erkenden ortaya çıkan bir anlayıştı. Belki çocukluğumdaki eğilimim de buydu" dedi. Gerçek diye sunulan verili yaşamın tümüyle yalan olduğu, yalanı yaşamının doğru olmayacağı, yaşamı onurlu ve yaşanılır kılan gerçekliğin ise bilinmediği, çarpıtıldığı ve üstünün örtüldüğü yerde elbette öncelikle gerçeğin keşfine çıkılacak, bir gerçekliği arayış yürüyüşüne girişilecektir. Bu başlangıçta tek kişilik bir yürüyüştür, ama ufkunda bir halk ve onun şahsında tüm insanlık vardır. Gerçek onun için aranıp bulunacaktır. Bu eylem elbette ölümsüzlük otunu bulmaya çıkan Gılgamış'ın giriştiği yolculukta karşılaştığı sayısız engelleri anımsatan zorluklarla dolu olacaktır. Gılgamış ölümün kendisinden koparıp aldığı Enkidu'yu yeniden yaşama döndürmenin, Önder APO ise yitirilen gerçeği bulup insanlığı bu gerçekle buluşturarak yeniden özgür yaşam yoluna sokmanın peşindedir. Her ikisinin de hedef ölümsüzlüğü yakalamak ve yaşamı muzaffer kılmaktır. Enkidu fiziksel olarak ölmüştür; Kürt halkı ise biyolojik planda yaşar gibi görünse de, ruhsal açıdan, kimlikel ve kültürel varlık olarak ölüden beterdur. Eğer ölüm bu halk için mukadderse, o zaman biyolojik ölümü de yaşamalı; ruhuyla olduğu gibi bedensel olarak da ölmelidir. Ruhsuz bedenler topluluğu halinde varlığını idame ettirmenin kabul edilmeyeceği kesindir. Gerçekliği arayış yürüyüşü ile ölüme terk edilen Kürt halkının yazgısına karşı mücadele iç içedir, birlikte sürdürülmektedir. İkincisinin kesin başarısı ilkindeki başarıya bağlıdır. Ölümü kesin olarak öldürmek, ancak gerçekliğin bulunuşuyla mümkün olacaktır.

Önder APO öncelikle bir dava adamıdır. Onun sahip çıktığı ve çözümünü için çalıştığı bu dava Kürdistan gerçeği ve Kürt halkıyla sınırlı bir dava gibi görünebilir. Oysa bu, Önder APO gerçeğine sadece biçimsel açıdan yaklaşmanın sonucudur. Öz çok daha farklıdır. Apocu gerçeklikte ulaşılmak istenen çözüm ulusal değil evrensel, yüzeysel değil derinlikli, dar değil kapsamlıdır. Bu anlamda Kürt gerçeğinde gerçekleşecek olan çözüm özünde tüm insanlık için çözümdür. Yani dava aslında tüm insanlığın davasıdır. Kürdistan ve Kürt gerçeği deyim yerindeyse yürünecek yolun başlangıç noktasıdır, geçmiş ile gelecek arasında bulunan ve geleceğe doğru harekete geçilen zemindir. Buradan başlatılan yürüyüş tüm insanlık adına

özgürlüğün fethedilmesi yürüyüşüdür. İçine girilen yol Kürdistan'ın sınırlarında ve Kürt toplumunun içinde bitmez. Böyle olmasa, Önder APO neden tüm insanlık ve ardındaki evren üzerine gerçekliği arayış yürüyüşüne çıksın? Kendini bir ülkenin ve ulusun dar sınırlarına hapseden biri, insanı kozmos ve kuantum evreninin özeti olarak tanımlayabilir mi? Böyle biri 'Her iki evreni anlamak istiyorsan insanı çöz' diyebilir mi? Arayışına sınırlar çizen biri, 'evrenden bir toz zerreciğine kadar her şeye doğru bir anlam vermedikçe rahatlamayacak bir karakter' taşıdığını söyleyebilir mi? 'En büyük savaşın anlayışı derinleştirmek, tüm eşyanın özündeki düzeni bir çırpıda kavrayacak düzeye gelmek olduğunu' bilen ve bunu kendi örgütüne de yansıtmak isteyen birini dar ulusal sınırlara hapsetmek mümkün müdür?

İnsan bir karşı yazğıdır. Doğa içinde ikinci bir doğa olarak kendini oluşturması, onun bir karşı yazğı olarak kendine özgü bir yol çizdiğini ve bu yolda ilerlediğini gösterir. Kendini yeniden yaratmak, yaratıcılığını doğaya yansıtmak, kendi yaratımlarıyla doğaya yeni şeyler katmak tüm canlı varlıklar içinde sadece insana mahsustur. Doğadaki canlı türleri içinde yalnızca insan bilinçli seçimde bulunur; yalnızca insan daha iyinin ve güzelin arayışına girer. Bu anlamda bir bilinçli yaratım gücü olarak sanat yalnızca insanın eyleminde gerçekleşir. Yalnızca insan ortaya çıkardığı sanat eserinde kendisini ifade edip aşmak ister. Kendini aşan insan da ortak yaşama daha büyük bir zenginlik olarak katılır, kendini aşıp yenilemiş haliyle toplumun yaşamına yeni bir renk ve çeşni katar, adeta yeni bir çiçek misali insanlık bahçesinde boy veren çiçekler arasında yerini alır. Karşı yazğı olmak aynı zamanda kendini aşmaktır, kendini yenileme gücünü göstermek ve hayatının her gününü yeni bir bahara dönüştürmektir. Dolayısıyla karşı yazğı olmak geçici bir durum değil, yaşamın özünü teşkil eden bir özgürlük duruşudur. Özgürlüğün hep bir arayışa tekabül etmesinin nedeni de budur. Ulaştığı bir şeylerle yetinmek, aynı anlama gelmek üzere mevcut olandan daha güzelini aramaktan vazgeçmek özgürlüğün bitişidir; başka bir deyişle artık karşı yazğı olmaktan çıkmaktır, özgürlükçü duruşu terk etmektir. Bir şeye ulaştığınızda onu geride bırakabiliyorsanız ve o şey artık sizin olmaktan çıkıyorsa özgürsünüz. Tersini yetinmeye denk düşer. Özgürlük sahip olmak değil, olmak ve oluşturmaktır. Önder APO'nun en soylu ve en özlü yaşam olarak tanımladığı yeni toplumsallığının özgür insanı budur.

Devletçi ve iktidarcı toplum sistemi, bir karşı yazğı olan insana yeni bir yazğının dayatılmasını ifade eder. Bunun adı köleliktir. Aynı sistemin yirminci yüzyılın başında Kürdistan'a ve Kürt halkına layık gördüğü statü köleliğin adeta son sınırlarına kadar ilerletilmesi ve bunun karşıtı olarak insanlığın en dibe vuruşu olmuştur. Dibe vuran bu insan devletçi üst toplumun 'dokunulmazlar' diye tanımladığı paryalardan daha beter bir aşağılanmaya tabi tutulmuştur. Var ile yok arasında kararsız ve muğlâk bir duruştan söz edilecekse, bu en çok da belirsiz bir statü altında tutulan Apocu müdahale öncesi Kürt toplumu için geçerlidir. Tarihsel bir gerçeklik olarak vardır, oysa tarihi yoktur; insansal fiziğiyle vardır, ama bilinci ve ruhu yoktur; kendi vatan toprakları üzerinde soluk alıp verir ama vatansızdır; farklı bir kimliği temsil ettiği bellidir ama kimliksizdir; yansıma olarak vardır denilebilir ama gerçekliği kuşkuludur; ağzı vardır, dili yoktur. Uluslararası devletçi sistemin mezar karanlığına hapsettiği bir toplumdan başka nasıl bir duruş sergilemesi beklenebilir ki! Ölüm her insanı tüm ömrü boyunca bir kez ziyaret eder; oysa böyle bir konumda tutulmanın her saniyesi ölümdür. Bu, vahşetin de ötesinde tanımlar isteyen çılgın mı çılgın bir yazğıdır. Önder APO buna 'ayı sömürgeciliği' demişti. Biliniyor, ayı avını öldürüp toprağa gömer ve avladığı kokuştığında yer. Kürt toplumsal gerçekliği de işte bu belirsiz statü altında tam bir kokuşma ve çürümeye terk edilmiştir. Bu durum ölümden beterdur.

Kürt toplumuna dayatılan bu dehşet verici yazğıya karşı koymak, hatta onun da öncesinde bu yazğıyı fark etmek için devletçi uygarlık sisteminin kirlerine hiç bulaşmamış olmak ve yaşama asla ihanet etmemek gerekir. Bu anlamda Kürt'e dayatılan yazğıya karşı koyan ve Kürt halkının yazğısını değiştirmek isteyen Önder APO, ruhunu satmayan ve lanetli sistemin ruhunu kirletemediği insanlığın bakir toprağıdır. Kapitalizm her şeyi ve herkesi haraç mezat kapıp tüm varlığına hükmetmede sınır tanımayan bir sistem değil mi? Hangi yiğit bu sistemin her türlü etkisinin dışında kaldığını iddia edebilir? Kapitalizm dünyasında ruhsal bekâretini sonuna kadar koruyan kaç insan gösterilebilir? Üstelik karışımızdaki sistem sınırsız güce sahip olan ve kendi güçlerine her an yeni güçler katarken karşıtlarını sürekli silahsızlandıran bir Mefisto'yu temsil ediyorsa, kaç babayığit "Ruhumu asla sana satmayacağım" diyebilir? En azından kaç kişi tıpkı Faust gibi ruhunu satmama konusunda Mefisto ile bir yarışa tutuşabilir? Devletin tanrının yeryüzündeki cisimleşmiş hali olduğu belki doğrudur; ama düşüncesini, ruhunu ve yöntemlerini İblisten devraldığı daha da doğrudur. Kapitalist devlet tanrısallık olan her şeyi öldürdüğü için tümüyle İblisin cisimleşmiş haline dönüşmüştür de denilebilir. İblisin işi ruhları satın almak, öncelikle insanın ruhunu ele geçirerek insanın her şeyine hükmetmektir. Kapitalist devletçi sistemin yaptığı da tamı tamına budur. Buna rağmen yargı kesindir: Yaşanan kavgada kazanan Önder APO, kaybeden İblis olmuştur.

Önder APO kendini düşünceleri kadar duygularının da kaynağı yapan, sevincin ve üzüntünün, coşkunun ve acının kaynağına kendisini koyan insana büyük öfke duydu. Bunu bir kendini basitleştirme olarak değerlendirdi. Kendini basitleştirmek de gerçekte kişisel kaygılarla hareket etmek, kendini düşünmek, bireyciliğe düşmek ve ruhunu etki sahasına girdiği İblise satmanın kapılarını aralamak demektir. Özgürlük davasına adanmış insan asla kendisini düşünmez, bir an için bile olsa kendisinin ne olacağı ve nasıl bir geleceğin kendisini beklediği kaygısına kapılmaz. Öyle ki, İblisin tam da bu noktada devreye girdiğini bilerek, anbean içinde yer aldığı tarihsel gelişmeye, yükü altına girdiği tarihsel davanın başarısına odaklanır. Sevinci ve tasesinin, coşkusu ve acısının, neşesi ve kederinin, güveni ve kaygısının kaynağı tamamen bir parçası olduğu bu özgürlük davasıdır. Sevinirse emin adımlarla hedefine ilerlediği için sevinir; elbette ağlamaması gerekir, ama ağlasa bile yine ona ağlar. Önder APO'nun şu belirlemeleri bunun çarpıcı bir kanıtı değil midir? “Üzüntülerimizin de, sevincimizin de odağında biz olamayız. Sevinçlerimizin ve üzüntülerimizin odağında savaş, halk ve tarihsel bir gelişme olmalı ki, bunların bir anlamı olsun... Hepinize şu ölçüyü veriyorum: Yaşam sevincinizde ve üzüntünüzde kesinlikle kendiniz olmayacaksınız. Genel değerler, genel olumlu gelişmeler sizi sevgiye ve yaşam coşkusuna katacağı gibi, olumsuzluklar da öfkeye sevk edecektir.” Onu izlediklerini iddia edenler bu ölçüye ne denli uyduklarını sorgulamak durumundadır.

Organik toplumdaki söz ediyoruz, doğal toplumun organik toplum olduğunu söylüyoruz, gerçek özgürlüğün ve özgür insanın bu toplumda yaşadığını belirtiyoruz. Kaba bir benzetmeyle böyle bir toplumdaki birey insan bedeninin bir hücresi gibidir. Hücre beden yapı taşıdır. Her hücre bedeni var edip yaşatmaya kenetlenmişliği anlatan bir duruşa sahiptir. Dolayısıyla her hücre öteki hücreler için yaşar, onlar için vardır. Hücre bedensel bütünlük düşünemeyeceği gibi, beden de hücrenin inkârı değildir. Hücreler ne denli sağlıklıysa beden de o kadar sağlamdır. Toplum-birey ilişkisi açısından bakıldığında, beden-hücre ilişkisi esas olarak kendisini tüm çarpıcılığıyla klan toplumunda gösterir. Burada toplum dışında bir birey gerçekliğinden söz edilemez. Önder APO'nun dediği gibi, bu toplumda yaşam kuralı ‘ya hep ya hiç’ kuralıdır. Klan bir kütle ve şahsiyettir; bireylerin ondan ayrı bir şahsiyeti ve hükmü düşünülmemektedir. İnsanın ilk ve temel var olma tarzı olan klan toplumu imtiyazsız, sınıfsız, hiyerarşisi olmayan, sömürü tanımayan toplum biçimidir. Yani insan böyle var oluyor. Devletçi uygarlık sisteminin beş bin yıllık varlığına karşılık, insanlığın katıksız doğal toplum tarzındaki yaşamı milyon yıllara yayılıyor. İnsanlık böylesi uzun bir süreçte hem ayrı bir tür olarak varlığını kanıtlayıp yaşamını kesinleştiriyor, hem de kendi özelliğini tüm açıklığıyla ortaya koyup var oluşsal özelliklerini belirgin hale getiriyor. Bir başka deyişle kendini tanımlanır kılacak bütün verileri ortaya çıkarıyor. Baktığınızda ‘işte insan bu’ diyebileceğiniz bir varlık olarak kendisini oluşturuyor. Kısacası, doğal toplum insanı temel özellikleriyle ‘insan kimdir’ sorusunun tartışmasız yanıtı oluyor.

Bu tür toplumun bireyi toplumsallaşmanın büyük özgürleştirici gücünü görüyor; dünün hayvana yakın bir yaşam tarzı içinde bulunan zavallı varlığının toplumsallaşma sayesinde olmazı olur hale getiren bir güce eriştiğini fark ediyor. Bu da klanın her üyesinin klanın üzerine titremesine, kendisini tüm benliğiyle klanın varlığına adanmasına, altını özellikle çizdiğimiz bir tanımlamayla ifade edersek ‘başkaları için yaşamasına’ yol açıyor. Başkaları için olmak, aslında doğal topluma egemen olan “Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için” ilkesinin açılımı oluyor. Burada yalnızca bir olan bütün’e adanmıyor, bütün de aynı duruşu bir olan karşısında sergiliyor. Klanlar ve kabilelerin tek bir üyelerinin yaşamını korumak için gerektiğinde kendilerini tümüyle feda ettikleri iyi biliniyor. Toplumun üyelerine saygısı ve bağlılığı konusunda bundan daha soylu, daha onurlu ve daha insani bir duruş düşünülebilir mi? Toplum olmadan birey olur mu? Kendisini toplumdaki soyutlayıp adeta tek kişilik hapishanesinde yaşayan kapitalist bireyci bile toplum olmaksızın varlığını idame ettirebilir mi? Özgürlük bu toplumsallıkla mümkündür. Bu açıdan özgürlüğü başkalarına adanmak olarak görmek, bu çerçevede tüm benliğiyle soylu toplumsal davalara katılarak kendi yaşamına anlam kazandırmak, sevincinin ve üzüntüsünün kaynağını buraya dayandırmak, buna bir varlık-yokluk davası ölçüsünde değer yüklemek yerindedir.

Önder APO'nun henüz küçük bir çocukken toplumsallık konusunda anasıyla çatıştığını ve kendi toplumsallığını bizzat yaratmaya giriştiğini iyi biliyoruz. Bunun nedeni ise toplumsallaşmanın oluşturucu gücü olan ananın kendisine vereceği bir toplumun bulunmaması, bu toplumun devletçi sistem güçlerince çoktan dağıtılmış olmasıdır. ‘Toplumum nerede?’ sorusu işte böyle gündeme gelir. Yaşam bir toplumsal zeminde gerçekleştiğinden, doğru tarzda yaşamak isteyen bu soruyu soracağı açıktır. Toplumun belli belirsiz varlığı halinde soru başka türlü gündemleşir: “Toplumumun gerçekliği nasıl, mevcut durumuyla doğru tarzda yaşamama elverir mi?” Buna elvermediği anlaşıldığında müdahale ve mücadele başlar ve sonuçta yeni bir toplumsallık yaratılır. Bu bireysel bir dava değil, kendi gerçekliğinden uzaklaşan tüm toplumun davasıdır. Yaşamın ve özgürlüğün yolu bu davanın başarısına kilitlenmektir. Ruh kendisini buna katar, yürek artık bunun için çarpar. Böyle bir dava zamanımızın büyük bir kesitini ayırdığımız en temel meşgalemiz değil, bizden tüm ömrümüzü kendisine vakfetmemizi

isteyen yaşam gerekçemizdir, hayatımızın kendisidir. Onunla yatıp onunla kalkarız; başarısıyla coşar, başarısızlıklarına üzülrüz; ağladığımızda bile kendimize değil ona ağlarız.

İblisin bir ölçüde ayartıp doğru yoldan çıkardığı insanlar olarak bireyciliğin etkilerini yaşadığımız için, Önder APO ruhumuzda ve yüreğimizde eksiklikler gördüğünü söyledi. “Bir yenilgi kendisini kapıya dayattığında eğer kalbiniz küt diye durmadıysa, siz şereften yoksunsunuz” dedi ve ekledi: “Bu davada ağır bir yenilgi kendisini kapıya dayattığında, ‘Bize bireysel yaşam yolu açıldı’ diyemezsiniz. Ben bu tehlikeyi açıkça görüyorum. Yenilgi kapıya dayandığında yüreğiniz rahatlıkla kendini yaşatacağını sanıyor. Benim kalbim ise yıllar sonrasını görür; aynı zamanda yaşadığı bütün tehlikeyi görerek sadece dayanabilmek için çalışır. Yüreği durduracak yenilgiler karşısında gelişebilmek için dayanabilmek, bu yenilgiyi mümkünse kader olarak karşılamamak ve önleyebilmek, yaşanılacaksa yüreği bir başarı için çalıştırmak gerekir. Siz yüreğinizi bu ilkeye göre çalıştırıyor musunuz? Yüreğinizin böyle olup olmadığını kendinize sorun. Yürekten haberiniz yoktur. Ancak bazen kendinizi yürekli sanıyorsunuz. Ağlamalarınız, üzümleriniz kendinize ağlamadır. Ağlayacaksanız büyük bir değer için ağlamalısınız. Sevinirken de, üzülrken de kendinizi düşünüyorsunuz... Sizler birbirinizi sorun yapıp o gün ‘moralim bozuldu’ diyorsunuz. Bir iki tane ahbap çavuş veya keyfinize göre bir ortam bulduğunuzda ise sizde yaşam sevinci oluşuyor. Bu büyük bir yanıltır. Partileşme bu tip duygu durumlarını aşmaktan geçer.”

Partileşme özgürlük yolunun öncü koludur; toplumun büyük ölçüde yitirdiği anlam ve duygu gücünün en yoğunlaşmış ifadesidir; ağır sorunlar ortamında debelenen ve dertlerine çare arayan toplumun tüm sorunlarının çözüm adresidir. Partili karanlığa meşale tutan, yürünecek yolu aydınlatan, bitkin düşmüş ve yürümeye takati kalmamış topluma yürümesi için gerekli gücü verip yürümek üzere doğru yola sokan, yürüyüşün kesintisiz sürmesi için uçurumların üzerine köprüler kuran ve çoğu zaman kendisi köprü olan bir hizmet erbabıdır, bir yol erkânıdır. Ne yazık ki en soylu insanlık davalarını başarıya götürmek adına yola çıkan partiler ya yok edildiler, ya da zamanla kendilerini inkâr ederek topluma hükmedecek yeni tür efendiler yaratma okullarına dönüştüler. Bunlar bazen bu efendilikte o kadar derinleştiler ki, gelen gidene aratır denilen konuma düştüler. Bunun nedeni niyetlerinin bozuk olması değildi, tersine hemen hepsi iyi niyetliydi. Esas neden, varlığına son vermek istedikleri efendiliğin kirli silahlarını kuşanmış olmaları ve sonuçta bu silahların esiri haline gelmeleriydi. Onlar da öncekiler gibi devlet kurup iktidar olmuşlardı. Böyle olunca partinin yöneticileri üst toplum dediğimiz devletçi toplumuna yönelir ve bu toplumun seçkinlerini oluştururken, alttaki parti üyeleri ve toplumun kendisi bir kez daha alt topluma dönüştü.

Özgürlük adına yola çıkanların içine girdikleri bu olumsuz durum özgürlüğü ezilen insanlık için neredeyse bir serap haline getirdi, kendilerini neredeyse özgür yaşamın imkânsızlığına inandırdı. Gerçekliği arayış yürüyüşünün bir nedeni de bu olmalıydı. Acaba özgürlük yalnızca bir hayal miydi? Ezilen insanlık özgürlük adına giriştiği mücadelelerde akıl almaz bedeller öderken, bu müthiş fedakârlığı sadece bir hayal uğruna mı yapmıştı? Hayal kurmak bile bir gerçeklikten hareket etmeyi gerektirmiyor muydu? Mutlaka insanları hayaller kurmaya ve özgürlük düşleri görmeye kışkırtan bir gerçeklik olmalıydı. Şuna inanmak gerekiyor: İnsanlığın geçmişi insanın tüm düşlerinin de kaynağıdır, öyle olmak zorundadır. Kapitalizmin görünür gerçekliğe tapar hale getirip maddileştirdiği bireyin hayal kurma gücünün bulunmaması kesinlikle bu geçmişten kopmasıyla bağlantılıdır. Hayal denildiğinde aç tavuğun kendisini darı ambarında görmesini anlamıyorsak gerçeğin böyle olduğu açıktır. Kuşkusuz hayaller esas olarak gelecekle ilgilidir ve bu anlamda her hayal daha güzel olana kavuşma özlemini yansıtır. Özlem duygumuz ise, hayal ettiğimiz şeyin şimdi’de bulunmadığını anlatır. Onu hayatımızın akışı içinde gelecekte bir yerde varlaştırmaya çalışırız. Buna karşılık gelecek, bunu gerçekten mümkün kılmak istiyorsak yüzümüzü geçmişe çevirmemiz gerektiğini söyler ve biz geçmişe döneriz. Hayaller aynı zamanda bir inşa istemidir ve inşa da üzerinde yükselineceği bir temel ister. Hayallerimizi gerçekleştirmek için onları maddileştirecek temeli bu geçmişte bulur ve bu temelde geleceğe yürürüz.

Kendini oluşturma ve insan olarak var etme çabası içerisinde gerçekten insanlığın özgürce yaşadığını söyleyebileceğimiz bir dönem var mıdır? Varsa bu dönem hangisidir? Aynı şekilde özgürlükle dolu yaşanan bu dönemin ayırt edici özellikleri nelerdir? İnsanlık ne zaman özgür yaşamdan kopmuş veya koparılmıştır? Hangi nedenler bu kopuş veya kopartılışa yol açmıştır? Kutsallığa karşı savaş nasıl başlatılmış, insanlığın laneti nerede başlamıştır? Şimdi bu sorulara artık net yanıtlar verebilecek durumdayız. Özgürlüğü yok eden araçlar olarak devletin, iktidarın ve savaşların bu lanete tekabül ettiğini biliyoruz. Devletçi uygarlık sisteminin dayattığı yaşam tarzından ve onun kirli araçlarından kopmanın bizim için yeniden doğuş olduğunun farkındayız. Bunun bizi özgür yaşama götüreceğinden ve özgürlüğü artık hayal olmaktan çıkarıp hayatımızın gerçeğine dönüştüreceğinden eminiz. Bu doğuşu Önder APO’nun ömrünü adadığı gerçekliği arayış yürüyüşüyle

tarihsel gelişmenin şifresini çözmesine borçluyuz. Sonuçta neredeyse bizden önceki tüm özgürlük savaşçıların akıbetini paylaşıp mücadele ettiğimiz devletçi sisteme dönüş yapmama imkânına kavuşmuş bulunuyoruz. İnsanlığın 'yitik cenneti'ni artık çok iyi tanıyoruz ve onu şimdi'den başlayarak yeniden inşa etmekte kararlıyız. Bunu aynı zamanda beş bin yıllık uygarlık tarihi boyunca özgürlük için mücadele eden ve bu uğurda can vererek özgür yaşam tutkusunu insanlığın tarihsel belleğinin asla silinemeyecek yegâne olgusu haline getiren sayısız kahramanlara bir vefa borcunun ödenmesi olarak değerlendiriyoruz.

"Benim durumum her yönüyle bir sistem çözümünü dayatıyordu. Öyle sıradan, parçasal, farklı zaman ve mekân çözümlerini değil, bütünsel, derinlikli ve tüm boyutlarıyla bir evrensel çözümü dayatıyordu... Bu tür bir çabaya ve düşünsel yoğunlaşmaya yöneldim. Tümüyle etli butlu olmasa da, kendi sistemimin iskeletini oluşturduğum kanısındayım. Evrensel bakış açım mevcut bilimsel bilgi düzeyini rahatlıkla karşıladığı gibi, hiçbir gelişme karşısında şaşmayacak bir olgunluğa ulaşmış seviyededir. Yaşam-ölüm diyalektiğinde tüm gelişim evrelerini yorumlayabilecek ve karşısında yeterince cesaretle durabilecek durumdayım. Dönüştürdüğüm sadece bilimsel zihniyet yapısı değildir. İnsanlık tarihi boyunca yaşanan mitolojik, dini, felsefi ve bilimsel düşünce tarzlarının iç içe diyalektik gelişmesini zihniyetimin temel kalıpları haline getirmişim. Buna sağlam mantık yapısı da denilebilir. Bu mantık yapısı içinde toplum, doğa ve evren kavramına şüpheli karakterimi doyurabilecek denli bir derinlik, doğruluk kazandırmış durumdayım."

Önder APO 'Özgür İnsan Savunması'nda giriştiği gerçekliği arayış yürüyüşü temelinde ulaştığı evrensel çözümü işte bu cümlelerle ifade ediyor. Bu temelde kazandığı sağlam mantık yapısıyla herkesten daha iyi anladığını ve hissettiğini söylüyor. Anlam ve duygu gücüne sahip insanın en güçlü insan olduğunu belirtiyor. Zihniyet ve vicdan devrimi bu anlam ve duygu gücünün özlü ve derinlikli gelişimi değil midir? Anlayış ve duygu gücündeki bu gelişimden daha fazla insanı coşturan bir şey olabilir mi? Önder APO'nun bu bakış açısını yakalayıp onunla dünyaya bakmak, kendi iç dünyasının aydınlığıyla yetinen bir körün geçirdiği başarılı ameliyat sonrasında gözleri açılırken haykırdığı heyecan yüklü çığlığı insana attırır: Görüyorum! Bu cümleyi bitirdiğimde, ilkokuldayken okuduğum çocuklar için yazılmış bir şiirin dizeleri aklıma geldi. Şiirdeki çocuk 'Gördüm, gördüm, gördüm, gördüm!" diye bağıyordu. Şaşkınlık ve sevinç içindeydi çocuk, çünkü yeni şeylerin varlığını fark etmişti. Kendisinden daha büyük olduğu belli biri, çocuğu, "Dur, bağırma avaz avaz, /Neyi gördün a yaramaz?" diyerek azarlıyordu. Kendi hallerinden memnun ve insanlığın bugünkü durumunu kendileri için sorun yapmayan bazıları, bu değerlendirmeler karşısında belki de aynı sözcüklerle beni azarlayacaklardır. Yüreklere nasır bağlamış insanlar, yaşamının her anı yeni bir keşfe denk düşen çocukların şaşkınlığını ve heyecanını anlayamazlar. Bunu fazla sorun yapmamak gerektiğini biliyorum. Görme eylemi üzerinde durduğumuzdan, buna ilişkin bir gençlik anımı anlatmakla yetiniyorum.

Lisede okurken kendi köyüm bana artık çekilmez gibi gelmeye başlamıştı. Köyümüz adeta bir dağın zirvesindeydi. Yılın nerdeyse yarıya yakını kıştı. Tarım çok sınırlıydı, hayvancılık köylülerin başlıca geçim kaynağıydı. Üstelik çok fazla hayvan besledikleri de yoktu. Bu duruma şaşıyor, bu insanlar burada ne buluyorlar, neden bu kar deryasına saplanıp kalmışlar diye soruyordum. Kente göçmemiz halinde daha iyi bir yaşama kavuşacağımız konusunda babamı ikna etmeye çalışıyordum. Ancak babam oralı olmuyordu. Üniversite öğrencisiyken Önder APO ile tanıştım, kendisinden ülke ve halk gerçekliğini öğrendim. Bana adeta yeni bir göz takmış, belki de görmemi engelleyen at gözlüklerini çıkarıp atmıştı. Bu karşılaşmanın ardından kaçmak istediğim yer beni müthiş bir güçle kendine çekiyor, kendisinde sarhoşluğa sürükleyen güzellikler görüyordum. Oysa köy aynı köy, dağlar aynı dağlardı; onlarda değişen bir şey yoktu. Gerçekte sınırlı da olsa değişen, benim onlara nasıl baktığımdı; bu bakış farkının anlama ve hissetme yetilerimi harekete geçirmesi idi. En büyük değişimi duygu dünyamda yaşıyordum. Duygular daha derin düşünmeye yöneltiyordu, bu kesindi; kendi yaşam deneyimimle buna bizzat tanıklık ediyordum. Kente yönelişin inkâr ve imha sisteminin kişiliğimi etkileme gücünden kaynaklandığını fark etmiştim. Şimdi gerçeği eskisinden çok daha iyi görüyor, giderek kendi köklerime dönüş yapıyordum. Bu sadece benim için değil, Onunla buluşan herkes için bir yeniden doğuştu.

Bakarkör diye bir kavram vardır; gerçeği görebilecek gözleri olmasına rağmen doğru bakmasını bilmeyen ve gerçeği olduğundan farklı gören insanı anlatır. Bakarkör üst toplumun değil, esas olarak alt toplumun içinden çıkar. Kendilerini yönetmek için üst toplum ezilenleri bakarkörler haline getirmeye çalışır. Egemenler hiç de bakarkör sayılmazlar, onlar gerçeğin ne olduğunu bilirler, ama onun egemenlikleri altındakilerce bilinmesini istemezler. Çünkü alt toplum gerçeği tüm çıplaklığı içinde tanıyıp bilirse egemenlerin otoritesi sarsılır, baskı ve sömürüye dayalı egemenliklerini sürdürmeleri zorlaşır. Baskı ve sömürünün egemenliği bakarkörler topluluğunun bulunduğu yerde gelişir. Bir yerde baskı ve sömürü varsa, orada bakarkörler var demektir. Bu yüzden her egemenlik sistemi, baskı ve sömürü mekanizmalarını işletebilmek ve sömürüye

dayanan varlıklarını sürdürebilmek için sömürdüklerini bir bakarkörler topluluğuna dönüştürmek zorundadır. İnsanların algılama sürecinin çarpıtılabilir olması ve gerçeği olduğundan farklı görebilecek bir zayıflığı göstermeye yatkınlık arz etmesi, egemenleri bu konuda sürekli daha etkili yöntemler bulup kullanmaya yöneltir. Bu yöntemlerden biri olan 'beyin yıkama' aklın gücünü harekete geçirecek bir müdahaleyi değil, beyni düşünme işlevinden arındırma operasyonunu anlatır.

Devlet sadece bir şiddet tekeli değil, belki de bundan daha fazla bir bilgi tekeli. Egemenler bilginin önemini sonradan keşfetmemişlerdir, oluştukları andan beri bunun farkındadırlar. Yakın yılların gözde sloganı olarak dillendirilse de, egemenler için her dönemde geçerliliğini koruyan bir kuraldır: Bilgi iktidardır. Yani iktidarın korunup sürdürülmesi şiddetten daha fazla bilgi üzerinde tekel kurmayı şart kılar. Ezilenlerin bağımlılığını süreklileştiren köle zihniyeti bu bilgi tekeli sayesinde mümkün hale gelir. Köleliğin asıl kaynağı cehalet, aynı anlama gelmek üzere bilgisizliktir. Ancak bilgisiz, daha doğru bir tanımla bilinçsiz insan doğru yoldan sapar; ancak bilinçsiz insan karşı yazgı olmaktan çıkıp kendisine dayatılan yazgıya boyun eğer. Şiddet kullanımı tek başına egemenliğin sürdürülmesi için yetmez; Önder APO'nun da ifade ettiği gibi, sadece zor kullanımı yoluyla bir hayvanı bile uzun süre ağlıda tutamazsınız. Bu anlamda egemenliği kurumlaştıran şiddet değil, ezilenlere dayatılıp benimsetilen zihniyettir. Devletçi sistemin egemenliğinin meşru kabul edilir hale gelmesi yaşanan bu zihinsel çarpıtmanın ürünüdür.

Devletçi uygarlık sisteminin yalana dayalı bir sistem gerçekliği olarak doğup geliştiğini, oluşumu kadar varlığını sürdürmesini de öncelikle yalandaki derinleşmesine bağlı olduğunu biliyoruz. Mitoloji ve din gibi ideolojiler bu yalanlaştırmaya hizmet eden düşünce ve zihniyet biçimleri olmuştur. Kaldı ki, devletin kendisi de duygularla bağlarını koparıp yalanda derinleşen analitik zekânın en lanetli ürünüdür. Nereden bakılırsa bakılsın, devlet ve iktidarla bilgi tekelinin adeta bir zorunlu birlik içinde bulundukları görülür. Bilgi ve ona götüren bilim her şeyden önce yeni bir toplum alanı demektir. Gerçeğin kaynağına inen bilimin doğruyu açığa çıkarması ve buna bağlı olarak ezilenler için bilgiye ulaşma olanağının doğması, verili dünyanın uysal kölelerinin bir karşı yazgı olarak yeniden kendilerinin farkına varmalarına yol açar. Böylece onlar yürürlükteki egemen sistemin kendilerini mahkûm ettikleri yaşamın insanlığın yazgısı olamayacağını, dolayısıyla daha insanca ve onurlu bir yaşamın mümkün olduğunu anlarlar. Egemenler için nasıl bilgi iktidarsa, ezilenler için de evrene, doğaya, topluma ve insana dair sistematik bilgi ve bilinç özgürlüktür. Yalan olmaksızın kendilerinin de olamayacağını bilen egemenler, bu yüzden bilimi hep kontrollerinde tutar ve bilgiyi tekellerine geçirirler. Fakat devlet sadece kendi kontrolü dışında gelişen bilgi alanları ve birikimlerini kendi tekeline geçirmekle yetinmez, aynı zamanda bilgi üretimi için bizzat eylemde bulunur. Bu çalışma için dolgun ücretler verdiği uygun elemanlar seçerek çıkarları için ihtiyaç duyduğu bilgilerin üretimine yöneltir. Kuşkusuz üretilecek bilgilerin niteliği iktidarı savunup koruyan cinsten olmak durumundadır. Tüm araştırmalar ve incelemeler buna hizmet edecektir.

Efsanenin gerçeği anlattığına, güncel gerçekliğin ve gerçek sanılanın ise yalanın ta kendisi olduğuna en iyi kanıtı oluşturan Prometheus'un hikâyesi, aslında devletçi toplum sisteminin sahip olduğu bilgi tekeli kiskançlıkla koruma konusundaki duruşunu yansıtır. Ateş elbette ışıktır, bilinçtir, aydınlanmadır. En koyu karanlık bilinçsizliğin neden olduğu karanlıktır. Karanlıktaki insan istenilen yöne çekilebilir, istenildiği gibi yönetilebilir. Karanlık tüm renkleri yoklukta eşitlediği için, karanlığın içindeki insan seçim yapamaz, seçimi doğrultusunda davranamaz; dolayısıyla başkalarının öngördüğü seçimlere tabidir. Cehalet karanlıkta yaşamının da ötesinde, aydınlık bir dünyanın varlığından bihaber olmaktır. Bunun içindir ki, devletçi sistemin yalana dayalı ideolojileri ezilenlerin yaşadıkları zindan karanlığını kendilerine yaşamın yegâne gerçeği olarak kabul ettirmek isterler. Bu örnekte de ateş sadece Olympos'ta vardır, panteonun içindedir, yalnızca tanrıların hizmetindedir. Buradaki 'çalmak' sözcüğü de önemlidir, çalmak mülkiyete saldırıya denk düşer. Bilgi efendilerin mülküdür ve mülkiyet kutsaldır. Mülkiyete saldırı egemenliğin köklerine, egemenlerin en kutsal değer saydıkları şeye saldırı olduğundan en şiddetli şekilde cezalandırılmayı gerektirir. Prometheus da bu temelde akla gelebilecek en ağır cezaya çarptırılır.

Prometheus'un eylemi ve bunun bedeli olarak tanrıların gazabına uğraması belki de daha fazlasıyla Önder APO için geçerlidir. Önder APO'nun itirazı, arayışı ve örgütlü eylemi olmasaydı, sistemin tanrılarının Kürdistan'ı ve Kürt halkını mahkûm ettikleri statü ya da statüsü bile bulunmayan kölelik durumu sürüp gidebilirdi. Hatta olasılığın da ötesinde kesinlikle böyle olurdu. İnsanlığın beşiğini sallayan en kadim topluluk olan ve uygarlığı besleyen tüm temel değerleri yaratan bir halkın statüsüz bir kölelik altında yok oluş sürecine alınması, gerçeği ebedi muğlâklığa terk etme ve mevcut sistemi gerçekten de 'tarihin son sözü' kılmanın en etkili yöntemiydi. İster bunda tam bir bilinç açıklığını yaşasın, isterse farkında olmadan bunu yapsın, sistemin Kürdistan'a dayattığı inkâr ve imha politikasının götüreceği yer burası olacaktı.

İnsansızlaşmayı esas alması ve varlığını buna dayandırması itibarıyla, kapitalist sistemin insanlığın beşiği Kürdistan'a ve hayati toplum tanımına veri teşkil eden tüm unsurları bağrında taşıyan Kürt toplumuna bu görülmemiş düşmanlığını anlamak artık fazla zor olmasa gerekir. Bunu başka bir yerde 'suçluyu tamamen aklamak için iz bırakmadan tanığı ortadan kaldırmak' olarak değerlendirdim. Onca gözü karalığa ve kararlılığa rağmen Kürt halkı hala ayaktaysa, 'ya özgürlük ya ölüm' şiarıyla özgür yaşamdaki kararlılığını haykırıyor ve üstelik bunu kendi eylemine yansıtıyorsa, yani ateş artık Kürt insanının elindeyse ve onu geri almak mümkün değilse, o zaman buna yol açan kişi kendisi için artık ölümlerden ölüm beğenmelidir. Toplumundan ve canlı insan dünyasından koparılmalı, yalnızlığa tabi tutulmalı, akbalar gibi beynini ve yüreğini gagalamalı, bir defada yok etmek yerine her gün birkaç kez öldürmekle özdeş olan koşullara mahkûm edilmelidir. İmralı'da yaşanan, tamı tamına budur.

Halkımızı soykırım politikaları için kurban olarak seçenler Önder APO için 'kırk bin kişinin katili' diyorlar. Bu iğrenç tanımlamayı yapanlar sözcüğün maddi anlamında bunun doğru olmadığını, Öcalan'ın eline silah dahi almadığını ve hatta gereksiz yere bir karıncayı bile incitmekten özenle sakınan bir kişilik yapısına sahip olduğunu çok iyi biliyorlar. Aynı şekilde bu tanımlamayı yaparken sadece kişiliğini karalama amacı da gütmüyorlar. Şunu demeye getiriyorlar: "Sen olmasaydın asla Kürt dirilişi olmayacaktı, kimlik ve özgürlük talep eden bir toplumla yüzleşmek zorunda kalmayacaktık. Sen olmasaydın, kırk bin kişinin öldüğü bir savaş yaşanmayacak, bizim politikalarımız kırk milyon Kürt'ün sessiz ölümüne götürecekti. Kürt toplumunu kültürel açıdan yok denilecek noktaya çekmiş, kendi tarihini egemenliğimizin kuruluşuyla başlatan bir kişilik yaratmıştık. Bunlar sevinçle sistemimize katılmaya koşuyorlardı. Sen bunların gözlerini açtın, yüreklerindeki buzları çözmek ve beyinlerini örümcek ağlarından temizlemek istedin. Bunlar sonuçta tam olarak senin istediğin düzeye gelmeseler de, bizim sistemimizi de yaşamadılar. Onlara bunu yaşatmadın, onları sen bize karşı isyan konumunda tuttun. Hatta bizim kesin kazandığımız tipleri bile geçici de olsa bize karşı kullanacağın bir sistem yarattın. Ömründe eline silah almamış olsan dahi ne çıkar? Uyandıran sensin, yol gösteren sensin, amaca bağlayıp yola düşüren sensin, maddi ve manevi gıdalarını veren sensin, varlığıyla onları yaşama çeken sensin. Öyleyse tüm yaşananların müsebbibi de sen olacaksın ve bedelini ödeyeceksin!"

Sebebi ortadan kaldırdığınız zaman sorunu da çözmüş olursunuz: Uluslararası komploju planlayıp hayata geçirenler de aynı görüşteydiler. Kürt sorununa el atıp Kürt toplumunu sisteme karşı isyana kaldıran Abdullah Öcalan devre dışına çıkarıldığı zaman, PKK ve Kürtlerin durumu geçici bir süre için başı kesilmiş tavuğun oradan oraya savrulmasına benzeyecekti. Biraz tepki gösterecekler, ama sonuç komplocuların öngördükleri gibi olacaktı. Kürt olgusu ve sorunu gündemden düşecekti. Sistem özünde Kürt'ü kazanmıştı; sistemin politikalarını pratikleştiren TC yöneticilerinin iddiası da buydu. Öcalan gerçekte onların olması gereken bir malzemeyi kendilerine karşı kullanıyordu. Evden kaçtıklarına pişman olup yeniden baba ocağına dönen çocukları andıran itirafçılar da aynı şeyi dillendiriyorlardı. "Abdullah Öcalan olduğu sürece, istediğiniz kadar şiddet kullanın, Kürt direnişini asla bastıramazsınız. Yanında tek bir kişi bırakmasanız bile, o gerekirse taş can verip savaşınsa insana dönüştürür ve size karşı savaştırır" diyorlardı. Şahin Dönmez'den Şemdin Sakık'a kadar tüm dönemler ve hainler Öcalan'ı işaret ediyorlardı. Şahin kandırıldığını belirtirken, bununla gerçekte sisteme ait olduğunu anlatmaya çalışıyordu. Bir süre bu kandırılmış haliyle farklı bir zeminde bulunsa da, o her zaman 'sistemin malı' olarak kalmıştı. Dönemler kralı sadece kendisinin bu durumu yaşamadığını, gerçekte herkesin biraz böyle olduğunu ortaya koymak istiyordu. Öcalan etkisizleştirilirse bu durumda başarı kazanan 'mallaştırma' olacak, hemen herkes tekrar 'sistemin malı' haline gelecekti.

Uluslararası komplo da stratejisini bu hedefe ulaşma üzerine kurdu. En özlü bir tarzda ifade etmek gerekirse, uluslararası komplonun amacı PKK'yi Önder APO'dan, Kürt toplumunu PKK'den ve Kürdistan'ı Kürt gerçeğinden azat etmektir. Bunu başardığı takdirde lanetli tarihi tekerrür ettirmiş olacak, özgür Kürtlüğün bitirilişinin altına nihai imza atılacak, geride kalan posa haline gelmiş Kürtlük ise bir malzeme olarak sistemin hizmetinde kullanılacaktı. Bunun içindir ki, Önder APO, lanetli tarihi tekerrür ettirmek istemiyorsak, uluslararası komploja karşı mücadeleyi bir onur sorunu olarak ele almamız gerektiğini belirtiyordu. Bu komplonun anlamını bilince çıkarmak, özgürlük bilincinde en büyük derinleşmeyi yaşamak olacaktı.

Acı da olsa bir gerçeği peşinen kabul etmek, eleştiri konusu yapılan olumsuzlukları aşmak açısından son derece önemlidir. Bu gerçeği şu şekilde ifade etmek mümkündür: Önder APO'nun benliğini katik edercesine kendisini adadığı özgür yaşam tarzına aykırı yaşam biçimleri, Onun 15 Şubat komplosuyla gerçekleşen esaretini kendileri için özgürlük olarak algıladılar. Önder APO devrimci pratiğin başında bulunduğu müddetçe ancak kendisini gizleyerek saflarda varlığını sürdüren

birçok olumsuzluk, Onun İmralı tabutluğuna kapatılmasıyla birlikte zakkum çiçeği misali zehir zıkkım etkilerini ortamımızda sergilemeye başladı. Uluslararası komplonun adeta tek kişilik bir ordu gibi sistemin ağır ideolojik saldırıları karşısında set oluşturan Önder APO'yu aramızdan çekip alması, sistem açısından elbette müthiş başarılı bir hamleydi. Uzun bir süreden beri Önderliğin yaşam tarzına uzak durarak kendisini dışa vuran yetersiz yoldaşlığın bu hamlenin başarısında belirgin bir rolü bulunuyordu. Tekrar da olsa altını bir kez daha çizmek gerekir: Komplo sonrasında oluşan genel kaniya bakılırsa bu durumda Önderliğin önünde durduğu baraj yıkılacak, PKK militanları her tarafı kaplayan kapitalizmin kirli sularında vaftiz edilerek sisteme yeniden kazanılacaktı. Doğrudur, belki baraj yıkılmadı ve bu anlamda beklentiler tamamen vücut bulmadı; ancak barajın duvarlarında oluşan çatlaklar, birçok sahte özgürlük anlayışının devrimci mücadele ortamına sızmasına yol açtı.

Tasfiyeci-provokatif eğilim, Önder APO'nun PKK Hareketi için öngördüğü değişim ve dönüşümü kapitalist sisteme eklemlenme olarak göstermek için yoğun çaba harcadı. Adı geçen eğilimin bu tersinden dönüşümü başarması için geçmişte alabildiğine karalaması gerekiyordu. Çünkü kopuşu sağlatacak ölçüde ağır olumsuzluklarla yüklü olduğu somut olgularla kanıtlanmadıkça, geçmişten kopmak mümkün değildi. Kaldı ki, bu geçmiş birçok kesim ve kimse için dün kadar yakındı. Öte yandan değişim ve dönüşümün zihniyet devrimini gerektirecek ölçüde köklü olması ve kadroları böyle bir devrimi gerçekleştirme sorumluluğuyla yüz yüze getirmesi, kavrama işinin hiç de kolay olmayacağını gösteriyordu. Bu anlamda partiye gerçekten bağlı kadroların yapılması gereken değişimin nasıl olacağı konusunda erken yorumlara girişmekten kaçınması, tasfiyeci-provokatif eğilime değişimi istediği gibi yorumlama fırsatı sunuyordu. Bu eğilime göre PKK demokratik bir parti değildi. Parti saflarında farklı eğilimlerin varlığına izin verilmemesi de sözüm ona bunu kanıtlıyordu. Özellikle kadın-erkek ilişkilerinde 'yasağı' çağrıştıran sorunlar vardı ve demokratikleşme adına bunların giderilmesi zorunluydu. Kısacası PKK'nin geçmişte Semir provokasyonu şahsında mahkûm ettiği ne kadar parti karşıtı özellik varsa hepsine özgürlük tanınıyor, demokratik dönüşüm adına provokasyon aklanıyor, buna karşılık mahkûm edilen PKK tıpkı Semir'in yapmak istediği gibi toprağa gömülmek isteniyordu.

Önder APO'yu arkasına almaya çalışsa da, PKK'deki değişim ve dönüşüm başlangıçta ABD'nin Ferhat-Botan çetesine dikte ettiği çerçevede gelişti. ABD'nin istemleri esas olarak üç noktada toplanmıştı: "Bir, Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü için mücadele edebilirsiniz, bunu kendiniz için ahlaki bir sorumluluk olarak değerlendirebilirsiniz; ancak kesinlikle İmralı'yı dinlemeyeceksiniz. İki, 1 Eylül '99 tarihinde içine girdiğiniz ateşkes konumunu sürekli kılacak ve bunu silahsızlanmaya kadar götüreceksiniz. Üç, PKK'de çağdaşlıkla bağdaşmayan yaşam tarzını değiştireceksiniz; erkeğin kadınla ilişkileneşine özgürlük tanıyacak, bunun için bir sosyal reform projesi hazırlayacaksınız." ABD'nin istemleri özetle böyleydi. Aslında Türkiye de PKK'nin içine yönelik ABD'nin bu iğrenç ve tehlikeli müdahalesinden haberdardı. Daha doğrusu, ABD yetkilileri PKK'yi bölme girişimleri konusundaki fikrini sorduğunda, Türkiye'den olur yanıtını almışlardı. Ancak Ferhat-Botan ihanet çetesi başarılı olacağından emin görünse bile, ABD tümüyle benzer kanıda değildi. Daha ötesine geçmeyi çok istese de, ABD'nin amacı PKK'yi bölmek, mümkün olduğu ölçüde fazla sayıda insanı PKK'den koparmak, böylece örgütü olabildiğince zayıflatmaktı. Sonuçta işbirlikçi çeteden çok, bir ölçüde ABD'nin öngörüsü gerçekleşti. PKK'ye hâkim olmayı başaramayan çeteciler safları terk edip sahiplerinin yemliğine koştular. Aynı şekilde kafa karışıklığı yaşayan çok sayıda kadro en kötü biçimde düzene savruldu.

Elbette bu mücadelede sonucu tayin edecek olan dağ zeminiydi, dağdaki gerilla gücüydü. Gerilla düzeni içinde yer alan kadro ve savaşı topluluğu kendi gücünü koruyup Önder APO etrafındaki birliğini sağlamlaştırdıkça, parti de varlığını koruyup gelişimini sürdürecekti. Nitekim bu zeminde çok yönlü bir mücadele yaşandı. Hayati öneme arz eden ve öteki mücadele zeminlerinde sonucu tayin edecek olan ideolojik mücadele kesintisiz olarak sürdürüldü. Önder APO'nun yeni sisteminin temel özelliklerini ortaya koyduğu Bir Halkı Savunmak adlı kitabı temelinde kadroların eğitimine hız verildi. Kadrolar evrene, doğaya, tarihe ve topluma ilişkin yeni bir bakış açısıyla donandı. Bu çerçevede tüm eksikliklerine rağmen zihniyet devrimini gerçekleştirmede küçümsenemez bir mesafe kat edildi. Bütün bunların toplam ifadesi olarak PKK'yi Yeniden İnşa Kongresi başarıyla gerçekleştirildi. Atılan bu adım henüz bir başlangıcı ifade etse de, özellikle gerilla cephesinde büyük coşkuya yol açtı; gerillanın komuta ve savaşı yapısında Apocu militan ruhunu yeniden yükseltti. Öncü parti ve kadroda somutlaşan teorik donanım ve öngörü her zaman pratikte başarı kazanmanın temel koşulu durumundaydı. Nitelikçe büyümenin yolu buradan geçiyordu. Bütün bunlar yapılmaya ve böylesi kararlı bir mücadele yürütülmeseydi, Zap direnişinde zirveleşen gerilla mücadelesinin sistemi zorlayacak bir düzey kazanması da kesinlikle mümkün olamazdı.

Tasfiyeci-provokasyon eğiliminin başını çeken şahıslardan birçoğu hareketin yönetiminde yer alıyordu. 2002 yılı sonundan itibaren toplantılar yapıp sözcüğün gerçek anlamında ayrı bir eğilim olarak örgütlenmeye başlamışlardı. Kongra Gel yapılanmasının ilk Genel Kurul Toplantısında örgütü tamamen ele geçirmek, öngörülen değişim ve dönüşümü bağlandıkları güçlerin istemleri doğrultusunda gerçekleştirmek istiyorlardı. ABD'nin yukarıda özetle ortaya koyduğumuz istemlerini kendi programları haline getirmişlerdi. Daha da önemlisi, yaşadıkları kararlaştırma çerçevesinde Genel Kurul Toplantısı öncesinde hareketin Türkiye, Kuzey Kürdistan ve Avrupa zeminindeki çalışmalarını yönlendirmek ve onları kendi programlarıyla uyumlu davranır bir konuma getirmek için yoğun çaba harcamışlardı. Karşı çıkışları önlemek için de bunu bir eğilimin görüşleri olarak değil, hareketin içine girmesi gereken yeni doğrultu olarak sunmuşlardı. Elbette kendi eğilimlerini açık olarak ifade edip kendileriyle birlikte hareket etmelerini istedikleri ve ikna edip eğilimlerine kattıkları kişiler de az değildi. Doğu, Güney ve Güneybatı Kürdistan çalışmaları zaten kendi kontrolleri altındaydı. Temel sorun dağıdı, gerillayı bir biçimde boşluğa düşürmek ve etkisizleştirmekti. Dolayısıyla sistemin bu yeni yetme çanak yalayıcıları önlerinde olası yegâne engel olarak dağı görüyorlardı. Bu engeli aşarlarsa önlerinde çözümü olanaksız ciddi bir sorun kalmayacaktı. Kendilerine göre öteki alanları önemli ölçüde kazanmışlardı.

Bazı sapmalar, saplantılar ve sapkınlıklar karşısında, halkın kimi insanlarda bunlara karşı gelişen ilgiyi açıklamak üzere kullandığı bir deyiş vardır: Eşeğin aklına karpuz kabuğu düşürmek! Yanlış bir şeye saplantı derecesinde bağlanmak, kafasını hep onunla meşgul etmek, onun dışında bir şey düşünmemek anlamında kullanılan bu deyiş, tam da bazılarının tasfiyeci-provokatif eğilimin her şeyin çözümü olarak gördüğü 'Sosyal Reform Projesi'ne olan yaklaşımlarını ifade eder. Bu deyiş kısmen bizim 'virüs bulaşması' dediğimiz durumla da benzerlikler taşır. Ancak ikinci tanım yaşanan durumun teşhisinde kanımca ilkinin izah gücüne ulaşamaz. Dolayısıyla olası tepkilere rağmen halkın bu deyişi üzerinde biraz daha durmakta yarar vardır. Halk deyişi, insanların içine girdikleri bir yanlışlığa parmak basmak ister; ama deyişteki özne 'eşek'tir. Bununla halk, insan olan bile bile yanlışla düşmez demek ister. Kuşkusuz doğru olan da budur. Öyleyse, PKK'nin özgür yaşam konusundaki muazzam açıklığına, netliğine ve kararlılığına rağmen, Ferhat-Botan çetesi'nin 'karpuz kabuğu' misali bir yoldan çıkarma silahı olarak kullandıkları 'Sosyal Yaşam Projesi'ne takılmak, özde değil sözde bir PKK'liliğin yaşandığını kanıtlar. Yani 'karpuz kabuğu' gerçek PKK'linin değil, ancak sözde partililerin aklını çelebilir. Bu da bize şunu gösterir: Tasfiyeci-provokatif eğilim Önderlik gerçeğini kavramadaki yüzeyselliği, partileşmedeki zayıflığı, bu konuda yaşanan kişilik yetmezliklerini, sistemden tam kopamama ve yeniden sistemle bütünleşme potansiyelini kendine basamak yaparak sonuç almak istemiştir.

Bizde partililik bazen çok yanlış anlaşılır; örnek bir parti militanı haline gelmek, adeta insanda var olmayan özellikler ve erdemlere sahip olmakmış gibi değerlendirilir. Bu aslında doğru temelde partileşmeyi sekteye uğratan bir anlayıştır. PKK kendi mensuplarından insanda bulunan özellikler dışında insanüstü bir özellik aramıyor; gerçek insanda bulunan erdemler dışında bir erdeme sahip olmalarını da istemiyor. Herkesten istenen, özü itibarıyla en sadece insan haline gelmesi ve en sade insan olarak davranmasıdır; bunun için de devletçi sistemin yaratımı olan yaşamdaki yapaylığı aşması, onun bulaştırdığı kirlerden arınması ve kendi doğallığıyla buluşmasıdır. Kaybeden kendisinde bir şeyler kaybetmiştir, kazanmak istediklerini de kendisinde bulacaktır. Bu anlamda parti insana 'dışarıdan' bir şeyler yüklemiyor, insanda var olan ama derinliklerde bir yere itilen özellikleriyle buluşturmaya ve böylece kendisi olmasını sağlamaya çalışıyor. Daha farklı bir deyişle 'kendini bil, kendin ol' diyor. İnsan kendisi olmaktan çıktığı için zayıf ve zaafıdır ya da zayıflıkları ve zaafalarının tutsağı olmuştur. Bu tutsaklık da devletçi uygarlığın yaşam tarzına kazanılmasının sonucudur. O zaman tutsaklıkla özdeş olan zayıflıklar ve zaafardan arınmak, her şeyden önce ve mutlak anlamda devletçi uygarlık sisteminin yaşam tarzından kopmayı gerektirir. Yanlış yoldan çıkmadan elbette doğru yola girilemez; devletçi uygarlık sisteminin soktuğu kölelik yolundan çıkmadan özgür yolunda tek bir adım bile atılamaz. 'Karpuz kabuğu'na tamah eden insan işte o zaman insanlaşır.

"Üçüncü yaşam dönemi, eğer adına ve özüne yaşam denilebilecekse, 15 Şubat 1999'dan sonuna kadar gidilebilecek aşama olarak ayrıştırılabilir. Belirgin niteliği, genelde devlet odaklı (-yaşamdan), özelde kapitalist modern yaşamdan kopuşla başlamasıdır." Önder APO, insanlığın özgürlük mücadelesinde evrensel çözümün yakalanması olarak değerlendirdiği yeni dönemin belirgin niteliğini işte böyle ortaya koydu. Bunun sonuna kadar gidebileceğini söyledi ve evrensel çözüm olması da zaten buradan kaynaklanıyordu. Önderlik devletçi uygarlık yaşamından kopuşu yeni döneme başlangıç olarak değerlendiriyor, ancak bununla yetinmeyip aynı yaşam tarzının içinde sayılabilecek kapitalist modern yaşamdan kopuşun olmazsa olmaz gerekliliğini özellikle vurguluyordu. Klasik kölecilik devlet uygarlığının yaşam tarzı aşılıyordu, feodal uygarlığın yaşam tarzı da büyük ölçüde aşılıyordu. Dolayısıyla asıl sorun verili yaşama damgasını vuran ve

insansızlaşmaya doğru yol alan kapitalist modern yaşamdan kopmayı başarmaktı. Bu noktaya yapılan vurgunun temel bir nedeni buydu. Zincirsiz, bukağısız ve kelepçesiz kölelik: Kapitalist modern yaşam tarzı işte budur. Bu yaşamın içindeki insan zincire vurulmaksızın da köle olarak yaşayabilecek kadar özgürlükten uzaklaştırılmıştır. En tehlikeli kölelik sistemi olması işte buradan kaynaklanır. Tehlikesinin de ötesinde, onun insanı dehşete düşüren yanı, özgürlük sunuyormuş gibi algılanıp büyük bir heves ve istekle yaşanmasıdır.

Önder APO'daki en büyük derinleşme özgürlük çizgisinde sağlanan derinleşmedir. Geçmişte devlete sahip olmak, iktidarı ele geçirmek ve bunu da savaşıarak başarmak özgürlüğe götüren yol olarak düşünülüyordu. Bağlandığımız özgürlük idealiyle çeliştiği için bunun bizi devletçi sistemin uzantılarına dönüştürme ve PKK Hareketini sistemin bir mezhebi haline getirme tehlikesi vardı. Gerçekleştirilen üçüncü doğuş bu tehlikeyi en azından çizgi düzeyinde bertaraf etti. Bunu sağlayan da Önder APO'nun özgürlük idealine sınırsız ve sonsuz bağlılığıydı. Nitekim Önder APO, Demokratik Uygurlık Savunması'nda, "Yaşam ya özgür olacak, ya hiç olmayacak ilkesine bağlılığım, doğuştan ölüme veya sonsuzluğa kadardır" diyordu. Uçurumun başındaki insana uymasını sağlayan kanat taktıran ve insanın beynini felç eden koşullarda bile kanatlı düşünmesini sağlattıran bu önünde durulamaz özgürlük tutkusudur. Kapitalist modern yaşamın içindeki insan özgürlüğe en uzak ve en yabancı insan olduğu için bu gerçeği kavrayamaz. Buna karşılık Önder APO'nun yaşam pratiği ve özellikle onun İmralı safhası, özgürlüğe kenetlenmenin nasıl mucizevi sonuçlar doğurduğunun dolaysız kanıtlanmasıdır. Kapitalist modern yaşamdan kopuşun özgürlük yoluna girişin ilk adımı olduğunu bir başkası değil, özgürlüğü insanlık için hayal olmaktan çıkarıp yaşamın gerçeği haline getirecek bir sistem oluşturup insanlığa armağan eden Önder APO söylüyor. Üstelik bunları sevinçle haykırıyor. "Kürt teşisi dönüyor... Kürdistan halkının demokratik çözüm projesi heyecan veriyor" diyor. Yakalanan evrensel çözümün bu projenin Kürdistan'dan başlayarak uygulanmasıyla hayat bulacağını ve bunun neolitik devrimin günümüz tekniğiyle birleştirilerek yeniden yaşamsallaştırılması anlamına geldiğini bize anlatmak, bizi de kendi sevinci ve heyecanına ortak etmek istiyor.

Peki, Önder APO'nun yol arkadaşları iddiasında olanlar, yani bizler Onun bu sevinç ve heyecanını ne kadar paylaştık? Özellikle heyecan verdiğini söylediği demokratik çözüm projesinin hayata geçirilmesinde öncü düzeyinde sorumluluk yüklenmeleri istenen kadının ve gençliğin tutumu ne oldu? Öncülük rolüne ne kadar sahip çıkıldı? Bu sorumluluk temelinde proje hangi ölçüde hayata geçirildi? Kuşkusuz burada sözünü ettiğimiz kadın halk kapsamı içinde ele aldığımız Kürt kadını değildir. Paradigma değişimiyle birlikte yaşanan kritik geçiş sürecinde birçok kesimde bireysel kaygılar öne çıktığı halde, eğer Kürt halkının kendi Önderliğine bağlılığında en ufak bir sarsıntı olmamışsa, bu esas olarak Kürt kadınının kendi tarihinden devralıp getirdiği o soylu özgürlükçü duruşunun eseridir. Tutarlı bir öncü kadro bu soylu kadının ayaklarına tırap olmayı en büyük onur sayacaktır. Ve elbette kadın özgürlük hareketi özünde bu kadının hareketidir. Dağdaki kadın gerilla da bu soru'nun muhatabı değildir. Buradaki soru'nun asıl muhatabı, gençliğin yanı sıra, esas olarak legal sahada kadın özgürlük hareketi adına konuşma hakkını kendilerinde bulanlardır, kadın kadrolardır. Soru bu arkadaşlara yöneltiliyor: Sizden isteneni ne kadar yerine getirdiniz? Büyük çözüm döneminin heyecanını ne kadar yaşadınız?

Dürüstçe verilecek cevap bu sevinç ve heyecanın paylaşılmadığı, en azından yeterince paylaşılmadığı, öncülük rolünü üstlenmenin uzağında kalındığı, lafzından söz edilse de özünden uzak durulduğu doğrultusunda olacaktır. Daha önce de değinildi: Tasfiyeciprovokatif eğilim Kongra Gel Birinci Genel Kurulu'ndan çok önce legal sahaya el atmış, burada kendi eğiliminin kadrosunu oluşturmaya çalışmış, genelde kadrolarda bir kafa karışıklığına ve muğlâklığa yol açmıştı. Ömrünün yirmi yılını en acımasız işkence koşullarında geçiren kadrolar bile bundan nasibini almışlardı. Onlardan bir kesimi bile kendilerini kopuşa götürecektik ölçüde yanlış temelde bir geçmiş sorgulamasına girişmişlerdi. İnkârcılık zaten bu eğilimin temel özelliklerinden biriydi ve bu tehlikeli hastalık şu veya bu ölçüde herkese bulaşmıştı. Ortam kişilik zaafı ve zayıflıklarının kendilerini dışı vurup boy vermeleri için adeta gübrelenmiş toprak gibi elverişli bir zemin sunuyordu. Bu duruma müdahale edecek birileri de yoktu. Onun da ötesinde Genel Kurul sonuçlanmış, KADEK şahsında PKK feshedilmiş, toplantının en temel belgesi sayılan 'Sosyal Reform Projesi' onaylanıp alelacele her yere ulaştırılmıştı. Zayıf ve zaafı kişiliklerin hemen bunun üzerine atlayacakları kesindi. Özgür yaşam ölçüleri ve parti militanının özellikleri bir tarafa atılmıştı. Özgürlük ve ölçü bir artık bir kişisel yorum sorunuydu; isteyen PKK ölçülerini de esas alabilirdi, bunun önünde engel yoktu. Ama herkesten bu ölçüleri esas almasını istemek özgürlüğe aykırıydı. Geçmişte PKK herkese kendi ölçülerini dayatarak demokrasiyi ihlal etmişti. 'Sosyal Reform Projesi' bu ihlale son verip demokrasiyi yerleştirecekti. Provokatörler böyle söylüyorlardı. Özcesi tasfiyeci-provokatif eğilimin örgüte yerleştirmeye çalıştığı demokrasi, mahkûm edilmiş PKK'nin yok oluşu üzerinde vücut bulacak bir demokrasi olacaktı.

Komplo sonrasında yaşananlar göz önüne getirildiğinde, yukarıda Önderliğin bir çözümlemesinden yapılmış olan alıntı, adeta bir kehanetin doğrulanması olarak insanı dehşete düşürüyor: “Bu davada ağır bir yenilgi kendisini kapiya dayattığında, ‘Bize bireysel yaşam yolu açıldı’ diyemezsiniz. Ben bu tehlikeyi açıkça görüyorum. Yenilgi kapiya dayandığında yüreğiniz rahatlıkla kendini yaşatacağını sanıyor!” Öncelikle bu değerlendirmenin uluslararası komplonun uygulamaya konuluşundan kısa bir süre önce yapıldığını belirtmek gerekir. Büyük bir duygu dehasına sahip olan Önder APO, belli ki komplonun geleceğini daha önceden sezmişti. Uluslararası devletçi sistem bu komployla Kürt halkının özgürlük davasına ‘büyük bir yenilgi’yi tattırmak istiyordu. Beyin ve yürek, büyük davalara yönelik ağır tehditler söz konusu olduğunda, kendini paralarcasına bir isyan konumuna geçiyorsa beyin ve yürektir. Özgürlük savaşçıların beyini ve yüreği böyledir, kendilerinden beklenen budur. İkincisi, Önder APO’nun kendilerine hitap ettiği ve tehlike konusunda uyarıda bulunduğu insanlar en azından görünürde PKK’nin kadro ve savaşçılarıydı. Onların şahsında PKK’nin kadro ve militanları oldukları iddiası taşıyan herkese sesleniyordu. Dolayısıyla böylesi kritik bir süreçte kapiyu çalmaya hazırlanan yenilgiyi kendileri için ‘bireysel yaşam yolunun açılması’ olarak görecektir kişilikler onların arasından çıkacaktı. Özgürlük davaları için gerçek tehlike her zaman için içerden gelir. Özgürlük düşmanları elbette özgürlük davalarının canına okumak isteyeceklerdir. Bunun tersini düşünmek eşyanın doğasına aykırıdır. Ne var ki, özgürlük savaşçıları da özgürlüğün yeminli düşmanlarının bu heveslerini kursaklarına tıkmakla mükelleftir. Dolayısıyla onlar başarı ve zaferin güvencesi oldukları gibi, gerçek tehlike de onlardan gelir. Asıl büyük tehlike, davanın başarısına kefil olmuş insanların, böylesi kritik süreçlerde bu kefaleti feshetmeyi anlatan ters bir duruşu ve ruh halini yaşamalarıdır.

“Yenilgi kapiya dayandığında yüreğiniz rahatlıkla kendini yaşatacağını sanıyor!” Bunun ürkütücü bir eleştiri, hatta deyim yerindeyse ağır bir itham olmadığını kim iddia edebilir? Dava yenilecek ve belki de belini bir daha doğrultamayacak, ama davanın sözcüsü iddiasındaki yürek ise kendisini yaşatacağına inanacak! Bu bir potansiyel ihanet konumunda bulunmak değil midir? Bir özgürlük savaşçısında şeref varsa ve sol göğsünün altında bir tezek parçası değil de gerçek bir yürek taşıyorsa, elbette bu tür bir ölüm kalım anında yüreğini bir bomba haline getirip özgürlük düşmanlarının tepesinde patlatmayı düşünecek, buna gücü yetmeyip yaşamak isteyen bir yüreğin de orta yerinden çatlayıp paramparça olmasını dileyecektir. Bu duruş Mazlum’ların, Kemal’lerin, Hayri’lerin, Ferhat’ların, Zilan’ların ve Halit Oral’ların duruşudur. Bu duruş, “Artık yeter, İmralı sistemiyle birlikte yaşamak istemiyorum” diyen, herkesi buna davet eden ve ‘êdi bese’ hamlesinin başlatıcısı olan Viyan’ların duruşudur. Gerçek özgürlük savaşçıları onlardır. Demek ki PKK’de böyleleri de vardı, hala vardır ve hep var olacaktır. Önder APO bu gerçeği yadsımıyor, tersine tüm PKK kadro ve savaşçıları bir büyük yenilgi anında onlar gibi davranmaya çağırıyor. Ama bu gerçek, potansiyel tehlikeye dikkat çekmesinin önünde engel oluşturmuyor. Yanı başında duran, doğrudan ilgilendiği, özgürlük iddialarını güçlendirip özgürlük davasının yenilmez militanları olmalarını istediği, bunun için her şeyini paylaştığı insanlara ‘Sizde bu tehlikeyi görüyorum’ diyor. Fiziksel yakınlık anlamında da olsa en yakınında duran, günlük ve hatta anlık olarak müdahalede bulunduğu kadroların durumu buyusa, bu olanaktan yararlanamayan kadronun durumu acaba nasıl olabilir? Birileri kalkıp da “Orada olup Önderliğin insanı yetkinleştiren eğitiminden geçmesem de, bu eleştiriler bana değil” diyebilir mi? Bir canlı tanık olarak biliyorum: Önder APO her zaman “Benim eleştirilerim en çok da bu eleştiriler benim için geçerli değil diyenleredir” derdi. Kaldı ki, Önder APO hep an’da tarihi, kişi somutunda ise geneli ve toplumu çözümledi. Burada da yaptığı şey yine buydu.

Legal çalışmadaki kadro yaşamının her anında düşman tehdidi altındadır. Bunu yalnızca her an siyasi polisin tuzağına düşmek, bir köşe başında arkadan aldığı bir kurşunla yere yıkılmak, faşistlerin saldırısına uğramak, tutuklanmak, işkence görmek, sakatlanmak, hapse girmek ya da yargılanıp en ağır cezaya çarptırılmak biçiminde ele almamak gerekir. Bu kadro düşmanın egemenlik alanındadır ve düşman sadece örgütlü zor gücüyle değil, ideolojisiyle, sosyal yaşamıyla, kültürüyle egemendir. Kadro bedensel açıdan olduğu kadar anlam ve duygu bakımından da bir kuşatma çemberinin içindedir. Kendisini savunma konumunda bulunan kadro, böyle bir kuşatma çemberinde sağ ve sağlam kalmak için öncelikle varlığının anlamını savunmak ve korumak zorundadır. Bir devrimci açısından en onursuz ölüm varlığının anlamını yitirmesiyle gelen ölümdür. Bu anlamda böylesi bir düşman kuşatması altında kendini en etkili biçimde savunmak, ancak sağlam bir ideolojik duruşu sergilemekle mümkündür. İdeolojik duruş sahibi olmayan kadro, anlam ve duygu gücü olarak varlığını koruyamaz. İşkenceci polislerin sınır tanımayan uygulamaları altında akla durgunluk veren bir direniş sergileyen, işkencecilere diz çöktüren ve düşmanın yenilmez dediği devrimcilerin bile sistemin ideolojik ve kültürel saldırılarına yenik düşebildiklerini iyi biliyoruz. Biz nasıl yenilmezliğimizi ideolojik duruşumuza, yaşam tarzımıza ve devrimci kültürümüze bağlıyor ve bunlarla

zafere gideceğimizi söylüyorsa, aynı şekilde düşman da esas olarak bu alanlardan geliştirdiği fazla fiziksel şiddet içermeyen saldırılarla sonuç almak istiyor. Dolayısıyla kadronun direnişini en çok bu noktada yoğunlaştırması gerekiyor.

Peki, legal sahadaki kadrolarımız bu duruşu ve direnişi gösterdiler mi? Hayır. Bir kere tasfiyeci-provokatif eğilim sisteme yönelme ve yeniden sisteme eklemlenmenin kapılarını ardına kadar açmıştı. Uluslararası komplonun kapsamlı ideolojik ve kültürel saldırıları ve atılamayan düzen etkileriyle birleşince, bu durum kadrolarda ciddi bir savrulmayı ortaya çıkarmıştı. Komplonun ideolojik, sosyal ve kültürel saldırılarının beşinci kolu rolünü üstlenen tasfiyeci-provokatif eğilim, bu yönüyle sadece bir çöpçatanlık hareketi değildi; parti gerçeğine karşı örgütlendirilmiş bir ideolojik, politik ve örgütsel tahrip operasyonuydu. Tahribatın hedefi parti kadrolarıydı. Adı geçen eğilim, bu operasyonu başlatmasının ifadesi olarak yeni bir kadro tanımı yapıyordu. PKK, “Kadro için hak görevdir” demişti. Bu tanım kadronun kişilik haklarının ihlaliydi. Bir birey olarak kadronun bireysel hakları vardı; evlenip aile kurma hakkı bunlardan sadece biriydi. Bireyin mutlaka bir özel yaşam alanı olacaktı ve parti bu alana müdahalede bulunmamalıydı. Kadronun kişilik haklarına saldırıyı ifade ettiği için eleştiri-özeleştirici de bir yana bırakılmalıydı. Talimat vermek kadronun iradesine dayatmada bulunmaktı ve terk edilmeliydi. Örgüt bunun yerine yönergeler çıkarabilir, kadro bu yönergelerde uygun bulmadığı hususlara uymayabilir ve uygulamayabilirdi. Kadroya belli bir ücret ödenmeli, yılda bir ay izne çıkmasına imkân tanınmalıydı. Kendi görüşünü almadan kadroyu ihtiyaç duyulan yerde görevlendirmek yanlıştı. Kadro artık proje hazırlayacak, bunu uygulamanın maliyetini saptayacak, nerede hayata geçireceğini ortaya koyup örgüte sunacak, örgüt de kendisine maddi destek verecekti. Bütün bunlarda bir ihlal gördüğünde, düzeltilmesini sağlamak üzere kadronun yargıya başvurma hakkı vardı. Burada eksik bir özetini ortaya koyduğumuz bu durumun en çok da legal sahalardaki kadrolar üzerinde etkide bulunması bir bakıma kaçınılmazdı.

İblisin yeryüzündeki cisimleşmiş hali olan kapitalist devletçi sistemin yeni yetme çocukları işbaşındaydı. İblise özgü yöntemleri iyi kullanıyorlardı. Örgüt içinden kendilerine karşı bir direnişin mutlaka gelişeceğini onlar da biliyorlardı ve bu direnişi boşa çıkarmak için tedbirler almışlardı. En etkili tedbir, direnişe geçecek ve çağrılarıyla başkalarını da direnişe katacak olanları kadrolar ve halk nezdinde farklı gösterip haklarında kuşku oluşturacak tanımlamalarda bulunmaktı. Onlar da aynen bunu yaptılar. Parti değerlerini korumak, parti ve kadro ölçülerinin muğlâklaştırılmasına ve giderek ortadan kaldırılmasına karşı koymak ve bu temelde direnişe geçme çağrısında bulunmak demek, geçmişe gömülüp kalmak, değişim ve dönüşüme karşı çıkmak, bu anlamda Önderliği reddetmek, tutucu ve muhafazakâr olmak demektir. Bu sol muhafazakâr eğilimin başını hareketin Ankara’daki oluşum sürecinden bugüne gelen eski kadrolar çekiyorlardı. Bunların yaptığı iktidar savaşıydı; uzun yıllardır alıştıkları iktidar sevdasından vazgeçmek istemiyorlar, iktidar koltuklarını terk etmeye yanaşmıyorlardı. Bu ‘Ankara çetesi’ tasfiye edilmedikçe arzulanan demokratik değişim ve dönüşümü sonuca götürmek oldukça zordu. Bunların öyle savunduklarını iddia ettikleri kutsal değerler yoktu; savundukları aslında kendi iktidarlardı, bugüne kadarki konumlarını yitirmemektir.

Tasfiyeci-provokasyon eğiliminin bu propagandaları kendisine yönelecek direnişi etkisizleştirmede bir tedbir olmanın ötesinde, geçmiş en çirkin tarzda karalama ve bu temelde geçmişten tümüyle kopmanın oldukça önemli bir parçasıydı. Bunu başarmak üzere kafalarda belli bir kuşku yaratmak bile nihilizmin tohumlarının ekilmesi için yeterliydi. Kuşku partiyeye bağlı kesimleri en azından bir ‘bekle-gör’ duruşu içine sokacak, tasfiyeciler de boş meydana istedikleri gibi at koşturacaklardı. Önder APO en ağır tecrit ve izolasyon sürecine sokulmuştu; dolayısıyla gelişen bu olumsuzluklara müdahale edemeyecekti. Böyle bir ortamda gelişen elbette tasfiyeci-provokatif eğilimin etkileri olacaktı. Nitekim süreç kadroların ağırlıklı kesimi açısından bu doğrultuda işledi. Provokasyon sayesinde keşfedilmiş gecikmeli bir bireysellik kadroların önemli bir bölümünü kötü bir bireyciliğe savurdu. Değişme ve gelişmeyi köstekleyen dogmatizmin kalıplarını kırmak adına zakkum çiçeği misali bir açılıp saçılma yaşandı. Kişisel ilgiler ve beğeni ölçüleri hızla öne çıktı. Zevkler ve renklerin tartışılmayacağı söylendi. Özünde kendisiyle bir bütünleşmenin sağlanamadığı anlamına gelen kapitalist modern yaşam tarzına duyulan özentisi kendisini en çok biçimde dışa vurdu. Gösterişe önem veren postmodern kişilik için esas olan imajdı. Değişim adına imaj her gün yeniden tazelenebilirdi. Gerçekten de legal sahadaki kadronun yönelimi postmodern tipin yaşam tarzına yönelimi ifade ediyordu. Eskinin halka değer veren, halkla kaynaşma ve gerektiğinde halkın içinde erimeyi esas alan kadrosunun yerini halka yabancılaşan, giderek halktan kopan elitist bireyci bir kadro tipi alıyordu.

Gelişmelerin genel doğrultusu biliniyor: Tasfiyeci-provokatif eğilim tasfiye edildi. ‘Sosyal Reform Projesi’ arzuladığı şekilde uygulanma olanağı bulamadı. Ancak yine de gizli sosyal reformculuk her yerde şu veya bu düzeyde ve ölçüde varlığını sürdürdü. Buna karşı en sistematik ve etkili direnişin gösterildiği ve tasfiyecileri efendilerine sığınmak zorunda bırakan dağ zemininde bile sosyal reformculuğun izlerini tümüyle silme başarılamadı. Başka sahalarda ‘bekle-gör’ tutumu

içine girip nihai sonucu bekleyenler söz konusu eğilimin etkilerini taşısalar da, bu eğilim tasfiye edildiğinde hareketten kopmadılar; kendine göreliliklerini koruyarak saflarda kaldılar. Ortam da bu davranışları için uygun zemin sunuyordu. İç savaşıma öncülük edecek, bu savaşımla başarıyla yürütecek, tasfiyeciliği tasfiye edip ortamda netleşmeyi sağlayacak ve kadroları yeni bir kararlaşma olgusuyla karşı karşıya getirip ölçülerle bütünleşmelerine yol açacak bir öncü kadro düzeyi yoktu ya da çok zayıftı. Doğrudan muhataplarla yüz yüze gelmedikçe, hareketin yakaladığı genel çözüm düzeyi dağ dışındaki sahalarla istendiği düzeyde yansıtılamıyordu. Kadro özelliklerine ters bir duruş sergilenmesine rağmen kadro olma konumunda ısrar etmenin tehlikeleri büyüktü. Bu terslik halkın hareketten soğumasına da yol açabilirdi. Mevcut kadro tipi Müslüman mahallesinde salyangoz satan adamın konumunu yaşıyordu. Özülle sözü arasında hiçbir uyum yoktu; dıştan modernist bir kişilik imajı sergilemeye özen gösterirken, ağızdan bununla uyumsuzluk arz eden sözcükler dökülüyordu. Halk elbette bu tersliği münafıklık sayacak ve ağızlarından dökülen tatlı sözlere beş metelik değer vermeyecekti.

Şunu hiç unutmamak gerekir: PKK'nin kadro gerçeğinden kopmak, PKK'nin geçmişinden kopmaktır. PKK Hareketinin ilk kadroları hizmetine girmek üzere kendisine doğru yürüdükleri halkın huzuruna çıkmayı bir ibadet gibi ele aldılar; halkın içine girmeyi kutsal bir mabede giriş gibi gördüler. Onlar hizmetin sadelik ve arılık istediğini iyi biliyorlardı. Bu küçük amatör topluluk sözlerinden çok daha fazla duruşu, davranışları, yaşama biçimi ve adanmışlığıyla halkı kazandı. Her şey işin lafız kısmında yoğunlaşmakla sınırlı kalsaydı, demagoglar halkın en saygın önderleri olurdu. Nitekim işin laf bölümü söz konusu olduğunda, bu işi onlardan daha iyi yapabilecek kimseler çoktu. Bunlar işin teorisini daha iyi yapıyorlardı ve abartmasız gerçek buydu. Buna karşılık PKK'nin bu ilk kadrolarının dilleri yeni çözülmüştü ve bu yüzden anlatmak istediklerini belki de iyi anlatamıyorlardı. Ancak halk arifti ve onların neyi anlatmak istediklerini anlıyordu. Düşünün: Giyimdeki bir aykırılık, saç kesimindeki bir farklılık bile kişinin ilgisinin nereye yöneldiğini gösterir. Bu anlamda basit bir mimiğin bile anlatmak istediği bir şey vardır. Halk bütün bunları ciddiye alır, ölçüp biçer ve ona göre karar verir. Halkı önüne ne konursa yemeye hazır yılların açlar topluluğu olarak görenler kendilerini aldatıyorlar. Halkın kadroda aradığı şey, ağızdan dökülecek birkaç doğru sözden önce kişiliğindeki bütünlüktür. Örneğin kadroda ilgi bütünlüğü var mı? Tüm ilgisini genel dava üzerinde mi yoğunlaştırıyor, yoksa ilgisinin bir bölümü başka alanlara mı kayıyor? Sevgisini tümüyle sevdiğine adanmak tarzında mı sergiliyor, yoksa burada bir parçalanmayı mı yaşıyor? Sorular daha da çoğaltılabilir. Ancak bu kadarı yeterlidir.

İki şey birden sevilmez, tersini iddia etmek ikiye bölünmüştür. Sevgi bütünlük ister, parçalamaya sevgiyi katletmedir. Özgürlüğün başkalarına adanmak olmasının anlamı da budur. O hayatlarını genel ve özel tarzında parçalayıp "Kimse benim özel yaşamıma ve ilgilerime karışamaz" diyenler sahtekârlığın ve şarlatanlığın temsilcileridir. Bu sahtekârlık, kişilikteki parçalanmışlığın dışı yansımasıdır. Ne yazık ki sömürgeciliğin ağır tahribatları altında bulunan toplumsal zeminin derin etkilerini yaşayan Kürt kişiliğinin en belirgin özelliği de bu parçalanmışlıktır. Parçalanma, bir bakıma her şey olmak isterken hiçbir şey olamamadır. Söz gelimi adam kapitalist bireyciliğe özenir, ama aslı karşısında bir kopya değeri bile taşımaz. Türkleşme yoluna girer, ama benzeşmek istediğinin gözünde yine de 'kıro'dur. Devrimci olmak ister, ama düzenin yaratımı olan zaaf ve zayıflarının küçük bir maketidir. İkisinden birinde karar kılamaz, birini olumlayıp ötekine hayır diyemez. Bunun için de nerede olursa olsun dışlanmışlık duygusunu yaşar. O bir güzel olanın arayışçısı değil, adeta çöplükler bulup karıştırmak isteyen biridir. Bu tutarsızlığın taşıdığı patolojik karakter yapısıyla bağlantısı vardır. Güzel olanı arayan, kirleri arındırmak ve çöplükleri temizlemek gerektiğini bilir. Çöplükleri eşeleyip pis kokulara tanık olduktan sonra, burası da temiz değilmiş diyerek yeni çöplüklere yönelen biri gerçekten de patolojik bir tiptir. Yinelemekte yarar var: Sevgi adanmışlıktır, adanmışlık hizmettir, hizmet arılık ve temizliktir, hizmetine girdiğini geliştirip güzelleştirmek ve onunla birlikte gelişip güzelleşmektir. Bunun tersi, insan hayatını paramparça eden kapitalizmin çöplüklerinde yaşam arayışına götürür.

Bilişim ve iletişim çağında yaşıyoruz. Birilerinin yanı başında bulunmasanız da televizyon var, bu bile size ekranlarda gördüğünüz kişi sanki sizin yanınızdaymış duygusunu vermeye yetiyor. İzlediğiniz kişinin fiilen yanınızda olmamasının doğurduğu bazı sonuçlar var: Öfke duyuyorsanız öfkeniz sizinle sınırlı kalıyor, seviniyorsanız sevincinizi kendisiyle paylaşamıyorsunuz. Yani duygularınızı izlediğinize doğrudan yansıtamıyorsunuz. Daha da ötesi, yanlış gördüğünüz şeylerine anında müdahale edemiyorsunuz. Örneğin ekran karşısına çıkan birileri eylem öncesi bir açıklama yapıyor; ama açıklama yapanın podyuma çıkmayı mı, eylem alanına girmeyi mi düşündüğünü bir türlü kestiremiyorsunuz. Esas aldığınız bir ölçü varsa ister istemez karşılaştırma yapma yoluna giriyorsunuz. Ölçü aldıklarınız özgürlük uğruna bedenini ateşe verip kömüre dönüştürüyor, buna karşılık bir diğeri ise kendi bedenini süslenme nesnelerinin sergilenme alanı olarak değerlendiriyor. Güzelliği burada buluyormuş gibi davranıyor. İlkinin örneği, ruhsal güzelliğin insan bedeniyle mükemmel uyumunun eşsiz timsali olan Viyan'dır. O özgür yaşamak isteyen her insanın önünde huşu içinde secdeye yatacağı bir özgürlük tanrıçasıdır.

İkinciyle arasında benzerlik değil tam bir karşıtlık söz konusudur. Karşılaştırmada Viyan sahi olandır, öteki sahtedir; Viyan gerçeğin, öteki yalanın ifadesidir. Eleştiri çok ağır gelebilir, ancak bu eleştiri yapmaktır Viyan'a bağlılık ve saygının gereğidir. Viyan esas alınmalı, öteki terk edilmelidir. Kuşkusuz kimseden bedenini yakıp kül etmesi istenmiyor. Viyan tekrarlanamaz, böylesi bir girişim Onu hiç anlamamak olur. Viyan'da görülmesi gereken sınır tanımaz özgürlük aşkıdır, Özgürlük Güneşi'ne kenetlenmektir, köleliğe artık yeter demektir. Viyan'ı anlamak demek, söze yitirdiği değerini iade etmek, anlam ve duygu gücünü zirveleştirmek, devletçi uygarlık sistemine en ağır yenilgiyi burada tattırmak demektir.

Bu gerçeği kapitalizmle bağlantısı içinde ele alıp izah etmek de zor değildir. Hiçbir sistem kapitalizm kadar genelde insanı ve özelde kadını bu ölçüde köleliğe alıştırmamış, bu anlamda içselleştirmemiştir. Kapitalizm köleliği genelleştiren, derinleştiren ve içselleştiren en vahşi sistemdir, insansızlaştıran bir sistemdir. Kapitalizmin eseri olan köleliğin mevcut düzeyinden daha ötesi düşünülemez, insanlık bundan daha fazla düşürülemez. Bu sistemin devletçi uygarlık sisteminin çözülme ve çöküş aşamasını oluşturmamasının nedeni de budur. Önderlik, kadının kapitalizmde sistemin bir özetini yansıttığını söyledi. Bunun bir başka anlatımı, köleliğin en fazla da kadında derinleştirilmiş ve içselleştirilmiş olduğudur. Bu sistemde kadın ruhsal, düşünsel ve bedensel olarak paramparça edilmiştir. Parçalanan kadın bedeni, her parçasının bir fiyat konup satışa arz edildiği bir metalar toplamıdır. Ses ve süs alanındaki gelişme, bu metalara talebi arttırmak ve fiyatı daha fazla yükseltmek içindir. Kapitalizmin kadın köleliğine eklediği en önemli şey ses ve süste bu gelişmedir. Bizde sıkça eleştiri konusu yapılan ve aşılmasına çalışılan pazarlama olgusunun anlamı budur. Köleliğin kendisinde içselleştiği kadın, metalaşmayı benimsemiş kadınla aynıdır. Böyle bir kadın bir meta olarak elbette kendisini pazarlamaya, başka bir deyişle kendisini alıcısı konumundaki erkeğe beğendirmeye çalışacaktır. Süslenme, değerli bir metanın göz alıcı bir ambalaja kavuşturulmasıyla aynı anlama gelir. Moda bu ambalajlamanın en etkili yöntemlerinden biridir. Bu belirlemelere kadına bir küfür ve hakaret olarak bakmak, kapitalizmi aklamaya çalışmaktır. Kadına ve onun şahsında insanlığa en ağır küfür ve hakareti yapan kapitalizmdir. Kadının büyük öfkesi kapitalizme yöneltilmelidir. Yeni toplumu yaratmanın öncüsü olmak da bunu gerektirir.

Tüketimi çılgınlık derecesine vardırان bir sistem olarak kapitalizmin uygun fiyatla elden çıkarmak istediği hemen her metanın içine bir parça cinsellik kattığını söylemek yanlış olmasa gerekir. Tüketim ve kullanım eşyalarında satışları arttırmak için yapılan reklâmların hangisinde kadın çekiciliği ya da cinselliği yoktur? Zaten çılgınlık düzeyinde kısırtılıp tüketilen veya tüketimi arttırmakta kullanılan bir olgu da cinsel güdüdür. Bunun objesi de yine kadındır, kadının cinselliğidir. Kendisiyle en küçük bir ilgisi bulunmayan bir eşyanın satış reklâmında bile kadının kullanıldığını nasıl görmezden gelebiliriz? Tıraş bıçağından lüks arabaya, bisküviden losyona, peynir çeşitlerinden apartman dairesine kadar her meta cinsellik enjekte edildiğinde daha erken ve uygun fiyatla satılacağına inanılır. Bu yaklaşımda kadın bir promosyon aracıdır. Bu işe uygun kadınlar yüksek ücretler –daha doğrusu fiyatlar- ödenerek reklâm sektöründe istihdam edilir. Reklâmlarda en yüksek fiyatla kullanılan kadın en değerli, hatta en özgür kadın olarak yansıtılır ve öteki kadınların benzeşmek isteyeceği bir idole dönüştürülür. Oysa o bir metadır, ötekilerden yegâne farkı fiyatının çok daha yüksek olmasıdır. Meta, yüksek ya da düşük olsun, belli bir fiyatı olan bir şeydir. Fiyatı olan her şey, etiketindeki rakam hangi ölçüde yüksek olursa olsun, yine de bir alıcı bulabilir. Dolayısıyla meta birinden bir diğerine aktarılan bir şeydir. Sistemin kadını bu metalaştırıp eşyalaştırması gerçeği karşısında insan kendi kadın yoldaşlarının biricikliğini ve özgürleşmede kat ettikleri büyük mesafeyi düşünmeden edemiyor. Bütün bir sistem varını yoğunu ortaya dökse bile, bizim tek bir kadın yoldaşımızı satın alamaz. Özgürlük budur işte! Özgürlük paha biçilemezliktir; üzerindeki rakam onlarca sıfır içerse bile, boynunda bir fiyat etiketiyle yaşamamaktır.

Güdüsellik akla sadece cinsellik güdüsünün gelmesi yanlıştır. Yine güdüsellik ile güdü de aynı şeyler değildir. Güdüler asla yok sayamayız. Güdüler canlılığın bir parçasıdır, canlı varlık olarak insanın ayrılmaz bir gerçeğidir. Akıl ve duygu gücüyle birleştiğinde güdüler güç kaynaklarına dönüştürülebilir. Örneğin açlık güdüsü bizi emeğin en yüksek üretkenlikle değer yarattığı, bu değerlerin toplumsal yaşamın hizmetine sokulduğu ve bireyin bunlardan ihtiyacına göre payını aldığı adil bir ekonomik sistemin kuruluşuna götürebilir. Korku güdüsü bizi örgütlenmeye, örgütlü mücadele vermeye ve halkımızın özgürlüğünü kazanmaya yöneltebilir. Öteki güdüler için de benzer şeyler söylenebilir. Ancak kapitalizmin yaptığı şey bu değildir; onun kısıktığı güdüsellik bundan çok daha farklı bir şeydir. Bir kere bu güdüsellik güdülerin aklın rehberliğinden yoksun kılınmasıyla ortaya çıkar. İnsanın anlam arayışı çarpıtılmadan, insanın gerçeği algılama yetisi sakatlanmadan ve insanın duyguları köreltilmeden kendisini güdüsellığe bağlamak zordur. Dolayısıyla insanı güdüsellığe bağlı kılmak bilincin devre dışına çıkarılmasıyla mümkündür. Kapitalizmin özellikle postmodern aşamasının insan tipi bu tarzda güdüsellüğün egemenliğine giren bir tiptir.

Güdüsellğe bağlanmış insanla günümüzün tüketim toplumu arasında sıkı bir bağ vardır. Tüketim toplumu insanın arayışlarının çarpıtılarak sistemin özenle hazırladığı kanallara akıtılması üzerinde vücut bulan bir toplumdur. Bilindiği gibi arayış hemen her zaman yeninin arayışıdır. Güdüs el insan da arayışları olan insandır. Bilincin kılavuzluğunu dışlayan bu arayışlar, esas itibarıyla güdülerin anlık tatminine yönelmiş olmak gibi bir özellik taşır. Aslında güdülerin tümü açısından bu böyledir. Her şeyde daha fazla tatmin hissi, daha değişik bir tat, daha farklı bir çeşni, daha özel bir görüntü, daha önce duyulmamış bir ritim vb. şeyler bireyin arayışının da genel çerçevesini çizer. Gerçek arayış hayallerin sürüklediği arayıştır, mevcut zaman ve mekânın uzağına yöneltir. Buradaki arayış ise güdülerce yönlendirilmenin ürünüdür ve aradıklarını reel gerçekliğin içinde bulmaya çalışır. Reel gerçeklik, her şeyin meta haline getirilip bireyin 'hizmetine' sunulduğu pazar gerçeğidir. Değişiklik ve yenilik arayışına cevap verecek her şey burada mevcuttur. Daha fazla meta daha fazla tüketim imkânıdır, daha fazla tüketim pazara sürülmek üzere daha fazla ve özellikle daha çeşitli mal üretmek demektir. Bu açıdan tüketim toplumu, daha fazla kâr için kendisini daha çok ürün satmaya zorunlu hisseden kapitalist sistemin yaratımı olan ve güdüsellğe bağlanmış insanlardan oluşturulan bir öğütme makinesidir; öğüttüklerinden geriye sadece çöp dağları bırakan bir fabrikadır.

Yalçın Küçük Hoca'nın hoş ve anlamlı bir sözü vardı: "Öküz dağa bakarken çayır görür, insan dağa baktığında güzellik görür" demişti. Öküz, Çin'i ziyaretinden dönen Süleyman Demirel'di. Uçaktan iner inmez basına yaptığı açıklamada, Çin'de büyük bir pazar gördüğünü söylemişti. Tüketim toplumunun insanı da pazara baktığında yonca çeşitlerindeki zenginliğe tanıklık eden bir varlığa indirgenmiştir. Bakmak bilincin oluşumunun ilk adımıdır: Bakıp görmek, gördüğünü algılamak, algıladığını hafızasına yerleştirmek ve kavramlaştırmak bilincin gelişimini anlatır. Örneğin tatlı, acı, ekşi, mayhoş gibi tanımlamalar da birer kavramlaştırmadır; ama bilincin oluşumu için son derece yetersizdir. Postmodern kişiliğin tanımlamaları genellikle bu çerçevede seyreder. Derinliği yakalamak bilincin ihtiyaç duyduğu bir şeydir. Oysa güdüs el olan bu derinliğe ihtiyaç duymaz. Onun için önemli olan yüzeyde yansıtılandır, görüntüdür, biçimdir. Öz önemsizdir ya da geriden gelir. Oysa bilinç özü yakalamaya çalışır. Kuşkusuz biçim önemsiz değildir, gerçekte öz ile biçim birbirinden ayıramaz, yani öz kendine uygun biçimi bulmakla yükümlüdür. Bu anlamda biçim özün yuvasıdır. Öz kendisini biçimde gösterir. Kişi görüldüğü kadardır.

Ortamımızın postmodern yaşam tarzına kapılmış kişiliklerle dolduğunu söylemek doğru değildir. Bizim gerçekliğimizde bütün bunlar esas olarak özentili biçiminde kendisini dışa vurur. Kürdistan gerçeğinde toplumun ezici kesimi açısından tüketim toplumunun insanına özentili duymanın katlanılmaz bir durum olduğu kesindir. Özentili daha çok gençler arasında görülür. Özenmek özenilenin biçimine bürünmektir. Giysilerinin onunkine benzemesini arzular, saçlarını onunki gibi kestirir, onunki gibi sakal bırakır. Saç modeli, küpesi, kolyesi, yüzüğü, bileziği ve fuları onunki gibi olsun ister. Genelde gençler açısından bunlar bir ölçüde mazur görülebilir, kabul edilmese de anlayışla yaklaşılabilir. Hiç kabul edilmemesi gereken şey, kadroların böylesi bir özentili yaşama meyletmesidir. Belli bir süre dağda kalıp sonra legal çalışmalara katılan kadrolarda bu eğilimi görmek çok daha acı ve ürkütücüdür. Örneğin bir kadronun alt dudağının altında bir parça sakal bırakması çirkin bir şeydir. Yine bir başka kadronun küpe takması, boynunu takılarla doldurması, saçlarını her gün değişik bir renge sokması gibi ilgisinin başka alanlara kaydığını gösteren davranışlar özgürlükçü bir militanın duruşuna terstir. Önder APO küpenin, hızmanın, halhalın, gerdanlığın kölelik alametleri olduğunu söyledi. Kadının burnunda ve kulağında delikler açıp kölelik halkaları takan efendisi olarak erkektir. Kölelikte yaşanan yumuşama ve aynı anlama gelmek üzere kölelikteki derinleşme bunların süs eşyalarına dönüştürülmesinin de yolunu açtı. Üst toplum insanından farkı belli olsun diye köleler için kullanılan iğrenç işaretler, özellikle kapitalizmle birlikte muazzam bir pazar değeri kazandı. Bunun köleliğin kapitalizmdeki korkunç içselleştirilmesiyle bağlantısını görmemek için özgürlük iddiasının sahibi olmamak gerekir.

Biz giyim kuşamı uygun değil diye taziye yerlerine yaklaştırılmayıp nazikçe kovulan kadroların varlığından da haberdarız. Halkın 'eli işte, gözü oynasta' dediği durum tam da budur. Bir kadro için böyle bir durumu yaşamak kahredicidir. Halk böylesi bir kadroyu elbette kabul etmez. Önder APO, halka yaptığı çağrılarda bu tür kadroları kesinlikle kabul etmemelerini istedi. Kendisini halka hizmet etmekle sorumlu hisseden her insanın öncelikle yapması gereken şey halka saygılı davranmaktır. Müslüman mahallesinde salyangoz satmakla halka saygı gösterilemez. Bunda ısrar edenler, salyangozu kimler yiyorsa gidip satışlarına oralarda devam etmelidirler. Bizim mahallemiz 'Müslüman mahallesi'dir, bizim halkımızın büyük çoğunluğunun kültürü İslam kültürüdür. Bu halk bunların mevcut duruşlarındaki ısrarı yüzünden 'Katil Erdoğan'ın ve Münafıklar Partisi AKP'nin kucağına itilemez. Bunlar her şeye rağmen bildiklerinde ısrar ederlerse Özgürlük Hareketinin Deniz Baykal'ları olur ve bu hareketi de CHP'nin konumuna düşürürler. Baykal sözde solcudur, partisi sözde sosyal demokrat bir partidir, adında

‘halk’ sözcüğü bile vardır. Ancak Baykal’ın kendisini ve partisini getirdiği nokta bellidir. Baykal faşistlikte Bahçeli’yi bile sollamış, partisini halksız bir halk partisi yaparak bitişin eşiğine getirmiştir. Biz Özgürlük Hareketinin ve kadrolarının bu duruma düşürülmelerine izin veremeyiz. Kendi gerçekliğimize bu denli inkârcı yaklaşamayız.

Bütün bu olumsuzlukların ana nedeni tutarlı bir ideolojik duruşun sahibi olmamak, sağlam bir ideolojik doğrultuya girmemek, ideolojik kimlik sahibi olmanın kadrolaşmanın önkoşulu olduğunu bilmemektir. İdeoloji yaşamın kendisidir, nasıl yaşadığınızdır, neye ilgi duyduğunuzdur, neyi kabul edip neyi reddettiğinizdir, halka nasıl yaklaştığınızdır, halkımızla bütünleşme yeteneğinizdir, bu halkı örgütleme gücünüzdür. İdeoloji özellikle kapitalist modern yaşam gerçeğine karşı kararlı duruşunuzdur, ondan kopuşunuzun gerçekleşme düzeyidir. Yoksa ideoloji bir kuru laf kalabalığı değildir. İdeolojik tutarlılık günlük ve anlık yaşamda somutlaşır. İdeoloji ölçüdür, bu ölçülerle uyum içinde bulunmak ve onların cisimleşmiş abidesi olarak yaşamaktır. Legal sahalarda ölçülerin muğlâklaştırıldığı, bunun da ideolojik doğrultunun yitirilmesi anlamına geldiği inkâr edilemez. Öyleyse öncelikle yapılması gereken şey gerçeğimizle karşıtlık arz eden yaşam duruşlarına ‘êdi bese’ demek, ideolojik netliği yakalamak, bunu da ‘nasıl yaşamalı’ sorusunun cevabı olarak kendi yaşam pratiğinde somutlaştırmak olmalıdır.

Biz bir yol hareketiyiz. Önder APO’nun da özünde bu yola işaret ederken söyledikleri bizim için bugün çok daha derin bir anlam taşıyor. Biz bu yolda “...kadınlar ve erkekler olarak yaşamın en ateşli imtihanlarından geçerken, birbirimize eşitlik ve özgürlük sözü verdik. Bu sözün ancak özgür bir ülke ve demokratik bir toplumda gerçekleşebileceğine ant içtik.” Bu söze ve yemine bağlılığımızın tavsamasına asla izin veremeyiz. Bugüne dek yaşanan Newroz’lar içinde en görkemlisi olan 2008 Newroz’u halkımızın büyük bir özgürlük devrimini yaşadığına tanıklık etti. Bu durum da gösteriyor ki, söze bağlı kalınmıştır. Ancak onu gerçekleştirmek üzere daha almamız gereken uzun bir yolumuz vardır. Kürt toplumunu demokratikleştirmenin de, Kürdistan’ı özgürleştirmenin de koşulları hiçbir zaman bu denli elverişli hale gelmedi. Koşulların elverişliliği bir yana, bunlar anı anına gerçekleştirmemiz gereken görevler olarak bizleri beklemektedir. Bundan başka bir işimiz, kaygımız ve tasamız olamaz. Bu anlamda kendi kararlılığımızı halkımızın kararlılığının çok daha üstüne çıkarmalı, hizmette öncülüğe layık olduğumuzu halkımıza da gösterebilmeli, bütün dünya birleşip üzerimize gelse bile yenemeyeceği bir devrimci duruşun temsilcisi olmalıyız.

Değerlendirmemizi sonuçlandırmadan önce ABD yönetiminin kendisine yakın bir kuruluşa hazırlattığı ve TC’nin Güney’e yönelik saldırılarıyla uygulamaya soktuğu stratejik belgenin başlığını hatırlayalım: ‘PKK’nin Silahsızlandırılması, Tasfiyesi ve Yeniden Entegrasyonu!’ Buradaki silahsızlandırmanın özünde maddi silahsızlandırma olmadığı, bunun geri planda kaldığı, asıl silahsızlandırmanın ideolojik, felsefi ve örgütsel alanda gerçekleştirilmek istendiği oldukça nettir. PKK’yi silahsızlandırmak demek, onu öncelikle bir ‘nasıl yaşamalı’ sorusunun cevabı olarak silahsızlandırmak demektir; onu kendi ilkeleri, ölçüleri ve yaşam tarzından kopmuş sözde kadroların eline vererek silahsızlandırmak demektir. Bu silahsızlandırma sağlandığında sahip olunan öteki maddi silahlar sistem açısından ciddi bir tehdit teşkil etmeyecek, tam tersine belki de dünya-sistemin hegemon gücü ABD’nin hizmetinde kullanılabilir duruma getirilecektir. Peki, hangi onurunu yitirmemiş kadro ABD’nin PKK’yi bu biçimde silahsızlandırmak istemesine alet olabilir? Elbette hemen her kadro bu alçakça plana alet olmayacağı kararlılığını dile getirecektir. Ancak önemli olan pratiktir, pratik duruştur, yaşamda PKK’yi temsil etmek ve bu konuda kararlı davranmaktır. Önemli olan buradaki alet olmayacak duruşu sergileme kararlılığını beyan etmektir. Önder APO boşuna “Düşüncesi bizim olmayanın eylemi de bizim değildir” demedi. Bizim gücümüzün yenilmezliği sağlam tarihsel ve toplumsal bakış açımızdan, ideolojik doğrultumuzdan ve bu temelde mutlak özgürlüğe odaklanmış yaşam tarzımızdan gelir. Bu da “Eğer bir yaşam olacaksa özgür olacak ya da hiç olmayacak” ilkesinde somutlaşır. ‘Ölüme ve hatta sonsuza kadar’ bu ilkeye bağlılık, tek başına kaldığında bile, bir PKK kadrosunu kölelik üzerinde vücut bulan devletçi uygarlık sistemi karşısında zafere taşıyabilir.

Söz konusu belgede ulaşılması gereken bir hedef olarak sözü edilen ikinci kavram tasfiye’dir. Bu kavram çoğu zaman varlık bakımından ortadan kalkma biçiminde yorumlansa da, bunun doğru olmadığını belirtmek gerekir. PKK gerçeğine dayatılan bu tasfiyeciliğin insanın kendisi için bir amaç olmaktan çıkarılıp sıradan bir araca dönüştürülmesini öngördüğü açıktır. Bu değerlendirmemizde üzerinde durduğumuz metalaşma özünde budur. Bu anlamda tasfiye etme, bir örgütü gerçek özünden kopararak farklı bir örgüte dönüştürmedir. Ferhat-Botan ihanet çetesinin yapmak istediği de zaten buydu. Bu çetenin elemanları Önder APO’nun PKK kadrosunun ölçüleri ve yaşam tarzına ilişkin olarak yaptığı değerlendirmeleri okuduklarında kaçtılar. Başkaları değil, hatırlatılan ölçüler ve ilkeler onları kaçırttı. Ya bu ölçüler ve ilkelere gelecekler ya da efendilerine sığınmayı tercih edeceklerdi. Onların ölçüleri verili sistem kişiliğinin ölçüleriydi. Bu ölçüler PKK’ye egemen

kılabilselerdi kesinlikle kaçmaya gerek duymayacaklar, daha doğrusu ABD'nin direktifleriyle giriştikleri PKK'yi tasfiye etme eylemini başarmış olacaktı.

Belgede nihai hedef olarak gösterilen yeniden entegrasyonun ne anlama geldiğini de yine bu tasmalı özgürlük çağrılarının mide bulandıran pratiklerinde görüyoruz. Şimdi kendilerine verdiği aylık 400 Dolar karşılığında, bunların bir kesimi ABD için paralı askerlik yapıyor; ABD askerlerinin tasmalı itleri olarak direnişçilerin izini sürüyor. Bu açıdan tasfiye olmak bu fiyat üzerinden pazarda 'değer kazanma'ya evet demekse, entegrasyon da bunun resmi ve fiili olarak pratiğe dökülmesidir. Gerçeğin kendisi tamı tamına budur ve bu son derece lanetli bir gerçekliktir.

Tasfiyeci-provokatif eğilimin etkilerini en fazla yaşayan, onları uzun süre kendi pratiklerinde yansıtan, bu durumları ve duruşlarıyla halkımızın da tepkisini toplayıp dolaylı olarak seçimlerde AKP'ye oy akışına neden olan legal alandaki kadrolarımız olduklarına göre, bu arkadaşlarımızın artık ciddi bir sorgulamayı kendilerinde başlatmaları gerekir. Geliştirecekleri anlayış düzeltmesini anında kendi duruşlarına ve davranışlarına yansıtmaları gerekir. İster kadın ister erkek olsun, bu arkadaşlarımızın çoğu genç sayılır. Hem kadın hem de gençlik hareketinin ön saflardaki hizmetkârları, yer temizleyicileri ve yol göstericileri olarak kendilerinden beklenen herkese örnek olmaktır. Ancak bu arkadaşlar sistemin yoğun ideolojik ve kültürel saldırılarına hedef olan ve onun derin etkilerini yaşayan geniş gençlik kesimine örnek olacaklarına, adeta onları kendilerine örnek alıyorlar. Bunun öncülük etmek değil, kuyrukçuluk yapmak olduğu açıktır. Kadro sistemin kişiliksizleştiği insana kişilik kazandırır. Bu işi başarmak için bu insanın beynini ve yüreğini fetheder. Bununla da yetinmez; fethettiği beyinler ve yürekli değiştirip dönüştürmeye çalışır. Sonuçta özgürlükle fethedilmiş bir insan gerçeğine ulaşır. Tasfiyeci-provokatif eğilimin sıradan sayılacak bir etkisini bile üzerinde taşımaya devam eden bir kadronun bu doğrultudaki her çabası, dibi olmayan kovayı suyla doldurmaya çalışmasından farklı olmayacaktır. Nehirleri de içine akıtmaya kalksanız, böyle bir kova asla dolmaz.

Bütün bunlar anlamlı çağrılardır. Rehin tutulan Önderliğimizi haydut-devletin elinden kurtarmak, Onunla Özgür Kürdistan topraklarında buluşmak ve Viyan yoldaşın gerçekleşmeyen özlemi olarak ifade ettiği gibi başımızı Onun göğsüne dayayıp derin bir oh çekmek için yapılan çağrılardır. Bu çağrılar gerilla saflarına akma ve gerilla ile birleşip bütünleşme çağrılarıdır. Bu çağrılar büyük bir özgürlük devrimi gerçekleştiren halkımızı örgütleme ve demokrasiyi kurma hedefine kilitlenmiş çağrılardır. Bu çağrılar Zilan gibi, Viyan gibi, Sorxwin gibi soylu özgürlük tanrıçalarının öncülük ettikleri ve yol gösterdikleri kadın rengini taşıyan bir dünyayı yaratma mücadelesine katılma çağrılarıdır.

Çağrı özgürlük yolu yürüyüşüne daha büyük bir coşku ve heyecanla katılmayı sağlamak ve herkesi bu yola katmak için yapılır. Yolumuz açık olsun demiyorum, çünkü yol açıktır, çünkü bu yol Önder APO'nun yoludur. Eksik olan yürüyüşe geçmek, yürüyüşün temposunu sürekli arttırmak ve Demokratik Özerk Kürdistan'ı kurmaktır. Öyleyse iş başına!

TECRİT ÖZGÜR İNSANI ve İNSANLIĞI ÖLDÜRMEKTİR

Sürekli tekrarladığımız büyük anlam içeren bir cümledir: İnsan toplumsal bir varlıktır deriz. Yani başka insanlarla bir tür işbirliğini kurup geliştirmeden yaşayamaz. Yaşamını idame ettirmek isteyen herhangi bir insan, kendini dış tehditler ve doğanın tehlikelerine karşı savunmak için olduğu kadar, çalışıp üretebilmek için de başkalarıyla işbirliği yapma ihtiyacı duyar. Hepimizin bir çocukluk dönemi olduğu için de olsa biliriz. İstisnasız her çocuk başkalarının yardımına duyduğu bu ihtiyacı en derin şekilde yaşar. Bir çocuk yaşamın en temel işlevleri bakımından kendine bakma gücü ve olanağından yoksundur. Bu yüzden başkalarıyla ilişki kurmak çocuk için bir ölüm kalım sorunudur. Kendi başına kalması, bu yapısı nedeniyle varlığı için en ciddi tehdidi oluşturur. Toplumsal gerçekliğin insan yaşamındaki bu tayin edici rolü, daha başından itibaren toplumsallığın gücünü kutsamaya götüren ana olgudur. Dinsel düşüncenin çıkış noktası da toplumsallığı bu kutsama gerçeğinde yatar. Önder Apo'nun deyişiyle "Kutsama kutsalın, kutsallık ise toplumun gücü" demektir.

Marks, kapitalist sistemde değer denilen şeyin yalıtılmış bireyin emeğinden fışkırmadığını, bu açıdan sermayeyi anlamak için toplumsal emek kavramından yola çıkmamız gerektiğini belirtir. Bunun tersini düşünmenin, bir arada yaşayıp konuşan insanlar olmadan dilin gelişebileceğini düşünmek kadar saçma olduğunu söyler. Bundan hareketle insanın son tahlilde dil olduğu ifade edilir. Bu belirleme, insanın toplumsal bir varlık olduğu gerçeğiyle birebir örtüşür. Başka bir deyişle, toplumsallık insan türünün varlık koşuludur. Bunun doğal ve kaçınılmaz sonucu ise yalnız bireyin bulunmaması, insanın tek başına yaşamasının imkânsız olmasıdır. Önderliğimizin sözleriyle ifade edersek, "İnsan türünün güç kazanması tamamen toplumsal düzeyiyle kurduğu ilişkiye bağlıdır. Bireyi zayıf kılmanın, köleleştirmenin en vahşi tarzı, ona dayatılan yalnızlık düzeyidir, yaşadığı tecrüttür."

İnsan türünün var oluş halini yaşadığı doğal toplumda, her insan üyesi olduğu toplumun organik bütünlüğü içinde, onun ayrılmaz bir parçası olarak yaşar. Herhangi bir üyesinin klan topluluğu dışında varlığı asla düşünülemez. "Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için" ilkesi esas olarak bu toplumsal yaşam tarzı için geçerli bir ilkedir. Henüz kavramlaştırılmamış olsalar da, özgürlük ve eşitlik dediğimiz temel en değerler bu toplumsal yaşam tarzında kendiliğinden bir biçimde vardır. Toplumun tüm üyelerinin duyuları ve inançları ortaktır. Bu toplum tarzında baskı ve sömürü ile bunların kaynağında yer alan özel mülkiyetten kavram düzeyinde bile söz edilemez. Dostluğun ürünü olan dayanışma esastır. Doğal olarak böylesi bir toplumda yalnızlık duygusuna da yer yoktur. İnsan türü, toplumsallığın bu muazzam gücü ve imkânları sayesinde insan olmuştur. Ahlak dediğimiz kurallar ve ölçüler yine bu toplumsallığın örgüsünü meydana getirir ve sürekliliğini sağlar. Topluma ait olma bilinci ya da duygusu, kişiyi bu kurallar ve ölçülerle gönüllü bir uyum içinde yaşamaya yöneltir.

Bir yere ait olma ihtiyacını bu denli önemli kılan bir başka unsur da insanın düşünen bir varlık olmasıdır. İnsan süreç içinde öz bilinciyle kendisinin doğadan ve öteki insanlardan farklılık arz eden bireysel bir nesne olarak kendi farkına varır. Her insan için bu kendi farkına varmanın derecesi değişebilir. Ancak yine de bu fark ediş, insanı tamamen insanca olan bir sorunla yüz yüze getirir: Kendini doğadan ve başkalarından farklı bir varlık olarak duyumsaması nedeniyle, evrenle ve 'kendisi' olmayan tüm öteki insanlarla karşılaştırdığında, insanın kendini küçük görmesi ve kendi önemsizliğini hissetmesi kaçınılmaz olacaktır. İnsan bir yere ait olmadığını, yaşamının bir anlam ve yönelime sahip bulunmadığını anladığında, bir yazarın deyişiyle kendini bir toz zerreciği gibi hissedecek ve bu bireysel önemsizliğinin altında ezilecektir. Doğal toplum ve onun klan yaşam tarzının insanı bu gerçeği derinliğine hissetmiş olmalıdır. Dolayısıyla toplumun organik bütünlüğü içinde yer alması, onun için en büyük yaşam güvencesidir. Kendi başına kaldığında hiçleştiğini hissetmesi, toplumun öteki üyeleriyle birlikte olduğunda ise mucizeler yaratıldığını görmesi, günümüz insanının değil, gerçekte doğal toplum insanının fark ettiği bir gerçekliktir denilebilir. Birey toplumla anlam kazanır ve kazandığı anlam gücüyle toplumsal yaşama katılır.

Kapitalist devletin egemen olduğu bir dünyada yaşıyoruz. Kapitalizm, kendisinden önceki devletçi toplum sistemlerinden farklı olarak, gelişmesini doğrudan topluma saldırmasına ve bu saldırıdan sonuç almasına borçludur. Toplum özel birikimin, aynı şekilde gelişen yeni sistemde oluşacak sermaye birikiminin önündeki en büyük engel durumundadır. Üretimin ve bunun sonucu olan her türlü değerin toplumsal bir nitelik taşıması nedeniyle, toplumun özel birikimi kendisi için bir tehdit olarak görüp tavrı alması son derece doğaldır. Hiyerarşik toplumdan beri gözenekleri olan kapitalizmin gecikmeli gelişmesinin en önemli nedenlerinden biri işte toplumun bu tehdit algısıdır. Özel birikim toplumun ahlaki ölçülerine ters düşmektedir. Dolayısıyla kapitalizm gelişebilmek için öncelikle toplumu bir arada tutan ahlaki örgüyü parçalamak zorundadır. Kapitalizm ancak ahlakın geriletilmesiyle gelişir. Azami kâr yasası temelinde saçmalık düzeyine varan sınır tanımayan sermaye birikimi başka türlü sağlanamaz.

Kapitalizmin birey olgusunu geliştirdiği ve bireyselliğin kapitalizmin ürünü olduğu yanılsaması, insansızlaşma doğrultusunda ilerleyen bu sistemin ömrünü uzatan en tehlikeli yanılgılardan biridir. Kapitalizm birey yaratmaz, tersine topluma düşmanlık yapan varlıklar ortaya çıkarır. Birey olmak herhalde kendi türünün kurdu haline gelmek değildir. İnsanı kendi hemcinsinin kurdu haline getirmek üzere kendi sistemini kuran kapitalizmin, bu temelde biçimlendirdiği ilginç varlığa birey tanımı nasıl layık görülebilir? Birey olmak, doymak nedir bilmeyen obur bir iştahla insan toplumuna ait tüm değerleri gasp etmek, insanın tanrıların dışkısından yaratıldığını vaaz eden Sümer rahibinden çok daha beter bir tutumla öteki insanları hiçleştirip kendini yeni bir tanrı-kral haline getirmek midir? Birey olmak, “insanla insan arasında çıplak öz çıkar ve katı peşin ödemededen başka bir bağ bırakmamak” mıdır? Birey olmak, “kişisel değeri bir mübadele değeri haline getirmek” ve “bin bir güçlkle elde edilmiş sayısız özgürlüklerin yerine o biricik ve acımasız özgür ticareti koymak” mıdır? Birey olmak, sağlamlığı ve sürekliliği olan ne varsa eritip buharlaştırmak, kutsal olan her şeyi murdar etmek, insanı “artık kendi yaşamının gerçek koşullarını ve öteki insanlarla olan ilişkilerini tüm çıplaklığıyla karşılamak zorunda” bırakmak mıdır?

Birey olmak öncelikle kulluk zihniyetinden kopmakla başlar. Kul zihniyetinin aşılması, özgür bir zihniyet kazanmak anlamına gelir. Yeni zihniyet yeni özgür kişilik demektir. Kulluk zihniyetinden kopan bizzat kişinin kendisi olduğuna göre, hâkim zihniyetin sorgulanması ve bundan kopuş da ilkin kişinin kendisinde gerçekleşir. Toplumun hâkim zihniyeti aynı zamanda topluma hâkim olan ilişki biçimidir. Dolayısıyla zihniyetle çelişki, mevcut toplumsal ilişkilerle çelişkidir. Bu anlamda özgür bir zihniyet kazanan birey topluma yeni ilişki biçimleri dayatmak durumunda kalır. Bu nedenle birey olmak, hâkim zihniyetle çatışarak mensubu olduğu topluma yeni ilişki biçimlerini dayatmayı gerektiren kişilik duruşu olarak tanımlanabilir. İnsanın anlamı nedir sorusuna yetkin cevap vermek ve bu temelde insanı doğru tanımlamak, bir bakıma zihniyet devriminin özünü oluşturur. Her şeyin gerçek özü kendi başlangıcında gizlidir. Bu da bizi insanın var oluş hali olan toplumsallığa götürür. O halde birey olmak, toplumun ana kuruluş ilkeleriyle uyumu yakalamak, buna bağlı olarak topluma karşı sorumluluğunun bilincine varmak ve bu sorumluluğun gereklerini pratikleştirmektir.

Kölelik en genel anlamda hiyerarşik ve devletçi toplum sisteminin, özel olarak da üst toplum denilen devletin alt toplum için hazırladığı toplumsal statüdür. Kölelik devletin ortaya çıkışıyla birlikte gelişir. Başka bir deyişle devlet olmadan köleleştirme mümkün değildir. Bir bütün olarak devletçi uygarlık sistemi kölelik üzerinde yükselir. Bir ‘zihniyet ve kurumsal akış’ olarak devlet olgusunda süreklilik esastır. Devlette yaşanan biçim değişikliği özünün de değiştiğini göstermez; tersine özün korunması biçim değişikliğini zorunlu kılar. Devleti alt toplum üzerinde üst toplum olarak tanımladığımıza göre, devletin varlığı alt toplumun da varlığını gerektirir. Kurumlaşan devlet kurumlaşan kölelikle özdeştir. Alt toplumun direnişi sonucunda kölelikte yaşanan yumuşama köleliğin ortadan kalkmasına değil, daha da derinleşmesine tekabül eder. Her yumuşatma girişimi köleliği biraz daha derinleştirir. Derinleşen kölelik içselleşen köleliktir. Feodal devletçi toplumda kulluk düşüncesinin tüm topluma yayılması ve kulluğun yaşamın doğuştan hali olarak değerlendirilmesi bunun en çarpıcı ifadesidir. Bu çerçevede kapitalizmi ‘derinleşmiş ve genelleşmiş kölelik sistemi’ olarak tanımlamak son derece gerçekçidir. En tehlikeli kölelik kapitalizm çağının köleliğidir. Kapitalist modern yaşamın özgür yaşam olarak sunulması veya öyle algılanması, sadece ve sadece köleliğin dehşet verici içselleşmesine tanıklık eder.

Bir bilinçte derinlik ve tutarlılık durumu zihniyet devrimi özgür birey olmanın önkoşulu ise, o zaman kendisinde zihniyet devrimini gerçekleştiren birey hiyerarşik ve devletçi toplum zihniyetinden tümüyle arınmak zorundadır. Devletçi ve iktidarcı zihniyetten kopuş, bunun tamamlayıcı unsuru olarak devlet odaklı uygarlığın ilişki ve yaşam tarzından kopuşu da beraberinde getirir. İkisinin birlikte gerçekleştirilmiş olması bize özgür bireyin tanımını verir. Önder Öcalan’ın “Hiyerarşik devletçi sınıf uygarlığından kopuş en büyük özeleştirmedir” biçimindeki sözleri, her birimizin kendimizi özgür birey olarak gerçekleştirmemizin giriş kapısına işaret eder. Günümüz açısından bakıldığında özgür birey olarak doğuş yapmak, komünal

var oluş ilkelerinden uzaklaştırılan insanlık için elzem olan bir doğuşu gerçekleştirmektir. Bunun temel niteliği ise, “genel olarak devlet odaklı” ve “özelde kapitalist modern yaşamdan kopuşla başlamasıdır.” Böylesi bir kopuş, insansal var oluşa dönüş anlamını taşır.

Günümüzün kapitalist sistem insanının ‘kendi başına olma’ halini birey olmak biçiminde anlamak, daha başından kendini kölelik zinciriyle bağlamak demektir. En genel ifadeyle bencillik olarak adlandırılabilir bu durum tam bir soysuzluk belirtisidir. Kendisi dışındaki herkes sistemin bu sözde bireyi için ancak kendi çıkarlarına hizmet etme potansiyeli taşıdığı müddetçe bir anlam taşır. O, sözgelimi tavuğa nasıl yumurtası ve etinden yararlanacağı bir nesne olarak bakıyorsa, çevresindeki insanları da aynı bakış açısıyla değerlendirir. Onun için insan dahil doğadaki her şey bir kullanım ve aynı anlamda tüketim nesnesidir. Bu özellikleri taşımayan hiçbir şeyin onun gözünde bir anlamı ve değeri yoktur. Değer kavramından söz edildiğini duyduğu zaman bu tipin sorduğu soru şudur: Ne kadar eder? Parayı biricik değer ölçüsü olarak ele aldığı için, kendisi de dahil, her şeye alım-satım konusu olarak bakar. Başka bir deyişle tam bir istifçi ve pazarlamacıdır. Biriktirir ve pazarlar.

Kapitalizmle toplumsallık asla bir arada var olamaz. Daha doğrusu kapitalist sistem toplumu inkâr eden sistemdir. Bu sistemin yaratımı olan insan türünün de toplum olgusu ve toplumsallıkla hiçbir ilişkisi yoktur. Buradaki kullandığımız anlamıyla ‘kendi başına’ olmak, topluma karşı hiçbir sorumluluk duygusu taşımamayı doğurur. Sorumsuz insan ahlaksız insandır ve o da gerçekte artık insan değildir. Ahlak, Önder Apo’nun deyişiyle toplumun özgürlük bilincidir, toplumun zora dayanmayan kurallı yaşamıdır. Kural dediğimiz şey toplumu bir arada tutan değerler, ölçüler ve ilkeler sistematiğidir. Toplumun her üyesinin yaşam ortaklığı temelinde bu kurallara uyum gösterme yeteneği, taşıdığı sorumluluk düzeyini ortaya koyar. Toplumun organik karakteri sorumluluğun karşılıklı olmasını sağlar. Daha açık bir ifadeyle sorumluluk taşımak yalnızca bireye ait bir yükümlülük değildir; toplum da her üyesinin varlığından aynı düzeyde sorumludur. Komünal yaşamın temel ilkesi olan ‘Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için’ ilkesi bu anlama gelir. Klanın bir üyesini korumak için çoğu zaman yok olmayı bile göze aldığı iyi bilinir. Sözüünü ettiğimiz karşılıklı sorumluluk işte budur.

Kural koymak, seçim yapma gerekliliğiyle karşı karşıya bırakmaktır. İyi ile kötü, güzel ile çirkin, doğru ile yanlış gibi şeyler bizi bir tercihte bulunmaya zorlayan gerçekliklerdir. Seçimimizi bunlara bakarak yaparız. İnsan olmanın anlamı budur. İnsan seçmesini bilen bir varlık olduğu için insandır. Bizde olduğu gibi hayvanda da bir çift göz bulunur, hayvan da bir uçurumun başına geldiğinde düşmemek için geri çekilir. Uçurumun başına gelme örneğinde düşmeme biçimindeki refleksimizde görüldüğü gibi, tutumumuz bazen hayvaninkiyle çakışır. Ancak biz gözlerimizi sadece uçurumdan düşmemek, duvara ya da ağaca toslamamak için kullanmayız. Gözlerimiz boğulmak üzere olan birini de görür ve o anda onu kurtarmak için canımızı tehlikeye atıp suya atlarız. Kimi zaman başarı kazanır ve kurtarıcı haline geliriz; kimi zaman kendi yaşamını da yitirenimiz olur. Öyle ki, yaşamını yitireni çoğu zaman kurtarıcıdan daha yüksek bir mertebeye oturturuz. Bunun içindir ki, birinin tehlikede olduğunu gördüğü halde yardım için kılını kıpırdatmayan kimse bizim için korkunç bir vicdansız ve ahlaksızdır. Ahlaksız ve vicdansız birinin de ahlakını yitirmemiş bir toplumda yeri yoktur.

Gerçek anlamda her türlü değer toplumsal bir karakter taşıdığına göre, toplum dışına çıkmak ve toplum karşısında kendi başına var olma yolunu seçmek, kendini tüm değerlerden soyutlamak demektir. Bu anlamda kapitalizmin insan yaratımına denk düşen sözde birey bütün değerleri boşamıştır. Onun için rakamların dili dışında bir ölçü yoktur. “Ne kadar eder, fiyatı kaç? Daha ucuz olmaz mı? Kaça satın alırsın? Ne verirsin, neye verirsin? Ne kadar eğlenceli, bilet parasına değer mi?” Bu çerçevede sorular zincirini istediğiniz kadar uzatabilirsiniz. Kapitalizmin insanı için ölçü ve değer bu sorulara verilecek cevaplarda saklıdır. Ne var ki, rakamların dili parçalanmış yaşamın dilidir; birbirine eklenmiş parçalardan oluşan makinenin dilidir; robota dönüştürülmüş insanın dilidir. Bugün devrimci saflarda bile bu dilden etkilenenlerin varlığına tanık olmak oldukça ilginçtir.

Değerlerden kopmak, ayırt etme ve seçim yapma yetisinin varlığını ortadan kaldırır. Dolayısıyla kapitalizmin yaratımı olan insan tipi, ayırt etme ve seçme yeteneğinden yoksundur. Bu da onu vicdansız ve ahlaksız kılar. Onun en büyük becerisi sınır ve ölçü tanımayan tüketme yeteneğidir. O neredeyse el attığı her şeyi kendi metabolizmasının çevrimine dahil eder. Başka bir deyişle yer, içer ve dışarı atar; deyim yerindeyse bu konuda adeta bir gübre üretme fabrikası gibi çalışır. Yiyeceği tüketir, içeceği tüketir, giyeceği tüketir, cinselliği tüketir, kültürü ve sanatı tüketir, vicdanı ve ahlaki tüketir, insanı tüketir, doğayı tüketir, kendini tüketir...

Bu sınırsız tüketme hırsı kapitalizmin insan tipinin içinde bulunduğu insani, vicdani ve ahlaki yalnızlığının doğurduğu acıları unutmaya çabası olarak tanımlanabilir. O gerçekte ileriye ve yukarıya doğru devinen yaşamı tüketir. Onun barda,

pavyonda, diskotekte, konserde, cıvık televizyon dizileri karşısında, reel ya da sanal âlemde gülüp eğlenmesine bakarak yaşamaktan zevk aldığını sanmak yanlıştır. Çalışma ve uykuyla geçirdiği saatler dışında kalan zaman onun için öldürülmesi gereken bir şeydir. Dolayısıyla o hayata uzak, ölüme yakındır; hatta ölümlerle birlikte yaşar. Onun yaşamı zamana yayılmış bir intihar durumudur. Bu özelliğiyle salt biyolojik bir varlığa indirgenmiştir. Soluk alıp verir, metabolizması işler haldedir ve yaşamı bu iki etkinlikle çerçevelenmiştir. Akıl ve duygunun gücünü bilmez. Davranışları güdüseldir. Şiddet kullanmaya oldukça yatkındır. Şoven milliyetçi kıskırtmalar ondaki şiddete başvurma eğilimini alabildiğine tırmandırır. Popüler bir sanatçıyı dinlemeye gelen kalabalığa karışıp herkesinkine benzer hareketleri yapmakla, solcu bir genci döverek öldürmek isteyen güruhun linç eylemine katılmak onun için aynı şeydir. Bu davranışıyla bir koyunu parçalayan kurt sürüsüne katılan bir başka kurdun reflekslerine sahiptir. İnsanın kurdu haline getirilmiş acımasız insan gerçeği işte budur.

Kuşkusuz burada çizilen tiplere erkeğe özgüdür. Ara sıra bazı kadınlar da bu tiplere dahil olsalar bile, onları bu halleriyle kadın olarak değerlendirmek artık mümkün değildir; onlar kapitalizmin yalnız bireyinin erkekleşmiş kadın versiyonlarıdır. Kadın bu tip için sadece ve sadece tinsel ihtiyaçlarını tatmin edeceği cinsel bir objedir; şehvetini tahrik eden bir et yığındır. Onun kadınla ilişkisi anlaktır. Utanmazca aşk yaptığını iddia eder, ancak ilişkide bulunduğu kadının adını sormaya bile ihtiyaç duymaz. Öyle ya, et her yerde ettir, etin kimliği ve kişiliği yoktur, ete adı sorulmaz. Satın alınırken yağlı mı yağsız mı, kemikli mi kemiksiz mi, kuzu eti mi koyun eti mi, taze mi bayat mı olduğuna bakılır. Kadın da onun gözünde doğranıp parçalanmış bir kuzu ya da koyundan farksızdır. Hangi parçasını canı çekerse onu satın alır. Pazarda bulmazsa gasp eder; taciz ve tecavüz bu gasp türüne girer. Sistem özü itibarıyla aslında bu tüketici erkek tipi için çalışır. Onun için mal üretir. Dolayısıyla kadını da bu mallar arasına katar. Tümüyle bu insansız erkeğe ayarlanmış ve onun arzularına göre olan bir kadın tipini şekillendirmek için çaba harcar. Kapitalizmde kadın köleliği bu tarzda işler. Kadının bu metalaşması, tamı tamına yaşamın metalaşmasıdır. Metalaştırılan yaşam pazara sürülüp elden çıkarılmak istenen yaşamdır.

Kapitalizmin ucube yaratımı olan bu insansız yalnız bireyin tersine, özgür birey yaşamın tutkulu bir aşığıdır. Onun için en kutsal şey, karşısında secdeye yatar gibi yaklaşılması gerektiğine inandığı özgür yaşamdır. Yaşam onun bedensel varlığının içinde delicesine akan bir ırmaktır; bu ırmağın dur durak bilmeyen görkemli akış halidir. Özgür birey, bu akışın, sürekli oluşum haindeki evrenin işleyiş ilkesinin bedensel varlığındaki gerçekleşmesi olduğunun farkına varan insandır. Bu açıdan canlı olanın yalnızca kendisi olmadığını bilir. Canlılık her yerde ve her şeyde vardır, her şeyin bir ruhu vardır, her yer enerjiyle doludur. Ruh maddenin bu gözle görülmeyen ve elle tutulmayan enerjisidir. Belki çıplak gözle bu enerjiyi görmez, ancak bütün hücreleri ve bütün duyurgalarıyla hisseder. Bunu hissettiğinde o artık evrenin küçük bir maketidir, bir mikro evrendir. Bu açıdan özgür insan evrendeki muazzam çeşitliliğe hayranlıkla yaklaşır, sınır tanımayan zenginlik bu çeşitliliğin kendisidir. Doğa bu çeşitliliğin tüm haşmetiyle sergilendiği bir güzellikler kaynağıdır; bu zenginliği doğuran, besleyen, yetiştiren ve sürekliliğini sağlayan kutsal anadır. Kendisi de bu kaynağın içinde yer aldığından, doğa kendisinin de anasıdır. Ananın kutsallığı aynı anlamda doğanın kutsallığıdır.

Demek ki, insan için en büyük özgürleşme adımı bu anlam ve duygu gücünü yakalamaktır. Yaşamın değeri uzunluğuyla değil, bu anlam ve duygu gücüyle ölçülür. Ne kadar anlıyor ve hissediyorsanız o kadar yaşıyorsunuzdur. Yaşam ustalığı ve bilgeliği de zaten budur; çağdaş müminlik, yaşamı bu ustalık ve bilgelikle ağırlayıp yaşamaktır. Yaşanan bu derin anlam yücelmesi önce özgür bireyde ete kemiğe bürünmüştür. Çünkü kendi anlamını bilmeyen biri, kendi dışındaki şeylere de anlam biçemez. Özgür insan, kendisi de dahil, evrendeki her şeye anlam biçen, her doğal olgunun bir özelliği olduğunun farkına varan yegâne varlıktır. Önder Apo'nun deyişiyle öznellik, her doğal olgunun içinde hareket ettiği yasayı anlatır, onun anlam düzeyini gösterir. Anlam yüklenmek ve anlam yüklemek, insanı eşref-i mahlûkat yapan temel özelliğidir. Duygusal zekâ bütün canlı türlerine özgü bir zekâdır. Ancak anlamlandırmada öncelikli yere sahip olan analitik zekâ yalnızca insana özgü bir olgudur. İnsanın ayrı bir canlı türü olarak varlığını kanıtlaması, insandaki duygusal zekâyla analitik zekânın uyumlu birliğinin eseridir. İnsanın komünal var oluş halinden uzaklaşmaya götüren bütün sapmalar ve sapkınlıkların kaynağında analitik zekânın yer alması, insandaki bu zekâ türünün kötülüğüne kanıt oluşturmaz; sadece duygusal zekâdan koptuğunda ne denli korkunçlaştığını gösterir. Sınıfsal akıl, öldürmeyi sanat haline getiren ve bunda yetkinleşen akıldır.

Özgür bir erkek insan için kadın yaşamın kendisiyle özdeşdir. Kadın doğaya gösterilmesi gereken saygının benzerini hak eden en temel toplumsal olgudur; düşünen, hisseden, anlam biçen, emek veren ve emeğiyle değer üreten insan gerçeğinin asli unsurudur. Doğa kadından, kadın ise erkekten önce gelir. Doğayla insan ilişkisinde olduğu gibi, kadınla erkek ilişkisinde de maşuk-âşık ikilemi vardır. Erkek âşık, kadın ise maşuk konumundadır. Başka bir deyişle ulaşılmak istenen erkek değil

kadındır. Aşk en yüksek insani ölçülere tutkulu bağlılıksa, bu ölçüleri koyan ve kendisi ölçü olan kesinlikle kadın gerçeğidir. Kadın özgür yaşamın özünü teşkil eden aşkın da gerçek öznesidir. Doğru yaşam aşkı yüklenmiş yaşamsa, böylesi bir yaşam arayışı kişiyi kesinlikle özgür kadına götürecektir, götürmek zorundadır. Dolayısıyla özgürlüğe götüren yol aşk işçiliğinin yoludur. Kadınlar ve erkekler olarak birlikte bu yola girenler, her iki cinsin eşit temeller üzerinde yükselen birliğinin kadının erkekle eşit ve dengeli güç ilişkisini yakalamasından geçtiğini iyi bilirler. Onlar, Önder Apo'nun dediği gibi, yaşamın en çetin sınavlarından geçerken birbirlerine eşitlik ve özgürlük sözü vermişlerdir. Bu sözün de ancak özgür bir ülke ve demokratik bir toplumda gerçekleşeceğine yürekten inanırlar. Eşitlik ve özgürlük bataklık çamurları içinde birlikte debelenmek değildir; birlikte dorukları tırmanmak ve yüceltilerde seyretmektir. Doruk, özgür ülke ve demokratik toplumdur.

Ne acıdır ki, sistemin verili kadını 'metalaşmış eşya kadını' derekesine düşürülmüştür. Kadını düşüren güç devletçi toplum sistemidir. Bu sistem egemen erkeğin lanetli cisimleşmesidir. Kadının toplumsallığı dağıtılmadan erkeğin egemenliği gerçeğe dönüşmez. Köleleştirilen kadın günümüz egemen sisteminde en fazla kâr getiren meta konumundadır. Özgürlüğü arayan bir erkeğin böylesi bir kadınla ilişkisi kendini inkâr etme, özgürlük arayışının sahteliğine kanıt oluşturmaz. Özgürleşmek isteyen kadının bu sistemin erkeğiyle ilişkisi çok daha çirkindir, bu kendisini aşağılamasına neden olan bir ilişki türüdür. Onlar için gerçek özgürlük ilişkisi amaç birliği yapmak, bu amaç doğrultusunda omuz omuza mücadele vermek ve bu mücadeleden başarıyla çıkmaktır. "Aşkın yüzü daima özgürlüğün zafer kazanan savaşına dönüktür." Bu anlamda aşk Apocu Hareketin en yakıcı gerçeğidir. Zafer çizgisinde yürümek, aşkın gülümseyen yüzüne doğru ilerlemektir. Ağlayıp sızlayanın, çaresizliğine ve çözümsüzlüğüne ağıtlar yakanın, devenin hendeği atlayamaması misali başarı adımlarına güç getiremeyenin, özgürlüğü başkalarından dilenenin, kendi içindeki muazzam enerjiden bihaber olanın, bu enerjiyi açığa çıkarıp özgürlük kanallarına akıtmayanın aşkı yoktur. Aşk gerçekte özgür yaşam enerjisidir. Dünyanın güneşin etrafında dönmesini sağlayan bu enerji insanda da vardır. Ancak kapitalizm dünyasının insanı 'at gözlüklü ve teneke yürekli' biri olup çıktığı için kendisinin bu gücünün farkında değildir.

Devlet odaklı uygarlık sistemini anlatıyoruz; onun nasıl bir insan tipi şekillendirdiğini anlamaya çalışıyoruz. Lanetin nasıl insanın başında patladığını ve kulluğa alıştırılan insanın horlanma ve aşağılanmanın derin uçurumuna nasıl yuvarlandığını bilince çıkarmak istiyoruz. Dinsel metinlere baktığımızda, peygamberlerin sözünü ettikleri lanetli toplum gerçeğini katbekat aşan bir lanetin günümüz insanlığını sarıp sarmaladığını görünce dehşete kapılıyoruz. Lut'un Sodom ve Gomora'sının Tanrı'nın gazabına uğrayan insanlarıyla karşılaştırın; bu iki kentin yaşadığından daha iğrenç bir gerçeklikle karşı karşıya olduğumuzu göreceksiniz. Günümüzün çılgın 'tüketim toplumu'nu yaratan sistem Tanrı'yı çoktan öldürmüştür. Yok edilen Tanrı yok edilen toplumdur, öldürülen insandır, can çekişen insanlıktır. Sodom erkeklerinin kadınlardan daha fazla genç erkeklere olan cinsel düşkünlüğü, günümüzün ahlaktan yoksun insan tipinin akıllara durgunluk veren çılgınlıkları karşısında sıradan bir insan zaafı gibi duruyor. Bu barbarlık ve vahşete dikkat çekiyoruz. Özellikle kapitalist yaşamın bugünkü hali, var oluş gerçeğinden tümüyle kopmak üzere olan adeta ucube bir varlığın doğuşuna tanıklık ediyor. Hem coğrafya hem de halk olarak yakın zamana kadar sistemin kıyısında yer alan Kürt gerçeği, şimdi tümüyle bu insansız sistemin içine çekilmeye çalışılıyor. Bunun için uyarıda bulunuyoruz.

Göz alıcılık kavramının en çok da kapitalizmde tam bir güdü kıskırtmasını ifade ettiği kesindir. Kapitalist sistem beyne ve yüreğe değil göze hitap eder. Bunun en çarpıcı biçimi olan reklâm tümüyle göze seslenir. En ilgisiz bir nesneye ilişkin reklâmda bile kadın bedeninin bir malzeme olarak kullanılması bunu gösterir. Pavlov'un köpekler üzerindeki deneyiyle ulaştığı şartlı refleks teorisi şimdi kapitalistler tarafından insanlar üzerinde denetleniyor: Yeter ki kadın bedeniyle yan yana göstermiş ol, bu sayede en iğrenç malı bile rahatlıkla satarsın! Mideye giden yol cinsellikten geçer; cinselliği öne çıkar, herkes işkembesini tıka basa doldursun! Ambalajı göz alıcı olduktan sonra satılamayacak bir nesne olamaz. Ne kadar ilginç, İsa sanki bugünü önceden görüp konuşmuş: Onlar kireçle beyaza boyanmış mezarlara benzerler; uzaktan güzel görünürler; ancak yakından bakınca içinde her türlü murdarlığı ve çürümüş kemik yığınlarını görürsünüz. Ne var ki günümüz insanı bakarkör olmuştur; yani bakar ama görmez, duyar ama işitmez. Böyle olunca da seçmez; dolayısıyla içerikle değil görüntüyle yetinir. Bu aşağılık sistemde uygulanan yegâne kural, yalnız bireyin tüketme yetisini şahlandırarak tüketici bir grup yaratmaktır.

Kural koymanın seçim yapmayı bir gereklilik, komünal toplumsal yaşamın bir gereği olduğunu belirttik ya, ancak yine de seçim yapmanın o kadar kolay olmadığını iyi bilmek gerekir. Bu durum, bir suyun öteki ya da beriki tarafında yer tutmak gibi kolayca ayırt edilip tavır alınabilir bir eylem gibi değerlendirilemez. Anlam ve duygu gücü olmadan, iyi ve kötünün birbirinden ayırt edilmesi güçtür. Böyle bir güçlük olmasa bile, kapitalist sistemde vicdanlar kurduğundan bu ayırt edicilik

pek önemsenmez. Kendini düşünmek akıllılık, başkasına saygı göstermek enayilik olarak değerlendirilebilir. Nitekim kapitalizmde bu kesinlikle böyledir. Birinin yükselişi ötekinin düşüşü, birinin kazancı ötekinin kaybı sayılır. Yani sistem insanının zihniyetinde telafisi oldukça zor bir hasar vardır. Esas sorun bu noktadadır. Bu zihniyet çözülüp aşılmadıkça özgürlükten kaçışı durdurmak olanaksızdır. Bu durumda yapılması gereken şey hasarın nerede olduğunu ve özellikle ne zaman başladığını ortaya çıkarmaktır. Teşhis doğru konulmadan tedaviye de giriş yapılamaz.

Hiyerarşik ve devletçi toplum sistemi bir 'yalana dayalı toplum sistemi'dir. İnsan bilincinin en büyük tecavüze uğraması bu sistemle birlikte gerçekleşmiştir. Köleleştirilen özgür insan zamanla bunun tanrının istemi ve eylemi olduğuna inandırılmış, bu inandırıcılık ve ikna yeteneği sayesinde efendilerine itaat eder hale getirilmiştir. Şaman geleneğinin izinde yürüyen Sümer rahibi ilk sistemli yalancı ideoloji olan mitolojiyi ortaya çıkaran, onu yeni toplumun ideolojisi haline getiren, müthiş ikna yeteneğiyle egemenliği altındakilere kabul ettiren ve bu temelde devletin kurumsal temellerini atan kişidir. İnsanın kölelik yaşamına alıştırılmasında bu zihniyet zor kullanımından çok daha fazla etkili olmuştur. İğrenç tecavüz budur. Önder Apo'nun da altını çizdiği gibi, beyin yıkama tekniğinin ilk çarpıcı gerçekleşmesi olan Sümer rahibinin ikna gücü olmasaydı, devletin bir eşkiya kurumu gibi ele alınıp kısa zamanda yıkılması kaçınılmazdı. Ancak bir zihniyet olarak devlet bu sayede günümüze kadar gelebilmiştir. Beş bin yıllık devletçi uygarlık tarihi boyunca kölenin yaşamında kısmi bazı iyileştirmelere gidilmiş, ancak bilince yapılan tecavüz hızından hiçbir şey kaybetmeden, hatta daha büyük bir şiddetle devam etmiştir. Bu anlamda insan bilincine en büyük tecavüzün günümüzün sosyal bilimcisi tarafından yapıldığını özenle belirtmek gerekir.

Uygarlık tarihi akıl almaz sınıflaşmalar ortaya çıkarmanın tarihidir. Sınıflaşma insanlıktan düşüştür. Efendi-köle ayrımı temelinde başlayan sınıflaşma, insanlıktan çıkma yoluna girildiğine işaret eder. Bu nedenle köle, serf ve proleter yüceltmesi anlamsız olduğu kadar tehlikelidir. İnsanlığın komünal var oluş halinde sınıf ve sınıf sömürsü yoktur. Bir yücelik aranacaksa kesinlikle burada aranmak durumundadır. Sümer devletçi toplumunun kölesiyle günümüzün kapitalist sisteminin proleteri arasında özünde bir farklılık yoktur. Bu anlamda Marksizm'in işçi sınıfını ücretli köle sınıfı biçiminde tanımlaması yerindedir. İkincisinde kölelik biraz daha inceltilmiş ve gizlenmiştir. İnceltme işlemi köleliğin içselleştirilmesi ve benimsenmesi sonucuna götürmüştür. Gizleme, görünmez hale getirme savaşta kullanılan etkili bir yanıltma taktiğidir. Zaten devletleşme hali de bir sürekli savaş halidir. En tehlikeli savaş, sınıflaşmanın özünü muhafaza etmek üzere, inceltme ve örtbas etmenin kesinti tanımayan sürekliliğidir. Bunun günümüzde ulaştığı düzey biyo-iktidardır; yani devletin her yere sızması, toplumun der tarafına binmesi, beyinleri ve yürekleri işgal etmesi, kendini 'herkesin sevgilisi' olduğuna inandırması, insansal yaşamı ve ölümü tamamen kontrolü altına almasıdır. Kaldı ki, bugün kapitalist modern yaşamın en rafine haliyle işlediği yerlerde toplum gibi sınıflar da önemli ölçüde tarihe karışmak üzeredir. Orada kapitalist devletle kendini bedensel ve ahlaki tecrit içinde tutan bireylerden oluşan bir 'kendine başına olanlar sınıfı' karşı karşıyadır.

Topluma ve insana düşman bu sistemin neden Önder Apo'ya karşı olduğunu, neden onu her günü birkaç ölüme bedel koşullarda tuttuğunu, neden bedensel ve bu da olmazsa anlam itibarıyla yok etmek istediğini anlamak artık zor olmasa gerekir. En genel hatlarıyla bakıldığı zaman bile, Önder Apo'nun bu sistemi kabul etmediği kolayca anlaşılabilir. O mevcut sistemi kabul etmiyorsa, sistem neden onu kabul etsin? Kuşkusuz buraya kadar her şey normaldir. Önder Apo Avrupa'ya çıktığında, sistem "Seni kabul etmiyoruz" deyip bu işin içinden çıkabilirdi. Ama böyle davranmadı; ne pahasına olursa olsun yakalayıp Türkiye'ye teslim etmeyi ve histeriye dönüşen ırkçı milliyetçiliğin yol açtığı linç havası içinde canavarca parçalatmayı esas aldı. Roma arenalarında aslanlara parçalatma oyununun çağdaş bir versiyonunu Önder Apo şahsında Türkiye'de sahneye koymak istedi. Bu da gerçekleşmeyince, kendisini eşi menendi görülmemiş bir tecrit ve izolasyona mahkûm etti.

Neden sorusuna cevabı yine Önder Apo'nun kendisi veriyor: "Adım Abdullah, yani 'Allah'ın Kulu'; ama kul olmayı yüreğime tam oturtmamakla kendime saygılı olmanın, dolayısıyla o tanrısal güçler ne kadar üzerime gelirlirse gelsinler özgür insanı savunmanın büyük erdem olduğuna kendimi inandırmıştım. Yeniden daha güçlü doğuyordum. Beğenmediğim anamın doğuruşuyla ciddiyetine hiç inanmadığım modernitenin doğurma çabalarına karşı, tüm öldürmelerden sonra kendi kendimi üçüncü kez doğuruşumu çok ciddiye alıyor ve hoşlanıyordum. Yaşamışların arkadaşlıklarına yine ihtiyaç duymuyordum. Tüm arkadaşlarımı efsanelerde bulmaya başlamıştım. Komplocu Zeus'un Prometheus'a ve Hektor'a yaptıklarıyla onun günümüzdeki Atinalı ibne çocuklarının aynı olduklarını gördükçe arkadaşlarımı daha iyi tanıyordum. Prometheus ve Hektor'la arkadaşlık çok onurlu oluyordu. Bunu hak etmiş olmam bana gurur veriyordu."

Önder Apo henüz küçük bir çocukken, daha toplumu ve aileyi bile doğru dürüst tanıyamamışken, yaşamın ihanete uğradığını ve mevcut durumuyla yaşanmaya değmeyeceğini fark eden ve “Ben böyle yaşamayacağım” diyen bir insandır. Bu tavır alış, özünde aşılmakta olan feodal uygarlığa ve gelişmekte olan kapitalist modern yaşam tarzına karşı bir tavır alıştır. Bunun anlamı, sözü edilen sistemlerin yaşam tarzına bulaşmamaktır. Mevcut yaşam hali ihanete uğramış bir yaşamın ifadesiyse, o halde bozulmamış olarak varlığını sürdüren bir insan yaşamı mutlaka var olmuştur. Böyle olmasa, ‘nasıl yaşamalı?’ sorusu da gündeme gelmez; ortada böylesi bir soru olmadığı için, gerçek anlamda özgür ve yaşanmaya değer bir hayatın arayışına da girilmez. Bu soruyu kendinize sorabiliyorsanız, o zaman daha insanca bir yaşamın mümkün olduğuna da inanıyorsunuz demektir. Karanlık her yere sinse ve her şeye hükmetse de, karanlığa nefretiniz ve ışığa duyduğunuz özlem bir gelecek umudu olarak yüreğinizde yer tutar. İnsanlığın beşiği olan, ancak insanın gölgesinden bile eser kalmayan bir ülkede ‘umut bile sayılamayacak bir duygu’ ile ilk toplumsal özgürlük adımlarını atmak, Önder Apo’nun çocukluktaki bu yaşam duruşuyla bağlantılıdır.

Özgür yaşam arayışı özgür bir toplum arayışıdır. Toplumun yokluğu yaşamın da yokluğudur. Biyolojik bir varlık olmanın sınırları içinde kalıp atmosferi ve yeryüzünü kirletmeye insani yaşam denilmeyecekse bu böyledir. Bu anlamda her peygamber kendi halkını yaratır. Önder Apo da ilk toplumsallaşma denemelerini çocuk oyunlarında gerçekleştirir. Çocuk ruhunun saflığını korumak, ruhunu satmamak, kendi çocukluk hayallerine ihanet etmemek önemlidir. Ruhun bu bekâretinde ısrar, devlet odaklı yaşam tarzından gelebilecek her türlü kirlenme tehlikesine karşı en büyük güvencedir. Zaten fiziksel olarak içinde yer aldığı toplumun verili yaşam tarzına öfkeli. Dolayısıyla mevcut toplumsal zemini bir ‘ölüler yatağı’ olarak algılamaktadır. Bu algılamayla birlikte kararını vermiştir: Kirli suların aktığı bu bataklıkta yüzmeyecektir; asla bu zeminde soluk alıp verenler gibi yaşamayacaktır. Bu kararının içeriğine ilişkin bizzat kendi sözleri vardır: “Oldukça aykırı olacağım. Alternatifini buldum mu, bulabildiğim kadar yaşarım. Hiç bulmazsam, hiç olmazsa bir takva sahibi, bir zikir sahibi kişi gibi, herkesin yanından bile geçemeyeceği soyut bir tarzı tercih ederim, sadece soyut yaşarım. Bu kirli somuta katılmam” der. Onunla ötekiler arasındaki fark budur. Kendi dışında da belki mevcut gerçekliği onun gibi algılayanlar olmuştur. Ancak onlar bunu kendi duyguları ve yaşamlarında gerçekleştirecek gücü bulamamışlardır.

Büyük arkadaşlıklar olmadan belki yine özgürlük yürüyüşüne çıkılabilir, ama sonuç alınamaz. Büyük dostluk arayışı olmadan sağlam toplumsal bağlar gelişmez. Önder Apo çocukluğunda da müthiş bir arkadaş canlısıdır. Arkadaşlarını yalnız bırakmama, arkadaşına ihanet etmeme onun en kutsal yaşam ilkesidir. Yeni toplum ve toplumsal yaşam bu ilkeye sınırsız bağlılık üzerinde vücut bulacaktır; özgürlük ve eşitlik onunla gelecektir. İhanete kapalı ve yüzü özgürlüğe dönük sağlam arkadaşlık ve dostluk yeni bir toplum demektir. Alternatif yaşam bu ‘yeni toplum’ zemininde kurulur. Kutsallığı buradadır. Yaşam kutsalsa eğer, arkadaşlık ve dostluk gibi, yoğunlaşmış devrimci emek gibi, bu yaşamı mümkün kılan şeyler de elbette kutsal olacaktır. Kutsallık, dokunulmazlığı anlatır; aynı anlamda ölümüne bağlılık demektir. Bu bir kişinin anasına ve hayat arkadaşına bağlılığına benzer bir durumdur. Kişi nasıl bu değerlere ihanet etmemeliyse, arkadaşına da ihanet etmemelidir. Arkadaşını yalnız bırakmak, ona ihanet etmek bir bakıma anasını ve eşini peşkeş çekmekle özdeştir. Önder Apo’nun arkadaş bağlılığı böyledir.

Arayışları büyük, arkadaşlığı anlamlı olsa da, Önder Apo bu küçük yaşlarda bile yalnız kalmış bir çocuktur. Dayanma gücünü gösterebiliyorsanız, bu yalnızlık sizi büyük duygu ve ruh yüceliğine doğru ilerletir. Sistemin ruhsuzlaştırdığı kişiliklerden kendisinininkine benzer bir ruhsal yüceliği beklemenin doğru olmayacağının farkındadır. Oldukça ürküntü verse ve derin endişelere yol açsa da, çıktığı arayış yürüyüşünü yalnız başına sürdürecektir. Başka yolu yoktur. Geriye dönüş olanaksızdır. Ne pahasına olursa olsun, ‘hayallerine ihanet etmeyen çocuk’ olarak kalmaya devam edecektir. Che Guevara’nın da dediği gibi, insan kendi hayallerinin büyüklüğü ölçüsünde özgürdür. Yani kötülükler ve çirkinlikler dünyasından başlangıçta elbette hayallerle çıkış yapılır. Tasarım olmadan eser doğmaz. Bu hayaller karnı aklıktan guruldayan birinin kendini zengin bir sofraya kurulmuş olarak düşünmesine asla benzemez. Her şeyden önce tekil değil çoğul halde olmayı içerir; daha açık bir deyişle bütün insanlığı kapsamına alır. Öyle ki, kendisi de “Gerçekliği arayış yürüyüşünü tüm insanlık ve ardındaki evren üzerine yapma gereği bende erkenden ortaya çıkan bir anlayıştı. Belki çocukluğumdaki eğilimim de buydu” der. Tekillik Önder Apo’nun kişiliğine yabancısıdır. O en ağır yalnızlığında bile daima çoğuldur, her zaman halkıylandır, tüm insanlıkladır.

‘Gerçekliği arayış yürüyüşü’, doğru toplum ve insan gerçeğine ulaşma yürüyüşüdür. Bu gerçek yakalanmadan özgür yaşama ulaşılamaz. Üçüncü doğuş dönemi bu gerçeğe ulaşma dönemidir. Artık doğru toplum tanımına ulaşılmış ve doğru insan gerçeği yakalanmıştır. Yeni doğuş dönemi bu anlamda bir çözüm dönemidir. Bu çözüm yüzeysel, parçalı ve salt Kürt

halkını kapsamına alan bir çözüm değil, derinlikli, bütünlüklü ve evrensel bir çözümdür; tüm insanlığı kendi var oluş gerçeğiyle bütünleşmeye ve kendisini yeniden kurmaya götürecek olan bir çözümdür. Bunun anlamı özgür yaşamın artık sadece hayal edilen ama pratikte gerçekleşmeyen bir ütopya olmaktan çıkması, maddileşebilme olanağını yakalamış olmasıdır. Başka bir deyişle son derece ağır bedeller ödeme pahasına gelişen özgürlük mücadelelerinin kaderi artık sisteme eklemlenme olmayacaktır. Çünkü egemen sisteme karşı ezilenlerin birleşik sistemi yaratılmış bulunmaktadır. Hiyerarşik ve devletçi uygarlık sisteminin zihniyeti çözülmüş ve aşılmış, yeni özgür-eşit toplumun zihniyeti yaratılmıştır. Düşüncede çözmek ve çözerek aşmak demek, eski olanın bitişini ilan etmek ve yeninin kuruluşuna büyük bir inançla başlamak demektir. Bu da devletçi uygarlık sisteminin stratejik nitelik taşıyan tarihteki en ağır yenilgisidir. Böylece bir kişinin büyük anlam ve duygu gücüne dayanması halinde tek başına da olsa bir sistemi yenilgiye uğratabileceği kanıtlanmıştır. Üçüncü doğuş döneminin tarihsel anlamı budur.

Önder Apo'nun çarpıcı ifadesiyle, başlangıcını bilemeyenlerin tarih bilgisi her türlü kötülüğün kaynağı olan cehaletin de temelidir. Üçüncü doğuş gerçeğiyle birlikte egemenlerin ağır tahribatlara neden olan tarihe ilişkin çarpıtmaları tamamen deşifre edilmiş, tersyüz edilen tarih bu temelde yeniden ayakları üzerine oturtulmuştur. Tarihi kendileriyle başlatan, günümüzdeki durumu 'tarihin sonu' sayan, dolayısıyla mevcut sistemi insanlığın son sözü olarak değerlendiren egemenlerin bu yaklaşımının en büyük yalan olduğu tüm çıplaklığıyla ortaya konulmuştur. Devlet odaklı uygarlığın insanlığın var oluş gerçeğinden kopmayı ifade eden bir sapma olduğu, bunun insanlığın komünal özünden uzaklaşmayı anlattığı, bu sapmayla birlikte yaşamının asla insanlığın kaderi olamayacağı netlik kazanmıştır. Zihniyet devrimi budur. Doğru ve insan gerçeğiyle uygunluk içinde bir tarihin varlığı kanıtlanmıştır. Yalana dayalı toplum sistemiyle onun tarihinden önce insanı gerçek anlamda insan yapan bir toplumsal tarih vardır ve bu tarihle yeniden bağ kurulmuştur. Her canlı varlık kendi kökleri üzerinde yaşar. Sapma bir tür piçleşmedir. Hiyerarşik ve devletçi uygarlık sisteminin beş bin yıllık tarihinde insanlığa dayattığı bundan farksızdır. Önder Apo'nun "İnsanlığın geçmişi daha gerçektir. Ona saygılı olacağım ve yaşamı orada arayıp bulacak ve yeniden başlatacağım. Gelecek bu çabaların işleyiş halinden başka bir şey değildir" biçimindeki sözlerinin anlamı da budur. Bu anlamın bilinci ve içselleştirilmesi, her birimiz için bir yeniden doğuş olacaktır.

Eğer günümüzdekinden farklı bir insanlık varsa, eğer bu insanlıktan neden uzaklaşıldığı ortaya konulmuşsa, eğer bu uzaklaşmanın sorumluları açığa çıkarılmışsa, öyleyse suç da doğru tanımlanmış ve suçlu yakayı ele vermiştir. Suç ana-kadına dayalı doğal komünal topluma karşı savaş açmak, bu toplumu geriletip denetim altına almak ve giderek tümüyle bitirmeye çalışmak, böylece insanı kendi doğal özünden koparıp farklı bir varlığa dönüştürmektir. Bugünün insanının ana-kadın sistemine dayalı toplum insanının oldukça farklılaştığı kesindir. Önder Apo'nun bu komünal toplum insanına ilişkin görüşleri nettir: "İnsan bir tür olarak ortadan kalkıncaya kadar büyük oranda başladığı gibi olacaktır. Oluşum süreci onun bütün geleceğini belirleyecektir. Ağırlıklı olarak başlangıç özellikleri neler ise öyle sona gidecektir. Eğer insandan başka bir tür çıktıysa, o artık insan olmaz. Eğer bugünkü insan ilkel insandan çok farklıysa, bana göre daha insan olan ilkel insandır. İnsandan çıkan ise bugünkü insandır." Bu insanlıktan çıkışın sorumlusu devlet odaklı uygarlık sistemidir; onun öncelikle kadının ve giderek erkek insanın köleleştirilmesi üzerinde yükselttiği egemenliğidir. Şimdi bu gerçeklik netleşmiş, bunu deşifre eden tanıklar sahnede yer almışlardır. İlk ve en büyük tanık Önder Apo'dur. Davayı insanlık yargısının önüne getiren odur. İkinci tanık, "tarihin kanıtlanmış ilk büyük insanlık devrimi olan neolitik devrimi gerçekleştiren kültürün toplumsal dokusunun ayakta kalan en eski halkı" olan Kürtlerdir. Önder Apo Kürtleri sadece diriliş devrimi temelinde ayağa kaldırmakla kalmamış, onları insanlığa karşı işlenen suçların yegâne tanıkları haline getirmiştir.

Artık sistemin Önder Apo'ya yönelik büyük öfkesinin ve intikamcı yaklaşımının nedenlerini çok daha iyi anlıyoruz. Bu öfke ve intikamcılığın kaynağında suçüstü yakalanmış olmanın büyük telaşı vardır. İnsanlığa karşı en ağır suçları işleyen bu sistem, dirilişe yönelmesi kaçınılmaz olan insanlığın kendisinden hesap soracağını bildiği için öncelikle tanıkları ortadan kaldırma yolunu seçmiş; Önder Apo'yu İmralı sistemiyle yalıtırken, Kürt halkı üzerindeki inkârcı ve imhacı saldırıları şiddetlendirmiştir. Bu bir tanıkları yok etme operasyonudur. İmralı sistemine bekçilik yapmakla görevlendirilmiş olan Türk Devletin "Bizi tehdit ediyorsun" diyerek ikide bir kendisine 'hücre içinde hücre cezası' vermesi bundandır. İmralı sistemiyle Önder Apo üzerinde uygulanan insanlık dışı tecridin bir yüzü intikam ise, diğer yüzü de gözden uzak tutarak unutturmaktır. Tanığın varlığını unutturmak, tanığı ortadan kaldırıp tanıklığı devre dışı bırakmanın bir biçimidir. Bunun diğer adı karanlık bir mahzene kilitlemek ya da tabuta koyup uzakta bir yerde bir hücrede tutmaktır. Sorunu kendisi için ölüm kalım sorunu olarak görmesi, sistemi en akıl almaz yöntemlere başvurmaya götürmektedir.

Bu noktada emperyal sistem kendi hukukunu bile uygulamamakta, ortaçağın zindancı kafasıyla hareket etme yolunu seçmektedir. Önder Apo'nun bugün içinde tutulduğu koşullar ortaçağ zindanlarınınkini de geride bırakan koşullardır. Prometheus örneğinden bildiğimiz mitolojik cezalandırma gerçek olup çıkmıştır. Çağdaş Prometheus Önder Apo Kafkasya dağları yerine bu kez İmralı kayalığına zincirlenmiştir. Eğer devlet "Tanrının yeryüzündeki cisimleşmiş hali" ise, günümüzün bütün büyük tanrılarının işbirliği edip bu eylemi gerçekleştirdikleri kesindir. Her gün kartalın gagalayıp parçaladığı karaciğerini yenileyen Prometheus ile anlam yitimine tabi tutulduğu dokuz yıla yaklaşan en ağır yalnızlık ortamında en yüksek anlam ve duygu gücünü yakalayan Önder Apo arasında arasındaki benzerlik de yine çarpıcıdır. Öldürmeyen bir şeyin büyük insanın güçlenmesine neden olacağı bu süreçte mükemmel bir biçimde kanıtlanmıştır. Bu anlamda İmralı süreci Önder Apo için bir 'kanatlı düşünme' süreci olmuştur. Bu sürecin işleyişini bizzat kaleminden izlemek en doğrusudur:

"Sümerli rahiplerin tanrıça anamı ve aşk kadını İştâr'ı tapınağa, oradan kral sarayına, tanrı-kralların yanına götürüşünü, öldüklerinde kendileriyle birlikte canlı canlı mezara konuluşunu iliklerime kadar anlamıştım. Tanrı-krallar bile olsalar, kadını ziyafet sofralarında zevklerinin bir parçası kılmalarını hiç kabullenemedim. Ama tanrıça anamı ve aşk kadını günümüze kadar dirhem dirhem büyük bir incelikle sömürüp yediklerini, posasını iki-başlı evlilik diye kullarının önüne, erkek kölelerine sus payı olarak bıraktıklarını da anlamıştım. Bu hediyelerini erkek olarak yüreğime kabul ettirmemekle tanrıça anamın ve aşk kadınının iyi bir oğlu olabileceğime inandıkça daha çok sevinç ve gururla doluyordum. Ana topraklarını böylece ilk defa tarihin derinliklerinde anlamaya başlıyor, binlerce yıllık kördüğümmler atılmış çelişkileri çözümlüyor, bu seferki doğuşun anlamlı olduğunu fark ediyordum. Ölümü dayatanlar, tüm 20. yüzyıl, tüm komplocular, kimler olurlarsa olsunlar hepsine dayanabileceğimi, bunu halen bana inanan bazı dostlara mesaj olarak sunmamın değerli olduğunu, onların da bunu hak ettiklerini kabul etmiştim. Dayattıkları Hiroşima'lardan bile tehlikeli paket bomba kılınmamın ve halklarımızın üzerine söyle atılmamın tüm inceliklerini çözebiliyor; pimlerini söküp tüm malzemeyi bombacıların suratına fırlatıp rahatlıyordum. İnsandan yanaydım, zorba tanrılar bir kez daha yenilmişlerdi."

Evet, tanrıça ana ve aşk kadınının güzel evladı bunları söylüyor. Çünkü yaptıkları ortadadır ve bunları bize söyleyecek yüzü var. Kimlere karşı nasıl direndiğini ve nelere nasıl dayanabileceğini bizlere mesaj olarak iletiyor. Kendisine uygulanan zulüm ve zorbalık hızından hiçbir şey kaybetmeden devam ediyor demek bile bu noktada ciddi bir değer taşıyor. Aşağılık bir rejim, sürekli yeni işkence ve zulüm yöntemleri bulup deneyerek, Önderliğimize hem ölümü hem de anlam yitimini dayatmayı sürdürüyor. Bu konuda hareket ve halk olarak istenen duyarlılığı göstermemiş olmamız, aynı şekilde at gözlü ve teneke yürekli kılınmış insanlığın ilgisizliği düşmanı oldukça cüretkâr kılıyor; düşmanın daha da pervasız davranmasına yol açıyor. "Benim görevim satmak" diyerek kendi işlevini açıkça ortaya koyan siyasi tüccar Erdoğan ve partisinin son seçimlerde Kürdistan'da aldığı yüksek oylar, zulüm ve zorbalık olarak yine Kürt halkına ve onun Önderliğine dönüyor. Deyim yerindeyse, bu halkın hiç de azımsanmayacak bir kesimi, hangi nedenle olursa olsun, AKP'ye verdiği oylarla kendi cellâdının kılıcını biliyor. Cellâdın takkeli olması cennete götürecekmiş gibi, bu halkın bir bölümü boynunu din tüccarı Erdoğan'ın elindeki idam ipine uzatıyor. Biraz sonra bıçak altına yatıracağı koyunu tasın içine koyduğu bir miktar tuzla yakalamak isteyen kasap konumundaki AKP, bu örnekte olduğu gibi Kürtleri kömür ve makarnayla avlamaya çalışıyor. Karnı tok ve önceden tuz verilmiş kesimlik hayvanın derisi daha kolay yüzülür derler ya, AKP'nin verdiği kömür ve makarnanın işlevi de buna dönüşüyor. AKP Kürt'ün yeni kasabı olarak ortaya çıkıyor.

Burada Dersim'in ünlü Sêvdin ağıtında dinlediğim sözler aklıma geliyor. Dersimliler Pülümür'ün Sêvdin alanında Rus işgal ordusuna karşı direnişe geçmişlerdir. Çarpışmanın en şiddetli anında Dursun ve Haydar adlı kardeşler arasında ilginç bir diyalog yaşanır. Dursun kardeşine, iyi çarpışır ve savaştan başarıyla çıkarlarsa Osmanlı Devletinin kendilerine para ödülü vereceğini söyler. Devletin para ödülünün kardeşinin savaşçı ruhunu kıskırtacağı inancındadır. Haydar'ın verdiği cevap insanlıkla doludur: "Devletin bize vereceği ödül sadece bir fincan zehirdir, ne yenilir ne içilir. Biz kendi vatanımız için savaşıyoruz. Kazanırsak vatani kurtarmış oluruz, ölürsek ödülümüz cennettir" der. Gerçekten de insanlığın geçmişi daha gerçektir. Bozulmamış, toprağına ve insanına bağlı, devlete mesafeli duran, hatta onun dışında kalmayı seçen, devletin sahip olduğu her şeyi sömürü ve talanla kazandığını bilen, dolayısıyla haram sayıp tenezzül etmeyen eskinin Kürt insanı gerçek insanın kendisidir. Bazı şeyler vardır ki alınır ancak asla satın alınamaz, verilir ancak asla satılamaz, sahip olunur ancak asla devredilemez: Namus gibi, onur gibi, şeref gibi, vicdan gibi, erdem gibi... Oyun senin namusunsa, namusa fiyat biçilemez; çeyrek altına, bir ton kömüre, birkaç torba makarnaya takas edemezsin. Bunun kendini satmak olduğunu biliyorsan, takas edilmesine de izin veremezsin. Verirsen insanlığın yara alır. Öyle ya, ha boğulmak üzere olan bir çocuğun çırpınışlarına, ha Kürt cellâtlığı için görevlendirilen bir partiye oy verilmesine seyirci kalmışsın. Her ikisi de aynı kapiya çıkar.

Kendimizi bu toprağın, kültürün ve kimliğin insanı sayıyorsak, düşmanlarımızın reva gördükleri hayâsızca zulüm ve zorbalık bir yana, tek başına Önder Apo'nun İmralı'da tutulmasını bile alnımıza sürülmüş bir kara leke gibi değerlendirmek zorundayız. Bu leke silinmedikçe, yani mücadelemiz Önder Apo'yu özgürleştirmedikçe, insanlığın karşısına çıkacak yüzümüz olamaz. Mevcut insanlığın içine girmekten söz etmiyorum; gerçek anlamda bir insanlık olsaydı, zaten Önderliğimiz bu koşullarda tutulmazdı. Burada sözünü ettiğim insanlık şehitlerimizdir, insanlığın tüm özgürlük ve demokrasi şehitleridir. Bu şehitler ordusunun gözleri hepimizin üzerindedir. "Onlar öldüler, onun için bize bakamazlar" diyemeyiz. Hayır, onlar yaşayanlardan katbekat daha diridirler, onlar yaşamın en diri güçleridir. Onlar Önderliğimizin gerçek yoldaşlarıdır. Her birimizde hala bir parça insanlık varsa onların sayesinde vardır. 'Parça' da olsa bu insanlığı kaybetmemeli, tersine daha da çoğaltmalıyız. İnsanlığımızı çoğaltmamız ancak kendi eylemimizle mümkün olabilir. En büyük eylem Önder Apo'nun özgürleştirilmesi hedefine kilitlenmek ve bunun için ne gerekiyorsa onu yapmaktır. Özgürleşmiş Önderliğimiz özgürleşen ülkedir, demokrasiye kavuşan halktır, özgürleşen insanlıktır, özgürleşmiş yaşamdır.

Unutmayalım: İslamiyet, kendi döneminin büyük devletleri ve uygarlık merkezleri olan Sasani ve Bizans İmparatorluğunun topraklarında değil, Arabistan'ın çöllerinde doğdu. İsevilik Roma İmparatorluğunun merkezinde değil, sistemin kıyısındaki bir alanda, Yahudi topraklarında ortaya çıkıp yayıldı. Her iki büyük dinin çıkışı insanlığı kaybettiği bazı temel değerlerle yeniden buluşturdu. Bu büyük dinsel çıkışlar olmasaydı, cehalet ve barbarlık insanlığın kaderi olurdu. Bugün insanlığın umutla beklediği yeni peygambersel çıkış yine sistemin kıyısında kalmış alanda, hala tümüyle sistemin içine çekilmemiş bir halkın bağrında doğmuştur. Asla, Önder Apo Allah'ın Elçisidir demiyorum. Bir gelenekten, peygamberlik geleneğinden, onun kutsal içeriğinden, bu içeriğe sahip çıkan bir Önderlik Hareketinin varlığından söz ediyorum. İslamiyet başta olmak üzere, Hz. İbrahim'le başlayan tüm tek tanrılı dinlerin geleneğinin yeniden dirilmesinden, bu geleneğin yenilenmiş ve çağa uyarlanmış halinden, kendisini Çağdaş İbrahimi Hareket olarak tanımlayan PKK Hareketinin gerçekliğinden söz ediyorum. Bu, devlet odaklı uygarlığın dayattığı lanetli yaşama karşı kutsal yaşamın ayağa kalkışı ve tüm insanlığı kendisine katmak üzere harekete geçişidir.

Hz. Muhammet, kendisi de bir Arap olan Ebu Süfyan ve adamları tarafından yok edilmek istendi. Hz. Muhammet'in birçok savaşı kendi kavminin yoldan çıkmış insanlarına karşı verilmiştir. Kürtlerin yeni dönem tarihinde Ebu Süfyan taifesinin rolünü koruculaştırılan güçler oynamaktadır. Roma'nın Kudüs Valisi bir bayramdaki geleneği vesile yaparak, Yahudilere, istemeleri halinde İsa'yı serbest bırakacağını söylemiş; ancak onlar İsa yerine bir eşkiya olan Barabbas'ın serbest kalmasını sağlamışlar, İsa'yı ise çarmıha gerdirmişlerdir. Aranırsa Kürtler içinde bu yaklaşımın da örnekleri bulunabilir. Peki, tarih yine tekerrür mü etmelidir? Kürtlere yaraşan bu mudur? Çağdaş İbrahimi Hareketin dayandığı halk olan Kürtler böyle mi davranmalıdır? Hayır! Kürt insanı böyle davranamaz. Kürtlerin unutmamaları gereken şudur: İnsanlık sizin ne yaptığınıza bakıyor. Tüm peygambersel çıkışlara benzer biçimde, Kürdistan'da Abdullah Öcalan önderliğinde başlayan umut yürüyüşü, Hristiyanlık ve İslamiyet'te olduğu gibi, tüm insanlığı kapsamına almayı öngören bir yürüyüştür; insanlığı özgürlük temelinde fethetme yürüyüşüdür. Bu yürüyüşe halk olarak sizler öncülük etmek durumundasınız. İnsanlığın geleceği sizin eyleminize bağlıdır. Siz kazandığınızda insanlık kazanacak, siz kaybettiğinizde tüm insanlık kaybedecektir. Öyleyse kazanmaktan başka çareniz olmamalıdır. Kazanmanız halinde en az Hristiyanlık ve İslamiyet kadar insanlığa etkilemeniz kaçınılmazdır. Öyleyse bundan kaçış olamaz.

Önder Apo sizler ve insanlık için yaşıyor. O yaptığı her işi sizler ve insanlık için yaptı. Siz farkında olmasanız bile, o hep sizi ve geleceğinizi düşündü; çocuklarınızın geleceğini düşündü, Kürt çocuklarının özgürce doğabileceği günleri düşündü; insanlığın geleceğini düşündü. İsteseydi o da bir aile babası olabilir, sistem içinde yükelebilir, gemisini kurtaran kaptan misali kendi bireysel yaşamını mükemmelce örgütleyebilirdi. Ancak o sizleri ve tüm insanlığı düşündüğü için, önündeki tüm yollar açık olduğu halde, bunu onursuzluk saydı. Kendisini idam sehпасıyla tehdit etseler de, o yine sizleri düşünmek ve sizler için yaşamaktan vazgeçmeyi bir an için de olsa aklına bile getirmedi. O sizin bağrınızdan çıktı. Kaynağı sizde bulunmasaydı, onun sahip olduğu erdemler bu ölçüde görkemli olmayabilirdi. İster geçmişe uzansın ister günümüze taşınsın, Kürt toplumunda bu erdemler olduğu için Apo kişiliği bunlarla donandı. Çünkü yokluktan hiçbir şey yaratılamaz. Mevcut olan en değerli şeyin bile mutlaka bir yerlerde kökleri vardır. Kök olmadan bitki olmaz. Demek ki sizler kökü oluşturuyorsunuz veya Önder Apo sizin de dayandığınız kökler üzerinde ortaya çıkmış bulunuyor. Tarihsel köklerinize bakın ve gücünüzü oradan alın. İnsanlık sizdedir, insanlık sizin köklerinizdedir. İnsanlığın beşiğini sağlayanlar sizlersiniz. Öyleyse gücünüzü görün, kendinize güvenin ve eyleme geçin.

Sizin öz be öz gerçekliğiniz buysa, insanlık sizdeyse ve siz yaşayan insanlıktaysanız, sizin kendiniz için yaptığınız her şeyi insanlık adına yapıyorsunuz demektir. Kök kültürün temsilcisi olmanın, köklerde yer almanın anlamı budur. Kürt başka bir şeye dönüşmediği müddetçe komünal yaşamdan cayamaz, milliyetçi olamaz, devletçi olamaz, hırsız ve gaspçı olamaz. Üretmek ve paylaşmak onun kaderidir, insanlığa analık yapmak onun kaderidir, insanlığı beslemek onun kaderidir. Beslenmelerine körçesine hizmet ettiği uygarlık efendilerinin soylarını kurutup halkların soy çağına geçiş yapmak da onun kaderinde yazılıdır. Bu kaderden kaçamazsınız, kaçmamalısınız. Çünkü insanlığın kaderi de buna bağlıdır. Öyleyse öncelikle sizleri siz yapan Önderliğimize sahip çıkın. İmralı mezalimi bir an önce son bulmalıdır, son bulacaktır. Bunun için gerekli güç yine siz kendinizsiniz; sizin soylu duygularınız, anlam yüklü düşünceleriniz ve hünerli ellerinizdir. Başkalarının bize desteği olmayacak mı diye sorduğunuzda, bu kutsal mücadeleyi yitirme kapısını aralamışsınız demektir. Çareyi ve çözümü kendinizde bulacaksınız.

Eyleminizin parolası bellidir: Özgürleşen Önderliğimiz Özgürleşen Kürt'tür, özgürleşen insanlıktır!

UNUTMAK İHANETTİR

Tarif etmekte zorlandıkları acılarla yüklü anılarını anlatmaya başlamadan önce, hemen hepsinin ağzından aynı cümle dökülüyordu: "Allah o günleri bir daha düşmanımıza dahi göstermesin!" Yaşadıkları ve tanıdığı oldukları çılgınlıkların tarif edilemezliğini bu temenni cümlesiyle özetliyorlardı. Kendi insanına ve kendine yapılanı düşmanı için bile istememek, yapılanların akla sığmaz boyutlarını tanımlamak açısından çok çarpıcı bir ölçüydü. Düşmanın başına her türlü kötülüğün

yağması dilenir. Düşman çoğunlukla yok olması istenen bir varlıktır. Kötülük dilemenin uç noktası bu yok olmadır. Bu anlamda dilenen kötülüğün de belli bir sınırı, bir ölçüsü vardır. Oysa onların görüp yaşadıkları tüm sınırlar ve ölçülerin ötesindeydi. Uç, sınırın en uzak noktası sayılır. Buna rağmen uçta seyretmek yine de belli bir sınırdadır. Onların yaşadıkları ise uç bile değildi; insanın hayal sınırlarının ötesine taşıyordu. En azından onlar açısından durum buydu.

İnsanların yakarıp bir daha gerçekleşmemesi temennisinde bulundukları günler Dersim katliamının görülmemiş bir vahşetle dolu geçen günleriydi. Onlar uzak sayılmayan bir geçmişte, hatta geçmiş bile sayılamayacak bir zamanda yaşanmış ve tanımlamakta zorlandıkları bir kıyımın canlı tanıkları olarak konuşuyorlardı. Korkunç kıyımdan bir rastlantı eseri kurtulmuşlar, esir düşüp tehcir edilerek mecburî iskâna tabi tutulmuşlardı. Aradan yıllar geçtikten sonra kendi topraklarına dönmelerine izin verilmiş, onlar da yeniden Dersim'e dönmüşlerdi. Başlangıçta kendi köylerine yerleşmeleri mümkün olmamıştı. Çünkü kendi köylerinin bulunduğu alan hala 'yasak mıntıka'ydı. Ama yine de Dersim'de olmaları önemliydi. Döndüklerinde birkaç yıl başka köylere sığınmışlar, en sonunda kendi köylerine kavuşmuşlardı. Sahip oldukları hiçbir şey yoktu. Yaşamı yeni baştan kuruyorlardı. Geri dönüş sonrasında yaşadıkları zorluklar onlar için önemsizdi. Önemli olan atalarının ruhunun bulunduğu inandıkları topraklara geri dönmüş olmalarıydı. Artık yine kendi kutsal topraklarındaydılar.

Dersim'e giren Türk ordusu 1937 yılında ve 1938 yılının son çeyreğine kadar ele geçirdiği her insanı istisnasız katletmişti. İsyancı olarak adlandırılan tüm aşiretlere karşı izlenen yaklaşım buydu. Beşikteki bebelerden ölüm döşeğindeki yaşlılara kadar herkesi aynı akıbet bekliyordu: Ölüm. Toptan imha edilmek istenen aşiretlerin hiçbir üyesi TC vatandaşı değildi; sorduklarında askerlere gösterebilecekleri bir TC kimlik kartı taşıyorlardı. İnanç bakımından İslamiyet'le görünür bağları da yoktu. Köyleri camisizdi, namaz kılıp oruç tutmuyorlardı. Bunlar katledilmelerini kolaylaştıran etkenlerdi. Avrupa'nın silahlı çapulcuları da ilk ayak bastıkları Amerika'da benzer bir durumla karşılaşmışlardı. Buranın yerli halklarının Hristiyan Avrupalıyla hiçbir ilgileri bulunmuyordu. Eski ve Yeni Ahit kendilerinden hiç söz etmiyordu, öyleyse Tanrının yarattıkları olamazlardı. Bu nedenle temizlenmeleri çok kolay olmuştu. Türk askeri de karşılaştığı bu 'vahşileri' yok ederken aslında bu Avrupalı hemcinsleriyle aynı ruh halini yaşıyordu. Hatta bu dinsiz vahşileri öldürmeyi, tarihin dışında kalmış bu barbar toplulukları ortadan kaldırmayı sevap kazanmak ve medeniyet getirmek olarak görüyordu.

Dersim katliamının en belirgin özelliklerinden biri de eli silahlı direnişçilerden çok azının çarpışmalarda yaşamını yitirmesi idi. Doğayla yüksek bir uyum içinde yaşayan bu insanlar coğrafyayı mükemmel değerlendirmişler, kendilerini korumayı başarmışlardı. Her biri birer suikastçı ya da bir keskin nişancı gibi savaşmış, işgal güçlerine ciddi kayıplar verdimişti. Bu konuda ilginç bir olaydan söz ediliyordu. Kendilerine ateş açılan bir noktanın üzerine yüklenen Türk askeri birliği, noktayı ele geçirip yerdeki boş kovanları saydığı anda, atılan tek bir merminin bile boşa gitmediğini fark etmişti. Kullanılan mermi sayısı kadar ölümleri vardı. Üstelik kendilerine ateş eden kalabalık bir grup değil, tek başına direnen bir aşiret savaşıydı. Dersim'de katledilen insanların yüzde doksan dokuzu masum sivillerdi; kadınlar, yaşlılar ve çocuklardı. Halkın kendisi bunları esir diye tanımlıyordu. Esirler her yerde boyunları ve elleri birbirine bağlı bir biçimde topluca kurşuna dizilmişlerdi. Kurşunlanıp yere yığılan insanlar bu kez askerler tarafından defalarca süngülenmişlerdi. Süngüleme cesetlerin yakılmadığı yerler için geçerliydi. Birçok yerde vurulanların üzerlerine benzin dökülüp yakıldıkları söyleniyordu.

Tek bir kelime Türkçe bile bilmeyen Dersimlilerin konuşmalarında kullandıkları bazı Türkçe kelimeler vardı: 'Ağır makineli', 'sürgün', 'otuz sekiz', 'kırim' gibi. Esirler hemen her yerde benzer biçimde toplanıp infaz mangalarının değil ağır makineli tüfeklerin karşısına çıkarılmışlardı. Atış yapıldığında bu tüfekler erken ısınıyordu; onun için de bazen ateşe ara verip silaha su dökerek soğutuyorlar, ardından yine ateşe devam ediyorlardı. Herkes yere yığıldığında bu kez süngüleme başlıyordu. Makineli tüfek atışı kimilerini anında öldüremiyor, düşenler ağır yaralanmış olarak yerde yatıyorlardı. Bunların işini bitirmek için mermi kullanılmıyordu. Zor ulaştığı için mermiden tasarruf yapılıyor, bu yüzden süngülemeye başvuruluyor, defalarca inip kalkan süngü darbeleriyle sonuca gidilmeye çalışılıyordu. Bunların hemen hepsi silahsız ve savunmasız insanlardı. Kurşunlanan insanlar düştüklerinde üst üste yığıldıkları için, en altta kalan yaralılarından bazıları gece karanlığında cesetlerin altından çıkıp savaşıtlara ulaşmaya çalışıyorlardı. Bazıları gerçekten de savaşıtlara ulaşmış hayatta kalmayı başatabiliyordu. Cesetlerin altından çıkıp kurtulmuş, vücudu mermi ve süngü izleriyle dolu böylesi birçok insan gördüm.

Çocukken köylülerimiz bir araya geldiklerinde anlattıkları tüyler ürperici olayları anlamaya çalışırdım. Birçok şeyi kafamda canlandırır, anlatılanlara kendimce bir anlam yüklerdim. En çok anlam veremediğim şey topluca katledilen insanların cesetlerinin üst üste yığılıp üzerine benzin dökülerek yakılmasıydı. Öldürülmüş bir insanı yakıp bir avuç küle çevirmeyi asla kabul edemiyordum. Bunun nedenini daha sonraları anladım. Ortada akıl almaz bir insanlık suçu vardı.

Hamile kadınların karınlarını deşerek gün yüzü görmemiş bebeleri süngülerin ucunda sallandırmanın, kundaktaki yavrularımızı öldürmenin, ayakta bile duramayan ak saçlı nenelerimizi ve aksakallı dedelerimizi kurşuna dizmenin devlete karşı isyana kalkışmakla izah edilir bir yanı olamazdı. Bu hiçbir kitaba sığmayan, hiçbir gerekçeye dayandırılmayacak vahşi bir kırım ve kıyımdı. Ortada dünyanın fazlaca haberdar olmadığı, dikkatlerden uzakta işlenmiş affedilmez bir insanlık suçu vardı. Ağır ve onarılamaz suçlar işleyenler geride yargılanmalarını gerektirecek bir ipucu bırakmamaya çalışırlardı. Dersim’de de yapılan şey işte buydu. Caniler katliamın tüm izlerini silmeye çalışmışlardı. Tüm izleri silmek için çaba harcamanın bir diğer nedeni de ‘hatırlama’ denilen insan yetisini harekete geçirerek geçmişe dönüp bakmasını sağlayacak her şeyi ortadan kaldırmaktı. Ortada geçmişi hatırlatacak dikili bir mezar taşı bile olmamalıydı. Mezarlıklar toplum ve geleneğin çok önemli bir parçası olarak toplumu bir arada tutan önemli bir olguydu. Geride bir mezarlık bile bırakmamak, ‘hatırlamak yasaktır’ uyarısına göre hareket eden soykırımcılar için bu nedenle ciddi bir anlam ifade ediyordu.

Dersim’e giren ordu birlikleri ilkin köyleri, evleri ve ekili tarlaları ateşe vermişler, bütün hayvanlarına el koymuşlardı. Kendi deyişleriyle taş üstünde taş, gövde üstünde baş bırakmamakta kararlıydılar. İsyancı denilen aşiretler toptan dağa çekilmişlerdi. Savaşçılar açısından belki fazla sorun yoktu. Ama silahsız yaşlılar, kadınlar ve çocuklar toplumun zulmün ağırlığını en fazla yaşayan kesimleriydi. Onlar ağırlıklı olarak askere görünmemek, bunun için de saklanmak zorundaydılar. Ne yazık ki kucaktaki çocuklar uyarıdan hiç anlamıyorlar, en büyük tehlike anında ağlayarak kendi cellâtlarından saklananların yerlerini deşifre etme riski taşıyorlardı. Nitekim askerlerin çok yakında olduğu sırada bir bebek ağladığında bütün gözler hemen anneye çevriliyordu. O anda onlarca insanın hayatının kendisine bağlı olduğunu iyi bilen anne, memesini çocuğun ağzına koyup gövdesiyle üstüne bastırıyor ve çocuğunu sessizce öldürüyordu. Bunlar çocukları uyutan bir masalın dramatik ayrıntıları değil, anlatılan ve tanıkları hala yaşayan hayatın dayanılmaz gerçekleriydi. Bir anne çocuğu hayatta kalsın diye gözünü kırpmadan ölüme gidebilir; ancak bir anne gözünü kırpmadan emzirdiği çocuğunu öldüremez. Burada olduğu gibi evlat sevgisinin anıtlaşmış sembolü olan bir anneyi daha konuşmasını bile öğrenememiş kendi öz çocuğunu öldürmek zorunda bırakmaktan daha ölçsüz bir zulüm düşünülebilir mi?

1970’lerin başında Ankara’da bir film görmüştüm. Adı İrlandalı Kız’dı. 12 Mart darbesinin karanlık günlerinde gerçekten de görülmeye değer bir film. İrlanda halkının İngiliz sömürgecilerine karşı direnişini anlatıyordu. Filmde birçok kritik sahnede ortaya çıkan kambur, yüzü çarpılmış, ayağı sakat, ağzından durmadan salyalar akan, konuşmasını bile beceremeyen ve izleyenleri ürküten bir tip vardı. Eve döndüğümde soran arkadaşlara sinemaya gittiğimi belirtmiştim. İzlediğim filmin adını söylediğimde bir tartışma başladı. Önder APO filmde dikkatimi en çok çeken sahnenin hangisi olduğunu sormuştu. Kendisi filmi benden önce izlemişti. Ben de İngiliz subayıyla ilişkileri olan bir kadın öğretmenin İrlandalı kadınlar tarafından saçlarının kesildiği sahne olduğunu söylemiştim. Film değerlendirdi. Filmin en etkileyici bölümlerinin sakat adamın görüldüğü sahneler olduğunu belirtti. Filmde verilmek istenen mesaj aslında bu sakat tipin kendisinde gizliydi. Filmdeki sakat adam gerçekte her bakımdan yabancı egemenlik altında şekillenen sömürge insanını anlatıyordu. Sömürge insanı bedensel ve ruhsal olarak parçalanıp sakatlanmış bir insandı. Önder APO’nun o zamanki bu belirlemesini hiç unutmadım.

Erzurum Lisesinde öğrenciyken köyden şehir merkeze fazla inmezdim. Dersim merkezini ancak 1970’lerden itibaren tanımaya başladım. Zaten pek de büyük bir kent sayılmazdı. Nerdeyse herkesin birbirini tanıdığı bir yerdi. Sanırım Dağ Mahallesi’nde yaşayan ve pek çok bakımdan bu filmde gördüğüm adama benzer bir kadın yaşırdı. Adı Emine’ydi, halk arasında Ema Lenge (Topal Emine) olarak biliniyordu. Bedeni çarpık çurpuktu, topaldı. Ara sıra çarşıya indiğinde tüm dikkatler kendisine çevrilirdi. Anlatılanlara göre bir katliam sonrasında tesadüfen bulunup kurtarılmıştı. Hikâyesi dehşet vericiydi. 1938’in o acımasız kıyımı sırasında kendisi de Türk askerlerinin esir aldığı üç yüz kişilik bir grubun içindeymiş. Askerler esirleri Halvori köyünün altında Munzur’a inen bir uçurumun başına getirmişler. Burada ağır makineli tüfekler kurulmuş. Esirler yine topluca kurşuna dizilmiş. Ardından cesetler askerler tarafından süngülenmiş. Her biri teker teker çekilip uçurumdan Munzur suyuna atılmış. Emine de atılırken uçurumun ortasında bulunan bir yabani asmaya takılıp öylece kalmış. Askerler çekilince savaşçılar olay yerine gelmişler. Uçurumda asılı gördükleri Emine’yi çekip çıkarmışlar. Emine hayatta kalmayı başarmış. Ama bedeninde pek çok kurşun ve süngü darbesinin dehşet verici izlerini taşıyarak! Emine soykırımın dehşetini sergileyen canlı bir heykeldi.

Dersim’de hemen her yerde böylesi katliam hikâyelerini hem de canlı tanıklarından dinlemek hiç zor değildi. Mensubu olduğum aşiret de içinde olmak üzere, saldırıya hedef olan her aşiretin böylesi trajik hikâyeleri vardı. Ana rahmindeyken düşman kurşunuyla yaralanmış olarak dünyaya gelmiş insanlar gördüm; onlar doğmadan gazi olmuşlardı. Hiçbir şeyi

hatırlamadıkları söylenen şehrin delileri bile Dersim katliamını bilinçaltında yaşıyorlardı. Dersim delileriyle meşhurdur ve ilginçtir, deliler adeta el üstünde tutulurdu. Bunlardan en tanınan ve sevileni Sey Uşen'di. Bir keresinde nüfus sayımı yapılıyormuş ve sokağa çıkma yasağı varmış. Deliler yasağı dinlemeyip çarşıya çıkmışlar. Sey Uşen çarşıda tek bir insan dahi göremeyince, kucağına doldurduğu taşlarla karakola saldırmış. Bir yandan taş atarken, diğer yandan "Yine bu insanları götürüp nerede katlettiniz?" diye bağıırıyormuş. Sey Uşen katliamı biliyordu, katliam yıllarında deli değildi. Sonradan deliren bu adam bir dakika öncesinde ne yaptığını bilmezken, Dersim katliamını hatırlayabiliyor ve o haliyle bile topluma yönelik en büyük tehlikenin nereden geleceğini kestirebiliyordu. Düşman dışarıdan gelmiş silahlı gücü, 'Mameki Jandarması'ydı, polisti.

Yine Xaceri köyünde yaşlı bir kadından dinlemiştim. Beşikteki bebeleri de içinde olmak üzere ailece Mazgirt'in üstünde topluca kurşuna dizilen Alan aşireti reisleri Süli ve Hasan Ağaların katledilmesiyle ilgili bir olaydı. Celal Bayar'ın bizzat gelip Çukur köyünde oturan bu ailenin toptan yok edilmesi emrini verdiği bir sırada, aileden henüz emzikteki bir bebek gizlice kaçırılıp katliam uygulamaları dışında tutulan Mazgirtli bir aileye teslim edilmişti. Katliam tamamlandıktan ve kılıç artıkları tehcire tabi tutulduktan sonra, devlet söz konusu aileden böyle bir çocuğun kaçırıldığı ihbarını almıştı. Bunun üzerine Elazığ'dan gelen bir askeri birlik alınan ihbar doğrultusunda operasyona başlamış ve sonunda çocuğun teslim edildiği aileyi bulmuştu. Aile çocuğu teslim aldığı inkâr etmemişti. Ancak emzirecek kimse bulamadıklarından çocuk ölmüştü. Yetkililer gösterilen mezarı açıp gömülenin kaçırılan çocuk olduğuna emin olduktan sonra operasyon sona erdirilmişti. Çocuk bulunsaydı elbette imha edilecekti. Bu kesindi. Çünkü bu çocuk gelecekte aşiret artıkları için birleştirici bir unsur olabilirdi. Yine geride kanıt bırakılmaması gereken bir eylemde, bir tanık olarak daha sonra katillerin başını ağrıtabilirdi. Bu yüzden temizlenmesi gerekiyordu. Katiller de buna uygun davranmışlar, kundaktaki bir çocuk için bir operasyona girişmişlerdi.

Katliam sırasında altı yaşlarında bir çocuk olan ve daha sonra esir düşüp sürgüne yollanan annemin anlattığı bir olayı da asla unutamam. Bir esir kafilesini kurşuna dizmeden önce teftiş eden Türk komutan, iki genç kadını kafileden ayırır. Bu kadınlardan biri bir genç kız, öteki yeni bir gelindir. Her ikisi de kendi deyişle bakmaya kıyılamayacak kadar güzeldir. Komutan her iki kadınla tercüman aracılığıyla konuşur; kendisiyle birlikte olmayı kabul etmeleri halinde kurşuna dizilmeyeceklerini söyler. Her ikisi de komutanın üstüne tükürür. Her ikisi de onurlarıyla ölmeye hazır olduklarını söyler. Komutan sesini çıkarmadan geri döner. Esir kafilesindekilerin kurşuna dizilmeleri emrini verir. Tüm yakınları ve tanıdıkları bu iki kadının gözleri önünde hunharca katledilir. Nihayet sıra kendilerine gelir. Komutanın emriyle iki kadının fistanları belden aşağı kesilerek yarı çıplak hale getirilir. Her ikisi bu durumda yüzlerce askerin iğrenç bakışları altında infaz mangasının karşısına çıkarılıp kurşuna dizilir. Annem katledilen bu gelini tanıdığını söylerdi; ablasının evlendiği kişinin akrabasıydı. Sanıldığı gibi aksine bu öyle tekil bir olay değildir. Böylesi yüzlerce olay vardır. Bu yüzden Dersim'in hemen her yerinde yüzlerce genç kız ve kadın Türk askerinin eline geçerek hayvanca kirletilmektense, kendisini uçurumlardan ölümün kucağına bırakmayı yeğlemiştir. Ölüm askerlerin eline düşmeye tercih edilmiştir, hem de severek ve isteyerek tercih edilmiştir.

Köylülerimizden her biri birer kılıç artığıydı. Katliamda yakınlarını kaybetmemiş tek bir aile bile yoktu. Toplu kıyımlar durdurulduktan sonra esir düştükleri için kendileri hayatta kalabilmişlerdi. Bir kez daha yinelemek isterim: Esirlik kendi tanımlarıydı. İlk esir olarak karargâh çevrelerinde tutulmuşlar, ardından kafileler halinde Elazığ'a sevk edilmişlerdi. Sürgüne gönderilecekleri yerlere ilişkin düzenleme burada yapılmıştı. Sürgün yerleri Orta ve Batı Anadolu köyleriydi. Elazığ birbirlerini gördükleri son noktaydı. Hemen her aile ayrı bir yere sürgün edilmişti. Elazığ'dan trene bindirilip askerlerin nezaretinde ikamete tabi tutuldukları yere götürülmüşlerdi. İkamet zorunlu ve sürekli denetime tabi olduğundan, sürgünde birbirleriyle ilişkilennemeleri mümkün olmamıştı. Çıkarılan yasayla zorunlu ikamet sona erdiğinde, hemen herkes birbirinden habersiz Dersim'in yolunu tutmuştu. Geri dönüşte herkes kendi kararını kendisi vermişti. Sürgün yerinde kalanlar istisnaydı. İnsanlardaki ülke sevgisini ve toprağa bağlılığı çocuk halimle bile görebiliyordum. 'Toprak çeker' diyorlardı. Onlar ana topraklarının sessiz çağrısına kayıtsız kalmayıp kendisine koşmuşlardı.

Kıyımın ve sürgünün ardından insanların yeniden kendi topraklarında bir araya gelişleri adeta bir mucizeydi. Bunun için sevinçliyidiler. Hayata yeni bir başlangıç yapıyorlardı. İşten arta kalan zamanlarında bir araya gelmeyi ve anılarını anlatmayı önemsiyorlardı. Geçmişini yeniden ve yeniden hatırlıyorlardı. Hatırlamak, yeniden başlayan birlikleri ve ortak yaşamlarının temel harcıydı ve onları birbirine kenetliyordu. Yeni baştan toplum olmayı öğreniyorlardı. Anılarının ağırlıklı bölümü sürgün öncesi yaşanan katliama, yaşadıklarına ve tanık olduklarına ilişkindi. Sürgün yıllarını da konuşuyorlardı. İlk bölüm acı yüklüydü, yaralar adeta yeniden deşiliyordu. Kimin nerede nasıl katledildiği tek tek anlatılıyordu. Ortamı ağır bir yas havası

kaplıyor, ağlayanlara sıkça rastlanıyordu. Sürgün bölümünde anlatılanlarda acılar çok daha azdı. İskân edildikleri yerlerde başlangıçta yadırgansalar da, kısa bir süre sonra kolayca benimsenmişlerdi. Hiçbirinde sürgünün neden olduğu bir Türk düşmanlığı yoktu. Komşularını sevgi ve özlemle yâd ediyorlardı. İnançlarına aykırı olarak nasıl hatır kırmayıp camiye gittiklerini ve camide nasıl komik sahneler yaşandığını anlatıp kahkahadan yere yattıkları bile oluyordu. Halkların birbirine karşı düşmanlıkları yoktu. Onları birbirlerine düşman edip kırdırtmaya çalışan güç devletti. Anlatılanlar da bunu kanıtlıyordu.

Mecburi İskân Kanununun özünü Türkleştirme oluşturur. Bunun için belli bir yerde iskân edilenlerin aynı aşiretten olmamalarına özen gösterilir. Aynı aşiretten olmak dayanışma ruhu ve direniş zemini demektir. Aynı şekilde iskân edilenlerin yerleşik nüfusun yüzde yirmisini geçmemesine de dikkat edilmiştir. Sayıca azınlıkta olmak, çoğunluğun içinde erimeyi kolaylaştıracak bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Teorik olarak bakıldığında bunun mantıklı ve sonuç alıcı bir yaklaşım olduğu söylenebilir. Ancak pratiğin bununla örtüşmediğini görebilmek de mümkündür. Sürgünde doğanlar hariç, on yıldan daha uzun süre sürgünde yaşayan insanlarımızdan tek bir kelime Türkçe öğrenmeden köylerine dönenleri biliyorum. İskân alanı olarak kullanılan her yerde, yerleşik Türk halkı, sürgün olarak içlerinde yaşamaya zorlanan Kürtleri olduğu gibi kabul etmiştir. Onların kimliklerine ve kültürlerine saygı göstermiş, devletin resmi politikalarına denk düşen en küçük bir olumsuz tavır sergilememiş, kendileriyle sıcak dostluk bağları geliştirmiştir. Şovenizm illeti o zaman halka hala bulaştırılamamıştır. Şovenizm devlet eliyle üretilip halklara bulaştırılan iğrenç ve tehlikeli bir hastalık türüdür.

Daha önce de ifade ettim: 1938 yılı sonbaharına kadar Dersim’de teslim olma da teslim alma da yoktur. Yaş ve cinsiyet ayrımı yapmaksızın, Türk ordu birlikleri isyancı denilen aşiretlerden yakaladıkları herkesi bir araya toplayıp öldürmüşlerdir. Zaten bu sürece gelindiğinde direniş büyük ölçüde kırılmış, sayısız masum insan kıyımdan geçirilmiştir. Sonbaharda her yerde aynı şekilde işleyen oldukça ilginç bir senaryo uygulanmıştır: Kurşuna dizilmek üzere ağır makineli tüfeklerin karşısına çıkarılanlar, infaz yerine yetişen bir süvarinin getirdiği haber üzerine yeniden hayata dönmüşlerdir. Bundan sonra toplu infazlar durmuştur. Her yerde söylenen şey hep aynı olmuştur: İnfazların durdurulması emrini veren kişi Mareşal Fevzi Çakmak’tır. Böylece Fevzi Çakmak ‘kurtarıcı’ haline getirilmiştir. Dersim insanındaki egemen kaniya göre, Fevzi Çakmak kırımı durdurmasa, ‘isyancı’ aşiretlerden geriye tek bir fert bile bırakılmayacaktır.

Dee Brown’un ‘Kalbimi Vatanıma Gömün’ kitabını okuduğumda, Dersim aşiretlerinin Amerika’daki yerli aşiretlerle birçok yönden birbirine benzer özellikler taşıdığını fark ettim. Her ikisi de yaşadıkları coğrafyaya düşküncü, her ikisi de doğayla adeta iç içe yaşıyorlardı, her ikisinde de insancıl karakter son derece belirgindi. Sadece topluluklar değil, düşmanları da birbirlerine çok benziyorlardı. Adını hatırlamıyorum; bir Kızılderili aşiret reisi karşıladığı askeri birliğin komutanına kendisini tanıtıyor, adını söyledikten sonra ‘İyi bir Kızılderili’ diye ekliyordu. Birlik komutanı işte o zaman daha sonra bir özdeyiş halini alacak olan o uğursuz cümlesini kuruyordu. “Ben iyi bir Kızılderili tanımiyorum; İyi Bir Kızılderili Ölü Bir Kızılderili’dir.” Bu sözlerin ardından askerlerine saldırı emrini veriyor, en samimi barış dilekleriyle kendisini karşılamaya gelen aşiret reisi de içinde olmak üzere orada bulunan herkesi kılıçtan geçiriyordu. Dersim’de olan şey de bundan farksızdı. Zaten işgal öncesinde Türk basınında yer alan değerlendirmelerde, Dersim’de ‘medeni adam yavrusunun yetişmeyeceği’ vurgulanıyordu. Dersim adeta farklı bir canlı türünü temsil eden insan denilemeyecek yaratıkların yurduydı. Katliam öncesinde izlenimleri Türk basınında yayınlanan sözde bir gazeteci, buradaki insanların müthiş fiziki güçlerine bakarak, “Bunlar insan olamaz” diyor, bunların başka yerlere göçertilip Dersim’in insansızlaştırılmasını öğütlüyordu. Katliam kararının başarıyla hayata geçirilmesinin zemini oldukça iyi hazırlanmıştı. İyi Dersimli yoktu, en iyi Dersimli ölü bir Dersimliydi.

1937 yılında Dersim’in birçok aşiret reisi resmi bir davetle Elazığ’a çağırılmışlardır. Çağırılanlar devlet yetkilileri ya da hükümet temsilcileridir. Reislere kendileriyle bir toplantı yapılacağı söylenmiştir. Birçok aşiret reisi çağrıya uyup Elazığ’a gitmiştir. Ancak toplantı bahanesiyle aldatılan bu insanlar tutuklanmışlar, alalecele yargılanıp idam cezasına çarptırılmışlar ve cezaları erkenden infaz edilmiştir. Aşiret reislerinin Elazığ’a gidişleri öncesinde belirtileri güçlü olsa da, işgal harekâtı henüz başlamamıştır. Çağrılı olanlar arasında Seyit Rıza da vardır. Seyit Rıza Erzincan üzerinden Elazığ’daki toplantıya gitmeyi esas almış, ancak yolda yakalanıp tutuklu olarak Elazığ’a götürülmüştür. Haydaran aşiretinin Hüseyin ve Blezan adında iki kolu ve dolayısıyla iki reisi bulunmaktadır. Blezan kolunun reisi Kamer Ağa daha önce yola çıkmış ve Elazığ’a vardığında öteki reisler gibi tutuklanmıştır. Yaşı büyük olduğundan aldığı idam cezası müebbet hapse çevrilmiş ve daha sonra cezaevinde ölmüştür. Bizim kolumuzun reisi Hıdır Ağa ise hemen önceden belirlenen yere gitmemiş, öteki reislerin akıbetini araştırmış, tutuklandıklarını öğrendiğinde gizlice Dersim’e dönmeyi başarmıştır.

Dersim direnişin manevi önderi Seyit Rıza'nın tutuklandığında, kendisinin ve arkadaşlarının kandırıldıklarını anlayarak "Yalancı ve şerefsiz hükümet" diye bağırıldığı söylenir. Seyit Rıza tehlikeyi fazla sezememiş, devletin bu komplosunu zamanında kestirememiştir. Çevredeki aşiretler arasında ve aşiretimiz içinde Haydaran aşireti reisi Hıdır Ağanın iki belirgin özelliğinden söz edilirdi. En önemli özelliği 'baht sahibi' bir insan olmasıydı. Kimseye bahtsızlık yapmamış, zora düşüp kendisine sığınan birini kesinlikle geri çevirmemişti. Dostluğu her şeyin üstünde tutmuştu. İkincisi de oldukça zeki ve duyarlı bir insan olmasıydı. Köylülerimizin onun devleti iyi tanıdığını söylerlerdi. Ona göre devlet tilki gibi kurnaz bir güçtü. Kürt'ü kandırıp kör bir kuyunun başına götürür, arkadan itip kuyunun dibine düşürürdü. Devlete bu bakışı ve duyarlılığı sonunda hayatını kurtarmıştı. Elazığ'a çağrılan bütün aşiret reisleri içinde hayatta kalabilen tek kişi oydu. Buna karşılık başları koparılmış Dersim aşiretlerinin hayatı büyük tehlike altına girmişti. Kendilerini korkunç bir 'sel harekâtı' bekliyordu.

Seyit Rıza bir aşiret reisi değil bir bilgedir, Dersim toplumunun bilgesidir. Belki söylediklerini uygulatacak fiziki yaptırım araçlarına sahip değildir, ama söyledikleri bütün aşiretlerce en fazla kabul gören kişidir. Aslında özü itibarıyla tehlikenin bilincindedir ve bunun için de bütün aşiretleri birleştirmeye çalışmaktadır. Görüşme bahanesiyle aldatılıp yakalanmasa işgale karşı aşiretlerin güç birliği yapmalarını sağlayacak, aralarındaki birlik ve dayanışmanın köprüsü olacaktır. Devlet de bunu iyi bilmekte, henüz tam kurulmadan bu köprüyü yerle bir etmek istemektedir. Öte yandan Seyit Rıza'nın etrafını kuşatıp boğmak üzere en yakınlarını bile satın alıp ajanlaştırmak için yoğun çaba harcamaktadır. Onun bu gerçeğin de farkında olduğu belirtilir. Ancak tedbirleri yetersizdir. En önemlisi de, devletin yaşam güvencesi verme sözünü de içeren resmi davetini unutup bir görüşme sırasında kendilerini tutuklayabilecek kadar alçalacağını hesaba katmamıştır. İdam edilmeden önce bu devletin temsilcilerine söyledikleri hem bir tür özeleştirme hem de yüzlerine indirdiği bir şamar niteliğindedir: "Ben sizin oyunlarınızı çözemedim, bu bana dert oldu; siz bana boyun eğdiremediniz, bu da size dert olsun!"

Dersim toplumunda aşiret reisi bir toprak ağası değildir, özellikle direnişçi bir duruş sergileyen aşiretler için bu kesinlikle böyledir. Her bir aşiret reisinin adının arkasına yerleştirilen 'ağa' sözcüğünün kendisinin ekonomik konumuyla bir bağlantısı yoktur. Bunların liderliğini yaptığı aşiretler dağlı aşiretlerdir. Bu aşiretlerin konumlandığı coğrafyada ekilebilir toprak çok yetersizdir. Aşiret reisinin öyle geniş toprakları yoktur. Reisle en yoksul aşiret bireyi arasındaki farklılık oldukça azdır. Aşiret reisi maddi güçlerine değil geleneklere bağlılığına, bilgisi ve tecrübesine, adalet ilkesinden ayrılmamasına dayanarak yönetmektedir. Aşiret nezdinde saygınlığı ve otoritesine bağlılık yüksektir. Aynı şekilde aşiretleri dış tehditlere karşı koruma ve savunma gücüdür; bir bakıma aşiret güçlerinin askeri şefidir.

Devlet askeri harekâta girişmeden önce bu gerçeği iyi çözmüş ve aşiretleri en can alıcı noktadan vurmuştur. Önemli bir kesimini başsız bırakmıştır. Böylece aşiretlerin gelişen işgal harekâtına karşı direniş gücü en azından yarı yarıya düşmüştür. Devlet açısından ise tehdit yarı yarıya azaltılmış olmaktadır. Bazı aşiretler birlik olmamaları halinde kendilerini bekleyen şeyin Ermenilerin akıbeti olduğunu haykırsalar da, bu gerçeği değiştirecek gücü kendilerinde bulamamışlardır. Böylece her aşiret kendi sahasında ve öteki aşiretlerden kopuk bir biçimde bir direniş sergilemenin ötesine geçmemiştir. Tek tesellileri ise, bir ağıtta dile getirildiği gibi elliye karşı bir savaşmalarına rağmen kendi intikamlarını yedi kat fazlasıyla almış olmaları, kendi yurtları için kanlarının son damlasına kadar savaşmaları ve şahadete ulaşmalarıdır.

Dersim'de esir alınıp Mecburi İskân Kanununun ruhuna uygun olarak sürgüne gönderilenler sözcüğün gerçek anlamında kılıç artıklarıydı. Sözüm ona Fevzi Çakmak'ın devreye girmesiyle son dakikada makineli tüfeklerin kurşunlarına hedef olmaktan kurtulmuş en son esir kabilelerinin mensuplarıydı. Esir alınıp da katledilmemek savaşçıların teslim olmalarının yolunu da açmıştı. Hayatta kalan esir yakınları kendilerini bir mıknaş gibi çekmişti. Abdullah Alpdoğan teslim olsunlar diye esir düşmüş yakınlarını dağdaki savaşçılara elçi olarak göndermişti. Artık imha yoktu, bunun sözü veriliyordu. Başka yerlere gönderilecekler, kendilerine ev ve ekecekleri toprak verilecekti. Savaşçılar silahlarıyla birlikte gelip teslim oluyorlardı. Teslim olmayı reddeden ve buna gerçekten bağlı kalan insanlar çok azdı. Bunların devlet için tehdit oluşturmaları söz konusu olamazdı. Korkunç bir kıyım yapılmış, direniş kırılmış, kılıç artıkları denetim altına alınıp sürgüne gönderilmiş, Dersim coğrafyasının büyük bir bölümü insansızlaştırılıp 'yasak bölge' haline getirilmiş, Dersim'e mezar sessizliği çökmüştü.

Dersim aşiretlerinin hepsi işgale karşı gelişen direnişe katılmamıştır. Direniş konumuna geçen aşiretler esas olarak Ovacık, Dersim merkez ve Hozat alanındaki aşiretlerdir. Bu dağlı aşiretlerin temel özelliği özgürlüğe olan düşkünlükleridir. Onlar için devlet olgusu tümüyle varlıklarını tehdit eden yabancı bir güçtür; devletin kendilerini yok etmek isteyen herhangi bir düşman aşiretten farkı yoktur. Devleti gerçek anlamda tanımamaktadırlar. Silahlı olmalarına rağmen bu aşiretlerin saldırgan bir karakter taşıdıkları söylenemez. Kendisinden saldırı gelmedikçe devlet güçlerine saldırmamışlardır. 21 Mart 1937'de bir karakola yaptıkları saldırı tamamen misilleme içeriklidir. Bir köyde kadınlara hakarete bulunan askerleri

barındıran Pah Karakolunu ele geçirmişler, birçok askeri öldürmüşler, geri kalanları Mazgirt sınırına kadar kovalamışlardır. Mazgirt devletle dağlı aşiretler arasındaki sınır gibidir. Devletin kendi alanlarında kurduğu karakolu ortadan kaldırmışlardır. Askerler halka hakaretlerde bulunmasa, kadınları taciz etmeye yeltenmese, kısacası kışkırtıcı yönelimler içine girmese belki de karakolun alanlarındaki varlığına göz yumacaklardır. Özcesi barışçıl yaşamları esastır. Devlete karşı duruşları tamamen meşru savunma temelindedir. ‘Vahşi’ olarak tanımlanmaları bir devlet yakıştımasıdır. Asıl vahşi önüne çıkan her şeyi sel gibi yıkıp geçen devlettir, onun örgütlü ve sistematik vahşetidir, dizginsiz zulüm ve zorbalığıdır.

Direnişe katılmayan aşiretlerin hepsini işbirlikçi ya da devlet yanlısı olarak tanımlamak doğru değildir. Bunların önemli bir bölümü reislerinin yönlendirmesine bağlı olarak direnişten uzak durmuşlardır. Devlet daha önce aşiretler arasında var olan çelişkileri iyi değerlendirmiş, bu temelde bazı aşiretleri en azından tarafsızlaştırmayı başarmıştır. Dağlı olmak, devletçi yaşamın dışında kalmak ve bu yaşama yabancı olmak demektir. Bireysel çıkar çatışmaları oldukça zayıftır. Çelişki belki kabileler arasında olabilir. Buna karşılık devletin eskiden beri kurduğu idari merkezler etrafındaki yerleşim alanlarında yaşam tarzı biraz daha farklıdır.

Mülkiyetçi yaklaşım çok daha belirgindir, bireysel çıkarlar gelişme göstermiştir. Aşiretler içinde belli bir ayrışma yaşanmaktadır. Aşiret içinde eski tarzda birlikten söz edilemez. Hozat, Mazgirt ve Pertek çevresi esas olarak böyledir. Kısacası aşiretleri ortak bir kararla olumlu veya olumsuz bir eyleme kaldırmanın zemini zayıflamıştır. Kuşkusuz devletin karşı propagandaları bu alanlarda daha fazla etkili olmaktadır. Kuşatma altındaki dağlı aşiretlerin ekonomik açıdan yaşadıkları ağır zorlanmalar sonucunda bazen ovaya inip talana başvurmaları, devletin propagandalarının etkili olmasında ciddi bir rol oynamıştır. Kısacası direnişi mümkün olduğu kadar sınırlı tutmak isteyen devlet en küçük bir bile çelişkiyi çok iyi kullanmıştır.

1946 tarihli Soykırım Suçunun Önlenmesine ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme’deki soykırım tanımı çerçevesinde bakıldığında, Dersim’de işlenen insanlık suçunun niteliği daha iyi görülecektir. “Sözleşmeye göre ulusal, etnik, ırksal ya da dinsel bir grubu tümüyle ya da kısmen yok etmek amacıyla girişilen şu eylemlerden herhangi biri soykırımdır: a- Topluluk üyelerini öldürmek, b- topluluk üyelerinde ağır bedensel ya da zihinsel zarara yol açmak, c- topluluğa, bütünüyle ya da kısmen yok olmasına yol açacak yaşam koşullarını kasıtlı olarak dayatmak, d- topluluk içinde doğumları engellemeye yönelik önlemler almak, e- topluluğa bağlı çocukları başka bir topluluk içinde yaşamaya zorlamak.” Önceden hazırlanmış bir imha planı çerçevesinde Dersim’e karşı düzenlenen sel harekâtında ortaya çıkan tablo, burada yapılan tanımla tam bir uygunluk arz etmektedir. Bu beş eylem türünden sadece d şikkındaki eylem hakkında fazla bir şey söylenemeyebilir. Ancak öteki dört eylem biçimi bu alanda harfiyen uygulanmıştır. ‘Sel harekâtı’ olarak bilinen işgale karşı gelişen ve iki yıl devam eden Dersim direnişi sırasında katledilen insan sayısını tam olarak bilmek mümkün değildir. Kesin bir sayı vermek zordur. Ancak bu on binlerle ifade edilecek kadar korkunç bir sayıdır. Mecburi iskâna tabi tutulan sınırlı bir kesim dışında hedef alınan her kesim ve herkes fiziksel olarak yok edilmiştir. Bunun sistematik bir etnik temizlik olduğu asla inkâr edilemez.

Katliam sürecindeki tek bir olayla, Çukur köyünden Süli ve Hasan Ağa ailelerinin topluca katledilmesiyle ilgili bir ağıtta bile yaşanan şeyin Kurmançlık yasalarının ortadan kaldırılması olduğu netçe vurgulanmaktadır. Toplu kıyımlarla imha edilen ve ateşe verilip yakılan şey Kürt kimliğidir, Kürt kültürüdür, Kürt’ün kendi doğal yasaları temelinde sürdürdüğü sade ama özgür yaşamıdır.

Bunun yerini artık Türklük alacaktır. Nitekim aynı ağıtta kaldırılanın yerine yerleştirilen şeyin Cumhuriyet kanunları ve aynı anlama gelmek üzere Türklük olduğu dile getirilir. Bu bir halk ağıtındaki belirlemedir; halkın bizzat kendisinin kendi yaşadıklarını tanımlamasıdır. Kırım ve kıyımdan geriye kalanlar çareyi unutmakta bulurken, halk yaşananları ağıtlara dökme tarzında da olsa unutturmamaya çalışmıştır.

Bir rica sözcüğü olarak algılanması dileğiyle herkesi düşünmeye davet ediyorum. Düşünün: Belli bir topluluğa mensup insanlar kendilerini esir alan güçler tarafından hep aynı yöntemle ölüme yolcu ediliyorlar. Esir alınıyorlar, bir araya toplatılıyorlar, ana kucağındaki bebekten ayakta zor durabilen yaşlıya kadar tümünden ağır makineli tüfeklerin karşısına çıkarılıp seri atışların hedefi haline getiriliyorlar. Ölüm kendilerini böyle buluyor. Bundan şikâyet bile etmiyorlar, hiçbirinin ağzından ‘bize acıyın’ cığlığı yükselmiyor, seri atışlar öncesinde dizbağları çözülüp yere yıkılan olmuyor. Küçük çocuklar bile ölümü büyük bir olgunlukla karşılıyorlar. Zalimin işi zulümdür, mazlumun yapması gereken şeyse zulme direnmektir diye düşünüyorlar. Ölümden korkarak zalimi sevindirmiyorlar. Zaten inançları da onlara bunu telkin ediyor. Onlar Kerbela geleneğinin bir parçasıdır, Yezit geleneğini sürdürenlerce imha edildiklerinde Kerbela’nın ölümsüz şehitlerine katılacaklar. Bu emsalsiz bir direniştir. Uzaktan gelen zalimin getirdiği ölüm karşısında dağlı özgür yaşamlarına bağlılıklarına

yaraşır bir duruş sergiliyorlar. Hep doğru yaşamışlardır, doğru yaşadıkları için de doğru ölüyorlar. Ayrıca karşılarında Azrail benzeri can alan bir güç vardır. Azrail'e "Canımızı alma" demenin hiçbir anlam ifade etmeyeceğini iyi biliyorlar. Sıra makineli tüfeklerin karşısında sıraya dizilen son kabilelerdedir. Onlarda da aynı duruş görülüyor, ölümden korkmadan ölümü bekliyorlar. Tam da silahların ateş kismaya hazırlandığı bir sırada uzaktan bir süvarinin çığlığı yükseliyor: "Durun, kimse kurşuna dizilmeyecek, artık kimse öldürülmeyecek!"

Kim ne derse desin, katliamın en dehşet verici, en çılgın anı budur. 'Emir' olumlu karşılık buluyor ve hücrelerine dek ölümü karşılamaya hazırlanmış gergin bedenler mermilerle delik deşik edilip süngülenmekten kurtuluyor. İnsan ruhu süvarinin bu haberi karşısında fırtınada alabora olmuş denizdeki bir tekneyi andırıyor, dengesini kaybedip kontrolünü yitiriyor. Beden artık ruha itaat etmiyor. O ana kadar hiçbir gücün zayıflatamadığı diz bağları çözülüyor, bacaklar titremeye başlıyor. Bir süre sonra belki de bu kez ruh bedenin hükmü altına giriyor. Kendi varlığını sürdürme imkânına kavuşan beden, ruhun hapishanesine ve giderek mezarına dönüşüyor. Birkaç saniye öncesinden başlayarak bedenin geçmişle bütün bağları kopuyor. Beden için geçmiş kendi çözülüşüyle gelen ölümdür ve makineli tüfeklerin susturulmasıyla birlikte ölüm bedenlerden uzaklaştırılıyor. Ölümün ruhlar etrafında oluşturduğu kuşatma çemberini daraltması bedenler için daha fazla yaşama imkânı anlamına geliyor. Nasıl olursa olsun yaşamak! Ruhun denetiminden kurtulmuş bedenin yönelimi kesinlikle bu oluyor.

Çok iyi planlanıp uygulanan bu sözde kurtuluş sahnesi toplu ölümlerin soylu anlamı üzerine inen bir kara bulut işlevi görmüş, yaşanan anı en uzak ve en yakın geçmişten koparmıştır. Bedensel ölümün gerçekten uzaklaştığının anlaşıldığı an, unutkanlığın da başladığı ve geçmişten kopuş sürecine girildiği andır. Ölümden dönüş adeta bir bakıma sıfır noktasından bir başlangıç halini almıştır. Daha öncesi yoktur. Daha doğrusu, bedensel çöküşünün durdurulması karşılığında kişi öncesini artık yok sayacaktır. Kurtarıcı ve kurtuluş oyununu oynayanlar içine girilecek bu yeni doğrultunun farkındadır. Cellât sahneden çekilip gitmiştir. O artık bambaşka biridir; kendisiyle ölümü getiren değil bağışlayıp hayata döndürendir. Elllerinde kardeşlerinin kanı hala temizlenmemiş olarak dursa bile, kurtulmuş bedenlerin gözünde bu böyledir. On birleri yeryüzünden temizleyen cellât kurtarıcı görünümüne bürünmüş ve bağışladıkları nezdinde bu yeni kimliğiyle kabul görmüştür. Onurlu bir tiksinti ve nefretin, yerini müthiş tiksindiren bir sevgiye bıraktığı sürecin başlangıcıdır bu. Kurban ile cellâdı arasında yeni bir ilişki kurulmuştur. Sıfır noktasından başlayan hayat, cellâda sevdalandıran hayattır. Her yaştan on binlerin hayatlarının söndürülmesi artık bir yanlışlık olarak bile görülmeyecek, katiller bir hata yaptıklarını bile söylemeyecekler, yapılan katliam öldürmenin en vicdansız ve en hayâsız hali olarak tümüyle yok sayılacaktır.

Kuşkusuz burada Dersim katliamında bazı insanların son anda ölümden dönmüş olmalarına duyulan bir hayıflanma yoktur. Keşke geride kalanlar da öldürülseydi denilmiyor. Ayrıca kimse ölümü de kutsamıyor. İnsan hayatının biricikliğinden, güzelliğinden ve kutsallığından asla kuşku duyulmuyor. Burada Kürt kasaplığına soyunmuş Türk Devletinin akıl almaz zulüm ve zorbalığı sorgulanıyor; onun insanı kendi karşısına dönüştüren gerçeği gösterilmeye çalışılıyor. Yeniçerilik bu konuda herkesin bildiği bir örnek oluyor. Osmanlının temel askeri örgütlenmesi olan yeniçeriler, ebeveynleri çoğunlukla öldürülmüş Hristiyan halkların çocuklarıdır. Hâlbuki farkında bile olsa bunun yeniçeri için fazla bir anlamı yoktur. Onun için devlet her şeydir, kendisinin varlık gerekçesidir, kendi başlangıcı ve sonudur. Yeniçeri örneğinde kurban ile katil arasında yaşanması düşünülen ilişki tersine çevriliyor: Tiksinti ve nefretin merkezine yerleşmesi gereken katil, kurban için sakat bir sevginin öznesi düzeyine yükseliyor. Türk egemenlik sisteminde insanı bu tarzda kendi özüne yabancılaştırıp kendine bağlama adeta sanat düzeyinde bir uygulama gücü kazanıyor. Osmanlının mirası üzerinde vücut bulan TC Devletinin Dersim'de yaptığı şey bu başarılı deneyimin yeni bir tekrarı oluyor. Kapitalizmin yabancılaştırmadaki büyük gücünü de arkasına alan Türk Devleti, soykırım artıklarını ruhsuz bedenlere çevirerek Dersim'i iki kez katliamdan geçiriyor.

Dehşet saçan uygulamalarıyla gözdağı verme katliamcı güçlerin en temel amaçlarından biri olmuştur. Gözdağının esas hedefi direniş içindeki güçler değildir, toplumun direniş mücadelesi dışında kalan kesimleridir. Bu katliama uzaktan yakından tanıklık eden her kesime ve herkese verilen mesaj bellidir: Devlet karşısında isyancı konumuna düşmeyi aklınızın ucundan bile geçirmeyeceksiniz, devletin sizden istediklerine uygun davranacaksınız! Bu nedenle Dersim katliamını işgale karşı direnişe geçen bazı aşiretlerle sınırlı bir kıyım ve kırım harekâtı olarak düşünmek son derece yanlıştır. Esir alınıp bir araya getirilerek kurşuna dizilen insanların bedenlerini delip geçen mermiler direniş dışında kalanların ruhlarına da isabet etmiştir. Nitekim direniş sürecinde bu kesimlerde görülen teslimiyet eğilimi direnişin kırılmasına paralel olarak iyice derinleşmiştir. Bu öylesi bir gözdağıdır ki, hiç kimse bu tür sınırsız ve ölçüsüz bir terörün hedefi olmak istemeyecek, bunun için de katliamcıyla uyum içinde olmaya çalışacaktır. Bunun adeta her istediğine sonuna kadar boyun eğecektir.

“Allah o günleri düşmanımıza dahi bir daha göstermesin!” Derinliğine inip çok yönlü bakılmadıkça, bu temenninin içerisinde gizlenen irade kırılması fark edilmeyebilir. Bu temenninin öncelikle uygulanan zulmün bütün sınırları darmadağın eden karakterine parmak basıldığı kesindir; ancak aynı temenninin bununla birlikte yenilgili bir ruh halini yansıttığı da görülmek zorundadır. Haksızlık mutlak anlamda kınanmakta, ama haksızlığı yapandan hesap sorma hiç düşünülmemektedir. Durum bu olunca, “Ne pahasına olursa olsun yaşamak” gibi ürkütücü bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Elbette yaşamak gerekir, ama kesinlikle onurunu yitirme pahasına değil, özgürlük umudunu katliamda ölenlerle birlikte toprağa gömme pahasına değil, ruhu bedensel canlılığı korumanın sıradan bir hizmetçisi derekesine düşürme pahasına değil. Tek başına canlılığı korumanın karşılığı olarak bunlar son derece ağır bedellerdir ve ne yazık ki yaşanan gerçek de budur. 1970’lerin ortalarında bu korkunç katliamın unutulmaması ve hesabının sorulması gerektiğini dile getirdiğimizde karşılaştığımız tepki ilginçti. İnsanlar “Bize yeni bir katliam mı yaşatmak istiyorsunuz, neden geçmişi karıştırıyorsunuz?” diye kızıyorlardı. İnkârcı sömürgecilik ‘anımsamak yasaktır’ diye buyuruyor, yasağın hedeflediği toplum da onunla uyum içinde geçmişi unutmak gerektiğini söylüyordu.

Puşkin’in bir şiirinde bir kartal ile karganın diyalogu var. Ölümünün yaklaştığını hisseden kartal, daha yavruyken tanıdığı karganın nasıl bu kadar uzun bir ömür sürdüğünün sırrını çözmek ister. Karga bunun nedeninin yükseklerde seyretmekle aşağılarda yaşamak arasındaki farktan kaynaklandığını söyler. O çürümüş ağaçların kovuklarında yuva yapar, hayvan leşleriyle beslenir, en sevdiği yemek iki yıllık taylorın çürümüş leşleridir. Leşlerden yüzüne vuran kokuşmuşluğun soluğu sağlığı için en iyisidir. Uzun bir ömür konusunda kartala vereceği inci kadar değerli öğütleri vardır. Ancak o kartalın önüne iki yol sermekle yetinecektir: Birincisi, kendisi gibi yaşayıp bin yıllık bir ömre sahip olmasıdır. İkincisi ise yükseklerde uçup çok daha kısa bir ömürle yetinmesidir. Kartal “Senin uzun ömrün senin olsun, leş yemek senin payına düşsün. Başı sürekli yerde ve hep leşle beslenen bin yıllık ömre sahip bir karga olacağıma, kartal olarak en yükseğe çıkıp başım dik ölmek isterim” der. Dünyanın en büyük şairlerinden Puşkin’in mesajı açıktır: Esas olan insanın ne kadar uzun yaşadığı değil nasıl yaşadığıdır.

Türk sömürgeciliği Kürtlerin kendilerine nasıl yaşamalı sorusunu sormalarına izin vermeyen, verse bile cevabının kendi inkâr sistemi içinde aranmasını dayatan çılgın bir sömürgeciliktir. Verilecek cevap kendi sistemiyle bütünleştirip içinde erimeye götürecekse, o zaman bu soruyu sormanın bir sakıncası yoktur. Kendisi olmaktan çıkıp başkalaşıma uğramak Kürt insanının değişmez kaderi olmak durumundadır. Kürt her şey olabilir ama kendisi olmayacak, kendisi olmak için çaba harcamayacaktır. Kendi kimliğini, kültürünü, dilini istemeyecektir. Puşkin’in şiirinde karga aşağılardadır, payına düşen leşlerle beslenme ve çürümüş ağaç kavuklarında barınmaktadır; ama yine de karga olarak yaşamaktadır. Aynı şekilde başka ülkelerde de birçok halk sömürgeci egemenlik altında yaşamışlar, ancak yine de böylesi bir inkârcılıkla yüz yüze gelmemişlerdir. Başka bir deyişle bir halkı en temel haklarından yoksun kılmanın bir anlamı olabilir, ama ayrı bir kültürel varlık olarak kendisini yok sayma ve yok etmeye çalışmanın anlaşılır bir yanı olamaz.

Kürtleri tarladaki zararlı otları söküp atmaktan daha rahat bir ruh hali içinde yok etmenin ve bu anlamda kendilerine akıl almaz katliamlar yaşatmanın en önemli nedeni, kültürel soykırımı başarıyla yürütmenin koşullarını ortaya çıkarmaktır. 12 Eylül Darbesi öncesinde Kürdistan’da gelişen ulusal demokratik diriliş karşısında çılgına dönen Türk Devleti kanlı dışlerini yeniden göstermeye başlamıştı. Dönemin Başbakanı Süleyman Demirel, “Bu ayrılıkçı faaliyetin içinde yer alanlar dönüp tarihe baksınlar, geçmişte başlarına neler geldiğini görüp ibret alsınlar, akıllarını başlarına devşirip bir an önce bu yaptıklarından vazgeçsinler” diyordu. Onun dönüp bakılmasını istediği tarih Kürtlere yaşatılan vahşet yüklü katliamların tarihiydi. Türk Devleti kendileri olmak ve kendileri olarak kalmak isteyenlere bir mezar yeri bile vermeyeceğini kanıtlamıştı. Benzer istemler karşısında her zaman yine aynı şeyleri yapmaktan çekinmeyecekti. Kuşkusuz bu sadece bir kişinin değil, inkâr ve imha sisteminin savurduğu bir tehditti. Kaldı ki, daha o zaman bile bu sözler sadece bir uyarı ve tehdit olarak kalmıyor, adım adım pratikleştiriliyordu. 12 Eylül Darbesi bu pratikleşmenin zirveleşmiş hali oluyordu.

1925–38 yılları arasında ibret alınacak tarih geçmişte bir yerlerde değil, Kürtlerin yanı başındaydı. İzleyenler akıllarını başlarına devşirsinler diye ‘kendileri olarak kalmak’ isteyenleri ot biçer gibi biçiyorlardı. Zaten giriştikleri harekâtlara tenkil, tedip ve tehcir harekâtları adını vermişlerdi. Tenkilin anlamı birilerini başkaları için ibret dersi oluşturacak biçimde cezalandırmaktır. Daha açık bir ifadeyle sadece ‘isyancıları’ öldürmek yetmiyordu, başkalarının benzer bir eyleme yönelmemeleri için ibret dersi alacakları şekilde öldürmek gerekiyordu. Tenkil işte budur. Bunun bir adım ötesi tediptir, günümüz Türkçesiyle azarlayarak edebe çekmedir, küfür ve hakaretle uslandırmadır. Tehcir ise tedip edilecek kimselerin denetim altında bu işlemden geçirilecekleri yerdir, sürgün mekânıdır. 1940–1970 yılları arasındaki otuz yıllık dönem tenkil, tedip ve tehcirin zirveleştiği, Kürt direnişinin tamamen kırıldığı, kızıl soykırımın beyaz soykırımla sonuca doğru götürüldüğü,

asimilasyon uygulamasına müthiş hız verildiği ürkütücü bir suskunluk dönemidir. Kürdistan artık bir mezar sessizliğine gömülmüştür. Ortada artık varlığı bile tartışma konusu olacak kadar kendisi olmaktan çıkmış bir halk gerçekliği söz konusudur. Bu sadece Dersim'in gerçeği değildir; bütün Kürdistan'ın ve Kürt halkının içine düşürüldüğü onur kırıcı durum budur.

Beyaz soykırım ya da aynı anlama gelmek üzere kültürel soykırım başka bir değerlendirmenin konusudur. Ancak burada altı çizilmesi gereken nokta şudur: Yaşanan bu onur kırıcı düşüşü tersine çevirmek üzere Kürt halkının Amaralı Adam'ın önderliğinde başlattığı direniş mücadelesinin bugün ulaştığı düzey gerçekten heyecan vericidir. Kürt yükselişi bir gerçektir. Eskinin kendisinden kaçan halkı şimdi kendine en yakın duran halk konumuna ulaşmıştır. Kim ne yaparsa yapsın, bu halkın özgür yaşama kararlılığını zayıflatamayacaktır. Önder APO'nun özgürlük iradesi kendi halkında cisimleşmiş, Önderlik ve halk kopmaz bir bütün haline gelmiştir. Kürt'ün bu yücelişi ve yükselişi Türk sömürgeciliğinin vahşi soykırımcı yüzünü iyice açığa çıkarmış, onu derin bir çıkmazın içine sokmuştur. Azgınlaşması bundandır, halkımıza ve gerillaya hayâsızca saldırması bundandır, beş yüz bin kişilik bir ordu gücünü ülkemizde sürekli hareket halinde tutması bundandır, tutuklamalara girişerek zindanları tıka basa doldurmaya çalışması bundandır. Bu haliyle inkâr ve imha rejiminin bugünkü durumu bataklığa düşmüş adamın durumuna benzemektedir. Her hareketi bataklığa biraz daha batmasına yol açmaktadır. İşin gerçeği budur.

Unutmama uyarısına çok yönlü bakmak zorundayız. Türk sömürgeciliğinin korkunç katliamlarını unutamayız. On binlerce insanımızın toplu mezarları bile olmadan nasıl hunharca katledildiğini unutamayız. Zalimlerin eline düşmemek için kendilerini uçurumlardan atan genç kızlarımızı, ölü bedenleri bile kirletilen bacılarımızı unutamayız. Katledilen on binlerin kendileri olarak kalmak ve yaşamak istedikleri için yok edildiklerini unutamayız. Bütün bu çılgınlıkların bizi halk olarak tarihten silmek için yapıldığını unutamayız. Ülkemizin hala sömürge olduğunu ve askeri işgal altında bulunduğunu, hala bir kültürel soykırımı yaşadığımızı, tüm zenginliklerimizin hala talan edildiğini ve halkımızın açlıkla terbiye edilmek istendiğini unutamayız. O lanetli düşüş tarihini yeniden egemen kılmak için Önderliğimizin İmralı sistemi altında korkunç bir işkence, zulüm ve zorbalığa maruz bırakıldığını unutamayız. Bütün bu gerçekleri unutmadan bizi inkâr ve imha sisteminin soykırım uygulamalarından tümüyle kurtaracak şeyin Apoculaşmak olduğunu unutamayız.

Unutmak ihanettir!

Unutmamak, Apocu zafer kişiliğiyle ülkemizi ve halkımızı özgürlükle buluşturmadır!

CEVAP BEKLEYEN SORU

Musa Peygamberin sorusu karşısında, tanrı kendini, kendi kişiliğini ilginç biçimde tanımlamıştı. Döndüğünde kavmine neler söylemesi gerektiğini düşünen Musa, tanrıya, “Sizin kim olduğunuzu sorduklarında, ne cevap vereyim?” diye sormuştu. Tanrının kendini tanımlayan ifadesi oldukça çarpıcıydı: “Ben, ben olanım!” Cevabın hepsi buydu.

Bu sözler, herkesteki gerçek ‘ben’in, tanrı olduğu anlamına geliyor. Kendisi olmayı başaran, tanrıdır. İşte bu da kimlik sorusuna doğru ve gerçek cevap verebilen insan demektir. Her şeyin hem kendisi, hem de ‘öteki’ olduğuna ilişkin diyalektik yargı, oluşma halindeki evrenin bu haline yol açan çelişkisini anlatmaktadır.

İnsan bireyinin hem kendisi hem de ‘öteki’ olması, onun tanrılaşma, genel lisanımızda özgürleşme sürecindeki temel çelişkisi oluyor. Ve çelişki, düşmanların karşı karşıya durması değil, iç içe geçmesi, savaşım sürecinde karşıtıyla bu biçimde ilişkilenerken bir yeni düzeye erişmesidir. Karşıtların birliği, böylece kaynağını bunların mücadelesinde bulur.

Şimdi sistem, dünya imparatorluğu, bir büyük çelişkiyi atlamayı, es geçmeyi umuyor. Bu çelişki, sistemin kişisizleştirmeye ve kimiksizleştirmeye yöneldiği insanın, yeni bir tarihsel düzeyde kişilik kazanma isteğinden kaynaklanıyor. Kişilik, doğru ve gerçek sorular soran ve kendisine yönelmiş sorulara doğru ve gerçek cevaplar veren bir bilinçli organizmadır.

Varlığımız başkaları için bir soru oluşturur: ‘Ne istiyor?’ Ve tersine, ötekilerin isteği karşısında varlığımız bir cevap oluşturur: ‘Evet’ ve ‘hayır.’

Kutsal kitaplara göre insan, tanrısal sorunun doğru ve gerçek cevabıdır:

-“Ben sizin tanrınız değil miyim?”

-“Evet.”

İnsan, evrensel yaradılışın ilk olumlamasıdır.

Soru işte böyle tersinden sorulmuştur: “Değil miyim?” Bunda bir inançsızlık ithamı mı var, bir tehdit mi, bir yakınma mı, bir sitem mi? Kendisini kendi yarattığı insanda anlamak isteyen tanrı, evrensel varlık sorusunun ilk biçimi olmalıdır. Yaratma eylemi, varoluş sorusundaki çelişkiye bir cevap arama, onu çözme istemiydi.

Ama tanrısal soru, böylece bir kimlik edinme istemine dönüşüyor: “Sizin tanrınız!” İlk soru aynı zamanda kimlik sorusuydu. Eylem, kendi öznesinin kimlik sorusuna özlü bir cevabıydı. Yaradılış, tanrının kimliği idi. Ve sorunun bütün içerikleri, eylem, çelişki ve kimlik; bütün bunlar bir çelişki oluşturur. Çelişki eyleme, eylem kimliğe taşır ve hepsi bir oluşmayı sağlar. Oluşma, cevap ister ki, bu da kişiliğin özgürlüğüdür: “Evet!”

İnsan, tanrıyı özgür kılan bir cevaptır, tanrının özgürlüğüdür. Derler ya, insan yarım bir tanrı, tanrı tam bir insandır. Öyledir; insan, tamamlanmamış bir evrendir. Ya eksik olan nedir? Onun özgürlüğüdür elbette.

Her çelişkili süreç, nihai cevabını özgürlükte bulur. Kişilik böyle oluşur ve o artık bütün evrensel oluşmaya bir açılma, tamamlanmadır. Bu bize okullarda öğretilen bir tamamlanma değil kuşkusuz; sınırsızlığın yaşamsal kavrayışı anlamına gelen bir tamamlanmadır. Bu da ölümsüzlük anlamına gelir. Çünkü her ölüm, bir anlamama durumudur. İnsanın ölümü, onun anlayışsızlığından gelir. Oluşmayı anlayabilseydik, ölümsüz olurduk.

Doğru ve gerçek her soru, bir yaşam isteği ve ısrarıdır: “Ben... değil miyim?”

Her tanrısal soruyu her zaman Önder APO'ya getirdim. Onun yaşamını ve kişiliğini inceleyin, göreceksiniz: Önder APO, ilk sorunun bu zamandaki ve buradaki bir yinelenmesi ve cevap istemidir. Kürtlerin var olma sorusu ve cevap isteği, bu tanrısal yön nedeniyle, insanlığın bir var olma sorusu haline dönüşmüştür.

Tanrı, sonsuz ölüm karşısında, tedirginlik dolu ilk soruyu sormuştu: “Ben sizin tanrınız değil miyim?” Ve cevap, sonsuz bir yaşamın yolunu, oluşma ve evrensel açılmanın yani özgürlüğün yolunu açtı: “Evet!”

Biz Kürtlerin tarihimiz içinde rastladığımız en çarpıcı olgu olan Önder APO, bir özgürlük sorusuna kadar açılabilen evrensel bir kişiliktir. Kişilik, çelişkiyi eyleme yükseltti, eylemin bizzat kendisini bir kimliğe dönüştürdü ve cevap bekliyor:

-“Ben sizin önderiniz değil miyim? Ben özgürlüğün eylemcisi değil miyim?”

Bu soruya karşılık, özgürlüğe yönelmiş olanlar dışında herhangi bir yerden gelmez. Önder APO, bütün evrene ve öteki insanlara sorulmuş bir sorudur. Bu, kişiliktir işte. 20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren yitmeye başlayan kişilik, Önder APO cisimleşmesinde, Önderlik oluşmasında bir kez daha parıldamaktadır. Tanrının ilk sorusu, insanın ilk cevabı ve bunların bir ilişkisi olarak yöneldiği tamamlanma isteği, o büyük evrensel bilinç oluşması, Öcalan sorusunda yineleniyor.

İlk büyük tedirginlik, tanrının insanı yaratışındaki tedirginlik, bugün bütün yeryüzü varlığını, onun mucizevi biçimlenmesi olan insan bilincini kuşatmıştır: Sonsuz ölüm duygusu ile yarım-tanrı insanın tamamlanma isteğinde ifadesini bulan sonsuz yaşam, ölümsüzlük, özgürlük duygusu.

Önder APO'nun sorusuna cevap vermekle yükümlü olanlar, bir 'olmak ya da olmamak' sorusuyla karşı karşıya bulunuyorlar. Bu kendilerinin de, hatta her şeyden önce kendilerinin bir varolma ya da yok olma sorunudur.

Soru şimdi en azından sessizlikle karşılanmaktadır.

Bu o büyük tanrısal tedirginliğin dolduğu andır.

-“Evet!”

Önder APO karşısında bu cevap, insanlık bilincini yepyeni düzeyde bir oluşmaya açacaktır. Bu tamamlanmış, özgürleşmiş insana doğru büyük bir adımdır.

Soru ve cevap, tanrısal yaradılışın kendi bilincine varmasıdır. -

“Evet!”

Kadirbilir olmak, yani değer tanımak ve değere bağlılık göstermek herhalde en temel insan özelliği olsa gerek.

Peki, değer nedir? Değer denildiğinde akla yalnızca mülkiyet konusu olabilecek herhangi bir nesne mi gelmeli? Örneğin değerden sadece mülkiyeti bize ait kıymetli bir eşyayı mı anlamalıyız?

Sanatçı, üçüncü göze sahip olmak ve böylece gerçeği herkesten önce görmek demektir. Shakespeare, böylesi bir sanat dehası olarak, para denilen şeyde yabancılaşmış insan ilişkilerini gördü. Bu yüzden de parayı evrensel fahişe olarak adlandırdı. Pazar ya da serbest piyasa, her türlü insan ilişkisini parayla ölçülür, dolayısıyla pazarda alınıp satılabilir hale getirdi. İnsan pazarda kendisini pazarladı, geçinmek için kendi yeteneklerini satışa çıkarmak zorunda kaldı. Böylelikle pazar ilişkisi, sonuçta insanı satış konusu yapan bir evrensel ibnelik ve orospuluk ilişkisi halini aldı. Düşkün insan tipi böyle ortaya çıktı.

İnsanın en yüce değer olduğuna kuşku yok. Ancak insan ilişkilerine paranın yön verdiği kapitalist toplum, değer olgusunu insandan alıp meta dediği nesneye yükledi. İnsanı kendi yaratımı olan nesne karşısında değersiz duruma düşürdü. Meta tanrı katına yükselirken, insan zincirsiz köle derekesine düşürüldü. Yeni put işte böyle vücut buldu ve putperestlik tüm dehşetiyle bu biçimde yeniden hortlatıldı. En zalim tanrı olarak, meta, yoksulu ezdi; emekçi insanı, yaratıcı insanı zavallılaştırdı; putun hükmü altında küçülttü; küçülttü.

Yeni Kürt insanı, bu putperestlik düzenine başkaldıran insan olarak tarih sahnesine çıktı. Bu insan, her şeyden önce değere ve en yüce değer olarak insana yabancılaştıran yaşama hayır demesini öğrendi. Değeri nesneden alıp yeniden insana teslim etti. İnsanı sahip olduğu maddi güçlerle değil, manevi ve ahlaki değerlerle değerlendirdi. Bu değerlerle donanıp silahlanmayı esas aldı ve bunu başardı.

Biz Kürtler geçmişte kendi köylerimizde yaşıyorduk. Başkalarının sahip olduklarıyla kıyaslanmasa bile, biz de ev bark, mal mülk sahibiydik. Birkaç parça tarlamız, başımızı sokacağımız bir çatı altımız, bir ailemiz vardı. Küçük şeylerin bizi mutlu kıldığına inanıyorduk. Sahip olduğumuz şeylerin sınırlarını çizdiği küçük dünyamızda sürünme tarzında yaşayıp gidiyorduk. Kendi küçük dünyamız dışında başka bir dünyanın varlığından habersizdik.

Sonra her şey değişti. Kürt Güneşi doğdu ve bizi karanlıktan aydınlığa çıkardı. Aydınlık, bilmek ve tanımak demektir. Bilgisizlik kölelik, bilgi ise özgürlüktür. Kölelik tüm değerlerden soyunmaksa, özgürlük de değerlerle donanmaktır. Değersizliği giyinip de değerle donandığını sanan insan köleden daha geridir. Aydınlık, bize bunun bilincini verdi. Bu bilinç de bizi seçim yapabilen insan düzeyine yükseltti.

Bilmek, seçim yapabilir duruma gelmek demektir. İnsan hayır ya da evet diyebiliyorsa, bu onun bir seçimde bulunduğunu gösterir. Seçim iyi ile kötü, doğru ile yanlış, güzel ile çirkin arasında yapılır. Bunlardan ilkleri değer, ikinciler ise değersizliktir. Demek ki seçim yapan insan, değerlerle buluşmak isteyen insandır.

Böyle bir seçimi ve sonuçlarını Kürt köylüsünden daha iyi bilen kimse yoktur. Kürt köylüsü seçimini kimlik ve özgürlükten yana yaptı. Kimliksiz köleler topluluğu olarak yaşamayı reddedip bedelini ödemeyi göze alarak, yeni yaşama doğru yürüme yolunu seçti. 'Namusu gasp edilmiş halk' olmak, onlar olmaksızın yaşamın hiçbir anlamının olamayacağı değerlerden yoksun yaşamak demektir ve Kürtler namusu gasp edilmiş bir halktı. Gasp edilmiş olan namusu kurtarmak için mücadele etmenin bedeli ise evinden barkından olmak, toprağından kovulmak ve sürgüne yollanmak; açlık, yokluk ve yoksulluğun pençesine düşmek oldu. Ancak Kürt insanı kendi tercihini değiştirmedir. Zorluklar karşısında asla kararsızlığa düşmedi. Tersine, özgür yaşama kararlılığını daha da güçlendirdi.

Kürt'ün eski kimliksiz kölelik statüsü bir kader değil, egemenlerin dayattığı bir statüydü. Egemenler kendi eserleri olan bu statünün parçalanmasına karşı koydular. Bunun için her türlü zulüm ve zorbalığı denediler. Son olarak çareyi Kürt Güneşi'ni karartmaya çalışmakta buldular. Böylece aydınlığa karşı karanlığın zaferini yeniden tesis etmek istediler. Bu uğursuz çaba hala devam ediyor.

Önder APO'ya karşı uygulanan insanlık dışı tecrit uygulaması, gerçekte egemenlerin Kürt sorununa yaklaşımını ele veren bir turnusol kâğıdı görevi görüyor. Ağzı kapatılıp suskunluğa gömülen, dünyadan soyutlanan ve çürümeye terk edilmek istenen, Önder APO şahsında Kürt sorunudur. Tecrit edilen, Kürt'ün tercih ettiği temel değerlerdir, kimlikli ve özgür yaşam gerçeğidir, insanımızın kendi toprağına ve özüne doğru yürüyüşüdür. Tecride tabi tutulan, geleceğe ilişkin düşlerimizdir, Kürt-Türk kardeşliğidir, özgürlük ve eşitlik üzerinde kurulu bir dünyadır.

Hazreti Ali, "Bana bir harf öğretenin kölesi olurum" diyordu. Harften kast edilen, değer tanımayı sağlayan bilinçtir. Biz sahip olduğumuz tüm değerleri Kürt Güneşi'nde bulduk, tüm değerleri Ondan öğrendik. O halde bir kez daha değersizliğe hüküm giymek istemiyorsak, Güneşimize sahip çıkmalıyız. Onu sahiplenmek demek, kendi kimliğimizi, kişiliğimizi ve özgürlüğümüzü sahiplenmek demektir. Karanlığın yeniden bizi yutmasının önüne geçmek ancak böyle mümkün olabilir. Yoksa her birimiz kadir kıymet bilmeyen kimseler durumuna düşeriz.

Biz Kürtlerin özgürlüğü nedir? Ne istiyoruz?

Kürtler kendi uluslaşmalarını, ulus kurumlaşmalarının dağılmaya yöneldiği bir döneme denk getirmekle, mücadelelerini anlaşılması zor bir düzeyde karşılamak zorunda kaldılar. Bu dönemde ulusal mücadele gerçekte klasik tarihsel deneyimler modeline uyamaz ve bir ulus-devlete varamaz. Oysa bu hedef, siyasal öncülerin ve doktrincilerin temel bir vurgusu değildiye de, ulusal kurtuluş mücadelesine katılan yığınların, gizli ya da açık temel motivasyonuydu. Yanılgılı bir motivasyon, yöneldiği amaçtan da çabuk sapar. Devrimin yarı yolda çark eden katılımcılarının hayalleri, kendi eylemlerinden kırıldı. Devrim her zaman kendisi olarak kalırken, ona katılımlarının özden olmadığını fark edenler, kendilerinden ve kendi kişiliklerinden vazgeçtiler. Gerçek hayal kırıklığı, kişinin dünya tasarımının birdenbire yanlış olduğunun ortaya çıkmasıyla oluşur: Cehalet, varlığa ilişkin, işte bizde olduğu gibi toplumsal ve bireysel varlığa ilişkin, yaşamsal bir cehalemdir. Bizim cahilimiz, bilginin değil, yaşamın cahilidir. "Yaşamın aslı yaşadığım gibi değilse vazgeçerim." En namuslu yargı bu iken, bir adım beride kalmak, saldırgan bir yaşam düşmanlığına yol açar.

"Dünya bildiğimiz gibi değilmiş!" Bu acı söylemin her türden açılımıyla bundan böyle daha çok karşılaşmayı bekleyebiliriz. Kimsenin bunu açıkça söylemediği durumlar da olabilir. Ancak ruhsal durum, bölge insanımızın en sıradan

olanından devlet yönetenlerine kadar, aşağı yukarı budur. Ama dünyayı olduğu gibi bilmeye yönelik bir eğilim de hala yoktur. Ya da en gerçekçi dünya çözümlemesi, sermaye merkezli bir çözümlemedir: “Bu dünya iyi bir pazardır ve bu dünyada satılık olmayan tek bir şey yoktur.” İşte bu kadar. Artık özgürlük de satın alınabilir bir şeydir: Varlığının gerçek zeminlerini, kişiliğini satarsın; karşılığında da özgürlüğünü alırsın. Öyle değil mi? İnsan olmanın özgürlüğünü satarsın, karşılığında insanı pazarlama özgürlüğünü alırsın. Eh, iyi pazar!

Ve biz Kürtler, tanınmaz hale gelmiş bu uygar insanlığın kökenlerinde bir yerde yaşıyoruz. Biz tarihe erken başladık; toplumsal insan bizimle başladı. Ama uygarlığa geç kalmış olduğumuz duygusu bizde ezici bir biçimde güçlüdür. Oysa bizdeki uygarlığa katılım ikircikliğinin gerçek temelleri vardı. Bu uygarlık, insan oluşun doğasına yönelmiş bir kıyamet tehdidini taşıyordu. Bunun karşısında biz ilk doğamıza düşkünlük derecesinde bağlı kaldık.

Günümüzden on iki bin yıl önce, tarihin şafağı Kürdistan topraklarında sökmüştü. Bizim ülkemiz insanlığın ana topraklarıydı. Uygarlık tarihinin bütün süreci boyunca hatırlanan ‘yitik cennet’, bizim gerçek cennetimizdi. Uygar insanlık onu yitirdi; ama biz en korkunç katliamlara da o cennette, yani Kürdistan’da maruz kaldık.

Asla olmamasını dilediğimiz ama tarihimize geçmesinde pay sahibi olduğumuz Kara Gün’e, yani 15 Şubat’a sayılı günler kaldı. Çağdaş Prometheus İmralı kayalığına zincirlenişinin yedinci yılını da geride bırakmak üzere. Kendi öncelinin karaciğerini gagalayan kartalın yerini şimdi İmralı sistemini yaratan güçler almış durumda. Önder APO ile başlayan Kürt baharlaşmasını ebedi kışa çevirmek isteyen bu güçler, bunun yolunu insanlığın bu en güzel evladını korkunç bir yalnızlığa mahkûm etmekte buluyorlar. Mevsimsel döngü anlamında önümüzdeki bahar bu çerçevede tayin edici bir mücadeleye tanık olacak. Önder APO’nun izleyicileri Kürt baharlaşmasının tüm bölgeyi kucaklaması için mücadele edecekler. Bölgemizi özgür Kürt’ten kurtarmak isteyenler ise, Kara Gün’ün sadece Kürtler için değil, tüm bölge halkları için kara kışa dönüşmesine çalışacaklar.

Elbette namılı dünya sömürgecilerinin bölgedeki hareketinden söz ediyorum. Kürtleri, Şiileri ve Arap halkını kurtarmaya gelen bu kahramanlar, tarih boyunca insanı kendi özünden kurtarmakla meşhurdurlar. İngilizlerin, İspanyolların ve Portekizlilerin iğrenç korsan çocuğu Amerika Birleşik Devletleri, bütün Amerika kıtasını kıta yerlilerinden, İnka ve Aztek uygarlığından kurtarmış olmakla meşhurdur. Kayıp cennetlerden biri de işte o ırzına geçilip katledilmiş kıta Amerika’sıdır. Biz Kürtlerin maruz kaldığı katliamlar, bütün kıtaya yayılmış Amerikan yerlilerinin İngiliz ve İspanyol sömürgecileri karşısında uğradıkları katliamlarla kıyaslandığında neredeyse bir hiçtir. Kimileri görmezlikten gelse de, bizi ‘kurtarmaya’ gelen Amerika işte budur.

Tarihin tuhaf cilvesine bakın: Bireylerinden devletlerine kadar bölgemizin birçok oluşumunun şu meşhur İngiliz özdeyişini yaşamsal bir rehber olarak değerlendirdiklerini rahatlıkla izleyebilirsiniz: “Tecavüz kaçınılmazsa, zevk almaya bak.” Elbette bölgede en çok da bu dönemde yoğun diplomatik faaliyet yürüten yerli devlet adamlarımızın ve özellikle onların Kürt mukallitlerinin yüzünde bu ifadeyi rahatlıkla görebilirsiniz. Önder APO, devletin döl yatağı olan Sümer tapınaklarının aynı zamanda kadın ve erkek fahişeliğinin ortaya çıktığı ilk mekânlar olduğunu belirtiyor. Çünkü devlet hem erkeği hem de kadını tam fahişeleştirmedikçe, topluma dayattığı sömürüyü dilediği gibi yürütemeyeceğinin çok iyi farkındadır. Bu açıdan devletçi sistem, bir evrensel ibnelik ve orospuluk sistemidir. Fahişeliğin kadın kadar erkek türünü de çekici kılmak, sömürüyü etkili ve uzun ömürlü kılmanın gereğidir.

Yakın döneme kadar özgürlük konusunda en kötümser yaklaşımı sergileyenlerin, ABD işgaliyle birlikte oldukça iyimser bir ruh haline doğru çark ettiklerini görmek hiç de sevindirici değil, tersine ürkütücü. Buradan hareketle özellikle halklar ve kimi örgütler açısından şu gerçeği dillendirmek fazla yanlış olmasa gerek: Çok büyük güçlerin hareket halinde olduğu bugünkü Ortadoğu’da, özgürlük sorunu bir yana, asgari düzeyde bile olsa, kişilikli bir köle olarak kalma sorunu çok daha günceldir.

Birileri adına, yitik cennetin arayışında olanlar adına konuşma hakkını kendimde buluyor ve yazıyorum: Bizler elbette insanlığın ilk cennetini bu pazara açmayacağız. Kendi dağlı yüreklerimizde kuşatma altında da olsa, onu korumasını ve böyle bir yürek halinde daha çok bin yıllara aktarmasını bileceğiz. Sadece kendi halkımızın değil, insanlığın da buna ihtiyacı var. İhtiyaç keşfin anasıdır derler ya, buradan hareketle bunun yolunu ve yöntemlerini mutlaka bulup uygulayacağız.

Önder APO, “Kadınlar ve erkekler olarak yaşamın en ateşli imtihanlarından geçerken, birbirimize eşitlik ve özgürlük sözü verdik. Bu sözün ancak özgür bir ülke ve demokratik bir toplumda gerçekleşebileceğine ant içtik. Andımıza ve

kararlılığımıza bağlı olmak için tüm çabaları sergilediğimi inkâr edemezsiniz” diyordu. Her birimizin pratiğinde varlığını hissettiren bir parça inkârcılık olsa da, Önder APO’nun yaptıkları karşısında bir münkir konumuna düşmeyeceğimiz söylenebilir. Görmek istemeyen kimseden daha kötü kör yoktur denilir. Ne var ki, bu durumdaki biri bile Önder APO cisimleşmesinin adeta bir mucize olduğunu, mezara yatırılmış Kürt insanının bu sayede burnuna hayat soluğu üflenmiş çamurdan Âdem gibi can bulup ayağa kalkarak özgürlük yoluna girdiğini teslim edecektir. Bu yüzden Önder APO “Benim yarattıklarımı ancak bir zalim tanrı öldürebilir” dedi.

Kara Gün’ün ardından acı da verse kabul etmek zorunda kalmıştık: Önder APO’nun yaşadığı trajedinin temel bir nedeni sahte dostluk ve yetersiz yoldaşlıktı. Yetersiz yoldaşlık, Önderlik gerçeği karşısında özünde sahteliği temsil eden bizim gerçekliğimizin dışavurumuydu. Bu da ortaya çıkardığı sonuçla başışı asla mümkün olmayan bir suçluluk durumuna tekabül ediyordu. Her birimiz Önder APO’da vücut bulan yaratıcı gerçeğin önünde birer günahkâr durumundaydık. İçinde bulunduğumuz koşullarda başışlanmayı bile dileyemezdik. Ancak suçumuzu hafifletmeye çalışabilirdik. Bu da ne denli gecikmiş olursak olalım, verdiğimiz eşitlik ve özgürlük sözüne uygun bir davranışa yönelmekle mümkündü.

Belki de sormamız gereken ilk soru şuydu: Yetersiz devrimcilik nedir?

Bu soruya tek bir cümleyle cevap verilebilir: Yetersiz devrimcilik, kendini ve kendi yaptıklarını yeterli bulan bir aldanma ve aldatma durumudur. Devletçi sistemin imalatı olan kişiliğin en belirgin özelliği, daha başından itibaren hile ve aldatmayı temel yönetim formülü olarak uygulayan bu sistem gerçeğini yansıtacak biçimde, aldanmayı ve aldatmayı adeta bir yaşam ilkesi olarak benimsemesidir. Yalan söylemenin dürüst olmamakla fazla bir ilişkisi yoktur. En dürüst biri bile en büyük yalanı yaşayabilir; kandırmak gibi bir niyeti olmadan karşındakini aldatmaya çalışabilir. Çünkü aldanma ve aldatma onun için artık bir yaşam tarzı olmuştur.

Kişilik oluşumu böyledir. Sistemin tedip eylemi böylesi bir edebe götürmüştür.

Bizi özgürlüğün kapılarını açmaya yönelten ‘hayır’ biçimindeki cevabımız ya da duruşumuz, devletçi sistemin tedip harekâtını reddetmeyi ve onun edebinden arınma çabası içine girmeyi anlatır. Çünkü özgürlüğe yürüyenler için bu edep edepsizliğin ta kendisidir. Bu edepten sıyrılmaadıkça özgürlük yoluna girmek oldukça zordur. Türk egemenlik sisteminin cumhuriyet döneminde Kürdistan’da tenkil, tedip ve tehcir adı verilen uygulamalarla hâkim olmaya çalıştığını bilmek gerekir. Tenkil, bulunduğu yerden uzaklaştırmak, zararlı kimseleri topluca ortadan kaldırmak ve herkese örnek olacak bir ceza vermek anlamına gelir. Tehcir ise yurdundan koparıp muhacir konumuna düşürmektir. Tedip bu sacayağı içinde en tehlikelidir, zira zamana yayılmış bir soykırım uygulaması bu biçimde işler. Tedip, sistemin kılıç artıklarını yola getirmesi, terbiye etmesi demektir. Sistem insanı bu biçimde bir yalan uşağı haline getirir. Yalan devletçi sistemin kendisidir, dolayısıyla yalana uşaklık sisteme uşaklıktır.

Yalan konusundaki açıklamamıza tarihsel bir örnekle devam edelim:

2500 yıl önce Bisutun Dağındaki bir kayaya oyulmuş yazıttaki bir rölyefte, imparator Birinci Dara’nın egemenliği, oradan geçenlerin hayranlık ve korku duymadan edemeyecekleri bir tarzda şöyle resmedilmiş: Arkasında iki yardımcısıyla İmparator Dara, sol ayağıyla yerde yatan ve kendi düzenlediği bir suikasta kurban giden Medli Gaumata’nın göğsüne basmaktadır. Karşısında ise, bir iple tespih taneleri gibi boyunlarından birbirlerine bağlanmış ve elleri arkadan bağlı dokuz yenilmiş hükümdar dizilmiştir. Bütün bunların üstünde, evrensel yazgıyı elinde tutan kanatlı tanrı Mazda yer alır.

Ve yazıtın bir bölümünde şöyle bir ifade vardır: “Kral Dara bildirir ki: Sen ki sonradan kral olacaksın, yalan karşısında çok dikkatli ol. Bir yalan uşağı olan bir adamı sert bir şekilde cezalandır, eğer şöyle düşünüyorsan: Ülkem güçlü olsun!”

Bu anımsatmamın tartışılacak birçok yönü vardır. Birincisi ve güncel olarak bizim için belki de en önemlisi, göğsüne basılan ölü Gaumata’nın Kürt olmasıdır. İkincisi, Ortadoğu’da egemenliğin korkunç derecede etkili ve zor çağrışımı her şeyden daha önemli olan dilidir. Üçüncüsü, kralın bu kısa ifade ile 2500 yıl önce ülke yönetimi ve yalan konusundaki buyruğudur.

En az iki bin beş yüz yıldır bir kavim olarak biz, Gaumata’nın sırtı yerde olarak resmedilmiş halindeyiz. Kaldı ki, Med İmparatorluğu çok daha önce çökmüştü. Gerçekte tarihin her döneminde, biz Kürtlerin ideolojisi bir yanda, ama hükmetmenin ideolojisi başka bir yanda kaldı. Bu ikisi her zaman birbirine yabancı kaldı. Heredotos, Medleri ‘kadins’ bir halk olarak tanımlıyordu. Yabana atılır bir ifade değildir bu. Öte yandan bizim yaşam anlayışımız da, kendi ölçülerinde egemen olan diğer ulusların yaşam anlayışlarından farklı olarak, bireysel kişiliğin gücünü çok fazla aşan ve giderek onunla ilgisi olmayan bir toplumsal kişiliğe gerek duyan örgütlü zora ve bunun aracılığıyla hükmetmeye uzak kalıyor. Ortadoğu’nun genel sanat anlayışından kent anlayışına kadar, bugüne değin, belki de Med istisnası dışında, hemen her zaman hâkim olan

bir 'sınırsız güç sahibi insan' anlayışı vardı. Bu diğer ulusların krallarında somutlaşıırken, biz Kürtlerin her bireyinde somutlaşıyor.

Bizim evlerimizin-ailelerimizin neredeyse her birinin başında bir kral vardır. Elbette bu ulusal bir güç olmanın önünde büyük bir engel oldu. Ama öte yandan bunun öyle kolay kolay güce boyun eğmeyen insan tipini çağrıştıran ve bin yıllar içinde giderek sahte biçimler alan bir güzel yönü de bulunmaktadır. Gerçekte Kürtler kadar kendi doğalarındaki 'özgürlüklerine' sonuna kadar bağlı olan ender topluluklar vardır. Botan'dan Dersim'e kadar olan coğrafyanın eşsiz bir fırsat sunduğu yerlerde, daha geçtiğimiz yüzyılın ortalarına kadar, hiçbir krallığa kolay kolay eyvallah etmeyen romansı insanlar yaşıyordu. Bunlar bin yıllardır bu topraklarda yaşamalarına karşın, kendi aile evlerinde bile geleneksel bir anlamı olacak kadar mimari bir tarz geliştirmemişlerdir. Her zaman yabancı egemenliklerin büyük baskısı altında yaşamış olmaları, tek başına bu durumun bir gerekçesi olamaz. Oysa yine binlerce yıldır aynı baskılar altında yaşayan Asur halkının kendi ölçüsünde bir mimari anlayışı, hatta diyelim ki tarımsal üretimde gelenekselleşmiş bir yaratıcı tarzı vardır.

Öte yandan bizim belirgin bir doğa anlayışımız, kendi bedenimiz dışındaki doğa karşısında gelenekselleşmiş bir duruşumuz var. Daha fazla en ilkel toplumların yapısında görülen doğaya saygı, doğa ile karşılıklı kişilikler olarak bir ilişki. Genel olarak uygarlık doğa üzerinde mutlak bir hâkimiyet kurma eğiliminde olurken, biz doğa ile bir hâkimiyet ilişkisine girmemişiz. Doğal varlıklar ile onlar da bizim gibi kişilik sahibi oluşumlarımız gibi bir ilişki içinde olagelmışiz. Dağ ile ilişkimiz böyledir, yabanıl ve evcil hayvanlar ile ilişkimiz böyledir; meşe ağacı ile ilişkimiz, ırmaklarla ilişkimiz böyledir. Uygarlıklar doğaya hâkim iken, bize doğa hâkimdir.

Bizim bir hareket olarak gelişmemiz, gerçekte kendi toplumsal kişiliğimizi anlamak, çözümlemek için bir çabaydı. Her şeyden önce kendimizi anlamak istedik. Şimdi gelişen doğal insan merkezli ütopyamız, köklerini bu çözümlemeye buluyor. Son birkaç yıl içinde büyük sancılar ve şoklarla gelişen yeni düşünceler, başta Önder APO'nun düşüncesi ve onun açılımları; Kürt toplumsal kişilik ve felsefesinin henüz eşliğinde olduğumuz bin yılda etkili olabileceğini ve belki de kendi kavmiyle sınırlı kalmayacağı konusunda iyimser düşünebileceğimizi gösteriyor.

Temel olarak altüst edeceğimiz oluşum, yukarıda Dara'nın yazıtındaki rölyefte ve yazılarda dile gelen geleneksel hâkimiyet ve onun dünya görüşüdür. Burada hükümdar, toplumsal kişiliği çözümleme yeteneğinden aldığı güçle, yine aynı toplumu tehdit yoluyla kendine mahkûm kılmaktadır. Bu biçimde zor yoluyla toplumsal yapıya egemen olmak, çok yaygın bir hükümet etme yöntemi olduğu kadar, geleneksel toplumda yine yaygın bir biat tarzına da yol açmıştır. Bunun asıl tahribatları, Kürt toplumundan daha fazla, hükümdar devletler insanların kişiliklerinde, farkına varılmadan gelenekselleşmiş davranışlarında derinleşmiştir.

Biz Kürtlerin varoluş biçimimiz neredeyse her dönemde isyan olmuştur. Sürekli isyan halinde olan bir toplum varsa dünyada, o da herhalde biziz. İsyanların şu ya da bu tarzda ezilmiş olması ve bizim bu başkaldırılarda aldığımız toplumsal yaraların derinliği kişiliklerimizde genel bir yargılama konusu olsa da, bizi küçültmüyor. Aksine, özellikle bu bin yılın yepyeni ortamında, bununla artık gurur duyabiliriz. Müthiş derecede güçlü temellerine karşın, Dara'nın zor anlayışı bugün çürümekte olan bir anlayıştır. Buna karşılık bizim her şeye rağmen bin yıllar içinden getirdiğimiz özgürlük anlayışı, giderek daha fazla anlam bulma şansı olan bir gelecek anlayışıdır.

Fakat bu bir zihinsel ve aynı anda yaşamsal faaliyettir. Ve bizim için her şeyden önce, zihinsel bir faaliyettir. Karşımızdaki zihniyetin basit olmadığı, Dara'nın yukarıya aldığımız sözlerinden çok iyi anlaşılabilir. Öyle ki, 'kral' vb. gibi bir iki kavramını değiştirerek, bu ifadeleri güçlü oluşmak isteyen herhangi bir çağdaş hareket kendine düstur edinebilir. Geleneksel yapıya hâkim olan ve kişilikleri yaşamları boyunca otorite karşısında sinik kılan anlayış, yalnızca devlet ve benzeri organizmalarda değil, asıl en küçük birimine kadar toplumsal yapının kendisinde kökleşmiştir. Bu dogmatik, depresif-şizofren yapı öyle bir oluşmadır ki, yalnızca onu çözümlemek değil, onunla ona yem olmayacak düzeyde bir ilişki içinde olmak da gereklidir.

Toplumsal organizmanın geleneksel hastalıklarını gidermek, toplumu kendi özgürlüğü yönünde değiştirmek iddiasında olanların karşı karşıya kaldığı büyük bir çelişkidir bu: Hem özgür düşünceli olacaksın, hem de büyük dogmaya karşı saygılı olacaksın! Bu çelişkili durumda bir yalancı haline gelme, kendi kendine ters düşme tehlikesi her zaman vardır. Yine de Dara'nın kendi ardıllarına şu öğüdü siyasal, entelektüel, toplumsal ortamlarımızda, güncel sorunlarımızın karmaşıklığı karşısında şaşırınlar için iyi bir veri olabilir:

"...yalan karşısında çok dikkatli ol. Bir yalan uşağı olan bir adamı sert bir şekilde cezalandır, eğer şöyle düşünüyorsan: Ülke, güçlü olsun!"

“Ülkem güçlü olsun” diyen ve tüm içtenliğiyle bunu isteyen, özgür bir ülke ve demokratik bir toplum istiyor demektir. Bizler Apocu Harekete katılırken bu isteme katıldık ve bu iddiayla yola çıktık. Hepimiz bunun sözünü verdik, bunun için ant içtik. Bu söz aynı zamanda amaca uygun bir biçimde kendini yeniden kurma sözüydü. Devletçi sistemin biçimlendirdiği eski kişiliklerimiz bizi böyle bir hedefe taşıyamazdı. Yalanla gerçeğin inşasına girişemezdik. Özgürleşmek, ipini koparmak demek değildir. Kapatıldığı yerden kaçıp kurtulmakla köle özgürleşmez. Bedensel kölelikten kurtuluşun zihinsel köleliği de sona erdirdiği asla doğru sayılamaz. Özgürlük öncelikle bir bilinç işidir, anlamaktır. Anlamak ise kişinin kendini oluşturmasıdır. Bu nedenle Önder APO “Anlamak adalettir” dedi. Çünkü anlama olmayınca, benimseme ve katılma da olmaz.

Anlamak içsel bir olaydır, kendi sorumluluğunun bilincine varmaktır. Kendi benliğinin hapisanesinde yaşayan kimse sorumluluk duygusundan yoksundur. Çünkü sorumluluk parçalı değildir, evrenseldir. Bu nedenle sorumluluk aslında bir adanma durumudur, başkaları için olabilmektir. Öyle ki, bir devrimci sadece içinde yer aldığı örgütün şu ya da bu organına değil, bütün insanlığa karşı sorumludur. Bu yüzden Önder APO, Kürdistan devriminin insanlığın özgürlük yürüyüşünde bir araç olduğunu söyledi. Bütün olan insanlıktır, halklar bu bütünün parçalarıdır; insanlık tektir, ikinci bir insanlık yoktur. Dolayısıyla sorumluluğumuz insanlığa karşıdır. Sorumluluk duygusu taşımayan ve onun gerektirdiği yükümlülüklerden kaçan biri, ne denli tersini savunursa savunsun, özgürlüğü anlayamamıştır. Biz özgür ve eşit bir yaşama evet dedik. Bu olumlama ya da kabul bizi yükümlülük altına soktu. Bunun anlamı artık amaca göre yaşamak zorunda olduğumuzdu.

Önder APO, yaşadığı trajedinin temel bir nedeninin yetersiz yoldaşlık ve sahte dostluk olduğunu belirtirken, bağışı mümkün olmayan suçlu konumumuza işaret etti. Bağışın imkânsızlığı belki tartışılabilir, ama yetersiz yoldaşlığın bir suçluluğu anlattığını hiç kimse inkâr edemez. Suçluluğa yol açan eylemde asli failer ve şerikler ayrımı da bizi bir sonuca götürmez. Deyim yerindeyse hepimiz günahkâruz. Ancak çok kötü bir bireycilik, sorumluluğu başkalarının üzerine yıkmaya yoluyla bu suçtan sıyrılmaya çalışabilir. Aldanma ve aldatmanın en tehlikeli bir biçimi de budur. Bu anlamda sorumluluktan kaçmak özgürlükten kaçmaktır. Zaten Önder APO’nun tutsaklığı bir yerde özgürlükten kaçışımızın eseridir. Her devrimci gurur duyulacak bir eser yaratmak ister, böylelikle ölümsüzlüğü yakalamaya çalışır. Ne yazık ki, bizim eserimizin en azından bir parçası Önderliğimizi devletçi sisteme tutsak vermek oldu. Anlayışsızlığımız ve ciddiyetten uzaklığımız böylesi bir trajediye yol açtı. Aklımıza bile getirmek istemediğimiz başımıza geldi: Böyle bir olayda bizi bir yerde devletçi sistemle buluşturdu.

Bir musibet bin nasihatten yeğdir denir. Felaket anının kişiye gerçek dostlarını tanıma fırsatını sunduğu söylenir. Öyledir de. Peki, biz böyle bir felaket sonrasında gerçekten kendi sorumluluğumuzu anlama, bu çerçevede yetersiz devrimciliği köklü bir biçimde sorgulama çabasına girdik mi? Anlayışsızlığın bizi içine çektiği ölü noktadan anlamlı bir yaşama sıçrama yapmayı başarabildik mi? Anlamsızlıktan anlamlı bir yaşama ve büyük bir eyleme dönüşü gerçekleştirebildik mi? Gerçekleştiremediyse neden? Yoksa tersinden yetersiz devrimcilikte daha fazla derinleşmeme mi yaşandı? Kendimize göre olmak ve canımızın istediğini yapmak, demokrasiyi algılama tarzımızın merkezine yerleşmedi mi? Bireysellik dediğimiz şey gerçekte benliğimizin keşfi olmadı mı? Egonun tatminiyle bireyselliği birbirine karıştırmadık mı?

Önder APO, kendi eylemini kendi toplumsallaşmasını yaratmak biçiminde tanımladı. Toplumsallaşması alabildiğine dağıtılmış bir halkın sözcüsü olarak kendi eylemini savunmak istediğini belirtti. Özellikle AİHM’ne sunduğu son savunmasını bu temelde yaptı. “Bu koşullar altında yargılanmam, altındaki komplo bir yana bırakılsa bile, iddiasını yitirmiş bir toplumu talepli kılmaktan ötürü, güç ve kâr hırsına kapılmış sisteme karşı köklü bir eylem olduğundan ötürü en ağır bir cezayı gerekli kılmaktadır. Bu dayatılıyor. Nerede toplumum, nerede kültürüm, nerede anadilim, nerede özgürlüğüm der demez bu isyan, bölücülük, vatana ihanet oluyor” dedi. Davasını kendi halkının gerçekliğinden kopararak ele alan AİHM’nin yaklaşımını reddetti. Buna karşılık biz “nerede toplumum, nerede kültürüm, nerede anadilim, nerede özgürlüğüm” diye sorup cevap arayışına girmek yerine, bireysel haklarımızdan, kişisel özgürlüklerimizden, içimizde bazılarının bunları engellediğinden söz etmeye başladık. Adanmışlık, başka bir deyişle Apocu fedai ruhu neredeyse unutuldu. İdeolojik ve ahlaki ölçüler yerini ilişkilerimizin biçimini belirleyecek hukuki normların arayışına terk etti. Eleştiri-özeleştiri silahı devre dışı kaldı. Eleştiri yapmak neredeyse suç kapsamına girdi. Nitekim salt bu nedenle yargı yoluna başvuranlara bile tanık olduk.

“Ben böyle düşünüyorum”: Son yılların belki de en aşına olduğumuz cümlesi işte budur. Ne ilginç, Semir denilen provokatör de böyle söylüyor, “Ben PKK’yi Abdullah Öcalan gibi yorumlamak zorunda değilim, benim de kendime göre bir

yorumum var” diyordu. Onun PKK’ye dayattığı şey herkesin örgüt ortamında kendine göre bir anlayış ve duruşun sahibi olmasıydı. Ona göre Önder APO’nun sürekli direnişten söz etmesi ve eyleminin esasını direnişçi bir kişiliğin yaratılması üzerine oturtması, iç savaş yıllarında “yaşasın ölüm” diye haykıran İspanyol faşistlerinin tutumunu çağırıyordu. Daha sonra sistem bu söylemi devraldı; PKK’de kişilik haklarının bulunmadığını iddia etti ve bu temelde “eve dönüş” çağrıları yaptı. En son provokatif-tasfiyeci eğilimin yapmaya çalıştığı şey de yine bu söylemi derinleştirmek ve PKK’yi sisteme eklemlenmeye çalışmak oldu. İhanet çetesi sonunda belki örgütten koptu, ama geride giriştiği tahriklerden ciddi ölçüde etkilenmiş bir yapı bıraktı. Yetersiz devrimcilikte derinleşme, hepsi olmasa da, bir yönüyle bu tarzda kendini gösterdi.

Yaşanan kavram kargaşasında uluslararası komplonun ve onun bir dönem içimizdeki Truva atı olan tasfiyeci-provokatif eğilimin tahrikleri ve müdahalelerinin payı kesinlikle küçümsenemez. Örneğin hukuku ele alalım: Eksikliğe girmiş bir yoldaşımıza karşı sorumluluğumuz neyi gerektirir? Sorumluluk onu düzeltme biçiminde pratikleşmez mi? Düzeltme ile cezalandırma arasında bir farklılık yok mu? Ceza vermek beraberinde düzeltmeyi de getirebilir mi? Yönetimler ve yoldaşlar olarak düzeltemediğimiz bir hatayı ya da gideremediğimiz bir eksikliği hukuk mu düzelterek giderecek? Bunu nasıl iddia edebiliriz? Peki, o zaman zihniyet, ahlak ve vicdan devrimi nerede kaldı? Önder APO, “Ahlak; iyiliğine, güzelliğine ve doğruluğuna inanılan, en derin gönül ve vicdan bağıyla takip edilen, yasalara zorunlu olmayan, ama en güçlü yasadan daha güçlü ve gereklerine göre yaşanan toplumsal davranışı ifade eder” dedi. Ahlakta cezalandırma yoktur, cezai yaptırım korkusuyla sergilenen bir davranış ahlaki olamaz. Önderliğin “Hiçbir yasa özgürlük yasasının üzerinde bir güce sahip değildir” derken yine aynı gerçeğe parmak basmaktadır. Kısaca kendi yoldaşıyla problemini bile yargı yoluyla çözmek isteyen bir devrimcilik içi boş bir devrimciliktir. Böyle bir devrimcilik türünün insanlığın sorunlarını çözme yükümlülüğü altına girmesi beklenemez.

Gerçekliğimizi herkesten daha iyi bilen Önder APO, nefis savaşı tarzında bir özeleştirisel bir yaklaşım içinde olmayı ve bu savaşımın süreklileştirilmesini en temel görev olarak önümüze koydu. Nefis savaşı bilgelik tarzında ele alınıp yürütülmesi gereken bir savaştır. Bu yüzden zordur. En büyük fatihlerin zaferleri bile bu savaşta kazanılan zaferin yanında sönük kalır. Ama zordur diye bu savaşımın vazgeçemeyiz. Kaldı ki, kişiyi büyüten, içinde bulunduğu koşulların dayanılmaz oluşudur. Çünkü artık bu koşullara katlanmak imkânsızdır. Yetersiz devrimcilikle daha fazla yürüyemeyiz. Çibana neşter vurulmazsa ölüm kaçınılmazdır. Müdahale zorunludur. Devrimcilik de zaten bu tür dönemlerin müdahale kişiliğidir. Çözüm kişiliği olarak devrimcilik, her soruna çare bulmakla yükümlüdür. Başarı da buradadır. Başarı çizgisinde seyretmek üzere kendini kararlaştırmamış olanların devrimci sıfatını hak etmeleri söz konusu olamaz. Kişi, eylemek üzere mücadele alanına girer; mücadele alanına girerken, açıkça ifade etmese bile, “Ben yaparım” demek ister. Yapamam demek, kimliksiz köle olarak yaşamak benim kaderimdir demektir. Bunun da egemenlerin dili olduğu açıktır. Devrimcilik öncelikle bu dilin kesilip atılmasını gerektirir.

Son yıllarda bizde neredeyse moda haline gelen bir sözcük var: Kırılma. Hiçliğe mahkûm edilmişlikten her şey olmaya doğru yürüyenler için bir tek kırılmadan söz edilebilir; o da kendisine karşı mücadele edilen düşmanın kırımı ve kıyımından geçirilmedir. Bunun dışındaki kırılma biçimleri küçük burjuva yüreksizliği, kararsızlığı ve döneçliliğinin kişide galebe çalmasıdır. Devrimciliğin sınıdıldığı koşullar en zor koşullardır; bu tür koşullar kişinin hangi kumaştan dokunduğunu gösteren bir turnusol kâğıdı işlevini görür. Bu çetin sınav anları, bize gerçek dostlarımız ve yoldaşlarımızın kimler olduğunu gösterir. Öyle ya, insan gerçek dostlarını felaket anında tanır. Ben şöyle kırıldım, şöyle umutsuzluğa düştüm, şöyle inançsızlaştım diyen kişinin zor anların gerçek dostu olduğundan söz edilebilir mi?

Kırılmak, sistem dışına tam çıkamamış olanların yeniden sisteme yamanmalarına kılıf arama çabasıdır. Tümüyle sistem dışına çıkmış olanların lügatinde böylesi sözcüklere yer yoktur. Büyük zindan direnişçileri “Teslimiyet ihanete götürür” derken, özünde kırılma denilen bu an’a işaret ettiler. Direniş çizgisini sürdürme konusunda yaşanan kararsızlıkla başlayan teslimiyet eğiliminin sonuçta ihanete götüreceğini vurgulayarak, “Direniş zafere götürür” dediler. Dolayısıyla bize kırılmamanın, başka bir deyişle teslim olmamanın yolunu gösterdiler. Bu yüzden lütfen kırılmadan söz etmeyelim; bu tür sözcükler hangi sınıfsal zeminden kaynaklanıyorsa, o sınıfın sözcük dağarcığına havale edelim. Kemal Pir gibi davranarak, devrimci yiğitliğe aykırı tüm sözcükleri sözcük dağarcığımızdan çıkarıp atalım.

Apoculuk bir mücadele ve yaşam felsefesidir. Bu felsefe olmasaydı, insanlık için özgürlüğü hayal edilmekten çıkıp yaşanır kılmanın yolunu açan yeni paradigma da olmazdı. Dolayısıyla bu felsefeyi esas almadan yeni paradigmaya uygun bir değişim ve dönüşüm olgusu düşünülemez. Bu felsefeye uygun bir bakış açısı ve duruşun sahibi olmadan, Kürtlerin en aydınlanmış kesimlerini avlanma nesnesi olarak görenlere ve gösterenlere karşı direnme ve kazanma azmi ve yürekliliği gösterilemez. Bu felsefeyle silahlanmış kişi, gerektiğinde Tanrının bile sırtını yere yapıştırmaya çalışır. Kişi güreştiği

hasmının cüssesine bürünür derler ya, bizim mücadele meydanında güreşe tutuştığımız güç de, can almak dahil olmak üzere kendisini tanrısal yetkilerle mücehhez kılmış bir sistemin temsilcisidir. İddiamız ve kararlılığımız eninde sonunda bu gücün sırtını mindere yapıştırmak olmalıdır.

Uluslararası komploya karşı mücadelemiz şimdi bambaşka bir düzeyde seyretmek ve komplocuları nihai yenilgiyi tattırmak zorundadır. An bu andır. Şimdi suçumuzu hafifletmenin zamanıdır, fırsat bu fırsattır.

Dolayısıyla Önder APO'nun sorusuna cevap vermekle yükümlü olanlar, bir 'olmak ya da olmamak' sorusuyla karşı karşıya bulunuyorlar. Bu kendilerinin de, hatta her şeyden önce kendilerinin bir var olma ya da yok olma sorunudur.

Sorunun sessizlikle karşılanması son bulmalıdır:

-“Evet, Sen Bizim Önderimizsin!”

KEMAL'E ERMEK

Öfke ve nefret, olumsuzlayan beğeni ölçüleri olarak, bireyde arayışa yol açan iki temel duygudur. Bir şeyi reddetmekten söz ettiğimiz zaman, özünde ona karşı duyduğumuz öfke ve nefreti dile getirmiş oluruz. Değiştirmek istediğimiz şey tamamı tamamına beğenmediğimiz, başka bir deyişle olumlamayı kesin olarak reddettiğimiz şeydir. Her yeni düşünce başlangıçta bir olumsuzlama hareketi şeklinde gelişir. İnsan kendisini ve kendisiyle birlikte çevresini değiştirmek isteyen bir varlık olarak tanımlanır. Bu da onu çoğunlukla 'hayır' diyen bir gerçeklik haline getirir. İnsan aslında bu 'hayır' dediklerinin ağır kuşatması altındadır. Yani olumsuzladıkları somuttur, karşısında ve hatta kendi kişiliğinde etkili birer olgu olarak hükmünü sürdürürler. 'Hayır' demek, “Ben verili dünyanın ölçüleri ve değerlerine göre yaşamayacağım” demektir. Verili yaşam tarzını olumsuzlaması, kişinin kendisi için yeni bir yaşam yolu çizme cesaretinde bulunmasını ifade eder.

'Nasıl yaşamalı?' sorusu, 'Ben böyle yaşamayacağım' şeklindeki kararımızı izler. Arayışımız bu soruda ifadesini bulur. Böyle bir soru, kabul edilebilir bir yaşam için gerekli koşulların hâlihazırda mevcut olmadığına işaret eder. Olumsuzladıklarımız oldukça somut iken, 'evet' dediklerimiz neredeyse tamamen soyuttur, yani henüz belki de tasarım aşamasındadır. Ancak özgür ve eşit bir yaşam için gerekli koşullar olmasa da, kendi ilkelerimiz ve ölçülerimiz vardır; verili sistemin dayattığı yaşamı reddeden insanlar olarak, bu ilkeler ve ölçülere göre yaşarız. Koşullarını oluşturduğumuz ölçüde yeni yaşam toplumsal düzeyde gerçekleşme olanağı bulur; koşulları oluşmamışsa soyut yaşamasını bilmek gerekir. Soyut yaşamak, sınıflı cinsiyetçi uygarlık sisteminin kirlerine bulaşmadan, ilkeler ve ölçülere göre yaşamak demektir. Bir lokma bir hırka ile yetinen derviş, bir ilke adamı olarak, özünde böyle bir insanı anlatır. Önder Öcalan'ın işaret ettiği şekliyle bir derviş gibi yaşamak, en ileri ölçüler ve sağlam ilkelerle donanmış büyük insanlara özgüdür.

'Hayır' deyip reddettiklerinin kuşatması altında yaşamak, son derece yüksek bir duyarlılık temelinde sağlam bir duruşun sahibi olmakla mümkündür. Duyarlılık, yaşama saygı göstermenin vazgeçilmez gereğidir. Mücadele insanı daima duyarlıdır. Duyarsızlık, gerçekte yaşamla kurulmuş bağın kopma sürecine girmesidir. Duyarsız birey aslında bir tür intiharı yaşamakta; duyarsızlığı temelinde yaşamla bağı sürekli zayıflayan birey her an kendi ölümüne sürüklenmektedir. Bu bir koma durumudur, bir tür bitkisel yaşam halidir, yaşayıp yaşamadığını fark etmemektir, hayatın anlam yitimidir. Sınıflı cinsiyetçi uygarlık sistemi, komadaki hasta durumuna soktuğu bireyin anlamını yitirmiş bir yaşama mahkûm edilmesi karşısındaki duyarsızlığı üzerinde egemenliğini sürdürür. Bu sistem altında insanın özü korkunç bir erozyona uğratılır. Özün süreklileşen aşınması, yaşamda ölçü ve ilkenin silinmesidir. Özülle buluşma çabası içindeki insan, ölçüleri ve ilkeleriyle yaşayan insandır; yaşadığını ölçüleri ve ilkelerine bu bağlılığıyla kanıtlar. Sistemin adım adım intihara sürüklediği birey ise yaşamasının kanıtını tüketmekte bulur. Öyle ki, ne kadar çok tüketirse o kadar iyi yaşadığını sanır. Tüketme ve üreme bu bireyin en belirgin işlevleridir.

'Hayır' demek; reddettikleri karşısında direniş konumuna geçmek, direniş çizgisinde ısrarlı ve kararlı davranmak, saldırılar karşısında asla boyun eğmemek, bunun için daha başından sırtında çarmıhıyla özgürlük yürüyüşüne çıkmak demektir. Çarmıhını sırtında taşıyacak denli bir özveriyle eylem alanına giren insan, rahata asla tenezzül etmeyen insandır. Tüketici tip ise hep huzur içinde yaşamak ister ve bu haliyle yonca tarlasında işkembesini şişirip çimenler üzerinde yatarak

geviş getiren bir öküzü veya ineği andırır. Öteki biçimleri bir yana, nefisini terbiye etme gibi en şiddetli savaşın içindeki insanın huzuru arzulanması anlamsızdır. İç huzurundan feragat etmek, nefis terbiyesinin gereği ve kaçınılmaz sonucudur. Duyarlılık da zaten bu çerçevede gerçek anlamını bulur. Nefis savaşının en büyük savaş olmasının kişinin kendi içinde derin bir huzursuzluğu yaşamasıyla doğrudan bağı vardır. Bu açıdan neden yaşamak gerektiğini bilmek yetmez, nasıl yaşamak gerekiyorsa ona göre yaşama gücünü göstermek de aynı ölçüde önem taşır. Seçim yapmakla yetinmemek, kendi seçiminin insanı olmak gerekir.

İç huzurundan feragat etmenin tam da mücadele insanının en belirgin özelliklerinden birini anlattığı kesindir. Bu noktada kuşatma gerçeğini biraz daha açmak gerekir. Biyo-iktidar bir yönüyle bu kuşatmanın en çarpıcı gerçekleşmesidir. Kapitalist sistem insanın tüm yaşamına nüfuz etmek ister; siyasal ve ekonomik egemenliğini kültürel egemenlikle pekiştirmeye çalışır. Nasıl yaşaması gerektiğini kişiye adeta dikte ettirir. Bu açıdan sistemin en yoğun ve sonuç alıcı saldırısı kültürel cepheden geliştirdiği saldırdır. Bu saldırı karşısında sağlam bir duruş sergilenmedikçe, öteki cephelerde büyük zaferler kazanılsa bile, bunların hiçbir değeri yoktur. Sistem siyasal ve askeri alanlarda fethedilse dahi, fethedenlerin fethedilmesi ve böylelikle sistem içine çekilmesi kaçınılmazdır. Bu durumda oynanan, sistemin asi çocukları rolüdür: Oğul ya da kız baba ocağına isyan bayrağını açmış, babayı yenilgiye uğratarak mirasını devralmıştır. Önder Öcalan'ın sözünü ettiği sistemin mezhebine dönüşmek pratikte bu tarzda hayat bulur.

Kuşatma altında yaşamak, kuşatmayı yarıp çıkma hedefinden sapmaksızın her an tetikte olmayı, sürekli durum değerlendirmesi yaparak kendi gerçekliğini gözden geçirip eksikliklerini gidermeyi, düşmanın içerideki Truva atı konumundaki zaaflarına yenilmemeyi, daha doğrusu kendini yenilmez bir irade sahibi kılmayı emreder. Tüm bunlar tayin edici savaşın içte yaşandığının açık göstergeleridir. Nietzsche'nin dediği gibi, dans eden bir yıldız doğurmak isteyen, önce kendi içinde büyük taşkınlıklar ve kaos yaşamak zorundadır. Kişinin benliğindeki bu savaşımın yarattığı gerilim elbette katlanması zor acılara yol açar. İçteki büyük gerilimin neden olduğu acılara dayanma gücünden yoksun olanların bu tür bir savaşa girişmeleri düşünülemez. Ancak yaratıcılık ve keşfin acıda saklı olduğunu bilenler için gerekli bedeli ödemek fazla sorun teşkil etmez. Bu anlamda büyük devrimciler en çok da rahattan rahatsız olurlar. Eylemsizlik onları en çok rahatsız eden olumsuzlukların başında gelir. Onlar tepeden tırnağa eylem adamlarıdır. Özgürlük bir yaratıcı eylemlilik halidir.

Kutsal Kitap'ta tanrının iki farklı hali resmedilir; bu resimlerden ilki kural koyup emreden ve cezayla korkutan, ikincisi ise çamur yoğuran tanrı gerçeğidir. Eylem içindeki her devrimci, öncelikle yoğurduğu çamurdan kendini yaratan bir tanrı veya tanrıçaya benzer. Devrimci yaratıcılık en görkemli eserini kendi kişiliğinde gerçekleştirir. Gerçek anlamda yeni insan, yaratıcı emeğin ürünü olan en anlamlı sanat eseridir. Kendini yaratan ve bu eylemiyle kendi gerçeğini doğrulayan insan gerçek anlamda öncü insandır.

Hemen herkes özgürlüğe sonuna kadar bağlı olduğunu düşünür; kişi hak ve özgürlüklerinin hukuksal bir çerçeveye kavuşturulmasıyla özgürlüğü yaşayacağına inanır. Ancak bu bir yanılgıdır. Özgürlük yasal düzenlemelerle gelmez, kararnamele yayınlamakla özgürlüğe hayat verilmez. Sınıflı cinsiyetçi uygarlık sistemi altında alabildiğine ağırlaşan kişilik problemiyle uğraşan bilim adamları da bu gerçeği ısrarla vurgular; "İçimizden biri kalkıp akşamdan sabaha tam bir özgürlük ve öz düzenleme yöntemi kursa, insanlık tarihinin gördüğü en büyük yıkım bir anda hepimizi silip süpürürdü" derler. Dolayısıyla hukuksal düzenlemelerin kerametine sığınıp tüzükte yapılan değişikliklerle özgürleştiklerini sanan sözde örgüt adamları sadece kendilerini kandırırlar. Kişilikteki beş bin yıllık devasa kirlenmeyi ve bunun son uygarlık sistemi altında aldığı akıl almaz boyutları anlamadan, kişilik devriminin neden bütün devrimlerin anası olduğu yeterince anlaşılamaz. Kişilik devrimi yaşanmadan da hiçbir devrim gerçek anlamını bulmaz. Bu öze ilişkin bir devrimdir, yani başkalarının katkılarıyla zafere doğru yol almaz. Hem kendisinin amacı hem de bu amaca varmakta kendisini en sonuç alıcı araç olarak değerlendiren insanlar eliyle hayat bulur. Arınmayı sağlayan bu devrim, 'tarihin gördüğü en büyük yıkım' sonucunda hedefine ulaşır. Bu yıkımın gerilimi, her şeyi yerle bir eden tufanın ortasında yol alan Nuh'un gemisindeki yolcuların yaşadığı gerilimden hiç de az değildir. Buna dayanma gücünü kendilerinde bulamayanlar böylesi bir maceraya atılamazlar.

Sanat bir yaratıcılık tarzı ve eylemiyse, en büyük sanatçı kendini yaratan insandır. Acaba hayal etmeden sanat yapılır mı? Örneğin heykeltıraş, kaba mermeri kalem ve çekiçe biçimlendirmeye başlamadan önce yaratacağı eseri beynine resmeder. Mermer üzerindeki kaleme inen her bir çekiç darbesi, komutunu beyindeki bu resimden alır. Sanatçının elleri hayallerinin emrindedir, deyim yerindeyse sanatçıya hükmeden eseridir. Eylem adamı olarak bir devrimci de bir bakıma aynı yolu izler. Özgürleşme yoluna girmek, en uyanık haliyle düş görmektir. Che Guevara, "İnsan düşlerinin büyüklüğü ölçüsünde özgürdür" derken bu gerçeğe parmak basar. Önder Öcalan da günümüz dünyasında gerçek denilenin yalan,

efsane denilip kaçılanın da gerçek olarak görülmesi gerektiğini söyler. Bu anlamda bizim çoğunlukla ‘gerçekçi’ davrandığımızı, buna karşılık Önder Öcalan’ın ‘hayalperest’ olduğunu söylemek yanlış olmasa gerekir. Gerçeği güncelin sınırları içinde arayan ve güncel olana göre yaşayan kişi mucizevî olanı başaramaz. Şu yargının doğruluğundan kuşku duyulamaz: Günümüzün gerçekçiliği gerçeğin eli kanlı katilidir.

“Ben bu hareketin geleceğinde zaferi görüyorum”: Bu sözler PKK Hareketine ve Önderliğine olan sarsılmaz inancını haykıran büyük eylem adamı Kemal Pir’e aittir. Bu sözlerin yüz binlerin ayakta hep bir ağızdan özgürlük şarkıları söylediği Amed Newroz’unun şahlandığı heyecana benzer bir heyecan ortamında dillendirilmediğini kuşkusuz herkes bilir. Bu cümlelerin haykırıldığı yer, 12 Eylül rejiminin askeri mahkeme salonudur. Tutulduğu cezaevinde görülmemiş bir tecrit ve izolasyon uygulanmakta, devrimci tutsaklar her saniyesi ölüme bedel bir zulüm ve işkence altında kendi inançlarını kismaya zorlanmaktadır. Dışarıdaki yoldaşları hakkında kısıtlı kabilinden bir bilgi bile yoktur. Teslimiyet eğilimi güç kazanmıştır. Dünün kimi geçici yol arkadaşları düşmanla kol kola girip efendilerine yaranmak için cellâdın yamaklığına soyunmuşlardır. Bir umut kırma operasyonu olarak faşizm, istediği sonucu alacağından emindir. Ama Kemal Pir gibi karanlığın ortasında aydınlık geleceğe ışık tutanlar da vardır ve onlar özgür geleceğe olan devrimci inancın fethedilmez kaleleridir. Onlar düşleriyle bile düşmanlarına korku salmaktadır. Çünkü hayaller gümrüğe tabi değildir, pasaport kontrolü kuyruğuna girip sınırları geçmez, tel örgüler ve yüksek nöbetçi kulelerine aldırış etmez, kurşunlarla alt edilemezler. Gelecek hayalinin düzen gerçeğini ve gerçekçilerini korkuya boğması bundandır.

Klasik mekanikte ya da kartezyen felsefenin damgasını vurduğu sistemde, evren gibi toplum da bir makineye benzetilir. Birey parçalardan oluşan bu matematik toplamın alelade bir sayıdır. Bütünü anlamak için parçalara bölme yöntemine başvurulmuş bu sistemde, makinenin her parçası kendine başına bir işleve sahiptir ve her parçanın kendine özgü özellikleri vardır. Bu anlamda bireysellik evrensellik arasında bir karşıtlık söz konusudur. Ancak Önder Öcalan bunun doğru olmadığını bize gösterdi. “Kuantumla kozmosun orta yerinde duran insana da ‘mikro kozmos’ diyoruz. Çıkan sonuç şudur: Her iki evreni, kuantumu ve kozmosu anlamak istiyorsan insanı çöz” dedi. Çünkü insan evrenin bir özetidir. Maddenin özünü enerji oluşturur. Öteki halleri bir yana, dünyanın koca kütlesiyle güneş etrafında dönmelerini sağlayan enerjiye benzer bir enerji insanda da vardır. Düşünen madde olan insanı çözmek, bir yönüyle insandaki bu enerjiyi açığa çıkarmaktır. Kendini tanıyan ve eksikli bir varlık olduğunun bilinciyle kendini tamamlamanın süreklileşen çabası içinde bulunan insan, er veya geç kendinde evrenin ve insanlığın gerçekleştiğini görür. İnsan, doğa ve toplumla ilişkisi içinde ve bu ilişkiyi çözme temelinde kendi gerçekliğinin bilincine varır. Kendi başına olmak anlamsızlıktır. Doğadan ve toplumdan soyutlanmış haliyle insanı tanımak olanaksızdır.

Kemal Pir gerçek dava adamıydı. Bir özgürlük sevdalısı olarak Kemal Pir, kendini insanlığın ve halkların özgürlüğüne adanmıştı. Kemal’i tanımak isteyenler, Kürt halkının dizginlenemez özgürlük tutkusuna bakmalıdır. Halkımızın bu tutkusu Kemal’in özgürlük tutkusunun bir yansıması, daha doğrusu Kürt halkında bereketli bir toprağa kavuşmasıdır. Statüsüz bir köleliğe mahkum edilmiş bir halkı yumruk büyüklüğündeki yüreğine sığdırmak, onu kendi benliğinin kapsam alanına dahil etmek, kendini de kendi halkında gerçekleştirmek, halka olan sevgisini bu biçimiyle ete kemiğe kavuşturmak: Kemal Pir işte buydu. Halksız devrimciliğin kaç metelik değeri vardır? Her an halkını yaşamayan, onun acılarını ve sevinçlerini tüm şiddetiyle hissetmeyen, bu çerçevede devrimciliği bir halka hizmet yarışı olarak ele almayan birine nasıl devrimci denilebilir? Bağrından çıktığı halkı bir yana bırakın, “Dünyanın herhangi bir yerinde herhangi bir insanın suratında patlayan bir tokadın acısını kendi yanağında hissetmeyen” biri evrenselliği yakaladığını nasıl iddia edebilir? Böyle biri, her bir halkın birer nehir gibi aktığı büyük özgürlük okyanusunda birleşmelerinin rüyasını görebilir mi? Sınıfsız, sömürsüz ve şiddetten arınmış barış dolu bir dünya özlemi ve amacının kendisi de zaten bu değil midir?

Teslimiyet ve ihaneti devrimci tutsaklar şahsında Kürdistan’a ve Kürt toplumuna yeniden egemen kılmayı anlatan imha saldırısına karşı gelişen Büyük Ölüm Orucu Direnişine başlarken, Kemal Pir’in “Oh be, özgürlük ne kadar güzelmış!” dediği söylenir. Bedenini eriterek kararlılıkla kendi biyolojik ölümüne doğru yol alan bir devrimcinin bu sözleri, özgürlüğün paha biçilmez değerini ortaya koymak kadar, onun tanımını da bize verir. Özgür yaşamak uzun yaşamayı güvence altına almak değil, anlam zamanına uygun yaşamaktır. Anlamını yitirmiş hayat, hayat değildir. Özgür yaşamak eylemlilik durumuna denk düşer, eylemsizlik özgürlüğün yokluğudur. Özgürlüğe ulaşılması gereken uzak bir hedef gibi yaklaşılamaz, özgürlük yaşanır. Bedensel tutsaklık, ruhun özgürlükten kopartılmasına yetmez. Önder Öcalan PKK Hareketi ile Kürdistan’da yaşanan gelişmeyi bir özgürlük yürüyüşü olarak tanımladı. Dolayısıyla aydınlık geleceğe yol aldırarak ayakları olan insan özgür insandır. Kemal Pir fethedilmiş özgürlük kadar özgürlüğün fethetmesidir. Kemalleşmek özgürleşmek, özgürleşmek Kemalleşmektir.

Kemal Pir, karanlığın kana kana memelerinden içtiği bir ışıktır. Vermek ve vererek aydınlatmak ışığın özelliğidir. Fukaralık paylaşamaz; paylaşmak için paylaşacağınız şeylerin bulunması gerekir, ancak zengin olan paylaşabilir. Burada hiç akla gelmemesi ya da en son gelmesi gereken maddi değerlerle ifade edilen zenginliktir. Devrimciler için zenginlik teorik kapasitedir, ideolojik birikimdir, tarz yetkinliğidir, duruş sağlamlığıdır, güçlü tempodur, ruh ve duygu yüceliğidir, özgür kişiliktir, örgütçülük yeteneğidir, kazanma azmi ve iradesidir. Devrimci başkasıyla bu değerleri paylaşır, paylaştıkça çoğalır, çoğalarak daha da zenginleşir. Kemal Pir bu yönüyle en zengin devrimcilerin başında geliyordu. O, “Ben günde elli değişik insanla konuşsamam, yüz farklı sima görmesem yaşayamam” derdi. Bunun yanı sıra karşısındakine verirken hissettirmez, alanda minnet ve borçlanmışlık duygusu uyandırmazdı. Bu nedenle herkes Onun yanında kendini özgür ve güçlü hissederdi. Onun bulunduğu yerde hayat en diri özelliğiyle akış halinde olur, canlılık ve akışkanlık yer aldığı ortamın en belirgin özelliği haline alırdı.

Kapitalist sistem, görünürde yaşanan müthiş koşuşturma ve hareketliliğin altında, insanı dehşet veren bir ataletle mahkûm eder. Sürüleştirmeye pratiğine hüküm giymiş insanın hareketiyle hayvan sürüsü ve sürünün her üyesinin hareketliliği arasında tipik bir benzerlik vardır. Üyelerin sürüyle birliği esasta güdüseldir, yani bu birliktelik üyenin bilinçli seçimini yansıtmaz, bu açıdan bilinç açıklığına dayanmaz. Bu tip insan yalnızlığa dayanamaz, ama yalnızlıktan kurtuluşun yolunu özgürleşmekte ve özgürleşerek çoğalmakta bulmaya da yanaşmaz, sürüye ayak uydurmak onun için yalnızlıktan kurtulmanın yegâne tesellisidir. Koşuşturması hep ‘yeşil çayır’ arayışına endekslidir. Dağa bakan öküzün çayır görmesi gibi, tüketmeye kilitlenmiş insan da midesi ve cinselliğinin yönlendirmesiyle eylemde bulunur. Komuta mevkiini tutmuş açlık güdüsü ve cinsel güdü, bu insanı tüketme ve üreme dışında bir şey düşünemez duruma düşürür. Eylemden ve eylemekten anladığı şey bu iki güdünün tatminidir. İlk sınıflı toplumun kölesi bile başlangıçta bu duruştan fersah fersah uzaktadır. Böyle bir köle her şeye rağmen yitip cennetine yeniden kavuşmanın hayaliyle yaşar. Oysa genelleşmiş ve derinleşmiş modern çağın köleliği kendi hayallerinin mezarlığı üzerinde biyolojik bir yaşam sürdürür. Zırlı kişiliğiyle dışarıdan her türlü olumlu etkilenmeye kendisini kapatır.

Buna karşılık, Kemal Pir tarzı eylemcilik, ölüm kokusunun sindiği kapitalist çağ köleliğinin ataleti ve eylemsizliğinin panzehiridir. Hayatı her hücresiyle duyumsayarak yaşamak, hayata duyulan saygının hakkını bu biçimde ödemek, kapitalist sistemin hayat üzerindeki katliamına karşı mücadele bayrağını yükseltmek ve ölüme karşı hayat cephesinde ölümüne yer almak, Kemal Pir tarzı eylemci hayatı yüceltme biçimidir. “Biz hayatı uğrunda ölünecek kadar severiz.” Kemal Pir’in yaşam felsefesi işte budur. Hayat belki de kendini en soylu biçimde bir devrimcinin onu savunmak için kendi hayatını ortaya koyuşunda doğrular. Başka bir deyişle şahadet, o soylu özgür yaşamın tüm heybetiyle doğrulanmasıdır. Şehit de zaten bu nedenle ölümsüzdür. Önder Öcalan, “Şehitler yaşamın en diri güçleridir” derken kastettiği özünde budur ve bu anlamda PKK Kemal’lerin partisidir.

İncil’i okuyanlar bilirler; İsa’nın birçok mucizevî eyleminden bahsedilir. Temas ettiği kör görmeye, felçli yürümeye başlar. Dokunarak iyileştirmek, izleyicilerinin İsa’ya yakıştırdığı mucizevî bir eylemdir. İsa’ya atfedilen bu eylemleri elbette mecazi anlamları çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Bakarak görüp de seçmesini bilmeyenden daha kötü kör, özgürlüğe yürüyecek ayaklardan yoksun kişiden daha ağır felçli düşünülebilir mi? PKK öncesinde nasır bağlamış yüreğiyle Kürt insanı körden daha kör, sağırdan daha sağır, felçliden daha felçli değil miydi? Kemal Pir ile birlikte yaşama şansını bulmuş bizler, Kemal’in İsa’nın eylemine benzer nice eylemine tanıklık ettik. Bizim saatlerce dil döküp de ikna edemediklerimiz, Onun on dakikalık konuşmasıyla bambaşka bir insana dönüştüler. O beyinler ve yüreklerin fatihiydi. Ancak Onun fethettiği her beyin ve yürek artık eski beyin ve yürek değildi. Kemal Pir’in önünü açtığı değişim ve yenilenme en anlamlı şekliyle beyinler ve yüreklerde vücut buluyordu. Öyle ya, gerçeği değiştirmek isteyen insan öncelikle gören gözü, işiten kulağı, çözümleyen beyni ve hisseden yüreği yakalamak ve yeniden yaratmak zorundadır.

Girişte öfke ve nefretten söz ettim. Olumsuzlayan bu iki duygunun anlatımıyla konuya giriş yapmanın Kemal Pir gerçeğiyle ne ilgisi var diye düşünenler olabilir. İlgisi elbette var. O kapitalist sisteme müthiş öfke duyuyor, onun dayattığı yaşam tarzından nefret ediyordu. Kemal Pir insana köleliği dayatan her sistemin amansız düşmanıydı ve bu düşmanlıkta sınır tanımazdı. Lenin, köle doğdu diye bir insanın asla suçlanamayacağını söylüyor, “Ancak kendi köleliğinin farkına varan bir köle bu köleliğe karşı mücadele etmiyor; bunun da ötesinde onu meşrulaştıran tutumlar içine giriyorsa, böyle bir köle haklı olarak her özgür insanda tiksinti ve nefret duyguları uyandıran aşağılık bir asalak ve hayvandır” diyordu. Bu belirlemenin Kemal Pir açısından da ilkesel bir değer taşıdığını iyi biliyorum. Köleliğe öfke ve nefretinizin keskinliği özgürlüğe bağlılığınızın düzeyini de belirler. Vitrine çıkarılmış burjuva yaşam tarzına imrenerek bakan birinin özgürlükle ilişkisi ne denli sağlam olabilir? İsa’dan ödünç alınmış bir benzetmeyle açıklamak gerekirse, burjuva yaşamı kireç vurulup beyaza boyanmış mezarlığa benzer, uzaktan güzel görünür; ancak içi her türlü murdarlık ve çürümüş kemik yığınlarıyla doludur.

Kemal Pir hiçbir zaman yetkiyle hareket etmedi, yetkiyle donanmış mevkilere gelmedi. Aynı şekilde yetki kullanan organların emirleriyle de iş yapmadı. Çünkü O dopdolu yaşamının yaratıcı ve üretken bir eylemcilikten geçtiğini çok iyi biliyor, arkadaşlarının tanımlarıyla çoğu zaman tek başına bir parti gibi çalışıyordu. Yüksek duyarlılık herkesten daha fazla Kemal Pir için geçerliydi. Aydınlık bilinci, özgür geleceğe inancı, bu inanç üzerinde gelişen pratiğiyle yoldaşları ve dostlarının engin sevgi ve hayranlığını kazanmak kadar düşmanlarına da saygı telkin eden örnek bir devrimciydi Kemal Pir. Önderlik gerçeğini herkesten önce O kavradı; Önder Öcalan'ın dehasını herkesten önce O fark etti; Önderlikle yoldaş olmanın gururuyla yaşamayı herkesten fazla O hak etti. Bu yüzden insanlar ateşin etrafında dönen pervaneler gibi Ona koştular, gittiği her yerde Onun etrafında biriktiler, Onu bir insanın bakıp da içinde kendi gerçekliğini görebileceği en güzel ayna gibi değerlendirdiler. Onunla birkaç dakikalık konuşma olanağı bulanlar yanından kırk yıllık dostlarıymış gibi ayrıldılar, Ona asla yabancılik çekmediler. Bu açıdan Kemal Pir yalnızca yiğitlik timsali bir eylemci değil, gerçek bir halk adamıydı.

Kemal Pir bir sosyalistti. Sovyetler Birliği'nin sosyalizmden uzaklaştığının farkındaydı. Sosyalizm sosyal mücadelelerin bilimidir. İnsanın sosyalleşme mücadelesi öz olarak bir sosyalizm mücadelesiydi. Dolayısıyla sosyalizmin kökleri insanlık kadar eskidi. Başkan APO'nun deyişiyle, sosyalizmden kuşku duymak, insandan ve onun toplumsal gerçeğinden kuşku duymak demektir. Apocu Hareket her zaman özgün bir duruşun sahibi oldu. Taklide ve kopyacılığa düşmedi; reel sosyalizme eleştirel yaklaştı; bilimsel sosyalizmin yaratıcı özünü yakalamaya çalıştı. Daha da önemlisi, ağırlığı pratik uygulamaya verdi; sosyalizmi bir yaşam biçimi haline getirmek için müthiş çaba harcadı. Bu yüzden ki, eski paradigma yanlış diyerek her şey yeniden yaratılacakmış gibi toptan bir ret yaklaşımı içine girmek, bir başka uçtan münkirlik yapmaktır. O zaman geçmişte olduğu gibi günümüzde ve gelecekte de Onun gibi yaşamalıyız dememiz gereken Kemal Pir'e saygısızlık etmiş oluruz. Yeni paradigmanın öngördüğü sosyalizm, Kemal Pir'in yaşamında somutlaşan sosyalizmdir. Sosyalist olmak, İNSAN olmaktır ve Kemal Pir budur.

Kürt halkının yok oluş sürecinden çekilip var olma mücadelesine yöneltilmesi ve bu temelde mucizevî bir devrim olan diriliş devriminin zaferle taçlandırılması sosyalizmin eseridir. Çanak yalayıcılar bu gerçeği anlayamaz. İnsanı insan yapan sosyalizmle buluşmadan, bu temelde Öncü İnsan'ı kazanmadan, ulusal ve insanı değerlerinden önemli ölçüde kopartılmış, dehşet verici boyutlarda kimlik erozyonunu yaşayan ve adeta kendisi olmaktan çıkarılmış olan bir halkı kendisi olma mücadelesi vermek üzere harekete geçirmek imkânsızdı. Kaldı ki, Apocu Hareket Kürt direnişini geliştirmede Sovyetler Birliği'nin desteğini kazanmayı olmazsa olmaz bir koşul olarak görmedi. Bizim öz güç ilkesi dediğimiz bir ilkimiz vardı ve sosyalizminin ayırt edici bir özelliği bu ilkeyi her şeyin üstünde tutmamızdı. Var olacaksak kendi halkımızın özgüleriyle var olacaktık. İster ABD'ye ister SSCB'ne ait olsun, herhangi bir pazarda kendimizi pazarlamak ve karşılığında 'özgürlüğümüzü' satın almak derdine düşmedik. Beyin ve yürek gücü kazanmışsan özgürleşirsin; Kemal Pir gibi engin güç kaynaklarına sahipsen özgürlüğünü kazanırsın. Halkımız "Sen eşek olmayı kabul ettikten sonra semer vuran çok olur" der. Özgürleşmek, işbirlikçi ihanet çetesi gibi hızla Büyük Efendi'nin semerine koşmak değil, her türlü semerden kurtulmaktır. Sosyalizm işte budur.

Kemal Pir, sosyalist düşünce ve inançları ve bedeni dışında bir silaha sahip olmaksızın, diriliş devriminde ilk adımlarını atmış halkımızı yeniden mezara gömmek üzere düzenlenen 12 Eylül komplosuna karşı kazanılmış zaferin adıdır. 12 Eylül darbesi de tıpkı 9 Ekim komplosu gibi bir uluslararası komploydu; ABD'nin yönlendiriciliği altında tezgâhlanmış, Avrupa'nın onayını almış, İsrail'in desteğini kazanmıştı. Bu komplonun hedefi Türkiye'deki demokratik halk hareketi ile Kürdistan'daki ulusal diriliş mücadelesini tasfiye etmektir. Bu temelde Kürdistan'da sözcüğün gerçek anlamında bir vahşet yaşatıldı. Dışarıda belli ölçüde sonuç alan faşist darbeciler tüm öfkelerini devrimci tutsakların üzerine kusmaya başladılar. Her saniyesi ölüme bedel korkunç bir zulüm ve işkence eşliğinde herkese Türklüğü dayattılar. Başlangıçta Şahin Dönmez'i ve ardından Yıldırım Merkit'i yanlarına çekip, 'Genç Kemalistler Birliği' adını verdikleri bir ihanet çetesi oluşturdular. İstisnasız her tutsağı bu çeteye dahil etmek istiyorlardı. Onlara göre ölüm ya da Türklüğe dönüş –ihanet- dışında üçüncü bir yol yoktu. Türkleşmeyen yol olacaktı.

Bu vahşet koşullarında Apocu Hareketi savunmak için toplu iğne başı kadar bir fırsatı değerlendirmek hayati öneme sahipti. Kemal, Hayri ve Mazlum gibi Apocu Birliğin en seçkin üyeleri, emir-komuta düzeni içinde işleyen en gerici mahkemelerde bile son derece anlamlı savunmalar yaptılar. Yargılanmak istenirken yargılandılar. 12 Eylülcülerin mahkûm etmek için müthiş çaba harcadıkları PKK Hareketi'nin gerçek kimliğini ve insani özünü tüm dünyaya gösterdiler. Bu ortamda Apocu Hareketin bittiğini iddia eden faşist mahkeme heyetine, Kemal Pir, "Bu hareket bitmez. Abdullah Öcalan tek başına kalsa bile, hareketi yeniden örgütlendirip mücadeleyi başlatır" diyordu. Herkese 'sen' diye hitap eden ve ses tonunda

aşağılamanın açıkça sezildiği mahkeme başkanı, sıra Kemal Pir'e geldiğinde kendisine 'siz' diye hitap etmek zorunda kalıyordu. İşte Kemal Pir, düşmanlarının bile saygısını kazanmış böylesi bir yiğitlik abidesiydi.

Apocu Hareketi savunma görevi başarıyla gerçekleştirilmişti, ama savunma farklı biçimlerde devam ediyordu. Çünkü komplo hala yürürlükteydi ve hedefine ulaşacağından emindi. Lanetli tarih tekerrür ettirilmek isteniyordu. Devrimcilerin temel görev buna izin vermemektir. Başkan APO'nun sözleriyle ifade etmek gerekirse, lanetli tarihi tekerrür ettirmemek için komploya karşı direniş bir onur sorunu olarak ele alınmalıydı. Bundan sonra gelişecek eylem biçiminin ilk işaretini Mazlum Doğan verdi. Mazlum, üç kibrit çöpüyle yaktığı Newroz ateşinin kendi ardılları tarafından daha da gürleştirileceğini biliyordu. Nitekim Dörtler (Ferhat Kurtay, Mahmut Zengin, Eşref Anyık ve Necmi Öner) ateşe verdikleri bedenleriyle halaya durarak ışığı çoğalttılar. Alev alev yanan Dörtler, su dökerek kendilerini kurtarmaya çalışanlara, bedenleri birer meşaleye dönüşmesine rağmen, "Ateşi söndürmeyin, ateşi söndürmek ihanettir, ateşi daha da gürleştirin" diye haykırıyorlardı. Ateşin içinden gelen bu emrin anlamı açıktı: Newroz ateşi sönmemeliydi; Mazlum'la çakılan direniş kıvılcımı bozkırı tutuşturmuş bir yangına dönüşmeli ve ihaneti yakıp kül edinceye kadar gürleştirilerek devam ettirilmeliydi.

Kemal Pir her iki eylem karşısında biraz eziklik duymuştu. Her defasında "Böyle bir eylemi yapmak bize düşerdi" demişti. Teslimiyet tüm zindan ortamına hâkim kılınmıştı ve ihanete doğru götürülüyordu. Kemal kendisini de bundan sorumlu tutmuştu. Arkadaşlarına, "Ben yenilmiş bir ordunun komutanıyım. Bu yüzden gelişecek bir eylemde başı çekmek istemiyorum. Ancak bir arkadaşımız eyleme karar verirse, kendisine katılacak ikinci kişi ben olacağım" diyordu. 14 Temmuz günü Hayri Durmuş mahkeme salonunda nedenlerini ortaya koyup ölüm orucu eylemine başladığını ilan ettiğinde, Kemal de eyleme katılacağını belirtmişti. Hayri o gün çocuklar gibi sevinçliydi. "Başardık, başardık; altı kişiyle başardık" diyerek sevincini ortaya koyuyordu. Komplo tutsaklara siyasal ve ulusal kimliklerini inkâr etmeleri karşılığında biyolojik bir yaşam olanağı sunarken, onlar buna ölümde yaşamı yaratma eylemiyle karşılık veriyorlardı. Kendilerine ait bedenleri her gün damla damla eriyip birer kemik yığınının dönüştüğü zaman zafer kendilerinin olacaktı. Fiziksel ve biyolojik ölüme karşı ölümsüzlüğün zaferi buydu. 12 Eylül komplosu bu soylu direnişle bozguna uğratıldı.

Türkçede kemale ermek diye bir deyim vardır; bu deyim bilgi ve erdem bakımından olgunluk ve yetkinliğe ulaşmak, tekâmül sürecindeki gelişmesiyle giderek mükemmeli yakalamak anlamına gelir. Alevi inancında insan eksik bir tanrı, tanrı ise mükemmel bir insandır. Mükemmele ulaşma çabası, insanın tanrıya yaklaşma çabasıdır. Kemal Pir kendi adının gerçek adamıydı. O insanı insan yapan erdemlerin özeti, bilgi ile pratik birliğin devrimci ustasıydı. Mükemmelin arayışı olmadan, aynı anlamda kemale ermenin kesintisiz çabası içine girmeden gerçek Apocu olunamaz; Apocu olmadan PKK'lilik yakalanamaz; PKK'lileşmeden Önder Öcalan'la yoldaşlık yapılamaz.

Apocu Harekete katılmış herkes için şimdi Kemal'e ermenin zamanıdır.

ÇELİŞKİYİ DOĞRU KAVRAMAK (Eser'in Anısına)

Goethe, Faust adlı eserinde, Tanrı ile Mefistofeles'i (Şeytan) yan yana getirip konuşturur. Tanrı, Mefistofeles'e, kulu Faust'u tanıyıp tanımadığını sorar. Mefistofeles Faust'u tanımaktadır. Ona göre, Faust, Tanrı'ya garip bir biçimde hizmet eden, içindeki kaynaşmanın kendisini uzaklara sürüklediği, kendi deliliğinin yarı yarıya bilincinde olan, gökyüzünden en güzel yıldızları ve dünyada da en yüksek hazları isteyen, her türden yakınlık ya da uzaklığa derinden devinen kanmak bilmez gönül sahibi bir insandır.

Tanrı, Faust'a güvenmektedir. Şimdilik kendisine karışık bir hizmet verse de, onu yakında aydınlığa kavuşturacaktır. Faust'u iyi tanır; çünkü "Küçük bir ağaç henüz yeşillendiği anda, bahçıvan, gelecekte onun çiçek açacağını ve meyve vereceğini bilir." Mefistofeles, Faust'u kaybedeceğine dair Tanrı ile bahse girmek ister; Faust'a yavaşça kendi yöntemleriyle yaklaşacaktır. Tanrı, insanın devindikçe yanılabilceğini bilmesine rağmen, dünyada yaşadığı müddetçe, Faust'a istediğini yapmakta özgür olduğunu belirtir. Mefistofeles, bir ölü için kılını bile kıpırdatmayacak biridir; onun sorunu 'yaşayan'ladır; kedinin fare için hissettiklerini o da yaşayanlar için hissetmektedir.

Mefistofeles, Tanrı'dan istediği izni koparmıştır. Faust'un ruhunu öz kaynağından uzaklaştıracak, becerebilirse onu beraberinde aşağıya -cehenneme doğru götürecektir. Tanrı'ya göre, iyi bir insan, karanlık bir devinim içinde olsa dahi, doğru yolun pekâlâ farkındadır. Bu nedendir ki, Mefistofeles gibi bir kışkırtıcıdan çekinmez; hatta iyi bir insanın Mefisto gibi devinim veren bir kışkırtıcı arkadaşına ihtiyacı vardır: "Senin gibilerinden hiç nefret etmedim.

Bütün yadsıyan ruhlar
arasında, En az ifrit bana yük
olur. Çok kolayca gevşer
insanın eylemliliği,
O hemen mutlak devinimsizliği
özler;
Dolayısıyla katarım insanın yanına,
Kışkırtıcı ve devinim veren bir
arkadaşı
Şeytanın yaratıcı görevi bu işte.
Ama siz, tanrının gerçek oğulları,
Canlı, zengin güzelliğin tadını
çıkarm!
Sonsuza dek yaşayan ve devinen
oluş,
Sizi sevgi dolu kollarıyla sarsın,
Ve siz, titrek bir görünümle
uçuşanları,
Kalıcı düşüncelerle sağlamlaştırın."

Gerçek yaşam, yoğun bir eylemlilik durumudur; yaşamak, harekettir. Hareket, dar bir yörünge etrafında dönüp kendini tekrarlamayı değil, ileriye ve yukarıya doğru bir gelişmeyi ve değişimi anlatır. Böyle bir gelişme ve değişim kendiliğinden olmaz. Yoğun bir hareketliliğe yol açan şey, insanın ruhunda esen fırtınalardır; insanın güzellik arayışı ve yüksek hazlarıdır. İnsan ruhu, sınır ve engel tanımayan en büyük fethedici güçtür. Dinginliğin ruhunu sardığı kimse, ileriye

doğru yürüyüşte karşılaştığı engellere teslim olur; o her engele uçurum adını takar. Sağduyusu ona "Daha ileriye gitme, yoksa uçuruma yuvarlanırsın" diye seslenir. Sağduyusuna uygun davranan, ulaşabildiği ile yetinir. Ama gökyüzündeki en güzel yıldızlara ulaşmak isteyen kimse için engel yoktur. Bu tür insanlar da öncekiler gibi uçurumlarla karşılaşır. Ne var ki, onlar uçurumların üzerine köprü kurup geçerek yürüyüşlerini sürdürürler. İnsanlık, onların kurduğu köprüden geçerek ilerler. Onlar insanlığın büyük öncüleridir.

Atıllık, devinim yetersizliği, bir ölmekte olma durumunu anlatır. Hareketsiz yaşam, ölmeye eğilimlidir; ölüm, tam bir atıllık durumunun gerçekleşmesidir. Sömürge insanı atalete mahkûm edilmiş insandır; o düşmanları tarafından bir kendine yabancılaşma ve dolayısıyla yok oluş sürecine sokulmuştur. Kendine yabancılaşma, esas olarak ruhsuzlaşmadır. Sömürgeciler, egemenlikleri altına aldıkları insanları ruhsuzlaştırmayı esas alırlar. İnsanı salt biyolojik bir yaşama mahkûm etmek isterler. Biyolojik yaşam, karın doyurmakla yetinmektir. Sömürgeciler tam da böylesi bir tip yaratmayı denerler. Bu tipin sofrasında sıcak bir çorba varsa, başını sokacağı bir çatıaltı bulmuşsa, bir iş sahibi olmuşsa, bir de eş edinmişse artık işler yolundadır. Karın doyurma, karnını ve cebini şişirmeye kadar da gidebilir. Ama bu, biyolojik yaşamdan uzaklaşmak demek değildir. Deyim yerindeyse, bu tip iyi bir çayıra denk gelmiş ve semirmiştir. Ruhsuzlaştırıldığı için, ruhunda açlık duymaz olmuştur. Onun içinde bir kaynama yoktur. Böyle biri maddi şeyler dışında her türlü manevi değere ilgisizdir. Özgürlüğü fethetmek gibi işler onu pek sarmaz. Buna karşılık güdülerini depreştiren şeylere karşı büyük ilgi duyar. Sözelimi ten açlığını giderecek bir şey ona büyük heyecan verir. Maddi alandaki açlığını gidermek için oldukça saldırgan davranabilir; bunun için başkalarını hep kendine hasım olarak görür. O, ancak hasmı yoksullaştığında zenginleşebilir. Onun için zengin olmak, esasta bir başkasından çalmaktır. Böyle biri ancak dokunarak hissedebildiğini gerçek olarak kabul eder. Dokunarak fark edebildiği bir şey yoksa, o zaman gerçekdışıdır. Temas etmek, onun en büyük zevkidir. Temas edebildiğini ele geçirmeye ve istiflemeğe çalışır.

Ruhunda derin bir kaynamanın olduğu ve "gökyüzündeki en güzel yıldızları isteyen" insan için de maddi şeyler önemlidir. Bir ordu için lojistiğin anlamı neyse, onun için de maddi şeylerin anlamı odur. Gelişmek ve özgürlüğü fethetmek durumundaki insan, yolu üzerinde sayısız engellerin bulunduğu farkındadır. O bu engelleri mutlaka aşmak ve uçurumlardan geçmek iddiasında olduğuna göre, köprü kurmakla karşı karşıya geleceğini asla unutmaz. Köprü inşa etmek, köprü için gerekli malzemeye sahip olmayı gerektirir. Maddi nesneler onun için sadece köprü kurmak için işe yarar ve ancak bu kadar değer taşırlar. Bunlar onun ruhundaki o büyük kavganın araçlarıdır. Bu kavga hiçbir zaman bitmez; kavgada kazanılan muharebeler vardır. Yaşamın özü bitmeyen bir kavgadır. Yaşam kavgasında mutlak zafer yoktur, sadece kazanılan meydan savaşları söz konusudur. Maddi nesneler bu muharebelerde kullanıldıkları zaman işlevlerini görür ve anlamlarını yitirirler. Bu bakımdan böyle bir insan kesinlikle bir istifçi değildir. Onun bir kez kazandığı şey artık kendisinin olmaktan çıkmıştır. O kurduğu köprünün ortasında durup kendi eserinin ihtişamıyla kendinden geçmez. Sürekli ufku gözetler ve yepyeni köprüler kurmak üzere yürüyüşünü sürdürür. Böyle bir insan, fethetmek istediği yeni dünyalara götürülecek köprüler kurmayı amacının önemli bir parçası haline getirmiştir.

İnsanlık tarihinde böylesi insanların sayısı çok azdır. Onlar yalnızdırlar. İnsanın içindeki cennet özlemini ayaklandırarak ve bu özleme sahip çıkarak yalnızlıklarını aşmak isterler. Ancak onların bu görkemli yalnızlığı birleşme özlemini ayaklandırır ve eyleme geçirir. Onlar tepeden tırnağa ışık kesilirler. Işığın kaynağı ateştir. Geridekiler ışığı görürler; ateşin aydınlatıcı ve ısıtıcı gücünü bilir ve bundan yararlanmak isterler. Ama yaklaştıklarında ateşin yakıcılığını da fark ederler. Bunun için de ateşle aralarına bir mesafe koyarlar. Dolayısıyla yalnız insanların arkadaşları yoktur, en iyisinden sadık izleyicileri vardır. Sadık izleyicilerin eylemleri de anlamlıdır. Onlar ateşe daha yakındırlar, ancak yine de çoğunlukla ateşle ısınmak isteyen kalabalık arasında durur, kalabalıkları ısınmaya ve aydınlanmaya yöneltirler. Kalabalıkları köprülere götürür ve bazen bizzat köprü olurlar. Şehitler, kalabalıkları aydınlık geleceğe taşıyan yıkılmaz köprülerdir. Öyle ki, "yalnızlar" bile kimi zaman bu köprüleri kullanırlar. Önderliğin sadık izleyicileri her zaman geleceğe köprü olmayı esas alırlar.

Ruhunda dizginlenemez fırtınalar esen insanlar, özgürleşmenin aşığı, savunucusu ve savaşçısıdırlar. Onlar insanın içindeki cevheri keşfetmişlerdir ve bu cevheri işlemeyi esas alırlar. İnsanın özünde bulunan hiçbir şeyi bastırmazlar. Bastırma, büyük özgürlükçünün aklından bile geçirmeyeceği bir şeydir. O, insana özgü olan her şeye özgürlük tanır ve bu yüzden "tanrı" kadar "kışkırtıcı Mefistofeles"in de büyük değerini bilir. Büyük insan, tanrı ile o büyük 'kışkırtıcı'nın toplamıdır. Ayrılmaz yol arkadaşı olan 'kışkırtıcı' hep ileriye baktırır ve kişiyi uçurumların başına getirir; tanrısal olan uçurumları aşacak köprüler kurmaya yöneltir ve kurdurtur.

'Kışkırtıcı' olmadan, köprü kurma fikri doğmaz, fikri olmayınca köprü de kurulmaz.

Bu durum insana özgü her şey için geçerlidir. GÜDÜLER, insanın ayrılmaz bir parçasıdır. Büyük insan için, güdülerini birer güç kaynağıdır. Atalet halindeki biri için, ruhun değişim istemesi sadece günaha çağrıdır. Atıl, eylemi, dolayısıyla değişim ve dönüşümü aklına bile getirmede için, güç kaynaklarını ortaya çıkarmayı, güç biriktirmeyi ve harekete geçirmeyi düşünmez ve günah olarak değerlendirir. GÜDÜLERİN GÜCÜNÜ DÖNÜŞTÜRÜP KULLANMAK, onun gözünde akıl alacak bir iş değildir. Ona göre sel her zaman için kötüdür; sel sularını barajda biriktirip elektrik enerjisine dönüştürmeyi akıl etmez.

Ruhun büyük özgürlük arayışı hep statükodan kurtulmayı emreder. Atalet halindeki için statükoyu korumak sevap, statükonun aşılmak istenmesi ise günahıdır. Statükoyu korumak, kendindeki her türlü insani cevheri hapsedip bastırmaktır. Atıl olan ölme eğiliminde olduğu için, "günah"a yol açan her şeyin kaynağını sürekli kurutmak ister. Diyalektik, hiçbir şeyin yoktan var edilemeyeceğini, ancak var olanın da ortadan kaldırılamayacağını söyler. Aslolan yok olmak ve yok etmek değil, değişmek ve değiştirmek, dönmek ve dönüştürmektir. Başka şeyler gibi kendi güdülerinizi de yok edemezsiniz; onları başka bir şeye, sizi ileriye sıracatacak bir kuvvet kaynağına dönüştürürsünüz. Bunu başarmak elinizdedir. Bunu başaramadığınız zaman, ya bu güdülerin yönlendirdiği biri olursunuz, ya da onları bastırırsınız. Bastırmak da, yine güdülerinin esiri olmak demektir.

Savaş, iradelerin çatıştırılmasıdır; kendi iradesini hasmınıninkine kabul ettirmektir. İradesi güçlü olan savaştan zaferle çıkar. Yaşamın özü mücadeledir, hedefi ise hâkimiyettir denilir. Bu, doğrudur. Büyük insanın yaşamının her anı mücadeledir. Onun için yaşamın her saniyesi, iyi ile kötü arasındaki savaşta, ikinin kazanmasını sağlayacak bir karar verme anıdır. Ancak onun mücadele anlayışında ve pratiğinde tahakküm yoktur. Hükmeder, ama bunu geliştirmek için yapar. Önderlik ettiği kimseleri seçeneklerle karşı karşıya getirir, özgürlük dili budur. Bir başka deyişle kişiye yaşamın gerçek yüzünü gösterir; onu içine gireceği cüceliğe ve yücelmeye götürecektir yol ayırmasına taşır. Bir bakıma kendisini kendisi ve doğru yol gerçeğiyle karşı karşıya bırakır. Köleliğe yaşam hakkı tanımak istemese bile, bu böyledir. İnsan, kendi insani cevherine değer vermek ve onu işlemek zorundadır. İnsan olmak, kendi cevherini görüp işlemek demektir. İnsan olmak, kendini doğru kararlaştırmaktır. Kendini kararlaştırmak, savaşa girip kazanmayı istemektir. Karar verme ve savaşma konumundan uzaksanız, "kışkırtıcı Mefistofeles" sizi terk etmiştir. Bu da kötüdür.

"Kışkırtıcı"nın yaşayanla birlikte olduğunu bilerseniz, o zaman kendinize ne kadar yaşıyorum diye sormanız gerekir.

Gerçekte küçük insanla yüksek devinimi yaşayan insan arasında çok büyük bir fark yoktur. Ancak o kendinden uzaklaşmış veya kopmuş, kendi özüne yabancılaşmıştır. Kendine ihanet etmiş veya ettirilmiştir. Küçük insan bir tuzağa düşmüş veya düşürülmüş, tuzaktan kurtulmayı düşünmeyecek ölçüde eylem fikrinden koparılmıştır. Tuzaktan kurtulmasını sağlayacak çıkış kapısını görse bile, bu kapıya yönelmekten kaçmaktadır. Buna yol açan şey, yaşama duyduğu nefrettir. Küçük insan yaşadığını sansa bile, gerçekte yaşamdan nefret etmektedir. Onun için özgürlük, zindan duvarları arasında kalarak ulaşılabilir özgürlüktür. Küçük insan kendisini bir zindana hapsetmiştir. O kendi basit yaşamının gönüllü tutsağıdır. Basit yaşam dünyası, onun zindanıdır. Zindanda özgür olduğunu sanmak bir yanılsamadır. Oysa küçük insan için özgürlük arayışı, ancak zindanda yaşadığını kabul ettiği an başlayabilir. Bazen içinde tuzaktan kurtulma kapısına yönelme arzusunun kıpırdamaya başladığını duysa bile, "Şeytan dürtüklüyör" der. Ardından "Şeytana uymamalıyım" diye çırpınır. Kıpırdayan, aslında bir köşeye çekilip sinmiş olan ruhunun canlı bir parçasıdır; kıpırdayan şey yaşam dinamiğidir. Buna sınıksız sarılsa, tuzaktan çıkış kapısına yönelip özgürlük yoluna girecektir.

Küçük insanın her şeyi küçüktür. Zevkleri kadar acıları, sevinci ve coşkusu kadar kederi ve tasası küçüktür. Küçük insanın heyecanı yoktur; kimi zaman parlarsa bile, bir saman alevi gibi kısa bir süre içinde yanıp söner. Onun yoğun devinim halindeki insana yaklaşımı da ilginçtir. Ona göre büyük insan mucizeyle büyümeyi başarmıştır. Davranışlarına akıl-sır erdirilemez bir tanrı, büyük insanı büyümenin yoluna sokmuş ve yürütmüştür. O, büyümenin sırlarının insanın içinde bulunduğunu, insanın kendi ruhunun derinliklerine doğru bir yolculuğa çıkarak bu sırları yakalayabileceğini, büyümenin bir emek işi olduğunu, tanrının insanın içinde yaşadığını ve bunun da insanın insani cevherinin ta kendisi olduğunu asla düşünmez, düşünmek istemez. Birer halk önderi olan peygamberlere mucizeler yakıştıran da bu küçük insandır. Bunu yaparken kurnazlık ve hile yoluna sapmaktadır. Kendi ataletini örtbas etmek için, kendisini yaşama çağıran hareketli ve canlı insanı tanrısallaştırıp kendinden uzaklaştırmakta, böylece kendi küçük zindanında basit yaşamını sürdürmek istemektedir. O, uçurumla karşılaşınca köprü kurma zahmetine girmemek için, köprü kurmayı mucize olarak adlandırır.

Küçük insan ruhsuzdur veya ruhundan kalan kırıntıları oldukça gerilere itmiştir. Hareketli olması, onun canlılığının kanıtı değildir. Bir robot da hareketli olabilir, karınca da hareketlidir. Ama her ikisinin de ruhu yoktur. Küçük insanın hareketliliği çoğunlukla yıkıcıdır. Yaratıcı ve yapıcı olmak, zengin bir ruha sahip olmayı ve eserine ruhunu katmayı gerektirir. Küçük insan için yaşamak ve yaratmak denilince anladığı şey, esas olarak tüketmektir, üretmek değil. Yaratmak, doğurmak demektir. Doğurmak ve geliştirmek büyük insanın, üremek ve çoğalmak küçük insanın işlevidir. Küçük adam,

çoluk çocuğa karışmış, çift çubuk sahibi "mutlu aile reisi" olmak ister. Onun bütün dünyası budur. Bu dünya onun hem cenneti hem de zindanıdır.

Küçük adam, kendisini keşfetme yolunu seçtiğinde, içine hapsedildiği zindandan çıkmasını sağlayacak yolu mutlaka bulur. Yanılgısını fark edip zindanda yaşadığını kabul ettiği an, arayışı başlamış demektir. Bundan sonrası ısrardır, inattır, sabırdır, acıya dayanmasını bilmektir. Küçük insan duygusuzdur, çünkü duygu ruhun çocuğudur. Küçük insan kırıntı halindeki ruhuyla karşı karşıya geldiğinde duyguları da canlanır. O ana dek nasıl öyle yaşayabildiğine şaşırır. Geçmişinden pişmanlık duyar. Bu duygu, "Pişmanlık duygusu saman alevi gibi yanıp sönen bir ateş değil, kimi zaman duran, kimi zamansa patlayan bir volkandır." Kendisindeki cevheri keşfeden küçük insan, gerçek mutluluğun yolunu yakalamıştır. Toz zerrecikleri halindeki bu cevher canlanacak, muhteşem bir güce dönüşecektir. Bir kez damar keşfedildi mi, tutup bırakmamak şarttır. Bu anı yakalarken, Eser'in heyecanı doruktadır: "Tuttum, şu anda ruhuma tümünden egemen; günlerdir, haftalardır egemendir; bırakmayacağım. Bu sefer hayatımda ilk defa tuttuğumu koparacağım" diye haykırır.

Gerçek Eser budur. O, kendisini bulunca, kendi cevheri ve gücünün bilincine varınca, bir çocuk kadar heyecanlıdır. Artık bir kelebek gibi özgürce kanat çırpmaya başlamıştır, uçacaktır. Zindanından çıkacak ve doruklara yükselecektir. Dünyanın bütün çiçekleri onu beklemektedir. Baharda kanat çırpın her kelebekte, cıvı cıvı her kuş sesinde, her küçük çocuğun gülüşünde, yeniye keşfe çıkan her insanın heyecanında, her umut ve inanç ediminde, her büyük sevginin kaynağında o vardır. Tıpkı Mazlum gibi, tıpkı Hayri gibi, tıpkı Zekiye gibi, tıpkı Ronahi gibi, tıpkı Zilan gibi...

Eser, yeni bir dönemece giren ulusal kurtuluş mücadelemizin önüne çıkan uçurumu aşmak üzere kurulmuş bir köprüdür. Eser, görkemli eylemiyle aydınlık geleceğe yıkılmaz bir köprü olmuştur. Eser, eylemiyle önderliğin yapmak istediğine en büyük katkıyı sunan büyük bir izleyicidir; bir önderlik gerçekleşmesidir.

Hiç yanılmayalım: Eski Eser bizi, yeni Eser kurtuluşumuzu işaret ediyor.

ANLAMIN ve HİSSİN YAŞATTIĞI İNSAN: ÖNDER APO

4 Nisan'ı Önderliğimizin doğum günü olarak kutluyoruz. Böylesi sembolik bir doğum günü dışında, elbette Önderliğimizin de bir gerçek doğum günü var. Fakat Önderliğin dünyaya gözünü açtığı koşullarda Kürdistan'ın içinde bulunduğu durum dikkate alındığında, böylesi günlere özel bir kayıt düşmenin, böylesi günleri unutmamak üzere kayda geçirmenin anlamsız olduğu rahatlıkla görülebilir. Başka bir deyişle Önderliğimizin doğum tarihi net değildir. Belki yıl, mevsim veya ay olarak bellidir; ama gün olarak, saat olarak belli bir doğum tarihinden bahsedilemez. Bu açıdan 4 Nisan'ın anlamı semboliktir. Fakat Kürt halkı onu bir yönüyle Önderliğinin gerçek doğum günü olarak kabul etmekte, böyle değerlendirmekte, buna uygun tutum içine girerek bugünü büyük bir coşkuyla kutlamaktadır.

Kendisinin de dahil olduğu öteki iki canlı türü dışında, insan türünün kendine has özellikleri vardır. Bitki ve hayvanlarda da bir doğum olayından söz edilebilir. Türün soyunu sürdürmesi böyle gerçekleşir. İnsan dışındaki canlı türleri açısından soy sürdürmede esas olan şey üremedir. Hayvan ürer, bitki kendisini üretir. Ama insan çok daha farklıdır. İnsanın doğuşu, özü itibarıyla yeni bir yaratıcının doğuşudur. O açıdan insan dışındaki hiçbir canlı türü kendine gelecek hazırlayamaz veya gelecek kaygısıyla hareket edip soyunu sürdürecektir olana özgür bir gelecek bırakmaya çalışmaz. İnsan da hep öteki canlılar gibi soyunu sürdürmeyi esas alır. Ama bu soy sürdürme üremeye indirgenmiş bir soy sürdürme değildir. Bunun da ötesinde bir yaratıcı yaratmayı esas alan, bu biçimde hep yaşamı güzelleştirmeyi öngören, bunun tasarımı bulunan ve bu biçimde çocuk dünyaya getiren bir yaklaşımı esas alır. Bu, insanın en güzel yanıdır. İnsanın eşref-i mahlûkat olması da zaten bu nedenledir. Yaratılmışların içinde en şerefli olmak burada anlamını bulur. Üremeden önce bir yaratıcı yaratmak, insan soyunun en temel özelliğidir.

Önderliğin gözlerini dünyaya açtığı sırada Kürdistan'ın koşullarına bakıldığında, bu ülkede insana yaşar tarzda bir soy sürdürmenin bütün koşullarından yoksun olduğu görülür. Dile getirilmesi belki yadırganabilir, ama Kürt insanı o koşullarda adeta bir bitki veya hayvana indirgenmiştir. İnsanca bir yaşamın idame edilmesini sağlayan bütün ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel imkânlar ve zeminler ortadan kaldırılmıştır. Oysa soy sürdürme esas itibarıyla bu tür koşulların varlığını gerektirir, bunun için yeterli imkânların oluşmasına bağlıdır. Bunlar olmadan insana yaşar bir soy sürdürme mümkün değildir. Bunların dışlanmasıyla Kürt insanına bırakılan soy sürdürme alanı yalnızca cinsel alan olmuştur. Kürdistan'da Kürt'e bırakılan yegâne soy sürdürme biçimi budur. Yani basit cinselliğe indirgenmiş ve bu biçimde Kürt'ün soyunu sürdürmesini öngören bir zemin ortaya çıkarılmıştır. Kürt'ün ülkesi yoktur, Kürt'ün kendi örgütlülüğü yoktur, Kürt'ün kültürü ve dili yoktur, Kürt'ün doğru dürüst bir ekonomik yaşamı yoktur. Tüm bunlar göz önüne getirildiğinde, ülkesi, dili ve kültürü olmayan, kendisi olmaktan çıkarılmış bir topluluğun soyunu sürdürmesi, gerçekten de onun bir hayvana veya bir bitkiye indirgenerek bir üreme unsuru durumuna düşürülmesi anlamına gelir. Zaten hayvanlaşmanın eşiğine getirilmek denen şey de budur.

Kendisine bırakılan yegâne alan olan cinsel alana dayanarak soyunu sürdürmeye rıza göstermek, özünde hayvanlaşmaya onay vermektir. Bu açıdan da Önderliğin gözünü dünyaya açtığı dönemde ülkemizin koşulları alabildiğine ürkütücüdür. Biz Önderlik gerçeğini ve onun temsili olarak Abdullah Öcalan kişiliğini anlamaya çalışırken, Onun bir önderlik olarak gelişiminin başlangıcını esas olarak burada buluyoruz. Öcalan kişiliği ülkenin içinde bulunduğu bu insanlık dışı koşullara ve deyim yerindeyse bu pis bataklıktaki insansız yaşama karşı itirazın adıdır; buna karşı sesini yükseltmenin, bunu kabul etmemenin adıdır; bunun düşüncesi ve eylemidir. Bu da Onun kendisini PKK biçiminde somutlaştırmasının, PKK biçiminde kendisini bir örgütlülüğe kavuşturmasının çok öncesinde yükselttiği bir itiraz anlamına gelir.

İnsan aslında daha çocuk yaşlarda çevresini, içinde yaşadığı toplumu ve aileyi anlamaya çalışır, onları sorgulama tutumu içine girer. Bu temelde bu gerçeklerle tanışarak yaşama karşı tutumunu belirler ya da onlarla birlikte yaşamla ilişkiye girer. Bir yönüyle kendi özünün farkına varır. Bu belki de her çocuğa has bir durumdur. Elbette bu tanıma ve tanışma çok ileri bir düzeyde değildir. Önderliğimizin daha yedi yaşında itibaren, henüz aile ile bile doğru dürüst tanışmadan ve toplumu tanımadan edindiği bir anlayış, gözlemleriyle vardığı bir sonuç, yaşamın ihanete uğradığı ve mevcut haliyle yaşamaya değmeyeceği biçimdeki bir anlayıştır. Kürdistan'da yaşam ihanete uğramıştır. Bu çok somuttur ve verili yaşam gerçeğinden yola çıkarak kendisine sunulan yaşamı yaşamak asla mümkün değildir. Bu açıdan bakıldığında, Öcalan kişiliğini daha sonra önderlik bir çıkış haline getirecek olan, onu Kürdistan gerçekliğinde doğan ama evrenselleşen bir önderlik konumuna yükselten şey başlangıçtaki bu basit çıkıştır. Yani yaşamın ihanete uğradığı ve mevcut haliyle yaşamaya değmeyeceği anlayışıdır. Bu anlayış Önderliği gerçek anlamda büyüten, onu aslında özgür yaşamın kıblesi yapan en temel gerçekliktir.

Önder APO Kürdistan koşullarında doğmuştur. Bu dehşet verici koşullarda doğuş, deyim yerindeyse bir çocuğun hiç de yaşamaya hazır olmadığı bir dünyaya fırlatılıp atılması demektir. Bu açıdan da bir çocuğa yapılabilecek en temel kötülüktür denilebilir. Önderliğin daha çocuk yaşlardayken Ortadoğu toplumlarında çokça önemsenen ve insanın en mutlu anları olarak değerlendirilen gelinlik-güveylik anlarını daha sonraki süreçlerde büyük günahların başlangıcı olarak değerlendirmesi bundandır. Gerçekten de böylesi bir dünyaya çocuk doğurmak günahların en büyüğüdür, kötülüklerin en acımasısıdır. Ne var ki doğmak insanın elinde değildir. Dünyaya gelişte çocuğa tercih hakkı bırakılmaz. O açıdan doğal doğuş dediğimiz olay, aslında doğacak olanın elinde olmayan, tercihini kendisinin yapmadığı bir olaydır. Bu gerçek elbette Önder APO için de geçerlidir. Fakat hemen hemen tüm çocuklar yaşamaya hazır olmadıkları, yaşamın ihanete uğradığını fark ettikleri, bu yaşamın yaşamaya değmez olduğunu anladıkları halde, yine de verili yaşamı yaşamaya mecbur olduklarını hisseder ve bu yaşamın içine girerler. Ama Önder APO'da görülen şey bunun tam tersidir. Önder APO'da gördüğümüz şey, bu yaşama bulaşmanın kesinlikle kabul görmeyeceği ve böylesi bir yaşamın yaşanmayacağı gerçeğidir. Asla herkesin yaşadığı gibi yaşanmayacaktır! Bu en temel bir Önderlik ilkesidir ve yedi yaşında itibaren çocuk Öcalan'ın temel duruşu, onun topluma, aileye, ortama ve sisteme karşı duruşu budur.

Aslında bu belki de her çocuğun başlangıçta farkına vardığı bir durumdur. Hiç kuşku yok ki, Önderlik kişiliğinin gaip ten sesler duyduğu, her şeyi herkesten çok değişik hissettiği, Önderlik kişiliğinin adeta insanüstü bir varlık olduğu şeklindeki tüm algılamalar aslında sahteliğin ta kendisidir. Bu durum önder kişilikleri anlamaya yanaşmama, onları anlayıp uygulama ve pratikleştirme gücünü kendinde bulamamanın dışavurumudur; kendi çaresizliğinin itirafı ve çözümsüzlüğünde ısrar etmektir. Oysa Önder APO'da görüldüğü üzere, insanı büyük çıkışa götüren, yaşamın mevcut halini doğru anlamak ve ona karşı tavır belirlemektir. Her çocuk bir bakıma bunu görebilir. Örneğin hepimiz verili yaşamın hali pür melalini görüyoruz.

Bu dünyaya hepimizin bir itirazı var, verili sisteme hepimizin bir itirazı var. Fakat bizim itirazımızda ısrar yoktur. İtiraz sadece itiraz olarak kalıyor. İtirazı itiraza konu olan şeyin reddine dönüştürme, buradan yola çıkıp onun alternatifini oluşturma biçiminde bir çaba olmadıktan sonra, böyle bir itirazın da hiçbir anlamı olmayacaktır. Suça bulaşmak da işte buradan başlar; mevcut yaşamın suçuna bulaşmak, onun kirine pasına bulaşmak buradan başlar.

Önderliğin ikinci doğuş dönemi öncesinde toplumda tanışıp konuştuğu insanlar vardır; gençlik döneminde insanlarla kurduğu ilişkiler içerisinde Kürdistan gerçekliğini belki de kendisinden daha çarpıcı biçimde izah edenler bulunmaktadır. Bunlar Kürdistan'daki yaşamı kurmuş bir kütüğe benzetirler. Aynı şekilde Kürdistan'daki yaşam adeta bir yük hayvanının yaşadığı yaşama benzer. Ancak kuru kütük yeşermeyecektir. İnanç budur. Hayvan insanlaşamayacaktır. Gerçeği algılayış ve tavır alış biçimi budur. Yani insanların itirazı bellidir, tanımları gerçekçidir. Ama bu tanımlar gerçeğin bir yüzünü yansıtsalar da, öteki yüzünde var olanı ortaya koymayı başaramamaktadır. Yani güncel insanın en azından biçim olarak insana benzediği ve dolayısıyla eğer bir yerde birazcık insani bir özelliği kalmışsa o insani gerçekliği arayıp bulmak ve oradan onu yakalayarak yeniden insanlığa çekmek gerektiği biçimindeki bir duruş söz konusu değildi. Fark buradaydı.

Şöyle de denilebilir: Elbette hep '70'ler öncesinin, yani 1940 ile '70 arasındaki tarihsel sürecin Kürdistan'ı açısından bakıyoruz. 1940'lardan sonra Kürdistan'da yaşam sömürgecilik bile diyemeyeceğimiz, sömürgecilik sistemini bile oldukça geride bırakan bir yabancı egemenlik altında gerçekleşen, inkâr ve imhaya dayanan bir sistemdir. Bu sistem altında gerçekleşen bir yaşam vardır. Bu bir gerçekliktir. Kürdistan yok sayılmakta ve yok edilmektedir. Kürt toplumu daha öncesinde gerçekleştirilen soykırım düzeyindeki eylemlerle bastırılmış, ezilmiş ve ardından gerçekleştirilen korkunç bir pasifikasyon politikasıyla kendisini tanıyamaz duruma getirilmiştir. Kürt toplumu üzerinde uygulanan bu hayvana bile reva görülemeyecek sömürgecilik sistemine karşı tek bir itiraz bile geliştiremeyecek duruma düşürülmüştür. Dili yasaklanmıştır, tarihi yok sayılmıştır. Kürt gerçeği kendi tarihsel köklerinden kopartılmış ve işgal ile birlikte başlayan sömürgecilik tarihi Kürt'ün gerçek tarihi sayılmıştır. Yani adeta bir geçmişi yoktur. Özellikle bu süreçten başlayarak, kendi tarihini sömürgeciliğin tarihiyle başlatacak bir Kürt tipi ortaya çıkarmıştır. Bu, devşirme bir tiptir. Bu, kendi cellâdına sevdalanan bir tiptir. Önderliğin doğduğu dönemde geliştirilmek ve sisteme eklemlenmek istenen nesil, dolayısıyla yabancılaştırılarak tarihsel kökleriyle bağları olan Kürt'ün yerine ikame edilmek istenen nesil böyle bir nesildir.

Bir devşirme nesildir, bir yeniçeri kuşağıdır. Bu, kendi cellâdına sevdalanmaya sevk edilen bir nesildir.

Önderlik, bu neslin her çocuğunun yaptığı gibi bu devşirme yaşamına onay vermemiş, buna hayır demiş ve ona karşı net bir çıkış sergilemiş, burada kendisine dayatılan verili yaşamı yaşamayı kesinlikle reddetmiştir. Önderliğin çıkış noktası budur. Bu son derece basit bir gerçektir. Çocuk Öcalan böyle yaşamayacak, bu kirli somuta asla bulaşmayacaktır. Kürdistan koşulları gerçekten de mevcut haliyle adeta bir kenefe benzemektedir. Önderliğimizin deyişiyle, bu kenefte bir tek damla temiz su yoktur. Bu kenefte bulunan su lağım suyudur. İnsanlar adeta o lağım suları içindeki bir yaşamı yaşamaktadır. Bunu yaşamakla kalmamakta, bunu adeta bir zorunluluğun gereği saymakta, bunun da ötesinde her şeyiyle bu kenefte varlığını sürdürürken onun o kirli sulardan içmekte, üstelik Önderliğin deyişiyle "Oh be, ne temiz su!" demektedir. Utanılacak gerçek budur.

Önder APO'nun yaşamın pek de arzulanır gibi yaşamayacağına dair gözlemi, bu somut gerçeklikten yola çıkarak, bundan hareket ederek gelişir. Yani vardığı sonuçlar bu somut gerçekliğin gözleminden çıkardığı sonuçlardır ve buna karşı gelişen bir itirazın adıdır. Şöyle de denilebilir: Mevcut Kürdistan koşulları dikkate alındığında, yaşam eğer yaşanmaya değmeyecekse, o zaman diğerleri bunu nasıl yaşamaktadır? Bu yaşamın dışında kalan tek bir insan yoktur, buna ciddi bir itiraz bile yoktur. Bu anlamda yaşam eğer ihanete uğramışsa, herkes ihanete bulaşmış demektir. Herkes ihanete uğrayan yaşama evet diyorsa, herkes bu ihanetin bir parçası olmuş demektir. İhanete hayır diyen, buna bulaşmayan yegâne kişilik çocuk Öcalan'dır, Onun kişiliğidir.

Yaşam bir toplumsal zeminde gerçekleşir, aynı zamanda bir toprak parçası üzerinde vücut bulur. Yani anayurdunuz başkalarının mülkü olmuşsa, üzerinde yaşamınızı sürdüreceğiniz ana-ata topraklarınız işgal edilip elinizden alınmışsa, bununla birlikte varlığınızı sürdüreceğiniz bir toplumsallığınız söz konusu değilse, toplumunuz dağıtılmışsa, orada yaşam bitmiş demektir. Kürdistan gerçekliğinde var olan budur. Kürt'ün toplumsallığı dağıtılmış, Kürdistan toprakları işgale uğramıştır. Sadece bununla da kalmamış, beyinler ve yürekler de işgal edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında, bütün bu olumsuzlukları derinden hissetmek önemlidir. Her yürek bunu hissetmez. Bu açıdan belki önderlikler esasen düşünce dehası olarak değerlendirilirler. Ancak Öcalan kişiliğindeki önderliksel çıkışta, başlangıçta son derece önemli olan, kesinlikle onun duygusal deha boyutudur. Güncel yaşama itirazın olmaması şu anlama gelir: Aslında gözler hep düşmanın istediği gibi görür,

kulaklar düşmanın işitmek istediğini işitir; yürekler düşmanın geliştirmek istediği duyguları dillendirmek ister. Yani manda derili yürekler hissetmez. Hissetmek bu açıdan önemlidir. Verili durumun ve onun içindeki o yaşamın korkunç tahrip olmuşluğunun acısını hissetmek herkese mahsus bir özellik değildir.

Bu açıdan bakıldığında büyük önem arz eden şey, çocukluk boyutunda da olsa, Önderliksel çıkıştaki yüreğin büyüklüğünü görmektir. Önderliğin yüreği büyüktür. Önderlik yüreği büyük insandır. Özellikle onu izleyenler açısından ifade edilirse, en başta esas almaları gereken şey, onun duygularındaki derinlik ve keskinlik, duygularının kazandığı doğrultu ve bu duyguların çarpıcılığıdır. Eğer bu doğruysa, o zaman kazanma da, kaybetme de burada gerçekleşir. İnsanlar başlangıçta esas olarak duygularında kaybederler. Baskıcı ve sömürücü sistemler öncelikle insanların duygularını çarpıtırlar. Zaten Önderliği büyük Önderliksel çıkışa götüren, ondaki duyguların büyüklüğünün kendisini soylu düşünceye doğru itmesi, yakaladığı soylu düşüncenin de kendisini örgütlenmeye ve eyleme kaldırmasıdır. İnsanı büyük düşünceye, büyük örgüte ve büyük eyleme götürmeyen duyguların beş paralık değeri yoktur.

Şu gerçeği ısrarla vurgulamak gerekir: Önderlikle bağlarımızın zayıflamasının kaynağında duygularımızdaki sakatlık vardır. Çoğu zaman sevgimiz sevgi değildir, öfkemiz öfke değildir, nefretimiz nefret değildir. Hayır değişimiz bizi kopuşa, evet değişimiz fethetmeye götürmez. İşte burada sahte bir kişilik, burada yalancı bir kişilik, burada ikiyüzlü bir kişilik vardır. Bu bir abartı değildir. Üzerinde derinliğine yoğunlaştığımızda, ulaşacağımız en çarpıcı sonuç budur. Nitekim Önderliğin verili yaşama itirazı o kadar keskindir ki, aslında insansal var oluşta temel bir gerçeklik olarak toplumsallaşmanın temel gücü olan ana gerçekliğinin toplumsallaşma hakkını bile reddeder. Kuşkusuz ana çocuğuna bir şeyler vermek istemektedir; ama verebileceği bir şeyi yoktur. Örneğin verebileceği bir vatan yoktur, verebileceği bir özgür yaşam yoktur, verebileceği herhangi çarpıcı bir değer yoktur. Onun vermek istediği, Önderliğin değişimiyle bir yaşam tutamağıdır; bunu da kendisi yaşamayıp çocuğuna vermek istemektedir. Önderliğin itirazı bunadır. Ananın çocuğu hazırladığı toplumsallık yaşanmaya değmez bir toplumsallıktır ve bir kenef durumundadır. Önderlik o kenefe girmeyecektir, Önderlik o kenefin içinde yer almayacaktır. Bu açıdan itirazı esasta bunadır. Ananın toplumsallaşma hakkının reddi, onun öngördüğü ve çocuğu hazırladığı toplumsallığın yaşanmaya değmeyeceğidir.

İnsan toplumsal bir varlıktır. Bunun bir anlamı şudur: İnsan toplumsallık halinde var olur. Toplumsallık insanlığın var oluş biçimidir. Yani toplumsallık yoksa özgür birey de yoktur. Bu bakımdan Önderlik mevcut toplumsallığı reddederek kendi toplumsallığını kurmaya yönelir. Ama bir şey daha vardır: Belki ananın toplumsallaşma hakkını reddeder; ancak yine de yaşamasının tek şartının ananın namusu ve onurunu korumaktan geçtiğini ve bir an için bile olsa bu gerçeği unutmaması gerektiğini çok iyi bilir. Yani ananın namusunu ve onurunu koruyacaktır. Yaşamasının yegâne koşulu budur.

Peki, öyleyse o zaman analığı doğru anlamak gerekir. Analık nedir? Analık sadece doğurganlık işleviyle sınırlı bir varlık değildir, ana bir kuluçka makinesi gibi görülemez. Ne yazık ki uygarlık sisteminin analığı içine düşürdüğü konum budur. Oysa analık toplumsal bir güçtür, analık bir sistemdir. Analık çocuğu topluma hazırlamak kadar, aynı zamanda çocuğu hazırladığı toplumun da ana eksenidir, onun kurucu ve yönetici gücüdür. Ama bu her dönemde böyle midir? Kuşkusuz böyle değildir. İnsansal var oluş macerasına baktığımızda, milyon yıllara yayılan bu tarihsel gelişme sürecinde ananın bu özelliğini rahatlıkla görebiliriz. Ama doğal toplumun geriletilmesiyle ana kadın şahsında düşürülen bütün bir kadındır ve onun sistemsel gücü bir bütün olarak elinden alınmıştır. Ananın toplumsallaştırma gücü elinden alınmıştır, ananın toplumsallığı elinden alınmıştır. Bu açıdan da ananın namusunu ve onurunu korumak demek, onun belirleyici güç olduğu, kendi toplumsallığını gerçekten yaşadığı ve yaşattığı bir sistemi oluşturmaktır. Bu sistem yaratılmadığı müddetçe, gerçek anlamda ananın namusunu ve onurunu korumaktan söz edilemez. Neolitik toplumsal bilimsel teknik temeller üzerinde yeniden kurulup yaşamsal kılınmadıkça, analık hakkı asla ödenmiş sayılamaz.

Kürdistan'da bayağılaşan basit namus anlayışından bu tarzda ele alınan bir namus anlayışına yükseliş, Önderliğin daha çocukluğunda sergilediği temel bir özelliği olmuştur. Önderliksel duruşun temel bir özelliği işte budur. Anasıyla ilk çatışmasından sonra Önderliğin bütün çabası kendi toplumsallığını kurmaya yönelik biçiminde somutlaşır. Yaşamak istiyorsanız eğer, yaşam toplumun varlığını gerektirdiği için, bir toplumun sahibi veya onun bir üyesi olarak yaşamak zorundasınız. Yalnız insan yoktur. Ne kadar soyutlarsanız soyutlayın, yalnız insan bulamazsınız. Yalnız birey aşırıya vardırılmış bir soyutlamanın, bir ütopyanın ürünüdür. O açıdan da özgür yaşamak isteyen insan, özgür bir toplum yaratmak zorundadır. Bu nedenle Önderlik daha çocukluğundan itibaren kendi toplumsallığını kurma çabasına yönelir. Anayla bütün kavgası da toplumsallaşma üzerinedir. Kendi toplumsallaşmasını kendisi kurmak ister. Bunu arkadaşlarıyla yapacak ve başaracaktır.

Üveyş Ana kendi çocuğundaki arkadaş bağlılığını ve derin arkadaşlık aşkını görmüş, ancak Onun bu denli arkadaş canlısı olmasının kendi arkadaşları tarafından aynı ciddiyet ve duyarlılıkla karşılanmayacağını çok iyi fark etmiştir. “Sen bir ahmaksın; bunların tümü kendi çıkarlarını düşünür ve seni yarı yolda bırakırlar” der. Belki çocukluğunda bu böyledir. Ama bugün PKK biçimindeki somutlaşmada da böylesi bir durum vardır. Ne yazı ki haklı çıkan ana olmuştur. Önderlik, en kritik anlarda aklına gelenin hep anasının bu sözleri olduğunu belirtir. “En tehlikeli ve en zorlu anlarda ananın sözlerini hatırladım” der. Korkunç bir şeydir, ancak doğrulanan ananın kehaneti olmuştur. Kendisini yarı yolda bıraktılar, arkadaş diye baktıklarının birçoğu geçici yol arkadaşları çıktılar diye Önderlik arkadaş arayışından vazgeçti mi? Hayır, vazgeçmedi. O kendi toplumsallığını yine kendi arkadaşlarıyla kuracaktı.

Yani yeni bir dünya kurmanın yolu buradan geçiyordu. O özgür yaşamı yine onlarla birlikte kuracaktı.

Son görüşme notunda var olan durumu ve arkadaşlığımızdaki zayıflığı gören Önderliğimiz, “Bana bir tek kadın veya bir tek erkek kalsın, beni izleyen ve çizgiye bağlı tek bir kadın ya da erkek olsun, yeter” dedi. Bunun içindeki acı eleştiri ve müthiş sitemi görebiliyor musunuz? Gerçekten bunun acısını yüreğinizde hissedebiliyor musunuz? Peki, buna vereceğimiz karşılık ne olmalıdır? Şu gerçeği asla unutmamalıyız: Önderlik görmek demektir. Önderlik İmralı’da dört duvar arasındadır; dört duvarın da ötesinde, belki de bir tabutluğun içindedir; belki de çarmıhıyla birlikte bir tabuta konulmuştur. Ama orada bu haliyle bile aslında bizim gerçekliğimizin farkındadır. Çünkü O Kürt gerçekliğini iyi tanıyor. Onun zayıflığını ve zaafalarını iyi biliyor. Bu anlamda Önderliğin söylediği şeyler bir gerçektir. Mevcut durumda verili yaşamın yaşanmazlığına karşı keskin bir tavır alma konusunda zayıflıklarımız vardır. Böyle de yaşanabilir diyenlere içimizde de rastlayabilirsiniz. Duruşları aslında o anlama geliyor. Yaşamı ertelemeyeceğinize göre, o zaman PKK’nin istediği bir tarzda yaşamıyorsanız, başka türlü yaşıyorsunuz demektir. Eğer Önderliğin gerçek bir arkadaşı olarak yaşamıyorsanız, başka türlü yaşıyorsunuz demektir. O da PKK’ye mahsus bir yaşam değildir; sistemin dayattığı bayağı yaşamın ta kendisidir; soluk alıp vermeyi yaşama sanmaktır.

Bizler kimi zaaflarımız ve zayıflıklarımızla adeta sistemin yaşatmak istediği gibi yaşıyoruz; belki de potansiyel olarak sistemin dayanağı olan insan haline gelmenin maddi zeminlerini kendi içimizde barındırıyoruz. Buna karşı öyle derin bir itirazımız fazla yoktur. Önderlik gibi reddetmesini bilmiyoruz, Onun gibi reddettiğimizin alternatifini tutkuyla yaratmasını bilmiyoruz. Önderlik daha çocukken bile “Ben böyle yaşamayacağım, ben bu kirli somuta bulaşmayacağım, ben bu bataklıkta yüzmeyeceğim, ben bu keneftede gzmeyeceğim. O zaman aykırı olacağım ve bu yaşamın alternatifini yaratacağım. Bu kirli yaşam tarzına, bu sisteme karşı aykırı olacağım. Eğer alternatifini yaratırsam yaşayacağım. Alternatifini yaratamazsam, bunun imkânlarını oluşturmazsam o zaman soyut yaşamayı tercih edeceğim. Bir takva sahibi gibi, bir zikir sahibi gibi, bir derviş gibi yaşayacağım. Anlamın ve hissin gücüne dayanarak yaşayacağım” dedi. Belki sonuç olarak da, başlangıç olarak da Önderliğin ilk cümleleri böyledir. Son Savunmasında yaptığı insan tanımı da bununla örtüşmektedir: Anlamın ve hissin yaşattığı bir insan en güçlü insandır. Yoksa maddi zeminlere, şunun bunun zeminine dayanarak yaşayan insan değil; olanaklar üzerinde varlığını sürdüren insan değil. Anlamın ve hissin gücü budur. Anamlı insan, vicdanlı insan, zihniyet sahibi insan budur. Diğerleri farklı bir tür zihniyet temsilcisi olarak ortaya çıkmaktadır.

Kuşkusuz sorun zihniyetin değişmemesindedir. Bu tarzda bir yaşam algılamamız yoktur. Önderliğin istediği tarzda yaşama bakıp algılama söz konusu değildir. Algılamamız, zihniyetimiz, anlayışımız farklıdır. İnsanın zihniyeti neyse yaşamı da odur. İnsan zihniyetine göre yaşar, sahip olduğu zihniyetten farklı tarzda yaşayamaz. Zihniyet insanın ideolojik kimliğidir. İdeolojik kimliğiniz neyse, ona uygun bir yaşamın temsilcisi olarak ortaya çıkarsınız. Bir toplumsal sistem oluşmadan önce, onun ideolojik kimliği ortaya çıkarılmak zorundadır. Onun için ideolojik kimlik önemli bir olaydır. İdeolojik kimlik net olmadıktan sonra, ona uygun bir yaşam biçimi eğreti bir tarzda kurulsa bile, sonuçta sisteme eklenmekten kurtulamaz. O sistemin bir yedeği olarak, adeta can simidi tarzında bir yedeği olarak kullanılmaktan sakınamaz.

O açıdan ele alındığında, öncelikle zihniyet alanında muazzam bir değişimi yaşamak zorundayız. Bunun anlamı şudur: Aslında ben bu sistemi yaşamayacağım diyorsunuz. Çünkü her yaşam bir sistem içinde gerçekleşir. Bu sistemler var, değil mi? Klasik kölelik sistemini aşıyorsunuz, olgunlaşmış kölelik sistemi olarak feodal sistemi aşıyorsunuz, genelleşmiş ve derinleşmiş kölelik sistemi olarak kapitalist devletçi toplum sistemine geliyorsunuz. Bu sistemlerden biri diğerlerinden daha etkili olabilir; aşılın sistemin kalıntıları varlığını sürdürebilir. Ama egemen olan bir tanesidir. Günümüz dünyası kapitalizmi yaşıyor ve dolayısıyla “Ben böyle yaşamayacağım” dediğinizde, “Ben bu kapitalist yaşamın içine girmeyeceğim” diyorsunuz.

Zaten Önderliğimiz de daha çocukluğundan başlayarak ne aşılmakta olan feodal sistemin, ne de verili kapitalist sistemin kendi kişiliğinde vücut bulabildiğini söyledi. Yani bunlar Önderliğin kişiliğinde asla vücut bulmayacak olan sistemlerdir ve bunun da karşılığı “Ben böyle yaşamayacağım” cümlesinde ifadesini bulmaktadır. Önderlik hiçbir zaman bu sistemlerin

insanı olmadı. Ve bu temelde baktığımızda, Önderlik hiçbir zaman ihanete bulaşmadı ve Kürdistan’da ihanete bulaşmamış yegâne insan olarak kaldı. Şöyle de denilebilir: İhanete bulaşmak, işte sadece Kürt’ün yabancılaşmasına bulaşmak, adeta ona onay vermek anlamında da değerlendirilemez. İhanete bulaşmama bunun çok daha ötesine götürülebilir ve götürülmelidir. İnsanlığa karşı ilk ihanetin gerçekleşmesi, insan bilincinin ilk defa tecavüze uğraması nerede başlar? İhanet ve insanlığın laneti uygarlık sisteminin oluşumuyla, hiyerarşik ve devletçi toplum sisteminin doğuşuyla birlikte başlar. İnsan bilinci ilk defa orada tecavüze uğrar. İlk defa orada yaşam ihanete uğrar. Yaşamın içine yalan girer. Çünkü devletli toplum, devletçi uygarlık sisteminin kendisi yalana dayalı sistemdir. Yalana bulaşan ihanete de bulaşır. Bu açıdan da devlet odaklı uygarlık sistemine karşı tavır, ihanete karşı insanlığın ihanete bulaştırılmasına karşı tavidir.

Sadece Kürt gerçeği de değil, tarihsel olarak köklerinize buluşmaya doğru bir yolculuğa çıktığınızda, bu gerçeği çok çarpıcı bir şekilde görebilirsiniz. Aslında belki de insansal oluşumun ve insani gelişimin kaynağında Kürt gerçeği var. Hem insan olarak, hem de coğrafya olarak Kürdistan gerçekliği insanlığa beşiklik ve analık yapmıştır. Uygarlığın gelişimi için gerekli bütün verileri, uygarlığın üzerinde yükseleceği zemini hazırlayan, Proto Kürtlerin damgasını vurduğu ve insanlık tarihinin en büyük devrimi olan neolitik devrim gerçekliğidir. Başlangıçta Kürt insanı bu devrimin değerlerini savunur, bunları korumak için direnişe geçer. Ama daha sonraki süreçte, daha çok da egemenlerinin uygarlık güçlerine teslim olmaları, onların bir uşağı haline gelmeleri ve onlarla bütünleşmeleri sonucunda, ihanet Kürt toplumsal gerçekliğine de bulaşır. Fakat sonraları bu öyle bir aşamaya gelir ki, Kürt gerçekliğinde ihanete bulaşmamış tek bir insan bile kalmaz. Kürt adeta kendisinin ve kendi cinsinin hainine dönüşür.

O açıdan insanlığın beşiğinde Kürt ve Kürdistan varsa, kaynak burasıysa, yaratıcı, oluşturucu, geliştirici ve koruması gereken güç de buysa, o zaman öncelikle bundan uzaklaşmak ve giderek kopmak, lanetin temsilcisi olarak ortaya çıkmaktır. Herkes bu beşiğe ihanet edebilir; ama bu beşikte gerçekleşen değerlerin oluşturucusu, geliştiricisi ve koruyucusu olması gerekenler ona ihanet edemez. Çünkü onlar bu değerlerin gerçek sahibidir. Diğerleri onun üzerinde vücut bulur. Nasıl bir ana asla kendi çocuğuna ihanet etmezse, nasıl kendi yavrusuna ihaneti düşünmezse, karakterinde böyle bir şey bulunmuyorsa, Kürt’ün de bu noktada kendi değerlerine sahip çıkması gerekirdi. Ama olmadı. Kürt kendi gerçekliğinin haini durumuna geldi. Ne yazık ki bizim halk türkülerimize, ağıtlarımıza da yansıdı. Bizim ozanlarımız, belki de bilimle hiç tanışmamış sanatçılarımız bile, yaşanan bu düşürülmüşlüğüme bakarak, “Kürt haindir” dediler. Kawus Ağa’nın ağıtlarını dinleyin, “Kürt haindir” diye yakınır.

Önderlik bu korkunç gerçeği gördü ve itirazını buna karşı yaptı. Önderlik çıkışında en temel, en can alıcı nokta budur. Herkes bu gerçeği görebilir denilebilir. Yani görmenin sadece Önderliğe mahsus bir durum olmadığı söylenebilir ve bu doğrudur. Abartının işte burada olmaması, Önderliğin işte tam da bu noktada ilahlaştırılmaması gerekir. Diyelim ki herkes bu gerçeği görür. Ama gerçeği görmek başka, doğru insan arayışına çıkmak başkadır; verili durumu görmek başka, onu reddedip aşacak insanı ortaya çıkarmak başkadır. İtiraz edersiniz, ama reddettiğinizin içinde olursunuz. İtiraz edersiniz, ama gırtlığa kadar içindesinizdir; ağlayıp sızlarsınız, ama çaresizliği oynar ve ağladığınızı yaşarsınız. Önderlik bunu yaşamadı. Onun farkı buradadır. Önder APO bunun gücünü yarattı. O kendi ifadesiyle belki de bulunduğu ortamın en zavallı çocuğuydu. Önderlik bu gerçeği çok net sözcüklerle ortaya koydu. “Ben parti ve partili olmak dışında aslında dünyanın en zavallı insanıyım. APO kişiliği, parti olmanın ve parti ölçülerini esas almanın dışında dünyanın en zavallı kişiliğidir. Hatta bir hiçtir. O her işte biraz olsun örgütlenmeyi başardığı ve giderek partileşmeyi sağlayabildiği için vardır. Bu aynı zamanda bir Kürt kişiliğinin aşılması, bitmişliğin ve ölümün durdurulması ve yeni yaşam umudunun yaratılmasıdır. Bunu sağlayabildiği için APO kişiliği vardır” dedi.

Demek ki Önderliğin çıkışında şu var: İtiraz alternatifini oluşturmaya götürür; reddetmek alternatifini yaratma eylemine yöneltir. Hayır diye haykırmak, evet demeyi de ortaya çıkarır. Sadece bazı hayır’larınız varsa, hayır’a karşı evetleriniz de mevcut değilse, o zaman siz ağlamaklı bir kölesiniz demektir. Ezop gibi anlaşılmaz bir dil kullanan, aslında daha yumuşatılmış bir köleliğe rıza gösterebilecek günümüzün bir Ezop’u tarzında yaşıyorsunuz. Oysa itiraz ve reddediş sizi alternatifini yaratmaya götürmek zorundadır. Alternatifi oluşturma çabası içerisinde olur ve yaratabildiğiniz ölçüde onu yaşarsınız. Yaratmazsanız soyut yaşarsınız, duygularınıza dayanarak yaşarsınız, düşünce ve anlamın gücüne dayanarak yaşarsınız. Ama yine de her şeye rağmen alternatifini yaratmak zorundasınız ve bunu da tek başınıza yapamazsınız. Alternatifini yaratmak örgütlülükle olur.

Önderliğin ilk eylemi içinde bile bir örgütlülük vardır, bir örgütlenme yaratma durumu vardır. Örgütlenmek ve örgütlü yaşamak Önderliğin en belirgin özelliğidir. Örgütlülük ortak bir amaca bağlanmış ve ona doğru yürüyüşe geçen başka

insanlarla birlikte yaşamasını bilebilmek, yeni yaşamın insanını ortaya çıkarabilmek, o insanı bulabilmek ve onunla bir olabilmektir. Önderlik kendi arkadaşlarıyla çocuk oyunlarını bile bir örgütlülük zeminine dönüştürür. Orada bir örgütlülük vardır. O açıdan birinci doğuş dönemi dediğimiz dönemin, aslında belki de daha sonra PKK tarzında kendini ifade eden örgütsel çıkışın bütün temel verilerini kendi içinde taşıdığı rahatlıkla söylenebilir. Önderliksel doğuş gerçekte orada gizlidir. Onun bütün özellikleri o çocuklukta, o çocuğun duruşunda gizlidir. Bu topluma, bu dünyaya kafa tutan insandır Önder APO. Dünyaya kafa tutan, sisteme kafa tutan, uygarlığa kafa tutan bir kişiliktir. Çocuk yaştaki Abdullah Öcalan sisteme bu tarzda kafa tutan, onun sunduğu yaşamı reddeden biridir. Alternatif yaşamı oluşturmak için daha çocuk yaşta denemelere girişen, ilk toplumsallaşma denemelerini çocuk oyuncaklarıyla başlatan bir insandır.

Bütün bunlar elbette hikâye değildir, tersine yaşamın en can alıcı gerçeğidir. Bunlar Önder APO'nun gerçeğidir; o en güzel insanın, kirlere bulaşmamış insanın gerçeğidir. Abdullah Öcalan bizim ayak basılmamış, el değmemiş toprağımızdır; insanlığın peşinde koştuğu ayak basılmamış, el değmemiş topraktır. Yeni yaşam işte bu bereketli toprak üzerinde vücut bulacaktır. En güzel yaşam bu toprakta hükmünü icra edecektir. Çünkü orada kirlenmemişlik vardır. Bugün bu toprak genişletilmiştir. Nitekim Önderlik örgütlülükle birlikte başlar. Yaşamak için örgütlenmek zorundasınız. Toplumsallık örgütlenmenin ta kendisidir. Toplumsallık bir örgütlülüğü ifade eder. Örgütsüzlük toplumun dağıtılmasıdır. Böyle bir dönemde bile mevcut durumda baktığınızda, Kürt'ten geriye kalan şeyin dağıtılmış ailecek objeleri olduğunu görürsünüz. Ortada toplumsallık yoktur, bunu yeniden kurmak zorundasınız. Bizim hareket olarak çıkışımızın kendisinde bu vardır. Yaşam, özellikle çözüm döneminde istediğimiz yaşam, Önderliğin çok net biçimde tanımladığı gibi, yeni toplumsallığımızın ta kendisidir. Yaşam bizim yeni toplumsallığımızdır. Biz bunu kurmaya gidiyoruz. Böyle bir örgütlülük yaratıyoruz. Başlarken de özgür insandan başlıyoruz. Bireyi özgürleştiriyor, ona zihniyet kazandırıyor, irade haline getiriyoruz. Onun duygularını keskinleştiriyor, duygularına doğrultu kazandırıyor ve kendisini yaratıcı eylemin içine sokup yeni bir toplumun temel dayanağı haline getiriyoruz.

Ama biz partililer olarak özgür bir toplumun temel yapı taşı olan özgür bireyin çok daha ötesine, çok daha ilerisine geçiyoruz. Aslında şu söylenebilir: Parti Önderliğinin daha sonraki ikinci doğuş döneminin en temel unsuru olarak gördüğü partileşme, bu yeni toplumsallığın çelik çekirdeğidir. Partileşme PKK fedailiğinin toplumsallığıdır, fedailerin toplumsal yaşamının ta kendisidir, onun en örgütlü öncü ifadesidir. Bu tarzda bir parti algılaması yerindedir. Diğeri kendi içerisinde gerçekten ciddi zaaflar ve zayıflıklar taşır. İkinci doğuş döneminin en temel özelliği işte budur. Şöyle diyelim: Nasıl yaşamak, nasıl bir insan olmak istiyorsunuz? Önderlikte temel soru budur. İnsan nedir? Öncelikle doğru bir insan tanımına ulaşacaksınız. İnsan tanımından yola çıktığınızda, doğru bir toplum tanımına kadar gidersiniz. Çünkü insan toplumsal bir varlıktır. O zaman doğru toplum nedir ve nerededir? Böylelikle insanı bir de toplumun içindeki bir varlık, onun organik bir parçası boyutuyla tanımlarsınız. Doğru insan tanımı doğru toplum tanımı demektir. Doğru toplum tanımı yapılmadan doğru insan tanımına ulaşamaz. Öncelikle toplumu doğru tanımlamak gerekir.

Zaten Önderliğin yeni paradigmasında da kilit nokta veya sihirli anahtar toplumun doğru tanımlanmasıdır. Önderlik toplumu doğru tanımlamış, bu tanım kendisini insansal var oluş gerçeği olan doğal topluma götürmüştür. İnsanlığın büyük hakikati budur; insanlığın gerçekliği orada gizlidir. Öteki toplum biçimleri birer sapmadır, insanlıktan uzaklaşmadır, insanlığın trajik düşüşüdür. Uygarlık tarihi insanlığın yükselişi değildir, özünde insanlığın düşüşünün tarihidir. Ama ona karşı direnen bir insanlık gerçeği de vardır; komünal demokratik değerleri yaşatmak uğruna mücadele eden asıl bir insanlık gerçeği vardır. Kısaca bu etnisitedir; halklar, milliyetler, aşiretler ve kabilelerdir. Bunların hepsinin direnişi en soylu direniştir ve gerçek insanlık bunlarda vücut bulur. Diğer bir olgu peygamberlik geleneğidir. Peygamberler de sınıflı topluma karşı direnirler. Bunların eyleminin özü devletçi uygarlığa karşı direniştir. Bunlar da takip etmemiz, izlememiz gereken soylu gerçekliklerdir. Bizim izlediğimiz gerçeklik uygarlığın gerçekliği değildir. Biz ondan kopuşla kendi sistemimizi kurmaya girişiyoruz. Yeni bir toplumun kuruluşunda başlangıç noktamız budur. Uygarlıktan kopmadıkça, insanlığın gerçeğe buluşma yürüyüşünü doğru rotaya sokamayız; özgürlük, eşitlik ve adalet uğruna başlattığımız yürüyüşü doğru rotada ilerletemeyiz. O açıdan doğru insan tanımını yapmak çok önemlidir.

İnsan nedir sorusuna cevap ararken, Önderliğin yaptığı belirlemeler son derece çarpıcıdır. Eğer ilkel denilen insandan uzaklaşma varsa, ondan büyük ölçüde kopuş gerçekleşmiş ve o insandan çok daha farklı bir insan ortaya çıkmışsa, günümüz insanıyla karşılaştırılıp kim daha fazla insandır diye bir soru sorulduğu zaman vereceğimiz cevap bellidir: Elbette 'ilkel' insan daha insan olan insandır. Diğeri insanlıktan çıkmıştır. Kaldı ki bu belirlemeler yeni paradigmayla da bağlantılı değildir. Daha '97'de yayınlanmış bir değerlendirmesinde, Önderlik, "Bütünyle güncel olmak, bana göre önemli oranda insan olmaktan vazgeçmektir" dedi. Bütünyle güncel olmak ve özellikle kapitalizmin sınırları içine hareket etmek, kesinlikle insan olmaktan

vazgeçmektir. Uygarlığın sınırları içinde hareket etmek, insan olmaktan vazgeçmektir. Şüphesiz bu çok önemli ilkesel bir yaklaşımdır. “Kendini bugüne kaptırmak, büyük insanlık kökeninden ayrılmak demektir. Hatta çağlar ve her çağın şu aşaması biçiminde tarihi böyle bölümlere ayırmak, sanki ilkel başlangıç dönemi çok kötüymüş de ondan kurtuluyormuşuz gibi bir felsefi yaklaşım son derece tehlikelidir. Bir bitkiye bile baktığımızda taze bir fidan herhalde çürümüş bir ağaçtan daha değerlidir ve yaşam vaat eder. Ne malum ki bugünkü uygarlık tamamen çürümüş, güçten düşmüş, meyve verme yeteneği olmayan bir ağaç olmasın?”

Önderlik bunları söyledikten sonra, kendisinin itirazının hep bu uygarlık değerlendirmelerine olduğunu belirtir. Bu değerlendirmeler yeni paradigmadan çok daha önce yapılmıştır. ‘97’de yaptığı bir değerlendirmedir. Önder APO, “Bu anlamda uygarlık değerlendirmelerine şiddetli bir eleştirimiz vardır. Çünkü hepsi de insanlığın başlangıcına bir saygısızlıktır, hatta onu inkâr etme yanı çok ağır basıyor. Her uygarlık kendini mükemmel sayıyor. Her sonuç bir başlangıcı görmezlikten geliyor. Biraz daha somut söylersek, insan bir tür olarak ortadan kalkıncaya kadar büyük oranda başladığı gibi olacaktır. Oluşum süreci onun bütün geleceğini belirleyecektir. Ağırlıklı olarak başlangıç özellikleri neler ise, sona öyle gidecektir. Eğer başka bir tür insandan çıktıysa, o artık insan olamaz. Eğer bugünkü insan ilkel insandan çok farklı ise, bana göre daha insan ilkel insandır. İnsandan çıkan ise bugünkü insandır” der. Bunlar çok nettir.

Yeni paradigma Minerva’nın Zeus’un alnından fırlayıp çıkması gibi, Önderliğin kafasının içinde birdenbire fırlayıp çıkmadı. Bunun büyük insanlık arayışına dayalı bir maddi zemini vardır ve muazzam bir birikime dayanmaktadır. Yeni paradigma Önderliğin arayış eyleminin sağladığı birikimin bir sonucu oldu. Önderlik geçmişte şunu ifade ediyordu: “İlkellikten kopmamaya çalışıyorum. Birçok yanımla ilkel kalmayı bilerek tercih ediyorum.” O zaman son bir cümleyi daha söylüyordu: İlk insana ilkel demekten kurtulmadıkça, doğru bir insan tanımına ulaşamaz.” İnsansal var oluş sürecinde o kendisini şekillendiren insan gerçekliği gerçek insandır. Onun oluşum özellikleri kendisini belirler. Başlangıcı onu belirler, tür olarak öyle şekillenir. Daha sonra ondan çıkar ve kendisinden farklı bir tür çıkıp gelişirse artık o kendisi değildir. O açıdan başlangıç her zaman önemlidir. Demek ki insanlık başlangıçtan itibaren toplum halinde yaşadı. Bu nedenle toplumsal gerçeklikten kaçamıyorsunuz. Önder APO’nun belirttiği gibi, toplumsal gerçeklikten kaçmak zannedildiğinden daha zordur.

Çevrenizi ve içinde yaşadığınız toplumsal koşulları biraz olsun tanımaya başlar başlamaz “Ben böyle yaşamayacağım” diyorsunuz. O zaman verili yaşamı bu kadar derinliğine anlamak isteyen bir insan, bunun tersini de arar. Peki, o zaman gerçek yaşam nerededir? Ya da doğru olmadan yaşam olmaz ise, o zaman doğru nerededir? Arayış zaten budur, yani arayış bu doğruya ulaşmanın arayışıdır. Doğruları bulacak, doğrularla birlikte yaşayacaksınız. Alternatifi yaratmak denilen eylem de işte budur. Bunu başlangıçta bulamazsınız. Bu açıdan da başlangıçta soyut yaşamak zorundasınız. Bu anlamda başlangıçta gerçekten de verili yaşama bulaşmadan, gerektiğinde pek çok yönünüzle ilkel yaşamayı tercih etmek durumundasınız. Aranılan doğru, özgür yaşamdır. Yaşamı özgür kılan her şey doğrudur. O zaman gerçekten özgür yaşam nerededir? Soru budur. Önderlik bütün arayışını bu minval üzeri yürütüyor.

Önderlik şunun çok iyi farkındadır: Yaşam ancak özgür bir toplumsal zeminde mümkün olabilir. O zaman kendisinin mevcut topluma itirazı olacaktır. Çünkü çözülen bu toplumda yaşam ihanete uğramıştır. Birincisi, bu toplum değişmek zorundadır. İkincisi, yaşam ancak bir toprak parçası üzerinde mümkün olabilir. O zaman özgür yaşam için yürüyüş, Kürdistan’ın fethine doğru olacaktır. Yani Önderliğin bütün yürüyüşü başından itibaren özgür bir Kürdistan’a ve özgür bir topluma doğrudur. Harekete geçiş noktası budur, başlangıç noktası burasıdır. Bu topraklar, buradaki insan, Kürt toplumu özgür olmak zorundadır. Bu anlamda Önderliğimiz için en yüce değer, kişinin ne kadar toprağına göre olduğu ve özgürlük anlamında halkına ne verebildiğiyle ölçülmektedir.

Ancak verili durum bunun tam tersini göstermektedir. Kürdistan’daki bu duruma müdahale edip değiştirmeye kalkışmak mucizevî olanı başarmaya çalışmaktır. Çokça güncellikten bahsediyoruz ya, güncellik mucizevî olanla çelişir. Güncel gerçeği dikkate aldığınızda, mucizevî olanı asla başaramazsınız. Başarmak için öncelikle güncel olandan kopmak durumundasınız. Mucizevî olan şey, güncel gerçekliğe batmış insanın göremediğini görmek, duymadığını duymaktır, inanmadığına inanmak ve eyleme geçmek, onun hissedemediklerini hissedebilmektir. Önderlik gerçeği işte budur. Böyle bir çıkışla işe başladıktan sonra, Önderliğin vardığı nokta şudur: Yeni bir yaşam imkânı doğurmasa bile, köle bile denilemeyecek bir halkın yaşamına müdahale etmek ve sömürge bile denilemeyecek bir ülkede bu halkı direniş konumuna getirmek son derece onurlu bir davranıştır. Bu halkın giriştiği direniş eylemi içinde tümüyle yok olması bile verili durumdan çok daha anlamlıdır. Yani onuruyla savaşıp ölmek bile bu verili durumda yosun harcı bir yaşamın mahkûmu olmaktan çok

daha değerlidir ve bunun kendisinin de son derece büyük bir anlamı vardır. Kürt insanının böyle öleceğine, onuruyla savaşıarak ölmeyi seçmesi çok daha önemlidir ve Kürt'ü bu noktaya getirmek oldukça değerlidir.

Önderlik bize ne diyordu, biliyor musunuz? “Ben sizi sistemin istediği gibi yaşatmadım. Sistem sizi bir biçimde yaşatmak istiyordu. Bu alçaltıcı bir yaşamdı. Ben buna müdahale ettim ve sistemin sizi istediği tarzda yaşatmasına izin vermedim. Belki bizim istediğimiz gibi de yaşamadınız, ama olsun; sistemin sizi istediği tarzda yaşatmasına izin vermemek de benim için büyük bir başarıdır. Sisteme bunu yaptırmadım. Dolayısıyla istediğiniz gibi yaşamadınız.” Soruyorum: Karşıt sistemi yaşayabiliyor muyuz? Hangimiz istesek bile PKK'nin içinde karşıt sistemi istediğimiz gibi yaşayabiliyoruz? Belli ki hiçbirimiz yaşamıyoruz. İşte bu da Önderliğin başarısıdır. Belki Önderliğin istediği tarzda yaşayamıyoruz, ama sistemin istediği gibi yaşamaktan da uzağız. Bu da Önderliğin büyük bir başarısıdır ve bunu da görmek gerekir. Bu onurlu bir şeydir, ama bununla zafer olmaz. Bu noktadan çok daha ileriye gitmek gerekir.

Bu noktada gerçekten de Önderliğin istediği tarza gelmek, bu sistemi değiştirebilecek insanı ortaya çıkarmak ve zafer kişiliğini bu insanda gerçekleştirmek gerekmektedir. Eksik olan budur. Şu anda da eksik olan ve Önderliğin eleştirdiği husus yine budur. Önderliğin istediği kişilik zafer kişiliğidir. Zafer kişiliği tarzında bir kişiliği kendisinde somutlaştıran Zilan geleneğini sürdüren tek bir kadın veya Kemal Pir gerçekliğini devam ettiren tek bir erkek olsun, onlar bile Önderlik için yeterlidir. Önderliğin eleştirdiği şey sahte duruştur. PKK zafer kişiliğini ve mücadelede yenilmezliği temsil eden bir güçtür. Önderlik yenilmezliğin temsilcisidir. Ama burada yenilgili kişilik ortamları vardır. Yenilgili kişiliklerin hâkim olduğu bir ortamda zafer kişiliği boy vermez. Önderliğin itirazları bunlardır. Zilan zafer kişiliğidir, Kemal Pir zafer kişiliğidir. Bu kişilikler var oldukça, kim ne derse desin, kesinlikle bu sistem kaybetmiştir. Yeni sistem, Önderliğin sistemi, özgürlüğü mümkün kılan sistem mutlak suretle kazanılacaktır. Bu da bir gerçektir. Önderliğin itirazı ve öfkesi bu gerçeğin görülmemesinedir, bu nihilizmedir.

Dediğim gibi bunlar çok önemlidir. Ama ben yine çıkış noktasına vurgu yapacağım. Verili yaşamı reddediyorsanız, alternatifini de kuracaksınız. Alternatif yaşam da bir toplumsal zeminde gerçekleşir. O zaman kendi toplumunuzu yaratacak ve özgür topluma ulaşacaksınız. Özgür toplumu kurmak özgür insanla mümkündür. O zaman özgür insanı yaratma eyleminde mutlaka sonuç alacaksınız. Özgür insan olmadan, çokça sözünü ettiğimiz özgür birey olmadan, özgür toplum olunmaz. Yaşam yeni toplumsallığımızı ve özgür yaşamın tanımı doğru toplumsallığın tanımlanmasından geçiyorsa, öncelikle bunu doğru tanımlayıp bu temelde yeni bir yaşamı yaratacaksınız. Onun öncü gücü kendisini Apocu çizgide her yönüyle gerçekleştiren bireydir. Bu da kadrolaşmakla mümkündür, toplumda özgür yaşamın temellerinin atılması bile özgür bireyle mümkündür. Orada özgür birey olmadan, orada bireyi özgürleştirip irade haline getirmeden, onu kendine güven duygusuyla doldurmadan, onu “Yaşam olacaksa özgür olacak ya da hiç olmayacak” gibi bir anlayışla donatmadan, asla demokratik kuruluşa başlayamazsınız. Özgür birey işte budur; bu tarzda donanmış insandır.

Ancak kadro olmak ve PKK'lilik bunun çok daha ilerisindedir. Kadro Kürt halkının demokratikleşmesinin ışığıdır, onun ikna gücüdür. İnsanı bu düzeye getirmenin ikna edici kişiliği, aydınlanmış ve kendisini güneşten bir parti haline getirmiş PKK içerisindeki insandır. O ışıktır, gerçeği aydınlatır. O lamba tutar ve gerçeği gösterir. Diğerleri ise gördüğü gerçeğe uygun davranır ve ona göre kendisini düzenler. Toplumdaki insan budur. Birey olmak isteyen insan, toplumdaki insan odur. Özgür birey olmak zorunda olan, toplumdaki insandır. Buna karşılık partili özgür birey olmayı da aşmış, daha da ileriye gitmiş ve kendisini fedai haline getirmiş insandır. Zilan bir fedai kişiliğidir. Kemal Pir de bir fedai kişiliğidir. Bu ortamın içerisindeki insan Zilan ve Kemal Pir olmak zorundadır. Bunu yapmayan, bu noktaya gelmeyen, kölelikten şikâyet eden insan mızımız, çaresiz, çözümsüz, yitik, bitik insandır.

Henüz Önder APO ile tanışmadan, bir değerlendirmesinde okuduğum Lenin'in bir belirlemesini hiç unutmadım. Lenin, yaklaşık olarak “Hiç kimse köle olarak doğdu diye suçlanamaz. Ama kendi köleliğinin bilincine varan bir köle, bu köleliğe karşı mücadele edeceği yerde suskunluğa gömülüyorsa ya da o köleliğini meşru gösteren tutumlar içine giriyorsa, böyle bir köle her özgür insanda tiksinti ve nefret duyguları uyandıran aşağılık ve asalak bir hayvandır” diyordu. Bu, Lenin'in tanımıdır, benim tanımım değil. Tabii bu bir bakıma Önderliğimizin de tanımıdır. Kölelik kabul edilemez ve sistemin kendisi, uygarlığın kendisi köleliktir. Dolayısıyla devlet odaklı uygarlık sistemi kabul edilemez. Önderliğin sistemine girekseniz eğer, gerçekten özgür yaşama girmek istiyorsanız, mevcut durumu sorgulamanız ve öncelikle yeni bir doğuş yaratarak yeni yaşama bir giriş yapmanız gerekir. Bu yeni yaşam da öncelikle genelde devlet odaklı yaşamdan, özel olarak da kapitalist modern yaşamdan kopuşla başlar. Giriş noktası budur. Genelde devlet odaklı yaşamdan, yani uygarlık sisteminden kopmak, ikincisi ve daha çarpıcı olarak kapitalist modern yaşamdan kopmak, Önderlik paradigmasına girişin temel koşuludur. Bu

kapıdan adım atmadan Önderlik paradigmasına girilemez. Bu açıdan uygarlıktan kopmak -Önderliğin deyişiyile- en büyük özeleştiridir. Bunlar Önderlik gerçekleridir. Bu tarzda değerlendirmeden, sorunu bu tarzda ortaya koymadan, Önderlikle bütünleşemeyiz.

Doğal doğuş önderliksel çıkışın bütün temel belirtilerini içinde taşır. Yedi yaşından sonra, özellikle ilkokula gidişle birlikte başlayan süreç ve okul süreçleri, Önderlik açısından aslında bir uygarlık ormanına giriştir. Arayışı kendisini uygarlık ormanına dalışa götürmüştür. Önderliğin yaşam felsefesinin temelinde kuşku vardır. Kuşku her zaman arayışa yöneltir. Kuşku şudur: Doğru olan nedir diye bir soru sorduğunuzda, bu soruya doğru cevap bulamadığınız müddetçe, kuşkularınız devam edecektir. Yeni bir yaşam arıyorsanız, doğru olmadan yaşam olmayacağına göre, o zaman doğru nerede sorusuyla karşı karşıya gelirsiniz. Önderlik her zaman doğru olan nedir sorusuna yanıt aradı. Önderlik öyle bir kişiliktir ki, yüzeysel ve doğruluğu kuşku götürür gerçeklerle de uzun süre yaşayamaz. Diyelim ki doğru, kapitalist gerçekliği reddetmek ve sosyalizme yönelmektir diyorsunuz. Kapitalist gerçeklikten kopuyor ve sosyalizmle tanışıyorsunuz. Doğru sosyalizmin içindedir diyorsunuz. Ama burada bile kuşkularınız devam ediyor. Burada bile yüzeysellikten uzaklaşıp gerekli derinliği yakalayarak verili doğruyu sorgulamak ve gerçeği bütün özellikleriyle anlamak durumundasınız. Önderliğin arayışı bu çerçevede devam ediyor.

Önderliğin uygarlık ortamı içerisinde ortaokul ve lise dönemlerini düşünelim. Görünürde hep sistemin içindedir, adeta sistemin midesindedir; sistem kendisini eritip öğretmeye çalışıyor. Ama eritemiyor, sistem Önderlik kişiliğinde vücut bulamıyor, kendisini Önderlikte somutlaştıramıyor. Dolayısıyla kusmak zorunda kalıyor. Ama Önderlik de bu süreçte kendi deyişiyile sistemin midesini delemiyor. Arayışı devam ediyor, ama verili dünyaya karşı itirazını çok daha yüksek düzeyde seslendiriyor. Bu anlamda lise sıralarındayken yazdığı bir kompozisyon yazısının başlığı son derece ilginçtir: “Sen benim hiç doğmayan çocuğumsun” diyor. Bunun anlamı şudur: Özgür yaşam hala doğmamıştır ve onun arayışı hala devam etmek zorundadır. Bu kişiyi müthiş gerginleştirir, onu zorlar. Bu noktada Önderliğin nasıl bir ruhsal gerilimi yaşadığı rahatlıkla anlaşılabilir. Ruhsal gerilimin kendisi açısından istenmeyen bir durum değil, tersine kendisinin istediği bir koşul olduğu ortadadır.

Ruhunun gerilimini yitirenler asla büyük arayışlara yönelemezler. Gerçeği arayış yürüyüşü her zaman sancılı ve acıdır. Bizler gerçeği ararken yalnızca kendi kişisel yazgımızla ilgilenmiyoruz, bir bütün olarak insanlığın durumuyla ilgileniyoruz. Dolayısıyla çıkışımızda evrensellik vardır. İnsanlığın yazgısıyla ilgilenen, gerçek anlamda evrensel olandır. İnsan kendi yazgısını değiştirmek isterken bile bunun insanlığın yazgısını değiştirmeye bağlı olduğunu fark eder. Önderliğin çıkışında da bu vardır. Kürdistan’ın da elbette bir özgünlüğü söz konusudur. Ama evrensellik bu özgünlüğün içinde gizlidir. Önderliğin çıkışı zaten evrenseldir. Evrensel olmak, kendi gerçeğini insan, toplum, doğa ve evrenle birlikte ele almak ve bunlarla da ilgilenmek, bunların gerçeklerini de çözmek anlamına gelir. Zaten insansal oluşumu anlamak, bütün bu gerçekleri çözmekle eşdeğerdedir. Bunlar çözülmeden insani gerçeğe ulaşamaz. Buna karşılık insan gerçeğini çözerek de bu gerçeklere ulaşılabilir. Bu yüzden gerçeği arayış yürüyüşü insana her zaman insana acı verir. İnsanlığa dayatılan kaderi değiştirmek üzere eyleme geçmek insana her zaman acı verir. Zaten kahramanlık ya da soyluluk da bu acıya katlanma olgusunda yatar.

Bir taşın altında kaldığı zaman, elinizden gelen acıya dayanmayı bir soyluluk belirtisi sayamazsınız. Soyluluk belirtisi, insanın, toplumun, halkımızın yazgısını değiştirmeye çalışırken karşılaştığımız zorluklardan kaynaklanan acılara dayanma gücünde somutlaşır. Kahramanlık budur, soyluluk budur. Bütün şehit yoldaşlarımızın gerçeğine bakalım: Onlar neden bizim soy damarımızdırlar? Haki’ler, Hayri’ler, Kemal’ler, Mazlum’lar, Zilan’lar, Agit’ler, Beritan’lar, Berivan’lar neden soy damarımızdırlar? Çünkü onlar her türlü acıya karşı koyacak gücü kendilerinde yarattılar. Onların çektikleri acı dar anlamda kendi çıkarlarını gerçekleştirmeye çalışmaktan kaynaklanan bir acı değildi. Onlar bedensel ve ruhsal varlıklarını halklarına ve insanlığa adanmış insanlardı. Onlar kendilerini insanlığın yazgısını değiştirmeye adanmışlardı. Soyluluk bu yazgıyı değiştirmeye çalışırken yaşanan acılara dayanma ve direnmeyi sürdürme gücü ve kararlılığında billurlaşır. Soysuzluk ise boyun eğmekle başlar. Boyun eğen, bilerek veya bilmeyerek soysuzluğa adım atmıştır. Soysuzluk baş eğmişlikte ve bencillikte ifadesini bulur. Soysuzluk bencilliktedir, baş eğmişliktedir. Buna karşılık direniş ise soyluluk belirtisidir. İnsanlığın yazgısıyla ilgilenmek, bencilliğin tam karşıtı olanı yapmaktır. Bencillik, insanlığın durumunu hiç göz önüne getirmemektir.

İnsanlığın gerçeği arayış yürüyüşü ne kadar acılı olursa olsun, o kadar da heyecan vericidir. İnsanlığın yazgısıyla ilgilenmeyenler, bir yazarın deyişiyile insan olmanın heyecanını yaşayamazlar. İnsan olmak heyecan verici bir serüvendir, ama aynı zamanda acılara yol açan sürekli bir eylemlilik halidir. Burada acı ve heyecan iç içedir. Bu yolda hissedilen sadece acı değildir, onun heyecanı da vardır. Zaten en acı veren ortamlarda bile bir haz duyarsınız. En acı veren koşullarda bile o

hazı mutlaka duyumsarsınız. İnsan olmanın hazzını yaşamak güzeldir. Kemal Pir'in işkence altında düşmana tek bir kelime bile söylememesi, İbrahim Kaypakkaya'nın tüm çılgınca işkencelere rağmen düşman karşısında ser verip sır vermemesi, zulme ve zorbalığa asla boyun eğmeyen bu güzel insanlarda acaba nasıl duygular yaratmıştır? İnsan olmanın hazzını yaşamak işte budur. En insanlık dışı işkenceler altında direnirken mutlu olduğunuzu söyleyemezsiniz, ama bir haz duyarsınız. Büyük insan olmanın, düşmana boyun eğmemenin, bencil davranmamanın hazzını duyarsınız. Buna karşılık acılar karşısında bencil davranıp kendinizi kurtarmaya çalışmanız da mümkündür. Bu durumda arkadaşlarınızı ele verir, kendilerini düşmana satarsınız. Bencil davranır da "Ben neden öleyim, diğerini de yakalasınlar, hayatımı kurtarayım" dersiniz, o zaman insanlıktan çıkmış olursunuz. Ama onlar bencil davranmadılar. Onlar hayatlarını ortaya koydular ki, diğerlerinin hayatları kurtulsun, başkalarının hayatları özgürleşsin, toplumun hayatı özgürleşsin. Bunun için kendi hayatlarını başkaları için feda ettiler ve bunu yaparken acı duymadılar. Onlar insan olmanın o büyük heyecanını, o görkemli hazzını herkesten daha fazla yaşadılar.

İşte Önderlik gerçeği budur. Önderlik gerçeği böyle bir onuru ve gururu yaşamının temsidir. Bunlar önemlidir, bunlar yaşamın gerçeğidir, bunlar Apocu gerçekliktir, bunlar Önder APO rehberliğinde başlayan insan olma serüveninde yaşananların çok sınırlı bir özetidir. Bunların hepsi Apocu devrimci gerçekliğin içinde vardır. Apocu gerçekliğin içine girmek, zaten insan olmanın heyecanını tatmaktır. Apocu Hareketin içine gerçekten giren ve onunla bütünleşen insan, insan olmanın hazzını en derin bir biçimde yaşadığını mutlaka hissedecektir. Çünkü burası bir heyecan ve coşku yeridir. Burada yılgın insanın, çözümsüz insanın, ağlamaklı insanın yeri yoktur. Burada umutsuzluğa ve inançsızlığa yer yoktur, burada sorumsuzluğa yer yoktur. Bir yazarın dediği gibi, "Sorumluluk bir bilinç işi olduğu kadar bir gönül işidir. Her sorumlu, her gerçek sorumlu sorumluluğunu sevinç içinde gerçekleştirir. Sorumluluk sevinç içinde yaşamaktır... Her sorumluluk, geleceğe açılan bir yönelim olmakla bir umudun ışığında heyecanlarla kendini gerçekleştirir. Sorumlu olmak umutlu olmaktır. Umudun özgürlüğün zorunlu var oluş koşuludur."

Önderlik gerçekleşmesinin ilginç bazı özellikleri vardır. Bütün soyluluk arz eden eylemlilikler ve o eylemlerin sahibi olan kişilikler hep Önderlik etrafında gerçekleşir. Ama aynı zamanda cücelikler de Onun etrafında gelişim gösterir. Öfkeler de, sevgiler de Ona yönelir. Büyük dostluklar da, büyük düşmanlıklar da Ona yönelir. Cücelik de oraya akın eder. Bu bir gerçektir. Önderlik gerçekleşmesi budur. Bu açıdan bizim için doğru olan, cüce kalmak yerine, o soylu Önderlik gerçekleşmesinin en çarpıcı ifadesi olarak kendimizi de gerçekleştirmektir. Kendimizi Önderliğin bir yoldaşı haline getirmek ne kadar zor olursa olsun, insan olmanın heyecanının bu zorlukları aşmanın içerisinde gizli olduğunu bilerek partileşmeye adım atmaktır. Bu gerçekliğin içine girmek, bu yolda yürümektir.

Hep PKK'liler çok fedakâr insanlardır denir ya, bu tanımlamayı tam benimsediğimi söyleyemem. Fedakârlık bana hep sanki iyi bir şeyden vazgeçmekmiş gibi gelir. Bu anlamda Kemal Pir fedakârlık yapmadı, Mazlum Doğan fedakârlık yapmadı diye düşünürüm. Mazlum istediği gibi yaşadı, Mazlum herkesten daha iyi yaşadı. Çünkü yaşamının en anlamlı biçimi onların yaşamının ta kendisidir. Yaşamak, o an neyi emrediyorsa ona cevap olmaktır; dopdolu yaşamasını bilmektir. Yaşamak, dinin cennet olarak tarif ettiği bir mekânda, ağaçların serin gölgesi altında, durgun akan bir suyun kenarında yan gelip yatmak, yiyip içmek isterken bile elini kırıdamamak, sadece arzu etmek, arzu edilen her şeyin gerçekleştiğini görmek demek değildir. Bizim cennetimiz bu olamaz. Apocu cennet bir mücadele zemindir.

Bunun ülke ve halk gerçekliğimizle bağına şöyle ifade edebilirim: Bir toplulukta muazzam bir kirlenme varsa, yaşam alabildiğine kirlenilmiş ve ihanete uğramışsa, öncelikle gerekli olan bu kirlenmeyi ve ihaneti temizlemektir. Savaşın ateşi bu kirleri ve kötülükleri yakan bir ateştir. Bu açıdan mücadele ve direniş bizi her zaman arınmaya götürür. Mazlum direnişinin zirvesidir. Direnmek yaşamaktır diyoruz. Evet, yaşamak, ama nasıl bir yaşam istiyoruz? Elbette en soylu ve onurlu tarzda yaşamak istiyoruz. Temel değerlere en bağlı tarzda yaşamak istiyoruz. Mazlum, Hayri, Kemal, Zilan ve bütün şehitlerimiz işte budur. Bu tarzda yaşamak sıradan bir yaşam değildir. Ömrünü şu kadar uzatma tarzında bir yaşam değil, içine anlam katarak yaşamak önemlidir. Önemli olan budur. Şehitler gerçeğimiz esas itibarıyla bu anlama gelir.

Evet, bütün bunlar da Önderlik gerçeği etrafında vücut bulur. Mazlum'un, Hayri'nin, Zilan'ın, kısacası Haki'den başlayan bütün şehitler gerçeğimizin Önderlik etrafında gerçekleşen bir anlam yücelmesi olduğu kesindir. Bütün soylu güzellikler Önderliğin etrafında gerçekleşir ve hepsi Önderliği kendisi için esas alır. İnsan Önderliğe bütün varlığıyla katılmalıdır. Onu düşüncesi ve eylemiyle, maddi ve manevi gerçekliğiyle olduğu gibi kabul etmelidir. Katılmak budur. Bunun ardından sıra Önderliği anlamaya gelir. Önderlik anlaşılacak istenir. Sorgulayarak Önderliğe katılım sağlanamaz. Siz burada bir sistemi ve onun yaşamını sorgulamıyorsunuz. Ayrıca bu Önderliğe katılmanız için size bir dayatmada bulunulmuyor. Önderlik gerçeği

çözüm gerçekliğidir. Çözüm sorgulanmaz, yaşanır. İnsanlar çözümü sorgulamazlar, insanlar çözüme katılırlar, hem de sorgulamadan katılır ve kendileri çözüm gücü olmak isterler. Niye çözüme katılırlar? Kendileri de çözüm gücü olmak istedikleri için. Niye özgür insana katılmak isterler? Kendileri özgür olmak istedikleri için.

Bir yandan anladık deyip yine de Önderliğe katılmayanlar, katılıp da gereklerini yapmayanlar da vardır. Bu da aslında bir tür Önderliği sorgulama biçimidir, yani rettir. Bazı özellikler işinize geldiği için kabul ediyorsunuz, ama diğerlerine katılmak zor olduğu için bundan kaçınıyorsunuz. Veya bazı özellikleri o an sizin gerçeğinizle çelişiyor, bu durumda özünde “Ben seni reddediyorum” diyorsunuz. Uygulamamak da bir bakıma reddetmektir. Sonuçta varılacak nokta budur. Öyle anlamadık, anlamıyoruz demek hiç doğru değildir. Gerçek olan aslında bizim kavramak istemememiz, Önderliği anlamaya çalışmamamızdır. Dediğim gibi önderlikler anlaşılacak, kavranacak ister. Önderlikler kendilerine katılım beklerler. Önderlik bunu çok net belirtiyor. “Eğer bana biraz saygı ve bağlılık varsa, sizin bana katılmanız gerekir, benim size değil” diyor. Önderlik kişiliği kanıtlanmış bir kişiliktir. Önderliğe katılmak ise ona bütün benliğinizle, ruhunuz, varlığınız ve düşüncenizle evet demektir. Önderliğe katılmak, Ona aşk ilan etmektir. Önderliğe bağlılık aşkın ta kendisidir. Çünkü Önderlik sadece birey olarak Abdullah Öcalan değildir; Onda dile bütün bir evrendir, insansal var oluşturma, toplumsal gerçekliğimizdir. Önderlik evrenin dilidir, aşkın dilidir. Buna katılıyor, bunu aşk kabul ediyorsunuz. Çünkü Önderlikte bunlar dile geliyor. Yalnızca kişi olarak Abdullah Öcalan’a değil, Onda dile gelen gerçeğe katılıyor ve ona aşk ilan ediyorsunuz.

Önderliksel gelişmede doğal doğuştan sonra gelen dönem ikinci doğuş dönemi, Önder APO’nun kendisini PKK biçiminde örgütlediği ve bu biçimde doğru temelde bir toplumsallaşmayı başarmaya giriştiği sürecin ifadesidir. Bunun ön koşulları da esasta Önder APO’nun sosyalizmle tanışmasıyla başlar. Sosyalizmle tanışmak önemlidir. Sosyalizmin tanımı bile Önderliğin sorusuna cevap verme anlamında ciddi değer taşır. Sosyalizm toplumsallaşmanın bilimidir. İnsanın mücadelesinin özünde hep toplumsallaşmayı daha ileri düzeylere taşımak olduğu göz önüne getirilirse, sosyalizmin insan kadar eski olduğu rahatlıkla görülebilir. Sosyalizm insanlık kadar eskidir. Bu nedenle Önderliğin deyişiyle “Sosyalizmden kuşku duymak, insandan ve onun toplumsal gerçekliğinden kuşku duymaktır.” İnsan toplumsal bir varlıksa, toplumsallık insanlığın var oluş tarzıysa, toplumsallaşmanın bilimi olan sosyalizmden de kuşku duyulamaz.

Fakat bu tanışma döneminde sosyalizmin kendi içerisinde birçok eksiklik ve yetersizlik vardır. Bu sosyalizmin temel hatası, devleti ve iktidarı amaçlarına varmada kullanacağı silahlar olarak benimsemesidir. Sosyalist gerçekleşmeye doğru gider, özgürlük, eşitlik, adalet ve paylaşım üzerinde yükselen yeni bir toplumsallaşmayı yaratmak isterken, bunun araçları olarak devleti ve iktidarı kullanmak istemesidir. Bu sosyalizmde kirlenmeye yol açan, aynı anlamda reel sosyalizmi sistemin bir mezhebi olmaya götüren temel nedendir. Burada amaç yeni bir toplum ve yeni bir dünya yaratma olarak konulur, bunun araçları olarak devlet ve iktidar benimsenirken, yöntem olarak da kurtuluşa kadar savaştan söz edilir. Oysa zorunlu meşru savunma hali dışında, savaş esas itibarıyla bir cinayettir. Bu açıdan sosyalizmin zoru özgür toplumu doğuran bir ebe olarak tanımlayıp savaşa başvurmaları son derece ciddi bir eksikliği ve yetersizliği anlatır. Bu bir yerde de egemenlerin dilini konuşmayı esas aldığı gösterir. O açıdan bu kendi içerisinde zaaf ve zayıflıkları olan bir sosyalizm türüdür.

Önderlik yeni bir toplumsallaşmanın yaratılmasına, bunu önkoşulu olarak da gerçek arkadaşlıkların birliği olan ve bu haliyle toplumsallığın çimentosu olarak değerlendirilmesi gereken bir partileşmeye yönelmiştir. Parti özünde bir arkadaş topluluğudur, dava arkadaşları birliğidir, bir yoldaşlar topluluğudur, ortak bir davayı gerçekleştirmek üzere bir araya gelen öncü insanların fedai topluluğudur. Önderlik buna girişmiştir. Burada altı özenle çizilmesi gereken bir husus vardır: Önderlik yeni bir toplumu kurmakta son derece samimi ve karardır. Toplumun çıkarlarına, halkın özgürlüğüne sonuna kadar bağlılık vardır. Yani halklaşma esastır, toplumsallaşma esastır. Türkiye gerçeğinde diğer sol gruplar mezhepleştikleri halde, Önderlikteki bu kararlılık Kürdistan’da PKK hareketini halklaşmaya götürmüştür. Daha sonraki süreçte Önderliğin arayışlarının kendisini kesin bir çözüme götürmesine neden olan durum da budur.

Yani kendi içerisinde reel sosyalizmin bazı zaaf ve zayıflıklarını taşısa da halklaşması, bu zaaf ve zayıflıkların etkisini en aza indirgeyen bir durum ortaya çıkarmıştır. Bu durum Kürdistan gibi bir ülkede, mezar suskunluğuna gömülmüş bir toplumu andıran Kürt toplumu içerisinde mucizevî bir gelişmeyi ortaya çıkarmış; Önderliğin kendi deyişiyle adeta üzerine dökülen betonun çatlatılması tarzında mezara gömülen insanı ayağa kaldırıp mücadele eder bir konuma yükseltmiştir. Bu gerçekten de bir mucizedir. Burada esas rol oynayan, halkın çıkarlarına sonuna kadar bağlılıktır. Halk ve ülkenin davasına sonuna kadar bağlılık vardır; Kürdistan’ın özgünlüğü içerisinde evrenselliği yakalama olgusu vardır. Bunlar olmaksızın bu durumlar gerçekleşemez.

Kuşkusuz bir sistemi reddedebilirsiniz. Ama bu onu aştığınızı göstermez. Bir sistemi aşmak demek, onu bütün özellikleriyle çözmek, sistemin bilme düzeyini yakalayıp onun ötesine geçmek demektir. Sistemi bütün gelişim süreci içerisinde yerli yerine oturtturarak anlamak, dolayısıyla onun çözümsüzlüğünü ilan etmek ve bunu aşacak çözümü ortaya çıkarmak önemlidir. Mevcut sistemi çözüp aşmadan, sadece onu reddederek, ona alternatif olunan sisteme ulaşılamaz. Önderliğin bu yönlü çabaları vardır elbette. Bu sistemi çözme çabası vardır. Fakat gerçek anlamda bir çözümün yaratıldığı söylenemez. Önderliğin deyişiyle hala doğru tam bulunabilmiş, kendisiyle birlikte yaşamın var olabileceği gerçek hala yakalanabilmiş değildir. Bu süreç yine gerçeğin arayışı sürecidir. 15 Şubat komplosuna gelindiğinde, bu komplonun öngününde mevcut durum, hala bir sistemin yaratılamaması ve bu anlamda gerçek bir çözümün yakalanamaması durumudur.

Önderlik Atina Savunması'nda, 15 Şubat komplosu öncesinde Avrupa'ya çıkış macerasını değerlendirirken söylediği şeyler açıktır: "Benim Kürt halkı için özgürlük arayışım ve bu temelde Avrupa'ya çıkışım, tam da dünya çapında bir maceraya dönüşmüştü. Ama ne yazık ki hala kendimi bile tanıyamamıştım. Özgürlük anlamında bu halka ne verebilecektim?" diye sorar. Yani Önderliğin 15 Şubat komplosunun öngününde bulunduğu nokta esas itibarıyla budur. Doğrudur, Önderlik o sistemi karşısına almış, o sistemden kopmuştur. Sistemin temsilcileri de bunu çok iyi bilmektedir. Çünkü bu sistem Önderlik kişiliğinde hiçbir zaman vücut bulmamıştır. Bu açıdan Önderliği kabul etmemektedir.

Buradan şu sonuç çıkıyor: Önderlik bir çözüm arayışına giriyor. Bu dar anlamda bir Kürt çözümü değildir. Bunu her zaman akılda tutmak zorundayız. Önderlik için Kürt devrimi bir araçtır. Amaç tüm insanlığın kurtuluşudur. Bunu göz önünde bulundurmamayan biri Önderlikten zerre kadar bir şey anlamıyor demektir. Bu da peşi sıra bir gerçeği beraberinde getirir: PKK'ye gelen insan kendisini tüm insanlığın özgürleşmesine adanmak zorundadır. Çünkü bir tane insanlık var; Kürtler, Türkler, tüm halklar toplum olarak bu insanlığın bir parçasıdır. İki tane insanlık yoktur. Bugün insanlık kendisini primata yaklaştıran bir sisteme mahkûm edilmişken, dünya bir kenef haline gelmişken, doğa korkunç bir şekilde tahrip edilmişken, Kürdistan'da tecrit edilmiş özgür bir ada oluşturmakla yetinmek bataklığın içerisinde kendisine küçük bir yaşam alanı açmak anlamına gelir ki, bunun kabul edilir bir yanı olamaz. Bu açıdan Önderliğin itirazı bütün bir dünyaya, bütün bir sistemdir. Başından beri bu böyledir. Onun özgünlüğünün içerisinde daha başından beri evrensellik vardır.

Sosyalizm evrenselliği yakalamaktır. Sosyalizm sadece ulusların kurtuluş davalarıyla değil, bütün insanlıkla ilgilenir. Sosyalizm elbette pratikte yaşamsallaşmasını başladığı yerde bulur. Yani insanlığın bir özgürlük yürüyüşü varsa, bunun için ilk adımların atıldığı yerde elbette sosyalizmin inşasına da girilir. Ama tüm insanlık sosyalizmle buluşmadıkça, insanlığın gerçek kurtuluşu ve özgürlüğü de mümkün olamaz. Amaç esas itibarıyla budur. Bu açıdan Önderlik verili sistemle hep çelişki halindedir ve onu kesinlikle kabul etmemektedir. Bu da Önderliği hep özgün bir duruşa yöneltir. Önderliğin duruşu özgün bir duruştur. Özellikle PKK Hareketinin devletleşmeye doğrultusunda ilerlediği ve bunun olanaklarının arttığı bir dönemde, Önderlik kendi kişiliğinde bir anlam aşınmasının başladığını hisseder. Kendi temel devrimci özünden bir şeylerin koptuğunu, bir şeylerin kendisini rahatsız ettiğini duyumsar. Kendisi belki büyümüştür, ama karşısındaki insanlar küçülmektedir. Onları küçeleştiren bu sistemin kendisidir; bu devletleştiren, hiyerarşileştiren, iktidarlaştıran sistemdir, bu egemenlik sistemidir, bu sınıflaşma yaratan bir sistemdir. Önderlik kişiliği itibarıyla en çok bundan rahatsızlık duyar ve arayışlarını sürdürür.

Devam eden bu arayışa bağlı olarak, Önderlik '96'dan itibaren esas itibarıyla kadın gerçeği üzerinde yoğunlaşır. Arayışları Onu kadın sorunu üzerinde derinleşmeye yöneltir. Çözümü en fazla burada arar; burada büyük bir yoğunlaşma ve derinleşmeyi yaşar. Buna rağmen hala sistemi bütünlüklü olarak çözmekten uzaktır. Çünkü sistemi çözerek aşamamış, dolayısıyla kendi sistemini de yaratamamıştır. Diyorum ya, sistemi reddedersiniz, ona katılmazsınız ve bu mümkündür; sistemi reddetmek, en iyimser haliyle ona katılmamaktır. Ama bu durum sistemi aştığınızı göstermez. Sistemi aşmak öncelikle o sistemi anlamayı, onu bütün özellikleriyle çözmeyi şart kılar. Çözdüğünüzde onu aşacak sistemin iskeletini de oluşturur ve temellerini atarsınız. Önderlik işte bunu yaptı.

Hâlbuki 15 Şubat komplosuna gelindiğinde, Önderlik açısından her şey adeta donmuş gibiydi. Bu aslında bir çözümsüzlük noktası olarak da algılanabilir. Felaket budur ve burada bir uçurumun kenarına geliş vardır. Bu uçurumun kenarına geliş sadece fiziksel olarak bir kaybediş, bir idam tehdidiyle yüz yüze gelmek değildir. Kürt halkının daha çılgınca bir savaşla karşı karşıya gelmesi de değildir. Burada şu fark edilmiştir: Çözüm hala bulunamamış, gerçek çözüm hala yakalanamamıştır. Bunu fark ediş, gerçekten de yaşamın adeta donma noktasıdır. Önderlik bunun bilincine ulaşmış ve bu noktadan itibaren kendisine müthiş bir biçimde yüklenmiş, müthiş bir çabaya ve düşünsel yoğunlaşmaya yönelmiştir. Bu

düşünsel yoğunlaşma sistem gerçeği üzerine yoğunlaşmadır; bir bütün olarak sistemi doğru bir biçimde çözme, onu doğru tanımlama ve kendisini aşacak sistemi ortaya çıkarmaya çalışmadır.

Burada Önderliğin mucizevî tarzı bir kez daha kendini kanıtlamıştır. Sürecin karakteri ve ortaya çıkan gerçekler dehşet vericidir. Ama Önderliğin büyüklüğü ve dehası da burada kendisini gösterir. Önderlik, “Beni öldürmeyen şey beni güçlendirir” der. “İnsan ancak uçurumun kenarında kanatlanır.” 15 Şubat komplosu her açıdan bir uçurumun kenarına varış anıdır. Bu uçurumdan aşağıya düşmek de olasılık dâhilindedir. Ama Önderlik bu noktada kanatlı düşünmesini bilir; sistemi bütün özellikleriyle çözerek kendi sisteminin özelliklerini de ortaya koyar. Burada yakalanan sadece bir Kürt çözümü değildir, bu tarz bir algılama sakattır, yakalanan bütün bir insanlık için çözümdür. Beş bin yıllık devletçi uygarlık sisteminin bütün kirlerinden, bütün insansızlaştırma eylemlerinden, onun pratiklerinden kopmanın çaresi bulunmuştur. Bu çare ekolojik, demokratik ve cinsiyet özgürlükçü toplumdur. Bu sadece bir Kürt toplumuna özgü bir çözümü değil, bütün insanlığa ait çözümü içinde barındıran bir toplum biçimidir. Dolayısıyla Önderliğin yakaladığı çözüm yüzeysel değil derinliklidir, bölgesel değil evrenseldir, parçalı değil bütünlüklü ve kapsamlıdır.

Önderlik burada öncelikle doğru toplum tanımına ulaşır; doğru toplum tanımından yola çıkarak aslında devlet olgusunu çözer. Devlet yeni bir toplum demektir. Ama bu toplum insanın var oluş halini anlatan doğal toplumdaki kopuşu ifade eden bir toplum biçimidir; bir köle toplumdur. O zaman toplumu doğru tanımlayıp doğal topluma dönüş yapmak insanı özgürleştirmenin en önemli yoludur. Önderlik, uygarlık temelinde oluşan yeni toplumun insanlığın var oluş halini anlatan toplumdaki bir sapma olduğunu açıklığa kavuşturmuş; bu açıdan bakıldığında gerçeğin şifresini çözmüştür. Çözülen, toplumun şifresidir. Elbette bizim de bu şifreyi çözmemiz gerekir. Şifrenin çözümü, uygarlığın veya hiyerarşik ve devletçi toplumun bir sapma olduğunu, bunun insanlıktan uzaklaşmayı anlattığını, bunun eseri olan sınıflaşmanın da insanlıktan bir düşüş anlamına geldiğini bilince çıkarmak ve bu temelde bundan kopuşu sağlamaktır. Sınıflaşmaya dayalı bir sosyalizm anlayışı sakattır. Öncelikle bundan vazgeçilmektedir. Çünkü iyi sınıf yoktur. Çünkü kölelik de, serflik de, proleterlik de esas itibarıyla köleliğin birer biçimidir. Her kölelik türü en temel insani gerçekliklerden kopmayı anlatır.

Devletçi toplum bir kölelik toplumdur. Devlet odaklı uygarlık sisteminin özü budur. Bu anlamda özgürleşmek isteyen, öncelikle bu uygarlık sisteminden kopmak zorundadır. Önderlik 15 Şubatla başlayan ve sonuna kadar öyle gidecek olan üçüncü yaşam dönemini çok net bir şekilde tanımladı. Bu, üçüncü doğuş dönemi idi. Belki her kişi kendi yaşamında yeniden doğuşlar yaratabilir. Ancak Önderlikteki bu doğuş, insanlık için bir doğuştu ve bir çözüm dönemidir. Belirgin niteliği genelde devlet odaklı yaşamdan, özelde kapitalist modern yaşamdan kopuşla başlamasıdır. Önder APO, “Tekrar yaban yaşama koşmuyorum, on bin yıl öncesine gidecek değilim. Ama insanlığın bazı temel değerlerinin o yıllarda gizli olduğu da kesindir. Uygarlığın bin bir hile ve zorbalıkla kestiği o dönem insanlığı bilimsel teknik seviye bütünleştirilmedikçe, insanlığın gerçek kurtuluşu ve özgürlüğü mümkün olamaz” dedi. Uygarlık ve devlet odaklı yaşamdan kopmanın bir gerileme olmadığını söyledi. Hiyerarşik ve devletçi sınıf uygarlığından kopmanın en büyük özeleştirisi olduğunu ifade etti. Önderlik “Bunu başaracağıma inanıyorum” diyor ve bizim de bunu başarmamızı istiyor. Yeni paradigmanın çıkış noktası budur.

Biz demokratik uygarlığı yaratmak istiyoruz. Bu bir sınıfsız uygarlık sistemidir. Aslında neolitik de bir uygarlık olarak tanımlanabilir ve neolitik toplumu günümüzün bilimsel teknik temeliyle bütünleştirdiğimizde demokratik uygarlığı yakalayabiliriz. Bu uygarlık devlet odaklı bir uygarlık değildir. Bu anlamda hiyerarşik ve devletçi toplumdaki, onun yaşamından, onun bütün özelliklerinden, onun kişiliğinden kopmak, onun bütün özelliklerinden kopmak en büyük özeleştiridir. Önderlik çözümü böyle koydu ve bu çözümü yakalamak heyecan vericidir. Nitekim insanlığı arayış yürüyüşünün de acılığı olduğu kadar heyecan verici olduğunu belirttik. Bir insanın yaşayabileceği en yüksek heyecan, özgürlüğü mümkün kılacak bir sistemsel çözümün yakalandığı andır. İnsan en büyük heyecanı o an yaşar.

Ne yazık ki Önderliğin bize en büyük heyecanları yaşatmak istediği, “Kürt halkının demokratikleştirilmesi projesi heyecan veriyor, Kürt teşisi dönüyor” dediği koşullarda, Hareketimiz içinde Önderlik sisteminden tümüyle kopuş ve Botan ile Osman hainleri şahsında dörtlüye kapitalizme koşuş gerçekleşti. Bunlar bütün örgütü ve hareketi kapitalist sisteme eklemlenme çabasına giriştiler.

Uygarlığın derin bir krizi yaşadığı, bu krizin kaosa dönüştüğü, bunun da insansızlaşmayı anlattığı, insansızlaşmanın kaos olgusunun ta kendisi olduğu, buradan insanı bulmak için doğru bir çıkışın yapılması gerektiği, Önderliğin de onun çıkışını gösterdiği bir noktada kapitalizme koşma yaşandı. Kaçınlar sürüsü bunu yaptı. Bu komplo iki etkene dayanıyordu. Dayandığı ilk unsur kadının düşürülmüşlüğüydü. Bilindiği üzere daha devletçi toplumun başlangıç döneminde kadın fahişleştirilerek köleleştiriliyor, erkek kölelerin önüne bir yem ya da yağlı bir kemik parçası gibi atılıyordu. Sümer rahibinin

yaptığı buydu. Bugünkü sistem de aynı şeyi yapıyor. Erkek egemen sistem metalaşmış eşya kadını sisteme öfkelerini yatıştırmak istediği erkek kölelerinin önüne bir yem gibi atıyor. Erkek köleyi uysallaştırma aracı, onu basit yaşamın zevkleriyle buluşturma aracı olarak kadını bu şekliyle sunuyor. Sistemin erkek kölelerini yatıştırmada kullandığı diğer bir unsur da paradır. Kapitalist sistem bu iki unsurun müthiş kullanımı üzerinde vücut buluyor. Hainler oltanın ucundaki bu iki yeme koşullar ve bizi bu duruma düşürmek istediler. Yani cinselliğe ve açlık güdüsüne kenetlenmiş düşkün bir insan tipini ortaya çıkartmak istediler. Onların gerçeklikleri buydu.

Oysa Önderliğin savaşı buna karşıydı. Haykırışı bunaydı. En büyük acıyı yaşadığı zehirlenmeden değil buradan duyuyordu. Yaşam zehirlendiği için, onun kurmak istediği özgür yaşam zehirlendiği için, özgürlüğe gelmiş insanlar bu şekliyle savruldukları için acı duyuyordu. Çarmıha çivilendiği, Prometheus gibi İmralı kayalığına gerildiği, bir tabutlukta yaşamaya mahkûm edildiği için değil, en büyük acıyı buradan hissediyordu. Önderliğe en büyük acıyı tattırdığımız an, “Bana gerçekten ne yaptığını bilen, çizgiye gerçekten bağlı olan bir kadın veya bir erkek kalsın, yeter” dediği andır. Onun en büyük acıyı hissettiği an budur ve bu acıyı Önderliğe yaşatanlar bizleriz.

Şunu hiç unutmayalım: Biz yaşamı zehirlenme tehdidiyle karşı karşıya olan bir hareketiz. Önderliğin bedensel varlığının zehirlenmesi sadece bunun başlangıcıdır. Zehirlenmenin en temel noktası burasıdır. Zehirlenmek istenen bütün bir yaşamımızdır. Örneğin sizi yansıtmaları gereken görsel medya, Newroz kutlamaları öncesinde bir Newroz jeneriği hazırlamıştır. Fakat herkese bir mesaj ileten bu jenerikte sergilenen bayrak KDP bayrağıdır, devletçi ve milliyetçi sistemin bayrağıdır. O bayrağın üzerinden “Newroz piroz be” diye yazar. Oysa Önderlik kendi sistemini kurduktan sonra onun sembolü olarak kendi bayrağını da netleştirdi. Sistemini Demokratik Konfederalizm olarak tanımladı, bayrağını belirledi ve kendisini izleyecek olanların eline tutuşturdu. Devrimcilik bayrağı yere düşürmemektir, devrimcilik o bayrağı gönderden indirmemektir. Öncülük bayrak taşıyıcılığıdır. Ne acıdır ki, Newroz gibi tarihimizin en kutsal direniş gününde, bizim bayrağımızın yerinde, bizim en temel mevziimiz olması gereken bir yerde KDP’nin bayrağı dalgalanıyor.

Peki, bu nedir? Bu öyle basite alınacak bir şey midir? Haber bültenlerinde bile başkalarının bayrağını adeta gözümüzün içine sokuyorlar. Başka görüntü olmadığı için mi KKK Yürütme Konseyi Başkanını önünde KDP bayrağı ile göstermekte ısrarlı davranıyorlar? İlkel milliyetçiliğin PKK Hareketi üzerinde hesaplar yaptığı açık değil midir? Uygarlığa kapılanmak isteyenler bizde KDP’ye koşmuyorlar mı? Bu tarzda bir ayrıma gitmemek, kan ve emek üzerinde yükselen mevziler bu biçimde işgal altındayken bile hiç tınmamak korkunç bir şeydir, bir arsızlık durumudur ve asla kabul edilemez. Burada bir işgal girişimi vardır ve bu bir mücadeledir, bu bir direnmedir, bu bir dayatmadır. Bize dayatılan sadece KDP de değildir, kapitalizmin ta kendisidir. Dayatılan metalaşmadır. Bunlar kadının metalaşmasını istiyorlar. Metalaşan kadın aynı zamanda metalaşan erkektir. Belki eşyalaşmış haliyle kadın daha pahalı bir metadır, daha fazla para eden bir metadır. Meta olarak erkeğin fiyatı daha ucuzdur. Kadın paramparça edilip her parçasına bir fiyat biçilir. Erkek ücretli köle olarak yaşar, en tortu işlerde çalışır ve karnını doyurmasını sağlayan bir ücretle yetinir. Belki kadın daha fazla bir fiyata bilmem nerede pazarlanır. Ancak işin özü aynıdır. Her ikisi de insanlıktan düşmedir ve kapitalizm budur.

Yineliyorum: Genelde devlet odaklı yaşamdan, özelde kapitalist modern yaşamdan kopmak Önderlik sistemine girişin başlangıç noktasıdır. Daha doğrusu Önderlik paradigmasının hayata geçirilmesinde ya da onun sisteminin inşasında başlangıç noktası budur. Bu olmazsa olmaz bir ilkedir. Buna karşılık demokrasiyi temsil etmesi gereken kurumlara bakın: Genelde göreceğiniz tablo sarsıcıdır. Ekranda görünen Zilan değildir. Ekranı çıkartılmak istenen, metalaşmış eşya kadındır; Zilan’ın zıttı olan kadın tipidir. Bazıları Zilan’ı görünmez kılmak istiyorlar. Ön plana çıkartılmak istenen kadın tipi görüntüsüyle, tavriyla, davranışıyla, havasıyla erkeğe ayarlanan metalaşmış eşya kadındır. Burada ilkin kadına vurularak Önderliğe vuruluyor. Önderliğin öngördüğü ve yaratmak istediği toplum, analık hukukunun gerçekten yaşamsallaştığı toplumdur.

Toplumsallaşma ana etrafında gelişir, toplumsallaşmanın esas gücü anadır. Özgür toplum, anayı yeniden bu seviyeye getiren bir toplumdur. Anaya gerçekten hakkını veren, ananın temel ekseni olduğu özgür toplum böyle gerçekleşir. Cinsiyet özgürlüklüğünün önemli bir yönü de budur. Analık hukukunun, analık hakkının kabul görmesi kadar, onun kabul göreceği zeminin de ortaya çıkarılması şarttır. Her yönüyle bunun duygusu ve düşüncesinin yaratılması kaçınılmazdır. Bunun kişiliğinin ortaya çıkarılması vazgeçilmez bir gerekliliktir.

Bunun için de öncelikle tüm zamanların tanrıça kutsallığını ve onun sadeliğini temsil eden Zilan kişiliğinin her ortama ve her mücadele alanına damgasını vurması gerekir. Tanrıçalaşan ana kadın, bu haklı kutsallaşmasını emeğine ve yaratıcılığına, bu emeği ve yaratıcılığı temelinde bir dünya kurmasına borçludur. İnsanlığı sürdüren tüm temel değerleri

yaratan odur. Gıdanın kaynağında ana emeği vardır. Taneleri seçmesini bilen, toprağı ekip hasadı devşiren, hayvanları evcilleştiren, yerleşik yaşama geçen, evcil düzeni kuran, uygarlığı sürdürecektüm araçları yaratan odur. İnsanı beslenme boyutuyla hayvandan ayıran odur. Bu çerçevede toplumu kuran odur. Bugün de kadın yaratıcı emeğiyle bu tarzda yeni toplumun kuruluşuna yön vermek durumundadır. Mızızlık yapmadan, şikâyetle bulunmadan, insan olma mücadelesinde ana tanrıça kadının yaratıcı tarzını yakalamada en ufak bir sarsıntı bile geçirmeden bu yürüyüşte başarıyı gerçekleştirmedikçe Zilan kişiliğine ulaşamaz. Kuşkusuz bizde bu yüceliğe ulaşmayı başaran eşsiz örnekler vardır. İnkârcılık gerçekleşen bu görkemli örnekler gözünü yummaktır. Nihilizm Zilan'ı görmemektir, nihilizm Beritan'ı görmemektir, nihilizm Şilan'ı görmemektir, nihilizm tam da Yıldız'ı, Nucan'ı, Sorxwin'i, Viyan'ı görmemektir. Çünkü onlar tüm zamanların tanrıça kişiliğini yakalamış kadınlardır. PKK onların partisidir. PKK aynı zamanda böylesi kadınlarla yoldaşlık yapmasını bilen erkeğin, yani Haki'nin Kemal'in, Hayri'nin, Agit'in ve öteki şehitlerimizin partisidir. PKK kadınla doğru temelde yoldaşlık yapanların partisidir.

Önderlik, "Biz bu harekete başlarken, kadınlar ve erkekler olarak birbirimize eşitlik ve özgürlük sözü verdik. Bu sözün de ancak bağımsız bir ülke ve özgür bir toplumda gerçekleşebileceğine inandık" dedi. Eşitlik ve özgürlük sözüne gerçek bağlılık, bağımsız bir ülke ve özgür bir toplum yaratma yolunda sarsılmadan, umut ve inanç erozyonuna uğramadan, yüksek bir cesaret ve kararlılıkla yürüme temelinde gerçekleşir. Bu hedefe ulaşmadan, başka türlü şöyle eşit ilişki, böyle özgür ilişki kurulabileceğini sanmak kendini kandırmaktır. Tamam, devrimcilik elbette yeni bir dünyanın ve bu dünyanın insanının bir özetidir. Parti ortamı belki de böyle bir dünyanın kendisidir. Ama biz bir mezhep değiliz, biz mezhepleşmiş dar bir grup oluşturmakla yetinmek istemiyoruz. Biz sözümüze bağlılığımızı özgür toplum yaratarak, oradan evrenselliği yakalayıp tüm insanlığa mal ederek kanıtlamak istiyoruz. Bu açıdan öyle bir yaşam ancak bağımsız bir ülke ve özgür bir toplumda gelişir.

Şuna inanmak durumundayız: Biz kendi ortamımızdaki insanı küçümseyebiliriz. Küçümserken de PKK'nin ölçülerine bakıp da küçümsüyoruz. Kemal'in ve Zilan'ın ölçülerine bakıyoruz, ardından bu insan küçüktür diyoruz. Oysa bizdeki insan düzendeki insanla karşılaştıramayacak bir insandır. Kürdistan'ın en güzel insanı gelmiş burada toplanmıştır. Başka bir insan malzememiz yoktur. Başka yerden kadro ithal edip onunla devrim yapamayız. Eldeki bu malzemeyi değiştireceksiniz, bunu değiştirebilmek için de sonuna kadar kendisine ihtimam göstereceksiniz, onu eğiteceksiniz, doğru yaşama gelmesi için ikna edecek ve değiştirip dönüştüreceksiniz. Onun içindeki mücevhere ulaşacak, ondan yeni birer Kemal ve Zilan yaratacaksınız. Yoldaşlığında özü budur. Yoldaşlık birbiriyle uğraşmaktır, yoldaşlık birbiriyle doğrularla buluşmak için mücadele etmektir. Yanındaki insana bakıp düzen erkeğini veya kadını özlemek, Önder APO'ya yapılabilecek en büyük hakarettir. Buradakinden daha güzel insanı hiçbir yerde bulamazsınız. Gerçeğin kendisi budur.

Bu haliyle bile eğer insanlık hala ayaktaysa, hala insan tümüyle yitip gitmemişse, hala insanlıktan bazı kırıntılar varsa, insansızlığı dayatan kapitalizm altında hala insan olmaktan tümüyle pişmanlık duyulmamışsa, evrensel insanlık çapında bu biraz da PKK gibi mücadele eden güçler var olduğu içindir. İnsanlık varlığını temel insanlık değerleriyle donanmış ve bunlar için mücadele eden insanlara borçludur. Bu dünya onlar sayesinde hala ayakta. Dolayısıyla doğru olan, buradaki her arkadaşın kendi değerinin farkına varmasıdır. Değersizlik bizim değerimiz olamaz. Değersizlik sistemin bize yakıştırmak istediği şeydir. O zaman kendimizi değer haline getirmeliyiz. Değer olmak Zilanlaşmaktır, değer olmak Kemalleşmektir. Başka türlü değer olunamaz.

Önderlik kendi tarzının asla bir dayatma olmadığını, bu tarza katılımın büyük bir inanç ve bilgelikle beslendiğini dile getiriyor. Bu yönlü gücü bulunmayanların, yani inançsızların ve yaşamına anlam katamayanların bu Önderlikten uzak durmaları gerekir. Önderliğin dediği gibi, çağımızın hasta ettiği bireyler –ki çağımız kapitalizm çağıdır, hastalığı yayan yine odur- bu tarz Önderliğe katılamazlar; katılsalar bile sonuç alamazlar. Katılımın nasıl olması gerektiği ve neye katılım sağlanacağı Önderlik tarafından net olarak ortaya konulmuştur: "Benim bedenim diri veya ölü olmam belirleyici değildir. Belirleyici olan ulaşılan anlam, irade ve ahlaktır. Bu yalnız ben değil, bende dile gelen tüm bir evren, var olan insanlık ve toplumsal gerçekliğimizdir. Ona dayalı halkımızın demokratik, özgür ve eşitlik içinde yeniden yapılanmasıdır." Demek ki Önderlik gerçeği salt fiziksel bir olguya indirgenemez. Belirleyici olan Önderlikte ulaşılan anlam düzeyi, yaratılan irade ve yakaladığı ahlaktır. Bunlar belirleyicidir. Bizim de kendimiz açısından esas almamız gereken budur.

Önder APO uygarlık sistemini yenmiş insandır. Önderlik bu herhangi bir meydan savaşında yenmemiştir. Öncelikle onu kendi bütünlüğü içerisinde çözerek çirkinliğini ve insanlıktan sapmışlığını tüm insanlığın gözleri önüne sermek, buradan yola çıkıp onu aşan bir sistemi ortaya çıkarmak şimdiye kadar bu sisteme tattırılmış en ağır yenilgidir. Sistem yenilmiştir ve bu yenilgi sistemin ölümünün ilanıdır. Sistem kaostadır ve kaos aslında sistemin çözümsüzlüğünün kanıtlanması, artık onun

eskisi gibi yaşayamayacağını anlaşılmıştır. Artık kapitalizm mevcut biçimiyle yaşayamaz. Ancak yine de kapitalizm her şeye rağmen kendisini yaşatmak istiyor. Zor kullanarak, eğlenceye dayalı bayağı bir kültür ve sanatı geliştirerek, insanı insanlıktan çıkaran bir kültürü tüm topluma pompalayarak, sanatçıyı da bunun aktörü haline getirerek kaos ortamında ömrünü uzatmaya çalışıyor. Şiddeti en üst noktaya çıkarıyor, bu tarzla varlığını sürdürmek istiyor. Uygarlığın köleci karakterine asla dokunmadan, onun özünü hiç değiştirmeden, biçimde bazı değişimlere giderek kendisini uzun ömürlü kılmayı deniyor.

Burada kutsal insanlık gerçeğiyle yeniden buluşmayı Önderlik çözümünde buluyoruz. Önderlik sistemin bu insansızlaştıran karakterini ortaya koymuş, insanı yeniden tanımlamış, insanın insan olarak içinde yaşayabileceği özgür toplum sistemini kurmuş ve bütün insanlığa sunmuştur. Belki günümüzde bu sistem bütün insanlığa mal olmamıştır. Belki bugün Önderlik çözümüne katıldıklarını söyleyenler o çözümü yeterince doğru anlamamıştır. Ama yine de sistem yenilmiştir. Bu sistem için sonun başlangıcıdır. Devrimcilerin görevi yeni yaşamı kurarak alternatif dünyayı ortaya çıkarmak, sistemin kokuşmuş cesedinin daha fazla mikrop yaymaması için onu bir an önce mezara gömmektir. Bu anlamda Apocu sistemin gerçek mezar kazıcısı olan bir harekettir. Onun ölümünü ilan etmiş ve mezarını kazmaya girişmiştir. Onun mezarı üzerinde yepyeni bir dünya kurulacaktır.

Şunu çok net söylemek istiyorum: Önderlik çözümse eğer, çözüm de orta yeredir. Çözüm nettir. Bu çözümü anlamıyorum demek, ben insan olmaktan bir şey anlamıyorum demektir. O açıdan Önderliğin çözümüne hem evet denilmeli, hem de o çözüm en ince detayına kadar bilince çıkarılmalıdır. Önderliğin çözümü sadedir. Bunu kavramayan kişinin zihniyet yapısıdır. Eskinin zihniyetiyle düşünüldüğü ve Önderlik zihniyetine girilmediği için Önderlik kendisine karmaşık gelmektedir. Oysa Önderlik en sade insandır. Önderlik en sade insana ulaşmanın adıdır. Önder APO şunu söyledi: “İnsanlığın geçmişi daha gerçektir. Ben oraya döneceğim, insanı orda arayacağım ve orda bulup yeniden başlatacağım. Gelecek bu çabaların işleyiş halinden başka bir şey değildir.” Dolayısıyla başlangıca dönüp aradığınız insan en sade insandır. Bugünün insanından çok daha sade ve net olan, anlaşılır olan, zihniyeti kirlenmemiş olan, bilinci tecavüze uğramamış olan insandır. Devletçi toplum zihniyeti, egemen erkek zihniyeti, devlet odaklı sistem zihniyeti insanın düşünme gücünün tecavüze uğradığı bir zihniyeti anlatır. Bu kirlenmiş ve yalana dayalı bir zihniyettir. Öncelikle ondan kurtulmak gerekir. Bilinçlenme ve aydınlanma bu işin başıdır. Burası bir aydınlanma zeminidir ve biz bu zeminden kaçamayız. Bu zeminden kaçmak Önderlik gerçeğinden kaçmaktır.

Önderlik sistemi yendi. Buna rağmen sistem Önderlikten kurtulmak istiyor. Bu haliyle Önderliğimizi zehirliyor ve zehirlenme bir gerçektir. Şöyle de denilebilir: Önderliğin kalbine bıçak saplanmış. Bunun nedeni bizim kollarımızdaki gevşekliktir. Bizim 9 Ekim komplosu öncesi gevşekliğimiz Önderliği İmralı’ya, ikinci gevşeme ise zehirlemeye götürdü. Önderliğin yaşamını mümkün olduğu kadarıyla kısaltma ve en erkenden bedensel çözümlü sürüklemeye tarzındaki bu uğursuz girişimde kendi sorumluluğumuzu görmemiz gerekir. Böyle bir günde aslında belki de en başta hatırlamamız gereken olgu budur. Yetersiz yoldaşlık hala var ve Önderliğin yaşadığı zehirlenme biçimindeki trajedinin kaynağında da yine yetersiz yoldaşlık bulunuyor.

Oysa Önderlik şunu söyledi: “Siz ne denli büyük bir savaş gücü olduğunuzu kanıtlamadıkça barış gerçekleşmeyecektir. Karşı taraftakiler öncelikle sizdeki o büyük savaş gücünü görmelidir. Onu gördükleri zaman ancak barışa gelebilirler.” Ne var ki bu halkın düşmanlarının bizde gördükleri bu değildir. Yüzeysel olsa da bizde gördükleri dağılmadır, kendine göre yaşamdır; bizde gördükleri belki de kendi sisteminin uzantısı olan ve onun özelliklerini taşıyan sıradan insandır. Sistem işte bu noktadan başlayarak gerektiğinde bizi kazanabileceğini ummaktadır. O açıdan savaş gücümüz düşmana geri adım attırmaya yetmiyor demektir. Mevcut durumda ortaya çıkan gerçeklik şudur. Biz artık şöyle barış, böyle barış yapacağız deme dönemi geçmiştir. Eğer gerçekten barış istiyorsak, bunu yolu kesinlikle savaştan geçiyor. Ne kadar savaş, o kadar barış. Bu, Önderliğin de formülüdür. Ne kadar o sistemi geriletecek ve gerektiğinde onu yerle bir edecek bir savaş gücü olduğumuzu kanıtlarsak, o kadar barışa yaklaşmış olacağız. Başka yol yoktur.

Öyleyse herkes kendisini böylesi büyük ve sonuç alıcı bir savaşa göre hazırlamak durumundadır. Buna hazırlanmayan biri halkımıza dayatılan soykırıma evet dediği gibi, Önderliğin zehirlenmesiyle yaşamının kışalmasına ve ölümüne evet diyor demektir. O zaman biz de bütün hücrelerimizle, bütün varlığımızla, her şeyimizle düşmana dünyayı dar edeceğiz. Onun sistemini gerçekten de çökertecek, hem de en cehennem savaşıyla çökertecek bir durumu ve savaşı ortaya çıkaracağız. Hepimiz kıyameti koparacağız. Sistemin anlayacağı dil ancak budur. Ne kadar savaşırsak o kadar barışı getirebiliriz. Biz savaşmak istemiyoruz demek artık kesinlikle doğru değildir.

“Biz barış istiyoruz.” Şuanda toplumda haykırılan slogan odur. Hayır, herkes savaşa hazırlanmak zorundadır. Zaten Ana Karargâhımız da ifade etti: “Biz barış olabilir mi, böyle bir ihtimal var mı, sistem barışçıl bir çözüme gelir mi sorusunu tartışmıyoruz. Cevap aradığımız soru bu değildir. Biz savaşı daha nasıl güçlendirebiliriz sorusuna cevap arıyor, bunu tartışıyoruz” dedi. Bu bizim de sorunumuzdur. Biz en şiddetli savaşı nasıl geliştirebiliriz sorusunu tartışmalı, bunun cevabını bulmalı ve uygulamaya dökmeliyiz. Bunu başardığımızda Türkiye’ye barışı gerçekten getireceğiz. Türkiye’ye gelen, barış bölgeye gelen barıştır. Böylesine büyük bir savaş ancak böyle bir barışı getirebilir ve mevcut durumda Önderliğe bağlılığımızı ancak ve ancak böyle kanıtlayabiliriz.

“Benim durumum pratikleriniz için belirleme yapacak konumda değildir. Tamamıyla özgücünüzle, stratejik ve taktik gücünüzle sonuç almak isteyeceksiniz. Aksi halde evliyadan keramet beklemek olur ki, çağımız buna uygun değildir. Savaş ve barış gücü olmanız önemlidir. Devlet ya da devletler gerçek savaş gücünüzü görmedikçe barış için adım atmazlar. Ne kadar savaş o kadar barış gibi bir formül söz konusudur. Karşı karşıya olduğumuz formül budur. Bu acı ama bir gerçektir. Ben tek bir asker ve gerilla ölmesin istemiştım. Bu çok insani bir yaklaşımdı. Ama devlet ciddiye almıyor. Askeri sonuç almak esastır.” Bunlar benim belirlemelerim değildir; Önderliğimiz Bir Halkı Savunmak adlı kitabında aynen bunları söylüyor. Önderlik bunları AKP’nin iktidara gelişiyle birlikte barışçıl demokratik çözüme hayır dediğinde ortaya koydu. Ama Osman ve Botan çetesi buna gelmedi. Onlar bu kesin belirlemeleri gördükten sonra kaçtılar. Buna karşılık bizim en küçük bir kararsızlığa düşmeden 1 Haziran Atılımına benzer bir atılımı geliştirmemiz ve savaşı en üst düzeyde tırmadığımız gerekiyordu. Tamam, ateşkesi Önderlik istedi, ama şunu da ekledi: “Eğer devlet çözüme gelmezse, bir daha asla benden ateşkes biçiminde bir çağrı gelmeyecektir. Karar ve çözüm gücü olan dışarıdakiler olacaktır. Siz gücünüzü kanıtlayacaksınız. Benden keramet beklemeyin.” Süreç budur, gerçek budur.

Böyle bir doğum gününde o soylu doğuşa, gelinen aşamada onda gerçekleşen Önderlik dünyasına, Onun kişiliğine, özgürlüğüne ve toplumuna katılmak, öncelikle böyle bir savaşı vermekten geçiyor. Bize Önderliğimizin sağlığını yeniden kazandıracak olan da, onu yaşamda tutacak olan da, onu halkıyla özgür bir ortamda buluşturacak olan da, Kürdistan’ı kazandıracak olan da budur. Başka yol yoktur, başka çözüm biçimleri yanlıştır. Yanlış olmanın da ötesinde, eğer ısrar olursa bu tam bir sapıklık anlamına gelir. Zaten herkes bizi buraya çekmek istiyor. Şunu hiç unutmayalım: Şu anda Amerikanın bize dayattığı şey savaştan vazgeçmektir. Savaşmayacağız da ne yapacağız? Önderlik de ifade ediyor işte, Güneyde kalacağız, silah bırakıp sözüm ona siyaset yapacağız! Önderliğin büyük öfkesi bunadır. Hayır, silahlarımızı bırakmayacağız. Hatta daha güçlü bir biçimde silah kuşanacağız, düşmanı en iyi vurabilecek silahlarla donanacağız.

Sadece maddi silahları da değil, her türlü silahımızı kullanacağız; bu tarzda bütün özgürlüklerin odak noktası olan, onun merkezi olan, ana eksen olan Önderliğimizin özgürleşmesine kenetleneceğiz. Önderliği özgürleştirmenin başka yolu yoktur. Toplum bile diri tutmanın, toplumsal zeminde olumlu anlamda bile eylemde bulunmanın, Kürdistan’da demokrasiyi kurmanın da başka yolu yoktur. Yegâne ve en ciddi yol savaş yoludur, hem de en çılgıncasına savaş yoludur. Önderlik bu anlamda PKK’liler çılgındır dedi. Kuşkusuz bu çılgınlık başını taşlara vuran birinin çılgınlığı değildir. Ne yaptığını bilen, imkânsız olana göz diken, savaşan ve başaran insanın çılgınlığıdır. Dev gibi bir orduya karşı koyan ve onu yenilgiye uğratmasını bilen insanın çılgınlığıdır. Karınca örneği filin karnını deşen yığıtlerin çılgınlığıdır. O kendisine çok güvenenlerin aslında kof bir güç olduklarını eylemiyle kanıtlayan, en büyük gücün anlamın ve duygunun yarattığı insandan geçtiğini bilen, bunun da PKK’nin ta kendisi olduğunun farkında olan, PKK insanının bu olduğunu kanıtlayan insanın çılgınlığıdır. Bu tarzda geliştireceğimiz bir savaş bizi Önderliğimizin özgürlüğüne, özgür bir Kürdistan’a, özgür topluma, özgür bir bölgeye, özgür insanlığa taşıyacaktır.

Bu temelde Önder APO’yu büyük önderliksel gerçekleşme doğrultusunda ilerleten, daha sonra kendisini tüm insanlık için özgürlüğü mümkün kılacak bir sistem çözümüne götüren o soylu gelişmenin başlangıç noktası olan Önderliğin doğum günü tüm insanlığa, halkımıza, kadınlara ve Onun tüm yoldaşlarına kutlu olsun diyoruz.

Bu temelde diyoruz ki, zafer bağımsızlığı ve özgürlüğü için savaşan Kürt halkının ve halkların olacaktır.

4 Nisan 2007

ARTIK BİZİ ZEHİRLEYEMEYECEKSİNİZ!

Hepimizin benzer şekilde davrandığından eminim: Acı bir meyveyi dişlediğimizde hemen zehir gibi deyip geçeriz. Peki, zehir tadı gerçekten nasıl bir şeydir, bir kez olsun tattınız mı hiç? Zehrin kendisi bilinmeden zehir gibisi nasıl bilinebilir? Tadını öğrenmek için kim zehir içmeyi deneyebilir? Neden çoğu zaman ‘Zehir bile olsa içerim’ deriz de, zehir yemekten daha az söz ederiz? Zehir gerçekten de içilecek ya da yenilecek bir şey midir? Ya yılan zehri gibi iğneyle bedene yollanmışsa eğer, zehrin tadı nasıl bilinebilir? Örneğin hançerin sivri ucunun açtığı sıyrıktan kana karışan zehrin tadı acaba nasıl bir şeydir? Veya zehir soluduğunuz havanın içindeyse eğer, dilinizde mola vermeden anında akciğerinize ulaşıyorsa, her nefes alışınızda zehirden bir parça içinize akıyorsa, o zaman zehrin tadı nasıl ölçülebilir? Ya da bir nükleer silahtan yayılan zehir bulutu hangi tadı vererek savunmasız insanların bedenlerini çözüp çökertebilir? ‘Tadını öğrenmek isteyen, zehir içmeyi denesin’ diyebilir misiniz? Başkalarını bir yana bırakın, kendiniz buna teşebbüs edebilir misiniz?

Yüzünüzü acıyla buruşturup dişlediğiniz meyveyi ya da ağzınıza aldığınız başka bir şeyi nasıl tükürdüğünüzü düşünün. Acı olduğunu bildiği bir meyveyi bile yemek istemeyen bir insanın yiyerek ya da içerek zehrin tadını öğrenmeye yanaşmayacağı kesindir. Çünkü ölüm denenmez, hiç kimse deneme yoluyla ölümü anlayamaz. Gerçek bu olsa bile yine de zehir diye bir şey var, adeta ölümle özdeş olan ve ölümü mümkün kılan bir aracı nesne olarak var. Bu yönüyle zehir bir bakıma dinsel inanca göre can almakla görevli Azrail’i andırır. Zehir herhangi bir maddedir ya da herhangi bir maddenin içindedir; bir madde ya da bu maddenin içindeki bir şey olarak tanınabilir. Tanınabilmesi, onun kendiliğinden haliyle zararsız olması anlamına gelir. Bir kanalla şırıngaya benzeyen dişine bağlı bir zehir torbası taşıyan yılan ısırmadıkça zararsızdır. Zehri zararsız kılan şey onun zehir olduğunun açıkça bilinmesidir. Bilmek önlem almaya götürür; hatta zehirlenme halinde bile zehri etkisiz kılmak demektir. Sorunun doğru teşhisinin çözüme götürmesi gibi, zehrin bilinmesi de sağlıkla yeniden buluşturur.

Zehir doğada var, doğal bir şey olarak var; aynı şekilde doğal bir şey olarak karşıtı yani panzehiri de var. Onun için de zehir bilindiğinde panzehiri de bulunabilir. Doğa birbirini dengeleyen karşıtların aynı zeminde var olmalarına imkân sağlar. Bu açıdan zehrin varlığı doğanın zalimliğinin göstergesi olamaz. Kimi zaman panzehiri bulunmaz türden zehirler üreten

varlık, kendi dışındaki doğanın içine ikinci bir doğa olarak yerleşen insandır. Yolunu şaşırmış devletçi erkek akıl aynı zamanda müthiş bir zehir üreticisidir. Şair Ahmed Arif'in harika tanımını kullanıyorum: Kendisine fark ettirmeden bir insanı zehirleyerek hayatına kastetme girişimi, insan düşüncesinin en orospu frengili yemişlerinden biridir. Bu biçimde hayatı acımasızca kurutacak yöntemler bulma üzerinde yoğunlaşan bir akıl, iblisle zina halindeki bir akıldır. Zehirleme bazen açıktan bir cezalandırma yöntemi olarak kullanılabilir. Örneğin damardan zerk edilen zehirli bir sıvıyla bir hükümlünün idam cezası infaz edilebilir. Nitekim Amerika'da bu böyledir. Bazılarının vicdanını derinden yaralasa bile, yine de bunun anlaşılır bir yanı vardır. 'Anlaşılmaz', iblisçe, korkakça, orospuca, ibnece olan şey, rehine olarak tutulan birini kendisine fark ettirmeden sistematik bir biçimde zehirleyip bedensel çözülüşünü ve çöküşünü hızlandırmaya çalışmaktır. Erkek aklın iblisle gayri meşru izdivacı böylesi dehşet senaryoları yazıp hayata geçiriyor.

Tarih 4 Temmuz 2001. Önder APO, haklı eyleminin ruhuna uygun olarak 'barış adası' yapmaya çalıştığı İmralı'da avukatlarıyla görüşüyor. Anlamanın 'tüm eşyanın özündeki düzeni bir çırpıda kavrayacak düzeye gelmek' olduğunu söyleyen Amaralı Adam, anlamak fiilini de mükemmel işletiyor. O gün avukatları karşısında zorlu bir satranç oyununun hileli yöntemlerle mat edilmek istenen oyuncusu gibi duruyor. Hasımları hep hileli yollar deniyorlar. Sorun satranç tahtasının karşı tarafında duranların o anki hamleleri değildir. Bunları görüp savuşturacak güçte olduğunu biliyor. O sürekli hile yapan hasımlarının belki de on hamle sonrasını nasıl planladıklarını kestirmeye çalışıyor. Görüp hissettiklerini avukatlarıyla da paylaşıyor. "Devlet beni yaşatır mı, bilemem. Sızma olabilir, zehirleme olabilir; ölüm nereden gelir, bilemem. Devlet için zehirleme daha yararlı olabilir; bunu gizli tutar, kimseye söylemez. Nasıl öleceğim ya da devlet beni nasıl yaşatır, bunu bana da söylemez. Sizler de bunun üzerinde düşünün" diyor. İmralı sistemini işletenlerle en dengesiz koşullarda sürdürdüğü mücadelesini ve olası sonuçlarını işte bu tüyler ürpertici sözlerle ortaya koyuyor. Müthiş bir öngörüyle ölüme odaklı bir sistemin yapmayı düşündüklerini gözler önüne seriyor.

Bir kez iblis tarafından ayartılmaya görsün, en bayağı insanın akli bile envai çeşit kötülük ve çirkinlik ürünleri doğurabilecek kapasitededir. Yalan ve iftira aklın frengili düşüncesinin nesebi gayri sahih iki çocuğudur. Doğru hedefe götürecek yol levhalarını ters yönler çevirmekle meşgul olan yalan, aynı zamanda sürekli çamur yoğurur ve ikizinin eline tutuşturur. İftiranın görevi çamur atmaktır. İftira çamuru gerçeğin çıplak görüntüsü bozar, böylece gerçeğin eksik ya da yanlış algılanmasına yol açar. Yani iftiranın asıl hedefi çamur yağdırdığı gerçek değildir. Nasıl bir saldırıya uğrarsa uğrasın gerçek ortadan kaldırılamaz, o yine yerli yerinde durur. Örnek çarpıcıdır: Çamurla kaplanmış olması elmasın değerinde en küçük bir eksilmeye yol açmaz. Ne var ki gerçeğe bakan göz yanıltılabilir, yanıltılarak altını paslı teneke parçası gibi algılaması sağlanabilir. Gerçek nerede olursa olsun her zaman gerçektir; oysa kendisine bakan her göz, örtülü gerçeği olduğu gibi görmeyebilir. Dolayısıyla çamur her daim gerçeğe fırlatılsa bile, sakatladığı ya da sakatlamayı öngördüğü şey dışardan gerçeğe bakan gözdür. Bütün bunlar yukarıdaki değerlendirmeye de uyarlanabilir. Yalan ve iftiranın esiri olanlar Öcalan'ın can derdine düştüğünü, buradaki sözlerinin de bu ruh halini yansıttığını iddia edeceklerdir. "Öcalan dengesini iyice yitirmiş, artık karabasanlar görüyor" diyeceklerdir. Ne yazık ki böyleleri de var: Ayartıcının aşağılık çocukları olarak var, ahlaksız ve vicdansız insan müsveddeleri olarak var, hata ve yanlış üretip piyasaya süren yoldan çıkartıcılar olarak var. Bunlar yanlışlığı düşünler diye başkalarının aklına, Önder Öcalan'a yansız bakan insanların zihnine tecavüz etmeye çalışıyorlar.

Yalan ve iftira doğru yoldan sapmış insandaki marazi düşüncenin hasta yaratımlarıdır ve her hastalık türü gibi zayıflığı temsil ederler. Zayıflık yenilip aşılabılır, yerini güçlenmeye terk edebilir. Buna karşılık gerçek yenilmezdir. Kuşkusuz gerçek gölgelenebilir, üzeri kapkara örtülerle kaplanabilir, varlığını gözlerden gizlenmiş olarak sürdürmek zorunda bırakılabilir. Ancak ne yapılsa yapılsın gücü kesinlikle eksiltilemez. Hiçbir güç gerçeğin ve onun özbeöz çocuğu olan doğrunun gücüne ulaşamaz. Önder APO işte bu yenilmez gerçeğin dili ve eylemidir. Özgürleşen Kürt, 'Rêber APO' dediği Abdullah Öcalan'ın gerçeği ve yalnızca gerçeği temsil ettiğini çok iyi biliyor. Bu bilgisini kendi bilme eyleminin çıkış noktasına yerleştiriyor. Yalancılar ve iftiracıların düşünce diye ortalığa saldıkları mide salgıları kendi midesini bulandırır da, bu duruşundan hiç şaşmıyor. Bu insan şunun farkındadır: Önder APO avukatlarıyla görüşmesinde masum bir çocuk kadar açık, saf ve dolambaçsız konuşuyor. O bir tespitte bulunuyor, kendisine inananları ilgilendirdiği için bunu onlarla paylaşmak istiyor. Çünkü kendisini tehdit eden şeyin belki de kendisinden daha fazla uğruna varlığını adadığı halkını ve haklı davasını tehdit ettiğini çok iyi biliyor.

Önder APO'nun kendisiyle yaşıt olan mücadelesi bir bütün olarak sistemledir. Çocukluğundan başlayarak bu sisteme karşı bir duruş sergiliyor. Öncelikle bu sisteme karşı kendisini savunmaya çalışıyor. Ruhunun bekâretini korumak, kişiliğinin bu sistem tarafından ele geçirilmesine izin vermemek ve onun bütün ayartmalarından sakınmak üzere her an en yüksek

duyarlılık halinde olmak, özgünlük arz eden mücadelesinin en temel özelliğini oluşturuyor. Bu aslında doğadaki her canlı oluşumun ve olgunun özünde var olan bir duruştur, bir var oluş yasasıdır. Saldırgan davranmayı dışlayan bu savunma duruşu, varlığını tehdit eden saldırıyı boşa çıkarmak için, hissetmenin de ötesinde saldırıyı tanımayı eyleminin merkezine oturtuyor. Kendisinin mücadele halinde olduğu sistemi var eden devlet, özünde örgütlenmiş saldırganlıktır. Hayatın gövdesine yönelerek ondaki özgür ruhu boğmaya çalışan ve yaşama ihanet etmiş köle varlıklar üzerinde kendini var etmek isteyen frengili bir saldırganlık! Böylesi örgütlü bir saldırganlık doğada yalnızca insana mahsustur. Bu saldırganlık insan zekâsının anlam saptırmasından doğduğu için benzer bir saldırganlıkla alt edilemiyor. Öyle ki, bu frengili saldırganlığın kendi karşısında görmek istediği duruş tam da bu oluyor. Çünkü kullanılan yöntemler ve araçlardaki aynılık ya da benzerlik, sonuçta savunmadakini de saldırıya benzeştiriyor. Sorun anlam çarpıtmasından, bir başka deyişle insanın zihnine tecavüzden kaynaklandığından, saldırıyı etkisizleştirmek için öncelikle buradan yani anlamı yakalayarak savunmaya geçmek gerekiyor.

İnsanın gerçek gücünün anlam ve duygu derinliğini yakalamakta yattığını bilen Önder APO çocukluğunda da aykırı bir insandır ve aykırılığı mücadele tarzına da yansıyor. Sistemden öğrendiklerini taklit eden öteki çocuklar gibi şiddete başvurma eğilimi taşıyor. Bu tür bir şiddet gösterisine maruz kaldığında ise, en gözü kara saldırıyı bile yaptıklarına bin pişman ettirir bir karşı eylem geliştirebiliyor. Onun için asıl sorun anlamaktır. Kendini anlamak, kendini anlamak için insanı ve toplumu anlamak, doğayı anlamak, giderek bütün bir evreni anlamak! Çünkü anlamadan doğru yaşamak da, doğru temelde mücadele etmek de mümkün olmuyor. Kendi ruhunu korumayı başaramamak ise tümüyle kaybetmeye götürüyor. İşte o zaman anlam arayışı da ortadan kalkıyor. Sistemin mevcut yaşam tarzına katılmak, öteki şeylerin yanında, en azından kişinin ruhsal bekâretini bozup anlam arayışını derinden sakatlıyor. Bir kez bu canavarın ağzına girdikten sonra, canavar tarafından yutulmasa bile, keskin dişlerinin arasında sıkışmaya benzer en rahatsız bir konuma mahkûm olması, insanı komadaki bir hastanın durumuna düşürüyor. İnsan olanın asla kabul etmeyeceği bu yaşam ise en olumlusundan bitkisel bir yaşam haline denk düşüyor.

Kendisini değişmez gerçek sayan mevcut sistemin sorgulanması temelinde gelişen anlam arayışı, arayışçının giriştiği tanıma çabasının başarısı ölçüsünde hedefine yaklaşır. Mutlak tanımazlık yoktur. Çevresini gözlemleyip tanımaya başlayan bir çocuğun ağzından dökülen ilk 'hayır' sözcüğü bile bir kendini tanıma gerçeğinden doğar. Çocuk bir ölçüde insanın özlü gerçeğini yansıtır. Çocuk 'hayır' dediğinde "Bu bana –insana- göre değil, bu benim –insan- için değil, bu ben değilim" demek ister. Aynı şey hepimiz için geçerlidir. Olumsuzlayan soruların ardından olumlamak isteyen sorular devreye girer: O halde ben kimim, benim için olan nedir, bana göre olan nasıldır? Her soru yeni bir soruya yöneltir, sorular birbiri ardına dizilir. Sorulara cevap bulmaya çalıştıkça, tanıma çabasının evrensel bütünlük içinde bakmayı zorunlu kılan bir eylem olması gerektiğini fark ederiz. Her birimizin gerçekte evrendeki her şeyi saran bir ilişkiler ağı içinde olduğunu düşünürüz. Bu bağla evrende var olan her şeye, hatta geçmişe ve geleceğe bağlıyız. An'ın önemi inkâr edilmese de, an'daki varlığımızdan yola çıkıp burada ve yalnızca burada olduğumuzu söylememiz bir yanılgıdır, bir kendini tanımama belirtisidir. İnsan olarak kendimizi tanımaya başladığımızda, belli belirsiz de olsa her yerde olduğumuzu ve tüm çağlara uzandığımızı hissederiz. Geçmişe ve geleceğe, başlangıca ve son'a doğru genişleyen bu sınırsız ilişkiler ağının her ayrıntısı bizi bize gösterir. İnsan denilen harika varlığın evrenlerin bir özeti olmasının anlamı da zaten bu değil midir?

Olumsuzlanana değiştirmek ve yerine olumlu olanı koymak, her devrimci eylemin temel amacıdır. Öyleyse değiştirmek istediğimiz gerçeğin özü nedir? Bir yanlış ve yalan olduğuna inandığımız bu gerçek ne zaman, nerede ve nasıl başlamıştır? Kimin ya da neyin ürünüdür? Mevcut gerçekliğin doğada belli bir yasallığı olan bir gelişmenin eseri olduğunu söyleyebilir miyiz? Ya da karşımıza çıkan şey ana gelişme çizgisinden sapma sonucunda oluşan tehlikeli bir oluşumdur diyebilir miyiz? Gerçekten devlet nedir? Neden bazıları onsuz bir yaşamı her şeyin sonu gibi gösteriyorlar? Devletsiz bir yaşam imkânsız mıdır? Devlet insandan önce var olan bir olgu mudur ki, insanın kaderine bu denli hükmediyor? Doğanın bile efendisi kesilen insan denilen varlık devlet karşısında neden bu kadar alçalıyor, neden ya devlet başa ya kuzgun leşe diyor? Tek bir insanın hayatına bile asla değmemesi gereken bu kurum nasıl oluyor da kendisini can alma yetkisiyle donatabiliyor? Sahip olanları mı onun, yoksa o mu kendilerine ait olduğunu söyleyenlerin gerçek sahibidir? Gerçekten kim kime hükmediyor? İnsan nasıl devletin mülkü haline gelebiliyor? Mülkiyet ve devlet ilişkisi nedir? Acaba yegâne mülkiyet kurumu devlettir denilebilir mi? Kendisine sahip olanlar da mı onun mülkiyetindedir? Memlûk olup kendini devletin kölesi kılmayı ve kendi yaratımına tapınmayı insan doğasına bağlayabilir miyiz?

Kuşkusuz bunlar Önder APO'nun devlet olgusunu ve devletçi sistemi tanımak için sorduğu sorular karşısında çok basit kalıyor. Önder APO aslında daha başından itibaren hep devletle uğraştı. İlk sezgisel yoldan, daha sonra somut gerçeği daha yakından tanıyarak, devletin özgürlüğün inkârını ifade ettiğini açığa çıkardı. Özellikle İmralı sürecinde yaptığı araştırmalar temelinde devleti tamamen çözdü. Onun duygusal zekâdan kopan 'analitik zekânın en lanetli ürünü' olduğunu söyleyerek oldukça çarpıcı bir devlet tanımına ulaştı. Devlet gelişen erkek aklın bir türetmesiydi; bir zihniyet, bu zihniyetin örgütlenerek kurumlaşması ve bir kurumsal akış olarak günümüze kadar süreklilik halinde geliyordu. Devletin doğuşu herhangi bir yasallığa dayanmıyordu, toplumsal gelişme yasalarının bir ürünü ve sonucu değildi. Baskıcı ve sömürücü güç olarak örgütlenen bir kesimin kendisini yeni bir toplum olarak üst toplum halinde örgütlemesiydi. Kısacası, devlet insanlığın var oluş hali olan doğal toplumdan sapan yeni bir toplum biçiminin cisimleşmesiydi. Egemenler üst toplum tarzında örgütlenip el koydukları ürünlerle çalışmadan bolluk içinde yaşarken, altta bir üretim aracı olarak kendilerine hizmet eden açlığa mahkûm ettikleri bir köleler topluluğu yaratmışlardı. Egemenlere göre toplumun bu tarzda bölünmesi tanrısal emrin bir gereğiydi; devlet değişmez göksel düzenin yeryüzündeki bir tezahürüydü. Devlet işte buydu ve bu devlet özde herhangi bir değişime uğramadan günümüze kadar geliyordu. Devletle birlikte yaptığı puta tapan insanın laneti de başlamış oluyordu.

Şu gerçeği anlamak zor olmasa gerekir: İşin içine zihinlere tecavüz girmedikçe ve alttakiler gelişen bu yeni toplumsal sistemin bir tanrısal bir zorunluluk olduğuna inandırılmadıkça, eşkıyalığın kurumlaşmaması gibi devlet de kurumlaşamaz. Nitekim eşkıyalık hiçbir toplumsal sistemde meşruiyet kazanmadı. Aynı şekilde alt toplum halinde yaşayan köleler devletçi zihniyetin doğruluğuna ikna edilmeselerdi, meşru bir temel edinemeyen devlet kurumlaşıp süreklilik kazanamazdı. Demek ki yalancılığın devlet adamlığı zanaatının vazgeçilmez bir özelliği olması buradan geliyor. Daha doğrusu, devletle birlikte gerçekleşen şey, 'büyük toplum yalanı'nın tüm insanlık zihninde kök salarak güçlü kurumlara kavuşturulması' oluyor. Baskı ve sömürü sanatında uzmanlaşma, kaçınılmaz olarak yalanda derinleşme ve hilecilikte uzmanlaşmayı beraberinde getiriyor. Yalanın bu denli etkili olması gerçeğin zayıf karakterinden değil, gerçeğe sarılması gerekenlerin düşünme yetilerinin köreltilmesinden kaynaklanıyor. Köleleştirilip bir hayvandan daha beter koşullarda hizmete koşturulan insanın düşünce gücü de alabildiğine zayıflıyor ve giderek düşünemeyen bir insan gerçeğine ulaşıyor. Egemenler çalışmadan geçen zamanlarını düzenlerini pekiştirme üzerinde düşünmeye ayırırken, alttakiler hayvandan beter çalışmanın korkunç acılarından başka bir şey düşünemez duruma düşürülüyor. Bugün bile emeğiyle geçinen insanları fitne fesatla geçiriyor diye boş zaman bırakmadan çalışmaya zorlayan egemenler aynı geleneğin izinde yürüyorlar.

Önder APO açısından İmralı süreci devlet gerçeği karşısında bir geri çekilme değil, daha öncesini katbekat aşan düzeyde bir devlet üzerine yürüme sürecidir. Bir rehine olarak insanlık dışı uygulamalarına maruz bırakıldığı İmralı sisteminin bir devletlerarası sistem olmasının da devleti daha derinliğine tanımaya yönelmesinde etkisi olduğu söylenebilir. Devlet bir tehdit gücü, bir tehlike kaynağıdır. Tehdit ve tehlike karşısında izlenecek iki yol vardır: Birincisi, tehlikeyi görüp geri çekilmek, tehdidi bu şekilde savuşturmaya çalışmak; ikincisi, tehlikenin üzerine yürümek, tehditle yüzleşmeyi göze almak. Öcalan'ın önderlik gerçeğinde tarz son derece önemlidir. Tarz en genel anlamda örgütlenmedir. Örgütlenme ise tehditte bulunan olgunun bütün yönelimlerini boşa çıkarmayı öngörür. Onun başarı ve zafer tarzı olması buradan kaynaklanır. Önder APO için tehdit ve tehlike olguları kışkırtıcı bir özellik taşır; yani geri çekilmek yerine üzerine yürümek esastır. Bunu tehditte bulunan olgunun üzerine gözü kara yürüyüp kör bir kavgaya tutuşmak biçiminde yorumlamamak gerekir. Üzerine yürüme gerekçesi farklıdır: Tehdit ve tehlike nasıl bir güçten geliyor? Özellikleri nelerdir? Neden tehdit ediyor? Gerçekte ne yapmak, hangi hedeflere varmak istiyor? Başka hangi güçlerle bağlantıları var? Ne tür bir strateji izliyor, hangi taktikleri uyguluyor? Üzerine yürümek bütün bunlarda ve daha fazlasında bir netliğe ulaşmayı amaçlıyor. Tehlike teşkil eden olgu ve tehditleri karşısında yenilmez bir tarzın sahibi haline gelmek böyle gerçekleşiyor.

Üzerinde durmak istediğimiz konunun özüne, zehirleme gerçeğine dönersek şu ortaya çıkıyor: Önder APO'nun 4 Temmuz 2001 tarihinde yaptığı değerlendirme kesinlikle kendini düşünmesinden, bireysel kaygılara düşmesinden kaynaklanmıyor. Devlet gerçeğini çok iyi tanınması ve pratikte bir rehine olarak maruz bırakıldığı devletin çok yönlü insanlık dışı uygulamaları kendisini böylesi bir değerlendirmeye götürüyor. Aynı benzetmeye yeniden başvurulabilir: O, eşitsiz koşullarda oynanan ve karşı tarafın bağlayıcı hiçbir kural tanımadığı satranç oyununda, sistemin belki de yirmi hamle sonrasında hangi iblisçe taktiği deneyeceğini düşünüyor ve bir sonuca varıyor. Avukatlarına, "Sizler de bunun üzerinde düşünün" diyor. Yirminci hamleye gelinceye kadar epeyce bir zaman olacak ve bu zaman zehirleme hamlesinin nasıl boşa çıkarılacağı üzerinde yoğunlaşıp tedbir almakla geçirilebilir. "Bunun üzerinde düşünün" cümlesi işte bu anlama geliyor. Bu aynı zamanda bir mesajdır; halkı, arkadaşları ve dostları da böylesi bir tehditten haberdar olsunlar istiyor. İmralı bir

sistemdir, herhangi bir sistem değil bir tasfiye sistemidir. Bu sistem görünürde bir kişi üzerinde kuruludur, gerçekte ise Kürt halkının özgürlük mücadelesini tasfiye etmek istiyor. Bunun için de Önder APO, “Ben ömrümün sonuna kadar da burada kalırım, bu benim için sorun değil. Bunu kendim için değil, yaşamam gerektiğine inandığım için yapıyorum. Ben Kürt halkının özgürlüğü için buradayım. İmralı rejimi benimle ilgili değil, Kürt halkının özgürlüğünün tasfiyesi ile ilgilidir” diyor.

Kürt tarafı haklı olarak sürekli tekrarlamaya ihtiyacı duyuyor: Önder APO’ya karşı tavır Kürt halkına karşı tavidir. Aynı şekilde İmralı’nın duruşu Kürt halkının duruşudur. İmralı’daki görülmemiş tecrit ve izolasyon, dışarıda Kürt halkının özgürlük davasının dünyadan tecrit edilerek boğazlanması halini alıyor. Bütün diplomatik hamleler buna endeksleniyor, devletler ve hükümetler düzeyinde yapılan tüm görüşmelerin merkezinde bu var. Bunun için PKK ile hiçbir ilgisi olmayan ve Türkiye ile ciddi sayılabilecek diplomatik ilişkileri bulunmayan devletlerin bile PKK’yi ‘terörist örgütler’ listesine almaları isteniyor. Bunun için ABD Başkanı Bush’un ‘PKK ortak düşmanımızdır’ cümlesi Kürt düşmanlarına göbek attırıyor. Dışarıda Kürt Özgürlük Hareketine sempatiyle bakan ve haklılığını onaylanan hiçbir güç bırakmamak ve bunun için gerekirse Türkiye’yi toptan satmak biçiminde özetlenebilecek bu çılgınca yaklaşım, Kürt Özgürlük Hareketinin tecrit edilip ezilmesi için sergileniyor. Kısacası, İmralı’daki tecrit ve izolasyon, tekil ve çoğul arasındaki biçimsel farklılıklar dışında, dışarıda aynen Kürt halkına uygulanıyor.

Zehirleme gibi iblisçe yöntemlerle imha etme girişimleri bir yana bırakılsa bile, İmralı ortamının kendisi bir imha ortamıdır. Alana hükmeden değişik imparatorluklar döneminde de iktidardakiler hasımlarını buraya gönderip ölümü terk etmişlerdir. Adanın iklim koşulları insanın bedenini çürütüp felç edecek ve en erkenden çözülmesine yol açacak özellikler taşımaktadır. Bunun kendisi bile başlı başına bir zehirlemedir, zehirleyerek çürütüp çöktürmedir, dolayısıyla planlı bir imha konseptinin hayata geçirilmesidir. Şiddetin en az uygulanır görüldüğü koşullarda bile buna benzer bir çürütme politikası dışarıda Kürt halkı üzerinde de uygulanıyor. Kürt olgusu ve sorunu yokmuş gibi davranmak tam da buna denk düşüyor. ‘Münafık Erdoğan’ın “Düşünmezseniz böyle bir sorun olmaz” biçimindeki alçakça sözleri bu çürütme politikasını çok iyi özetliyor. Bunun kanıtladığı gerçek şudur: Önder APO ve Kürt halkı birdir. Bu bir propaganda cümlesi değildir, kendisini kör gözlerin içine sokmak isteyen gerçeğin kendisidir. Kürt halkının kaderi doğrudan Önder APO’nun kaderine bağlıdır. Yani İmralı’ya bakmak Kürt’ün kendisine bakmasıdır. İmralı’daki Adam Kürt halkı için yaşıyor, o akıl almaz koşullarda bile halkı için yararlı şeyler yapabileceğini söylüyor ve yapıyor. On yıldır insanüstü bir sabır ve metanetle İmralı cehennemine bunun için dayanıyor. Kürt kimliğine sahip çıkan herkesin aynı kaderi paylaşmanın iman ölçüsündeki bilinci ve inancıyla bu gerçeği görmesi ve kendi cephesinden ertelenmez bir onurlu karşılık vermesi gerekiyor.

“Keşke Önder APO’nun öngörüsü gerçekleşmeseydi” diyebiliriz. Ancak bunun hiçbir anlam ifade etmeyeceği açıktır. Zehirlenme bir gerçektir. Bu farkında olmadan, zamanı geçmiş bir yiyecek maddesinin kullanılması sonucunda yaşanan türden bir zehirlenme değildir. Bedende ne tür ölümcül etkiler yaratacağı önceden çok iyi bilinen kimyasal maddeler kullanılarak, ortada katillerden hiçbir iz bırakmadan ve hedefteki insana hissettirmeden, rehin olarak tutulan bir Halk Önderini zehirleyip yok etme girişimi söz konusudur. CPT’nin açıkladığı son rapor da bunu doğrulamaktadır. Belki CPT raporunda bir zehirlemeden söz edilmiyor, ama aynı rapor Önder APO’nun vücudunda zehir bulunmadığını da söylemiyor. Zehirleme olmasa da, dolaylı olarak zehirlenmeye işaret ediyor. CPT heyetinin raporundaki bulgulara göre Kürt Halk Önderi’nin saç tellerinde tespit edilen zehirli madde oranı daha önce açıklanmış olan orandan daha yüksektir. Bu noktada bir önceki raporu yüzde yüzün üstünde doğrulamaktadır. Dolayısıyla “Zehirleme birileri tarafından yapılmıştır” tarzında bir belirlemenin olmaması zehirlenme yoktur anlamını taşıyor. İmralı’da zehir Önder APO’nun bedeninde dolaşıyor ve bu değerlendirmelere bakmaksızın hükmünü icra ediyor.

Burada bir noktanın altını özenle çizmek istiyorum: Rehinsiniz, sizi rehin tutanların kurallarına göre yaşamak zorunda bırakılmışsanız ve yaşıntınızın her anı başkalarının kontrolü altındaysa, zehirleneceğiniz öngörü olmanın ötesinde tam bir kesinlik arz etse bile, sizi zehirlemelerinin önüne geçemezsiniz. Zehirlemeyi aklına koymuş güçler, bunun için gerekli araçlara ve alt yapıya da sahiplerse, sizi eninde sonunda zehirleyeceklerdir. Nitekim Önder APO da bunu söylüyor, devletin bunu gizli tutacağını belirtiyor. O zaman öngöründe bulunmak neye yarar denilebilir, ancak bu doğru değildir. Önder APO avukatlarını açıktan uyarıyor; avukatları şahsında halka, yoldaşlarına ve dostlarına uyarıda bulunuyor. Bu uyarı bir yardım çağrısından çok, “Sizi zehirleyecekler” biçiminde anlaşılırsa daha doğrudur. Kendi Önderliğine yapılacak bir zehirlemeyi önlemek halkın gücünün yetebileceği bir şey olmayabilir ve öyledir. Rehine konumunda olmak da bunu neredeyse imkânsız kılmaktadır. Rehine verili hukukun kapsam alanı dışında tutulan biridir ve Önder APO’nun konumu budur. Bu durumda halk ne yaparsa kendisi için yapacak ve kendisi için yaptığı ölçüde Önder APO’nun konumu üzerinde etkide bulunacaktır.

Kendisine yönelik ‘zehirleme’nin nasıl olabileceğini önceden kestirmenin ve tedbirlerini buna göre geliştirmenin Önderliğin konumuna etkisi olumlu tarzda yansırken, ötekisi olumsuz bir etki yaratacaktır. Bu, Önderlik ile halkı arasındaki kader birliğinin de doğal bir sonucudur.

Uyarının bir de bir başka yüzü var: Tehlikenin geleceğine işaret eden her öngörü, aynı zamanda bir uyarıdır. Hele tehlike kendisini tehdit ediyorsa, öngöründe bulunan kişi bunu kendisi için bir uyarı sayacak ve ona göre davranacaktır, davranmak zorundadır. Kişi bedeninin zehirleneceğini önceden biliyor diyelim, başkaları er ya da geç bunu yapacaklardır. Zamanı belirsiz bu saldırıyı önleyememek, oturup saldırıyı beklemeyi mi gerektirir? Bu durumda yapılabilecek başka bir şey yok mudur? Yapabileceği savunma sadece fiziksel bir savunma mı olacaktır? Yani fiziksel planda böylesi bir saldırıyı önleyememek savunmanın öteki biçimlerini devre dışı mı bırakacaktır? Hayır. Sahip olduğu muazzam öngörü yeteneği, Önder APO’nun en büyük silahıdır. Bu silahın gücü sadece fiziksel savunma alanıyla sınırlandırılmaz. Sistemin kendisine karşı ne tür yönelimler içine girebileceğini önceden kestirdiği için, Önder APO elbette bu yönelimler karşısında çok daha hazırlıklı olacak, düşünsel ve manevi açıdan bu yönelimleri çok daha büyük moral güce karşılayacaktır. Hazırlıklı olduğu için saldırı gerçekleştiğinde en küçük bir sarsıntı bile yaşamayacaktır. Bilinmezliğin neden olduğu güçsüzlük kendisinden uzak duracaktır. Zehirlenmenin etkisiyle bedeninin gösterebileceği zaafı en aza indirmeyi deneyecektir. Aynı şekilde zehirlenmenin yol açtığı hastalıklara yenilmeyecektir. Deyim yerindeyse hem bedensel zaafının hem de bu zaafardan yararlanarak gelişme gösteren hastalıkların üstesinden gelecektir. Bir bakıma Nietzsche’nin şu belirlemesi gerçekleşecektir: “Benim hastalığım bedenimin sınırları içinde, ama o ben değil. Ben bedenim ve hastalığımın oluşmaktayım, ama onlar demek ben demek değil. Her ikisinin de üstesinden gelmek gerekir; fiziksel olarak olmuyorsa, metafizik olarak.”

Önder APO’nun tam olarak ne zaman zehirlendiğini bilemeyiz. Öncelikle ordunun üst komuta kademesindeki değişimle birlikte yeni komuta kademesinin esas alıp yürürlüğe koyduğu topyekûn imha konseptiyle bağını kurabiliriz. İmralı doğrudan askerin, dolayısıyla Genelkurmay Başkanlığının kontrolündedir. Yaşar Büyükanıt görevi sefiden devralmadan önce İmralı’daki Adamın susturulmasını istemiştir. Yaptığı açıklama bir emir niteliğindedir ve bu emir ordunun en tepedeki yetkilisinden çıkmıştır. ‘Emir demiri keser’ sözü Türk ordusunda emre itaat etmenin gereğini ve emre itaatsizliğin sonucunu en çarpıcı biçimde özetleyen bir ibaredir. Emre itaat edilmiş ve Önder APO zehirlenmiştir. Başbuğ denilen adam belki de Büyükanıt’tan daha ateşli bir ‘zehirleme’ yanlısıdır. Bir kasabın haleti ruhiyesini yansıtmakta, askerden çok bir kasap gibi konuşmakta, komutanlığı kadavra istifleme ve mezar taşlarının sayısını çoğaltma biçiminde değerlendirmeye çalışmaktadır. Her açıklaması frengili yemişlerle yüklüdür. Elinden gelse Kürt insanının kellelerinden kaleler inşa edip surlar dikecek ve yaptıklarını tıpkı Sargon gibi kahramanlık diye anlatıp yazıtlara dökecek tıynettedir. Bu anlamda gelmiş geçmiş bütün komutanlar arasında insanlıktan yana en fukarası sayılabilir. Özetle BüyükanıtBaşbuğ ikilisi Önder APO’yu zehirlenmenin fiili anlamda en öndeki sorumlularıdır. Kürt halkı bu ikiliyi asla unutmamalıdır.

Kürt Halk Önderi’ni zehirlenmenin siyasi sorumlusu AKP Hükümeti ve onun başı olan ‘Katil Erdoğan’dır. Halkımızın asla unutmaması ve hafızasına kazınması gereken kişilerden biri de budur. Erdoğan ve şürekâsı Kürt sorununu Büyükanıt-Başbuğ ekibine karşı bir şantaj olarak kullanmaya çalışmış, hükümet etmekten iktidar olmaya yükselme karşılığında Kürt sorununun çözümünü tümüyle bu ekibe havale etmiştir. Temizlik ve hile bilmezlik anlamında Kürt saflığını iyi değerlendiren ‘Münafık Erdoğan’ halkımızın bir kesimini kandırarak, Kürdistan’dan yetmiş ‘puşt’u vekil diye seçtirip Mecliste ezici bir çoğunluk sağlamıştır. ‘Kırmızı Başlıklı Kız’ masalındaki hain kurt gibi başlangıçta dostluk maskesiyle halkımızın karşısına çıkan bu adam, istediğini elde ettikten sonra Kürtlere sivri dişlerini göstermiştir. Kürt sorununun çözümünü askere havale etmek, aynı anlamda İmralı sorununun askeri havale etmektir. Bu tersi asla kanıtlanamaz bir doğrudur. Erdoğan askere ‘Öcalan’a istediğinizi yapmakta serbestsiniz’ demiştir. Baykal öteden beri Öcalan’ın yok edilmesini talep etmekte ve İlker Başbuğ’un sivil giyinmiş kişiliğini yansıtmaktadır. Bahçeli, Önder APO’nun ‘derisinden ayakkabı’ yapılmasını isteyecek kadar insanlıktan çıkan kişileri içinde barındıran bir partinin lideridir. AKP’nin de bu tarzda olurunun aldıktan sonra, Büyükanıt-Başbuğ ekibinin artık hiçbir çılgınlıktan kaçınmayacağı açıktır. Zehirlenmenin kendisi bunun kanıtıdır.

Zehirciler harekete geçmeden önce Avrupa’nın sessiz desteğini de arkalarına almışlar; onun Kürt sorununu görmezlikten geleceği ve Kürt Özgürlük Hareketini ‘terörist’ olarak tanımlamaya devam edeceği güvencesinden hareketle zehirlerini daha rahat kusmuşlardır. Hem coğrafya hem de nüfus bakımından Amed’i bile geçemeyecek Kosova’yı bir devlet haline getirmeye çalışan Avrupa’nın, ‘dünyada bir devlete sahip olmayan en büyük halk’ olarak tanımladığı Kürtlerin kendi kimliklerini özgürce ifade etme hakkını bile gündemleştirmemesi, zehircilere muazzam bir güç ve cesaret vermiştir. Aynı Avrupa Kürtler üzerinde uygulanan kültürel soykırımı en azından frenlemeyi ifade eden anadilde eğitim talebine kulaklarını

tıkamış, böylece AB hukukuna ve birliğin ruhuna alçakça ihanet etmiş, bu yaklaşımıyla Kürt soykırımına arka çıkmıştır. PKK ve Önder APO'ya ilişkin resmi Türk tezlerini olduğu gibi benimsemiş; PKK'yi 'terör örgütü', Önder APO'yu ise 'otuz beş bin kişinin katili' olarak değerlendirmekten çekinmemiştir. Önder APO'nun İmralı cehenneminde çürütülmesine onay vermiş, böyle davranmakla zehirlemeye zemin hazırlamıştır. Bir Türk-Kürt barışını yakınlaştıracak gücü olduğu halde bu doğrultuda en küçük bir adım bile atmamış, kirlik çıkarlarının devamını Türk-Kürt savaşının sürüp gitmesinde görmüştür. Sonuç olarak eski Ortadoğu'da çocukların Tanrı Moloch'a kurban edilmesine benzer bir biçimde, Kürtleri kendi tanrısı olan 'Euro'ya kurban etmiştir. Kürt halkı bunu da asla unutmamalıdır. Çünkü unutmak ihanettir!

Türk Devleti CPT gibi bazı kurumların içinde tutulduğu koşullarda kısmi iyileştirmelere gitmesi önerilerine bile duraksamadan hayır karşılığını vermiştir, vermeye devam ediyor. Bunun nedenini de bir tek sözcükle özetliyor: "Teröristtir!" Avrupa bunu yutuyor, dünya bunu yutuyor. Kimse görülmemiş bir terörizmi kendisinin uyguladığını söylemiyor. Kürt'ü ve Kürdistan gerçeğini yok saymak terörizm olmuyor, Kürt kültürünü ortadan kaldırmak terörizm olmuyor. Tarihsel kültür hazinelerimizi suların dibine gömmek terörizm olmuyor. Eğitim çağına gelen milyonlarca Kürt çocuğunu asimilasyona uğratarak Türkleştirmek terörizm olmuyor. Ülkemizin, dağlarımızın, nehirlerimizin, kentlerimizin, köylerimizin, mezralarımızın, insanlarımızın isimlerini değiştirmek terörizm olmuyor. "Yirmi sekiz isyanlarını ezdik, sonuncusunu da ezeceğiz" demek terörizm olmuyor. Dört bir Kürt köyünü yerle bir edip insansızlaştırmak terörizm olmuyor. On bine yakın Kürt yurtseverinin faili meçhul cinayetlerle hayatını söndürmek terörizm olmuyor. "Asmayıp da besleyecek miyiz?" demek terörizm olmuyor. Barış isteyen kadınlar ve çocukların üzerine sırtlan sürüsü gibi atılıp kafa kol kırmak ve can almak terörizm olmuyor. "İçerde ve dışarıda son elemanlarını yok edene kadar operasyonlar sürecek" ulumaları terörizm olmuyor. Bunlar terörizm sayılmıyor, çünkü Kürt insanı insandan sayılmıyor. Kürt toplumu, üzerinde egemenliğini kurmuş devletlerin malı olarak görülüyor. Devlet kendi malı üzerinde istediği gibi tasarrufta bulunma hakkına sahiptir deniliyor.

Evet, devletçi sistemin gerçeği budur. Sistemin bu yaklaşımı karşısında hayal kırıklığına uğramak elbette doğru olmaz. Bu sistem Kürt'ün kimliksiz köleliğinin esas sorumlusudur. Bizi köle bile olamadığımız bir statüye mahkûm eden odur. İnsanlık bizdedir ve insanlık adına bu durumu değiştirmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla burada asıl sorgulamamız gereken kendi durumumuzdur. 4 Temmuz uyarısı ardından biz yapabileceklerimizin hepsini yaptık mı? Bu uyarıdan başlayıp Önderliğimizin zehirlendiğinin açığa çıktığı tarihe kadar geçen yıllar içinde, söz konusu uyarının ruhuna uygun davrandık mı? Zehirlenmenin sadece Önder APO'nun bedensel bütünlüğünü ve sağlığını tehdit etmediğini, ideolojik ve örgütsel varlığımızın da aynı tehditle karşı karşıya bulunduğunu bilerek, bunun tahripkâr etkilerini en aza indirmek için gerekli tedbirleri aldık mı? Bu türden gerçek bir zehirleme olan tasfiyeciprovokatif eğilimin, zayıflıkları ve zaafı ne olursa olsun, saflarımızdan onca insanı koparıp ihanete sürüklemesinin önüne geçemez miydik? En azından bunların sayısını çok daha alt bir sınıra çekemez miydik? Çok daha erkenden içine gireceğimiz bir aktif meşru savunma duruşuyla Önderliğimizi zehirlemeyi kafalarına koymuş olan iblisin frengili çocuklarına geri adım attıramaz mıydık?

Soruları daha da çoğaltabilir ve kendimizi çok daha derin bir sorgulamaya tabi tutabiliriz, tutmak zorundayız. Özgür yaşamakta kararlıysak, sorgulamamız bir an için değil her an için olmalıdır.

Kuşkusuz benzer soruları daha önce de kendimize sorduk. Duruşumuz ve durumumuzdaki yetersizliklerin neye yol açtığını, bizleri nasıl tahammülü imkânsız acı bir gerçeklikle yüz yüze getirdiğini gördük. Bu yüzden sırtını uluslararası devletçi sisteme dayayan Türk egemenlik sisteminin çılgınlıklarından önce bu yetersiz durumumuz ve duruşumuza "êdi bese!" dedik. Şimdi en azından doğru yolda olduğumuzu biliyor ve bu yoldaki özgürlük yürüyüşümüze artan bir tempoyla devam etme kararlılığımızı herkese göstermeye çalışıyoruz. Bu çerçevede Kürt toplumunun inkâr ve imha politikasıyla daha fazla zehirlenmesine artık yeter diyoruz. Bu zehirleme artık bitecek! Artık zehirlenerek başkalaşıma uğramak değil kendimiz olmak istiyoruz. Bunun için tüm gücümüzle Türkleşmeye hayır diyoruz. Baykal, Bahçeli ve Erdoğan gibi, Büyükanıt ve Başbuğ zehir tacirlerine sesleniyoruz: Biz daha anne demesini bile öğrenmeden ailelerinden kopartılıp devlet denetiminde büyütülerek sistemin has askeri yeniçeriler haline getirilecek çocuklardan müteşekkil bir topluluk değiliz. BİZ BİR HALKIZ! Şunu iyi bileceksiniz: Bundan böyle artık ne bizi kendi köleleriniz olarak yaşatacaksınız, ne de çocuklarımızı yeniçerileştireceksiniz. Bizim halk olarak yok oluşumuzu kendiniz için varlık gerekçesi yapmaya devam ederseniz, varlığınız hiçbir zaman güvencede olmayacaktır. Çünkü dirilişi gerçekleştiren bir halk ölmez. Bu durumda bitmesi gereken birileri varsa, o da biz değil siz olacaksınız. Bize mezar yapmak istediğiniz bir ülkenin size vatan olmasına ve mezarlarımız üzerinde

gölüp eğlenmenize asla izin vermeyeceğiz. Özgür kardeşler olarak bir arada ve aynı ülkenin toprakları üzerinde birlikte yaşamak için yaptığımız barış çağrısına hayır demeye devam ederseniz, sonuçta mutlaka siz kaybedersiniz.

Biliyorum, bu özgür yaşamak dışında var olmayı haram sayan bir halkın kararlılığıdır. Bir kişi dile getirir, ancak gerçekte milyonların çığıdır. Bu bizim özgürlük çığıdır, başkalarının devletçiliğine karşılık kökleri bizde olan insanlığın çığıdır. Biz Önder APO ile var olduk ve yine O'nunla özgürleşmiş bir halk olarak var olacağız. O hep bizdedir ve biz O'ndayız. Bizim Öcalan sevgimiz Öcalanlaştıran bir sevgidir. Biz bir'iz! Halil Cibran işte herkese bu gerçeğimizi duyuruyor:

“Ey çarmıha gerilen!

Sen benim kalbimde çarmıha gerildin.

Ellerine çakılan çiviler

Kalbimin duvarlarını parçaladı.

Ve yarın

Golgota'dan geçen bir yabancı

burada iki kişinin kanının aktığını

bilmeyecek. Onu yalnızca

tek bir kişinin kanı sanacak.”

15 Nisan 2008

ZİLAN'I DOĞRU ANLAMAK

Zilan (Zeynep Kınacı) yoldaş, o büyük tarihsel eylemine yönelmeden önce, Parti Önderliği'ne yazdığı mektubunda, "Yaşam iddiam çok büyük. Anamlı bir yaşamın ve büyük bir eylemin sahibi olmak istiyorum" diyordu. Bu sözlerde ifadesini bulan gerçeğin Onun eyleminin bütün içeriğine damgasını vurduğu kesindir. Bu satırlarda, intihar eylemi adı verilen bir eyleme girişmeye hazır bir insanın ruh halini bulmak olanaksızdır. Zilan yoldaşın eyleminden habersiz biri bu satırları okuduğunda, bombalarla donattığı bedenini işgalci düşman birliğinin arasına dalıp patlamak üzere zamanla yarışan bir büyük devrimciyi asla kafasında canlandıramaz. Onu ölüme en uzak insan olarak tasarlar ve bunda yanılmış da olmaz.

Gerçekten de burada bambaşka bir ruh hali içinde bulunan ve tepeden tırnağa yaşam kesilmiş gencecik bir insan var. Dopdolu geçirdiği üniversite yıllarını başarıyla geride bırakmış bir genç kız düşünün: Öğretmenleri ve okul arkadaşlarının takdirini kazanmış çalışkan bir öğrenci olmasının karşılığını okul birincisi gelerek almış; tören kalabalığı önünde dekanın elinden diplomasını aldıktan sonra, seyircilere ve öğrenci arkadaşlarına adeta geleceğe ilişkin yaşam projesini açıklıyor. Bilinçliliğine ve emek-yoğun çabalarının üretken sonucuna bakarak, başaracağından emin, coşku ve inanç dolu bir genç kızın

yaşam kokan tablosunu çiziyor. Önünde belki zorlu yıllar var. Ama O, yaşamı sürekli bir mücadele olarak bellemiştir ve bu kavgadan zaferle çıkacağını bilerek konuşuyor. Zilan yoldaşın görkemli ruh hali gerçekten böyledir. O, TC'yi derinden sarsan eylemine hazırlanırken, ebedi yaşam yolculuğuna çıktığını çok iyi biliyor. Zamana başarı ve zafer sıdırmakta iddialıdır; zamanı müthiş bir yoğunluk halinde yaşıyor ve değeriendiriyor; sözlerinde büyük irade ve güç fıskırıyor.

Yaşama karşı takınılan tutum, hele bir de yaşama kasteden çılgın soykırım uygulaması altında bir tükeniş durumu söz konusuysa, bir devrimcinin en belirgin özelliğini oluşturuyor. Yaşama saygı duymak ve hakkını vermek şarttır; bu olmaksızın varlığını insanlığın özgürlüğüne adanmış bir devrimci olunamıyor. Mevcut yaşam biçimini sorgulamak, soysuzlaştırılmış ve tümüyle çirkinlikten ibaret bir yaşam veya yaşam dışı durum karşısında zapt edilmez bir öfke duymak, buradan insanın gerçek doğasıyla uyum halindeki bir yaşam uğruna başarılı bir savaşıım verme sonucunu çıkarmak ve böylesi bir yaşamı kendi kişiliğinde gerçekleştirmek, bir devrimcinin en temel varlık gerekçesi oluyor. Zilan yoldaşın kişiliğinde bu durum çok nettir. Tanrısal nitelikteki yaşama tutkulu bağlılık, Onun sözlerine olduğı kadar eylemine de çok güçlü bir biçimde yansıyor. Bunun içindir ki, büyük yaşam manifestosu özelliğı taşıyan mektubuna son noktayı koyduğunda bile, "Yaşamı ve insanları çok sevdiğim için bu eylemi gerçekleştirmek istiyorum" diyor.

Zilan yoldaşın eylemi, özgürlük, eşitlik ve adalet temeli üzerinde yükselen yeni yaşama çağırısıdır. Denilebilir ki, bu eylemin içinde hiç bulunmayan ve aranmaması gereken şey ölümdür. Bir örneğine daha tanık olunması olanaksız zalim bir sömürgeci egemenliğe karşı savaşıyan bir halkın ölüm kalım mücadelesinde en yaşamsal görevi başarmaya çalışın ve başaran biri için 'öldü' diyebilir miyiz? Onun eylemine intihar eylemi adını vermemiz doğru olabilir mi? Bu halkın bağımsızlık ve özgürlük davasına en büyük gücü katan ve zaferi kesinleştirecek ölçüde katkıda bulunan bir devrimci için acaba ölüm nasıl bir şeydir? Bir düşünür, "Eğer ölümün ruhunu gerçekten kavrayabilmek istiyorsanız, kalbinizi tam anlamıyla hayatın gövdesine açın" diyor. Zilan yoldaşın yüreğini tam anlamıyla gerçek ve en yüce bir yaşamın gövdesine açmadığını kim iddia edebilir? O, biraz da yaşamın kendisi sayılacak kadar yaşam dolu bir eşsiz insan, adeta yaşama hükmeden bir tanrıcadır; insanın doğasına yaraşıır bir yaşamın soylu koruyucu ve kollayıcı gücüdür; kutup yıldızı gibi, herkesi kendine çağırın yolu gösteriyor; herkesi kutsal özgürlük yürüyüşüne davet ediyor.

Yaşamın anlamını kavramaktan aciz olanların ve yaşamdan nefret edenlerin, büyük eyleme kalkışmak için hiçbir gerekçeleri yoktur. Böylesi kimseler için yaşam bir yüküttür ve bunlar bir an önce bu yükten kurtulmak isterler. İntihar, aslında yük saydıkları yaşamdan kurtulmak için çırpınan kimselerin bulduklarına inandıkları tipik bir çözüm yoludur. Ancak yaşamı, insanları ve doğayı sevmek, kişiyi büyük eylemin sahibi olmaya götürebilir. Kendisini tüm insanlıktan sorumlu tutan bütün büyük devrimcilerin gerçekliği budur. Zilan yoldaşın ardılı olduğunu söylediğı büyük devrimcilerde de yaşam karşısında aynı kararlı tutumu görmek zor değildir. Burada hemen Apocu Hareketin soy damarlarından biri olan Kemal Pir yoldaşın sözleri akla geliyor. Kemal yoldaş da bedenini eriterek sürdürdüğü ve zaferle taçlandığı o büyük 14 Temmuz eylemi sırasında "Biz yaşamı uğruna ölünecek kadar seviyoruz" diye haykırıyordu. Onun bu haykırışı Zilan yoldaşın anlamlı sözleriyle tamamen çakışıyor. Bunun bir rastlantı olmadığı açıktır. Büyük devrimcilerin dili ortaktır ve bu da özgürlük dilidir. Zilan yoldaş her şeyiyle görkemli o özgürlük dilini konuşuyor. Özgürlük dili sorumluluğunu sevinç içinde gerçekleştirmenin dilidir; beynini ve yüreğini birleştirmenin dilidir.

Zilan yoldaşın düşüncesi ve eyleminde 'anamlı bir yaşam' gerçeğinin bu ölçüde çarpıcı bir biçimde kendisini ortaya koymasının ülke, ulus ve insan gerçeğimizle kopmaz bağı bulunmaktadır. Kuşkusuz Zilan yoldaş Kürt halkının bağrından çıktı ve bu halkın tarihinden süzölüp gelmiş, ancak dışa yansımayacak kadar derinliklerde bir yerde saklı kalmış en olumlu özelliklerini gün yüzüne çıkarıp temsil ediyor. Halkına son derece bağlıdır; onun henüz istediğı gibi konuşturamadığı güzelliklerinin temsilcisi ve yüksek sesle dillendiremediğı özelemlerinin tercümanı olarak tarihteki yerini alıyor. O halkın yüreğinin dili olmalarını istediğı yoldaşları adına tüm dünyaya haykırıyor: "Barışa, kardeşliğe, sevgiye, insana, doğaya ve yaşama en çok sevgi dolu olan biziz. Bu sevgidir bizi savaşıa zorlayan. Ölmek ve öldürmek istemiyoruz" diyor. Hemen ardından, "Ama özgürlüğümüzü kazanmamızın da başka yolu yoktur" diye ekliyor. Kaldı ki kendisi sadece Kürt halkının da değil, tüm insanlığın yüreğinin dili olmuştur; insanlığa görevlerini hatırlatıyor. İnkâr ve imha sistemine dayanan TC devletinin Kürt halkının kaderi haline getirmek istediğı zulüm, kan ve gözyaşı politikasına karşı tüm insanlığı tutum belirlemeye çağırıyor. "Susmak en büyük suçtu işlemektir. Eğer gözlerinizin önünde akan bu kanı görüyor ve sessiz kalıyorsanız, en büyük suçlu sizlersiniz" diye uyarıda bulunuyor. Bir bütün olan insanlığın en kadim parçası insanlık dışı yöntemlerle tarihten silinmek istenirken, insanlığın suskun kalmasını kesinlikle kabul etmiyor. Şairin söylediğı gibi "Kör olma da gör beni" diyor.

Zilan yoldaş, Kürt halkını PKK önderliğinde yükselen diriliş mücadelesi öncesindeki gerçekliğine de parmak basıyor ve onu "bir bütün olarak ulusal yok oluş sürecini yaşayan, soysuzlaşmanın eşiğine getirilen", "ulusal değerlerini, beynini, ruhunu, öz kimliğini düşmana kaptıran bir halk" olarak tanımlıyor. Daha da ileri gidiyor; "sadece kimliği değil, beyni de egemenler adına çalışan, ona hizmet eden, onun için savaşan ve giderek hayvanlaşmanın eşiğine getirilen ve emperyalizmin de hizmetine sunulan" bir halk gerçekliğinden söz ediyor. "Yurtseverlik rolünden uzak, düşmana tabi, vatansız, tarihi egemenler tarafından yok edilen, gerçek aydınlarını istenilen düzeyde çıkaramayan yitip bir ülke ve halk gerçekliği" ile yüz yüze bulunduğumuzu belirtiyor. PKK'nin öncülük ettiği mücadelesiyle böyle bir halkı tarihte ilk defa yücelterek hak ettiği yere getirdiğini söylüyor. Bunun mucize türünden bir gelişme olduğunu çok iyi biliyor. Bu mucizeyi gerçekleştiren tarzın sahibi olan Önderliği en iyi anlayan bir konuma ulaşmıştır ve zaten Önder Apo'ya hitap ediyor. Kullandığı sözcükler yüreğinden sökün edip akarcasına sevgi yüklüdür. "Bizler sizin bitmez tükenmez emek ve çabalarınıza karşılık canımızı bile versek yeterli değildir. Keşke canımızdan başka verecek şeylerimiz olsaydı" diyerek, Önderliğe ve bileşkesi olduğu değerlere en soylu bağlılık biçimini sergiliyor.

Kuşkusuz bu değerlendirmeler çok büyük bir önem ve değer taşıyor. Çünkü bu sözler sıradan bir insanın ağzından çıkmıyor veya insanla ilgili herhangi bir gözlemcinin eliyle beyaz kâğıda dökülmüyor. Tahripkâr bir sömürgeci egemenlik altında yaşayan halkın özgürlük isteminin yüce ifadesi olmuş ve bunu görkemli eylemiyle kanıtlamış eşsiz bir militan tarafından dillendiriliyor. Bu kadar kesin ve çarpıcı değerlendirmelerin sahibi olan Zilan yoldaş, büyüleyici bir yaşamın temsilcisi ve sözcüsü olarak, değiştirilmesi gereken acı ve utanç verici bir gerçekliği gözlerimizin önüne seriyor. Kişiyi büyüten şey, kendi davasının tartışılmaz kutsallığı kadar, değiştirmek üzere yola çıktığı objektif gerçekliğin korkunç zorlukları olduğuna kuşku yoktur. Bu büyük devrim şehidine bağlılık, bu sözlerin dile getirdiği gerçekliğin doğru kavranmasını ve tutarlı bir cevap haline gelmesini gerektiriyor.

Soykırım sözcüğünü sıkça kullanıyoruz. Ama içeriğindeki acı dolu gerçeği bilerek ve tüm dehşetiyle hissederek bu sözcüğü kullandığımız söylenemez. Hele ruhsal planda ve duygu boyutunda bu sözcüğün dehşetengiz içeriğinden çok fazla etkilendiğimizi iddia edemeyiz. Kimi zaman da aynı sözcük bizde esas olarak Hitler rejiminin yaptığı soykırımları çağrıştırıyor. Veya kardeş halkların, Ermeniler ve Süryanilerin uğradığı mezalimi anımsıyoruz. Gaz odalarına doldurulan insanların sistematik bir kırım planı çerçevesinde gaddarca ortadan kaldırılması aklımıza geliyor. "Etnik bir topluluğun sistematik bir biçimde yok edilmesi" olarak tanımlanan soykırım, çoğunlukla fiziksel imha girişimlerini akla getiriyor. Soykırım suçuyla itham edilen Türk egemenleri, bu sözcüğün önüne bir "sözde" sözcüğünü eklemeyi çok severler. Belki ağır gelecek, ancak bizim de Kürt halkına karşı yapılan soykırım uygulaması karşısındaki duruşumuz biraz "sözde" kalıyor. Ne var ki bu soykırım uygulamasının kesintisiz devam etmekte olduğunu düşünürsek, bunun hiç de haksız bir yargı olmadığını kabul etmekte zorlanmayacağız.

Ne soykırıma ilişkin bilgimizin, ne de ruhsal tepkilerimizin Türk egemenlerinin soykırım pratiğini izah etmeye yetebildiğini kesinlikle söyleyemeyiz. Deneyimli bir gazeteci, duyarlı bir belge yazarı ve romancı olan Eduardo Galeano, belki de Latin Amerika örneğinde yerli halkların yok ediliş olgusunu yakından tanımış olmasının sağladığı bilinçle soykırım olgusunu son derece çarpıcı sözcüklerle ortaya koyuyor. "Soykırım planı: önce otu biçmek, hala canlı olan son bitkiye kadar her şeyi kökünden sökmek. Toprağı tuzla sulamak... Sonra otun belleğini öldürmek. Bilinçleri sömürgeleştirmek için onları yok etmek; yok etmek için, geçmişlerini boşaltmak. Bölgedeki tüm sessiz tanıkları, hapishaneleri, mezarlıkları ortadan kaldırmak. Anımsamak yasaktır." Burada plan düzeyinde ele alınan soykırımın Kürdistan'da neredeyse harfiyen ve hiç sapmaksızın hayata geçirildiği rahatlıkla belirtilebilir. "Otun belleğini öldürmek. Bilinçleri sömürgeleştirmek için onları yok etmek; yok etmek için, geçmişlerini boşaltmak", Kürdistan gerçeğinde en yıkıcı soykırım uygulamasını ifade ediyor. Zilan yoldaşın kişiliği ve eylemi, böyle bir soykırım uygulamasına karşı yaşamı savunma ve zafere götürmenin adı oluyor.

Önder APO yaptığı çözümlemelerinden birinde, "en bozulmuş neslin en basit fiziksel üreticileri" diye bir tanımlamada bulunuyor. Buradaki tanımlamada Kürt erkeği gerçekte en bozulmuş nesli anlatırken, kadın da bu erkeğin neslini sürdürmesini sağlayacak basit üretici olarak ortaya çıkıyor. Sınırlı bir gözlem bile bu neslin yapısını anlamamıza yetecektir: Bozulmuş nesil yaşamın anlamından habersizdir; vatansız, kimliksiz, özgürlüksüz, tarihten habersiz, donmuş bir yürek ve silinmiş bir bellekle toprağın üstünde gezinebildiğinde buna 'yaşamak' diyebiliyor. En rahatsız edici ve tiksindirici koşullarda kendini en pespaye rahatlığın pamuktan ellerine ve tenekeden yüreğine terk edebiliyor. Kimlik olmayınca ve kimliksizlik sorun yapılmayınca, doğal olarak gururdan da söz edilemiyor. Tarih bilinci ve ulusal bilinç yok olunca, ulusal gurur da yitip gidiyor ve ne yazık ki bu durumda utanç duygusunun yaşanması mümkün olmuyor. Doğru ile yanlış, iyi ile kötüyü, güzel ile

çirkini ayırt etme yetisini yitirmiş kimsede vicdan yoktur. Vicdan olmayınca, kişi ne utancı ne de gururu yaşayabiliyor. Gerçekte ise böylesi bir tip insan olarak hiç yaşamıyor.

Başka yerde de üzerinde duruldu: Tehcir, yani göçertme, Kürdistan'da uygulanan soykırım pratiğinin önemli unsurlarından biridir ve mevcut durumda düşman tarafından hala ısrarla sürdürülüyor. 'Kök kazıma'nın bir türü de işte budur. Sürgün; topraktan kopartmak, yaşamın üzerinde yeşerdiği zeminden söküp çıkarmak ve köksüzlüğe mahkûm etmek demektir. Vatan sürgünü olan aynı zamanda insani değerlerin ve yaşamın da sürgünü durumuna düşürülüyor. Bu ikili sürgün olgusu, Kürdistan'da uygulanan Türk soykırımının en belirgin özelliğini oluşturuyor. Böylesi bir soykırım sürecine alınmış insanda ölümün nerede başladığı ve yaşamın nerede sona erdiği tamamen birbirine karışıyor. En sıradan bir doğal fiziksel ölümün bile bir anlamı vardır. Fiziksel açıdan bakıldığında, her doğum aynı zamanda bir bakıma bir ölüm yolculuğudur. Ancak burada söz konusu olan en anlamsız bir ölüm biçimine mahkûm edilmiş olmaktır. Buna kölece yaşam demek bile zordur. Değerli bilim adamı İsmail Beşikçi'nin "Kürdistan sömürge bile değildir" sözleri, Kürt'ün köle bile olmadığı gerçeğiyle aynı anlama geliyor. Kürt insanı, bir kölenin sahip olduğu yaşam düzeyinin de gerisinde, bir örneği daha zor bulunur bir yaşam biçiminin tutsağıdır. En korkunç olanı ise, bu insanın tutsak olduğunu bile bilmemesidir. "Her gerçek ahlaki edim bilinçle düzenlenmiştir. Gerçek anlamda ahlaklı kişiler bilinçli kişilerdir." Bilmeden yaşamak hayatın posasını yaşamaktır, ahlaksız ve vicdansız olmaya rıza göstermektir.

"En bozulmuş nesil", kuşkusuz yaşayıp yaşamadığı belirsiz bir kendinden habersiz insanlar topluluğudur; özellikle bu topluluğun erkeğidir. Erkek denilince, aslında hemen akla iktidarın gelmesi gerekiyor. Çünkü hiyerarşik devletçi topluma geçişle birlikte yaşanan tarih, esas olarak erkeğin egemenliğini anlatıyor. Her sınıflı toplumun egemen gücü erkektir. Egemenlik kurmak ya da iktidar olmak, kuşkusuz sadece kadın üzerindeki egemenlikle sınırlı değildir. Elbette egemenliğin bir sınıfsal boyutu da var. Ancak egemen sınıf, esasta erkek egemenliği ile aynı anlama sahiptir. Egemen sınıf içindeki kadının egemen olduğunu söylemek de oldukça zordur.

Sınıflı toplum gerçeği, erkek egemen toplum gerçeğidir. Erkek denilince, akla iktidarın gelmesi de zaten bu yüzdendir.

Oysa Kürdistan gerçeğinde bu genel doğrunun pratik geçerliliği kalmamıştır. Kürt erkeği düşman tarafından korkunç bir biçimde güçten düşürülmüş, iğdiş edilip iktidarsızlaştırılmıştır. Bütün iktidar mevzilerinden kovulan Kürt erkeği, Önder Apo'nun deyişiyle 'karılaştırılmış erkek'tir. İktidar gerçeği muktedir olmayı, kuvvet ve kudret sahibi haline gelmeyi gerektirir. Oysa en değme Kürt erkeği bile, sıradan bir düşman askeri karşısında çaresizdir. Özellikle ülkemizin ulusal diriliş ve direniş tarihi öncesindeki erkeğin durumu tamı tamamina budur. Bu iktidarsız erkeğin kendini iktidar yapabileceğine inandığı tek bir alan kalmıştır: Bu da ailedir. İktidarsız erkek, aile içinde kadın ve çocuklar üzerinde en çarpık bir iktidar biçimine yönelmekte; böyle bir ortamda en iktidarsız haliyle iktidar olduğunu kanıtlamaya çalışmaktadır. Köle bile olmayan erkek ve böyle bir erkeğin kölesi bir kadın, Kürt'ün trajedisidir. Kürt'ün tükenişini böyle bir aile gerçeği ortamında görmek hiç de zor değildir. Bir özel mülkiyet kurumu olarak aile, genelde bir olumsuzluğu ifade etse de, Kürdistan somutunda Kürt'ün en büyük kördüğümüdür. Kürt'ün kaderi bu kördüğümün mutlaka çözülmesine bağlıdır. Kürt gerçeği bütün çıplaklığıyla görülmek ve köleliğin bile gerisinde seyreden statüsü anlaşılmak isteniyorsa, buradan yola çıkılması şarttır.

Kürt gerçeğinde ihanetin içselleşmesi ve ulusal ve toplumsal bünyeyi acımasızca kemiren kanserden beter bir hastalık haline gelmesi de yine bu gerçeklikle bağlantılıdır. Böylesi bir kurumun işlevi, en bozulmuş bir soyun sürdürülmesini sağlamaktan ibarettir. Tamamen içgüdüsel özellikler taşıyan bu soy sürdürme biçimi canlı doğanın her varlığında rahatlıkla görülebilir. Hayvanlar ve bitkiler âleminde de soy sürdürmeyi sağlayacak mekanizmalar vardır. Susuz arazideki kaktüs, çölün kurutucu özelliğine dayanabilmek için, gövdesinde ihtiyacını giderecek kadar suyu biriktirir. Çorak toprakta yetişen domates türü, toprağa kök salma olasılığını güçlendirmek için içinde bolca tohum çekirdeği barındırır. Çölde yaşayan deve, susuzluğa dayanıklı olmasını sağlayan bir mekanizmanın sahibidir. Bu konuda örnekler alabildiğine çoğaltılabilir. Kürt erkeğinin soy sürdürme tarzı da bir bakıma buna yakın bir düzeye indirgenmiştir. "Çok çocuk yapmak", bu tür soy sürdürme biçiminin en çirkin yolu olmaktadır. Gerçekte burada ulusal soy sürdürmenin esamisi bile okunmaz. Durum böyle olunca, sömürgeci egemenliğe hizmet edecek bir isimsiz köleler ordusu peydahlanmanın ötesine geçilemez.

Dolayısıyla Kürt kadını "en bozulmuş bir neslin en basit fiziksel üreticisi" konumundan çıkmadıkça, ulusal soy sürdürme düzeyini yakalamak imkânsızdır. Kadının özgürleşme yoluna girmesi ancak böyle bir konumdan tamamen kopmasıyla mümkün olabilir. Bu açıdan kadının kurtuluşu, ülkenin ve ulusun kurtuluşuyla özdeştir. Özgürleşen kadın; özgürleşen vatan, özgürleşen ulus ve özgürleşen erkektir. Zilan yoldaş kadının özgürleşmesinde ulaşılmaması gereken düzeyi temsil etmekte; bununla da kalmayarak, bu düzeyi yakalamanın emredici gücü olmaktadır. Mevcut gerçekliğin derin bilincine ulaşmadan

ve bununla birlikte zapt edilmez özgürlük tutkusu olmadan, böyle bir düzey asla yakalanamaz. Bunun tersi, hızla yaşamın tükenişine götüren en soysuz bir yaşama yol aldirmaktan başka bir sonuç veremez.

Kürdistan'da gelişen devrimin böyle bir zeminde yaşayan toplumun içinden gelen insanla ilerletilmesi zorunluluğu, kendi içinde ciddi zorluklar barındırmaktadır. Belleği oldukça zayıflatılmış ve bilinci sömürgeleştirilmiş birey, umut ve inanç katliamından geçtiği -beyaz soykırım budur- ve kendi gerçekliğine yabancılaştırıldığı için, kendi özüne dönüşü de sancılı olmaktadır. Zilan yoldaşın gerçekte bir öncü devrimciyi anlatan sözleriyle bireyin ölüm uykusundan uyandırılan halka öncülük yapabilmesi için, yüksek bir sorumluluk duygusu taşıması, derin öngörü sahibi olması, büyük cesaret ve fedakârlık sergilemesi kaçınılmazdır. Ancak burada birey, adeta daha başındayken çarpık büyüyen bir ağacın bir süre sonra artık düzeltilememesi gibi, kendi gerçek kökleri ve gövdesiyle bütünleşmekte zorlanmaktadır. Zayıflıklar kendisini sürekli geriye çekmekte, kendi zayıflığını güç kazanmanın gerekçesine dönüştürememektedir. Kuşkusuz insan bir ağaç değildir. İnsan sadece fiziksel değil, aynı zamanda iradi bir varlıktır. İnsandaki azim ve irade, taşı bile eritecek en güçlü silahtır; en inanılmaz olanı gerçekleştirebilir. Bu gerçeği en güçlü bir biçimde kavrayanlar kendilerini pratikte kanıtlamış olan büyük devrimcilerdir. Sema Yüce yoldaş bunlardan biridir. O, "PKKlilik ve PKK ruhu olduğu sürece güçsüz insan yoktur" demektedir. Doğru olan ve pratikte gerçekleşen şey işte budur.

PKK militanlığı, Kürdistan gibi sömürge bile olamayan bir ülkede, her şeyin üretici gücünden yoksun kılınmış bir toplumun bağrından kurtuluşun ve özgürlüğün büyük motor gücü olan özgür insanı ortaya çıkarmanın adıdır. PKK Önderliği'nin tarzı, bunu başarma tarzıdır. Bu tarz, dünyanın en düşürülmüş halkının bağrından insanlığın en seçkin öncü örneklerini ortaya çıkarmış ve tarihe mal etmiştir. Gerçek böyle olduğu halde gelişmemekten söz etmek veya 'yapamıyorum' demek, müthiş bir münkir, bir inkârcı olup çıkmak demektir. Kemal Pir ve Mazlum Doğan, Zilan ve Sema gibi özgürlük tanrıları ve tanrıcaları PKK'deki önderlik tarzının destansı eserleridir. Nitekim Zilan yoldaş Parti Önderliği'ne yazdığı mektubunda "Siz yaşamınızla bir halkı yeniden yarattınız. Bizler sizin eseriniz" demektedir. Onlar aynı zamanda bu tarzın büyük temsilcileri ve yetkin uygulayıcılarıdır. Onların anısına bağlılık, her şeyden önce bu tarza ulaşmak ve onu uygulamaktan geçmektedir.

Bu noktada PKK tarzına ulaşmadaki başarısızlığı izah etmeye çalışmak, yenilgili ve ölgün kişiliğine sevdalanmaya uyduruk gerekçeler hazırlamak demektir. Zilan yoldaş bu konudaki yanlış yaklaşımları da şiddetle mahkûm etmekte; "Sıkça tekrarlanan küçük-burjuva, köylülük, feodal anlayışların kişiliklerimizdeki yer etmişliği, düşmanın şekillendirmesi, özel savaşın etkileri ve buna benzer gerekçelere sığınarak (verilen) çeşitli özeleştirilerin bizi ilerletmediği açıklık kazanmıştır. Verilecek en iyi özeleştirinin doğru bir pratikten geçtiğine inanıyorum" demektedir. Yakamızı kurtarmaya çalıştığımız beladan şikâyet etmek, belaya teslim olmaktır. Bunun diğer adı, Önder Apo'nun şiddetle mahkûm ettiği Ezop dilidir. Ezop dili, yakınmanın dili olarak, egemeni yumuşamaya davet etmekte; onu kendi koşulları konusunda reform yapmaya çağırmakta ve böylece örtülü bir köleliğe razı olunacağı mesajını vermektedir. Soykırım içerikli bir sömürgecilik ve feodal parçalanmışlık, bu tür bir yaklaşımın üzerinde vücut bulduğu zemindir. Oysa devrimcilik iddiasıyla ortaya çıkmak ve devrimcileşmek, bu zemini ortadan kaldırmaya karar vermek demektir. Bu karara aykırı her türlü tutum ve davranış, özünde, soykırıma dayanan Türk sömürgeciliğinin "anımsamak ve intikam almaya yönelmek yasaktır" uyarısına uygun hareket etmekten farksızdır.

Çok kısa bir süre aktif mücadele ortamında yer aldığı halde, Zilan yoldaşın kendi kişiliğinde dev bir patlama yaratmasına ve büyümenin sınırlarını sonuna kadar zorlamasına karşılık, bizim durumumuz böyle değildir. Birçoğumuzda görülen şey, kendimiz açıkça itiraf etmesek bile, düşmanın bizi içine hapsettiği zırhı kendi dünyamız olarak benimsemek ve bu zırhın içinde hareketsizliği yaşamaktır. Zırhlı kişilik, düşmanın kendine giydirdiği zırhı parçalamadıkça ve bu zırhın dışına çıkmadıkça gelişme gösteremez. Kendisine giydirilen zırhın içinde kalmayı içine sindirebildiği sürece, kişinin hareketliliği zırhıyla birlikte olmak durumundadır. Böyle olunca, zırhlı kişilik, kaplumbağanın evini sırtında taşıması gibi kendi dünyasını sırtında taşıyacaktır. Bu ise eski dünyanın kendisidir, zırh düşmanın bireye içerdği düzen kişiliğidir. Bu kişilik, kişinin zindanıdır. Zindanda yaşadığını bilince çıkarıp onu yıkmayı hedeflemedikçe, özgürlük arayışına yönelmek olanaksızdır. Düzenin zorla giydirdiği zırhın içinde kalarak özgürlük istemek, ömür boyu hapis cezasına çarptırılmış bir tutsağın yaşadığı zindan koşullarını iyileştirmeye çalışmasından başka bir şey değildir.

Zindanda, aynı anlama gelmek üzere eski düzenin kişilik (ya da kişiliksizlik) zırhı içinde kalarak özgürlük istemenin politikanın dilindeki adı reformizmdir. Başka ülkeler ve halklar söz konusu olduğunda, reformculuğun ve reformcu tarzın belki bir anlamı olabilir. Ama Kürdistan koşullarında reformcu en azından içinden geçtiğimiz süreçte kişiyi götüreceği yer,

son tahlilde düşmana teslimiyet ve ihanettir. Çünkü inkâr ve imha sistemi, soykırım politikasını en aşağılık yöntemlerle hayata geçirmekten kesinlikle vazgeçmiş değildir ve halkımızı hala tarihin karanlıklarına gömmek istemektedir. Katilin kana susadığı ve tüm gücüyle öldürmek için yüklendiği bir ortamda yaşadığımız bir gerçekse, burada reformculuk denilen şey sadece katilden fazla incitmeden öldürmesini talep etmek olabilir. Kendi ayaklarıyla mezbahanın yolunu tutmuş koyunun kasabın bıçağı karşısındaki teslimiyetinden farksız olan bu tutumu kendine yakıştırmak suçtur. Böylesi halkların cellâdı bir rejim karşısında yapılması gereken şey, yaşama dört elle sarılmak ve bunun için de katilin cinayetlerine devam etmesinin önüne geçmektir. Bu da düşman karşısında başarı ve kesin zaferi getirecek tarzın yakalanmasıyla mümkündür.

Zırhlı kişilik esasta erkek kişiliğidir. Kadının Kürdistan'ın toplumsal yapısındaki yeri ve konumu, bu kişiliğin kendi zırhının dışına çıkmakta isteksiz davranmasının en önemli ve belki de başta gelen bir nedenidir. En çarpık iktidar tarzının, bir başka deyişle en iktidarsızın iktidarının uygulayıcısı olan bu kişilik, gerçekte kadının özgürlük ve eşitlik uğruna savaşımına değer biçmek ve olumlu karşılık vermekten uzaktır. 'Hiçbir şeye sahip olamayacak kadar her şeyden kopmuş' olan bu kişilik, kendisini de içten içe tüketen kadın üzerindeki iğrenç egemenlik biçiminden vazgeçmeye niyetsiz görünmekte veya en azından net bir tavrın sahibi olamamaktadır. Bütün yüce değerlerden kopartılmış ve düşmanın 'karılaştırdığı' bu erkek, 'tüm tarihin yenilgisinin en altta kalanı' olan kadının kocası olmakla bir şeye sahip olacağını sanmakta ve bundan kopmakla çok şeyler yitireceğine inanmaktadır. Önder Apo'nun dediği gibi, vicdansızlık ve çirkinlikle kendi kaderini bile değerlendirmekten kaçınması, aynı şekilde yaşamın tükenişine gelip dayandığı halde bundan büyük rahatsızlık duymaması, bir bakıma bir şeyler yitirme korkusunu yaşayan adamın tutumunu yansıtmaktadır. Kendini aldatma böyle yaşanmaktadır.

Kürt erkeğinin içinde bulunduğu bu düşkünlüğün belirtileri parti ortamındaki erkek kesimi arasında da bir ölçüde yansımaları bulmaktadır. Aynı anda iki ayrı tutumu birden yaşatma, yani bir yandan partiye karasevda türü bir bağlılık gösterirken, diğer yandan çok kısa bir süre sonra ihanetin en alçakça biçimlerine yönelme genellikle erkek pratiğinde karşımıza çıkan bir durum olmaktadır. Devrim ortamındaki kadının saflarından Şemdin tipi bir hainin çıkmaması bu bakımdan önemlidir. Kadın erkekten çok daha fazla parti ve devrim davasına bağlılık göstermektedir. Gerilla saflarındaki kadın, düşman çemberi içinden kurtulmanın imkânsızlığını fark ettiği anda topluca ve gözünü kırpmadan bombalarla kendini imha etmekten çekinmemekte; yaşamın bütün alanlarında en çarpıcı eylem biçimlerine rahatça yönelebilmektedir. Kadının daha büyük ve güçlü duygulara sahip olması ve özgürlük tutkusu, onu en çarpıcı eylemlerin sahibi yapmaktadır.

Peki, bu neden böyledir? Her şeyden önce, erkeğe oranla kadın özgürleşmeye daha büyük ihtiyaç duymaktadır. Özgürlüğe bu susamışlık, onda kendi bedenini ateşe vererek küllerinden yeniden doğma tutkusu doğurmakta ve bu tutkunun eyleme dökülmesini sağlamaktadır. İkincisi, kadının yitireceği hiçbir şey kalmamıştır; hatta yitirilecek hiçbir şeyi yoktur ve olmamıştır. Kadın devrimci mücadele içinde ve mücadeleyle kendi cinsini ve özgürlüğünü kazanmakta; geleceğin eşitlik ve özgürlük dünyası en çok kadının açık gözlerle rüyasını gördüğü bir ütopya özelliğini taşımaktadır. Üçüncüsü ve bir açıdan en önemlisi, mücadele ortamındaki erkeğin kendi cinsinin yaşadığı düşkünlüğe cevap olacak bir büyüklük ve yüceliğe yönelmede nispeten zayıflık sergilemesi kadını oldukça zorlamakta; onu en çarpıcı ve kişiyi derinden sarsacak eylemlere girişmek zorunda bırakmaktadır. Parti militanı bu gerçeği görmek ve kendi gerçeğini daha derinliğine sorgulayarak kadını zorlayan olumsuzluklarını hızla aşmak göreviyle karşı karşıyadır. Bunu yapmadığımız sürece Zilan, Zekiye, Ronahî, Bêrîvan, Sema ve daha başka özgürlük tanrıçalarına yoldaş diyebilme hakkına sahip olamayacağımız kesindir.

Kadın, aile ve mülkiyet gerçeği, sınıfsız toplum idealine doğru yürüyenler için en çok sorgulanması gereken gerçeklerdir. Kadının köleleşmesi, sınıflı toplumun da başlangıcıdır. Özel mülkiyet, devletin oluşum ve aile gerçeği birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Anaerkil özellikteki ilkel komünal toplumun geriletilmesi, kadının erkek tarafından mülk edinilmesini beraberinde getirmiştir. Kadının erk olduğu, buna karşılık baskıcı ve sömürücü olmadığı ilkel komünist toplum, ezilenler tarafından yüzyıllar boyunca yitirilmiş cennet olarak anılmıştır. Bundan sonra art arda gelen bütün sınıflı toplumlar, erkek-egemen toplumlar olmuşlardır. En son sınıflı toplum olan kapitalist toplumda kadın tipik bir metaa dönüştürülmüş; kadının çekim gücü bir reklâm aracı olarak değerlendirilmiştir.

Her türlü değeri ve bütün ilişkileri metalaştıran kapitalist toplumda, kadın her şeye rağmen bir üretim aracı konumundadır. Nitekim Komünist Manifesto'da bu gerçek çarpıcı bir biçimde dile getirilmektedir. Komünistlerin kadını ortaklaşmacılığa dahil etmek istedikleri iddiasına karşılık, Marks ve Engels, kadını bir mülk olarak değerlendirdiği için, üretim araçları üzerindeki mülkiyetin kamulaştırılacağını işiten kapitalistin bundan kadının da kamulaştırılacağı sonucunu çıkardığını belirtmektedirler. Kadın geliştirdiği mücadelesiyle bazı kazanımlar elde etse ve bazı mevziler kazansa da, günümüz dünyasının en gelişmiş toplumlarında bile erkek egemenliğini kökten sarsacak bir gelişmenin ortaya çıktığını

söylemek olanaksızdır. Reel sosyalist sistemin çöküşünde de kadının özgürlük ve eşitlik uğruna savaşıma kaldırılamamasının büyük payı vardır. Genel ilke düzeyinde kadının özgürleşme düzeyinin toplumun özgürlük düzeyini belirlediği ve kadının katılmadığı bir devrimci hareketin başarı kazanamayacağı söylene bile, bununla uyum içinde bir pratik sergilenememiştir.

PKK Hareketi, insanlığın en ezilen kesimini özgürlük ve demokrasi mücadelesine çeken bir harekettir. Hiç kuşkusuz, yücelme, en çok ezilmiş ve düşürülmüş olanın ihtiyacıdır. Kürdistan insanlığın en düşürülmüş parçası olan Kürt halkının yaşadığı bir ülkedir. PKK Hareketi bu halkın özgürlük isteminin ifadesi olmak için savaşılmaktadır ve bu savaşı zafere götürmekte kararlıdır. Kürdistan'ın içinde de kadın "tüm tarihin yenilgisinin en altta kalan" kitlesidir; en çok sömürülen ve baskıya maruz kalan kesimi meydana getirmektedir. Dolayısıyla en alttakinin erkekle özgürlük ve eşitlik düzeyini yakalaması gerçekleşmedikçe, toplumun gerçek özgürlük düzeyini zorlaması da düşünülemez. PKK bir özgürlük hareketidir ve bu karakterinden ötürü özgürlüğe en çok ihtiyacı olanların partisidir. Eğer özgürlüğe en çok ihtiyaç duyan kadınsa ve bunu da bizzat en çarpıcı eylem türleriyle kanıtlıyorsa, PKK'nin özünde kadınların ya da kadın cinsinin partisi olduğunu söylemek hiç yanlış olmayacaktır.

Şu çıplak gerçeğin asla göz ardı edilmemesi gerekir: En çok ezilip sömürülen ve özgürlüğe en uzak olan toplumsal kesimler örgütlenip güç olmadıkça, özgürlük ve eşitliği yakalayamaz veya genelleştiremez. Kadının gücü kendi örgütlülüğünden geçecektir. Bu örgütlülük pratik öncülük konumuyla birleştiğinde bugünün dünyasının görünümü de değişecek ve dünyamız insanın sevinç içinde kendisini gerçekleştirip yaşayabileceği bir yer halini alacaktır. Kadının öncülüğü ruhsal ve bedensel planda her türlü baskı ve sömürü biçimini ortadan kaldıracak biricik devrimci öncülük biçimidir. İnsanlığın cennet ideali de aslında böylesi bir öncü gücün yaratacağı toplumla özdeştir. Proletaryanın komünizm ütopyasının özü aslında budur.

Zilan yoldaşın anısına bağlılık, onun soylu ütopyasını günlük devrimci pratik içinde hayata geçirmekle yükümlü kadın ve erkek militanların bu gerçekler temelinde kendilerini her an yeniden yapmalarından geçmektedir. Zilan yoldaşın anısı bir özgürlük çağrısıdır; bu özgürlük çağrısı, aynı zamanda bir savaş ve zafer çağrısıdır. Bu çağrıya cevap olmayı tüm benlikleriyle gereken karşılığı vermek isteyenler, Önderliğe göre olmakla yükümlüdür. Başkan Apo'nun sözleriyle ifade edilecek olursa, önderliğe göre olabilmek, en büyük tanrıçalardan bugüne kadar olan bütün düşümlere cevap olmaktan geçer. Bu cevap olmayı başardığımızda, büyük bir gururla Zilan'a ve onunla birlikte özgürlük mücadelemizin diğer tanrıları ve tanrıçalarına yoldaş demek hakkına sahip olduğumuzu söyleyebiliriz.

ZAFERE GÖTÜREN YOL: ÖCALANCA DİRENMEK

Bugün ülkemizde özgür Kürtlüğü yok etme temelinde yürütülen kirli bir özel savaş ve buna karşı gelişen bir devrimci direniş mücadelesi yaşanıyor. İşbaşındaki özel savaş rejimi adeta bir şehvete dönüştürdüğü kan dökme tutkusunu toplumda da egemen kılmak için yoğun çaba harcıyor. Bu temelde ırkçı milliyetçiliği körükleyip Kürt düşmanlığını alabildiğine tırmandırıyor.

Kürt kurumları kapsamında görülen yasal kuruluşların binaları kundaklanıyor. Büyük kentlerde Kürt kökenli insanlara karşı linç eylemleri düzenleniyor. Kara ve yeşil faşizm ülke ve ulus olarak Türkiye'nin bütün olanaklarını seferber edip Özgürlük Hareketini boğmaya çalışıyor. Bu koşullarda Kürt düşmanlığı yapmaktan imtina eden ve Özgürlük Hareketini 'terörist' diye damgalayıp lanetlemeyenler 'vatan haini' ilan ediliyor. Dokuz yıldır bir tabutlukta yaşamaya mahkûm edilmesi yetmiyormuş gibi, Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan alçakça zehirleniyor; anlam olarak bitirilemediği için bu kez bedensel olarak tasfiye edilmek isteniyor.

Kısacası 'Çılgın Türk', özgür Kürt'ün üzerine kanlı şiddetini kusmakta sınır tanımıyor.

Üç yaşını doldurmamış çocukları bile şovenizme alet edip toplumu şiddet kullanmaya yönlendiren bu rejim, sadece kendi gücü ve olanaklarını kullanmakla yetinmiyor; Özgürlük Hareketimizi ezmek için bazen tehditler savurarak bazen

yalvararak adeta tüm dünyayı yardımına çağırıyor. Malezya'dan İspanya'ya, ABD'den İngiltere'ye, Avustralya'dan Mısır'a kadar çalmadık kapı bırakmıyor; PKK'yi 'terörist örgütler' listesine alması için herkese dayatmada bulunuyor. Tehdit ve şantaj yönteminin yanı sıra zaafalarına da hitap ederek Kürt işbirlikçiliğini kendi yedeğine almayı deniyor. Hatta en fazla da bunu başarması halinde sonuç alacağına inanıyor. İmha savaşında başvurduğu 'Truva atı' taktığının bir boyutunu bu yönlü çabalar oluşturuyor. Tarihte gelene ağam gidene pašam diyen, kendi aile ve aşiret çıkarları için halkın en kutsal değerlerini peşkeş çekmeye hazır Kürt işbirlikçilerini iyi tanıyan Türk özel savaş rejimi bugün de kaderini adeta bu kesimlere bağlamış bulunuyor.

İrkçı faşist rejimin kullanmaya çalıştığı en etkili silahlardan biri de ağır tahribata uğramış toplumsal zeminin olumsuz etkilerini aşamamış, bu yapısı yüzünden devrimle karşıdevrim arasında bir sıkışmayı yaşayan Kürt kişiliğinin zayıflığı oluşturuyor. 'Kaleyi içerden düşürme' taktığının ikinci boyutu da işte bu oluyor. Önder APO'nun deyişiyle, hayvanlaştıran bir rejim gerçeği olarak TC, sadece bireyleri değil, bir bütün olarak toplumu da temel insanlık değerlerinden uzaklaştırıyor; bireyi bir iskelete, mensubu olduğu halkı ise bir ayakta gezen ölümler topluluğuna çeviriyor. Kişilik öncelikle belli bir toplumsal zeminde şekilleniyor. Kişiliği şekillendirme, kişiye değer yükleyip onu potansiyel sahibi kılma ve potansiyelini dışa vurabileceği koşullarla buluşturmaktır. Oysa on yıllarca özüne yabancılaştırma hedefine kilitlenmiş bir inkâr ve imha sistemi altında yaşayan Kürt toplumu önemli ölçüde kendisi olmaktan çıktığı için, kendi bireyine de hiçbir şey veremiyor. Bu durumda kişilik tamamen potansiyelsiz kalıyor ve adeta bir boşluğu yaşıyor. Dolayısıyla Özgürlük Hareketi zemininde kişilik yeniden yaratılıyor ya da kişi kendini yeniden yaratma sorumluluğuyla karşı karşıya getiriliyor. Kişilikte oluşan bu boşluğu devrimci değerlerle doldurmak, daha başından beri Özgürlük Hareketinin en temel çabasını teşkil ediyor.

Temelde bir zayıflıkları kullanma savaşı olarak özel savaş, namlunun ucuna yerleştirdiği gücü saflarını dolduran insanların zaafı ve yetmezlikleriyle yenilgiye götürmek isteyen bir savaştır. İnsandaki zaaf ve zayıflıkların aslında bedensel değil düşünsel karakter taşıdığı iyi biliniyor. İnsandaki her zaaf ve zayıflık, öncelikle bir düşünsel ve duygusal zaaf ve zayıflıktır. Düşünsel ve duygusal zayıflık ve gerilik, kuşkusuz kişiliğin irade sahibi olmasını engellemede belirleyici olgulardır. Sadece özel savaşın değil, genel olarak savaşın amacının sonuçta kendi iradesini hasmına kabul ettirmek olduğu göz önüne getirildiğinde, iradeleşmenin önemi ve değerinin yanı sıra, bu insanlık dışı savaşın tehlikesi de kendiliğinden anlaşılır. Bu anlamda faşist özel savaş rejimi en çok da bu alanda yoğunlaşıp irade kırmaya çalışıyor; böylece kendisinde irade keskinliğini yaratamamış bireyi bu zaafıyla çözmeyi öngörüyor. Çokça denemesine karşılık sonuç alamamış görünse bile, yine de 'Pişmanlık Yasası'nı bir silah olarak kullanmakta ısrar ediyor. Bu çerçevede 'Eve Dönüş Yasası'nı yeniden gündemleştiriyor; PKK ile henüz bütünleşmediğini düşündüğü gerillaya yeni katılmış gençlere 'Eve dönüp ananızın dizi dibinde oturun' diyor.

Önder APO şahsında Kürt halkının özgürlük uğruna direnişini boğmak isteyen 15 Şubat komplosunun da yine Özgürlük Hareketinin yanı sıra, Kürt toplumu ve dostlarının zaafalarını kullandığı aşikârdır. Önderliğin kendisini esarete götüren trajedinin kaynağında yetersiz yoldaşlıkla sahte dostluğun yattığını belirtmesi de bu gerçeği doğruluyor. Ancak komplo başarisını sadece bu iki etkene bağlamak elbette doğru olmayacaktır. 'Neden kompo?' sorusuna verilecek yanıt, bizzat Önderliğin deyişiyle, "Kürt olgusundaki zayıflıklar ve sorunsalın ucuz hesaplara kurban edilebilecek özelliklere sahip olmasıdır." Ağacı içerden kemiren kurt örneği toplumun direniş gücünü tüketen Kürt egemen sınıflarının tarihsel işbirlikçi karakteri, Kürdistan'a egemen olan dış güçlerin ülke ve halk olarak bu alanı istedikleri biçimde kullanmalarına yol açmıştır. Kürdistan'da diledikleri gibi at koşturan bu güçler bunun için bir bedel ödeme durumuyla pek karşılaşmamışlardır. Sömürge hukukunun dahi uygulanmadığı bir ülke olan Kürdistan'da işgalcinin ve hainin yaptıkları yanına kâr kalmış, bunlardan hesap sorabilecek aydın bir güç ortaya çıkmamıştır. Sonuçta Kürdistan sömürge bile olamayan bir ülke, Kürt toplumu köle bile olamayan bir toplum derekesine düşmüştür. Önder APO'nun ve onun düşüncelerinin cisimleşmiş hali olarak PKK'nin ortaya çıktığı döneme kadar Kürdistan'ın ve Kürt toplumunun ürkütücü ve yürekleri sızlatan gerçeği bu olmuştur.

Bugün de Türk özel savaş rejiminin hala devam eden etkilerini değerlendirmeye çalıştığı tabiri caizse bu lanetli toplum gerçeğini Önder APO Atina Savunması'nda şu cümlelerle tanımlamaktadır:

"Çok acı da olsa söylemek durumundayım ki, kerhane işletmesinde patron, bekçi ve kullanılan kullar ilişkisinde bir ticaret ve yaşam mantığı vardır. Herkes az çok ne yaptığını bilir. Bunlar kader felsefesine derinden boyun eğerek, gereken neyse düzeni öyle sürdürüp giderler. Kürdistan ve içindeki Kürt toplumsal olgusu o hale getirilmiştir ki, kırk haramilerin soygun düzeninden bile daha geri insanlık dışı uygulamalara sahne olmuştur. Ne doğru dürüst hesap alanı ne de soranı vardır. En başta kendine karşı katmerli ihaneti ve yabancılaşmayı yaşayan sözde Kürt bireyi, üstteki işbirlikçisinden en

diptekine kadar kendi öz varlığına karşı ya kara cahil, ya ukala-lafazan, ya da çok bilinçli hain durumundadır. Bir tavuk ve köpek için adam vurur; ama tarihin artık kanıtlanmış ilk büyük insanlık devrimi olan ‘neolitik devrimi’ gerçekleştiren kültürün toplumsal dokusunun ayakta kalan en eski halkı olduğu halde, en azından on beş bin yıllık biçimlenen kültürel varlığa sahip çıkmaya, bunun için bir damla ter dökmeye yanaşmaz. Ucubelik, ironi buradadır. Tüm lanetlilik, zorbalık, yalan ve gerilik bu gerçeklikte gizlidir.”

PKK’nin ortaya çıkışıyla ülkemize damgasını vuran bu insanlık dışı tablonun değiştiği, zalim ve haksızdan hesap sormayı asli görevi sayan PKK’nin mucizevî bir biçimde Kürt halkını ayağa kaldırıp bu tabloyu büyük ölçüde değiştirdiği söylenebilir. Kürt’ün diriliş eylemi olarak Önderlik çıkışının Kürdistan’da ‘bir özgürlük hareketi olma’ olanaklarını ortaya çıkardığı ve bunun da yukarıda özellikleri ortaya konulan tabloyu tepeden tırnağa sarstığı kesindir. Önder APO’nun ve başında bulunduğu PKK Hareketinin yalnızca Kürdistan’ı fiili olarak yöneten sömürgeci devletlerin değil, neredeyse bir bütün olarak egemen dünya sisteminin boy hedefi olması da bu nedenledir. Kaldı ki, dünya dengelerinin kurulduğu 20. yüzyılın başında Kürdistan’ı bölüp parçalayan ve yakın dönemde ABD’nin müdahale ettiği Ortadoğu’daki statükoyu tesis eden kapitalist Batı sistemidir. Bu anlamda Kürdistan’ı bir uluslararası sömürge olarak tanımlamak yerindedir. Dünyamızda bu özellikleri taşıyan başka bir sömürge ülke bulmak zordur. Dolayısıyla Kürdistan sadece dört sömürgeci devlet tarafından değil, bünyesindeki her devletin üzerinde çağdaş bir harami gibi davrandığı kapitalist dünya sistemi tarafından yönetilmektedir.

İmparator Bush’un bir eyalet valisi muamelesi yaptığı Erdoğan’la görüşmesinde, “PKK Birleşik Devletler, Türkiye ve Irak’ın ortak düşmanıdır” biçimindeki açıklaması da özünde Kürdistan’ın bu uluslararası sömürge statüsünü koruma kararlılığını ifade ediyor. Aynı şekilde Joost Lagendijk, PKK’nin eylemlerini şiddetle kınadığını belirtir ve DTP yöneticilerini PKK’ye karşı net bir tavır almaya davet ederken, sadece evlilik yoluyla Türklerle akrabalık bağı kurmuş biri olarak konuşmuyor; tıpkı Olli Rehn gibi o da AB’nin Kürtlere karşı tutumunu dillendiriyor. Yani AB de tıpkı ABD gibi Kürt Özgürlük Hareketini ezsin diye Türk özel savaş rejimine sınırsız ve koşulsuz destek sunuyor. Öyle ki, genelde küresel kapitalizm özelde de kapitalist Avrupa, Marks’ın bir zamanlar “Avrupa üzerinde bir heyula dolaşüyor: Komünizm heyulası!” dediği duruma benzer bir durumla karşı karşıya bulunuyormuş gibi davranıyor. Ancak bu kez kapitalizmi dehşete düşüren heyulanın yerinde komünizm değil, Kürt Özgürlük Hareketi oturuyor. Hayalet geçmişten gelen, geçmişin ruhunu taşıyan, bu ruhla ete kemiğe bürünüp bedenleşen, bu haliyle bugünün egemen sistemini hesap vermeye zorlayan ve onun varlığını tehdit eden bir gerçekliği anlatıyor. PKK Hareketi, gerçekten de insansal var oluşu esas alan egemen sistem dışı bir sistemin temsilcisi olarak, yalana dayalı bir sistem olan hiyerarşik ve devletçi sistemin temellerine saldırıyor. Bu yüzden de tüm sistemin kendisi için onurlandırıcı anlamı olan düşmanlığını kazanıyor.

Hiyerarşik ve devletçi sistem, şiddet kullanımı üzerinde vücut bulan bir sistemdir. Devletin kendisinin bir ‘zor tekeli’ olması da sistemin temel karakterinin bu olduğunu gözler önüne seriyor. Tanımında birlik sağlanamadığı iddia edilen ‘terör’ belası, gerçekte sistemin bu karakteristik özelliğinin belli koşullarda yoğunlaşmış haline denk düşüyor. Başka bir deyişle ‘terör’ de tıpkı şiddet gibi sistemin özünde var olan bir olgudur. Sistemin etki alanının dışına çıkmamış kimi örgütler ve kişilerin bazen uyguladıkları örgütsel ve bireysel terör de aslında devlet terörünün uzantısı olarak gelişme gösteriyor. Bu durum, Beyaz Avrupalı tarafından işgal edilen Amerika’da, saldırıya uğramış bazı kabile topluluklarının sömürgeci saldırganları taklit edip, yakaladıkları beyazların kafa derilerini yüzmelerine benziyor. Dolayısıyla günümüzde çokça kınanan devlet dışı terör de devlet terörünün bir ürünüdür; sistemin kendisi bir bakıma bu tür güçlere terör dersi veren bir eğitmen konumundadır. Sistem bazen dolaysız, çoğu zaman da dolaylı olarak bu tür terörü besleyip büyütüyor. Bu anlamda terörü genelde devletçi ve özelde kapitalist uygarlık sisteminin nesebi gayri sahih çocuğu olarak tanımlamak, kesinlikle bir doğruya parmak basmaktır.

Devletçi sistem şiddeti sadece belli dönemlerde ya da bir direnişle karşılaştığı zaman uygulamıyor. Tersine, sistemin her eylemi şiddet içeriyor. Daha doğrusu devletçi sistem genelleştiği ve toplumda kendisini içselleştirdiği ölçüde şiddeti de yaşamın her alanına yayıyor. Önder APO’nun dediği gibi, salt şiddet kullanımına dayanarak bir hayvanı ağılda tutmak bile zordur. Şiddetin toplumdaki etkisi geçicidir; sistemin kalıcılığını sağlayan esas itibarıyla inançtır. Yine de bu durum şiddetin devletçi sistem içindeki yerini ve rolünü azaltmaz; bu sistemin şiddet tekeli elinde bulundurduğu gerçeğine gölge düşürmez. Şiddetin her biçimini en yoğun ve yaygın bir biçimde uygulayan sistem ise kapitalist sistemdir. Savaşlarda soykırım düzeyine varan bir şiddetin uygulanması, insanlığın ensesine atom bombası silahının dayatılması, doğanın en ağır biçimde tahrip edilmesi, tüm canlı türlerini etkileyecek ölçüde atmosfer ve hidrosferde ortaya çıkan sorunlar sistemin bu acımasız şiddetinin göstergeleridir.

Sistemin bu saldırgan özelliğinden hareketle şiddeti insanın saldırgan doğasıyla izah etmek elbette doğru değildir. Saldırganlık doğada da var olsa bile, burada esas olan varlıkların doğal oluşum yasalarıdır. “Gerçekten doğal toplumdaki gibi olmasa da, her doğal olgunun bir özneliği -içinde hareket ettiği yasası, anlam düzeyi-” bulunmaktadır. Dışardan bir müdahaleyle karşılaşmadığı müddetçe, her doğal olgu var oluşunun anlamına uygun olarak gelişimini sürdürür. Dışardan müdahale bu doğal akışın önünü kesmeye çalışırken, gelişimini sürdürmek isteyen olgu ise kendi varlığının anlamını korumak üzere direnişe geçer. Meşru savunma bu temelde vücut bulur. Bu anlamda meşru savunma temel bir doğa yasasıdır. Bu çerçevede tek bir kişinin bile bütün dünyaya karşı başarılı bir meşru savunma yapabileceğine inandığını belirten Önder APO, “Burada geçerli olan, karşı güçlerin fiziki ağırlığı değil, gelişimin özündeki yasadır” demektedir. Kuşkusuz doğada sapmalar her zaman ortaya çıkar, buna rağmen yine de sapmalar esas haline getirilemez. Yine Önderliğin dediği gibi, “Çevresini esas almayan hiçbir oluş yoktur. Kısa süreli sapmalar da akışla birlikte yeni iç ve dış koşullar altında süreçle bütünleşir; aksi halde tümüyle sistem dışı kalarak var oluşlarını yitirirler.” Bu çerçevede direnme gerçeğinin doğadaki hemen her olgunun özneliğiyle bağını kurmak hiç de zor olmasa gerekir. Direnmek, kendi özneliğiyle uyum içinde olmak ve kendi var oluşunun anlamını korumak demektir. PKK mücadelesinde simgeleşen ‘Direnmek Yaşamaktır’ şiarının anlamı da budur.

Toplumsallık insan türünün varlık koşuludur. Yani bir sapma durumunu yaşamadığı müddetçe, insan toplumu komünal var oluş ilkesi temelinde demokratik bir duruş sergiler. Özgürlük, eşitlik, adalet ve dayanışma bu toplumsal yaşam tarzının temel özellikleridir. Aynı şekilde toplumun doğayla uyumu esastır. Ana kadın toplumsallaşmanın temel gücü ve bilge yöneticisidir. Kadının ve erkeğin özelleşmesinden söz edilemez. Mülkiyet nedir bilinmediği için sınıflaşma da yoktur. Emekle yaratılan değerler herkesindir. Üretmek yaşamı mümkün kılan en temel eylem olduğundan emek kutsaldır. Buna bağlı olarak emek değerleri de kutsal sayılmaktadır. Üretmek, üreterek varlığını sürdürmek ve yaşamı anlamlı kılmak tüm toplumun temel çabasını oluşturur. Burada şiddete ve savaşılar yer yoktur. Kadının rengini yansıtan bu toplum tamamen barışçıl bir toplumdur. Ana tanrıça kültü doğal toplum adı verilen bu toplumun zihniyetini yansıtır. İnsanlığın ilk görkemli zihniyet yücelmesi budur, gerçek insanlık bu demektir. Kadın emeğinin şekillendirdiği insanlık kutsal insanlıktır.

İnsanlık tarihinin en büyük sapması olarak ortaya çıkan ataerkillik, süreç içinde devletçi topluma geçişin koşullarını hazırlar. Ataerkilliğin doğuşu ve gelişimi aynı zamanda yalana dayalı ideolojiler döneminin de başlangıcına tekabül eder. Başka bir deyişle hiyerarşik ve devletçi toplum yalancı ideolojilere dayanarak gelişimini sürdürür. Erkek egemen sistem bu ideolojilerle toplumu etkilediği ölçüde zor aygıtını da geliştirir; şiddet kullanımına oldukça hız verir. Askeri örgütlenmenin giderek güçlenmesi devletin kurumlaşmasını sağlayan esas etken olur. Bu anlamda devletin kurumlaşmasını sağlayan güç esas olarak askeri şeftir. Doğal toplumla hiyerarşik ve devletçi toplumun çatışması, özünde özgürlükle köleliğin çatışmasıdır. Doğal toplum özgürlüğü ifade ederken, devletçi toplum bir köle toplumu olarak karşımıza çıkar. Tarihsel süreç içinde kölelikte yaşanan yumuşama köleliğin bitişine değil, tam tersine köleci devlet sisteminin içselleşip derinleşmesine ve genelleşmesine yol açar.

Bir zihniyet ve kurumsal akış olarak devlette kesinti yoktur. Bu durum devletin varlığına bağlı olarak köleliğin de kesintisiz bir biçimde varlığını sürdürdüğünü gösterir. Köleliğin süregelen olmasının en çarpıcı göstergesi kadının sistem içindeki durumudur. Sistem olgunlaşma sürecine girdiğinde, kadının konumunda yalnızca sesin ve süsün gelişimi anlamında bir değişimden söz edilebilir. Artık eski tanrıça özelliklerinden eser kalmamış, tümüyle erkeğe göre şekillenmiş bir kadın gerçeğine ulaşılmıştır. Toplumsallığı tümüyle dağıtan bir sistem olan kapitalizmde bu daha fazla böyledir. Kadın ve özellikle ana kadın toplumsallığın temel gücü olduğuna göre, toplumsallığı en çok gerileyen sistem olan kapitalizmi en tehlikeli kadın karşıtı sistem olarak tanımlamak yerindedir. Esasta arkaik ve kısmen klasik kölelik çağlarında kölelik sembolleri olarak kadının kulaklarına, burnuna, boynuna, kollarına ve ayak bileklerine takılan halkalar artık süslenme eşyalarına dönüşmüştür. Pranga ve bukağının yerini halhal, hızma, küpe ve gerdanlık almıştır. Bunun anlamı, köleliğe karşı direnme istemi ve gücünün zayıfladığı ve giderek kırıldığıdır. Sistem pranga, bukağı ve kelepçeye ihtiyaç duymadan da egemenliğini icra etmektedir. Kuşkusuz köleliğin en tehlikeli biçimi prangasız ve bukağısız yaşanan köleliktir. Genelleşmiş ve derinleşmiş kölelik sistemi olarak kapitalizmde yaşanan kölelik türü buna denk düşmektedir. Toplumsallığı dağıtmak, insanın direnme gücünü en aza indirmektir. Kapitalizmin yaptığı işte budur. Kapitalist sistem bir ahlaksızlık sistemidir.

Direnme denildiğinde birçok insanın aklına hemen şiddet araçlarının gelmesi doğru değildir ve bu durum sadece zora dayalı uygarlık sisteminin bireyin algılama yeteneğini ne ölçüde çarpıttığını gösterir. Direnme, öncelikle yabancılaşmayı reddederek temel insanlık gerçeğinde ısrar etmek demektir. İnsanlık gerçeğinden uzaklaşma ve giderek temel insanlık

değerlerine yabancılaşma devletçi uygarlık sisteminin eseri olduğuna göre, direnmek genelde devletçi uygarlık yaşamına ve özelde kapitalist modern yaşama bulaşmamak ya da ondan kopmak anlamına gelir. Hayal edilen özgür yaşama ve temel insanlık değerleriyle buluşmaya götüren yolun ve yolculuğun başlangıcı budur. Daha işin başında insanlığın lanetine bulaşmama kararlılığına sahip olmadıkça, yani devletçi uygarlık sisteminin dışında kalma bilinçli olarak tercih edilmedikçe bir direnme gerçeğinden söz edilemez. Direnmek, özgürlüğün inkârı olan devletçi sistemin çizdiği yola girmeden kendine yeni bir yol çizmek, bu çerçevede her şeyden önce yürünecek yolu netleştirmektir. Bunun da büyük bir anlayış gücünü gerektirdiği ortadadır. Anlamak da bir direnme biçimidir, bunun da ötesinde bir savaştır, hatta en büyük savaştır. Önder APO'nun deyişiyle en büyük savaş anlayışı derinleştirmek, tüm eşyanın özündeki düzeni bir çırpıda kavrayacak düzeye gelmektir. Öyleyse buradan hareketle direnmek anlamaktır diyebiliriz. Daha doğru bir deyişle, ne kadar anlıyorsak o kadar yaşıyoruz demektir.

Önder APO, gerçekleştirdiği devrimci çıkışta en temel esin kaynağının bir anlayış olduğunu, ihanete uğramış yaşamın mevcut haliyle yaşanmaya değmeyeceği anlayışının kendisini önderlik çıkışına götürdüğünü belirtmektedir. Onun PKK'nin çıkışının çok daha öncesinde bu anlayışa ulaştığı ortadadır. Daha doğru dürüst toplumla ve hatta aile ile tanışmadığı çocukluk yıllarında yaşamın arzulandığı biçimde yaşanamayacağını fark eden Önder APO, aynı şekilde yaşamın tehdit altında olduğunu, düşmanlarının çok olduğunu ve alabildiğine çirkinleştirildiğini bilince çıkarmıştır. Bu tepkili yaklaşım, kendi deyişiyle, daha sonraları bilimsel olarak da kanıtlanacak olan ülkenin harap gerçeği kadar halkın kimliksizleşmesinin ve klasik kölecilikten daha kötü bir konuma düşürülmesinin ürünüdür. '70'li yıllar, başlangıçtaki bu tepkili yaklaşımın nedenlerinin açığa çıkarıldığı, bu anlamda ilk ciddi doğruların yakalandığı dönem olarak, Önderlik çıkışının temel doğrultusunu da belirlemiştir. Kısacası Kürt halkının yaşadığı toplumsal zemini bir 'ölüler yatağı' olarak tanımlayan Önder APO'nun, bu zeminde herkes gibi kendisine sunulanı yaşamak yerine, 'Ben böyle yaşamayacağım' diyerek kendi yolunu çizmesi, yaşamını bir bütün olarak dolduran soylu direnişinin başlangıcını teşkil etmektedir. Onun muazzam gücü bir reddedişi anlatan bu üç kelimelik cümlede gizlidir.

Aslında insanın insan olma hikâyesini anlamaya çalışan herkes insanın zorluklara karşı direnerek insanlaştığını, böylece hayvanlıktan uzaklaşıp farklı bir tür olarak varlığını kanıtladığını ve gelişimini sürdürdüğünü anlamakta güçlük çekmeyecektir. İnsan başlangıçta doğanın acımasız yasalarına karşı direnir, örneğin soğuğa ve açlığa karşı direnir, vahşi hayvanların saldırılarına karşı direnir, yağmura ve çamura karşı direnir, direnir de direnir. Sonuçta birinci doğa içinde ikinci doğa olarak varlaşır. Kendisini düşünen doğa olarak anlayış gücünü geliştirir. Dünyaya gelişinde doğanın neredeyse en zayıf varlığı olan insan bireyi toplumsallaşarak muazzam bir güç biriktirir. Zaten insanlaşma serüveni bir bakıma bu toplumsallaşma serüvenidir. Toplumsallaşmanın insanlığın var oluş koşulu olmasının anlamı da budur. Toplumsallaşmanın kendiliğinden gerçekleştiğini sanmak saçmadır. Tüm bilgiler ve peygamberlerin düşünce ve eylemleri insanın toplumsallaştırılmasına yönelik olmuş, bu sayede insan doğanın en harika varlığı kimliğine hak kazanmıştır. Böylesi direniş çabaları olmasaydı, insan da kaçınılmaz olarak öteki varlıklar gibi doğanın yazgısına tabi olur ve biyolojik bir yaşamın sınırları içinde hareket etmek zorunda kalırdı.

Daha önce de değindiğimiz gibi her doğal olgunun içinde hareket ettiği bir yasası, bir anlam düzeyi vardır. Önderliğin de ifade ettiği gibi, çevresini esas almayan hiçbir oluş yoktur. Düşünen ve tasarımda bir varlık olarak insan da bağrında kendisini var ettiği doğayla benzer bir ilişki içindedir. Doğal toplum insanının doğayla uyuma büyük özen göstermesi bunun kanıtıdır. Ama bu uyum teslimiyete benzer bir uyum değildir. İnsan kendi yasallığını kurarken doğanın yasalarını keşfetmeye çalışır; uyum işte bu keşif temelinde gerçekleşir. Kaldı ki, yasa bilinmeden yasanın kendisiyle uyum sağlanamaz. İnsan doğayı tanıdığı ve buna bağlı olarak yasalarının farkına vardığı ölçüde kendi doğasını kurar. Doğa içinde yeni bir doğa yaratmak insana özgüdür. Bu anlamda insan kendi kendisini yaratır. Bu yaratma eyleminin kendisi bağrında muazzam bir direnişi barındırır. Direniş olmadan yaratma eylemi gerçekleşemez. Özgürleşmek yaratmaktır.

İnsan olmak, özünde doğanın dayattığı yazgıya karşı yeni ya da karşı bir yazgı olarak var olmaktır. Başlangıçta doğanın, ardından doğal toplumun antitezi olarak gelişen hiyerarşik ve devletçi toplum sisteminin dayattığı yazgıya karşı direnme olmadan insan olarak var olmak olanaksızdır. Bitkiler ve hayvanlar tümüyle doğal varlıklardır. Doğayla kesin uyum sağladıkları müddetçe var olur, tersi durumda varlıklarını yitirirler. Bitkiler ve hayvanlarda da belirli bir dirençten söz edilse bile, bu direnç insandaki direnme gücüyle kıyaslanamaz. Bunun nedeni hayvanlar ve bitkilerdeki bilinç yoksunluğudur. İnsan bilinciyle insanlaşıp hayvandan farkını ortaya koyar. Direnmeyi bilinçle geliştirir. İnsanda özgürlük düzeyinin yüksek olmasının da bilinçle bağı vardır. İnsan bütün bir doğal toplum süreci boyunca insan daha çok dışındaki güçlere karşı direnir.

Direnış esas olarak doğa güçlerine karşıdır. Dilin ve düşünceinin gelişimi insanın anlama gücünü artırır. Anlayış gelişip derinleştikçe özgürlük düzeyi de yükseliş gösterir. Doğayla uyum içinde olmak, onu olduğu gibi kavrama olanağı sağlar. Toplum yalana ihtiyaç duymadığı için gerçeğı daha sağlıklı kavrar. Kavrayış düzeyi bilimsel olarak geri olabilir, bu gerilik sezgiselliğı ön plana çıkarabilir, doğayı kavramada sezgisellik temel rol oynayabilir.

Ancak yine de girilen yol doğrudur, gerçeğe götüren yoldur.

Hiyerarşik ve devletçi toplum sistemine geçiş, insanın insana karşı direnişini ortaya çıkarır. Milyon yıllara dayanan bir gelişmenin ürünü olan insan toplumu bize insan gerçeğinin doğru tanımını da verir. Doğal toplum insanı zihniyeti, yaşam tarzı, ilke ve ölçüleri, ahlakı ve bir bütün olarak kutsallık atfettiğı değerler sistemiyle insan olan insandır. Önderliğin “İnsanlığın geçmişı daha gerçektir. Ona saygılı olacağım ve yaşamı orada arayıp bulacak ve yeniden başlatacağım. Gelecek bu çabaların işleyiş halinden başka bir şey değildir” biçimindeki değerlendirmesini bu çerçevede ele almak en doğrusudur. Devletçi toplum insanlığı, doğal toplumu ve insanını geriletip baskın çıktığı ölçüde kendisini var edebildiğı için insanın gerçek özünden büyük ölçüde kopmuş bir insanlıktır, bir sınıflı toplum insanlığıdır. Doğal toplum tarihi ileriye ve yukarıya doğru bir gelişme ve yükseliş tarihi iken, sınıflı toplum bir alçalma ve düşüş tarihi olma özelliklerine sahiptir. Sınıflaşma insanlıktan düşmedir. İlkini kutsallık tarihi antitezinin lanetli tarihiyle karşı karşıyadır. İlkinde herkes birlikte üretir, eşitçe paylaşır ve yanındakini kendi varlığının doğrulanması olarak ele alırken, ikincisinde üretime hükmetme, üretilen değerleri gasp etme, üretenleri en korkunç yoksunluğa mahkûm ederken onların yaratımı değerler üzerinde çalışmadan cennet örneğı bir yaşam sürdürme vardır.

Hiyerarşik ve devletçi toplum insana ve onun temel toplumsal değerlerine ihanet etmiş toplumdur. Kölelik ile özgürlük, ihanet ile bağlılık, teslimiyet ile direniş ikilemleri esasta bu toplum sisteminin ürünüdür. Doğal toplumun ve bu topluma özgü değerlerin devletçi topluma karşı direnişı kesin ve sürekli. İnsanlığın varlığını hala sürdürüyor olması bu direniş sayesinde. Doğal toplum değerleriyle direnmese ve bu direnişı günümüze kadar taşırmıyaydı, bugün kesinlikle bir insanlık gerçeğı de söz konusu olamazdı. Önder APO’nun dediğı gibi, “İnsan tür olarak ortadan kalkıncaya kadar büyük oranda başladığı gibi olacak, ağırlıklı olarak başlangıç özellikleri neler ise öyle sona gidecektir. İnsandan başka türün çıkması halinde, o artık insan olmayacaktır. Eğer bugünkü insan ilkel insandan çok farklıysa, daha insan olan ilkel insandır; insandan çıkan ise bugünkü insandır. Dolayısıyla eleştirilmesi gereken, daha çok tehlikeli bir biçimde kendi kaynağını inkâr eden, bugünkü sözde ilerilik ve teknik üstünlükle kendini şişiren ve tüketim canavarı haline getiren bir insandır. Bu tüketim canavarının tarihi nasıl yok ettiğı, yine yeraltı ve yerüstüyle doğayı nasıl yaşanmaz duruma getirdiğı ve tedbir alınmazsa tümüyle insanı yutacağı” artık bilimsel olarak kanıtlanmış bir gerçekliktir. “Dolayısıyla ilkel insana ve onun yaşam tarzına dönüş bir gerileme ve ilkçağları anımsama değil, kurtuluşun vazgeçilmez temel yaklaşımlarından biri olsa gerekir. Aksi halde bugünkü insan kendi yarattığı ve insanlığı bütün yönleriyle -tarihiyle, geleceğıyle- tehdit eden en büyük tekniklere ve onun toplumsal tarzına sahiptir ve bu bir imha aracı durumundadır. Eleştirimiz bu nedenle şiddetlidir ve önemle üzerinde durulmayı gerektirir.”

Hiyerarşik ve devletçi toplum sistemine bulaşmış insan ihanete bulaşmış insandır. Bu gerçeğin altını özenle çizmek gerektiğine inanıyorum. İhaneti sadece bir dostluğa, bir yoldaşlığa, mensubu olunan bir topluma, halka, ulusa ve ülkeye yapılmış ihanetle sınırlandırmak ihaneti daraltarak ele almaktır. En korkunç ihanet, insanın doğal gerçekliğine saldırıyla gelen ihanettir. İlk olmak aynı zamanda temel oluşum gerçeğini temsil etmek, neyse o olmak, kendisi olarak varlığını sürdürmek, aynı anlamda özgürlüğünü ve özgünlüğünü korumak demektir. Elbette biçimsel değişiklikler olur, kaldı ki özün korunması biçim değişikliğini zorunlu hale getirir.

Gelişme ve güçlenme bu özün korunmasıyla mümkündür. İhanet özden kopuşu, özün uzağına düşmeyi, ona yabancılaşmayı anlatır. Sınıflı devletçi toplum insanı kendi özüne yabancılaştıran toplumdur.

Bu noktada yeniden Önder APO gerçeğine dönmek ve bu çerçevede onun direnişı üzerinde durmak istiyorum. Yine Önderliğin henüz çocukluk yıllarında mevcut toplumu gözleminden yola çıkarak “Ben böyle yaşamayacağım” demesinin anlamını mutlaka doğru kavramak gerektiğine inanıyorum. Yaşamak her şeyden önce bir toplumda yaşamak, bir toplumun mensubu olarak yaşamak, bir sistemin kişiliğini kazanmak ve bu sistemin gerçekliğini yaşamaktır. Dolayısıyla “Ben böyle yaşamayacağım” diyen biri, gerçekte verili toplumsallığa katılmayacağını, onun yaşam tarzına ortak olmayacağını, egemen sistemin kişiliğini benimsemediğini, ona karşı duracağını ve sistemin gerçeklerini yaşamayacağını söylüyor demektir. Bu tümüyle özgün bir duruştur, egemen sisteme karşı net, kesin ve keskin tavır alan bir duruştur, onun kirine ve pasına asla bulaşmama kararlılığını taşıyan bir duruştur. Buna kopuş da denemez, çünkü kopmadan önce ve kopmak için bağlanmak

gerekir. Önderlik gerçeğinde sistemden kopuş değil, sistemin dışında kalış vardır. Duruşun asıl özgünlüğü buradadır, gücünün derinliği buradadır. Bu anlamda Önderlik özellikle Kürt ve Kürdistan gerçeğinde ihanete bulaşmamış yegâne insandır. O bakir bir ruhun ve kişiliğin temsilidir.

Önderliğin Urfa Savunması'ndan yapılan aşağıdaki uzun alıntı bu gerçekliğin daha iyi anlaşılmasına hizmet edecektir:

PKK'nin "... 'Urfa'nın tarihsel ve somut gerçekliğiyle ne tür ilişkisi vardır?' biçiminde bir soruyu kendime sıkça sormaktan geri kalmıyorum. PKK'nin kurucusu olarak, Urfa'nın en uç noktasında, kuzeyinde, Fırat'a yakın Ömerli köyünden birisi olmak nasıl bir etkiye yol açmış olabilir? Geçerli olan köy kültürü mü, Urfa kültürü mü, yoksa daha evrensel değerler midir? İddia edildiği gibi, çağdaş bir hareket olmayı başardı mı?

"Geriyeye dönüp baktığımda, kendi pratiğime esas damgasını vuran gerçekliğin peygamberliğin yenilenmiş, güncelleşmiş biçimi olduğu daha ağırlık kazanmaktadır. Benim, dolayısıyla PKK'nin 20. yüzyıla fazla ilgisi yoktur. Şeklen, sözcük düzeyinde, laf olsun diye yüzyıla ilişki kurulmuş gibi olmaktadır. Kişi olarak 20. yüzyılın ruhuna, kişiliğine -tabii eğer böyle bir şey varsa- hiç ulaşmadığımı, anlayıp özümseyemediğimi söylemeliyim. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti'ni, Avrupa'yı, SSCB'yi o dönem için anlamlandıracak bir konumdan hayli uzak bulunmaktadır. Uygur gibi gözükülmektedir. Elbiseleri biraz giyilmişti. Ama ruhundan, bilincinden habersiz ve uzak olduğu açıktır. Daha da ilginç, aşılın feodal dünyayı da anlamış, özümsemiş olmaktan uzağım. O kültürün de hiçbir özelliği anlam bulmuş değildir.

"Kurulan yeni dünya ile özde hiçbir ilişki gelişmiyor; aşılın feodal çağdan da hiçbir şey anlamış değilim. Tek başına kalmış bir çocuktum. İşin garip tarafı aile, köy ve okul içinde de durum aynıydı. Öğrenilen ana, baba isimleri, kardeş, kadın, erkek, öğretmen, akraba kavramları daha çok sözcük düzeyinde tekrarlanıyor. Şu ortaya çıkıyor: Bu dünyadan galiba hiçbir şey anlamayacağım. Öğretmek istediklerini anlama yeteneğini pek gösteremeyeceğim. Fakat görünüşte benzerleri gibi olunmaya çalışılıyor. En iyi neyse ona saygı duyuluyor. Ama yine özden yoksunluk esastır. PKK de benzerleri gibi kurulsun, iş yapsın diye gereken çabayla kuruluyor, geliştiriliyor. Hatta dünyanın en dikkat çeken örgütü haline geliyor. Hepsisi adeta yüzyılın hatırı için yapılıyor..."

En görkemli direniş budur: Tek başına kalmak pahasına bile olsa, öğretmen konumunda olanların 'öğretmek istediklerini anlama yeteneğini göstermemek', hem 20. yüzyılın kapitalizm dünyasını hem de aşılın feodal dünyayı özümsemekten uzak durmak, kişiliğini onların ruhuna ve bilincine kapatmaktır. Bu tam anlamıyla özgün ve özgün olduğu kadar aykırı bir duruştur, mevcut kirli somuta bulaşmayan ve büyük ölçüde soyut yaşamaya dayanan bir duruştur. Ne var ki özgün duruş sahibi olmak, her zaman gerçeği bulmak ve çözümde net olmak anlamına gelmez; belki de bundan daha fazla gerçeğin peşinde koşmayı ve çözüm arayışında olmayı ifade eder. Gerçek olmadan yaşanamaz, doğru yaşamak için gerçeği tanımak gerekir. Anlayış savaşı denilen savaş işte bu gerçeği arayış eyleminin kendisidir. Başlangıcına kadar uzanıp oradan tanıma ve tanımlama çabası olmadan gerçekle buluşma sağlanamaz. Bu anlamda 'İnsanlık başlangıcında gizlidir' sözü öyle ucuz bir söz değildir; gerçeğin nerede yattığını gösteren ve bizi ulaşmamız gereken hedefe yönlendiren en temel yol gösterici ilkedir.

Önder APO kişiliği bir çözüm kişiliğidir. Bu yerel değil evrensel, yüzeysel değil derinlikli, dar değil kapsamlı bir çözümdür; sadece Kürtler için değil tüm insanlık için bir çözümdür. Onun gerçekliği arayış yürüyüşü daha çocukluğunda bile tüm insanlık ve gerisindeki evren üzerine olmuştur. Bu yüzden o dar ulusal sınırlar içine hapsedilemeyecek ve hapsedilmemesi gereken bir önderlik gerçeğinin temsilidir. Her açıdan herkesten farklıdır; onu başkalarından farklı kılan, gerçeği herkesten daha iyi anlaması ve daha iyi hissetmesidir. Onun sahip olduğu eşsiz direnme gücü bu yüksek anlam ve duygu gücünden gelmektedir. Kendisinin deyişiyle zaten en güçlü insan da anlamın ve hissin yaşattığı insandır. Fiziki ağırlıkları ne olursa olsun, gerçeğin düşmanları böyle bir insan karşısında çoktan yenilmişlerdir: Onu eritme gücünü bulamadıkları için, bunu başarmadıkları ve asla başaramayacakları için, gerçeği karartma çabalarında sonuç alamadıkları ve kendisini gerçeği yakalamaktan alıkoyamadıkları için yenilmişlerdir. Yalana dayalı beş bin yıllık uygarlık sisteminin üzerini örten kara perdeyi yırtıp yalancıların mumunu söndürdüğü, Prometheus gibi ateşi tanrılardan çalıp ezilen insanlığın eline verdiği için yenilmişlerdir. Devletçi uygarlık sisteminin şifrelerini çözüp gerçek yüzünü açığa çıkardığı, böylelikle onu çözerek aştığı, onun da ötesinde özgürlüğü bir hayal olmaktan çıkarıp yaşanılabilir kılan ezilenlerin birleşik sistemini yaratmasını bildiği için yenilmişlerdir. En soylu direniş bu değilse nedir?

Hem aşılın feodal sistemi hem de egemen sistem olan kapitalizmi karşısına alan bu önderliğin adına yola çıktığı bir halkı özgürlük davası için ayağa kaldırmaya çalışırken neye dayandığı ve gücünü nereden aldığı gerçekten çok önemlidir. Toplumu adına devrimci bir çıkışı gerçekleştirmek isteyen hemen her lider, öncelikle bunun için ne tür olanaklara sahip olduğunu bilmek ister. Ne kadar güçlü bir toplumsal zemine dayandığını, arkasında ne kadar güç bulunduğunu ve ne kadar savaş araç

gerecine sahip olduğunu sorgular. Bir ilke olarak bağlı kalmak zorunluluğunu hissettiği gerçekçilik de bunu gerektirir. Ortada olanak denilebilecek herhangi bir şey bulunmuyorsa, her şey aleyhte seyrediyorsa, dost elini uzatabilecek bir güç ortalıkta görünmüyorsa, o zaman neyle mücadele edeceksiniz? Bu müthiş bir zaaf ve zayıflık değil mi? Bu zaaf ve zayıflık mücadele azminiz ve kararlılığınızı olumsuz yönde etkilemez mi? PKK öncesi Kürdistan’da yaşıyorsanız, Kürt toplumunu özgürlük yürüyüşüne kaldırmak istediğinizde, “Başarma şansımı arttıracak ne kadar olanağa sahibim?” diye sormanız, daha işin başında kaybetmiş olmanız demektir. Sahip çıktığınız ve sözcülüğünü yaptığınız davayı yaşamsal önemde görüyorsanız, böylesi bir soruyu da soramazsınız. Çünkü aradığınız olanakların hiçbirisi yoktur. Dolayısıyla Apocu militanlık olanaklar üzerinde yürüyen bir militanlık değildir.

“Gelişmek isteyenlere hemen şunu vurgulamak gerekir ki, hayırlı bir işe başlamak için çok fazla olanağa gerek yoktur. Tarihimizin bize öğrettiği de budur. Birkaç söz ve iyi duygular birleşirse, yeter ki bu işe inanın ve onun için yaşayın, fırsat buldukça onun gelişmesine büyük ilgi gösterin, gerisi gelir.” Önder APO’nun kendi mücadele ve yaşam deneyiminden çıkarıp başarının altın anahtarı olarak PKK militanlarına armağan ettiği, zafere taşıyan anlam ve duygu yücelmesi işte bu cümlelerde özetlenmektedir. Başarı ve zafer için gerekli olan ve olanakların en büyüğü olarak değerlendirilmesi gereken şey militanın doğru duygularıdır, doğru düşünceleridir ve onlarla doğru temelde yaşamasını bilmesidir. Önderliğin bunu PKK’nin tarihinden çıkarılması gereken en önemli ders biçiminde tanımlaması son derece anlamlıdır. Demek ki, kendilerini soylu davaların başarısına adanmış insanlar için en büyük olanak insanın kendisidir. Bu insan da kapitalizmin köleleştiren bir güncelliği yaşamaya mahkûm ettiği, dünü ve yarını olmayan zavallı varlığı değil, az da olsa onu kendisi yapan ‘topraklara ihanet etmeyen’, ‘sömürgeciliğin ve kapitalizmin kendisini en ucuzundan haraç mezat kapmasına rıza göstermeyen’ insandır. Ana toprakların gerçeğinden habersiz, kapitalist modern yaşama imrenerek bakan birinin bu tür bir militanlığın kıyısından geçmesi bile düşünülemez.

Devrimcilerin başlattığı ya da çoğu zaman katılım sağladığı ‘hayırlı iş’, çoğunlukla bir halkın mutlaka sahip çıkılması gereken özgürlük davasını omuzlayıp eyleme geçmektir. Bu sanıldığı gibi kolay bir iş değildir. Öyle ki, halk bazen kendi davasını dillendiremeyecek ölçüde güçten düşmüş olabilir; hatta imdat çılgılığını atacak gücü bile kendisinde bulmayabilir; adeta komalık denilen bir durumu yaşayabilir. Böylesi bir durumda bu halkı ayağa kaldırmak ölüyü diriltme türünden mucizevî bir karakter taşıyabilir. Tıpkı 1970’ler öncesi Kürdistan’da olduğu gibi yine de böyle bir halk ve onun sessiz çılgılığı vardır. Halkın davasına büyük bağlılık bu sessiz çılgılığı ısıtmayı gerektirir. Bu tabloda bir boğazlayan, bir de boğazlanan iki varlık söz konusudur. Devrimcinin görevi boğazlananın yaşama hakkını korumak üzere boğazlayana karşı harekete geçmektir. Boğazlamak bir düşman eylemidir. Bu eylemi akamete uğratarak halkın yaşama hakkını güvence altına almanın yolu düşmanı yenmekten geçer. Düşman son derece güçlü olabilir. Dikkatini düşmanın gücü üzerinde yoğunlaştıran bazıları, insanları böyle bir düşmana karşı savaşa sürmeyi insafsızlık olarak değerlendirebilir. Ancak bu doğru değildir. Düşmanını yenmesini bilmeyen ölmeyi de hak etmiş demektir. Savaşın özü de zaten budur; savaş yaşamaya hakkı olanla olmayanı birbirinden ayırıştırır.

Önder APO bir mücadele felsefesi olarak değerlendirdiği aynı gerçekliği şu çarpıcı cümlelerle özetler: “Benim felsefem, düşmanını yenmeyen ölmesi gerektiğidir. Düşmanı uğraşması gerektiğini bilmeyenin hiçbir şeye hakkı olamaz, bir kelimeyi bile boşuna konuşamaz. Başından beri benim eyleminin özü budur. Düşmanı yenmesini bilmeyenler benim nazarımda hep aşağılık, namussuz ve şerefsizdir. Bunlar çirkin ve esef edilecek kişiliklerdir. Benim böyle bir felsefem var. Düşmanı yenmeyi her boyutta, başta düşünce ve moral düzeyinde sürekli kılamayan ve bunu adım adım pratikleştirmeyen kişi bir hiçtir.”

Görüldüğü üzere gerçek direnme, düşmanını yenmesini bilen direnmedir. Düşmanını yenme düzeyine ulaşamamış bir direnmenin ciddi bir değeri yoktur. Her direniş, mücadele ya da savaş öncelikle kişilikte, kişinin ruhu, duyguları ve düşüncelerinde kazanılır. İnsan savaşmak istediği düşmanını ilkin kendi kişiliğinde yener. Önderliğin bu savaşı iç zihniyet savaşı olarak değerlendirdiğini iyi biliyoruz. Bilgelik düzeyinde seyretmesi gereken bu savaş, en kapsamlı fetih savaşlarından çok daha zor olduğu kadar çok daha değerlidir. Dönemin bilinen dünyasının fatihi olan İskender’in Bilge Kalinos’u “O benden daha büyük düşmanlarını yenmiştir” sözleriyle yüceltmesi, aynı zamanda nefis savaşı denilen bilgelere özgü bu savaşın büyük önemine ve değerine işaret etmektedir. Partimizde düzeltme kadar en büyük gelişme silahı olarak kullanılan özeleştirinin içeriği de buna denk düşmektedir. Doğru, yerinde, zamanında ve isabetli yapılmış bir özeleştiriden direnmenin başarı düzeyinde gelişen halini ifade eder. Zafer kişiliği denildiğinde anlaşılması gereken kişilik gerçekte budur. Bu anlamda özeleştiriden “Hata yaptığımı kabul ediyorum” deyip özür dilemek biçiminde algılanamaz. Özeleştiriden özünde bir duruştur, bir

savunma duruşudur, dolayısıyla bir düşünsel ve ruhsal donanım halidir, bir fethedilememe durumudur. Bilgelik de zaten böyle vücut bulur. Bilgeyi savaşıarak geriletebilirsiniz, hatta kendisini yok edebilirsiniz; ama asla fethedemezsiniz, ruhuna, duygularına ve düşüncelerine egemen olamazsınız, kendinizi hiçbir zaman onda içselleştiremezsiniz, onu kendi sisteminizin insanı haline getiremezsiniz. Yenilgi kabul etmez direniş hali bu şekliyle yaşanır. Yenilmez PKK militanlığı da yine böyle vücut bulur.

Devletçi toplum sisteminin yalana dayalı bir sistem olarak kendisini var ettiği, aynı anlamda hile ve aldatmayı esas aldığı iyi biliniyor. Aldatma bir saptırma girişimidir, gerçeğin olduğundan daha farklı biçimde gösterilmesi çabasıdır. Egemenlikli sistem bu sayede kötüyü iyi, güzeli çirkin, yanlış doğru olarak kabul ettirebilir. Kişinin ve giderek toplumun seçme yetisinin bu tarzda çarpıtılması zihinsel ve ruhsal köleleşmenin yolunu açar. Bedensel kölelikten daha beter olan bu kölelik türü kaçış kişiliğine götürür. Sözü edilen kişiliğin kaçtığı şey aslında kendi gerçekliğidir. Sistemin aldattığı kişilik, zihinsel ve ruhsal köleliğin derinleşmesi ölçüsünde aldatan bir kişiliğe de dönüşür. O öncelikle gerçeklerle yüzleşmekten kaçır, ciddi davranmak ve anlayış sahibi olmaktan ısrarla uzak durur. Gerçek yaşamın bir bilinçlilik hali, gerçek ölümün ise bir anlamama durumu olduğunu kabul etmeye yanaşmaz. Bir yaşam kandırmacılığı içinde özünde yitik bir varlık olarak yaşadığına inanır. Başkalarını da yaşadığının ene iyisi olduğuna inandırmaya çalışır. Dolayısıyla kendisini yeniden yaratma çabasına yönelmez. Seçme hakkını kullanmayı düşünmeksizin, sistem tarafından kendisine sunulanı olduğu gibi kabul eder. Eleştiriyi yıkım, özeleştiriyi de bitiş olarak değerlendiren kaçış kişiliğinin ucubemsi gerçekliği tamı tamına böyledir.

Kürt kişiliğinde bu daha fazla böyledir. Kendini kandırmada bu kişiliğin üstüne yoktur. Genelde devletçi sistem özelde Türk sömürgeciliği kendisine parya muamelesini layık gördüğü halde, ona göre kendisinden daha iyisi yoktur. Müthiş kendine göredir, adeta kendine tapınır, korkunç bireydir, genellikle bildiğini okur. Hemen her konuda görüş belirtir, ama görüşlerinin somut gerçeklikle bağı yoktur. Çalışır, emek harcar, doğru yaşadığını sanır; ancak düşmanın eseri olan kişilik özelliklerinden kopmadığı için yaptıkları çoğu kez düşmana göredir. Düşmanla savaşır görünür, ancak düşman vurmak adına çoğunlukla kendini vurur. Bunun farkında olmadığı için kendisine gaflet kişiliği de denilebilir. Bütün bu davranışlar ve ruh halleri onun sağlıklı değil, hasta bir kişilik olduğuna işaret eder. Belki bilinçli olarak kötülük yapmayı düşünmez, ama kişilik özellikleri onun bütün pratiğini deyim yerindeyse bir yanlışlıklar komedyasına dönüştürür. İyi niyetine rağmen bu hastalıklı ruh haliyle devrimci gelişmeyi tehdit eder. “Cehennemnin yolu iyi niyet taşlarıyla döşenmiştir” deyişi belki de en çok bu kaçış kişiliği için geçerlidir. Dolayısıyla devrim çemberi içine alındığında, ameliyat masasına yatırılmasına kendisini bir dizi operasyona tabi tutmak gerekir. Bu nedenle Önderlik parti ortamını kesintisiz biçimde sürdürülmesi gereken sistemli bir mücadele ortamı olarak değerlendirdi. Bu anlamda parti tarihimiz parti içi savaşımın tarihi oldu. Sözü edilen yoğun mücadele kuşkusuz olumlu sonuçlar da verdi. Hastalıklı birçok insan sağlığına kavuşturularak bizzat hasta işleriyle uğraşacak duruma getirildi. Pratikte yenilmezliğini kanıtlayan çok sayıda devrimci kişilik bu temelde yaratıldı.

Parti ortamını toplumun bir maketi gibi ele almak, ağır bir tahribata uğramış toplumsal zeminin derin etkilerini yaşayan kişilikleri parti ortamına çekip çok yönlü çözümleyerek kendi gerçeklikleri ve temel insanlık değerleriyle yeniden buluşturmak, böylece yeni insanı ortaya çıkarmak, bu temelde yakalanan çözümü topluma taşımak özünde Önder APO’ya özgü bir tarzdır. Bu tarzın içinde bireyde toplumun, belli bir tarihsel zaman diliminde bütün bir tarihin çözümü vardır. Güncel olanın, bunun da ötesinde insanı günceli yaşamaya mahkûm eden kapitalizmin ötesine geçmeyen tahlillerle gerçeği yakalamak mümkün değildir. Önderliğin deyişiyle bulunduğunuz çağdan ve zamandan ne kadar uzaklaşırsanız, o kadar bütün çağlar ve zamanların içine uzanabilirsiniz. Kapitalizmin sınırları içinde yakalanmış gerçek gerçeğin çeyreği bile olamaz. Evrenden bir toz zerresine kadar her olguya anlam verebilecek güce ulaşmadıkça, insanı ve dolayısıyla kendinizi de tanıyamazsınız. Bu çerçevede gerçeklik arayışı esasında insanın kendisi olma istemi ve çabasının anlatımıdır. Bu da insan olmaktır. PKK’de yeniden yaratılan, özüne dönmüş insandır. Başlangıcıyla yeniden bağ kuran, insansal var oluş gerçekliğiyle buluşan, bu temelde geleceğe yönelen insandır.

Lanetli tarihin yarattığı beş bin yıllık ürkütücü kirlenmeyi deşifre etmek, deşifre edilse bile bunu gırtlığına kadar bataklığa gömülmeyi yaşam sananlara kabul ettirmek, bundan hareketle kendilerini bataklıktan çekip alarak insanca yaşamın yoluna sokmak o kadar kolay değildir. Bu eyleme karşı direnen her zaaf ve zayıflık, özünde lanetin kutsallığa karşı direnişidir. Birbiriyle çarpışan güçler aslında kutsallığın tarihi ile lanetin tarihidir. Hesaplaşma kesinlikle bu güçler arasında cereyan etmektedir. PKK kutsal olanın tarihiyle buluşma hareketidir ve öze dönüş hareketi olmasının anlamı da işte budur. Elbette lanete karşı kutsal olanın da bir direnişi vardır. Önder APO bu direnişle en başta kendini yarattı, PKK’de örgütlü eyleme dönüştürdüğü bu direnişin mimarı oldu. Lanetin direnişi ne denli şiddetli olursa olsun kendisini geriletmedi. Onun

şahsında gerçeğin inadı yalanın inatçılığına hep baskın çıktı. Lanet kendini ne denli örtbas ustaca ederse etsin yakayı ele vermekten kurtulamadı. Aldanmayan ve aldatmayan insan olarak Önder APO, en yüksek duyarlılık olarak tanımladığı bilme gücüyle lanetin tarihini temsil eden sistemin hep bir adım önünde oldu. Tek başına da olsa, insansal var oluşun ve kutsal insanlığın seçkin temsil gücü olarak, devletçi uygarlık sistemi karşısında büyük insanlık onurunu korumasını bildi.

Sınıfsal akıl –egemen sınıf akılı- da duyarlıdır; egemen sınıfın duygudan kopmuş zekâsı kendi sınıf çıkarları temelinde müthiş yoğunlaşır. Egemen sınıf olarak burjuvazi, kendi egemenlik sistemine yönelik en büyük tehdidin nereden geleceğini iyi bilir. Tehdidi bertaraf etmek üzere sistemin bütün olanaklarını harekete geçirir. Komploculuk onun bu tehdidi savuşturma sürecinde başvurduğu en etkili kirli silahıdır. Komploculukta dost, yoldaş ve hatta kardeşleriniz size karşı kullanılır. Dostluk ve yoldaşlığa adeta batıl inanç düzeyinde bir bağlılığınız varsa, sağlam dostluklar olmadan yaşamın değer ifade etmeyeceğini düşünüyor ve buna göre davranıyorsanız, o zaman komplocular için başarının kapısını aralamışsınız demektir. Dostluğu yüceltmeniz ve dostlarınıza kuşkusuz bağlılığınız sizin yüceliğinizin kanıtı olabilir; ama bunun komplocular tarafından bir zaaf olarak değerlendirileceği kesindir. Nitekim sınıfsal akıl tehlikeyi sezdi, tehdidi gördü, planlar hazırlayıp uygulamaya koydu. Onun geriletmediği tarihsel Kürt ihanetini yeniden yükselişe geçirmek üzere harekete geçip Önder APO’yu tutsak aldı. İrkçi şovenizmi körükleyerek bir toplumsal linç ortamı yaratan Türk egemenlerinin eline teslim etti.

En dürüst davranan partililerin bile ‘Ne de olsa Önderlik var, yine yaşadığımız eksiklikleri tekrarlasak da o bunları gidermesini bilir’ deyip kendilerini rehavete kaptırdıkları bir durumda, bu gelişme akılları donduran bir şeydi. Tehlike kocaman bir mertek gibi gözlerinin içine girse bile, onlar bunu görmek istemiyorlardı. Kendine güvensizliği Önderliğe duyulan sahte güvenle gizleme yaklaşımı, gaflet kişiliğinin en tipik yaklaşımlarından biri olarak, ciddiyetten uzaklık ve koma halini yaşayanın duyarsızlığı olarak, komplocuların başarısında rol oynayan etkenlerden biri oldu. Oysa Önderliğin bu konudaki uyarıları oldukça netti: “Bir büyük yenilgi kendisini kapıya dayattığında eğer kalbiniz küt diye durmadıysa, siz şereften yoksunsunuz. Bu davada ağır bir yenilgi kendisini kapıya dayattığında, ‘Bize bireysel yaşam yolu açıldı’ diyemezsiniz. Ben bu tehlikeyi açıkça görüyorum. Yenilgi kapıya dayandığında, yüreğiniz rahatlıkla kendini yaşatacağını sanıyor. Benim kalbim ise yıllar sonrasını görür; aynı zamanda yaşadığı bütün tehlikeyi görerek sadece dayanabilmek için çalışır. Yüreği durduracak yenilgiler karşısında gelişebilmek için dayanabilmek, bu yenilgiyi mümkünse kader olarak karşılamamak ve önleyebilmek, yaşanılacaksa yüreği bir başarı için çalıştırmak gerekir.” Uluslararası komplo belli ki dayanmanın ötesinde yenilginin kapıyı aralaması anlamına geliyordu.

Komplocular İmralı sürecini yenilginin ve ölümün yolunu açan bir sürece çevireceklerine inanıyor, öncelikle anlam bakımından, bu da olmazsa bedensel olarak Önderliği yok edeceklerini sanıyorlardı. Oysa Önder APO çocukluğunda içine girdiği gerçeği arayış yürüyüşünü henüz tamamlamadan tutsak düşmüştü. Bu nedenle asıl tehlike düşmandan değil buradan geliyordu. Ama o mucizevî sonuçlar doğuran bir tarz ve temponun sahibi olarak bu kritik yenilgi anını bir kez daha tersine çevirmeyi başardı. Öyle ya, insan olan insan ancak uçuşunun kenarında kanatlanır. O da öyle yaptı: Direnişin en görkemli hali olarak ‘kanatlı düşünme’, kendisine anlamsal ve bedensel ölümün dayatıldığı bu süreçte yeni bir doğuş yapma gerçeğine götürdü. Onun deyişiyle, insanlar bilinçlerini yitirmez ve ders almasını bilirlerse, en önemli dönüşüm süreçlerini yaşadıkları en zorlu olaylarda gerçekleştirirler. Önder APO da böylesi bir süreci en acımasız olaylar içinde yıllarca yaşayarak gerçekleştirdi.

Bir kez daha altını çizmekte yarar var: Özellikle devrimciler için ölüm özünde bir anlamama durumudur. Anlamak ama gerçekten anlamak, yeniden doğuşun heyecanını yaşamaktır. Hele bu anlama edimi anlam bakımından ölümü dayatanlar karşısında bir anlam yücelmesini anlatıyorsa, tüm insanlık adına en büyük zafer kazanılmış demektir. Evet, İmralı süreci Önder APO için bir yeniden doğuş süreci oldu. Bu doğuşun heyecanını bizzat onun değerlendirmelerinde görmek elbette çok daha anlamlıdır. “Ana topraklarını böylece ilk defa tarihin derinliklerinde anlamaya başlıyor, binlerce yıllık kördüğümler atılmış çelişkileri çözümlüyor, bu seferki doğuşun anlamlı olduğunu fark ediyordum. Ölümü dayatanlar, tüm 20. yüzyıl, tüm komplocular, kimler olurlarsa olsunlar hepsine dayanabileceğimi, bunu halen bana inanan bazı dostlara mesaj olarak sunmamın değerli olduğunu, onların da bunu hak ettiklerini kabul etmiştim. Dayattıkları Hiroşima’lardan bile tehlikeli paket bomba kılınmamın ve halklarımızın üzerine böyle atılmamın tüm inceliklerini çözebiliyor; pimlerini söküp tüm malzemeyi bombacıların suratına fırlatıp rahatlıyordum. İnsandan yanaydım, zorba tanrılar bir kez daha yenilmişlerdi.”

Önderliğin ‘bir büyük yenilginin kapıya dayanması’ tehlikesine yönelik uyarıları komplo dan çok daha öncesine aittir. Bu anlamda Önderlik komplo nun gelmekte olduğunu sezmiş, komplo karşısında bazılarının bireysel yaşam yoluna

girebileceklerini önceden haber vermiştir. Bu uyarı aynı zamanda komponun en önemli hedeflerinden birinin de açığa vurulmasıdır. Önderliğin etkisizleştirilmesiyle işe başlayıp PKK'nin tasfiye edilmesi hedefine kilitlenen komponun bununla hareketi sistemle bütünleştirmeye çalıştığı açıktır. Daha önceleri mayalansa da, 2003 yılı sonu ve 2004 yılı başında hareketi tümüyle denetimine almak üzere harekete geçen tasfiyeci-provokasyon çizgisinin amacı da budur. Uluslararası komployla bu amaç çakışmasının kendisi bile, provokasyon çizgisinin komponun uzantısı olduğunu göstermeye yeterlidir. Yaşanan şey bir içerden müdahaledir. Sisteme entegre olma girişimi paradigmatik değişimin pratikleştirilmesi olarak sunulmuş, değişimin yönü sisteme katılmaya yönlendirilmiştir. Aynı dönemde Türkiye'nin çıkardığı 'Topluma Kazandırma Yasası' ile tasfiyeci-provokasyon çizgisinin uygulamaya koyduğu 'Sosyal Reform Projesi' arasında da bir amaç örtüşmesi vardır. Kısaca içine girilen yol 'bireysel yaşam yolu'dur.

Burada ABD destekli iç tasfiyeciliğin nasıl tasfiye edildiğini anlatmaya gerek yoktur. Bu sürecin komponun yeni bir uygulama aşaması olduğunu belirtmek yeterlidir. Altı çizilmesi gereken nokta, komponun harekete mensup insanların bedenlerinden önce zihinlerini ve ruhlarını vurmaya çalıştığı gerçeğidir. Direniş bu temelde kırılmak istenmiş, teslim almaya bu noktadan başlanmıştır. PKK militanlığı ilkin yaşamda vurulmaya çalışılmıştır. Yaşamda kaybettiniz mi, isterseniz sisteme karşı en büyük meydan savaşlarını kazanın, siz çoktan kaybetmişsiniz demektir. Örnek Sovyetler Birliği'dir. Sovyetler Birliği insanı sosyalist anayurdu savunduğu inancıyla Nazi işgaline karşı destansı bir direniş örneği gösterdi. Bu uğurda 20 milyonu aşkın üyesini şehit verdi ve direnişini zaferle taçlandırdı. Ancak yaşamda kaybettiği için yıkılmaktan ve koptuğunu iddia ettiği kapitalist sisteme yamanmaktan kurtulamadı. Bu anlamda PKK'nin ve PKK militanlığının en büyük kazanımı özgür yaşamdaki ısrarıdır. Her zaman "Olacaksa bir yaşam özgür olacak, ya da hiç olmayacak" diyen Önder APO, bununla gerçekte PKK direnişinin en derin özüne vurgu yapmaktadır. Nitekim AİHM'e sunduğu Savunmada aynı gerçeğe ısrarla parmak basacak, "Yaşam ya özgür olacak, ya hiç olmayacak" ilkesine bağlılığım doğuştan ölüme veya sonsuzluğa kadardır" diyecektir.

Hareketin bünyesinde değiştirilmek istenen toplumun olumsuz özellikleriyle yaşayan ve militanlaşmaya karşı direnen hastalıklı insan tipi, ne kadar iyi niyetli olursa olsun, Önder APO'nun esaretini kendisinin özgürlüğü olarak ele aldı. Önderliğin fiili denetimi koşullarında yeterince 'kendini yaşama' olanağı bulamayan bu tip, bu yeni dönemde koşar adım bireyciliğe yöneldi. Egemen sistem insanına ve yaşamına öykünme oldukça hız kazandı. Özellikle legal zeminlerde yaşanan bu durum düzene sivrulmanın en ilginç göstergesi oldu. Gecikmeli 'bireysel irade' ve 'bireysellik' keşfi, saflarımızdaki birçok kimsede sistem insanının bile yaşamak istemediği pespaye bir bireyciliği yaşama arzularının depreşmesine yol açtı. 'Zevkler ve renkler tartışılmaz' safsatası altında ilgiler değişti, sözüm ona beğeni ölçüleri değişti, kılık kıyafetler değişti, hal ve hareketler değişti, davranış biçimleri değişti. Kuşkusuz bu ileriye ve yukarıya değil, geriye ve aşağıya doğru bir değişim olma özelliği taşıyordu. Aslında kapitalizmin insanı nasıl bayağı bir varlığa indirgediğini anlatan Kafka'nın bir romanındaki insanın hamamböceğine dönüşümü, legal zeminde bulunan kadrolardaki değişimin özünü de ortaya koyuyordu. Bu bir sisteme teslim olmaydı.

Önder APO, 9 Ekim 1998 ve sonrasını 'özünde modernist paradigmanın bakış açısının kendi şahsında yaşanan iflasi' olarak tanımlar ve ulaştığı yeni paradigma ile gerçeği arayış yürüyüşünü başarıya taşıırken, bizdeki zayıf insan yaşama 'at gözlükleri' ile bakmakta karar kılma yolunu seçti. Önderlik devletçilik ve iktidarcılık hastalığından kurtardığı sosyalizmi yeni toplumsallaşmanın ideolojik kimliği olarak tanımlar ve özgürlüğe götüren yolun bu kimlikteki netlik ve kararlılık olduğunu ifade ederken, o yüzünü milliyetçiliğe ve liberalizme çevirdi. Önderlik 'yaşam yeni toplumsallığımızdır' derken, o 'gerçek olan benim bireyciliğimdir' dedi. Önderlik bir evrensel çözüm dönemi olarak ele alınması gereken üçüncü doğuş döneminin temel özelliğinin 'genelde devletçi uygarlık ve özelde kapitalist modern yaşamdan kopuş' olduğunu dile getirirken, o aşılın kapitalist moderniteye en geriden kapılanmayı tercih etti. Kısacası Önderlik yaşam ve mücadele olgusunda ölçüler çitasını çok daha yükseğe çıkarırken, o ortada çıta denilen bir şey bırakmadı. Üstelik bütün bunları da sözüm ona Önderliğe bağlılık adına yaptı.

'Önderliği nezaketle öldürmek': Bu sözler hareketimiz içinde bir bakıma iç çeteciliğin vaftiz babalığını yapmış birine, 'Kör Cemal' olarak bilinen kişiye aittir. Karşı durarak değil sahip çıkar gibi görünerek Önderlik gerçeğiyle savaşmak, bir özel savaş taktiği olarak, devrimcileşmemiş bu kişiliklerin de başvurdukları taktik oldu. Doğrudan Önderliğin kendisi bu taktiği deşifre ettiğinde, sahte bağlılık gösterileri ve övgüler yerini kopuş, kaçış ve sövgülere terk etti. Tamam, 'eve dönüş' çağrıları temelinde kimilerinin 'şefkatli kollarına' atıldığı sistem erkek-egemen sistemdi. Dönek erkek yeniden bu sisteme geçiş yaparken, bir bakıma 'kendi cennetine' dönüyordu. Oysa aynı sistem kadının cehennemiydi. Hareketten kopan kadın kendi

cehennemine doğru yol alıyordu. Kapitalizmin 'sesli, süslü kafes bülbulü' haline getirdiği tutsak kadınlık, aynı zeminlerde çalışan saflardaki kimi kadınlar için bir çekim merkezi oldu. Biçimde bu kadına özenme başladı. Kulaklar, boyunlar, kollar ve parmaklar takılarla donandı. Olanaklar ölçüsünde giyimde de aynı kadın tipi taklit edildi. Erkeğin beğeni ölçülerine uygun tarzda kendini şekillendirme, geleneksel kadının içine girdiği pazarlamacı bir yaklaşım olarak, bu biçimde bizdeki kadının üzerinde de etkisini gösterdi. Önderlik her ikisini de çok tehlikeli bulduğu ve şiddetle mahkûm ettiği halde, erkekteki egemenlik anlayışı ile kadındaki pazarlamacı yaklaşım, bir sisteme sivrulma ve sistem içileşme hali olarak ne yazı ki bu biçimde bize de yansıdı.

Yaşamda kaybetmenin en ürkütücü hali olarak kültür-sanat alanındaki sivrulma, adeta sistemce fethedilmenin başarısına tanıklık etmek ister bir duruma düştü. Kadın eksenli bir hareket olan Apocu Hareket, sistemin en büyük saldırısına bu cepheden uğradı; kadını cinsel bir meta olarak yansıtan ve aşkı 'kız tavlama' ya da 'kadını ayartma' olarak sunan sözde sanat ürünleri ortalığı doldurdu. Paragöz sanatçı tipi, postmodern kültür pazarında hangi kültürel nesnenin geniş tüketici kitlesi bulabileceğini anlama çabası içinde, günlük kültürel tüketim nesneleri üretmeye başladı. Bu nesnelerin kulaktan daha fazla göze hitap etmesi için hazırlanan kliplerde kadına saldırı ve hakaretlerde bulunuldu. Güney Kürdistan'da devlet benzeri bir yapılanmaya geçiş ve buna bağlı olarak Kürtçe yayın yapan televizyonlardaki artış, bu tür kadın ve özgürlük düşmanı ürünlerin üretimini daha da hızlandırdı. Gerekçe bu ürünlere rağbetin daha yoğun olması, daha fazla dinleyici ve izleyici kitlesiyle buluşması, dolayısıyla daha çok gelir getirmesiydi. Kısacası kültür cephesinde komünal demokratik kültürden kopma ve halka yabancılaşma hayal bile edilemeyecek boyutlar kazandı. Oysa tarihe bakıldığında, halkların öteki cephelerde geliştirdikleri direnişler kırılabilir, kültürel cephedeki direnişin varlığını sürdürdüğü görülür. Bin yılların yabancı egemenliği altında Kürt toplumu kendisi olmaktan büyük ölçüde çıktığı halde, folkloru ve müziğiyle Kürt kültürünün varlığını sürdürmesi bunun kanıtıdır. Buna karşılık son süreçte bu alanda görülen teslimiyet sözde sanatçı tipinin çapsizliği, ruhtan yoksunluğu, halktan kopukluğu ve halkın temel kültürel zemini ve değerlerinden uzaklaşmasının bir sonucudur.

Hareketimiz 'Önderliği yaşa ve yaşat' şiarı altında yükseltmeye çalıştığı 'Êdî Bese' hamlesiyle işte bu sisteme sivrilmeye dur dedi. Sistem anlamsal bakımdan bitiremediği Önderliği bu kez zehirleyerek yok etmek istiyordu. Ona Önderliği zehirleyerek yok etme cesareti veren, biraz da yaşanan bu sağa sivrilmeydi. Hareketimizin komponun bu insanlık dışı yönelimini açığa çıkarıp deşifre etmesi ciddi bir başarıydı. Belli ki düşman yetersiz devrimciliğin de gerisine düşen kişiliklerin duruşunu kullanmaya devam ediyor, genelde zaaflarımızı ve zayıflıklarımızı komponun yeni hamlesel çıkışının sonuç alması için yararlı bir malzeme biçiminde değerlendiriyordu. 'Êdî Bese' hamlesi buna dur dedi. Türk özel savaş rejiminin alabildiğine çılgınlaşması ve 'bıçak kemiğe dayandı' deyip toplum yaşamının bütün alanlarında imha savaşını yoğunlaştırması, 'zehirleyen' karakterinin açığa çıkarılması kadar, hareketimizin çabalarına rağmen önlenemeyen Önderlikten kopuşa 'artık yeter' demesiydi. Botan'da yoğunlaşan savaşta yaşanan asker kayıpları işin bahane yanıydı. Çılgınlığın asıl nedeni, komponun tüm hamlelerine rağmen hareketimizin hala ayakta durması ve olumsuzlukları giderip düzeltmeyi sağlama kararlılığıyla 'Êdî Bese' hamlesine yönelmesiydi.

'Önderliği yaşamak ve yaşatmak', Önder APO'nun deyişiyle ideolojik, politik ve örgütsel çizgi temelinde oluşan yeni toplumsallığa tutkuyla bağlanmakla gerçekleşebilir. Bu sadece yasa ve kuralların gerektirdiği bir bağlılık değildir; bu toplumsallığı derinliğine tanımaktan, tanıyarak güzelliklerinin farkına varmaktan, içerdiği anlam yücelmesine tanık olmaktan gelen tutkulu bir bağlılıktır. Bu yeni toplumsallaşma öncelikle PKK zemininde hayat bulacak ve burada hayat bulduğu ölçüde Kürt toplumunda gerçekleşecektir.

Yaşam bu yeni toplumsallığımız olacaktır. Bunun dışındaki yaşam arayışları ve kaçamakları boşluk ve kayıp anlamına gelmektedir. Soluyacağımız bu yaşam, bilimselliği esas alan ve politik özgürlüğü yeni yaratımların çabası olarak gören bir yaşam ustalığı ve bilgeliğidir, başka bir deyişle çağdaş müminliktir. PKK militanında somutlaşması gereken ahlaki tutum işte budur. "Bu ahlaki gücü gösteremeyenin her çabası sapmalara uğramaktan kurtulamaz. Ahlaki yaşam özünde insan toplumunun var oluş tarzına sürekli zihniyet ve özgür irade ile katılım gücünü göstermeyi ifade eder. PKK'nin gerçek büyük değerleri bu ahlaki tutuma sahip olanlarca gerçekleştirilmiştir. Gerçekten PKK çizgisinde bir yaşam çizgisine sahip olmak isteyenler bu ahlaki gücü göstermek durumundadır."

Bu paragraftaki alıntı öncesi cümlelerin de aslında tümüyle Önderliğe ait olduğunu Bir Halkı Savunmak kitabını okuyan herkes iyi bilirler. Ben sadece kısmi bazı değişiklikler yaparak, bu cümlelerde ifadesini bulan gerçeklerin 'Önderliği yaşamak ve yaşatmak' amacı arasındaki bağı biraz daha netleştirmek istedim. Önderlik gerçeği her zaman izleyicilerinin kendisine katılmasını emreder. Katılım sağlanamayan bir Önderlik yaşanamaz ve yaşatılamaz. Dolayısıyla bir Önderlik cisimleşmesi

olan PKK Hareketi saflarında yer alan herkes, bu çerçevede Önderliğe katılımını gözden geçirmek, Önderlikle nasıl bütünleşebileceğini bilince çıkarmak ve bunun başarılı çabasını sergilemek zorundadır. “Bu çizgideki önderlik tüm evreni, insansal var oluşu, toplumsal gerçekliğimizi, halkın demokratik özgürlüğünü bağrında taşımaktadır. Sadece ulusal değil evrenseldir. Kusuru ve yanlışlıkları varsa bu temel kategorilerde aranmalıdır. Yoksa gölgesinde yaşayarak, basit bencil veya köleci dünyalar kurarak yaşanabileceğini sanmak gaflet ve hatta sapıklıktır... Görünüşte katılım gösteriyormuş gibi davranıp pratikte başka konumlar arz eylemek, eski tabirle ‘münafıklıktır’. Önderlik gerçekliğim kabul edilmeyebilir. O durumda uygun bir açıklama ile ayrılmak bir haktır. Bir yandan anladık deyip katılmamak veya katıldım deyip gerekeni yapmamak yoz, sorumsuz bir yaşamı ifade eder ki, bunun da kalıcılığı ve anlamı olamaz.”

Kaldığımız yerden devam edelim. “Önderlik tarzım asla dayatma değildir. Büyük bir inanç ve bilgelikle beslenir. Bu yönlü gücü olmayanlar uzak durmalıdır. Çağımızın hasta ettiği bireyler bu tarz önderliğe katılamazlar; katılsalar da sonuç alamazlar. Son gruplaşmaların temelinde, başından beri önderlik gerçeğine yeniden yaptığım tanımlama temelinde katılımını gerçekleştirememek rol oynamıştır. Eğer bize ilgi ve saygı varsa, gerçekten ideolojik, politik ve örgütsel bir ortak yürüyüşte iddialı, kararlı ve eylemli olmak isteniyorsa, benim onlara değil, onların bana katılımı gerekir. Benim bedenim diri olmam veya ölmem belirleyici değildir. Ulaşılan anlam, irade ve ahlak belirleyicidir. Bu yalnız ben değil, bende dile gelen tüm bir evren, var olan insanlık ve toplumsal gerçekliğimizdir. Ona dayalı halkımızın demokratik, özgür ve eşitlik içinde yeniden yapılanmasıdır.”

Bir kez daha vurgulayalım: Önderlik yaşanmadan yaşatılamaz. Hem bedensel hem de anlamsal bakımdan Önderliği yaşatmanın yolu Önderlik gerçeğinin yaşanmasından geçmektedir. Önderliğin ‘bedenen diri olması veya ölmesinin belirleyici olmadığı’ biçimindeki sözleri kimseyi yanıltıp rehavete sürüklememeli, Önderliğin özgürlüğüne kilitlenmesi gereken mücadelemizde gevşemeye asla yol açmamalıdır. “PKK tüm hedeflerini bir yana bıraktı, sadece Öcalan’ın özgürlüğünü istiyor” biçimindeki değerlendirmeler, kimlerden gelirse gelsin, bir düşman propagandasıdır. Bu tür iddiaların sahipleri anlam ve duygu yüceliğini tanımamış, kendi mide salgılarını düşünce diye ortaya atan, halkın hayati özgürlük davasının kıyısından bile geçmemiş, yüceliklere saldırmayı varlık gerekçeleri haline getiren lanetli tarihin cüce sözcüleri ve ihanetin elçileridir. Onların bakış açılarına göre önder ya bir işbirlikçi aşiret reisi veya kabile şefi, ya da soy kütüğünü pašalığa ve beyliğe dayandıran uyduruk bir asalet temsilcisidir. Önder APO kendisini bu tür önderliklerin üst üste yığılmış pisliklerini temizleyen bir insan olarak tanımladı. Gömlek değiştirir gibi efendi değiştiren bu tür önderler sözcüğün gerçek anlamında ihanetin elçileridir. Bunlar bu uğursuz elçilik görevlerini rahatça icra etsinler diye Önder APO İmralı tabutluğuna konulmuştur. Namuslu hiçbir Kürt bu gerçeği bir an için bile olsa unutmamalıdır. Unutmak ihanettir.

Biz Önderliğimizin özgürlüğünü istiyor ve bunu büyük özgürlük yürüyüşümüzün merkezine oturtuyoruz. Bunu sadece ona olan minnet borcumuzu ödemek için yapmıyoruz; sadece o bizi halk olarak horlanma ve aşağılanmanın derin uçurumundan çekip çıkardığı ve insanlığın temel değerleriyle buluşturduğu için böyle davranmıyoruz. Önderliğimizin özgürlüğüne kenetlenmemizde elbette bunların da büyük payı ve rolü var. Ancak biz bütün bunların ötesine geçiyoruz. Her birimiz bu hedefe kilitlenmiş eylemimizle aslında insan olarak kendimizi gerçekleştiriyoruz, kendimizi yeniden var ediyoruz, halk olarak demokratik, özgür ve eşitlik içinde kendimizi yeniden yapılandırıyoruz. Önderliğimizin özgürlüğü bütün bunların bir arada ve birlikte gerçekleşmesini ifade ediyor. O bizim varlığımızın anlamıdır; sevdamızın odağı, yüreğimizi sevgi çağlayanına çeviren bir güzellik çağrısı, eşitlik, özgürlük ve adalet dünyamızın mimarı, bizi aydınlığın özgürleştiren ruhuyla buluşturan Prometheus’umuz, ölümsüz şehitlerimizin sadık sözcüsü, put kırıcısı Çağdaş İbrahim’imiz, halkımızın Özgürlük Güneşi’dir. Biz onu böyle biliyor, böyle tanıyor, böyle anlıyor ve böyle savunuyoruz.

Bir zamanlar Kürt sorunu diye bir sorun yoktu; Kürt gerçeği tarihin karanlıklarına gömülme üzereydi. İnkâr ve imha sistemi Kürt gerçeğini mezara gömerek bu sorundan kurtulduğuna inanıyordu. Ancak Önder APO inanılmazı başardı ve öldüğüne karar verilen bir halkı ayağa kaldırdı. Dili kesilen ve düşüncesiz bırakılan bu halkın beyni ve yüreği oldu; onun duygularını ayaklandırdı, kendisine düşünce ve ruh verdi, kendisini kaynağında yine kendisinin yer aldığı insanlık değerleriyle tanıştırdı. Sonuçta kendisini özgür yaşamakta kararlı ve bunun için her türlü bedeli ödemeye hazır bir halk düzeyine yükseltti. Bu halk elbette nankör davranmayacak, elbette böyle bir Önderliğe sahip çıkacak, böyle bir Önderliğe sahip olmayı tarihin kendisine sunduğu en büyük özgürleşme şansı sayacak ve onunla gurur duyacak. Önderliğin bütün değerlerin bileşkesi olduğunu bilerek hareket edecek. Değerlerin gerçek yaratıcısını iğrenç bir intikam duygusuyla her günü birkaç ölüme beden insanlık dışı koşullara mahkûm eden bir rejimin, bundan geri adım atıp kendisine sorunun asıl muhatabı olarak yaklaşmadıkça, Kürt sorununun çözülmesinin mümkün olmadığına bilincinde olacak ve buna uygun davranacak. Bu

temelde ya özgür yaşam ya hiç, ya Önderliğin özgürlüğü ya hiç, ya özgür Kürdistan ya hiç diyecek. Özgürlük ahlakının bu bilinç ve duruşun kendisini olduğuna inanarak bundan asla geri adım atmayacak, ahlaksızlığın sistemine teslim olmayacak.

Önderliğin özgürlüğü konusunda halkımızın duruşunu değerlendirirken gelecek zaman diliyle konuşmamız, bu halkın bugüne kadar böyle davranmadığını göstermez. Geçerli olan bunun tam tersidir. Kürt halkı her zaman Önderliğini sahiplendi. En ağır baskılar altında bile onun adını dilinden düşürmedi. “Bijî Serok APO” sloganını partili militanlardan önce bu halk dillendirdi. Bilinç derinliğiyle olmasa bile güçlü sezgileriyle onun şahsında bir yılların köle yaşamına son verecek kurtarıcının ortaya çıktığına inandı. Bu yüzden köyleri yıkılsa da direndi, evleri yakılsa da direndi, metropol kentlerin varoşlarına sürülse de direndi, açlığa mahkûm edilse de direndi, yakınları kurşunlansa da direndi, linç eylemlerinin hedefi olsa da direndi. Soysuzluğun boyun eğiştir ve teslimiyette yattığını bilerek, kendisine dayatılan kör kadere direndi. Şairin dediği gibi acıyı bal eyledi, acı çekerek bilgeleşti, ana toprakların özgürleşmesi çabasıyla geri adım atmadı. Böylece soylu bir halk olduğunu tüm dünyaya gösterdi. Bundan sonra da gösterecek. Mucizelerin kaynağının halkın kendisi olduğunu bilerek kendi gücüne güvenecek; Önderliğin özgürlüğünün kendi emeğinin eseri olacağını bilinciyle eyleme geçerek bu hedefe mutlaka varacak.

Halkımızda sorun yoktur. Bu halktan şikâyetçi olan, Brecht’in dediği gibi gidip kendisine başka bir halk bulmalıdır. Sorun kadrolardadır, sorun öncülük rolünü doğru oynaması gereken kadrolarımızdadır, sorun bizdedir. İster yanında yıllarca kalmış olsun isterse kendisiyle fiili anlamda hiç buluşmamış olsun, her kadro kendisine bir Önderlik gerçekleşmesi olarak yaklaşmak durumundadır. Önderlik, kendisini parti içinde bir numaralı kişi olarak değerlendirenlere, PKK’de böyle bir numaralandırılmış hiyerarşi olmadığını söylüyor; “Mutlaka bir birincilikten söz edilecekse, o da hizmette birinciliğimdir” diyordu. Aynı şekilde kadro da bir hizmet insanıdır, halka hizmet etmekle yükümlüdür. Halk devrimcinin Kâbe’sidir. Halkın huzuruna çıkan bir kadro, Allah’ın huzurunda olduğuna inanan bir mümin gibi ruhsal arılığa, düşünsel yetkinliğe ve layıkıyla hizmet vermeye hazır olmak zorundadır. Ne yazık ki bu noktada halkın değerlerine, yaşam tarzına ve ahlak anlayışına aykırı yaşayan, davranışı, giyim kuşamı, duruşu ve davranışlarıyla halka yabancılaşmışlığı temsil eden kadrolarımız az değildir. Sistem kişiliğine öykünen, bunu biçimine ve davranışlarına yansıtan kadro sadece halkı partiden soğutur. AKP’nin Kürdistan’da oy oranını yükseltmesinde halkın bu kadro tipine duyduğu tepkinin küçümsenmeyecek bir etkisi vardır. Bunlar halkın değişimi Müslüman mahallesinde salyangoz satmak isteyen tiplerdir; dolayısıyla kaçirtma kişilikleridir.

Partimiz bu kişiliklere artık yeter diyor ve kendilerinden Apocu öze dönüş erdemini göstermelerini bekliyor. Kendilerini Önderliğe bağlılıklarını tazelemeye, Önderlik gerçeğine katılımlarını yenilemeye, sistemden tam bir kopuşu sağlamaya, partinin ideolojik derinliğini ve ruhsal temizliğini yakalamaya davet ediyor. Bu temelde Öcalanca direnme tarzını anlayıp özümsemeye, Önderlik tarzıyla donanmış ve temposunu yakalamış olarak Türk özel savaş rejimine karşı direnmeye ve kazanmaya çağırıyor. Düşman cephesi hayvanlaştıran bir rejimin sahibi kimliğiyle bizi yok etmeye çalışıyor; direnmeden bizleri teslim almak istiyor. Adeta kurbanlık koyun gibi boynumuzu kılıcının altına uzatmamızı bekliyor. Halk ve hareket olarak onurumuzla oynuyor. Öyle inanılmaz derecede vahşi, barbar ve insanlık dışı bir düşman ki, ‘silah bıraktırmak’tan söz eden kendi cephesinden bazı güçleri bile ‘teröristlerin ağzıyla konuşmakla’ itham ediyor. Daha açık bir ifadeyle “En iyi Kürt ölü Kürt’tür” demeye getiriyor. Dayatılan çözüm nettir: Öldürmek, kırimdan ve kıyımından geçirmek, Kürt gerçeğini tarihten silmek! Önderliğimizin zehirlenmesi düşmanın konuda net ve kararlaştırılmış olduğunu gözler önüne seriyor.

Bu imha fermanı karşısında bizim de düşmanın bu stratejik hamlesini her yönüyle açığa çıkarıp teşhir eden, aynı şekilde kendi hamlesini düşmanınkinin katbekat üstünde bir netlik ve kararlılıkla pratikleştiren bir militan duruşa ihtiyacımız var. İhtiyaç keşfin anasıdır denir. Düşmanın bu hamlesini soykırımcı yüzünün açığa çıkacağı korkusuyla geliştirdiği başarısızlığa mahkûm son hamle haline getirmek istiyorsak, bu bir onur savaşıysa ve bu savaşta kazanmaktan başka seçeneğimiz bulunmuyorsa, kazanma kararlılığıyla dolup taşıyorsak, o zaman düşman şimdiden kaybetmiş demektir. İşimiz zordur, süreç zorluklarla yüklüdür. Ancak devrimciliğin kendini sınavacağı süreçler de yine böylesi zorlu süreçlerdir. Bir kişiden başlayıp milyonlaşan ve bütün dünyanın gündemine oturan bir devrimci hareketin militanı zorlukları güler yüzle karşılar; bu zorluklar ham demiri çeliğe dönüştüren örs ve çekiç işlevini görür. Bizler de Demirci Kawa geleneğinden geldiğimizi unutmayacağız. Kawa’nın demirci körüğüyle devrim ateşini kızıştıracak, kişiliklerimizi bu ateşte yakıp çelikleştirecek, düşmanımızı da bu ateşte yakacağız. Çılgın bir savaşta ısrar eden bu barbar düşman bizim savaşma kapasitemizi mutlaka görecek, görmek istemezse adeta gözünün içine sokarak görmesini sağlayacağız. Barışın kapısını böyle ardına kadar açacak ve Önderliğimizi özgürleştireceğiz. Bu bizim namus borcumuz ve şeref sözümüzdür. Söz onurdur, onurumuzu çiğnetmeyeceğiz. Bijî Serok APO!

Yaşasın PKK!

Yaşasın Yenilmez PKK Militanlığı!

SİSTEMİN KÜLTÜREL FETİH POLİTİKASI VE DEVRİMCİ SANAT

Avrupa alanındaki kültür-sanat çalışmalarımızı değerlendiriyoruz. Buna geçmeden önce konuyla ilgili bir anımı anlatmak istiyorum. Almanya’da altı yıl hapis yattıktan sonra cezaevinden çıkıp Abbas arkadaşla birlikte Parti Merkez Okuluna gelmiştik. Önderlik bizimle sıkça diyalog yapıyordu. Sıra bana gelmişti. “Bak Fuat, sizi dağa gönderdim, dağ sizi kabul etmedi; sizi Avrupa’ya gönderdim, Avrupa da kabul etmedi. Senin yaşlı bir anan var: Seni anana teslim etmek istesem, al Fuat senin olsun desem, anan da seni kabul etmiyor. Yurtseverlik ölçüleri var ve o ölçülere göre seni kabul etmeye yanaşmıyor. Mevcut durumunuzla benim de sizi kabul etmem zor görünüyor. Peki, gerçekten size ne yapmak gerekir? Bir uzay aracı ayarlayıp ikinizi uzay boşluğuna bırakmak en doğrusu olacak herhalde. Belki orası sizi kabul eder” dedi. Demek ki her gücün kendine göre ret ve kabul ölçüleri var. Burada dikkatinizi çekmek istediğim şey şudur: Evet, en azından Avrupa bizi kabul etmedi. Küçümsememek gerekir, Avrupa’nın bizi kabul etmemiş olması iyi bir şeydi. Bize biraz olsun bir PKK’lilik bulaşmıştı, biz bize bulaşan bu PKK’liliği atmaya yanaşmıyorduk. Bu yüzden de Avrupalıların işine yaramıyorduk. Onun için genelde Avrupa, özelde Almanya bizi kabul etmedi. PKK’dan kopmuş olsaydık, bizi çok rahat kabul ederdi.

Hemen şunu belirteyim: İmralı sürecine alındıktan sonra Önder Apo’nun bizden bir istemi vardı. Abbas arkadaşın ve benim Almanya’nın Türkiye ve Ortadoğu politikası konusunda mutlaka yazmamız gerektiğini belirtiyor, bir kitap ya da broşür hazırlamamızı istiyordu. Kuşkusuz geleceği çok önceden kestirip tedbir geliştirmek bir Önderlik özelliği idi. Ama biz bunu yapmadık. Bizim Önderliğin istemine zamanında olumlu karşılık vermemiz özellikle Almanya’nın Hareketimize yönelik kirli politikalarını deşifre edebilir ve günümüzde bu alanda yaşanan tasfiyeciliğin ve savrulmanın önüne geçebilirdi. Ancak olmadı, bu görevi gerçekleştiremedik. İçine düştüğümüz ertelemecilik harekete azımsanmayacak zararlar verdi.

Önder Apo çok güçlü sezgileri olan, öngörü yeteneği yüksek ve sezgileri ile politika yapan bir insandır. Türkiye’den bir bilim adamı, “Abdullah Öcalan sezgileriyle politika yapan bir önderdir” diyordu. Dolayısıyla Önderlik bu konuda da geleceği çok önceden kestirdi; bu günleri önceden gördüğü için önümüze böyle bir görev koydu. Bu görevi zamanında yerine getirmiş olsaydık, özelde Almanya’nın yönelimleri ve genelde Avrupa’nın kirli politikası önceden teşhir edilmiş olur; bunlara karşı bu alanda çok daha etkili bir tavır gelişebilirdi. Yarın hesap sorma anı geldiğinde parti ve halk karşısında bu sorumluluktan kaçışı nasıl izah edeceğimizi bilmiyorum. Bu iş bir özeleştiriyi geçiştirilemez; çünkü yapılmayan bir işin özeleştirisi de olmaz. Özeleştiriyi değiştirip dönüştürerek yerine getirilir. Bu açıdan ortaya çıkan durum aslında bir suçluluk durumudur.

Biz 1987’de Avrupa’ya gittiğimizde, Avrupa bir PKK politikası saptamıştı. Avrupa ‘85’ten itibaren PKK hakkında özel bir politika oluşturmaya çalışıyordu. O zaman NATO bu konuda etkin bir rol oynuyordu. Bunun için gerekli tartışmalar Brüksel’deki NATO karargâhında yürütüldü, bu tartışmalar sonucunda PKK’ye karşı izlenecek politika netleştirildi ve bu politikanın pratikleşmesi görevi de Almanya’ya verildi. O dönemde NATO Genel Sekreteri de Almanya’nın Savunma Eski Bakanı olan Manfred Wörner’di. Almanya NATO bünyesinde Türkiye masası sorumlusuydu. Yani Türkiye ile ilgili bütün meseleler Almanya’nın denetiminden geçiyordu. Çünkü Almanya’nın Türkiye ile tarihsel ilişkileri çok güçlüydü. Her iki ülke arasında güçlü ekonomik ilişkiler vardı. Özellikle İttihat ve Terakki döneminden itibaren Osmanlı ordusundaki modernleşme hep Almanlar tarafından yapılmıştı. Örneğin von der Goltz (ki, daha sonra Almanya’nın Genelkurmay Başkanı olacak), Liman von Sanders, Helmut von Moltke bu işle görevli önde gelen şahsiyetlerden birkaçıdır. Bunlar Osmanlı ordusuna komuta etmişler ve Kürtlere karşı savaşmışlardır. Moltke’nin bu konuda kaleme aldığı öğretici değeri oldukça yüksek anıları vardır. Moltke anılarında Kürtlere nasıl seferler düzenlediklerini, Kürt isyanlarını nasıl bastırdıklarını, isyancıları nasıl kırdıklarını çok çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır. Almanya’nın ‘Drang nach Osten’ adını verdiği yayılmacı ‘Doğuya Açılım’ politikasının merkezinde yer alan ülke her zaman Türkiye olmuştur.

Almanya’nın öyle bir yaklaşımı var ki, sanki Türkiye kendisinin bir eyaletiymiş gibi davranır. Ha Nordrhein Westphalen eyaleti, ha Türkiye; ha Hessen eyaleti, ha Türkiye. Alman siyasetçileri ve yargı sistemi ile karşı karşıya geldiğinizde bu duyguyu kesinlikle yaşarsınız. Ekonomik olarak da Türkiye’de yatırımı en yüksek olan ülke ABD ya da başka bir ülke değil, kesinlikle Almanya’dır. Dolayısıyla Almanya’nın bu kadar kâr getiren, bu kadar kendisine kazanç sağlayan bir alanı elinden kaçırmak istemeyeceği açıktır. Bu noktada Kürt sorununu elinden düşürmek istemeyeceği müthiş bir araç olarak kullanmaya çalışacağını kestirmek hiç de zor olmasa gerekir. Bu silahı asla başkasına kaptırmak istemez. Bu açıdan da bize karşı yaklaşımı bellidir.

Biz '87'de Avrupa'ya çıktığımızda, Almanya ilkin bizi izlemeye aldı. Hakkımızda çoktan tutuklama kararı verilmişti. Ancak bunun için koşulların daha da olgunlaşmasını bekliyordu. Örneğin ortada henüz herhangi bir tutuklama yokken, on milyon Mark para harcayıp yeraltında bir mahkeme salonu yaptılar. Bu salonun geleceğin PKK'lı tutsakları için yapıldığını herkes biliyordu. Bizim de bundan haberimiz vardı. Ardından belge toplamaya çalıştılar. Belgeler içinde en önemlisi bizim Üçüncü Kongrede verdiğimiz özeleştirilerimizdi. Bizler kongreden çıkıp Avrupa'ya gelmiş, eğitim materyali olarak kullanmak üzere özeleştirilerimizi de birlikte getirmiştik. Üçüncü Kongre süreci büyük bir sorgulama süreciydi. Bu sorgulama sürecinde geliştirilen eleştirilerin en büyük muhatabı Abbas arkadaştı. Benden önce Avrupa'ya geçmişti. Avrupa'ya çıkan arkadaşlar içerisinde yer alanlardan biri de bendim. Ben de ağır eleştirilerin yöneltildiği arkadaşlar arasında yer alıyordum.

Düzenlenen operasyonlar ve yapılan ev baskınlarında bize ait yazılı özeleştirilerle bize yöneltilen eleştirilerin yer aldığı belgeler de Alman polisinin eline geçti. Eleştirilerdeki keskinlik ve özeleştirilerimiz, Federal Başsavcılığın bize kazanılabilecek kişiler olarak bakmasına neden olmuştu. "Bu adamlar PKK'nın zayıf halkası, biz bunları kazanabiliriz" diye düşünmüşlerdi. Tutuklanmamızın en esaslı nedeni aslında buydu. Almanya'nın yaklaşımının bu olduğundan eminim. Bizi kendi adamları yapma niyeti taşıdıklarına kuşum yoktur. Bizi kendi adamları yapacaklar, bizimle Almanya-PKK'sini örgütleyeceklerdi. Zaten bundan önce Semir tarafından yine Almanya'da seslendirilen "İlimli ve Demokratik PKK", aslında PKK'den kopmuş olan kişilerden derlenen ajan bir yapılanma olacaktı. Semir'in, Fatma'nın, Hüseyin Yıldırım'ın PKK'si, bilmem Şener'in PKK'si işte buydu. "Demokratik PKK" bunların hepsinin toplamı oluyordu. Almanya bu temelde kendi PKK'sini yaratmaya çalışıyor, bizi de kendi PKK'sinin potansiyel liderleri olarak görüyordu.

O dönemde Avrupa çalışmalarımızın yönetiminde yer alanlardan biri de bendim. Tutuklamalar başladığında tutuklanıp serbest bırakılan arkadaşlarla görüşüyor, Alman polisinin tutuklulara nasıl yaklaştığını anlamaya çalışıyordum. Aldığım karşılık polisin tavrının çok kötü olduğu, adeta Türk polisinin tutumunu çağırıyordu. Sonunda ben de yakalandım. Yakalanma esnasında polisin oldukça sert tutumuyla karşılaştım. Ancak cezaevine konulduğumda adamların davranışları değişti. Gayet yumuşak bir tutum sergiliyorlardı. Örneğin görüşmeciniz geldiğinde soyadlarınız aynı değilse, birbirinizle yakın akraba değilseniz, normal olarak ayrı odalara alınıp fiziksel temasınız kesilerek görüştürülmeniz gerekiyordu. Ama bu kuralı başlangıçta benim için uygulamadılar. Görüşme yerine gittiğimde, görüşmecimle aynı masa etrafında oturuyordum. Belki abartma olacak, ama sanki kendi evimdeymişim gibi rahat etmem için gerekli ortamı hazırlıyorlardı.

Benim politik reflekslerim belki güçlü olmayabilir. Ama biraz vicdanlı olduğumu söyleyebilirim. Cezaevi yönetiminin tutuklulara yönelik tutumunu önceden bildiğim için, bunlar niye böyle yumuşak yaklaşıyorlar, bunda bir bit yeniği var diye düşündüm. Örneğin başlangıçta Mannheim Cezaevindeydim. Cezaevi Müdürü yanıma geldi. "Sakin gardiyanlarla uğraşma, sana şeref sözü, bütün sorunlarını ben çözeceğim, senin muhatabın benim" dedi. Bana söylediği şey aynen buydu. Bu söylemin kendisi bile bana en büyük hakaret gibi geldi. Ben turistik bir tesiste alıkonan bir misafir değildim, bir tutukluydum. Biz geçmişte Mao'yu okuyorduk. Mao, "Düşmanlarınız sizi karalıyorsa bu iyi bir şeydir, o zaman doğru yoldasınız demektir; saldırısı sadece sözlerle sınırlı kalmayıp fiiliyata dökülüyorsa bu çok daha iyi bir şeydir. Sadece doğru yolda olmakla kalmadığınızı, başarılı da olduğunuzu gösterir" diyordu. Bu durum karşısında kendi kendime ben o zaman yanlış yoldayım dedim. Onlar sorun çıkarma demişlerdi, ben sorun çıkardım. Ondan sonra beni aldılar, Almanya'nın en kötü cezaevine sürgün ettiler.

Sürüldüğüm Stammheim Cezaevinin Önder Apo'nun şu anda kaldığı cezaevine benzer yanları var. Örneğin burada kaldığım süre içinde gardiyanlar, avukatım ve görüşmecilerim dışında insan yüzü görmedim. Bir yıla yakın bu cezaevinde kaldım. Kaldığım hücrede hava almak bile sorundu. Öyle bir sistem vardı ki, dışarıdan ses bile duyamıyordunuz. O açıdan öncelikle yalnızlığın ve tecridin edilmiş koşullarda tutulmanın zorluklarını iyi gördüm. İkincisi, size boyun eğdirip teslim almak isteyenlerin oyunlarına alet olmamışsanız, bir yönüyle kendinizle gurur duyuyorsunuz. Düşmanınıza boyun eğmemenin hazzı mevcut koşulların neden olduğu acılara baskın çıkıyor. Devrimciliğin güzelliği de zaten buradadır.

Onların bana yaklaşım şöyleydi: "Gel konuş, konuşmazsan ağır ceza alırsın" diyorlardı. Daha önce de ifade ettim, politik reflekslerimin zayıflıklar taşıyabileceğini söyledim. Buna karşılık ceza tehdidiyle beni konuşturup adeta itirafçılığa yöneltmeye çalışmaları karşısında adeta çileden çıkıyordum. "Beni hapis cezası ile mi korkutacaksınız? Keşke ceza yasanızda idam cezası olsaydı da beni de idamla yargılamış olsaydınız" diye bağırdım. Belli ki beni tahrik ediyorlar, bunu zayıf yanımla olarak görüp bu noktadan yükleniyorlardı. Onlar tahrik ettikçe ben sinir küpüne dönüyordum. Beni sorgulamaya gelen siyasi polis ekibinin son sorgusu sırasında daha da ileri gittim: "Bakın, siz Türkiye'nin yöntemleriyle üzerimize geliyorsunuz. Türk devleti zaten Kürtleri hayvanlaştırmak istiyor. Siz de aynı politikayı uyguluyorsunuz. Ben asla hayvanlaşmam demiyorum.

Mümkündür, politikanızda sonuç da alabilirsiniz. Dedim ya, haydi sizin istediğiniz oldu, haydi ben itleştirm diyeyim. Size bir faydamın dokunacağına inanıyor musunuz? Bu durumda bile ben PKK'nin kapısında duracağım ve yine size havlayacağım" dedim. Bu son sorgu denemesi oldu, bir daha da benim yanıma uğramadılar.

İlginçtir, o koşullarda polis karşısında da mütevazı davranıyor, abartılı bir konuma düşmemek için özen gösteriyordum. Sorguda bu söylediklerimi dışarıya da yazmıştım. Önder APO beni eleştirmişti: "Polis karşısında kendin için böyle konuşmaya hakkın yok. Sen orada kendini değil, PKK'yi temsil ediyorsun. Bir PKK kadrosu olarak yargılanıyorsun. Gerçek buysa o zaman doğru tutumun sahibi olacaksın, direneceksin, hem de bir militan gibi direneceksin" diye haber yollamıştı. Kuşkusuz doğru olan Önderliğin söyledikleriydi. Bir kadro elbette Önderliğin ifade ettiği gibi davranmalıydı. Ancak yine de bu tutumun da kendi içinde belli bir anlamı vardı.

Abbas arkadaşı benden bir ay sonra yakalamışlardı. Sınırdaki pasaport kontrolü yapıyorlar. Abbas arkadaşın pasaportuna bakıp nereye gittiğini soruyorlar. Abbas arkadaş da Avrupa'da demokrasi olduğunu, demokratik haklarını kullandığını, seyahat özgürlüğü hakkını değerlendirdiğini, bu nedenle kendisini tutuklama haklarının bulunmadığını belirtiyor. Alman polisi ifrit oluyor; "Bakıyoruz da demokrasiyi iyi öğrenmişsin, neredeyse bize demokrasiyi öğretmeye kalkışacaksın" diyor ve kendisini tutukluyor. Avrupa demokrasisi denilen şey gerçekten de oldukça gülünçtür. Bakın, devletin gerçek yüzü hiç değişmiyor. Devlet dediğimiz olgu demokrasinin inkârıdır. Önder Apo devleti ve demokrasiyi nasıl tanımladı? Üstelik Avrupa'daki devlet tipi en gelişkin devlet biçimidir. Bu devlet sana o her türlü oyunu oynar. Devletin işi oyundur, insanı düşürmektir, aşağılamaktır, alet haline getirip kullanmaktır; o olmadı mı bir tekme vurup insanı bir köşeye atmaktır. Devletin size layık göreceği muamele esas itibarıyla bu olur. Bize uyguladığı da bundan çok farklı bir şey olmadı.

Kuşkusuz Kürdistan'da yargılanan ilk PKK'lilerin direniş tarzı gibi olmasa da, bizim davamızda yani Almanya-PKK Davasında iyi bir direniş sergilendi. Örneğin polis sorgusunda yetersiz davrananlar bile mahkemede sonuna kadar sergilediğimiz tutuma ortak oldular. Belki serbest bırakıldıklarında bizden koptular, ama ortak tutuma uyum göstermekten geri durmadılar. Burada derin bir sevgi ve saygıyla Hüseyin Çelebi arkadaşı anmak isterim. Hüseyin gerçek bir militandı. Almanya'da Kürdistan Komitesi'nin bir çalışanıydı; bu komitenin sorumlularından biriydi. Deyim yerindeyse mahkemeye çıkıncaya kadar Hüseyin bizi yönetti, pratikte Hüseyin bizi koordine etti. Mahkemedeki duruşu da gerçekten gurur ve heyecan vericiydi. Avrupa doğmuş ve yetişmiş bir gençti. Buna rağmen duruşmalara katıldığı süreçte de bizim kendisiyle gurur duymamızı sağladı. Sonunda serbest bırakıldı ve oradan ayrılıp anavatan topraklarına döndü. Bu topraklarda şehit düştü.

Bunların hepsinden daha da ilginç ve çarpıcı olan şey, Federal Başsavcılığın PKK Davası için hazırladığı iddianamede dile getirdiği bir husustu: Federal Başsavcılık PKK'nin tümünden bir 'terör örgütü' olarak değerlendiremeyeceğini söylüyor, PKK içinde "terörist bir grubun" var olduğunu belirtiyordu. Ona göre Önder APO bu 'terörist grubun lideri'ydi. Bizler ise bu grubun militanları durumundaydık. Yani Almanya'nın onayından geçebilecek, Avrupa'nın evet diyebileceği bir diğer 'PKK' de vardı. Nitekim tutuklanmamızın hemen ardından sahneye çıkartılan Fatma-Hüseyin Yıldırım ekibi ve onların izinden yürüyen Şener bu 'evcilleştirilmiş PKK'nin önde gelen temsilcileri konumundaydı. Evcilleşmeye, daha doğrusu sistem içine çekilmeye yatkın tipler sistem için asla bir tehdit gücü olarak görülmezler. Böylesi kişilikler mevcut durumlarıyla kabul görür ve sisteme en büyük hizmeti ifa ederler. Sistem bunların PKK kimliği ile ortaya çıkmalarına rıza gösterir. Sistem içindeki her bir devlet bu kişiliklerle kendi PKK'sini örgütlemeye çalışır. İşin gerçeği budur.

Burada esas olarak neyi anlatmak istediğimi söyleyeyim: Avrupa herkesten daha atak davranıp PKK'yi 'terör örgütü' olarak ilan etti. Varsın bizi 'terör örgütü' ilan etsinler diyemeyiz. Bu son derece ucuz bir yaklaşım olur. 'Terör örgütü' olarak lanse edilmek öyle basite alınacak bir durum değildir. 'Terör örgütü' yaftasının boynuna iliştirildiği bir örgüt olmak, insanlığa lanetli bir güç olarak sunulmaktır. Yani bu hususa dar yaklaşmamalı, işi sadece hukuki çerçeveye sınırlandırmamalıyız. İslam dini için kâfir, Ortaçağ Hristiyanlığı için paganizm neyse, günümüz dünyası için de 'terörizme' biçilen anlam odur. Kâfir ya İslam'ı ya da kendi ölümünü seçer; pagan odun yığınları arasında kazığa bağlanıp ateşte yakılır. Faşist MHP'li bir eski bakanın "Apo'nun derisinden kösele yapacağız" sözünü de bu çerçevede değerlendirmek gerekir. Yani sistem sizi sadece hukuki çerçeve içinde değil, ahlaki olarak da mahkûm ediyor, ahlaki olarak sizi lanetliyor. Tüm insanlık nezdinde sizi dokunulmaması, yaklaşılmaması, insanlıktan tecrit edilmesi gereken cüzamlıdan beter bir varlık olarak değerlendiriyor. Geliştirdiği propagandayla toplumda böylesi bir duygu yaratmaya çalışıyor. 'Terör örgütü' tanımı ile yaratılmak istenen imaj budur. Bu kesinlikle böyledir.

Bir şey daha söyleyeyim: Hepimiz en azından Âmin Maalouf'un Işık Bahçeleri adlı romanından Mani'yi tanıyoruz. Mani'nin nasıl insani güzelliği temsil eden tarihsel bir kişilik olduğunu biliyoruz. Sasani gericiliği Mani'yi korkunç bir biçimde katletti. Ancak devletçi sistem Mani'nin fiziksel varlığına son vermekle yetinmedi; onu bir kötülük sembolü olarak insanlığı tanıtmaya çalıştı. Adından küfür sözcüğü olarak kullanılan 'manyak' sözcüğünü türetti. Psikolojik nitelikte birçok hastalığa (örneğin manik depresif) onun adı verildi. Aynı şekilde Fransızcada 'cani' kavramının karşılığı olarak kullanılan 'assasin' kaynağını yine Doğulu bir insandan, Hasan Sabbah'ın taraftarları anlamında kullanılan 'haşhaşin' sözcüğünden aldı. Aldıkları yenilgi ve yaratmak istedikleri geleneğin kesintiye uğraması, bu görkemli kişiliklerin kötülüklerin sembolü olarak sunulmalarına elverişli bir ortam yarattı. Yenilmeselerdi, başlarına böylesi bir akıbet gelmeyebilirdi.

Bu açıklama bir uyarı biçiminde de algılanabilir. Yarın öbür gün biz de kazara ideolojik kimliğimizi yitirme temelinde bir yenilgiye uğrarsak ve Apocu Hareket bitirilirse, o zaman arkamızda bıraktığımız temel değerlerden kopmuş, kendi var oluş gerçeğinden uzaklaşmış, posası kalmış insanlık nezdinde bizim adımın da kötülükler cephesinde anılması zor olmayacaktır. Nasıl Mani'nin adı küfür yerine kullanılıyorsa, nasıl Hasan Sabbah adı kötülük kavramı içinde ele alınıyor ve hakaret sözcüğü olarak değerlendiriliyorsa, aynı şekilde Apoculuk da özünden kopmuş insanlık nezdinde bir hakaret sözcüğüne dönüşebilir. Bu bir olasılıktır, hem de insanlığı binlerce yıl geriye götürecek tehlikeli bir olasılıktır. Peki, buna razı olacak mıyız? Ne yapalım, bu işin ucunda yenilgiye uğramak da var deyip söz konusu olasılığa kapıları açık mı bırakacağız? Yoksa Apoculuğun başarı ve zafer tarzı olduğu gerçeğinden yola çıkarak bu olasılığı sıfıra mı indireceğiz? Apoculuk işte bu sorulara vereceğimiz karşılıkla netleşir. 'Terör örgütü' tanımıyla Avrupa'nın başımızda patlatmaya çalıştığı şey işte budur. Avrupa'nın bize karşı böyle davranması oldukça doğaldır. Çünkü biz çürüme ve çöküş sürecine girmiş, derin bir kaosu yaşayan ve son devletçi sistem olan kapitalist uygarlığın inkârıyız. Avrupa'nın bize düşmanlığının nedeni budur.

1986 ya da '87'de arkadaşlarımız bazı Fransız yetkililerle tartışmışlardı. Sorun yine PKK Hareketinin ciddi bir tehdit olarak yansıtılması sorunuymdu. Fransızlar "Bizim tehdit algılamamız sizin maddi gücünüzden kaynaklanmıyor; bizim için asıl tehdit sizin yaşam tarzınızdır" demişlerdi. Sistemin bu tarz tehdit algılaması bir Apocu için en büyük gurur kaynağıdır. Yani biz Apocu Hareket olarak insanca yaşamının adımız ve öteki yaşam biçimlerinin inkârıyız. Bizim genelde devlet odaklı uygarlık sistemiyle ve özel olarak kapitalist modern yaşamla bir ilgimiz ve ilişkimiz olamaz. Bu gerçek doğal olarak PKK gerçekliğinin içinde var. Bizim varlığımız karşımızdaki sistemin ve onun eseri olan insanın inkârı anlamına geliyor. Bizim yaşamımızın güzelliği, onun yaşamının çirkinliğine kanıt teşkil ediyor. Güzel çirkin olanın çirkinliğine tanıklık eder, çirkinin yargılanmasını ve mahkûm edilmesini sağlar. Doğru yanlışa tanıklık eder; doğrunun ortaya çıktığı yerde yanlış tüm ucubeliğiyle sırtır. Güzelliğin olduğu yerde çirkinlik, doğrunun olduğu yerde eğri sırtır. PKK işte böyle deşifre edici bir işlev gördü. Bunun içindir ki, Sodom ve Gomora'dan binlerce kez daha fazla kötülüğe gömülmüş olan kapitalist sistem güzelin, doğrunun ve iyinin var olmasını, kendi çirkinliğini, kötülüğünü ve yanlışlığını gözler önüne sermesini istemiyor. Bunun için Apocu Hareketin bitirilmesi doğrultusunda çalışıyor. Bu temelde kendisi için tehlikeli bir kanıt ortadan kaldırmaya yöneliyor.

Burada bir şey daha söyleyeyim: Kendi tarihsel kökleriyle buluşmuş özgür Kürt insanlığın güzelliğinin kanıtıdır. Eğer Önder Apo'nun ideolojisinden bir şey anlıyorsak, anlamakta kesinlikle zorluk çekmeyeceğimiz gerçek budur. Kürtler tarihin kanıtlanmış ilk büyük insanlık devrimi olan neolitik devrimi gerçekleştiren kültürün toplumsal dokusunun ayakta kalan en eski halkıdır. Bu gerçeğin doğru toplum ve insan tanımına kaynak oluşturması kaçınılmazdır. Günümüzde en çok ihtiyaç duyulan doğru insan tanımı, bu kültürle buluşmayı başarmış özgür Kürt esas alınarak yapılacaktır, yapılmak zorundadır. Ona bakılarak insanın insanlığı tanımlanmaya çalışılacaktır. Önder APO bu anlamda doğru insan tanımının mihenk taşıdır.

Doğru insan tanımı aynı zamanda yanlışlıktan ibaret insanın da, aynı anlamda insanlıktan çıkmış insanın da açığa çıkarılıp gözler önüne serilmesidir. Böyle bir durumda yoldan çıkmış insanlık ve esas olarak da insanlığı doğru yoldan çıkaranlar için bitiş tehlikesi vardır. Çünkü ortada Ağrı Dağı kadar büyük bir kanıt söz konusudur. Suç işleyen her zaman işlediği suçun kanıtını ortadan kaldırmaya çalışır. Onun için Önder APO'yu yok etmek istiyorlar. Onun için Önderliğimize adeta lanetliymiş gibi davranıyorlar. Onun için insanların elleriyle kendisine dokunmasına bile izin vermiyorlar. Bunlar tümüyle ideolojik yaklaşımlardır. Sistem Önder APO ile ilişkisinde her zaman onun temsil ettiği insan gerçekliğini esas alıyor; bu insana yönelik müthiş öfkesi ve tahammülsüzlüğü ile kendisine yaklaşıyor. Avrupa'nın yaptığı bellidir: Ya seni sana karşı çıkarıp kendi hizmetine sokmak ister, ya da seni tıpkı Prometheus gibi kayaya çivileyip her gün ciğerini kartallara yedirir. Bu durumda yapacağın şey Ağrı Dağı gibi sağlam durmak, kartallar yüreğini her gün galasalar da, tıpkı Önder APO gibi yüreğini ve beynini yenileme gücünü göstermektir. Apoculuk işte budur.

Avrupa her zaman kendi PKK'sini yaratmaya çalıştı. Günümüz için somut duruma ilişkin yeterli bilginin olmayabilir; ama sezgilerime dayanarak diyebilirim ki, şu anda özellikle Almanya'da hâkim olan Almanya PKK'sidir. Kültür çalışmalarında, basın-yayın alanında, kitlesel planda etkili olan odur. Oradaki halkımız içinde egemen kılınmak istenen odur: Almanya PKK'sidir, onun ilişki biçimidir, onun yaşam tarzıdır, onun duruşudur. Bu nedenle yapılan etkinliklerde sıcaklık, moral ve heyecan yoktur. Önderliğe sonuna kadar bağlı olanlar belki hala ayaktadır, ancak onlar da küsmüşlerdir, yaşama küsmüşlerdir. Önderliğe bağlıdır, ama bu kabul edilemez durum karşısında yaşama küsmüşlerdir.

Bir zamanlar Avrupa'da Necdet Buldan durmadan Apocu Harekete küfrediyordu, Mahmut Kılınc bize her türlü küfür ve hakareti yapıyordu. Peki, şimdi neden bunların sesi soluğu çıkmıyor? Bunlar sahibinin sesiydiler, düğmeye basıldığında teyp gibi ses vermeye başlıyorlardı. Şimdilik teybin kapatma düğmesine basılmıştır. Yarın öbür gün insanlarımız silkelenecek ve Apocu yaşamın akışkan gücü açığa çıkarsa yeniden devreye sokulacakları kesindir. Şimdi sistemin istediği düzen var, neden bize küfretsinsin ki? Medyamızda önemli ölçüde onların görmek istedikleri düzen işliyor; kültür çalışmalarında kapitalizmin yaratımı olan ve metalaşma yasasına uygun işleyen popüler kültürün egemenliği var. Bu anlamda sistemin istediği düzen işliyor. Bu durumda neden bize küfretsinsin ki?

Burada Almanya doğumlu bir arkadaşımız, Avrupa'nın ve özellikle Almanya'nın öncelikle kültürel alanda hâkim olmak istediğini belirtiyordu. Bir güç kendi kültürünü egemen kıldı mı, kendi kişiliğini de egemen kılmış demektir. Kişilik ve sanat, kişilik ve kültür birbirinden kopuk olamaz. Önder Apo sanatı kişiliğin sürekli yüceltilme, güzelleştirilme ve beğendirilme yönü biçiminde tanımlıyordu. Önderliğimizin dediği gibi, kişilik, daha genel olarak kültürün bir kişide gözükmesidir. Kürt kişiliği Kürt kültürünün kendisidir, onun bir bireyde somutluk kazanmasıdır. Sanat ise onun kabul edilemez durumunu aşmasıdır. Buna devrimci sanat diyoruz. Kültür ve sanatın görevi, bitik ve tükenmiş kişiliğin kabul edilebilir bir konuma getirilmesidir. Kürt kişiliğinin dünyada en çok hakarete uğramış, en zavallı, bitik, tükenmiş, ağlayan, gücü hiçbir şeye yetmeyen özellikler taşıdığı kesindir. Kapitalizmin çöplüklerine yönelip bazı biçim değişiklikleriyle kendini gizlemek, bu kişilikten kopuşu sağlamaz. Sanatçı bu kişiliği heykel yontar gibi yontacak, dövecek, çirkinliklerini parçalayıp atacak, arkada bir şey kalırsa bundan iyi bir kişilik ortaya çıkaracaktır. Olumlu tipi olumsuzun yerine koyacak, onu yaşama saygılı, toplumsal emekle bağlantılı, yaratıcı ve başarılı, zafer çizgisinde direnmesini bilen, bu çizginin örgütsel ifadesine kavuşmuş bir insan düzeyine yükseltecektir.

Avrupa'da ve özellikle Almanya'da sözde sanatçı cephesinde tam bir kültürel fetih yaşanıyor. Pazara düşmüş, ürettiklerini fırından çıkmış taze ekmek gibi en erkenden tüketilmek üzere piyasaya süren, bireysel kâr ve kazanç peşinde koşan uyduruk bir sanatçı tipiyle karşı karşıyayız. Bu tip sanatçı bir sistem yaratımıdır, ruhunu sisteme satmış ve ruhsuz kalmıştır, muhalif olma özelliklerini tamamen yitirmiş ve her bakımdan sisteme eklemlenmiştir. Sistemin bu tiple herhangi bir sorunu yoktur ve ilişkilerdeki bu sorunsuzluk ulaşılmak istenen bir sonuçtur. Almanya'nın yaptığı esas itibarıyla budur. Örneğin sistem için biraz rahatsızlık oluşturan arkadaşlarımız var ve sistem kendilerine anında yöneliyor. Söz gelimi Muzaffer Ayata arkadaşın suçu nedir? Muzaffer arkadaş ömrünün neredeyse yarısını cezaevinde geçirmiş, biraz PKK'liliği var. Belki yeterince politik olmamakla eleştirilebilir, ama partiye ve parti değerlerine bağlıdır. Onun asıl suçu budur, kesinlikler bunun için içerdedir. Oysa başkaları serbesttir, dışarıdadır. Yarın cezaevinden çıktığında da bir evde zorunlu ikamete tabi tutacaklar; "Bu evin veya alanın sınırlarını geçmeyeceksin, geçersen yeniden tutuklanırsın" diyecekler; kendisini tamamen işlevsiz duruma getirmeye çalışacaklar. Olup biten şey esas itibarıyla budur.

Önderliğimize karşı geliştirilen uluslararası komploda Avrupa'nın rolü biliniyor. Almanya'nın komplodaki rolü daha da belirgindir. Örneğin Batı tipi demokrasiden söz ediyoruz. O çok Batı demokrasisi hayranları için söyleyeyim: Batı sisteminde hukukun demokrasinin en önemli ayaklarından biri olduğu söylenir, değil mi? İşte hukuk devletinden söz ediyorlar. Önder Apo Avrupa'ya çıktığında, Almanya'nın kendisi hakkında verdiği arama ve tutuklama kararı vardı. Almanya kendi yasaları gereğince Önderliğimizi İtalya'dan istemek durumundaydı. Önder Apo da bunu biliyordu ve böylesi bir olasılığa karşı hazırlıklıydı. Ancak Almanya bu ülkedeki bir milyona yakın Kürt'ün ayaklanmasından korktu. Bu yüzden anında Meclisi topladı, Anayasasında değişikliğe gitti; ister gönüllü ister zecri tedbirlerle olsun, Önderliğimizin Almanya'ya girişini engelledi. Gerçekler bu kadar açıktır. Kişiye özel yasalar çıkaran sadece Türkiye midir? Almanya da öyle yaptı, Önderliğimiz için kişiye özel yasa çıkardı ve kendisini istemedi. Önderliğin Almanya'ya girişini bu temelde engelledi. Batı demokrasisi, Batının hukuk sistemi işte budur.

Gerçek şu ki, Massimo D'Alema başlangıçta sistemin durumunu pek fazla bilmiyordu; Avrupa'daki sistemin ruhundan pek haberdar değildi. Bu yüzden "Kürt sorunu diye bir sorunumuz yoktur" diyen Türkiyeli yetkililere, yoğun mülteci akınını

kastederek, “Gelsinler, Kürt sorununun nasıl İtalya kıyılarına vurduğunu kendilerine göstereyim” diyordu. O da Avrupa’nın demokrasisine aldandı. Önder Apo’nun İtalya’ya geçişini de fırsat bilerek, Kürt sorununu Avrupa Birliği’ne mal etmek istedi. Bu çerçevede birçok Avrupa ülkesinin başkentlerine uğradı. Görüştüğü kimseler kendisine ne söylediler? “Sen bu işe karışma, bu işin altında başka şeyler var” dediler. Özellikle Almanya kendisini ciddi bir biçimde uyardı. Bu uyarıların ardından D’Alema geri adım attı. Bunun içindir ki, Önderlik Roma’dan ayrıldıktan sonra, gazetecilerin “Abdullah Öcalan’ın nereye gittiğini biliyor musunuz?” sorusuna, “Nereye gittiğini bilmiyorum, bilmek de istemiyorum” diye karşılık verdi. Sistemin Önder Apo’ya bu düşmanlığı D’Alema’yı oldukça ürkütmüştü. Bu nedenle başlangıçtaki tutumuyla sondaki tutumu arasında dağlar kadar fark vardı. Baktı ki dünya sistemi bir bütün olarak Önderliğe karşıdır, bu gerçeklikten yola çıkarak sistemle uyum içine girme yolunu seçti. Sisteme karşı aykırı bir ses ve duruşun sahibi olmayı göze alamadı.

Önderliğimize bu denli karşı olan ve düşmanca yaklaşan bir sistem, elbette onun örgütü ve militanının da karşısında olur, değil mi? Önderliği etkisiz kılmaya çalışan, aynı şekilde onun örgütünü ve militanını da etkisizleştirmek ister. Doğal olanı da budur. Avrupa’da ve özellikle Almanya’da kaçınılmaz olan bu etkisiz kılma girişimlerini istihbarat örgütlerinin asli işlevi olarak görmek en doğrusudur. İstihbarat örgütleri elbette herkesi ajanlaştıramaz, bunun yerine çoğunlukla dolaylı olarak yönlendirir. Siyasi polisin bu konuda sistematik bir çalışma içinde olduğu kesindir. Hemen bir örnek vereyim: O zaman Önderliğe de iletmıştim. ‘98’de Avrupa çalışmalarımızı değerlendirmek üzere bir konferans yapmış ve bu konferansta yeni bir yönetim seçmiştik. Eski yönetimimizde Kürdistan Komitesinden bir kişi de vardı. Kendisi Malatyalıydı. İlginç bir gençti. Almanya’da yapılan bütün görüşmelere katılım sağlıyordu. Konferansta fazlasıyla eleştirildi ve yeni yönetim için aday olduğu halde seçilmedi.

Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti İçişleri Bakanlığında çalışan ve istihbarat şefi olan bir bayan o zaman bizimle görüşmek için haber yollamıştı. Biz kabul edince görüşme gerçekleşti. Yaptığımız toplantıdan haberdardı. “Konferansınızın başarıyla sonuçlanması beni sevindirdi. Fakat bizimle görüşen arkadaşınızın yeni yönetiminize girmemiş olması ise beni oldukça üzdü” dedi. Korkunç bir şey, insan adeta çıldırıyor. Sizi hizaya getirmek isteyen bir devletin temsilcisi, gözlerinizin içine baka baka, “Benim adamımı neden yönetime seçmediniz?” diye size sitem ediyor. Bunda kabul edilebilecek bir yan görebiliyor musunuz? Ben daha sonra o kişiye, Almanlara verdiği güven kadar keşke biraz da yanındaki arkadaşlarına güven verseydin demiştim. Zaten ondan sonra çekip gitti. Örneğin sözünü ettiğim bu kişi görüşmelere gidiyordu. Bizim bir kararımız vardı, tek kişi olarak görüşme yapılmasını yasaklamıştık. İki kişi görüşme yerine gittiğinde karşı taraf bastırıyor, “Biz yalnız şu kişiyle görüşürüz” diyordu. Bizim genç de bastırıyor, tek başına görüşmelere katılmayı dayatıyordu.

Düşünün bir, bütün bunlar Önderliğimizin henüz aramızda olduğu, henüz tüm çalışmalara hükmettiği, dolayısıyla bu tür kişilikler ve ilişkilere kesinlikle geçit vermediği bir dönemde oluyordu. Bu alan çalışmalarında yaşanan savrulmaya bakarak, mevcut durumda nelerin yaşanabileceğini varın siz düşünün. Siz sanıyor musunuz ki Avrupa’da işler kolay yürüyor? Saflarımızda yaşanan ‘özel ev’ düzenine çark etmelerin, bireyciliğin şahlanması, giyim kuşamdaki açılıp saçılmanın, pazar düzenine girmenin, popüler kültüre sarılmanın, eğlence kültürüne yönelmenin Avrupa ve özellikle Almanya’nın PKK siyasetinden ayrı yürüdüğüne inanıyor musunuz? Kesinlikle değil, yaşanan bu çirkinliklerle Almanya’nın PKK siyaseti arasında kesin bir bağ var. Müthiş bir dolaylı yönlendirme söz konusudur. Her şey doğrudan ilişkiler temelinde geliyor demiyorum; ama günlük dolaylı yönlendirme yapıldığını biliyorum. Bir iltica probleminiz vardır, sizi çağırıp konuşurlar; bir oturma sorunuz vardır, sizi çağırıp konuşurlar. Bu tarzda sizi yönlendirmeye çalışırlar.

Bizim Avrupa’daki kültür örgütümüz önemli ölçüde sistem içine çekilmiştir. Kişilerin niyetlerinden bağımsız olarak bu böyledir. Kadrolar açısından da durum benzerdir. Ne söylediğiyle değil, ne yaptığı ve nasıl yaşadığıyla halkın beynini ve yüreğini fetheden Apocu kadro ve militan tipinin yerinde yeller esiyor. Ücretli işçi ve maaşlı memur yaklaşımı hâkim yaklaşım halini almıştır. Halkla ilişkiler yoktur, gazete dağıtımı yoktur, propaganda ve ajitasyon yoktur, yapılan propagandada ruh yoktur, demokrasi adına bürokrasi uygulanmaktadır. En genel anlamda kadroların bu içler acısı durumu ve sistem içine çekilmesi, Avrupa ülkelerinin istihbarat örgütlerinin yönlendirmeleriyle bağlantılıdır. Uluslararası komplonun ardından böyle bir durumun yaşanmış olması bile bu gerçeğin açık kanıtıdır. Bunu böyle kabul etmek gerekir.

Buna karşılık öteki alanlarda olduğu gibi, kültür-sanat alanında da yıkılmayan, hala ayakta duran insanlar var. Televizyon ekranına baktığınızda bile, sahnedeki duruşundan ve sanatını icrasından yola çıkarak, bazı sanatçıların kendilerini kolayca satmayacaklarını görebilirsiniz. Örneğin şehitleri olan sanatçılarımız var, çocuklarını ve kardeşlerini şehit veren sanatçılarımız var. Bunlar halktan koparak kendi bireyciliğinin zırhı içine gizlenip eğlence pazarı için kültür nesneleri üretmeye yönelmezler. Zaten bunların yurtseverliği söyledikleri türkülerden de bellidir, öyle değil mi? Bunlarda biraz

heyecan, biraz coşku, biraz moral var, vicdan ve ahlâk sahibidirler. Gözümüzün içine baka baka gidip ilkel milliyetçilerle anlaşma imzalayan, onların verdiği beş kuruşa tenezzül eden, onların programlarında yer alan, hatta “Beni bu halimle kabul etmeseniz gidip onlarla çalışırım” diyen, ideolojiyi ve felsefeyi toprağa gömmüş sözde sanatçılar yok mu? Onlar da var, hem de fazlasıyla var. Almanya’nın bunlara karşı ilgisiz davranacağına inanıyor musunuz? Almanya bunlara bir sürü olanak sunuyor. Zaten gidiş gelişleri bile Almanya’nın kendilerine verdiği pasaportlar sayesinde oluyor.

Almanya, “Ben sana imkân sağlıyorum. Sen benim verdiğim kimliği taşıyorsun, benim kimliğimle seyahat ediyorsun. Bunları dikkate alarak adım atacaksın” diyor. Durum gerçekten de özü açısından böyledir. Genelde Avrupa’ya ve özelde Almanya’ya yaklaşımımızı bu çerçevede değiştirip düzeltmek zorundayız. Almanya gerçekten de bizi bu tarzda bitirmek istiyor, bizi devrimci direnişçi özümüzden ve komünal demokratik kültürümüzden koparıp dönüştürmeye çalışıyor. Zaten tasfiyecilik denilen şey de budur. Tasfiye fiziki olarak yok oluş anlamına gelmez, bir başka gerçekliğe dönüşme anlamına gelir. Tasfiyeciliğin özü işte budur. Sizi tasfiye etmek isteyenler saflarınızda sizinkinden farklı bir kişilik yaratırlar. Bir güç kendi kişiliğini ve ruhunu sende gerçekleştirir, kendi sistemini sende içselleştirirse, bu onun için en büyük kazanım anlamına gelir ki, Almanya’nın yaptığı da esas itibarıyla budur. ‘Sosyal reform’ denilen kadının ve erkeğin özelleşmesinden tutun da diğer savrulma biçimlerine kadar bütün devrimci kültürümüzden koparma girişimlerinin arkasında Batı sistemi var. Bunların hepsi Avrupa’nın karşımıza çıkardığı şeylerdir. Yani bunların gerisinde sistem var. Ferhat-Botan ikilisi burada sadece birer piyon olarak kullanıldılar. Bunlar sistem politikalarının içimizdeki uygulama güçleriydi, üzerinde deney yapılan kişiliklerdi. Böyle ele almak gerekir.

Avrupa milliyetçiliği kışkırtır; bu açıdan milliyetçiliğe çark etmek, egemen sistemin içinde yer almak demektir. Milliyetçilik liberalizmle birlikte kapitalizmin ideolojik kimliğidir. ABD’nin Irak’a yönelik askeri müdahaleyle Saddam rejimini devirip Güney Kürdistan’da federal bir oluşumun temellerini atmasının, özellikle yurtdışında yaşayan insanlarımızda belli bir sempatiyle karşılandığı inkâr edilemez. Nitekim bundan sonra bu oluşumun sembolleri birçok yerde sergilenmeye başlandı. Milliyetçilikle pazar arasındaki sıkı ilişkiyi doğrulamak istercesine, kültür-sanat alanında da pazarlamacı bir kültür-sanat anlayışı boy verdi. Tabii yurtdışı koşulları, mültecilik ve ülke hasreti de bu eğilimin öne çıkması üzerinde etkide bulunur. Biz bunu açıkça gördük. Elbette biz Güney Kürdistan’da ortaya çıkan federal yapılanmaya karşı değiliz, hatta devletleşmeye de karşı olamayız. Ancak bizim de kendimize ait bir sistemimiz var, kendi değerlerimiz ve sembollerimiz var. Biz milliyetçiliğe karşıyız, hem de şiddetle karşıyız. Kimse milliyetçiliği kültür-sanat çalışmalarımıza bulaştıramaz. Bulaştırırsa er ya da geç cevabını alır.

Biliyorsunuz, rafine olmak diye bir kavram var. Örneğin Önder APO, “Ben İmralı’da düşünce sisteminde en rafine düzeyi yakaladım” dedi. Yani en arı bir düşünce gücüne ulaştığını söyledi. Kapitalizmde de en rafine düzeyi yakalayan, kapitalizmin modern yaşam tarzında en rafine düzeyi yakalayan güç Batı Avrupa’dır. Yani adı geçen sistemin özü ve ruhu en güçlü şekilde burada işliyor. Bu açıdan kapitalizm ve kapitalist modern yaşam dediğimizde aklımıza öncelikle Avrupa gelmelidir. Biz özellikle insansal var oluşa karşı intikamcı tutumuyla kapitalizmi kesinlikle olumsuzluyoruz, öyle değil mi? Bu sistemin toplum da dahil her şeyi metalaştırmıştı söz ediyoruz. Bir örnek vereyim. Almanya’da çalışan bir kadınınsınız diyelim, işsiniz ve gidip iş arıyorsunuz. İş ve işçi bulma kurumuna başvuruyorsunuz. Varsayalım ki, sizin aradığınız nitelikte bir iş yoktur, önerilen hiçbir işi beğenmiyorsunuz. Görevli kişi size rahatlıkla “Genelevde çalışabilir misiniz?” diye bir soru soruyor. Böyle bir soru çok normaldir. Sistemin özgürlük anlayışı budur. Kadının kendi bedenini satma özgürlüğü var. Kapitalist sistemin gerçeği budur.

Kapitalizmin insanla insan arasında çıplak öz çıkar ve katı peşin ödemedi başka bir bağ bırakmadığını söyleyen Marks’tır. Burjuvazinin dinsel inancın ateşli ve kutsal coşkusunu, şövalyelik ruhunu, duygusallığı bencil hesapların buzlu sularında boğduğunu söyleyen Marks’tır. Aynı şekilde burjuvazinin kişisel değeri bir mübadele değeri haline getirdiğini ve bin bir güçlülük elde edilmiş sayısız özgürlüklerin yerine, o biricik ve acımasız özgür ticareti koyduğunu dile getiren yine aynı Marks’tır. Önder Apo’nun çözümlemeleri yerine Marks’ın belirlemelerine başvuruyorum. Öyle ya, kendisini kabul etmediği için Abdullah Öcalan Batı sistemini bu denli aşağılıyor diyenler olabilir. Bu nedenle Marks’ı arkama alarak diyorum ki, kapitalist sistemde var olan yegâne özgürlük özgür ticarettir, alıp satma özgürlüğüdür, kendini pazarlama özgürlüğüdür. Sistem kendini satma üzerine kuruludur. Satmanın bir biçimi de kendi bedenini satmadır. Önderlik boşuna “genel ve özel ev düzeni” demedi. Avrupa’nın düzeni genelev düzenidir, kapitalizm düzeni böylesi bir düzendir. Bu düzenin en çarpıcı bir biçimde işlediği yer Avrupa’dır. Örneğin bizim bu konudaki reflekslerimiz elbette çok farklıdır. Böyle bir sorunun muhatabı

bir Kürt kadını olsa kıyameti koparır. Avrupa kadını diyoruz, gözümüzde çok farklı ve özgür bir kadın tipi canlanıyor. Ama oradaki kadın için sistemin bu işleyişi olağandır, dolayısıyla farklı bir tepki göstermek onun için anlamsızdır.

Geçenlerde Wirginia Wolf adında bir kadın yazarın bir kitabına baktım. Meşhur bir kadın edebiyatçı olduğu söyleniyor ve sanırım İngiliz'dir. "Kadınlardan Shakspeare ayarında bir yazar asla çıkmaz" diyen erkek meslektaşlarının iddiasını boşa çıkarmak için kadınlara öğüdü şudur: "Birikmiş paranız ve bir odanız olsun; ondan sonra yazmaya başlayın!" Yani önce para biriktireceksin, sonra bir oda satın alacaksın, içine kapanıp sistem erkeğiyle edebiyat yapma yarışına gireceksin; kültürel alanda bu erkeğe galebe çalacaksın. Kadın da olsa Batı bireyciliğinin düşünme tarzı budur; özgürlük anlayışı bu kadardır. Bir odan olsun, biraz birikmiş paran olsun, o zaman özgürlüğün koşullarını hazırlamış olursun. Sorun paraya sahip olma sorunu biçiminde ortaya konuldu mu, orada insanlık ve özgürlük en azından uykuya yatar.

Önder Apo'nun para konusundaki değerlendirmelerini biliyoruz. Paranın evrensel fahişe olduğu söylenir, öyle değil mi? Evet,

Marks'ın tanımı budur. Marks da bu tanımı Shakespeare'den ödünç alır. Atinalı Timon adlı eserinde Shakespeare para için bu tanımı yapar. Kapitalist sistemin dini, imanı, ruhu, vicdanı paradır. Paranın açamayacağı kapı, satın alamayacağı değer yoktur denir ya, bu gerçeklik kapitalist sistem için yüzde yüz geçerlidir. Para bu sistemin yegâne değer ölçüsüdür. Pazara sunulmuş her türden metanın değer olarak karşılığı parada ifadesini bulur. Bu çerçevede kapitalizmin küreselleşme adı verilen yeni hamlesinin esas amacı, dünyada pazar ilişkileri içine alınmamış tek bir insan bile bırakmamaktır. Pazar ilişkileri içine girdiğinizde bir fiyatınız olur ve fiyatınız sizin para cinsinden değerimize tekabül eder. Fiyatınız yoksa sistem nezdinde bir değeriniz yoktur. Kapitalizmin küreselliği işte budur.

Tabii burada üzerinde durmamız gereken kavram fahişelik kavramıdır. Devletçi sistemin özünde toplumsal nedenlerle kadını nasıl düşürdüğünü, düşürülen kadını erkeği düşürmekte nasıl en etkili araca dönüştürdüğünü iyi biliyoruz. Enkidu'yu hatırlayalım: Gilgamiş, destanda anlatıldığı şekliyle Enkidu'yu bir suyun başında kentin en ünlü fahişesini kullanarak avlamıştı. İçine düşürüldüğü durumu asla kabul etmesem de, burada fahişeyi aşağılamak gibi bir niyetim yoktur. Dikkat çekmek istediğim nokta, düşürülenin düşürme aracına dönüştürülmesidir. Önderliğimizin bakış açısında da geleneksel kadın ve fahişe baştan çıkarma aracı biçiminde değerlendirilir. Bu anlamda para da fahişenin bu misyonu en etkili bir biçimde donanmıştır. Onun rolü de tıpkı fahişelikte olduğu gibi insanı baştan çıkarmaktır. Tevrat'ın İşaya bölümünde kentin kendisi bile fahişeye benzetilir: "Sadık şehir nasıl fahişe oldu! O şehir ki, hakla dolu idi! Onda adalet yer tutmuştu, şimdi ise adam öldürenler. Gümüşün cüraf oldu, şarabına su katılmış. Reislerin asi, hırsız da ortakları; her biri rüşvet seviyor ve hediyeler peşinde gidiyor; öksüzün hakkını vermiyorlar ve dul kadının davası onların önlerine gelmiyor." (Tevrat, İşaya, Bap 1)

Kent köleci devlet toplumunun öz mekânıdır. Kutsal Kitabın da işaret ettiği gibi, hakla dolu olan, içinde adaletin yer tuttuğu kentler de vardır. Kuruluşu sırasında birçok kentin durumu böyledir. Ancak yine de kentle devlet arasında kopmaz bir ilişki mevcuttur. Her devlet kuruluşunda kent devleti olarak tarih sahnesine çıkar. Yapılarının heybeti ve azameti, ürünlerinin yetkinliği, göz alıcı elbiseler ve sürmeler içindeki fahişesiyle kent yaşamı kendi başına bir baştan çıkarma gücüdür. Görüntünün gücüyle şaşkına çevirme, içine gireni değersiz ve önemsiz biriymiş duygusuna kaptırma, hile ve entrika, hırsızlık, adam öldürme, hediyelerle iş yapma, rüşvetle satın alma, kendi dışındakini hiçleştirme kentsel uygarlığın belirgin bazı özellikleridir. Bunlar doğal toplum insanını kendi değerlerinden koparıp köleleştirme silahlarıdır. Köleliğin gelişip kurumlaşmasında, fahişelik de dahil kentin bu özellikleri en az kullanılan zor kadar etkili bir rol oynar. Önderliğimizin de belirttiği gibi tek başına zor yöntemiyle bir hayvanı bile ağılda tutamazsınız. Ek yöntemlerle şiddete takviyede bulunmanız gerekir.

Bir arkadaş anlatmıştı: Paris'te geziyorlarmış. Biliyorsunuz, Paris dünya modasının merkezi, kapitalist modern yaşamın Kudüs'üdür. Arkadaşın yanındaki kişi kaldırımları çiğneyen gençleri hayranlıkla izliyor. Muhtemelen o an "İnsan yaşayacaksa böyle yaşamalı" diye düşünüyor. Önderlik kapitalist devlet sistemini 'derinleşmiş ve genelleşmiş kölelik toplumu' biçiminde tanımladı ya, bu belirlemesi nedeniyle Önderliğimize sitem ediyor. "İşte genelleşmiş ve derinleşmiş köleliği yaşayanlar" diyerek sitemini dışa vuruyor. Parti bu kişiyi dağa çağırınca yan çizdi ve partiden kopuş yolunu seçti. Sadece bu örnekten hareketle bizde yaşanan kopuşların nereden kaynaklandığını kolayca anlayabilirsiniz. Çünkü biz kimseyi satmıyoruz, kimseyi de satın almıyoruz. Biz insanın gerçek değerinin kendisine maddi nesnelerle değer biçilememesinde görüyoruz. Biz insanı pazara düşürmüyoruz. Biz değer gasp etmiyoruz, başkasının emeğini sömürmüyoruz. Biz başkalarının kendinden geçercesine hayranlıkla bakıp eklemlenmek istedikleri bu sistemi 'evrensel ibnelik ve orospuluk sistemi' olarak görüyoruz ve

bu sisteme karşı en temel insani değerleri ayakta tutmanın adı oluyoruz. Düşmüş insanın bizden kopuşunun nedeni gerçekte bizim bu özelliğimizdir.

Sadece Avrupa mı? Türk devleti de aynı şeyi yapıyor, o da aynı silahları kendi çapında kullanıyor. Kültür-sanat alanına bir bakın, benzer yöntemlerin devrede olduğunu görürsünüz. Sistem sadece inkâr ve yasaklamalarla yetinmiyor. Daha yumuşak ve hileli yol ve yöntemlere başvuruyor. Kadın ve parayla satın aldığı bazı kişilikleri kültür-sanat alanına sürüp farklı bir cepheden halkımıza ve onun kültürel değerlerine saldırıyor. Mustafa ve Yılmaz Erdoğan kardeşlerin durumu tamı tamına budur. Mustafa Erdoğan Kürtler başta olmak üzere birçok etnik topluluğun oyunlarını aldı, modernize etti, tüketim nesnelerine dönüştürüp pazara sundu. En temel kültürel değerlerimizi eğlenceli şeyler arayan sürüleşmiş toplulukların günlük tüketim ihtiyaçlarına cevap veren sıradan tüketim nesneleri düzeyine indirdi. Yaptığı bu korkunç tahribatın ödülü ise, sözde kendisi de sanatçı bir kadının kendisine peşkeş çekilmesi oldu.

Bir de öteki kardeşin yaptıklarına bakın. “Bir Demet Tiyatro”nun izleyicileri bu programda ne bulduklarını söyleyebilirler mi?

Ya da Vizontele veya Vizontele-Tuba filmlerini izleyenler bu filmlerin hangi mesajı verdiğini açıklayabilirler mi? Kemal Sunal, Şener Şen, İlyas Salman gibi komedi filmlerinin ustalarıyla karşılaştırın. Her iki sanatçı türü arasındaki farkı açıkça görebiliyor musunuz? Örneğin Kibar Feyzo gibi, Arabesk gibi filmler yukarıda sözü edilen filmlerden bin kat daha değerli değil mi? Komedi önemlidir, ironiyle verili gerçeği yargılamak önemlidir ve ciddi bir iştir. Ciddiyetle cıvıklık arasında dağlar kadar mesafe vardır. Belli ki Yılmaz Erdoğan’ın işi cıvıklıktır, cıvıklığı tüm topluma ve özellikle Kürt toplumuna yaymaktır.

Krallar ve padişahların yanlarında çoğu zaman soytarı bulundurduklarını biliyoruz. Shakespeare’in Kral Lear adlı muhteşem eserini okuduğumda, soytarılığın yabana atılmaması gereken ciddi bir meslek olduğunu anladığımı söyleyebilirim. Padişahın veya kralın öfkesi çoğu zaman günahsız insanların başlarının gövdelerinden kopmasıyla sonuçlanabilir. Soytarı, kralın öfkelenip kelle uçurmaya yöneldiği anda devreye girer. Bilgece sözleri ve gülünç hareketleriyle kralı güldürüp öfkesinin dinmesini sağlar. Gülmenin ruh sağlığına iyi geldiği ve kişinin davranışlarını olumlu yönde etkilediği kesindir. Bu durumda daha sağlıklı düşünmeye başlayan kral verdiği ölüm emrini geri çeker. Böylece soytarı bir insanın hayatını kurtarmış olur.

Kürtçede soytarının karşılığı ‘Qeşmer’dir sanırım. Ancak Qeşmer soytarının bozulmuş haline denk düşer, cıvığa daha yakındır. Qeşmer de güldürür, ama sadece güldürür; soytarının bilgeliği onda yoktur, bunun için de düşündürmez. Cıvıklık da gülmeye yol açarak bir ölçüde sinirleri yatıştırır. Bu nedenle Qeşmerlik yapanı da izleyenler olabilir. Bu böyle olsa da, insanlar Qeşmer dedikleri tipten uzak dururlar. Çünkü cıvıklık yapanı izleyip rahatlamak bazen bir ihtiyaç olsa da, cıvık her zaman bir gereksizdir. Bana göre Yılmaz Erdoğan tipik bir Qeşmerdir. Görevi inkâr ve imha tehdidi altında yaşayan Kürtleri güldürerek inkâr ve imha sistemine duydukları öfkeyi yatıştırmaktır. Erdoğan’ın filmleri ve tiyatro oyunlarında en küçük bir toplumsal mesaj yoktur. Onun güldürü tarzını Kemal Sunal ve Şener Şen ile karşılaştırmak, bu iki sanatçıya büyük hakaret olacaktır.

Erdoğan kardeşlerin benzeri tipler basın alanında da var. Bunlar sözüm ona demokrat geçinirler. Bunlardan biri de Muhsin Kızılkaya’dır ve Erdoğan kardeşler gibi Hakkârilidir. Basında tek yanlı ve koşulsuz ateşkes tartışmalarının dillendirildiği bir dönemde yazdığı bir makalede, gerillaya seslenerek, “Silahlarınızı yorgun bedenlerinize baston yapın” diyordu. Aynı yazıda, içeriği ne olursa olsun, yaşamanın ölmekten daha değerli olduğunu iddia ediyor; dolaylı da olsa gerillaya teslim olması çağrısında bulunuyordu. Kapıkulu ruhuyla dolu bu tiplerin böylesi çağrılar yapma cüretini kendilerinde bulmalarını kendimiz için en ağır eleştiri olarak görmezsek, kendi devrimciliğimizi inkâr etmiş oluruz. Bu süreçte saflarımızda bir yığın yorgun savaşçının çıkması ve düzene kapılanma yolunu seçmesi böylesi teslimiyet ve ihanet elçilerine cesaret verdi. Bunu kabul etmeliyiz.

TC Devleti geçmişte daha çok Dersim’e yükleniyor, ihaneti burada derinleştirmek istiyordu. Anlaşılan şimdi hedef Hakkâri’dir. Metin Uca’yı da dahil ederseniz resim biraz daha netleşir. Yurtseverliğin güçlü ve toplumsal dinamiklerin oldukça diri olduğu, serhildanlarda ön plana çıkan ve Önderliğini sahiplenen Hakkâri, izlenen özel politikaların yanı sıra, bir de sanatçı kimliği biçilen bu ihanet elçileri kullanılarak geri adım atmaya zorlanıyor. Bu tiplerin devletten ve onun politikalarından bağımsız olarak hareket ettiklerini düşünmek için son derece safdil biri olmak gerekiyor.

Popüler sanatçı kapsamında ele alabileceğimiz bu tür kişiliklerin faaliyetlerine biraz daha yakından bakılabilir. Kültür-sanat cephemizde yer alan kimi sanatçıların bu adamlara nasıl öykündükleri ortaya konulabilir. Öncelikle şunu belirtmek gerekir: Kapitalizm toplumun inkârıdır. Yani toplumu parçalamadan kapitalizmin gelişmesi olanaksızdır. Değer her zaman

toplumsal bir karakter taşır. Bu açıdan toplumun değerin özel ellerde birikimini kendi varlığı için bir tehdit olarak algılaması doğaldır. Hiyerarşik toplumdan beri gözenekleri olduğu halde kapitalizmin bir sisteme dönüşmesinin gecikmesi, esas olarak toplumun bu tehdit algılaması ve özel birikimi dağıtmaya zorlamasıyla doğrudan bağlantılıdır. Dolayısıyla gelişmek isteyen kapitalizm öncelikle toplumu bir arada tutan ahlaki örgüyü parçalamak durumundadır. Ahlaksızlık yayılmadan sermaye birikimini gerçekleştirmek ve buna dayalı bir sistem inşa etmek mümkün değildir.

Şimdi Batıda toplum neredeyse ortadan kalkmış durumdadır; yalnız bireylerden oluşan bir kalabalık ya da kitle toplumu adı verilen tuhaf bir gerçeklikle karşı karşıyayız. Ortada gerçek anlamda birey bile olmayan bir tüketici topluluğu bulunuyor. Bu birey çalışma ve uyku süresinden artakalan zamanı eğlenerek değerlendirmek istiyor. Barda oturup içki içmek, televizyon seyretmek, eğlendirici içerikteki programları izleyerek zaman geçirmek onun için boş zamanı değerlendirmenin bazı biçimleri oluyor. Bu doymak bilmez dev tüketici topluluğu muazzam bir eğlence sektörünün gelişmesine yol açıyor. Sözü edilen sektör bu topluluğa günlük tüketiceği kültür nesneleri üretip yetiştirmeye çalışıyor. Gününbirlik yaşayan bu birey tıpkı yiyecek şeyler cinsinden kültür nesneleri talep ediyor. Bir fırıncı nasıl her gün taze ekmek çıkarıp satmak zorundaysa, eğlence sektörü de böyle davranmak, günlük tüketime ürün yetiştirmek zorunda kalıyor. Müzik, klipler, sinema filmi, televizyon dizileri buna uygun geliştiriliyor. Eğlence sektörünün ürettiği malzemenin karakteri budur. Sanat denilen şey bu biçimde icra ediliyor. Pazara taze salatalık yetiştiren tarım çiftlikleriyle eğlendirecek nesneler arayan tüketici topluluğuna kullanacağı kültür nesneleri üreten sektörler arasında neredeyse hiçbir fark kalmıyor. Popüler kültür pazarı böyle işliyor.

Evet, eğlence pazarı böyle işliyor ve sistem bu yoldan trilyonlarca Dolar kâr elde ediyor. Belli ki bu durum bizim cephemizde de sanatçı diye ortaya çıkan bazı kişilerin başını döndürüyor. Onlar da pazara yöneliyorlar. Kıyıda köşede kendileri için bir pazar yaratmışlar; hatta “Biz de kültür-sanat alanında bir Kürt piyasası yaratalım” diyorlar. Bunu raporlarında açıkça yazıyorlar. Kürtleri de pazarın içine sokacaklar, Kürt toplumunu pazar içine alacaklar, eğlence sektörünü Kürtler içerisinde de geliştirecekler. Günlük tüketime dayalı kültür nesneleri üretip kazanç elde edecekler.

Bu tarzda eğlenen insan, çalışma ve uykudan geriye kalan boş zamanı öldüren insandır. Sistemin en çarpık ürünü olan bu tip için her şey, hatta yaşamın kendisi bile bir tüketim nesnesidir. Bu tipin ayırt etme ve seçim yapma yeteneği yoktur, onun için böylesi bir yetiye sahip olmak da gereksizdir. Bu tüketici tipinin aradığı şey kültür değil eğlencedir. Boş zaman yaratmak demek, kültür ve sanat çalışmalarıyla doldurulacak bir fazla zamanı ortaya çıkarmak demektir. Gelişmek ve yaşamına anlam katmak isteyen her insanın böyle bir zamana ihtiyacı vardır. Oysa sözünü ettiğimiz bireyin boş zamana yaklaşımı bunun çok uzağında, hatta onunla tam bir karşıtlık içindedir. Onun için kültür nesneleri denilen şeylerin değeri içtiği bira ve yediği yemek kadar bir değer taşır ve onlarla bir bakıma aynı akıbeti paylaşır. Bu anlamda kullandığı kültür nesneleri bu tipin metabolizmasının çevrimine tabidir. İçki ve meyve gibi alınır, içilir ve yenir, sindirilir ve vücuttan dışarı atılır.

Peki, size soruyorum: Yaşamak zaman öldürmek midir? Yaşamak adeta hayatın o muazzam akışını hissetmemek için ne gerekiyorsa onu yapmak mıdır? Bizler “Olacaksa bir yaşam, özgür olacak ya da hiç olmayacak” diyen Önderliğimizin yolunda yürüyen insanlarsak, o zaman bu yaşam tarzına ne ad vereceğiz? Yaşamak, zamanı dolu dolu yaşamak değil midir? Postmodern birey yaşamı zaman öldürmek olarak anılıyor. O sakattaki kalabalıklar içinde de, kaldığı ev ortamında da dehşet verici bir yalnızlığın tutsağıdır. Çünkü toplumu yoktur, çünkü ortada gerçek anlamda topluma benzer fazla bir şey bırakılmamıştır. İnsan içinde organik olarak yer aldığı toplumla ilişkileri sayesinde insandır. Kapitalizm toplumu da metalaştırmış ve elden çıkarmaya başlamıştır. Toplumun ölüme yatırılması, insanın ölüme yatırılmasıdır. Kapitalizmin lanetli gerçeği budur. Sistemin bu karakterini anlamak o kadar zor mudur? Neden anlamıyoruz? Bu sistem içindeki insanın yaşamına nasıl yaşam diyorsunuz? Özür dileyerek söylüyorum, bu yaşam hayvanınkinden beter bir yaşamdır.

Cehaletin kültürü olan bu kültürsüz ortamda yer alan insanın tüketime müthiş ilgisi bedensel, ruhsal ve ahlaki yalnızlığını giderme isteminden kaynaklanmaktadır. Eskiden bu insanın yaşadığını kanıtlamanın bir yolu olarak tüketime yöneldiğine inanıyordum. Yanıldığımı sanıyorum. Bu tipin yaşamdan kaçmanın bir yolu olarak her şeyi tüketmek istediğini söylemek herhalde daha doğrudur. Yiyeceği tüketmek, giyeceği tüketmek, cinselliği tüketmek, doğayı tüketmek, zamanı tüketmek, en temel insani değerleri tüketmek, hayatı tüketmek, tüketerek gezegenimizi kirletmek onun asli işlevleri gibidir. O mümkün olduğu ölçüde her şeyi metabolizmasının çevrimine dahil eder. Popüler kültürün bir dönem ‘kitsch’ olarak tanımlanması bu açıdan boşuna değildir. Sanırım bu ‘pislik’ anlamına gelen bir sözcük oluyor. Dolayısıyla bu tipi her şeyi dışkıya dönüştürme ustası veya sanatçısı olarak değerlendirmek gerekiyor. Primata dönüş böyle gerçekleşiyor. Kapitalizm insanı primata çeviriyor.

Örnek olsun diye veriyorum: Türkiye televizyonlarında en çok izlenen dizilerden biri de muhtemelen Avrupa Yakası'dır. Kendinize zaman ayırıp bu dizinin bir bölümünü sonuna kadar izleyin. Size vermek istediği bir mesajının bulunmadığını görürsünüz. Aradan bir saatlik zaman geçsin ve aklınızda kalan bir sahne var mı diye düşünün. Kafanızda ciddi bir iz bırakmadığını anlarsınız. Ancak yine de izliyorsunuz. Birileri koltuğunuzun altına soktuğu parmağıyla sürekli sizi gıdıklıyormuş gibi durmadan gülüyorsunuz, öyle değil mi? Zaten dizinin amacı da budur, yani sizi eğlendirmektir. Bir de öyle efektler yerleştirilmiş ki, işte burada güleceksin dercesine sizi yönlendiriyor. Deyim yerindeyse sizi düğmeye basılmak suretiyle hareket ettirilen bir robota çeviriyor. Dizi bittiğinde yatak odasının yolunu tutuyorsunuz. Gıdıklanıp gülmek, uyumak, sabah erken kalkıp işin yolunu tutmak ve yeniden dolap beygiri gibi aynı çember etrafında dönmek kapitalizmin size layık gördüğü yaşam programı oluyor. Zamana yayılmış intihardan başka bir anlam taşımayan bu yaşam tarzı yaşama en büyük hakareti oluşturuyor.

Eğer insani değerlerden biraz nasibinizi almışsanız, Avrupa'dan yayın yapan televizyonların önemli bir bölümünü izleyemezsiniz. Çoğu izlenecek gibi değildir. Örneğin izlemek istediğiniz bir kanalı bulmak için bir uyduyu taradığınızda karşınıza bir sürü şifreli kanal çıkar. Şifresi çözüldüğünde bu kanalda nelerle karşılaşacağınızı kestirmeniz zor olmasa gerekir. Burada kadın ve çocuklar başta olmak üzere, insan dediğimiz varlık, izleyenin cinsel iştahını kabartan bir et parçasından ibarettir. Zaten bu tür kanalları izleyen biri tepeden tırnağa cinselliğe kesmiş hayvan bile denilemeyecek bir canlı türüdür. O artık insanlıktan çıkmış ve bunun karşılığında bir de cebinden para ödemiştir. Öyle ya, kapitalizm işte budur, kapitalist kültür işte budur. Bu kültür hayvanlaştırma kültürüdür; üstelik hayvanlaştırmayı kârlı bir eyleme çeviren bir kültürdür. Hayvanlaşmanın ücretini hayvanlaşana ödeten bu kültür, aynı zamanda dinlerin "Deccal geliyor" dedikleri koşulların olgunlaştığına, hatta bu koşulları aştığına işaret ediyor. Sodom ve Gomora'nın düşkünlüğü kapitalizmde yaşanan insanın bu alçalışı karşısında deveye kulak kalıyor.

Peki, buna karşı tepkimiz olmayacak mı ya da olacaksa nasıl olmalıdır? Bizim anlayışımızda bütün insanlar kardeşti, öyle değil mi? Hani bütün insanlara kardeş gözüyle bakıyorduk? Hani bir tek insanlık vardı ve hepimiz bu insanlığın parçasıydık? Bizim mücadelemiz bu insansızlaşmaya son vermeyi amaçlamıyor mu? İnsanlığın umut yürüyüşünü Kürdistan'dan başlattığımızı söylemiyor muyuz? Kürdistanî olanın aynı zamanda evrensel olduğu iddiasında değil miyiz? Hani dünyanın herhangi bir yerinde herhangi bir insanın suratında patlayan bir tokadın acısını kendi yanağımızda hissediyorduk? Hani bulunduğu her yerde haksızlığa karşı mücadele bir devrimcinin en yüce meziyetiydi? Saflarımızda kapitalizme karşı yürüttüğümüz mücadele yeterli midir? Kapitalist modern yaşamın ve onun pespaye kültürü ya da kültürsüzlüğünün insanı tüketen etkilerine karşı yeterli ideolojik, felsefi ve ruhsal donanıma sahip miyiz? Kültür-sanat ve medya alanımız bu konuda ne ölçüde duyarlı davranıyor? Sistemin kültürel ve yaşamsal fetih girişimlerine karşı ne kadar etkili savaşıyoruz?

Bazıları neredeyse Avrupa yaşamını ideal yaşam tarzı diye bize dayatacaklar. Şöyle bir düşünün: Hollanda'nın en temel gelir kaynağı kadın ve uyuşturucu ticareti değil midir? Bizim için bunun anlamı nedir? Avrupa insanı zenginlik içinde yüzüyormuş, çelişkileri yokmuş, insanlar istedikleri gibi yaşıyorlarmış, orada özgürlük ve demokrasi varmış, öyle mi? Peki, her şeyden önce Avrupa'nın bu zenginliği nereden geliyor? Onu neden söylemiyorlar? İnsanlık üretir, Avrupa ise tüketir. Afrika kakao üretir, Avrupa çikolata olarak tüketir. Latin Amerika muz ve kahve üretir, Avrupa tüketir. Avrupa'nın bu yaşam tarzının gözeneklerinde kan ve çamur vardır. Avrupa doymak bilmeyen bir oburdur, her şeyin oburudur. Bütün insanlık adeta Avrupalı tüketsin diye çalışır. Uzakdoğu'da günahsız çocuk bedenleri bile seks turizmine yönelen Avrupalı erkeklerce kirletilir. Bu böyledir.

Peki, eğer bütün bunlar doğruysa, o zaman nerede kaldı evrensel planda düşünmek, nerede kaldı büyük hümanizm? Bizim felsefemiz bunun üzerine oturmuyor muydu? Nerede kaldı ana-kadının namusunu ve onurunu korumak? Kapitalizmin bu dehşet verici insansızlaştırma eylemine karşı ölçü tanımaz bir öfkeniz yoksa, insanlığa bu kadar kirletmesi karşısında kıyameti koparmıyorsanız, kadının bu denli alçaltılmasını bir kıyamet belirtisi gibi ele almıyorsanız, o zaman sizler de insanlıktan bir şeyler kaybetmişsiniz demektir. Kapitalizmi iyi tanıyın: Bu sistem seni insanlıktan uzaklaştırır ve üstelik bu uzaklaştırmanın bedelini sana ödetir. Avrupa budur, kapitalizm budur, Batı uygarlığı budur.

Ne yazık ki bizimkiler de biraz Avrupa'nın bu yaşamına özeniyorlar; daha çok da giyim kuşamlarıyla bir Avrupalı gibi görünmeye çalışıyorlar. Ancak yaptıkları zevahiri kurtarmanın ötesine geçmiyor; görünenin altında yatan fukara kişilik kötü sırtıyor. Kaldı ki, Avrupa bunları çok fazla kabul etmez. Genelde Kürt insanına nasıl yaklaşıyorsa, ona da öyle davranır. En iyimser yaklaşımla kendisini bir kullanım malzemesi biçiminde değerlendirir. Belki kıyısından köşesinden yararlanma fırsatı bulabilir, ama buldukları kırıntı kabilinden şeyleri geçmez, bunlarla yetinmek zorundadır. Çoğu sanatçının durumu da budur.

Gerçek sanatçı kapitalizmin bu insan ve kültür katliamı karşısında kıyameti koparır. Peki, bizim diyebileceğimiz sanatçının durumu bu mudur? Belli ki bu değildir. Bir ressam çıplaklığı da güzellik olarak tanımlayabilir. Bunu anlayışla karşılamak gerekir. Bir ressamın nü türü resim yapması cinselliği teşhir etmek değildir, bir güzelliği yansıtmaktır. Bir ressam için çıplak kadın bedeni güzelliğin tanımına katkıda bulunacak bir olgudur. Doğal toplumda da bu öyledir. Örneğin bizim yörenin köylerinde kadınlar çocuklarını onlarca erkeğin içinde emzirmekte bir sakınca görmezlerdi. Hiçbir erkek çocuğun süt emdiği kadın göğsüne cinsel bir olgu olarak bakmazdı. Oysa kapitalist toplumda cinselliği en tahrik edici obje kadın göğsüdür. Kadını paramparça edip her parçasına ayrı bir fiyat biçmek de bu değil midir? Bir sistemin gerçekte ne olduğunu kadına bakarak tanımlamak durumundasınız. Sözüünü ettiğim bu parçalanmışlık kadındaki köleliğin kabul edilemez düzeyini gösterir.

Arkadaşlarımızdan çoğu soruna bu tarzda bakmaz. Onlara kalırsa kadın özgürdür. Kadının kendini satma özgürlüğü var ve bu doğrudur. Bu sistemde kadının özgürlüğü bunun ötesine geçmez. Burjuvazi geçmişte komünistlerin iktidara gelmeleri durumunda kadınları kamulaştıracığını belirtiyordu. Marks, burjuva için kadın da öteki şeyler gibi bir özel mülkiyet konusu olduğu için, özel mülkiyetin kamulaştırılacağını duyan burjuvanın böyle düşünmesinin normal olduğunu söylüyordu. Evet, bu sistemde kadın 'süslü püslü kafes bülbülü'dür, ama bir mülktür, bir memluktur, bir köledir. Kapitalizm budur, metalaşma budur, kendini satabilme özgürlüğünü kazanma budur. Önderlik, feodal sistemde de kadının cariye biçiminde pazarda satıldığını, ancak yine de bedensel olarak bütün olduğunu belirtiyor. Buna karşılık kapitalizm kadını kasap misali doğrayıp her parçasına bir fiyat biçiyor. Buradaki ayrımın bir anlamı olmalıdır. Bunun anlamı, kapitalizmin kadında daha derin bir köleliğe yol açtığı gerçeğidir. Eğer kadınlar ve erkekler olarak bunun dehşetini hissetmiyorsak, o zaman ana-kadın toplumunun çok uzağındayız demektir; ana-kadının kutsallığını dediğimiz şeyin anlamını fazla bilmiyoruz demektir.

Tenezzül edilen bayağı yaşam gerçeği budur. Batıda yaşayan insanımızı erimeye götüren de budur. Burada bir de köleliğin kendisinde içselleştirildiği kadın tuzağı var. Birçoğu bu tuzağa düşebiliyor. Sanatçı dediğimiz insanların kişiliği zayıftır, bu kişiliğin gittiği yer de burası oluyor. Bu sanatçı ideolojik ve felsefi bakımdan yoksuldur. Toplumla bağları önemli ölçüde kopmuştur. Özgürlük düşüncesi ve ahlakından uzaktır. Ahlak elden gitti mi, elbette özgürlük de biter. Ahlak topluma karşı sorumluluk duygusuyla iç içedir, özgürlük ve sorumluluk birbiriyle bağlantılıdır. Kendini sanatçı olarak tanımlayanın yöneldiği ve kendisinde başarıya taşıdığı eğilim bireyciliktir. Korkunç olan, bir sanatçı için kabul edilemez sayılması gereken budur. Bizimkilerin uluslararası komplonun ardından keşfettikleri, sözüm ona tadını çıkardıkları ve özgürlük saydıkları yaşam bu bireysel yaşamdır. Bunun nedeni cehalettir. Bir yaşam ustalığı ve bilgeliği olarak değerlendirebileceğimiz sanatçılık olgusu bizde ürkütücü bir cehalet yatağıdır. Bu da korkunç bir şeydir.

O açıdan şunu söylüyorum: Bizim Avrupa'da kültür-sanat örgütlenmesi diyebileceğimiz bir örgütlenmemiz yoktur. Bu anlamda uluslararası komplo bu alanda gerçekten de epey sonuç aldı. Sanatçı denilen kimseleri hızla sistem içine çekti. Ancak yine de imkânlarımız var, yine de gücümüz var, az da olsa yine halktan kopmayan sanatçı var. Önder Apo "İsterse hepsi kaçsın, beni doğru anlayan bir kız ya da erkek kalsın, bana yeter" diyordu ya, aynı şey bu alan için de geçerlidir. Bu alanda tutarlı davranan tek bir kişinin varlığı bile bizim için yeterlidir. Dolayısıyla Avrupa'daki kültür-sanat çalışmaları için yapılması gereken şey öncelikle kendi kurumlarımıza ve değerlerimize sahip çıkmaktır. Bir iki kişi en azından fiziki olarak kurumlarımıza sahip çıksın, gidip kuruma otursun, malzememize, şuna buna sahip çıksın. Başlangıçta en azından o tarzda görevlendirmeler yapmak gerekir. Diğerlerinin görevi bitmiştir, görevlerine kendileri son vermişlerdir.

Ardından en az bozulmuş olan kişiden başlayarak kazanılabilecek olanı kazanmak gerekir. Kuşkusuz bu insanlar bir savrulmayı yaşasalar da, içlerinde bu harekete bağlı olanlar var, değerlerimize belli bir bağlılığı sürdürenler var. Önce onları yanımıza çekmeliyiz, önce onlarla işe başlamalıyız. Bu açıdan toparlanma ve yeniden yapılanma için önce küçük ama sağlam bir çekirdek oluşturmak, giderek bu çekirdek etrafında yeniden yapılanmayı başarıyla gerçekleştirmek zorundayız. Bilerek yanlış yolda olanları, kültür-sanat hareketini ters yöne çekenleri yalnızlaştırmak öncelikli hedefimiz olmalıdır. Adı geçen çekirdek toparlandıktan ve kendi gücünü kanıtlayıp sağlıklı ürünler vermeye başladıktan sonra, diğerlerine "Bakın, sizin pratiğinizin sonuç vermediği ve özgür yaşamdan kopardığı açığa çıktı; doğru anlayış ve yaklaşımın nelere yol açtığını gözlerinizle görüyorsunuz; buyurun, gelip doğru pratiğe katılın" diyebiliriz. Avrupa'daki kültür-sanat çalışmaları için izlenecek en doğru yaklaşım budur.

Yineliyorum: Öncelikle dar bir birimle, üstelik sanatçı çevresinden insanlarla bu toparlama işine başlamak gerekiyor. Bu konuda kadroları devreye sokmaya hiç gerek yoktur. İki sanatçı sorumluluk üstlenip bu işi başarıyla yapabilir. Bunun ardından anlayış düzeyinde pazara düşmeye, kültür-sanat alanını bir metalaşma alanı biçiminde değerlendirmeye, popüler

kültürün cilalanıp içimize sokulmasına karşı korkunç bir savaş açmak zorundayız. Profesyonelleşme adı altında geliştirilmek istenen sanatçı pazarına, tarihsel kültür hazinemizin hala ayakta kalan en büyük değeri olan Kürt müziğinin Batı kalıplarıyla yeniden şekillendirilip günlük kültürel tüketim nesneleri haline getirilmesine, hangi biçimde olursa olsun kültürümüze yönelik saldırılara karşı savaş açmamız gerekecek. Bu savaşı kazanmak istiyorsak, zaten bize karşı açılmış savaşı kabul etmek durumundayız.

Gerillada çeteleşmenin temellerini atan Kör Cemal, “Biz Önderliği nezaketle öldürüyoruz” diyordu. Ne yazık ki kültür-sanat alanında da bu yöneme başvuranlarla karşılaşyoruz. Bazıları sureti haktan görünüp bize her türlü kötülüğü yapıyorlar. Bunlar Önderliğimizi, şehitlerimizi, hareketimizin olanaklarını kendi bireysel çıkarları için kullanmakta hiçbir sakınca görmüyorlar. Tabii olumlu pratikler de var. Örneğin bir sanatçı Önderlik için bir müzik eseri ortaya çıkarıyor, bir klip hazırlıyor, izlediğiniz görüntülerde sanatçının sadece adını görüyorsunuz, kendisi yoktur. Buna karşılık bir diğeri de sözüm ona Önderlik için söylüyor, ancak görüntülerin hiçbirinde Önderlik yoktur, kendisi vardır, kendi reklâmını yapıyor. Kullanmanın en çirkin biçimlerinden biri budur, ‘nezaketle öldürmek’ işte budur. Kültür-sanat alanındaki çetecilik böyle işliyor.

Dolayısıyla bu tür sanat tüccarlarına karşı tavır alınmalıdır. Böylesi kişilikler bizim sanat ortamımızda arzı endam edemezler. Değişirlerse o zaman bizim ortamımıza girebilirler, değişmezlerse olmaz. Koparlarsa kopsunlar, kaçarlarsa kaçınsınlar; kopuşlarını ya da kaçışlarını hareketimize karşı bir şantaj aracına dönüştüremezler. Bu hareket kimsenin tehditleri ve şantajlarına boyun eğmez. Nitekim bazıları bizden kopmuşlar, gidip kendilerine bir ‘özel ev’ kurmuşlar, sonra tekrar dönüp kurumlarımızda yer almışlar. Önce ‘özel ev’ düzeniyle sisteme sağlam bir çengel at, daha sonra kendinle birlikte sistem yaşamını içimize taşı! Biz kadının köleleştirilmesine savaş açıyoruz, ‘özel ev’ ve ‘genelev düzeni’ni yerle bir etme hedefine kilitlendiğimizi söylüyoruz; ancak bizden kopup ‘özel ev düzeni’ kuranları saflarımıza buyur ediyoruz! Bu durumda insana, bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu diye sormazlar mı? Bu nerede görülmüştür, bunu vicdanınız nasıl kabul ediyor? Önderlik, “İçinizde türbanlı kadın tarzını benimseyenler çıkabilir, bunlar gidip evlerinde otursunlar” demedi mi? Önderlik şaka mı yapıyordu? Önderliği nasıl böyle algılayabiliriz? Bu algılayışımızla nasıl hala Önderliğe bağlı olduğumuzu söyleyebiliriz?

Şuna içtenlikle inanmamız gerekiyor: Sorun sayı sorunu değildir, sorun bir duruş sorunudur. Duruşunuz sağlamsa o zaman sorun yoktur. Bu hareket ortaya çıktığında dayanacağı bir zeminden yoksundu, devraldığı hiçbir olanak yoktu, arkasında hiçbir destek güç bulunmuyordu. Önder Apo, “En büyük güç kendimdim, en büyük silahım dilimdi, en etkili teknik adımlarımdı” dedi. Biz de bu alanda toparlanmaya ve yeniden yapılanmaya yönelirken en büyük gücü kendimizde görmeliyiz. Önder Apo’nun dediği gibi, en büyük olanak insanın kendisidir; onun iyi duyguları ve doğru düşünceleridir, bunlarla birlikte doğru yaşamasını bilmesidir. Öyleyse doğru ile yanlış biribirinden ayırmakta zorlanmayan bir düşünce sistemimiz, yanlışla karşı öfkemiz ve yanlışın yerine doğruyu geçirme tutkumuz olursa duruşumuz sağlam demektir. Bununla kazanmamız kaçınılmazdır. Duruş en etkili kaldıraçtır. Böylesi bir kaldıraça sahipsek, o zaman dünyayı bile yerinden oynatabiliriz. O zaman her çalışmada sonuç alırız.